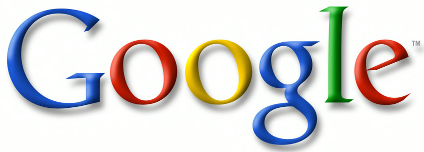
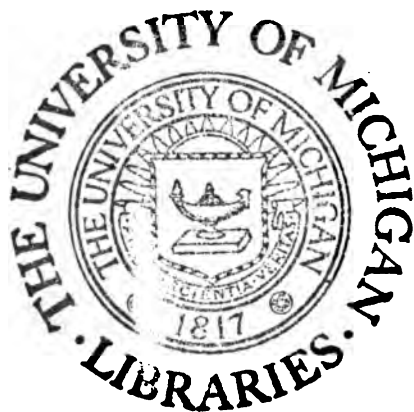
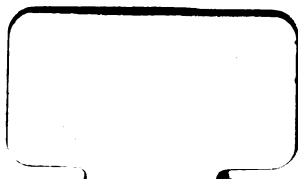

THE UNIVERSITY OF MICHIGAN
·LIBRARIES·
THE UNIVERSITY OF MICHIGAN
1817

IOANNIS STOBAEI

FLORILEGIUM.

AD

OPTIMORUM LIBRORUM FIDEM

EDITUM.

EDITIO STEREOTYPA.

VOL. III.

LIPSIAE
SUMTIBUS ET TYPIS CAROLI TAUCHNITII.
1838.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΣΤΟΒΑΙΟΥ
ΑΝΘΟΛΟΓΙΟΝ.

ΟΤΙ ΚΑΛΛΙΣΤΟΝ ΓΑΜΟΣ. ΞΖ.

1. Εὐριπίδου Οἰδίποδι.

Μεγάλη τυραννὶς ἀνδρὶ τέκνα καὶ γυνή.
ἴσην γὰρ ἀνδρὶ συμφορὰν εἶναι λέγω,
τέκνων θ᾽ ἁμαρτεῖν καὶ πάτρας καὶ χρημάτων
ἀλόχου τε κεδνῆς· ὡς μόνων τῶν χρημάτων
ἢ κρεῖσσόν ἐστιν ἀνδρὶ, σώφρον᾽ ἂν λάβῃ.

2. Εὐριπίδου.

Πᾶσα γὰρ δούλη πέφυκεν ἀνδρὸς ἡ σώφρων γυνή.

3. Ἀπολλωνίδου.

Φεῦ φεῦ γυναῖκες, ὡς ἐν ἀνθρώποις ἄρα
οὐ χρυσὸς, οὐ τυραννὶς, οὐ πλούτου χλιδὴ
τοσοῦτον εἶχε διαφόρους τὰς ἡδονὰς,
ὡς ἀνδρὸς ἐσθλοῦ καὶ γυναικὸς εὐσεβοῦς
γνώμη δικαία καὶ φρονοῦσα τἄνδικα.

4. Θεόγνιδος.

Οὐδὲν, Κύρν᾽, ἀγαθῆς γλυκερώτερόν ἐστι γυναικός,
μάρτυς ἐγώ· σὺ δέ μοι γίγνου ἀληθοσύνης.

1. Fr. 7. 2. Oedip. fr. 5. 4. V. 1224.

5. *Σοφοκλέους.*

Τίς δ' οἶκος ἐν βροτοῖσιν ὠλβίσθη ποτὲ,
γυναικὸς ἐσθλῆς χωρὶς ὀγκωθεὶς χλιδῇ;

6. *Ἀπολλωνίδου.*

Γυναικὸς ἀρετὰς ἀξίως ἐπαινέσαι
σοφοῦ τινος γένοιτ' ἂν ἵστορος λόγων.

7. *Εὐριπίδου Ὀρέστου.*

Ὦ τὰς φρένας μὲν ἄρσενας κεκτημένη,
τὸ σῶμα δ' ἐν γυναιξὶ θηλείαις πρέπον.

8. *Τοῦ αὐτοῦ.*

Οἰκοφθόρον γὰρ ἄνδρα κωλύει γυνὴ
ἐσθλὴ παραζευχθεῖσα καὶ σώζει δόμους.

9. *Μενάνδρου.*

Ἔνεστ' ἀληθὲς φίλτρον εὐγνώμων τρόπος·
τούτῳ κατακρατεῖν ἀνδρὸς εἴωθεν γυνή.

10. *Εὐριπίδου Ἀνδρομέδας.*

Τῶν γὰρ πλούτων ὅδ' ἄριστος,
γενναῖον λέχος εὑρεῖν.

11. *Μενάνδρου.*

Οἰκεῖον οὕτως οὐδέν ἐστιν, ὦ Λάχης,
ἐὰν σκοπῇ τις, ὡς ἀνήρ τε καὶ γυνή.

12. *Ἀλεξάνδρου.*

Ταμεῖον ἀρετῆς ἐστι γενναία γυνή.

13. *Εὐριπίδου Ἀντιγόνης.*

Ζευχθεὶς γάμοισιν οὐκέτ' ἔστ' ἐλεύθερος·
ἀλλ' ἓν γ' ἔχει τι χρηστόν· ἐν κήδει γὰρ ὢν
ἐσθλῷ δέδοικε μηδὲν ἐξαμαρτάνειν.

5. Fr. inc. 679. 7. V. 1204. 8. Fr. inc. 27. 9. Cleric. p. 228. 10. Fr. 17. 11. Cleric. p. 228. 12. Fort. ex Euripidis Alexandro. *Gaisf.* 13. Fr. 8.

14. Ἱπποθόωντος.

Ἄριστον ἀνδρὶ κτῆμα συμπαθὴς γυνή.

15. Εὐριπίδου Φρίξῳ.

Γυνὴ γὰρ ἐν κακοῖσι καὶ νόσοις πόσει
ἥδιστόν ἐστι, δώματ' ἢν οἰκῇ καλῶς,
ὀργήν τε πραΰνουσα καὶ δυσθυμίας
ψυχὴν μεθιστᾶσ'· ἡδὺ κἀπάται φίλων.

16. Ἐκ τῶν Ἀρίστωνος.

(*) Σπαρτιατῶν νόμος τάττει ζημίας τὴν μὲν πρώτην ἀγαμίου, τὴν δευτέραν ὀψιγαμίου, τὴν τρίτην καὶ μεγίστην κακογαμίου.

17. Πιττακοῦ.

Πιττακὸς ἐπύθετό τινος, διότι οὐ βούλεται γῆμαι· τοῦ δὲ φήσαντος, Ἐὰν μὲν καλὴν γήμω, ἕξω κοινήν· ἐὰν δὲ αἰσχρὰν, ἕξω ποινήν· Οὐμενοῦν, ἔφη, ἀλλ' ἐὰν μὲν καλὴν γήμῃς, οὐχ ἕξεις ποινήν· ἐὰν δὲ αἰσχρὰν, οὐχ ἕξεις κοινήν·

18. Γαΐου ὑπὲρ Λουκίλλης.

Πολλάκις γὰρ γυνὴ καὶ παῖδας ὑπερεβάλετο εὐνοίᾳ τῇ πρὸς τὸν ἄνδρα· ἡ γὰρ τοῦ βίου κοινωνία μακροτέραν τὴν φιλίαν ποιεῖ τῶν τεχθέντων ἅπαξ.

19. Δημοσθένους ἐκ τοῦ κατὰ Νεαίρας.

Τὰς μὲν γὰρ ἑταίρας ἡδονῆς ἕνεκα ἔχομεν, τὰς παλλακὰς δὲ τῆς καθ' ἡμέραν θεραπείας τοῦ σώματος, τὰς δὲ γυναῖκας τοῦ παιδοποιεῖσθαι γνησίως καὶ τῶν ἔνδον φύλακα πιστὴν ἔχειν.

20. Μουσωνίου ἐκ τοῦ Εἰ ἐμπόδιον τῷ φιλοσοφεῖν γάμος.

14. Hipponacti tribuit Arsen. 15. Fr. 6. 16. Vid. Plutarch. Lysand. fin. p. 451. A. B. 19. p. 1386, 19.

Ἄλλου δέ τινος φήσαντος, ὅτι ἐμπόδιον αὐτῷ δοκοίη εἶναι τῷ φιλοσοφεῖν ὁ γάμος καὶ ὁ σὺν γυναικὶ βίος, Πυθαγόρᾳ μὲν, εἶπεν ὁ Μουσώνιος, οὐκ ἐμπόδιον ἦν οὐδὲ Σωκράτει οὐδὲ Κράτητι, ὧν ἕκαστος συνῴκησε γυναικί· καὶ οὐκ ἂν ἔχοι τις εἰπεῖν ἄμεινον ἐκείνων ἑτέρους φιλοσοφήσαντας. Καίτοι γε Κράτης ἄοικός τε καὶ ἀσκευὴς καὶ ἀκτήμων τέλεον ἦν, ἀλλ᾽ ὅμως ἔγημεν· εἶτα μηδ᾽ ὑπόδυσιν ἔχων ἰδίαν ἐν ταῖς δημοσίαις Ἀθήνῃσι στοαῖς διημέρευε κἀκεῖ διενυκτέρευε μετὰ τῆς γυναικός· ἡμεῖς δὲ ἀπ᾽ οἰκίας ὁρμώμενοι καὶ οἰκέτας τοὺς ὑπηρετοῦντας ἔχοντες ἔνιοι, τολμῶμεν ὅμως λέγειν ἐμπόδιον εἶναι φιλοσοφίᾳ γάμον; Καὶ μὴν ὅ γε φιλόσοφος διδάσκαλος δήπου καὶ ἡγεμὼν πάντων τοῖς ἀνθρώποις ἐστὶ τῶν κατὰ φύσιν ἀνθρώπῳ προσηκόντων· κατὰ φύσιν δ᾽, εἴ τι ἄλλο, καὶ τὸ γαμεῖν φαίνεται εἶναι. Ἐπεὶ τοῦ χάριν ὁ τοῦ ἀνθρώπου δημιουργὸς πρῶτον μὲν ἔτεμε δίχα τὸ γένος ἡμῶν, εἶτ᾽ ἐποίησεν αὐτῷ διττὰ αἰδοῖα, τὸ μὲν εἶναι θήλεος, τὸ δὲ ἄῤῥενος· εἶτα δὲ ἐνεποίησεν ἐπιθυμίαν ἰσχυρὰν ἑκατέρῳ θατέρου τῆς θ᾽ ὁμιλίας καὶ τῆς κοινωνίας, καὶ πόθον ἰσχυρὸν ἀμφοῖν ἀλλήλων ἐνεκέρασεν τῷ μὲν ἄῤῥενι τοῦ θήλεος, τῷ δὲ θήλει τοῦ ἄῤῥενος; Ἆρ᾽ οὖν γνώριμον, ὅτι ἐβούλετο συνεῖναί τε αὐτὼ καὶ συζῆν καὶ τὰ πρὸς τὸν βίον ἀλλήλοιν συμμηχανᾶσθαι καὶ γένεσιν παίδων καὶ τροφὴν ἅμα ποιεῖσθαι, ὡς ἂν τὸ γένος ἡμῶν ἀΐδιον ᾖ. Τί δ᾽; εἰπέ μοι, πότερα προσήκει ἕκαστον ποιεῖν καὶ τὰ τοῦ πέλας, καὶ ὅπως οἶκοι ὦσιν ἐν τῇ πόλει αὐτοῦ καὶ ὅπως ἡ πόλις μὴ ἔρημος ᾖ καὶ ὅπως τὸ κοινὸν ἕξει καλῶς; Εἰ μὲν γὰρ φῄς, ὡς τὸ αὐτοῦ σκεπτέον μόνον, ἀποφαίνεις τὸν ἄνθρωπον λύκου μηδὲν διαφέροντα μηδ᾽ ἄλλου θηρίου

τῶν ἀγριωτάτων μηδενὸς, ἅπερ ἀπὸ βίας καὶ πλεονεξίας πέφυκε ζῆν μὴ φειδόμενα μηδενὸς, ἀφ᾽ ὅτου μέλλει καρποῦσθαί τι ἡδὺ, ἄμοιρα μὲν κοινωνίας ὄντα, ἄμοιρα δὲ συνεργείας τῆς ἀπ᾽ ἀλλήλων, ἄμοιρα δὲ δικαίου παντός. (*) Εἰ δ᾽ ὁμολογήσεις τὴν ἀνθρωπείαν φύσιν μελίσσῃ μάλιστα προσεοικέναι, ἣ μὴ δύναται μόνη ζῆν, ἀπόλλυται γὰρ μονωθεῖσα, πρὸς ἓν δὲ καὶ κοινὸν ἔργον τῶν ὁμοφύλων συννένευκε καὶ συμπράττει καὶ συνεργάζεται τοῖς πλησίον· εἰ ταῦτα ταύτῃ ἔχει, καὶ ἔτι πρὸς τούτοις κακία μὲν ἀνθρώπου εἶναι ὑπείληπται ἀδικία τε καὶ ἀγριότης καὶ τὸ τοῦ πλησίον πράττοντος κακῶς ἀφροντιστεῖν, ἀρετὴ δὲ φιλανθρωπία καὶ χρηστότης καὶ δικαιοσύνη ἐστὶ καὶ τὸ εὐεργετικὸν εἶναι καὶ τὸ κηδεμονικὸν εἶναι τοῦ πέλας· οὕτω καὶ πόλεως ἑκάστῳ τῆς ἑαυτοῦ φροντιστέον καὶ τῇ πόλει οἶκον περιβλητέον. Ἀρχὴ δὲ οἴκου περιβολῆς γάμος, ὥστε ὁ ἀναιρῶν ἐξ ἀνθρώπων γάμον ἀναιρεῖ μὲν οἶκον, ἀναιρεῖ δὲ πόλιν, ἀναιρεῖ δὲ σύμπαν τὸ ἀνθρώπειον γένος. Οὐ γὰρ ἂν διαμένοι μὴ γενέσεως οὔσης οὐδ᾽ ἂν γένεσις εἴη μὴ γάμου ὄντος, ἥ γε δικαία καὶ νόμιμος. Ὅτι μὲν γὰρ οἶκος ἢ πόλις οὔτ᾽ ἐκ γυναικῶν συνίσταται μόνον οὔτ᾽ ἐξ ἀνδρῶν μόνον, ἀλλ᾽ ἐκ τῆς πρὸς ἀλλήλους κοινωνίας, δῆλον· ἀνδρῶν δὲ καὶ γυναικῶν κοινωνίας ἄλλην οὐκ ἂν εὕροι τις οὔτ᾽ ἀναγκαιοτέραν οὔτε προσφιλεστέραν. Ποῖος γὰρ ἑταῖρος ἑταίρῳ οὕτω προσηνὴς, ὡς γυνὴ καταθύμιος τῷ γεγαμηκότι; ποῖος δ᾽ ἀδελφὸς ἀδελφῷ; ποῖος δὲ γονεῦσιν υἱός; τίς δὲ ἀπὼν οὕτω ποθεινὸς, ὡς ἀνὴρ γυναικὶ καὶ γυνὴ ἀνδρί; τίνος δὲ παρουσία μᾶλλον ἢ λύπην ἐλαφρύνειεν ἂν ἢ χαρὰν ἐπαυξήσειεν ἢ συμφορὰν ἐπανορθώσειε; τίσι δὲ νενόμισται κοινὰ εἶναι πάντα καὶ σώ·

ματα καὶ ψυχαὶ καὶ χρήματα πλὴν ἀνδρὸς καὶ γυναικός; Ταῦτά τοι καὶ πάντες ἄνθρωποι πρεσβυτάτην νομίζουσι πασῶν τὴν ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς φιλίαν· καὶ οὐδὲ μήτηρ ἢ πατὴρ νοῦν ἔχων οὐδεὶς ἀξιοῖ φίλτερος τῶν ἑαυτοῦ τέκνων τῶν συνεζευγμένων γάμῳ. Καὶ ὁ λόγος δὲ ἐκεῖνος φαίνεται δηλοῦν, ὅσον προτερεῖ τῆς γονέων πρὸς τέκνα φιλίας ἡ γυναικὸς πρὸς ἄνδρα, ὅτι Ἄδμητος δόσιν ταύτην λαβὼν παρὰ θεῶν, εἰ παράσχοι τὸν ἀνθ' ἑαυτοῦ τεθνηξόμενον, ζῆσαι διπλάσιον χρόνον τοῦ τεταγμένου αὐτῷ, τῶν μὲν γονέων οὐκ ἔτυχεν ἐθελόντων προαποθανεῖν αὐτοῦ καίτοι γεγηρακότων, ἡ γυνὴ δὲ ἡ γαμετὴ Ἄλκηστις κομιδῇ νέα οὖσα ἐδέξατο ἑτοίμως τὸν θάνατον πρὸ τοῦ ἀνδρός.

Ὅτι δὲ μέγα καὶ ἀξιοσπούδαστον ὁ γάμος ἐστὶ, καὶ ταύτῃ δῆλον. Θεοὶ γὰρ ἐπιτροπεύουσιν αὐτὸν, καθὸ νομίζονται παρ' ἀνθρώποις, μεγάλοι· πρώτη μὲν Ἥρα, καὶ διὰ τοῦτο ζυγίαν αὐτὴν προσαγορεύομεν· εἶτα Ἔρως, εἶτα Ἀφροδίτη· πάντας γὰρ τούτους ὑπολαμβάνομεν ἔργον πεποιῆσθαι τοῦτο, συνάγειν ἀλλήλοις πρὸς παιδοποιΐαν ἄνδρα καὶ γυναῖκα. Ποῦ μὲν γὰρ Ἔρως παραγίγνοιτ' ἂν δικαιότερον, ἢ ἐπὶ νόμιμον ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς ὁμιλίαν; ποῦ δὲ Ἥρα, ποῦ δὲ Ἀφροδίτη; πότε δ' ἂν εὐκαιρότερον εὔξαιτό τις τοῖς θεοῖς τούτοις ἢ πρὸς γάμον ἰών; τί δὲ καλοῦντες ἀφροδίσιον ἔργον προσηκόντως ἂν μᾶλλον καλοῖμεν ἢ τὴν γαμετῆς τῷ γεγαμηκότι σύνοδον; (*) Διὰ τί τοιγαροῦν φαίη τις ἂν θεοὺς μὲν οὕτω μεγάλους ἐπισκοπεῖν καὶ ἐπιτροπεύειν γάμον καὶ παιδοποιΐαν, μὴ προσήκειν δὲ ἀνθρώπῳ ταῦτα; Διὰ τί δὲ προσήκειν μὲν τῷ ἀνθρώπῳ ταῦτα, μὴ προσήκειν δὲ τῷ φιλοσόφῳ; Πότερον κακίω εἶναι χρὴ

τῶν ἄλλων τὸν φιλόσοφον; ἀλλ᾽ οὐ χρὴ, κρείττω δὲ καὶ δικαιότερον καὶ καλοκἀγαθικώτερον. Ἢ ὅτι κακίων οὐκ ἔστι καὶ ἀδικώτερος ἀνὴρ τοῦ μὲν κηδομένου τῆς ἑαυτοῦ πόλεως ὁ μὴ κηδόμενος, τοῦ δὲ τὸ κοινὸν σκοποῦντος ὁ τὸ αὑτοῦ μόνον ὁρῶν; ἢ ὅτι φιλόπολις καὶ φιλάνθρωπος καὶ κοινωνικὸς μᾶλλόν ἐστιν ὁ μονήρη βίον αἱρούμενος τοῦ νέμοντος οἶκον καὶ ποιουμένου παῖδας καὶ πόλιν αὔξοντος τὴν ἑαυτοῦ, ἅπερ ὑπάρχει τῷ γαμοῦντι; Ὅτι μὲν οὖν προσήκει τὸν φιλόσοφον γάμου καὶ παιδοποιΐας ἐπιμελεῖσθαι, δῆλον. Εἰ δὲ προσήκει τοῦτο, πῶς ἂν ὀρθῶς ἔχοι, ὦ νεανίσκε, ὁ λόγος ἐκεῖνος, ὃν σὺ ἀρτίως ἔλεγες, ὡς ἐμπόδιόν ἐστι τῷ φιλοσόφῳ γάμος; οὐ γὰρ δὴ φιλοσοφεῖν ἕτερόν τι φαίνεται ὂν, ἢ τὸ ἃ πρέπει καὶ ἃ προσήκει λόγῳ μὲν ἀναζητεῖν, ἔργῳ δὲ πράττειν. Τότε μὲν δὴ τοιαῦτά τινα εἶπεν.

21. Ἱεροκλέους ἐκ τοῦ Περὶ γάμου.

Ἀναγκαιότατός ἐστιν ὁ περὶ τοῦ γάμου λόγος. Ἅπαν μὲν γὰρ ἡμῶν τὸ γένος ἔφυ πρὸς κοινωνίαν· πρώτη δὲ καὶ στοιχειωδεστάτη τῶν κοινωνιῶν ἡ κατὰ τὸν γάμον. Οὔτε γὰρ πόλεις ἂν ἦσαν μὴ ὄντων οἴκων, οἶκός τε ἡμιτελὴς μὲν τῷ ὄντι ὁ τοῦ ἀγάμου, τέλειος δὲ καὶ πλήρης ὁ τοῦ γεγαμηκότος.

22. Ἐν ταὐτῷ.

Οὐκ οὖν ἔχομεν ἐν τοῖς περὶ οἰκιῶν ἀποδεδειγμένον, ὥστε σοφῷ προηγούμενος μέν ἐστιν ὁ μετὰ γάμου βίος, ὁ δ᾽ ἄνευ γυναικὸς κατὰ περίστασιν; ὥστ᾽ ἐπειδὴ χρὴ μὲν ἐν οἷς γε δυνάμεθα μιμεῖσθαι τὸν ἔχοντα νοῦν, τούτῳ δὲ προηγούμενόν ἐστι τὸ γαμεῖν, δηλονότι καὶ ἡμῖν ἂν εἴη καθῆκον, εἴ γε μή τις εἴη περίστασις ἐμποδών. Καὶ δὴ τοῦτο μὲν πρῶτον. Ἔοικε δὲ καὶ προ

τοῦ σοφοῦ παρακαλεῖν ἡμᾶς ἡ καὶ αὐτὸν τὸν σοφὸν ἐπὶ τὸν γάμον ἐξοτρύνουσα φύσις· ἥτις οὐ συναγελαστικοὺς ἡμᾶς ἀπειργάσατο μόνον, ἀλλὰ καὶ συνδυαστικοὺς μετὰ τοῦ καὶ ἕν τε καὶ κοινὸν ἔργον ὑποθεῖναι τῷ συνδυασμῷ, λέγω δὲ τὴν παίδων γένεσιν καὶ βίου διεξαγωγὴν εὐσταθοῦς. Δικαία δὲ διδάσκαλος ἡ φύσις, ὅτι τῇ παρ' αὐτῆς κατασκευῇ σύμφωνον τὴν ἐκλογὴν χρὴ γίγνεσθαι τῶν καθηκόντων. Ζῇ γοῦν ἕκαστον τῶν ζώων ἑπομένως τῇ ἑαυτοῦ φυσικῇ κατασκευῇ καὶ νὴ Δία τὸ φυτὸν ἅπαν ὡσαύτως κατὰ τὸ ἐπὶ τῶν λεγομένων ζῆν, πλὴν οὐκ ἐκλογισμῷ καὶ ἀριθμήσει τινὶ χρώμενα καὶ ταῖς ὑπὸ τῶν βασανιζομένων ἐκλογαῖς· ἀλλὰ τὰ μὲν τῇ φύσει φυτὰ ψιλῇ, ψυχῆς γάρ ἐστιν ἀμέτοχα, τὰ δὲ ζῷα φαντασίαις τε σπώσαις ἐπὶ τα οἰκεῖα καὶ ἐξελαυνούσαις προθυμίαις. Ἡμῖν δὲ ἡ φύσις ἔδωκε τὸν λόγον, τά τε ἄλλα πάντα καὶ σὺν πᾶσι, μᾶλλον δὲ πρὸ πάντων αὐτὴν κατοψόμενον τὴν φύσιν, (*) ὅπως ὡς πρός τινα σκοπὸν εὐφεγγῆ τε καὶ ἀραρότα τεταγμένος ταύτην, ἐκλεγόμενός τε τὸ σύμφωνον αὐτῇ πᾶν καθηκόντως βιοῦντας ἡμᾶς ἀπεργάζοιτο.

23. Ἐν ταὐτῷ.

Ὅθεν καὶ οὐκ ἂν ἁμάρτοι τις ἀτελῆ φήσας οἰκίαν τὴν ἄνευ γάμου τῷ μήτε τὸ ἄρχον ἄνευ τοῦ ἀρχομένου δύνασθαι νοηθῆναι, μήτ' ἄνευ τοῦ ἄρχοντος τὸ ἀρχόμενον· οὗτος γὰρ ὁ λόγος εὖ μάλα μοι δοκεῖ δυσωπεῖν τοὺς ἠλλοτριωμένους πρὸς γάμον.

24. Ἐν ταὐτῷ.

Φημὶ τοίνυν καὶ σύμφορον εἶναι τὸν γάμον, πρῶτον μὲν ὅτι θεῖον ὡς ἀληθῶς φέρει καρπὸν τὴν παίδων γένεσιν, οἳ παραστάται μὲν ἡμῖν οἷον συμφυεῖς ἔτι καὶ αὐ-

τοῖς ἐῤῥωμένοις ἐν ἁπάσαις γίγνονται πράξεσιν, ἀγαθοὶ δὲ ἐπίκουροι κάμνουσιν ὑφ᾽ ἡλικίας καὶ γήρᾳ πιεζομένοις, οἰκεῖοι μὲν ἐν εὐπραγίαις εὐφροσύνης κοινωνοὶ, συμπαθεῖς δὲ ἐν τοῖς ἐναντίοις καιροῖς διάδοχοι τῶν ἀνιαρῶν. Ἔπειτα καὶ πρὸ γενέσεως τέκνων λυσιτελὴς ἡ μετὰ γυναικὸς συμβίωσις. Πρῶτον μὲν γὰρ ἀποτετριμμένους τοῖς θυραίοις καμάτοις ὑποδέχεται θεραπευτικῶς ἀναλαμβάνουσα καὶ μετ᾽ ἐπιμελείας ἀνακτωμένη πάσης, ἔπειτα τῶν ὄντων δυσχερῶν ἐν τῇ διανοίᾳ λήθην ἐντίθησι. Τὰ γὰρ σκυθρωπὰ τοῦ βίου περὶ μὲν τὴν ἀγορὰν ἢ τὸ γυμνάσιον ἢ τὸ χωρίον ἢ καθόλου πάσης μερίμνης ἀσχολίας καὶ περὶ τοὺς φίλους τε καὶ συνήθεις διατρίβουσιν ἡμῖν οὐκ ἔστι πρόχειρα, τοῖς ἀναγκαίοις ἐπιπροσθούμενα περισπασμοῖς· ἀνεθεῖσι δ᾽ ἐκ τούτων εἴς τε τὴν οἰκίαν ἐπανελθοῦσι καὶ οἷον εὐσχόλοις τὴν ψυχὴν γενομένοις ἐμπελάζει, καιρῷ χρώμενα τούτῳ τοῦ ἀνιᾶν ἡμᾶς, ὅταν γε ἔρημος εὐνοίας καὶ μονήρης ὁ βίος. Ἡ γυνὴ δὲ παροῦσα μεγάλη γίνεται καὶ πρὸς ταῦτα παρηγορία, πυνθανομένη τι περὶ τῶν ἐκτὸς ἢ περὶ τῶν ἔνδον ἀναφέρουσα καὶ συνδιασκεπτομένη, καί τινα διάχυσιν κἀξ ἀπλάστου προθυμίας εὐφροσύνην παρέχουσα. Καὶ μὴν οἷα μέν ἐστιν ἐν ἑορταῖς συνεπιμεληθῆναι θυσιῶν καὶ ἱερουργιῶν, οἷα δ᾽ ἐν ἀνδρὸς ἀποδημίαις εὐσταθῆ διατηρῆσαι καὶ μὴ παντάπασιν ἀπροστάτευτον τὸν οἶκον, οἷα δὲ κηδεμὼν οἰκετῶν, οἷα δὲ ἐν νόσοις παραστάτις· μακρὸς ἂν γένοιθ᾽ ὁ λόγος πάνυ ἐπεξιὼν τὰ κατὰ μέρος. Ἀρκεῖ γὰρ κεφάλαιον εἰπεῖν, ὡς δεῖ μὲν ἅπασιν ἀνθρώποις πρὸς μετρίαν τοῦ βίου διεξαγωγὴν δυοῖν, συγγενικῆς ἐπικουρίας καὶ συμπαθοῦς εὐνοίας. Οὔτε δὲ συμπαθέστερόν τι γυναικὸς εὕροιμεν ἂν οὔτε

τέκνων συγγενέστερον. Παρέχει δ' ἑκάτερον ὁ γάμος. Πῶς οὖν οὐχὶ λυσιτελέστατον ἡμῖν; Ἀλλ' ἔγωγε καὶ καλὸν ἡγοῦμαι τὸν μετὰ γάμου βίον. Τίς γὰρ ἕτερος τοιοῦτος γένοιτ' ἂν οἰκίας κόσμος, οἷός ἐστιν ὁ κατὰ τὴν ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς κοινωνίαν; οὐ μὲν δὴ πολυτελεῖς οἶκοι καὶ ὀρθόστρωτοι τοῖχοι καὶ περίστοα τοῖς ὑπὸ τῆς ἀπειραγαθίας θαυμαζομένοις λίθοις διακεκοσμημένα οὐδὲ ζωγραφία καὶ ψαλιστοὶ μυῤῥινῶνες (*) οὐδ' ἄλλο τι τῶν ἐκπληττόντων τοὺς ἠλιθίους κάλλος ἐστὶν οἰκίας, ἀλλὰ ζεῦγος ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς συγκαθειμαρμένων ἀλλήλοις καὶ καθιερωμένων θεοῖς γαμηλίοις, γενεθλίοις, ἐφεστίοις, συμφωνούντων μὲν ἀλλήλοις καὶ πάντα κοινὰ πεποιημένων μέχρι καὶ τῶν σωμάτων, μᾶλλον δὲ καὶ αὐτῶν τῶν ψυχῶν· καὶ [περὶ] προστασίαν μὲν ἐχόντων τὴν ἐπιβάλλουσαν τοῦ οἴκου καὶ τῶν θεραπόντων, ἀνατροφὴν δὲ καὶ κηδεμονίαν τῶν τέκνων, ἐπιμέλειαν δὲ οὔτε σύντονον οὔτε μὴν ῥάθυμον, ἀλλ' ἐμμελῆ καὶ καθηρμοσμένην τῶν πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαίων. Τί γὰρ ἂν γένοιτο

κρεῖσσον καὶ ἄρειον,

κατὰ τὸν θαυμασιώτατον Ὅμηρον,

ἢ ὅθ' ὁμοφρονέοντε νοήμασιν οἰκί' ἔχητον
ἀνὴρ ἠδὲ γυνή;

διὸ καὶ πολλάκις ἐθαύμασα τοὺς ὡς βαρὺν ἡγουμένους τὸν μετὰ γυναικὸς βίον. Οὐ γὰρ ἡ γυνὴ μὰ Δία βάρος ἢ φορτίον ἐστὶ, καθάπερ οὗτοι δοκοῦσιν· ἀλλ' ἥδε μὲν κἀκ τῶν ἐναντίων κοῦφόν τι καὶ ῥᾷστα φέρεσθαι δυνάμενον, μᾶλλον δὲ καὶ τῶν ὄντως ἐπαχθῶν καὶ βαρέων κουφιστικόν. Οὐδὲν γὰρ οὕτω φορτικόν ἐστι τῶν ὄντων, ὥστε μὴ ῥᾷστον εἶναι συμφρονοῦσί γε ἀνδρὶ καὶ γυναικὶ καὶ κοινῇ φέρειν αὐτὸ βουλομένοις. Βαρὺ δέ ἐστιν

ὡς ἀληθῶς ἀφροσύνη καὶ δύσοιστον τοῖς αὐτὴν κεκτημένοις, ὑφ᾽ ἧς δὴ καὶ τὰ φύσει κοῦφα γίνεται βαρέα τά τε ἄλλα καὶ γυνή. Τῷ ὄντι γὰρ καὶ συχνοῖς δή τισιν ἀφόρητος ἐγένετο ὁ γάμος, ἀλλ᾽ οὐχὶ παρ᾽ ἑαυτῷ οὐδὲ τῷ φύσει τοιάνδε τὴν μετὰ γυναικὸς εἶναι κοινωνίαν, ἀλλ᾽ ὅταν γαμῶμεν ἃς μὴ δεῖ μετὰ τοῦ καὶ αὐτοὶ παντάπασιν ἀπειροβίως διακεῖσθαι καὶ ἀπαρασκεύως ἔχειν πρὸς τὸ ἀγαγεῖν ὡς χρὴ τὴν ἐλευθέραν ἄγεσθαι, τὸ τηνικαῦτα συμβαίνει χαλεπὴν καὶ ἀφόρητον γίνεσθαι τὴν κοινωνίαν. Ἀμέλει καὶ ταύτῃ χωρεῖ τοῖς πολλοῖς ὁ γάμος. Οὐ γὰρ ἐπὶ παίδων γένεσιν καὶ βίου κοινωνίαν ἄγονται γυναῖκας, ἀλλ᾽ οἱ μὲν διὰ προικὸς ὄγκον, οἱ δὲ δι᾽ ἐξοχὴν μορφῆς, οἱ δὲ δι᾽ ἄλλας τινὰς τοιουτοτρόπους αἰτίας, αἷς χρώμενοι κακοῖς συμβούλοις, οὐδὲν περὶ τῆς διαθέσεως καὶ τοῦ ἤθους τῆς νύμφης πολυπραγμονήσαντες, ὄλεθρον αὐτῶν θύουσι τὸν γάμον καὶ θύραις κατεστεμμέναις τύραννον ἀντὶ γυναικὸς ἐπεισάγουσιν ἑαυτοῖς καὶ ταῦτα μηδὲ ἐφ᾽ ὁποσονοῦν ἀνταρκέσαι δυνάμενοι καὶ τὴν περὶ τῶν πρωτείων ἅμιλλαν ἀγωνίσασθαι. Φανερὸν οὖν, ὡς οὐ δι᾽ αὐτὸν, ἀλλὰ διὰ ταῦτα πολλοῖς βαρὺς καὶ ἀφόρητος ὁ γάμος γίνεται. Χρὴ δ᾽ οὔτ᾽ ἀναίτια, φασὶν, αἰτιᾶσθαι, οὔτ᾽ ἔγκλημα πραγμάτων ποιεῖσθαι τὴν αὐτῶν ἀσθένειαν περὶ τὴν χρῆσιν αὐτῶν. Ἐπεί τοι καὶ ἀλόγιστον ἄλλως πανταχόθεν μὲν ἀφορμὰς ζητεῖν φιλιῶν καί τινας προσποιεῖσθαι φίλους καὶ ἑταίρους οἷον συμμάχους ἐσομένους πρὸς τὰ τοῦ βίου δυσχερῆ, τὴν δὲ καὶ παρὰ τῆς φύσεως καὶ παρὰ τῶν νόμων καὶ παρὰ τῶν θεῶν διδομένην ἄνεσιν συμμαχίαν τε καὶ βοήθειαν, τουτέστι τὴν ἐκ γυναικὸς καὶ τέκνων, μὴ ζητεῖν τε καὶ προσποιεῖσθαι.

25. *Ἀντιπάτρου ἐκ τοῦ Περὶ Γάμου.*

Ὁ εὐγενὴς καὶ εὔψυχος νέος ἔτι δ' ἥμερος καὶ πολιτικὸς θεωρῶν, διότι τέλειος οἶκος καὶ βίος (*) οὐκ ἄλλως δύναται γενέσθαι, ἢ μετὰ γυναικὸς καὶ τέκνων — ἀτελὴς γὰρ ὥσπερ πόλις οὐχ ἡ ἐκ γυναικῶν μόνον, ἀλλὰ καὶ ἡ ἐκ ψιλῶν ἀνδρῶν· ὃν τρόπον τε ποίμνη ἐπιγονὴν μὴ ἔχουσα οὐ καλὴ οὐδὲ βουκόλιον εὐθηνοῦν, πολὺ μᾶλλον οὐδὲ πόλις οὐδ' οἰκία — ταῦτα δὲ δὴ κατανενοηκὼς ὁ εὐγενής, καὶ ὡς φύσει πολιτικὸν γενόμενον συναύξειν τὴν πατρίδα δεῖ — καὶ γὰρ οὐκ ἂν ἄλλως δύναιντο αἱ πόλεις σώζεσθαι, εἰ μὴ οἱ βέλτιστοι ταῖς φύσεσι τῶν πολιτῶν ἢ τῶν γενναίων παῖδες, τῶν προτέρων καθαπερεὶ φύλλων καλοῦ δένδρου ἀπομαραινομένων καὶ ἀποῤῥεόντων, οὗτοι καθ' ὥραν γαμοῖεν, καθαπερεί τινας γενναίους βλαστοὺς διαδόχους τῇ πατρίδι καταλιπόντες, οἳ θάλλειν αὐτὴν ἀεὶ ποιοῖεν καὶ τὴν ἀκμὴν ἀΐδιον φυλάττοιεν καί, ὅσον ἐφ' ἑαυτοῖς, μηδέποτ' εὐεπίθετον τοῖς ἐχθροῖς, στοχαζόμενοι τοῦ καὶ ζῶντες καὶ μεταλλάξαντες ἀμύνειν τῇ πατρίδι καὶ βοηθεῖν-τῶν ἀναγκαιοτάτων καὶ πρὸ τῶν καθηκόντων νομίζουσι τὸ συγκραθῆναι εἰς γάμον, πᾶν μὲν τὸ τῇ φύσει ἐπιβάλλον σπεύδοντες ἐπιτελεῖν, πολὺ δὲ μάλιστα τὸ εἰς τὴν τῆς πατρίδος σωτηρίαν καὶ αὔξησιν καὶ ἔτι μᾶλλον εἰς τὴν τῶν θεῶν τιμήν. Εἰ γὰρ ἐκλείποι τὸ γένος, τίς τοῖς θεοῖς θύσει; λύκοι τινὲς ἢ ταυροκτόνων γένος λεόντων. Συμβέβηκε δὲ καὶ τὸν μὴ πεῖραν ἐσχηκότα γαμετῆς γυναικὸς καὶ τέκνων ἄγευστον εἶναι τῆς ἀληθινωτάτης καὶ γνησίου εὐνοίας. Αἱ μὲν γὰρ ἄλλαι φιλίαι ἢ φιλοστοργίαι ἐοίκασι ταῖς τῶν ὀσπρίων ἤ τινων ἄλλων παραπλησίων κατὰ τὰς παραθέσεις μίξεσιν· αἱ δ' ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς ταῖς δι' ὅλων κρά-

σεσιν, ὡς οἶνος ὕδατι καὶ τοῦτο ἔτι μὲν μίσγεται δι' ὅλων. Οὐ γὰρ μόνον τῆς οὐσίας καὶ τῶν φιλτάτων πᾶσιν ἀνθρώποις τέκνων καὶ τῆς ψυχῆς, ἀλλὰ καὶ τῶν σωμάτων οὗτοι μόνοι κοινωνοῦσι. Καὶ κατ' ἄλλον δὲ τρόπον εἰκότως μεγίστη ἐστίν. Αἱ μὲν γὰρ ἄλλαι κοινωνίαι καὶ ἑτέρας τινὰς ἀποστροφὰς ἔχουσι·

ταύτας δ' ἀνάγκη πρὸς μίαν ψυχὴν βλέπειν

τὴν τοῦ ἀνδρός. Προστίθεται γὰρ σώζουσα πατρὸς καὶ μητρὸς μὴ ἀγνώμονος ἕνα τοῦτον σκοπὸν τοῦ βίου ποιεῖσθαι καὶ τέλος, τοῦ τὸ ἀρέσκειν αὐτῷ τῶν γονέων ἑκατέρων παραχωρούντων ἑκουσίως τὰ πρῶτα τῆς εὐνοίας ἀπονέμειν, τὴν μὲν τῷ ἀνδρὶ, τὸν δὲ τῇ γυναικί. Οὐκ ἄπειρος δὲ τῆς πρὸς γυναῖκα συμβιώσεως καὶ ὁ Εὐριπίδης, εἰς ταῦτα ἀποβλέψας καὶ ἀποθέμενος τὴν ἐν τῷ γράφειν μισογυνίαν, ταῦτ' εἴρηκεν·

Γυνὴ γὰρ ἐν νόσοισι καὶ κακοῖς πόσει
ἥδιστόν ἐστι, δώματ' ἢν οἰκῇ καλῶς,
ὀργήν τε πραΰνουσα καὶ δυσθυμίας
ψυχὴν μεθιστᾶσ'· ἡδὺ κἀπάται φίλων.

(*) Τυγχάνει δὲ καὶ ἡρωϊκὸν τὸ πρᾶγμα. Νῦν δὲ ἐν ἰδίαις πόλεσιν ἅμα τῇ ἄλλῃ τῇ καθεστώσῃ ἐκλύσει καὶ ἀναρχίᾳ καὶ τῇ ἐπὶ τὸ καταφερὲς ῥᾴθυμον ἐπικλίσει καὶ τὸ γαμεῖν τῶν χαλεπωτάτων εἶναι δοκεῖ· τὸν δὴ βίον ἐξουσίαν διδόντα πρὸς ἀκολασίαν καὶ ποικίλων ἡδονῶν ἀπόλαυσιν ἀγεννῶν καὶ μικροχαρῶν, ἰσόθεον νομίζουσι, τὴν δὲ πρὸς τῆς γυναικὸς εἴσοδον οἱονεί τινος φρουρᾶς εἰς πόλιν εἰσαγωγήν. Ἔοικε μέντοι δύσκολος ἐνίοις ὁ μετὰ γυναικὸς φαίνεσθαι βίος διὰ τὸ μὴ δύνασθαι ἄρχειν, ἀλλ' ἡδονῆς δούλους εἶναι· καὶ τοὺς μὲν ὑπὸ τοῦ κάλλους τεθηρευμένους, τοὺς δ' ὑπὸ τῆς προικὸς, τὰ μὲν ὑπ' αὐτῆς ἑκουσίως καταχαρίζεσθαι τῇ γυναικὶ, καὶ μὴ

διδάσκειν περὶ οἰκονομίας μηθὲν μηδὲ περὶ αὐξήσεως οἴκου, μηδὲ τίνος ἕνεκα συνεληλύθασι, μηδὲ περὶ θεῶν εὐσεβείας καὶ δόξης καὶ δεισιδαιμονίας ἐμποιεῖν, μηδὲ τὸ τῆς τρυφῆς ὀλέθριον παριστάναι μηδὲ τὸ ἀχάριστον τῶν ἡδονῶν, μηδὲ ἐθίζειν ἀτενίζειν εἰς τὸ ἔμπροσθεν τοῦ βίου καὶ πᾶν τὸ μέλλον ὀρθῇ τῇ γνώμῃ ἐκλογίζεσθαι, μηδὲ ἂν τυφλῶς καὶ ἀσκέπτως εὔελπιν εἶναι, μηδ᾽ ὅτι ἐὰν ὁ ἀνὴρ βουληθῇ, δύναται πάντως γενέσθαι ὧν ἐπιθυμεῖ· καὶ μὴ πρὸς τῷ παρόντι μόνῳ γίγνεσθαι, ἀλλὰ καὶ αὐτὴν συνεπιβλέπειν τὸ πόθεν καὶ πῶς, καὶ εἰ σωτηρίως καὶ συμφερόντως εἰς τὰ ὅλα. Ἐπεὶ καὶ εἴ τις ταῦτα καὶ τὰ ἄλλα τὰ καλῶς τεθεωρημένα καὶ παραγγελλόμενα παρὰ τοῖς φιλοσόφοις δύναιτο πράττειν, ὃ ἂν τῶν πλείστων καὶ κουφότατον εἶναι βάρος γαμετὴ γυνὴ δόξῃ. Ὁμοιότατον γάρ ἐστιν, ὡς εἴ τις μίαν ἔχων χεῖρα ἑτέραν ποθὲν προσλάβοι ἢ ἕνα πόδα ἔχων ἕτερον ἀλλαχόθεν ἐκτήσατο. Ὡς γὰρ οὗτος πολὺ ἂν ῥᾷον καὶ βαδίσαι οὗ θέλοι καὶ προσάγοιτο, οὕτως ὁ γυναῖκα εἰσαγόμενος ῥᾷον ἀπολήψεται τὰς κατὰ τὸν βίον σωτηρίους καὶ συμφερούσας χρείας. Ἀντὶ γοῦν δύο ὀφθαλμῶν χρῶνται τέσσαρσι καὶ ἀντὶ δύο χειρῶν ἑτέραις τοσαύταις, αἷς καὶ ἀνθρόως πράττοι ἂν ῥᾷον τὸ τῶν χειρῶν ἔργον. Διὸ καὶ ἐὰν αἱ ἕτεραι κάμνοιεν, ταῖς ἑτέραις ἂν θεραπεύοιτο· καὶ τὸ σύνολον δύο γεγονὼς ἀνθ᾽ ἑνὸς, μᾶλλον ἂν ἐν τῷ βίῳ κατορθώη. Διόπερ τὸν νομίζοντα τὴν εἴσοδον τῆς γυναικὸς καταβαρύνειν τὸν βίον καὶ δυσκίνητον ποιεῖν, ὅμοιον πάσχειν, ὡς εἴ τις πλείονας πόδας κωλύοι προσλαβεῖν, ἵν᾽, ἐὰν πολὺ δέῃ βαδίζειν, μὴ ἐφελκώμεθα πολλούς· ἢ τῷ πλείονας χεῖρας κτωμένῳ μέμφοιτο, ὅταν γάρ τι δέῃ πράττειν, ἐμποδίσεσθαι ὑπὸ τοῦ πλήθους

αὐτῶν. Κατὰ ταῦτα γὰρ καὶ εἴ τις προσλάβοι οἷον ἑαυτὸν ἕτερον (οὐθὲν γὰρ διοίσει, εἴτε θῆλυ τοῦτό ἐστιν εἴτε ἄῤῥεν) πολὺ ἐλαφρότερον καὶ εὐκοπώτερον πάντα ἂν πράξειεν τὰ ἔργα φιλαγάθῳ ἀνδρὶ, καὶ θέλοντι σχολὴν ἄγειν ἢ περὶ τοὺς λόγους ἢ τὰ πολιτικὰ ἔργα ἢ ἄμφω ταῦτ᾽, (*) εἰ καὶ τελείως τοῦτο εὐμετάθετόν ἐστιν. Ὅσῳ γὰρ μᾶλλον αὐτὸς ἀπὸ τῆς οἰκονομίας ἀπέστραπται, τοσούτῳ μᾶλλον τὴν διαδεξομένην τὴν οἴκησιν παραληπτέον καὶ περὶ τὰ ἀναγκαῖα ἑαυτὸν ἀπερίσπαστον. Οὐ κακῶς καὶ ὁ κωμικὸς ἐπιτέμνει σχολαστὴς,

Δεῖ δ᾽ οἶμαι γαμεῖν
τὸν ἐπιμελῆσαι δυνατὸν οἰκονομεῖν ὄχλον
πλείω.

ἐπιφωνήσας,

τὸν ἀμελῆ μᾶλλον ἐπιθυμοῦντα δὲ
σχολῆς, ἵν᾽ ἔχων οἰκονόμον ἀδεῶς περιπατῇ.

26. Πλάτωνος Νόμων ς΄.

Περὶ γάμων δὴ ταῦτ᾽ ἔστω παραμύθια λεγόμενα, ὡς χρὴ τῆς ἀειγεννοῦς φύσεως ἀντέχεσθαι τῷ παῖδας παίδων καταλείποντι ἀεὶ τῷ θεῷ ὑπηρέτας ἀνθ᾽ αὑτοῦ παραδιδόναι.

27. Ἐν ταὐτῷ.

Γεννῶντάς τε καὶ ἐκτρέφοντας παῖδας, καθάπερ λαμπάδα τὸν βίον παραδιδόντας ἄλλοις ἐξ ἄλλων.

ΟΤΙ ΟΥΚ ΑΓΑΘΟΝ ΤΟ ΓΑΜΕΙΝ. ΞΗ.

1. Ἀναξανδρίδου.

Ὅστις γαμεῖν βουλεύετ᾽ οὐ βουλεύεται
ὀρθῶς, διότι βουλεύεται χοὔτω γαμεῖ·

26 p. 773. 27. p. 776

πολλῶν κακῶν γάρ ἐστιν ἀρχὴ τῷ βίῳ.
ἢ γὰρ πένης ὢν τὴν γυναῖκα χρήματα
λαβὼν ἔχει δέσποιναν, οὐ γυναῖκ᾽ ἔτι,
ἧς ἐστι δοῦλος καὶ πένης. ἢν δ᾽ αὖ λάβῃ
μηδὲν φερομένην, δοῦλος αὐτὸς γίγνεται·
δεῖ γὰρ τὸ λοιπὸν ἀνθ᾽ ἑνὸς τρέφειν δύο.
ἀλλ᾽ ἔλαβεν αἰσχράν· οὐ βιωτόν ἐστ᾽ ἔτι,
οὐδ᾽ εἴσοδος τὸ παράπαν εἰς τὴν οἰκίαν.
ἀλλ᾽ ἔλαβεν ὡραίαν τις· οὐδὲν γίγνεται
μᾶλλόν τι τοῦ γήμαντος ἢ τῶν γειτόνων.
ὥστ᾽ οὐδαμῶς κακοῦ γ᾽ ἁμαρτεῖν γίγνεται.

2. Ἀλέξιδος.

Τίς δῆθ᾽ ὑγιαίνων νοῦν τ᾽ ἔχων τολμᾷ ποτε
γαμεῖν διαπραξάμενος ἥδιον βίον;
εἶτ᾽ οὐχὶ κρεῖττόν ἐστι τῷ γ᾽ ἔχοντι νοῦν
ἄτιμον εἶναι μᾶλλον ἢ γυναῖκ᾽ ἔχειν,
πτωχῷ γε; τοὺς μὲν γοῦν ἀτίμους οὐκ ἐᾷ
ἀρχὴν λαχόντας ὁ νόμος ἄρχειν τῶν πέλας·
ἐπὰν δὲ γήμῃς, οὐδὲ σαυτοῦ κύριον
ἔξεστιν εἶναι· τὰς γὰρ εὐθύνας μόνον
ἐφημερινὰς τὰς τοῦ βίου κεκτήμεθα.

3. Φιλήμονος.

Ἀθάνατόν ἐστι κακὸν ἀναγκαῖον γυνή.

4. Μενάνδρου.

Ὦ τρὶς κακόδαιμον, ὅστις ὢν πένης γαμεῖ
καὶ παιδοποιεῖθ᾽· Ὡς ἀλόγιστός ἐστ᾽ ἀνήρ,
ὃς μήτε φυλακὴν τῶν ἀναγκαίων ἔχει,
μήτ᾽ ἂν ἀτυχήσας εἰς τὰ λοιπὰ τοῦ βίου

3. 4. Cleric. p. 154.

ἐπαμφιάσαι δύναιτο τοῦτο χρήμασιν·
ἀλλ᾽ ἐν ἀκαλύπτῳ καὶ ταλαιπώρῳ βίῳ
χειμαζόμενος ζῇ, τῶν ἀνιαρῶν ἔχων
(*) τὸ μέρος ἁπάντων, τῶν δ᾽ ἀγαθῶν οὐ δυνάμενος.

5. Ναυμαχίου.

Καλὸν μὲν δέμας ἁγνὸν ἔχειν ἀδμῆτά τε μίμνειν
παρθενικήν, καθαροῖσί τ᾽ ἀεὶ μελεδήμασι χαίρειν
μήτε βαρυτλητῶν λαγόνων περὶ φόρτον ἄγουσαν,
μήτε πόνον τρομέουσαν ἀγάστονον Εἰλειθυίης·
ἀλλ᾽ ἧσθαι βασίλειαν ἀφαυρῶν θηλυτεράων
ψυχῆς ὄμμα φαεινὸν ὑπὲρ βιότοιο χέουσαν,
ἔνθα γάμοι κεδνοὶ καὶ ἀληθέες, ἔνθα μιγεῖσα
θεσπεσίοις ἐπέεσσι νοήματα φάεα τίκτει.
εἰ δέ σε καὶ ξυνοῖο πόθος βιότοιο κιχάνοι,
καὶ τοῦτο προδαεὶς ἐρέω, πῶς χρή σε περῆσαι
τὸν πλοῦν, ὥς φασιν, τὸν δεύτερον εὔφρονι θυμῷ.

6. Φιλιππίδου Ἀνανεούσης.

Ἔλεγον ἐγώ σοι μὴ γαμεῖν, ζῆν δ᾽ ἡδέως.
τὸ Πλάτωνος ἀγαθόν ἐστι τοῦτο, Φίδυλε,
μὴ λαμβάνειν γυναῖκα, μηδὲ τῇ τύχῃ
διὰ πλειόνων αὑτὸν παραβάλλειν πραγμάτων.

7. Ἀναξανδρίδου.

Κόρης ἀπαλλαττόμεθα ταμιείου πικροῦ.

8. Ἱππώνακτος.

Δύ᾽ ἡμέραι γυναικός εἰσιν ἥδισται·
ὅταν γαμῇ τις κἀκφέρῃ τεθνηκυῖαν.

9. Ἐπιχάρμου.

Οὐδὲν γαίᾳ κλεινᾷ γυναικὸς βαρύτερον,
οἶδ᾽ ὁ συντυχών· μακάριος δ᾽ ὃς ἀγνοεῖ.

10. *Μενάνδρου.*

Μηδέποτε γήμῃ μηδὲ εἷς εὔνους ἐμοί.

11. *Μενάνδρου.*

Γαμεῖν κεκρικότα δεῖ σε γιγνώσκειν, ὅτι
ἀγαθῶν μεθέξεις, ἂν λάβῃς μικρὸν κακόν.

12. *Εὐριπίδου ἐξ Ἰνοῦς.*

Νόμοι γυναικῶν οὐ καλῶς κεῖνται πέρι.
χρῆν γὰρ τὸν εὐτυχοῦνθ᾽ ὅτι πλείστας ἔχειν
γυναῖκας, εἴπερ δὴ τροφὴ δόμοις παρῆν.
ὡς τὴν κακὴν μὲν ἐξέβαλλε δωμάτων,
τὴν δ᾽ οὖσαν ἐσθλὴν ἡδέως ἐσώζετο.
νῦν δ᾽ εἰς μίαν βλέπουσι κίνδυνον μέγαν
ῥίπτοντες· οὐ γὰρ τῶν τρόπων πειρώμενοι
νύμφας ἐς οἴκους ἑρματίζονται βροτοί.

13. *Εὐριπίδου Ἄλκηστις.*

Ζηλῶ δ᾽ ἀγάμους ἀτέκνους τε βροτῶν.
μία γὰρ ψυχή, τῆς ὑπεραλγεῖν
μέτριον ἄχθος.

14. *Εὐριπίδου Ἄλκηστις.*

Οὔ ποτε φήσω
γάμον εὐφραίνειν πλέον ἢ λυπεῖν.

15. *Εὐριπίδου Σθενοβοίας.*

Πολλοὺς δὲ πλούτῳ καὶ γένει γαυρουμένους
γυνὴ κατῄσχυν᾽ ἐν δόμοισι νηπία.

16. *Φιλήμονος.*

Τὸν μόνον ὄντα καὶ κακὴ τύχη τρέφει.

17. *Ἀριστοφάνης ἐν Πολυΐδῳ.*

10. Cleric. p. 228. 11. Cleric. ib. 12. Fr. 14. 13. V. 885
14. V. 238. 15. Fr. 8. 16. Cleric. p. 350. 17. Fr. 389.

Ἰδού, δίδωμι τήνδ' ἐγὼ γυναῖκά σοι
Φαίδραν· ἐπὶ πῦρ δὲ πῦρ ἔοιχ' ἥξειν ἄγων.

18. Μενάνδρου.

Τὸ γυναῖκ' ἔχειν εἶναί τε παίδων, Παρμένων,
πατέρα, μερίμνας τῷ βίῳ πολλὰς φέρει.

19. Σοφοκλέους Τηρεῖ.

Νῦν δ' οὐδέν εἰμι χωρίς, ἀλλὰ πολλάκις
(*) ἔβλεψα ταύτῃ τὴν γυναικείαν φύσιν,
ὡς οὐδέν ἐσμεν· αἳ νέαι μὲν ἐν πατρὸς
ἥδιστον, οἶμαι, ζῶμεν ἀνθρώπων βίον·
τερπνῶς γὰρ ἀεὶ πάντας ἡ ἄνοια τρέφει·
ὅταν δ' ἐς ἥβην ἐξικώμεθ' εὔφρονες,
ὠθούμεθ' ἔξω καὶ διεμπολούμεθα
θεῶν πατρῴων τῶν τε φυσάντων ἄπο
αἱ μὲν ξένους πρὸς ἄνδρας, αἱ δὲ βαρβάρους,
αἱ δ' εἰς ἀήθη δώμαθ', αἱ δ' ἐπίῤῥοθα.
καὶ ταῦτ', ἐπειδὰν εὐφρόνη ζεύξῃ μία,
χρεὼν ἐπαινεῖν καὶ δοκεῖν καλῶς ἔχειν

20. Φιλήτα.

Βίον καλὸν ζῇς, ἂν γυναῖκα μὴ ἔχῃς.

21. Διφίλου.

Γυναικὸς ἀγαθῆς ἐπιτυχεῖν οὐ ῥᾴδιον.

22. Χαιρήμονος.

Γυναῖκα θάπτειν κρεῖττόν ἐστιν, ἢ γαμεῖν.

23. Φιλήμονος.

Γαμεῖν ὃς ἐθέλει, εἰς μετάνοιαν ἔρχεται.

24. Ἱπποθόου.

Ζευχθεὶς γάμοισιν οὐκ ἔτ' ἔστ' ἐλεύθερος.

18. Cleric. p. 228. 19. Fr. 517. 23. Cleric. p. 350.

25. *Μενάνδρου.*

Ὅστις γενόμενος βούλεται ζῆν ἡδέως,
ἑτέρων γαμούντων αὐτὸς ἀπεχέσθω γάμου.

26. *Θεοδέκτου.*

Παραπλήσιον πρᾶγμ᾽ ἐστὶ γῆρας καὶ γάμος.
τυχεῖν γὰρ αὐτῶν ἀμφοτέρων σπουδάζομεν,
ὅταν δὲ τύχωμεν, ὕστερον λυπούμεθα.

27. *Ἀντιφάνους.*

Ὡς ἔστι τὸ γαμεῖν ἔσχατον τοῦ δυστυχεῖν.

28. *Μενάνδρου.*

Πατρῷ᾽ ἔχειν δεῖ τὸν καλῶς εὐδαίμονα,
τὰ δὲ μετὰ γυναικὸς εἰσιόντ᾽ εἰς οἰκίαν
οὔτ᾽ ἀσφαλῆ τὴν κτῆσιν οὔθ᾽ ἱλαρὰν ἔχει.

29. *Θάλητος.*

Θαλῆς τῇ μητρὶ γυναῖκα λαβεῖν δεομένῃ, Οὔπω καιρός, ἔλεγεν· εἶτα προβάς, Οὐκέτι καιρός.

30. *Σωκράτους.*

Σωκράτης ἐρωτηθείς, τίνες μεταμέλονται τῶν ἀνθρώπων, εἶπεν, Οἱ γήμαντες.

31. *Πλάτωνος.*

Πλάτων ἐρωτηθείς, Εἰ γήμας φιλοσοφήσω; Οὐκ εἰδώς, ἔφη, οὐδὲ μόνον σαυτὸν σώζειν, καὶ γυναῖκα ἐπὶ τῶν ὤμων συνδιασώσεις;

32. *Λυσίου.*

Ἧι γὰρ ἂν ἡμέρᾳ γυνὴ προδῷ τὸ σῶμα καὶ τὴν τάξιν λίπῃ τῆς αἰδοῦς, εὐθέως παραλλάττει τῶν φρενῶν, ὥστε νομίζειν τοὺς μὲν οἰκείους ἐχθρούς, τοὺς δὲ ἀλλοτρίους πιστούς, περὶ δὲ τῶν καλῶν καὶ αἰσχρῶν ἐναντίαν ἔχειν τὴν γνώμην.

25. Cleric. p. 228. 28. Cleric. p. 232.

33. Σόλωνος.

Σόλων συμβουλεύοντός τινος αὐτῷ κατὰ τῶν μὴ γαμούντων ἐπιτίμιον τάξαι· Χαλεπὸν, ἔφη, ὦ ἄνθρωπε, φορτίον ἡ γυνή.

34. Θάλητος.

Θαλῆς ἐρωτηθεὶς, διὰ τί ἀκμάζων οὐκ ἐπαιδοποίησεν, ἀπεκρίνατο· Διότι τὸ ζῆν οὐκ ἐβουλόμην λύπαις αὐθαιρέτοις κατεγγυῆσαι.

35. Λυκούργου.

Ὅταν γυνὴ ὁμονοίας τῆς πρὸς ἄνδρα στερηθῇ, ἀβίωτος ὁ καταλειπόμενος γίνεται βίος.

36. Ἐπαμινώδας ἐρωτηθεὶς, τί ὀνεῖται ὁ μὴ γήμας μηδὲ παιδοποιησάμενος· Τὸ μὴ ὀκνεῖν εἶπεν, ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἀποθνήσκειν.

37. Ἀντιφῶντος.

Φέρε δὴ προσελθέτω ὁ βίος εἰς τὸ πρόσθεν, καὶ γάμων καὶ γυναικὸς ἐπιθυμησάτω. Αὕτη ἡ ἡμέρα, αὕτη ἡ νὺξ καινοῦ δαίμονος ἄρχει, κοινοῦ πότμου. Μέγας γὰρ ἀγὼν γάμος ἀνθρώπῳ. Εἰ γὰρ τύχοι μὴ ἐπιτηδεία γενομένη, (*) τί χρὴ τῇ συμφορᾷ χρῆσθαι; χαλεπαὶ μὲν ἐκπομπαὶ, τοὺς φίλους ἐχθροὺς ποιῆσαι, ἴσα φρονοῦντας,. ἴσα πνέοντας ἀξιώσαντα καὶ ἀξιωθέντα· χαλεπὸν δὲ κεκτῆσθαι κτῆμα τοιοῦτον δοκοῦντα ἡδονὰς κτᾶσθαι, λύπας ἄγεσθαι. Φέρε δὴ μὴ τὰ παλίγκοτα λέγωμεν, λεγέσθω τὰ πάντων ἐπιτηδειότατα. Τί γὰρ ἥδιον ἀνθρώπῳ γυναικὸς καταθυμίας; τί δὲ γλυκύτερον ἄλλως τε καὶ νέῳ; ἐν τῷ αὐτῷ δέ γε τούτῳ, ἔνθα τὸ ἡδὺ ἔνεστι, πλησίον που καὶ τὸ λυπηρόν. Αἱ γὰρ ἡδοναὶ οὐκ ἐπὶ σφῶν αὐτῶν ἐμπορεύονται, ἀλλ' ἀκολουθοῦσιν αὐταῖς λῦπαι καὶ πόνοι. Ἐπεὶ καὶ Ὀλυμπιονῖκαι καὶ Πυ-

θιασῖκαι καὶ οἱ τοιοῦτοι ἀγῶνες καὶ σοφίαι καὶ πᾶσαι ἡδοναὶ ἐκ μεγάλων λυπημάτων ἐθέλουσι παραγίγνεσθαι. Τιμαὶ γάρ, ἆθλα, δελέατα, ἃ ὁ θεὸς ἔδωκεν ἀνθρώποις, μεγάλων πόνων καὶ ἱδρώτων εἰς ἀνάγκας καθιστᾶσιν. Ἐγὼ γὰρ εἴ μοι γένοιτο σῶμα ἕτερον τοιοῦτον, οἷον ἐγώ, ἐμαυτῷ οὐκ ἂν δυναίμην ζῆν, οὕτως ἐμαυτῷ πολλὰ πράγματα παρέχων ὑπέρ τε τῆς ὑγείας τοῦ σώματος ὑπέρ τε τοῦ καθ' ἡμέραν βίου ἐς τὴν ξυλλογὴν ὑπέρ τε δόξης καὶ σωφροσύνης καὶ εὐκλείας καὶ τοῦ εὖ ἀκούειν. Τί οὖν εἴ μοι γένοιτο σῶμα ἕτερον τοιοῦτον, ὅ γε μὴ οὕτως ἐπιμελὲς εἴη; Οὐκ οὖν δῆλον, ὅτι γυνὴ ἀνδρί, ἐὰν ᾖ καταθυμία, οὐδὲν ἐλάττους τὰς φιλότητας παρέχεται καὶ τὰς ὀδύνας ἢ αὐτὸς αὐτῷ ὑπέρ τε τῆς ὑγείας δισσῶν σωμάτων ὑπέρ τε τοῦ βίου τῆς συλλογῆς καὶ ὑπέρ τε τῆς σωφροσύνης καὶ τῆς εὐκλείας. Φέρε δὴ καὶ παῖδες γενέσθωσαν· φροντίδων ἤδη πάντα πλέα καὶ ἐξοίχεται τὸ νεοτήσιον σκίρτημα ἐκ τῆς γνώμης, καὶ πρόσωπον οὐκέτι τὸ αὐτό.

ΟΤΙ ΤΟΙΣ ΜΕΝ ΕΠΩΦΕΛΗ ΤΟΝ ΓΑΜΟΝ, ΤΟΙΣ ΔΕ ΑΣΥΜΦΟΡΟΝ Ο ΤΩΝ ΣΥΝΑΠΤΟΜΕΝΩΝ ΑΠΕΤΕΛΕΣΕ ΤΡΟΠΟΣ. ΞΘ.

1. Θεοδέκτου.

Ὅταν γὰρ ἄλοχον εἰς δόμους ἄγῃ πόσις,
οὐχ, ὡς δοκεῖ, γυναῖκα λαμβάνει μόνον·
ὁμοῦ δὲ τῇδέ τ' εἰσκομίζεται λαβὼν
καὶ δαίμον' ἤτοι χρηστὸν ἢ τοὐναντίον.

2. Σουσαρίωνος.

Ἀκούετε λεῴς, Σουσαρίων λέγει τάδε·
κακὸν γυναῖκες· ἀλλ᾽ ὅμως, ὦ δημόται,
οὐκ ἔστιν οἰκεῖν οἰκίαν ἄνευ κακοῦ·
καὶ γὰρ τὸ γῆμαι καὶ τὸ μὴ γῆμαι κακόν.

3. Εὐριπίδου.

Οὐ πάντες οὔτε δυστυχοῦσιν ἐν γάμοις
οὔτ᾽ εὐτυχοῦσι, συμφορὰ δ᾽ ὃς ἂν τύχῃ
κακῆς γυναικός, εὐτυχεῖ δ᾽ ἐσθλῆς τυχών·

4. Μενάνδρου.

Γυνὴ πολυτελής ἐστ᾽ ὀχληρὸν οὐδ᾽ ἐᾷ
ζῆν τὸν λαβόνθ᾽ ὡς βούλετ᾽, ἀλλ᾽ ἔνεστί τοι
ἀγαθὸν ἀπ᾽ αὐτῆς, παῖδες, ἐλθόντ᾽ εἰς νόσον
(*) τὸν ἔχοντα ταύτην ἐθεράπευσεν ἐπιμελῶς,
ἀτυχοῦντι συμπαρέμεινεν, ἀποθανόντα τε
ἔθαψε, περιέστειλεν οἰκείως· ὅρα
εἰς ταῦθ᾽, ὅταν λυπῇ τι τῶν καθ᾽ ἡμέραν.
οὕτω γὰρ οἴσεις πᾶν τὸ πρᾶγμ᾽· ἂν δ᾽ ἐκλέγῃς
ἀεὶ τὸ λυποῦν μηδὲν ἀντιπαρατιθεὶς
τῶν προσλεγομένων, οὐ δυνήσῃ διατέλους.

5. Εὐριπίδου.

Μακάριος, ὅστις εὐτυχεῖ γάμον λαβὼν
ἐσθλῆς γυναικός· εὐτυχεῖ δ᾽ ὁ μὴ λαβών.

6. Ἡσιόδου.

Οὐ μὲν γάρ τι γυναικὸς ἀνὴρ ληΐζετ᾽ ἄμεινον
τῆς ἀγαθῆς· τῆς δ᾽ αὖτε κακῆς οὐ ῥίγιον ἄλλο
δειπνολόχου, ἥτ᾽ ἄνδρα καὶ ἴφθιμόν περ ἐόντα
αὔει ἄτερ δαλοῖο καὶ ὠμῷ γήραϊ θῆκε.

7. Εὐριπίδου Ἀλκμαίωνος.

3. Fr. inc. 28. 4. Cleric. p. 122. 5. Fr. inc. 29. 6. Opp. 700
7. Fr. 16.

Γυναῖκα καὶ ὠφέλειαν
καὶ νόσον ἀνδρὶ φέρειν μεγίσταν,
ἐδίδαξα τὠμῷ λόγῳ.

8. *Φιλιππίδου.*

Αἰσχρὰν γυναῖκ᾽ ἔγημας, ἀλλὰ πλουσίαν.
κάϑευδ᾽ ἀηδῶς ἡδέως μασώμενος.

9. *Εὐριπίδου Πρωτεσιλάου.*

Ὅστις δὲ πάσας συντιϑεὶς ψέγει λόγῳ
γυναῖκας ἑξῆς, σκαιός ἐστι κοὐ σοφός.
πολλῶν γὰρ οὐσῶν τὴν μὲν εὑρήσεις κακήν,
τὴν δ᾽, ὥσπερ αὕτη, λῆμ᾽ ἔχουσαν εὐγενές.

10. *Μενάνδρου.*

Τὸ γαμεῖν, ἐάν τις τὴν ἀλήϑειαν σκοπῇ,
κακὸν μέν ἐστιν, ἀλλ᾽ ἀναγκαῖον κακόν.

11. *Εὐριπίδου Μελανίππη.*

Τῆς μὲν κακῆς κάκιον οὐδὲν γίγνεται
γυναικός, ἐσϑλῆς δ᾽ οὐδὲν εἰς ὑπερβολὴν
πέφυκ᾽ ἄμεινον· διαφέρουσι δ᾽ αἱ φύσεις.

12. *Τοῦ αὐτοῦ.*

Τί γὰρ ἀνδρὶ κακὸν μεῖζον, ἁμαρτεῖν
πιστῆς ἀλόχου;

13. *Εὐριπίδου.*

Γάμοι δ᾽ ὅσοις μὲν εὖ καϑεστᾶσιν βροτῶν,
μακάριος αἰών· οἷς δὲ μὴ πίπτουσιν εὖ,
τά τ᾽ ἔνδον εἰσὶ τά τε ϑύραζε δυστυχεῖς.

14. *Σοφοκλῆς Φαίδρα.*

Οὕτω γυναικὸς οὐδὲν ἂν μεῖζον κακὸν

9. Fr. 2. 10. Cleric. p. 230. 11. Fr. 14. 12. Alcest. 884. 13. Orest. 601. 14. Fr. 608.

κακῆς ἀνὴρ κτήσαιτ᾽ ἄν, οὐδὲ σώφρονος
κρεῖσσον· παθὼν δ᾽ ἕκαστος ὢν τύχῃ λέγει.

15. Ἡσιόδου Θεογονίας.

Ὣς δ᾽ αὔτως ἄνδρεσσι κακὸν θνητοῖσι γυναῖκας
Ζεὺς ὑψιβρεμέτης θῆκε ξυνήονας ἔργων
λευγαλέων· ἕτερον δὲ πόρεν κακὸν ἀντ᾽ ἀγαθοῖο.
ὅς κε γάμον φεύγων καὶ μέρμερα ἔργα γυναικῶν
μὴ γῆμαι ἐθέλῃ, ὀλοὸν δ᾽ εἰς γῆρας ἵκηται,
χήτει γηροκόμοιο, ὁ δ᾽ οὐ βιότου ἐπιδευὴς
ζώει, ἀποφθιμένου δὲ διὰ ζωὴν δατέονται
χηρωσταί· ᾧ δ᾽ αὖτε γάμου μετὰ μοῖρα γένηται,
κεδνὴν δ᾽ ἔσχετ᾽ ἄκοιτιν ἀραρυῖαν πραπίδεσσι,
τῷ δέ τ᾽ ἀπ᾽ αἰῶνος κακὸν ἐσθλῷ ἀντιφερίζει.

16. Εὐριπίδου Ἑκάβης.

Μηδὲν θρασύνου, μηδὲ τοῖς σαυτοῦ κακοῖς
(*) τὸ θῆλυ συνθεὶς ὧδε πᾶν μέμψῃ γένος.
πολλαὶ γὰρ ἡμῶν αἱ μὲν εἴσ᾽ ἐπίφθονοι,
αἱ δ᾽ εἰς ἀριθμὸν τῶν κακῶν πεφύκαμεν.

17. Ἐπιχάρμου.

Τὸ δὲ γαμεῖν ὅμοιόν ἐστι τῷ τρὶς ἓξ ἢ τρεῖς κύβους
ἀπὸ τύχης βαλεῖν· ἐὰν μὲν γὰρ λάβῃς τετραγμένην
τοῖς τρόποις καὶ τἄλλ᾽ ἄλυπον, εὐτυχήσεις τῷ γάμῳ·
εἰ δὲ καὶ φιλέξοδόν τε καὶ λάλον καὶ δαψιλῆ,
οὐ γυναῖχ᾽ ἕξεις, διὰ βίου δ᾽ ἀτυχίαν κοσμουμέναν.

18. Εὐριπίδου Οἰδίποδι.

Πᾶσα γὰρ δούλη πέφυκεν ἀνδρὸς ἡ σώφρων γυνή.
ἡ δὲ μὴ σώφρων ἀνοίᾳ τὸν ξυνόνθ᾽ ὑπερφρονεῖ.

19. Εὐριπίδου Μελανίππη.

Ἄλγιστόν ἐστι θῆλυ μισηθὲν γένος.

15. V. 600. 16. Vs. 1183. 18. Fr. 4. 19. Fr. 18.

αἱ γὰρ σφαλεῖσαι ταῖσιν οὐκ ἐσφαλμέναις
αἶσχος γυναιξὶ καὶ κεκοίνωνται ψόγον
ταῖς οὐ κακαῖσιν αἱ κακαί, τὰ δ' εἰς γάμους
οὐδὲν δοκοῦσιν ὑγιὲς ἀνδράσιν φρονεῖν.

20. *Εὐριπίδου Ἀλεξάνδρου.*

Ἐκ τῶν ὁμοίων οἱ κακοὶ γαμοῦσ' ἀεί.

21. *Γαΐου ὑπὲρ Λουκίλλης.*

Φυλάττομαι δέ τι πικρότερον εἰπεῖν διὰ τὸ τῆς μητρυιᾶς ὄνομα. Πολλὰ γὰρ προείληπται τῶν ὀνομάτων εἰς πίστιν ἀπεχθείας καὶ μητρυιὰ δυσκόλως ἀληθεύειν πιστεύεται. Δεῖ δὲ οὐ ταῖς φήμαις τῶν ὀνομάτων ἐξελέγχεσθαι τοὺς τρόπους, πολλοὶ γὰρ ἤδη διαβεβλημένας προσηγορίας ἔχοντες ἔσχον οὐ πονηρὰν διάνοιαν· πάλιν ἕτεροι καὶ καλοῖς ὀνόμασιν ἐκ τῆς φύσεως κεκοσμημένοι ψυχαῖς ἀνομοίοις προσέρχονται πρὸς τὰ ἔργα.

22. *Θεμιστίου ἐκ τοῦ Περὶ Ψυχῆς.*

Ἀλλ' οὐ μάλιστα διψῶν ἀπέθανεν τῆς γυναικός, ἐρῶν ἐρώσης ἀπολιπόμενος; Οὐθὲν εἰπεῖν οὐδὲ ποιῆσαι πρὸς αὐτὴν ἰταμὸν ἐτόλμησεν· ἀλλ' οὕτως ἐνεκαρτέρησαν ἀμφότεροι τῷ πρέποντι, ὥσπερ ἀποδεῖξασθαι θέλοντες, ὅτι πλεῖστον αἰδοῦς ἔρωτι δικαίῳ μέτεστιν· ὅθεν ἔμοιγε πλεῖστον αὐτῇ φαίνεται χρόνον ἀνὴρ συμβεβιωκέναι· πάντα γὰρ διόλου τὸν δεκαετῆ χρόνον ὁμαλῶς συνεβίωσεν. Αἱ δὲ ἄλλοις συνοικοῦσιν οὐ συμβιοῦσιν, ὅταν λυπῶσι τοὺς μὲν ἄνδρας ἢ ζηλοτυπῶσιν ἢ διαφέρωνται περὶ χρημάτων ἢ κακῶς λέγωσιν ἢ φεύγωσι θρυπτόμεναι τὰς φιλοφροσύνας καὶ συνδιαιτήσεις. Ὥστε ἂν τοῦτον ἐξαίρῃς τὸν χρόνον ἐν ᾧ ταῦτα πράττουσιν, ἀπολείπεται βραχὺς ἐκεῖνος ὁ τῆς συμβιώσεως.

20. Fr. 12.

23. Μουσωνίου ἐκ τοῦ τίτλου κεφάλαιον γάμου.

Βίου καὶ γενέσεως παίδων κοινωνίαν κεφάλαιον εἶναι γάμου. Τὸν γὰρ γαμοῦντα, ἔφη, καὶ τὴν γαμουμένην ἐπὶ τούτῳ συνεῖναι χρὴ ἑκάτερον θατέρῳ, ὥστ' ἅμα μὲν ἀλλήλοις βιοῦν, ἅμα δὲ ποιεῖσθαι, καὶ κοινὰ δὲ ἡγεῖσθαι πάντα καὶ μηδὲν ἴδιον μηδ' αὐτὸ τὸ σῶμα. Μεγάλη μὲν γὰρ γένεσις ἀνθρώπου, ἣν ἀποτελεῖ τοῦτο τὸ ζεῦγος. Ἀλλ' οὔπω τοῦτο ἱκανὸν τῷ γαμοῦντι, ὃ δὴ καὶ δίχα γάμου γένοιτ' (*) ἂν συμπλεκομένων ἄλλως, ὥσπερ καὶ τὰ ζῶα συμπλέκεται αὐτοῖς. Δεῖ δὲ ἐν γάμῳ πάντως συμβίωσίν τε εἶναι καὶ κηδεμονίαν ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς περὶ ἀλλήλους καὶ ἐῤῥωμένους καὶ νοσοῦντας καὶ ἐν παντὶ καιρῷ, ἧς ἐφιέμενος ἕκαστος, ὥσπερ καὶ παιδοποιΐας, εἰσὶν ἐπὶ γάμον. Ὅπου μὲν οὖν ἡ κηδεμονία αὕτη τέλειός ἐστι καὶ τελέως αὐτὴν οἱ συνόντες ἀλλήλοις παρέχονται, ἁμιλλώμενοι νικᾶν ὁ ἕτερος τὸν ἕτερον· οὗτος μὲν οὖν ὁ γάμος ᾗ προσήκει ἔχει καὶ ἀξιοζήλωτός ἐστι· καλὴ γὰρ ἡ τοιαύτη κοινωνία· ὅπου δ' ἑκάτερος σκοπεῖ τὸ ἑαυτοῦ μόνον ἀμελῶν θατέρου, ἢ καὶ νὴ Δί' ὁ ἕτερος οὕτως ἔχει καὶ οἰκίαν μὲν οἰκεῖ τὴν αὐτήν, τῇ δὲ γνώμῃ βλέπει ἔξω μὴ βουλόμενος τῷ ὁμόζυγι συντείνειν τε καὶ συμπνεῖν, ἐνταῦθ' ἀνάγκη φθείρεσθαι μὲν τὴν κοινωνίαν, φαύλως δὲ ἔχειν τὰ πράγματα τοῖς συνοικοῦσιν, καὶ ἢ διαλύονται τέλεον ἀπ' ἀλλήλων ἢ τὴν συμμονὴν χεῖρω ἐρημίας ἔχουσιν.

ΠΕΡΙ ΜΝΗΣΤΕΙΑΣ, ΕΤΙ ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΓΑΜΟΥ. Ο.

1. *Εὐριπίδου Μελανίππης.*

Γάμους δ' ὅσοι σπεύδουσι μὴ πεπρωμένους,
μάτην πονοῦσιν· ἡ δὲ τῷ χρεὼν πόσει
μένουσα κἀσπούδαστος ἦλθεν εἰς δόμους.

2. *Τοῦ αὐτοῦ.*

Μὴ σπεῖρε τέκνων ἄλοκα δαιμόνων βίᾳ.

3. *Εὐριπίδου Ἀντιόπη.*

Κῆδος καθ' αὑτὸν τὸν σοφὸν κτᾶσθαι χρεών.

4. *Τοῦ αὐτοῦ Μελανίππη.*

Ὅσοι γαμοῦσι δ' ἢ γένει κρείσσους γάμους
ἢ πολλὰ χρήματ', οὐκ ἐπίστανται γαμεῖν.
τὰ τῆς γυναικὸς γὰρ κρατοῦντ' ἐν δώμασι
δουλοῖ τὸν ἄνδρα, κοὐκέτ' ἔστ' ἐλεύθερος.
πλοῦτος δ' ἐπακτὸς ἐκ γυναικείων γάμων
ἀνόνητος, αἱ γὰρ διαλύσεις οὐ ῥᾴδιαι.

5. *Μενάνδρου.*

Ὅταν πένης ὢν καὶ γαμεῖν τις ἑλόμενος
τὰ μετὰ γυναικὸς ἐπιδέχηται χρήματα,
αὑτὸν δίδωσιν, οὐκ ἐκείνην λαμβάνει.

6. *Εὐριπίδου Μελεάγρῳ.*

Εἰ δ' εἰς γάμους ἔλθοιμ', ὃ μὴ τύχοι ποτέ,
τῶν ἐν πόνοισιν ἡμερευουσῶν ἀεὶ
βέλτιον ἂν τέκοιμι δώμασιν τέκνα.
ἐκ γὰρ πατρὸς καὶ μητρὸς ὅστις ἐκπονεῖ
σκληρὰς διαίτας, οἱ γόνοι βελτίονες.

1. Fr. 15. 2. Phoeniss. 18. 3. Fr. 18. 4. Fr. 16. 5. Cleric. p. 230. 6. Fr. 8.

7. Μενάνδρου.

Δύ' ἔστι· κρῖναι τὸν γαμεῖν μέλλοντα δεῖ
ἤτοι προσηνῆ ὄψιν ἢ χρηστὸν τρόπον·
τὴν γὰρ ὁμόνοιαν τὴν πρὸς ἀλλήλους ποιεῖ.

8. Ἡσιόδου Ἔργων.

Παρθενικὴν δὲ γαμεῖν, ὥς κ' ἤθεα κεδνὰ διδάξῃς,
πάντα μάλ' ἀμφὶς ἰδών, μὴ γείτοσι χάρματα νείμῃς.

9. Θεόγνιδος.

Κύνας μὲν δὴ νῶϊ διζήμεθα, Κύρνε, καὶ ἵππους
εὐγενέας, καί τις βούλεται ἐξ ἀγαθῶν
(*) βήσεσθαι· γῆμαι δὲ κακὴν κακοῦ οὐ μελεδαίνει
ἐσθλὸς ἀνήρ, ἤν οἱ χρήματα πολλὰ φέρῃ.

10. Εὐριπίδου ἐν Ἀντιόπῃ.

Πᾶσι δ' ἀγγέλλω βροτοῖς
ἐσθλῶν ἀπ' ἀνδρῶν εὐγενῆ σπείρειν τέκνα.
οὐ γάρ ποτ' ἂν πράξειαν ἐς τέλος καλῶς.

11. Καλλικρατίδου ἐκ τοῦ Περὶ οἴκου εὐδαιμονίας.

Ἔχει δὲ τὸ ἴχνος τοῦτο τᾶς διακοσμάσιος πρᾶτον καὶ αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος ἐν τᾷ διαιρέσει τᾶς ψυχᾶς· ταύτας ὃ μέν τι ἐντὶ λογισμός, ὃ δὲ θυμός, ὃ δὲ ἐπιθυμία. Ὁ μὲν ὦν λογισμὸς οἰκοδεσπότᾳ καὶ ἄρχοντι ποτεμφερής ἐντι· πρεσβύτερός τε γάρ ἐντι τᾷ φύσει καὶ τᾷ γενέσει διανοητικώτατος καὶ διακριτικώτατος· ἁ δ' ἐπιθυμία, θᾶλυ καὶ νεαρὸν καὶ ὑγρὸν πάθος ὑπάρχοισα ψυχᾷ, τᾷ γυναικὶ ποτιφερής ἐντι· ὁ δὲ θυμός, ὁρμᾶς καὶ ζέσιος μεστὸς ἐὼν καὶ συνακούων καὶ συνεπακολουθῶν πολλάκις τῷ λογισμῷ ἢ τῷ νῷ, νεανίᾳ ποθωμοίωται. ἁ μὲν γὰρ μονάς ἐντι τὸ γεννῶν καὶ ὁρίζον, ἁ δὲ δυὰς τὸ ὁριστὸν καὶ ὁριζόμενον. Καὶ τὸ μὲν περιττὸν ἐκ τᾶς καθ'

7. Cleric. p. 230. 8. V. 697. 9. V. 183. 10. Fr. 17.

αὐτὸ φύσιος, τὸ δὲ ἄρτιον ἐκ τᾶς πρός τι· διότι τὸ μὲν καθ᾽ αὑτὸ φύσιος περαίνει, τὸ δὲ ἄρτιον ἐκ τᾶς πρός τι. Καὶ τὸ μὲν κατὰ περισσὰς χώρας συντάσσον ἐξομοιάζει αὐτῷ, τὸ δὲ μόνον, ὥσπερ ὕλα καὶ ὑποκείμενον. Ὁ δὲ αὐτὸς λόγος καὶ ἐπὶ τῶν γραμμᾶν καὶ χωρίων. Τὸ μὲν γὰρ τετράγωνον ὁρίζει καὶ συντάσσει, τὸ δ᾽ ἑτερόμακες ὥσπερ ὕλα ὑποκειμένα ὁρίζεται καὶ συντάσσεται, τετραγωνιζόμενον καὶ ἐξισούμενον. Δεῖ δὲ τὸν μωσικὸν μιμέεσθαι τὸν ἴδιον τόνον τᾶς φωνᾶς ἐκμαθόντα οὕτω πειρᾶσθαι τὰν μέσαν καθιστάνειν, ὅκως καὶ ἐπὶ τὰ βαρέα καὶ ἐπὶ τὰ ὀξέα διαρκέσαι δύναται, καὶ μήτε ῥήξῃ μήτε ἀπολίπῃ τὴν στάσιν· οὕτως οὖν δεῖ καὶ γάμον συναρμόζεσθαι ποτὶ τὸν ἴδιον τόνον τᾶς ψυχᾶς, ὅκως μὴ μόνον ἐν εὐτυχίαις συνεκτρέχειν ἀλλάλοις δυνατοὶ ὦντι. Καὶ γὰρ αὐλὼς ὁ αὐλατὰς ποτὶ τὸν ἴδιον τόνον διαρκέσαι δυναμένως λαμβάνει καὶ παδάλια ὁ κυβερνάτας ποτὶ τὸ μέγεθος τᾶς ναός.

12. Νικοστράτου Περὶ Γάμου.

Ταυτὶ μὲν οὖν τὰ θρυλλούμενα σὺ οἶσθα, μήτε εὐγενείᾳ προσέχειν μήτε δόξῃ τῶν πατέρων οὕτως γε, ὡς αὐτῇ τῇ γυναικί. Πολλαὶ γὰρ δὴ πάνυ καλῶν καὶ ἀγαθῶν πατέρων φαῦλαι ἐφωράθησαν καὶ οὐκ ἐσωφρόνησαν. Χρήματα δὲ οἱ μὲν οὐδὲ πάμπαν φιλοφρονεῖν εἰώθασιν· ἔνιοι δὲ οὐδ᾽ ἂν γῆμαι ἔφασαν, ἄλλως τε εἰ μὴ πλουτοίη καὶ προῖκα ἐπάγοιτο πολλήν. Ἀλλ᾽ ἐνταῦθά που καὶ τὸ λαμπρὸν τοῦ δουλεύειν ἐστὶν ἰδίᾳ μὲν τῇ γυναικὶ ὑπὸ τοῦ πλούτου διατεθρυμμένῃ, ἰδίᾳ δὲ τοῖς χρήμασιν ὑποθωπεύοντα αὐτόν τινα, καὶ ἢν συμβαίνῃ μάλιστα λαμβάνοντα ἐκεῖθεν ἀναλίσκειν. Εἰ δὲ κατ᾽ ἐμέ τις εἴης, καὶ σμικρὰν ἥδιστ᾽ ἂν πύθοιο. Κρεῖττον

ἄρα ἦν, ἀνδρικόν τι γύναιον καὶ κατ' ἀγροὺς τεθραμμένον ἀναζητεῖν τε καὶ πολυπραγμονεῖν, ἱκανὸν μὲν πονεῖν, ὁπότε ὕδωρ ἀνιμᾶν δέοι καὶ πῦρ ἐναῦσαι, ἦν τούτου καιρὸς, οὐκ ἀνελεύθερον δὲ οὐδὲ ἀρτοποιὸν, χρηστόν γε μὴν καὶ ἀράξαι ποτὲ μύλην καὶ ἐπαφήσας αὐτῆς διδοῦσαν (*) ὥσπερ ἐπὶ λύρας. Ταῦτα μὲν δὴ ῥώμη τε γυναικὶ, ταῦτα δὲ τῷ οἴκῳ ὄφελος. Ἐπειδὴ δὲ οὐκ εὔδηλόν ἐστιν ἄρτι γαμοῦντι, ὁποῖαι δή τινες τοῖς τρόποις αἱ γυναῖκες ἀναφανήσονται, Ἰνδοὶ οὕτω γαμοῦσι καὶ οἱ σοφοὶ αὐτῶν, καὶ οὐδεπώποτε ψευσθῆναι λέγονται. Ἐκεῖνοι τοίνυν οἱ Ἰνδοὶ καὶ γυμνοὶ καὶ σοφοὶ οὐχ ὅπως πλούτῳ καὶ δόξῃ ἔγημαν Ἰνδοῦ ἀνδρὸς καὶ πλουσίου θυγατέρα, ἀλλὰ αὐτὴν τὴν κόρην τήν τε ὄψιν αὐτῆς καὶ τὸ κάλλος ἐπολυπραγμόνησαν, σοφίᾳ δή τινι τοῦτό γε, οὐκ ἀκολασίᾳ οὐδεμιᾷ οὐδὲ κατὰ τὰ αὐτὰ ἡμῖν. Αἱ γὰρ δὴ ὄψεις αἱ χρησταὶ ἔχοιεν ἄν τι πλεῖστον τοῦ κάλλους τῆς ψυχῆς, καὶ ἔνι οὔτε θυμώμενον οὔτε ὀργιζόμενον οὔτε χολῶντα τὸ πρόσωπον φαιδρὸν ἔχειν τε καὶ καθαρόν. Εἰ δέ τις πανοῦργος καὶ κρυψίνους, εὐθὺς μὲν καὶ τῷ ὀφθαλμῷ παραβλέπει καὶ δεινὸν δέδορκεν· ὅστις δὲ μωρίᾳ εὐήθης, ταῖς κόραις καὶ τοῖς ὀφθαλμοῖς ἀναπέπταται, ὄνων ὀφθαλμοὶ καὶ προβάτων τοιοῦτοι· ὁ δέ γε συνάγων τὰς ὀφρῦς σκαιός ἐστι· καὶ ὅτῳ ἐπανθεῖ οὐκ ἐρύθημα ἀλλὰ σκότος τε καὶ νέφος, τούτου τε ἡ ψυχὴ οὐδαμῇ οὐδαμῶς εὐφραίνεται. Ταυτὶ μὲν τὰ γνωρίσματα καὶ σημεῖα οὐ παρθένοις ἄρα καὶ γυναιξὶν, ἀλλὰ καὶ αὐτοῖς πρόσεστι τοῖς ἀνδράσι. Περὶ μὲν οὖν τῶν Ἰνδῶν οὕτως ὁ λόγος κρατεῖ, ὡς καταμαντεύονται περὶ τῶν γυναικῶν πόῤῥωθεν, ὁποῖαί τινες ἔσονται. Μὴ δή μου δὲ καταγνώτω μηδεὶς, ἐπεὶ κοινότερον τῷ

κάλλει καταχρήσομαι συμβουλεύων αὐτὸ μεταθεῖναι. Οὐ γὰρ τοὺς καλοὺς καὶ τὰς καλὰς ἐγὼ προξενῶ, ἀλλ' ἑτέρως οὐκ ἔνι εἰπεῖν ἑπόμενον τῷ Ἰνδῶν λόγῳ. Εἶδος μὲν δὴ τῆς γυναικὸς ἡμῖν ἐξεταστέον εἰ χαρίεν τι καὶ ἀστεῖον καὶ ἐλευθέριον, εἴ γε μέλλει τις ἡδέως μὲν ἀναπαύεσθαι, ἡδέως δὲ καὶ εἰς τὴν οἰκίαν τὴν αὐτὸς αὐτοῦ εἰσελεύσεσθαι. Τὸ γὰρ δὴ αἰσχρὰν γήμαντα εἶτα ἐξίστασθαι τῆς οἰκίας τῇ γυναικὶ, οὐκ ἐξίστασθαι μὰ Δί' ἐστὶ τῆς οἰκίας, ἀλλὰ φεύγειν τὴν γυναῖκα. Ὥσπερ δὲ τὸ εἶδος πρότερον ἀξιοῦμεν δοκιμάζειν τῆς γυναικὸς, οὕτω καὶ αὐτοῦ ἑκάστου τοῦ νυμφίου πρότερόν γε τὸ εἶδος ἐξεταστέον, ὡς μὴ ἄν τι λυποίη αἰσχρὸς ὢν, ἣν τύχῃ [ὡραίαν γήμας· τοῦτό γέ ἐστιν, ὡς μὴ ἄν τι λυποίη φαῦλος ὢν, ἣν τύχῃ] ἀγαθήν τε καὶ χρηστὴν γήμας. Ἔνι δὲ καὶ ἀπὸ τῆς φωνῆς τὰ ἀπὸ τῆς τύχης ἑκάστου εἰδέναι. Καὶ τοίνυν φωνὴν μετὰ ταῦτα τῆς γυναικὸς ἐξεταστέον· τάχα μὲν γὰρ ἡδίων ἡ ᾠδικὴ ἕωθέν τε καὶ μετ' ἄριστον· μᾶλλον δὲ συνεστάλθω αὐτὴ ἡ φωνὴ εἰς τὸ πρᾷον, καὶ τραχὺ πώποτε μήτε βοήσαι μήτε φθέγξαιτο· τὰ γὰρ τοιαῦτα ἀνδρωδεστέρας τὰς γυναῖκας ἀποφαίνει. Οἷον δὲ οἰκία ὡς ἄτοπον ἀνὴρ μὲν ἐκ τυρβαιδέ. Καὶ ναὶ μὰ Δία φωναὶ ἀνδρῶν πολλαὶ καὶ ἄλλα πολλά ἐστιν, ἃ χρῆν ἕκαστον ἡμῶν πολυπραγμονεῖν· ὡς δ' οὖν ὑπομνῆσαι ἱκανὰ οἶμαι καὶ ταῦτα.

13. Ἀντιπάτρου ἐκ τοῦ Περὶ γυναικὸς συμβιώσεως.

Πρῶτον μὲν χρὴ τὴν μνηστείαν μὴ εἰκῇ ποιήσασθαι ἀλλὰ πάνυ πεφροντισμένως, μηδ' εἰς πλοῦτον μηδ' εἰς ὀγκοῦσαν εὐγένειαν μηδὲ εἰς ἄλλην χάσμην μηδεμίαν ἀποβλέπειν μηδὲ μὰ Δία εἰς κάλλος· καὶ γὰρ τοῦτο ὡς

ἐπὶ πᾶν ὄγκον καὶ δεσποτικὸν ἦθος περιποιεῖ· (*) ἀλλὰ πρῶτα μὲν τὸ τῶν γονέων ἐξετάζειν ἦθος καὶ τρόπον, ἐπεὶ πολιτικὸς καὶ ἄφορτος εὐγνώμων, ἔτι δὲ καὶ σώφρων καὶ δίκαιος, ἐπὶ δὲ τούτοις ἀκενόσπουδος καὶ ἴχνος, καὶ τὰ ἄλλα περὶ τοῦ ποιούς τινας φίλους κτᾶσθαι δεῖ παραγγέλλεσθαι· ἔπειτα καὶ τὴν μητέρα ἧ γαμεῖσθαι μέλλουσα συντρέφεται, καὶ τὸν ταύτης τρόπον κατὰ τὸ πλεῖστον ἀποπλάττεται· μετὰ ταῦτα ἐπακολούθως πῶς ἑαυτῶν τρόπῳ ἤγασι τὴν θυγατέρα, καὶ μὴ ἡττημένοι εἰσὶν καὶ ἀποβεβλεφότες ἀπὸ τοῦ συμφέροντος διὰ τὴν ἄγαν φιλοστοργίαν, καὶ τοῦτο ποικίλως ἐξητακέναι καὶ διὰ δούλων καὶ ἐλευθέρων τῶν τε ἔνδοθεν καὶ τῶν ἔξωθεν καὶ διὰ γειτόνων καὶ τῶν ἄλλων εἰσοδίων εἴσω, διὰ φίλων ἐπιπλοκὰς ἑστιατικὰς ἢ ἄλλως μαγείρων ἢ δημιουργῶν ἢ ἀκεστριῶν ἢ τῶν ἄλλων τεχνιτῶν καὶ τεχνιτίδων. Καὶ λίαν γὰρ προχειρότερον τοὺς τοιούτους εἰσάγουσιν, καὶ ὑπὲρ τὴν ἀξίαν μεγάλα πράγματα καὶ πίστιν ἐγχειρίζουσιν.

14. *Μουσωνίου ἐκ τοῦ τίτλου κεφάλαιον γάμου.*

Διὸ χρὴ τοὺς γαμοῦντας οὐκ εἰς γένος ἀφορᾶν, εἰ ἐξ εὐπατριδῶν· οὐδ᾽ εἰς χρήματα, εἰ πολλὰ κέκτηνταί τινες· οὐδ᾽ εἰς σώματα, εἰ καλὰ ἔχουσιν. Οὔτε γὰρ πλοῦτος οὔτε κάλλος οὔτ᾽ εὐγένεια κοινωνίαν μᾶλλον αὔξειν πέφυκεν, ὥσπερ οὐδ᾽ ὁμόνοιαν οὐδ᾽ αὖ τὴν ποιδοποιΐαν κρείττω ταῦτα ἀπεργάζεται· ἀλλὰ σώματα μὲν πρὸς γάμον ἀποχρῶντα τὰ ὑγιῆ καὶ τὴν ἰδέαν μέσα καὶ αὐτουργεῖν ἱκανά, ἃ δὴ καὶ ἐπιβουλεύοιτ᾽ ἂν ὑπὸ τῶν ἀκολάστων ἧττον καὶ ἐργάζοιτο μᾶλλον, ὅσα σώματος ἔργα, καὶ παιδοποιοῖτο μὴ ἐνδεῶς. Ψυχὰς δὲ ἐπιτηδειοτάτας εἶναι νομιστέον τὰς πρὸς σωφροσύνην καὶ δικαιοσύνην

καὶ ὅλως πρὸς ἀρετὴν εὐφυεστάτας. Ποῖος μὲν γὰρ γάμος χωρὶς ὁμονοίας καλός; ποία δὲ κοινωνία χρηστή; πῶς δ' ἂν ὁμονοήσειαν ἄνθρωποι πονηροὶ ὄντες ἀλλήλοις; ἢ πῶς ἀγαθὸς πονηρῷ ὁμονοήσειεν; οὐδέν γε μᾶλλον ἢ ὀρθῷ ξύλῳ στρεβλὸν συναρμόσειεν ἄν, ἢ στρεβλὰ ἄμφω ὄντα ἀλλήλοιν. Τὸ γὰρ δὴ στρεβλὸν τῷ τε ὁμοίῳ τῷ στρεβλῷ ἀνάρμοστον, καὶ τῷ ἐναντίῳ τῷ εὐθεῖ ἔτι μᾶλλον. Ἔστι δὴ καὶ ὁ πονηρὸς τῷ τε πονηρῷ οὐ φίλος οὐδ' ὁμονοεῖ, καὶ πολὺ ἧττον τῷ χρηστῷ.

15. *Χείλωνος.*

Γάμους εὐτελεῖς καὶ ἰσοτίμους ποιοῦ.

16. *Κλεοβούλου.*

Κλεόβουλος ἔφη, δεῖν συνοικίζειν ἀνδράσι τὰς ἑαυτῶν θυγατέρας τὴν μὲν ἡλικίαν παρθένους, τὸ δὲ φρονεῖν γυναῖκας.

17. *Περικλέους.*

Περικλῆς ὁ τῶν Ἀθηναίων στρατηγὸς, δυοῖν αὐτοῦ τὴν θυγατέρα μνηστευομένων τοῦ μὲν πλουσίου καὶ ἀπαιδεύτου, τοῦ δὲ πένητος καὶ φιλολόγου, τούτῳ αὐτὴν ἐξέδωκεν, εἰπὼν, Ὅτι ἀμείνων ἐστὶ τοῦ ὄντος ὁ δυνάμενος γενέσθαι πλούσιος.

18. *Δημοκρίτου.*

Δημόκριτος ἔφη, ὡς ὁ γαμβροῦ μὲν ἐπιτυχὼν εὗρεν υἱόν· ὁ δὲ ἀποτυχὼν ἀπώλεσε καὶ θυγατέρα.

15. Vid. Diog. Laert. I. 70. 16. Vid. Diog. Laert. I. 91.

(*) ΟΤΙ ΕΝ ΤΟΙΣ ΓΑΜΟΙΣ ΤΑΣ ΤΩΝ ΣΥΝΑΠΤΟΜΕΝΩΝ ΗΛΙΚΙΑΣ ΧΡΗ ΣΚΟΠΕΙΝ. ΟΑ.

1. *Εὐριπίδου Φοίνικος.*

Μοχθηρόν ἐστιν ἀνδρὶ πρεσβύτῃ τέκνα
δίδωσιν, ὅστις οὐκέθ' ὡραῖος γαμεῖν·
δέσποινα γὰρ γέροντι νυμφίῳ γυνή.

2. *Θεόγνιδος.*

Οὔ τοι σύμφορόν ἐστι γυνὴ νέα ἀνδρὶ γέροντι.
οὐ γὰρ πηδαλίῳ πείθεται, ὡς ἄκατος,
οὐδ' ἄγκυραι ἔχουσιν· ἀποῤῥήξασα δὲ δεσμὰ
πολλάκις ἐκ νυκτῶν ἄλλον ἔχει λιμένα.

3. *Εὐριπίδου Αἰόλου.*

Κακὸν γυναῖκα πρὸς νέαν ζεῦξαι νέον.
μακρὰ γὰρ ἰσχὺς μᾶλλον ἀρσένων μένει,
θήλεια δ' ἥβη θᾶσσον ἐκλείπει δέμας.

4. *Σαπφοῦς.*

Ἀλλ' ἐὼν φίλος ἄμιν, λέχος ἄρνυσο νεώτερον.
οὐ γὰρ τλάσομ' ἐγὼ ξυνοικεῖν οὖσα γεραιτέρα.

5. *Εὐριπίδου.*

Ἐγὼ γὰρ ἔξω λέκτρα αὐτοῖς καλῶς ἔχειν,
δίκαιόν ἐστιν, οἷσι συγγηράσομαι.

6. *Ἡσιόδου Ἔργων.*

Ὡραῖος δὲ γυναῖκα τεὸν ποτὶ οἶκον ἄγεσθαι,
μήτε τριηκόντων ἐτέων μάλα πόλλ' ἀπολείπων
μήτ' ἐπιθεὶς μάλα πολλά, γάμος δέ τοι ὥριος οὗτος.
ἡ δὲ γυνὴ τέτορ' ἡβώοι, πέμπτῳ δὲ γαμοῖτο.

1. Fr. 1. 2. V. 457. 3. Fr. 8. 5. Fr. inc. 31. 6. V. 693.

7. *Εὐριπίδου Δανάης.*

Καὶ νῦν παραινῶ πᾶσι τοῖς νεωτέροις,
μὴ πρὸς τὸ γῆρας τοὺς γάμους ποιουμένους
σχολῇ τεκνοῦσθαι παῖδας· οὐ γὰρ ἡδονή,
γυναικί τ' ἐχθρὸν χρῆμα πρεσβύτης ἀνήρ·
ἀλλ' ὡς τάχιστα· καὶ γὰρ ἐκτροφαὶ καλαί,
καὶ συννεάζων ἡδὺ παῖς νέῳ πατρί.

8. *Εὐριπίδου Φοίνικι.*

Πικρὸν νέᾳ γυναικὶ πρεσβύτης ἀνήρ.

9. *Θεοδώρου ὑπὲρ Ἐλπίδα Φοριανῆς.*

Ἴσμεν δὲ ἅπαντας ἀνθρώπους, ἐπειδὰν ἐξ ἡλικίας ἄνισαι πρὸς γάμους ὑπενεχθῶσι, πέρα τοῦ μετρίου νεότητος εἰωθότας ἡττᾶσθαι.

ΟΤΙ ΕΝ ΤΟΙΣ ΓΑΜΟΙΣ ΟΥ ΤΗΝ ΕΥΓΕΝΕΙΑΝ, ΟΥΔΕ ΤΟΝ ΠΛΟΥΤΟΝ ΧΡΗ ΣΚΟΠΕΙΝ, ΑΛΛΑ ΤΟΝ ΤΡΟΠΟΝ. ΟΒ.

1. *Διοδώρου.*

Ἐγὼ μὲν οὖν τὸν νόμον ἐμαυτῷ τουτονὶ
τίθεμαι δοκιμάζων, ὥσπερ εἴρηται ποιεῖν.
κρεῖττον γάρ ἐστιν εὖ τεθραμμένην λαβεῖν
γυναῖκ' ἄπροικον ἢ κακὴν μετὰ χρημάτων,
τὴν ἐσομένην καὶ ταῦτα μέτοχον τοῦ βίου.

2. *Μενάνδρου.*

Καὶ τοῦτον ἡμᾶς τὸν τρόπον γαμεῖν ἔδει
(*) ἅπαντας, ὦ Ζεῦ σῶτερ, ὡς ὠνήμεθα·
οὐκ ἐξετάζειν μὲν τὰ μηθὲν χρήσιμα,
τίς ἦν ὁ πάππος ἧς γαμεῖ, τιτθὴ δὲ τίς·

7. Fr. 2. 8. Fr. 2. 2. Cleric. p. 230.

τὸν δὲ τρόπον αὐτῆς τῆς γαμουμένης, μεθ' ἧς
βιώσεται, μήτ' ἐξετάζειν μήτ' ἰδεῖν.
ἀλλ' ἐπὶ τράπεζαν μὲν φέρειν τὴν προῖχ', ἵνα,
εἰ τἀργύριον καλόν ἐστι, δοκιμαστὴς ἴδῃ,
ὃ πέντε μῆνας ἔνδον οὐ γενήσεται·
τῆς διὰ βίου δ' ἔνδον καθεδουμένης ἀεὶ
μὴ δοκιμάσασθαι μηδὲν, ἀλλ' εἰκῇ λαβεῖν
ἀγνώμον', ὀργίλην, χαλεπὴν, ἐὰν τύχῃ,
λάλον. Περιάξω τὴν ἐμαυτοῦ θυγατέρα
τὴν πόλιν ὅλην· οἱ βουλόμενοι ταύτην λαβεῖν
λαλεῖτε, προσκοπεῖσθε πηλίκον κακὸν
λήψεσθ', ἀνάγκη γὰρ γυναῖκ' εἶναι κακόν·
ἀλλ' εὐτυχὴς ἐσθ' ὁ μετριώτατον λαβών.

3. *Εὐριπίδου.*

Εἰ χρὴ γαμεῖν, χρὴ τἄκ τε γενναίων γαμεῖν
δοῦναί τ' ἐς ἐσθλοὺς, ὅστις εὖ βουλεύεται
κακῶν δὲ λέκτρων μὴ 'πιθυμίαν ἔχειν,
μηδ' εἰ ζαχρύσους οἴσεται φέρνας δόμοις.

4. *Εὐριπίδου Κρήσσαις.*

Γαμεῖτε νῦν, γαμεῖτε, κᾆτα θνήσκετε
ἢ φαρμάκοισιν ἐκ γυναικὸς ἢ δόλοις.
ὅστις δὲ πλοῦτον ἢ εὐγένειαν εἰσιδὼν
γαμεῖ πονηρὰν, μωρός ἐστι· μικρὰ γὰρ
μεγάλων ἀμείνω, σώφρον' εἰ δόμοις ἔχει.

5. *Ἱππώνακτος.*

Γάμος κράτιστός ἐστιν ἀνδρὶ σώφρονι,
τρόπον γυναικὸς χρηστὸς ἔνδον λαμβάνειν·
αὕτη γὰρ ἡ προὶξ οἰκίαν σώζει μόνη.
ὅστις δὲ τρυφερῶς τὴν γυναῖκ' ἄγει λαβὼν,

3. Andromach. 1283. 4. Fr. 3. et Electr. 1096.

συνεργὸν οὗτος ἀντὶ δεσποίνης ἔχει,
εὔνουν, βεβαίαν εἰς ἅπαντα τὸν βίον.

6. Εὐριπίδου Βελλεροφόντης.

Πολλοὺς δὲ πλούτῳ καὶ γένει γαυρουμένους
γυνὴ κατῆσχυν' ἐν δόμοισι νηπία.

7. Μενάνδρου.

Τὰ μετὰ γυναικὸς εἰσιόντ' εἰς οἰκίαν
οὐκ ἀσφαλῆ τὴν κτῆσιν οὐδ' ἱλαρὰν ἔχει.

8. Εὐριπίδου Ἀντιόπη.

Εἰ νοῦς ἔνεστιν· εἰ δὲ μή, τί δεῖ καλῆς
γυναικός, εἰ μὴ τὰς φρένας χρηστὰς ἔχοι;

9. Ἀντιφάνους.

Οὐκ ἔστιν οὐδὲν βαρύτερον τῶν φορτίων
ὄντως γυναικὸς προῖκα πολλὴν φερομένης.

10. Εὐριπίδου Ἀνδρομάχης.

Φίλτρον δὲ καὶ τόδ', οὐ τὸ κάλλος, ὦ γύναι,
ἀλλ' ἀρεταὶ τέρπουσι τοὺς ξυνευνέτας.

11. Μενάνδρου.

Ὅστις γυναῖκ' ἐπίκληρον ἐπιθυμεῖ λαβεῖν
πλουτοῦσαν, ἤτοι μῆνιν ἐκτίνει θεῶν
(*) ἢ βούλετ' ἀτυχεῖν μακάριος καλούμενος.

12. Εὐριπίδου Μελεάγρῳ.

Ἡγησάμην οὖν εἰ παραζεύξειέ τις
χρηστῷ πονηρὸν λέκτρον, οὐκ ἂν εὐτεκνεῖν,
ἐσθλοῖν δ' ἀπ' ἀμφοῖν ἐσθλὸν ἂν φῦναι γόνον.

13. Τοῦ αὐτοῦ Μελανίππης.

Μετρίων λέκτρων, μετρίων δὲ γάμων

6. Cf. 68, 15. 7. Cleric. p. 283. Cf. 68, 28. 8. Fr. 19. 10. V. 206. 11. Cleric. p. 233. 12. Fr. 9. 13. Fr. 17.

μετὰ σωφροσύνης
κύρσαι θνητοῖσιν ἄριστον.

14. Εὐριπίδου Ἀνδρομάχης.

Κύδιον βροτοῖς
πένητα χρηστὸν ἢ κακὸν καὶ πλούσιον
γαμβρὸν πεπᾶσθαι καὶ φίλον· σὺ δ' οὐδὲν εἶ.

15. Ἐκ τῶν Σερήνου.

Λάκων τῶν πλουτούντων ἐπιεικεῖ νεανίσκῳ καὶ πένητι τὴν αὑτοῦ θυγατέρα ἐξέδωκεν. Αἰτιωμένων δ' αὐτὸν τῶν συγγενῶν. Ἐγώ, ἔφη, ἐποιησάμην γαμβρὸν πλούσιον ἐσόμενον, ἀλλ' οὐ πένητα.

16. Πλουτάρχου ἐκ τῶν Γαμικῶν παραγγελμάτων.

Ὥσπερ ἐσόπτρου κατεσκευασμένου χρυσῷ καὶ λίθοις ὄφελος οὐδέν ἐστιν, εἰ μὴ δείκνυσι τὴν μορφὴν ὁμοίαν· οὕτως οὐδὲ πλουσίας γαμετῆς ὄνησις, εἰ μὴ παρέχει τὸν βίον ὅμοιον τῷ ἀνδρὶ καὶ σύμφωνον τὸ ἦθος.

ΨΟΓΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ, ΕΤΙ ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΓΑΜΟΥ. ΟΓ.

1. Εὐριπίδου.

Δεινὴ μὲν ἀλκὴ κυμάτων θαλασσίων,
δειναὶ δὲ ποταμοῦ καὶ πυρὸς θερμαὶ πνοαί,
δεινὸν δὲ πενία, δεινὰ δ' ἄλλα μυρία·
ἀλλ' οὐδὲν οὕτω δεινόν, ὡς γυνή, κακόν,
οὐδ' ἂν γένοιτο γράμμα τοιοῦτ' ἐν γραφῇ,
οὐδ' ἂν λόγος δείξειεν· εἰ δέ του θεῶν
τόδ' ἔστι πλάσμα, δημιουργὸς ὢν κακῶν
μέγιστος ἴστω καὶ βροτοῖσι δυσμενής.

14. V. 640. 16. p. 139. 1. Fr. inc. 32.

2. *Μενάνδρου.*

Ἔστι δὲ
γυνὴ λέγουσα χρήστ' ὑπερβάλλων φόβος.

3. *Εὐριπίδου Ἱππολύτῳ.*

Ὄλοισθε· μισῶν δ' οὔ ποτ' ἐμπλησθήσομαι
γυναῖκας, οὐδ' εἴ φησί τίς μ' ἀεὶ λέγειν·
ἀεὶ γὰρ οὕτως εἰσὶ κἀκεῖναι κακαί.
ἢ νῦν τις αὐτὰς σωφρονεῖν διδαξάτω,
ἢ κἄμ' ἐάτω ταῖσδ' ἐπεμβαίνειν ἀεί.

4. *Μενάνδρου.*

Ἔργον γυναικὸς ἐκ λόγου πίστιν λαβεῖν.

5. *Εὐριπίδου Οἰδίποδος.*

Ἄλλως δὲ πάντων δυσμαχώτατον γυνή.

6. *Ἐχθροῖσιν εἴη πολεμίαν δάμαρτ' ἔχειν.*

7. *Μενάνδρου.*

Ὡς ἔστ' ἄπιστον ἡ γυναικεία φύσις.

8. *Εὐριπίδου Μηδείας.*

Γυνὴ γάρ ἐστι τἄλλα μὲν φόβου πλέα,
κακὴ δ' ἐς ἀλκὴν καὶ σίδηρον εἰσορᾶν·
ὅταν δ' ἐς εὐνὴν ἠδικημένη κυρῇ,
οὐκ ἔστιν ἄλλη φρὴν μιαιφονωτέρα.

9. *Εὐριπίδου Ἑκάβης.*

Ὅστις γυναῖκας τῶν πρὶν εἴρηκεν κακῶς
ἢ νῦν λέγει τις ἢ πάλιν μέλλει λέγειν,
ἅπαντα ταῦτα συντιθεὶς ἐγὼ φράσω.
γένος γὰρ οὔτε πόντος οὔτε γῆ τρέφει
(*) *τοιόνδ', ὁ δ' ἀεὶ συντυχὼν ἐπίσταται.*

10. *Εὐριπίδου Μελανίππης.*

2. Cleric. p. 232. 3. V. 664. 4. Cleric. p. 232. 5. Fr. 8. 7. Cleric. p. 300. 8. V. 263. 9. V. 1178. 10. Fr. 19.

Πλὴν τῆς τεκούσης θῆλυ πᾶν μισῶ γένος.

11. *Εὐριπίδου Δανάης.*

Γυνὴ γὰρ ἐξελθοῦσα πατρῴων δόμων
οὐ τῶν τεκόντων ἐστὶν, ἀλλὰ τοῦ λέχους.

12. *Εὐριπίδου Ἀλοπῆς.*

Γυνὴ γυναικὶ σύμμαχος πέφυκέ πως.

13. *Εὐριπίδου Αἰόλου.*

Γυναῖκα δ' ὅστις παύσεται λέγων κακῶς,
δύστηνος ἆρα κοὐ σοφὸς κεκλήσεται.

14. *Εὐριπίδου Αἰγέως.*

Πέφυκε γάρ πως παισὶ πολέμιος γυνη
τοῖς πρόσθεν ὁ ζυγεῖσα δευτέρῳ πόσει.

15. *Εὐριπίδου Ἀνδρομάχης.*

Πολλὰς ἂν εὕροις μηχανάς· γυνὴ γὰρ εἶ.

16. *Εὐριπίδου Αἰγέως.*

Δειλῶν γυναῖκες δεσποτῶν θρασύστομοι

17. *Εὐριπίδου Ἀνδρομάχης.*

Γυναιξὶ τέρψις τῶν παρεστώτων κακῶν,
ἀνὰ στόμ' ἀεὶ καὶ διὰ γλώσσης ἔχειν.

18. *Εὐριπίδου Ἀνδρομάχης.*

Ἐπίφθονόν τι χρῆμα θηλείας φρενὸς
καὶ ξυγγάμοισι δυσμενὲς μάλιστ' ἀεί.

19. *Εὐριπίδου Ἀνδρομάχης.*

Πέποιθα· δεινὸν δ' ἑρπετῶν μὲν ἀγρίων
ἄκη βροτοῖσι θεῶν καταστῆσαί τινα,
ἃ δ' ἔστ' ἐχίδνης καὶ πυρὸς περαιτέρω,
οὐδεὶς γυναικὸς φάρμακ' ἐξεύρηκέ πω
κακῆς· τοσοῦτόν ἐσμεν ἀνθρώποις κακόν.

11. Fr. 9. Cf. 77, 1. 12. Fr. 4. 13. Fr. 15. 14. Fr. 10. 15. V. 85. 16. Fr. 9. 17. V. 95. 18. V. 181. 19. V. 269

20. *Εὐριπίδου Βελλεροφόντης.*

Ὦ παγκακίστη καὶ γυνή· τί γὰρ λέγων
μεῖζόν σε τοῦδ᾽ ὄνειδος ἐξείποι τις ἄν;

21. *Εὐριπίδου Δανάης.*

Ἦν γάρ τις αἶνος, ὡς γυναιξὶ μὲν τέχναι
μέλουσι, λόγχῃ δ᾽ ἄνδρες εὐστοχώτεροι.
εἰ γὰρ δόλοισιν ἦν τὸ νικητήριον,
ἡμεῖς ἂν ἀνδρῶν εἴχομεν τυραννίδα.

22. *Εὐριπίδου Δανάης.*

Συμμαρτυρῶ σοι· πανταχοῦ λελείμμεθα
πᾶσαι γυναῖκες ἀρσένων ἀεὶ δίχα.

23. *Εὐριπίδου Ἱππολύτῳ.*

Ἀντὶ πυρὸς γὰρ ἄλλο πῦρ μεῖζον ἐκβλαστοῦμεν
γυναῖκες πολὺ δυσμαχώτερον.

24. *Εὐριπίδου Ἰνοῦς.*

Φεῦ, ὅσῳ τὸ θῆλυ δυστυχέστερον γένος
πέφυκεν ἀνδρῶν· ἔν τε τοῖσι γὰρ καλοῖς
πολλῷ λέλειπται κἀπὶ τοῖς αἰσχροῖς πλέον.

25. *Τοῦ αὐτοῦ.*

Ὦ θνητὰ πράγματ᾽, ὦ γυναικεῖαι φρένες,
ὅσον νόσημα τὴν Κύπριν κεκτήμεθα.

26. *Εὐριπίδου Ἰφιγενείας.*

Δειναὶ μὲν αἱ γυναῖκες εὑρίσκειν τέχνας.

27. *Εὐριπίδου Μηδείας.*

Πάντων δ᾽ ὅσ᾽ ἔστ᾽ ἔμψυχα καὶ γνώμην ἔχει,
γυναῖκές ἐσμεν ἀθλιώτατον φυτόν,
ἃς πρῶτα μὲν δεῖ χρημάτων ὑπερβολῇ

20. Fr. 12. 21. Fr. 10. 22. Fr. 11. 23. Fr. 7. 24. Fr. 9. 25. Fr. 10. 26. Taur V. 1032. 27. V. 230.

πόσιν πρίασθαι δεσπότην τε σώματος
λαβεῖν· κακοῦ γὰρ τοῦτό γ' ἄλγιον κακόν.

28. Εὐριπίδου Οἰδίπους.

Κακίων ἄλοχος κἂν ὁ κάκιστος
γήμῃ τὴν εὐδοκιμοῦσαν.

29. Εὐριπίδου Μελέαγρος.

Εἰ κερκίδων μὲν ἀνδράσιν μέλοι πόνος,
γυναιξὶ δ' ὅπλων ἐμπέσοιεν ἡδοναί.
ἐκ τῆς ἐπιστήμης γὰρ ἐκπεπτωκότες
κεῖνοί τ' ἂν οὐδὲν εἶεν οὐθ' ἡμεῖς ἔτι.

30. Εὐριπίδου Ἱππολύτου.

Ὦ Ζεῦ, τί δὴ κίβδηλον ἀνθρώποις κακὸν
γυναῖκας εἰς φῶς ἡλίου κατῴκισας;
εἰ γὰρ βρότειον ἤθελες σπεῖραι γένος,
οὐκ ἐκ γυναικῶν χρῆν παρασχέσθαι τόδε,
(*) ἀλλ' ἐντιθέντας σοῖσιν ἐν ναοῖς βροτοὺς
ἢ χαλκὸν ἢ σίδηρον ἢ χρυσοῦ βάρος
παίδων πρίασθαι σπέρμα τοῦ τιμήματος.

31. Τοῦ αὐτοῦ.

Μισῶ γυναῖκας, ἐκ πασῶν δὲ σέ,
ἥτις πονηρὰ τἄργ' ἔχουσα εὖ λέγεις.

32. Εὐριπίδου Μηδείας.

Γυναῖκες ἐς μὲν ἔσθλ' ἀμηχανώταται,
κακῶν δὲ πάντων τέκτονες σοφώταται.

33. Ἐν ταὐτῷ.

Οὐδ' ἂν σὺ φαίης, εἴ σε μὴ κνίζοι λέχος,
ἀλλ' εἰς τοσοῦτον ἥκεθ', ὥστ' ὀρθουμένης
εὐνῆς γυναῖκες πάντ' ἔχειν νομίζετε.

28. Fr. 5. 29. Fr. 11. 30. V. 616. 32. V. 418. 33. V. 568.

34. *Τοῦ αὐτοῦ Ὀρέστης.*

Ἀεὶ γυναῖκες ἐμποδὼν ταῖς συμφοραῖς
ἔφυσαν ἀνδρῶν πρὸς τὸ δυστυχέστατον.

35. *Τοῦ αὐτοῦ Φρίξῳ.*

Ὡς οὐδὲν ὑγιὲς φασι μητρυιὰς φρονεῖν
νόθοισι παισὶν, ὧν φυλάξομαι ψόγον.

36. *Εὐριπίδου Φοινίσσαις.*

Φιλόψογον δὲ χρῆμα θηλειῶν ἔφυ,
σμικρὰς δ᾽ ἀφορμὰς ἢν λάβωσι τῶν ψόγων,
πλείους ἐπεισφέρουσιν· ἡδονὴ δέ τις
γυναιξὶ, μηδὲν ὑγιὲς ἀλλήλας λέγειν.

37. *Ὁμήρου.*

Οἶσθα γὰρ, οἷος θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι γυναικός·
κείνου βούλεται οἶκον ὀφέλλειν, ὅς κεν ὀπυίοι,
παίδων δὲ προτέρων καὶ κουριδίοιο φίλοιο
οὐκέτι μέμνηται τεθνειότος οὐδὲ μεταλλᾷ.

38. *Ἡσιόδου.*

Ὃς δὲ γυναικὶ πέποιθε, πέποιθ᾽ ὅγε φηλήτησιν.

39. *Ἀλέξιδος.*

Οὐκ ἔστ᾽ ἀναισχυντότερον οὐθὲν θηρίον
γυναικὸς, ἀπ᾽ ἐμαυτῆς ἐγὼ τεκμαίρομαι.

40. *Μενάνδρου.*

Καίτοι λογίζομ᾽ ὁ κακοδαίμων προσδοκῶν
χάριν παρὰ γυναικὸς κομιεῖσθαι, μὴ μόνον
κακόν τι προσλάβοιμι, καὶ κάλλιστ᾽ ἔχει.
οὐκ ἐν γυναικὶ φύεται πλείστη χάρις.

41. *Εὐριπίδου Αὔγης.*

34. V. 605. 35. Fr. 5. 36. V. 206. 37. Od. XV. 20. 38. Opp. 373. 40. Cleric. p. 232. 41. Fr. 4.

Γυναῖκές ἐσμεν· τὰ μὲν ὄκνῳ νικώμεθα,
τὰ δ' οὐκ ἂν ἡμῶν θράσος ὑπερβάλλοιτό τις.

42. Ἀλέξιδος.

Οὐκ ἔστιν οὔτε τεῖχος οὔτε χρήματα,
οὐδ' ἄλλο δυσφύλακτον οὐδὲν, ὡς γυνή.

43. Μενάνδρου.

Τότε τὰς γυναῖκας δεδιέναι μάλιστα δεῖ,
ὅταν τι περιπλάττωσι τοῖς χρηστοῖς λόγοις.

44. Μενάνδρου.

Πολὺ χεῖρόν ἐστιν ἐρεθίσαι γραῦν ἢ κύνα.

45. Μενάνδρου.

Οὐδέποθ' ἑταίρα τοῦ καλῶς πεφρόντικεν,
ἢ τὸ κακόηθες πρόσοδον εἴωθεν ποιεῖν.

46. Μενάνδρου.

Φύσει γυνὴ δυσήνιόν ἐστι καὶ πικρόν.

47. Ἡσιόδου Θεογονίας.

Τῆς γὰρ ὀλώϊόν ἐστι γένος, καὶ φῦλα γυναικῶν
πῆμα μέγα θνητοῖσι σὺν ἀνδράσι ναιετάουσι,
οὐλομένης πενίης οὐ σύμφοροι, ἀλλὰ κόροιο.

48. Ἀντιφάνους.

(*) Ἐγὼ γυναικὶ δ' ἕν τι πιστεύω μόνον,
ἐπὰν ἀποθάνῃ μὴ βιώσεσθαι πάλιν·
τὰ δ' ἄλλ' ἀπιστῶ πάνθ', ἕως ἂν ἀποθάνῃ.

49. Ἡσιόδου Ἔργων.

Τοῖς δ' ἐγὼ ἀντὶ πυρὸς δώσω κακὸν, ᾧ κεν ἅπαντες
τέρπωνται κατὰ θυμὸν ἑὸν κακὸν ἀμφαγαπῶντες.

50. Ἐν ταὐτῷ.

Ἐν δὲ θέμεν κύνεόν τε νόον καὶ ἐπίκλοπον ἦθος. —

42. Cf. Eurip. Dan. fr. 13. 43—46. Cleric. p. 234. 47. V. 591. 49. V. 57. 50. V. 67. 77.

Ἐν δ' ἄρα οἱ στήθεσσι διάκτορος Ἀργειφόντης
ψεύδεά θ' αἱμυλίους τε λόγους καὶ ἐπίκλοπον ἦθος.

51. *Σοφοκλέους Ἐπίγονοι.*

Ὦ πᾶν σὺ τολμήσασα καὶ πέρα, γύναι.
κάκιον ἄλλ' οὐκ ἔστιν οὐδ' ἔσται ποτὲ
γυναικός, εἴ τι πῆμα γίγνεται βροτοῖς.

52. *Ἀντιφάνους.*

Ὀφθαλμιῶν ἄνθρωπος ἰσχυρῶς κακὰ
πάμπολλα πάσχων ἓν ἀγαθὸν πάσχει μόνον,
ὅτ' οὐχ ὁρᾷ γυναῖκα τοῦτον τὸν χρόνον.

53. *Φιλίσκου Φιλαργύρων.*

Εἰς τὸ μεταπεῖσαι ῥαδίως ἃ βούλεται
πιθανοὺς ἔχειν εἴωθεν ἡ κλίνη λόγους.

54. *Σοφοκλέους.*

Κατ' ὀρφανὸν γὰρ οἶκον ἀνδρόφρων γυνή.

55. *Εὐριπίδου Ἱππολύτῳ.*

Θησεῦ, παραινῶ καὶ τὸ λῷστον φρονεῖν·
γυναικὶ πείθου μηδὲ τἀληθῆ κλύων.

56. (*Μενάνδρου*) *Ὑποβολιμαίου.*

Πολλῶν κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν θηρίων
ὄντων, μέγιστόν ἐστι θηρίον γυνή.

57. *Εὐριπίδου Φοίνικι.*

Γυνή τε πάντων ἀγριώτατον κακόν.

58. *Μενάνδρου.*

Ὅπου γυναῖκές εἰσι, πάντ' ἐκεῖ κακά.

59. *Μενάνδρου.*

Οὐ πάνυ
εἴωθ' ἀληθὲς οὐδὲ ἓν λέγειν γυνή.

51. Fr. 195. 54. Fr. 680. 55. Fr. 11. 56. Cleric. p. 182. 57. Fr. 11. 58. 59. Cleric. p. 234.

60. *Φωκυλίδου.*

Καὶ τόδε Φωκυλίδεω· τετόρων ἀπὸ τῶνδε γένοντο
φῦλα γυναικείων, ἡ μὲν κυνὸς, ἡ δὲ μελίσσης,
ἡ δὲ συὸς βλοσυρῆς, ἡ δ' ἵππου χαιτηέσσης·
εὔφορος ἥδε, ταχεῖα, περίδρομος, εἶδος ἀρίστη·
ἡ δὲ συὸς βλοσυρῆς οὔτ' ἂρ κακὴ οὐδὲ μὲν ἐσθλή·
ἡ δὲ κυνὸς χαλεπή τε καὶ ἄγριος· ἡ δὲ μελίσσης
οἰκονόμος τ' ἀγαθὴ καὶ ἐπίσταται ἐργάζεσθαι·
ἧς εὔχου, φίλ' ἑταῖρε, λαχεῖν γάμου ἱμερόεντος.

61. *Σιμωνίδου.*

Χωρὶς γυναικὸς θεὸς ἐποίησεν νόον
τὰ πρῶτα· τὴν μὲν ἐξ ὑὸς τανύτριχος,
τῇ πάντ' ἀν' οἶκον βορβόρῳ πεφυρμένα
ἄκοσμα κεῖται καὶ κυλινδεῖται χαμαί·
αὐτη δ' ἄλουτος ἀπλύτοις τ' ἐν εἱμάσιν
ἐν κοπρίῃσιν ἡμένη πιαίνεται.
Τὴν δ' ἐξ ἀλιτρῆς θεὸς ἔθηκ' ἀλώπεκος
γυναῖκα πάντων ἴδριν, οὐδέ μιν κακῶν
λέληθεν οὐδὲν οὐδὲ τῶν ἀμεινόνων.
τὸ μὲν γὰρ αὐτῶν εἶπε πολλάκις κακὸν,
τὸ δ' ἐσθλόν· ὀργὴν δ' ἄλλοτ' ἀλλοίην ἔχει.
Τὴν δ' ἐκ κυνὸς λιτουργὸν αὐτομήτορα,
ἣ πάντ' ἀκοῦσαι, πάντα δ' εἰδέναι θέλει·
πάντη δὲ παπταίνουσα καὶ πλανωμένη
λέληκεν, ἢν καὶ μηδέν' ἀνθρώπων ὁρᾷ·
(*) *παύσειε δ' ἄν μιν οὔτ' ἀπειλήσας ἀνὴρ,*
οὐδ' εἰ χολωθεὶς ἐξαράξειεν λίθῳ
ὀδόντας, οὐδ' ἂν μειλίχως μυθεύμενος,
οὐδ' εἰ παρὰ ξείνοισιν ἡμένη τύχοι·
ἀλλ' ἐμπεδῶς ἄπρηκτον αὐονὴν ἔχει.

Τὴν δὲ πλάσαντες γηΐην Ὀλύμπιοι
ἔδωκαν ἀνδρὶ πηρόν· οὔτε γὰρ κακὸν
οὔτ᾽ ἐσθλὸν οὐδὲν οἶδε τοιαύτη γυνή,
ἔργων δὲ μοῦνον ἐσθίειν ἐπίσταται·
κοὔτ᾽, ἂν κακὸν χειμῶνα ποιήσῃ θεός,
ῥιγῶσα δίφρον ἆσσον ἕλκεται πυρός.
Τὴν δ᾽ ἐκ θαλάσσης, ἣν δύνῃ, φρεσὶν νόει.
τὴν μὲν γελᾷ τε καὶ γέγηθεν ἡμέρην,
ἐπαινέσει μιν ξεῖνος ἐν δόμοις ἰδών,
"οὐκ ἔστιν ἄλλη τῆσδε λωΐων γυνὴ
"ἐν πᾶσιν ἀνθρώποισιν οὐδὲ καλλίων·
τὴν δ᾽ οὐκ ἀνεκτὸς οὐδ᾽ ἐν ὀφθαλμοῖς ἰδεῖν,
οὔτ᾽ ἆσσον ἐλθεῖν, ἀλλὰ μαίνεται τότε
ἄπλητον, ὥσπερ ἀμφὶ τέκνοισιν κύων.
ἀμείλιχος δὲ πᾶσι κἀποθυμίη
ἐχθροῖσιν ἶσα καὶ φίλοισι γίγνεται.
ὥσπερ θάλασσα πολλάκις μὲν ἀτρεμὴς
ἕστηκ᾽ ἀπήμων, χάρμα ναύτῃσιν μέγα,
θέρεος ἐν ὥρῃ· πολλάκις δὲ μαίνεται
βαρυκτύποισι κύμασιν φορευμένη.
ταύτῃ μάλιστ᾽ ἔοικε τοιαύτη γυνὴ
ὀργήν· φυὴν δὲ πόντος ἀλλοίην ἔχει.
Τὴν δ᾽ ἔκ τε σποδιῆς καὶ παλιντριβέος ὄνου,
ἣ σύν τ᾽ ἀνάγκῃ σύν τ᾽ ἐνιπῇσιν μόγις
ἔρεξεν ὧν ἅπαντα, καὶ πονήσατο
ἀρεστά· τόφρα δ᾽ ἐσθίει μὲν ἐν μυχῷ
προνὺξ προῆμαρ, ἐσθίει δ᾽ ἐπ᾽ ἐσχάρῃ.
ὁμῶς δὲ καὶ πρὸς ἔργον ἀφροδίσιον
ἐλθόνθ᾽ ἑταῖρον ὁντινοῦν ἐδέξατο.
Τὴν δ᾽ ἐκ γαλῆς δύστηνον οἰζυρὸν γένος.

κείνῃ γὰρ οὔτι καλὸν οὐδ᾽ ἐπίμερον
πρόσεστιν οὐδὲ τερπνὸν οὐδ᾽ ἐράσμιον,
εὐνῆς δ᾽ ἀδηνής ἐστιν ἀφροδισίης.
τὸν δ᾽ ἄνδρα τὸν παρόντα ναυσίῃ διδοῖ,
κλέπτουσα δ᾽ ἔρδει πολλὰ γείτονας κακά,
ἄθυτα δ᾽ ἱερὰ πολλάκις κατεσθίει.
Τὴν δ᾽ ἵππος ἁβρὴ χαιτήεσσ᾽ ἐγείνατο,
ἣ δούλι᾽ ἔργα καὶ δύην περιτρέπει·
κοὔτ᾽ ἂν μύλης ψαύσειεν οὔτε κόσκινον
ἄρειεν οὔτε κόπρον ἐξ οἴκου βάλοι
οὔτε πρὸς ἴπνον ἀσβόλην ἀλευμένη
ἵζοιτ᾽, ἀνάγκῃ δ᾽ ἄνδρα ποιεῖται φίλον·
λοῦται δὲ πάσης ἡμέρης ἄπο ῥύπον
δὶς, ἄλλοτε τρὶς, καὶ μύροις ἀλείφεται·
ἀεὶ δὲ χαίτην ἐκτενισμένην φορεῖ,
(*) βαθεῖαν, ἀνθέμοισιν ἐσκιασμένην.
καλὸν μὲν οὖν θέαμα τοιαύτη γυνὴ
ἄλλοισι· τῷ δ᾽ ἔχοντι γίγνεται κακὸν,
ἢν μή τις ἢ τύραννος ἢ σκηπτοῦχος ᾖ,
ὅστις τοιούτοις θυμὸν ἀγλαΐζεται.
Τὴν δ᾽ ἐκ πιθήκου· τοῦτο δὴ διακριδὸν
Ζεὺς ἀνδράσιν μέγιστον ὤπασεν κακόν.
αἴσχιστα μὲν πρόσωπα· τοιαύτη γυνὴ
εἶσιν δι᾽ ἄστεος πᾶσιν ἀνθρώποις γέλως.
ἐπ᾽ αὐχένα βραχεῖα κινεῖται μόγις,
ἄπυγος, αὐτόκωλος· ἆ τάλας ἀνὴρ,
ὅστις κακὸν τοιοῦτον ἀγκαλίζεται.
δήνεα δὲ πάντα καὶ τρόπους ἐπίσταται,
ὥσπερ πίθηκος, οὐδέ οἱ γέλως μέλει,
οὐδ᾽ ἄν τιν᾽ εὖ ἔρξειεν, ἀλλὰ τοῦθ᾽ ὁρᾷ

καὶ τοῦτο πᾶσαν ἡμέρην βουλεύεται,
ὅκως τι χὤς μέγιστον ἔρξειεν κακόν.
Τὴν δ' ἐκ μελίσσης, τήν τις εὐτυχεῖ λαβών·
κείνη γὰρ οἴη μῶμος οὐ προσιζάνει,
θάλλει δ' ὑπ' αὐτῆς κἀπαέξεται βίος,
φίλη δὲ σὺν φιλεῦντι γηράσκει πόσει,
τεκοῦσα καλὸν κοὐνομάκλυτον γένος.
κἀριπρεπὴς μὲν ἐν γυναιξὶ γίγνεται
πάσῃσι, θείη δ' ἀμφιδέδρομεν χάρις.
οὐδ' ἐν γυναιξὶν ἥδεται καθημένη,
ὅκου λέγουσιν ἀφροδισίους λόγους.
τοίας γυναῖκας ἀνδράσιν χαρίζεται
Ζεὺς τὰς ἀρίστας καὶ πολυφραδεστάτας.
Τὰ δ' ἄλλα φῦλα ταῦτα μηχανῇ Διὸς
ἔστιν τε πάντα καὶ παρ' ἀνδράσιν μένει.
Ζεὺς γὰρ μέγιστον τοῦτ' ἐποίησεν κακὸν,
γυναῖκας, ἤν τι καὶ δοκῶσιν ὠφελεῖν,
ἔχοντι τῷ μάλιστα γίγνεται κακόν.
οὐ γάρ κοτ' εὔφρων ἡμέρην διέρχεται
ἅπασαν, ὅστις σὺν γυναικὶ πέλεται,
οὐδ' αἶψα λιμὸν οἰκίης ἀπώσεται,
ἐχθρὸν συνοικητῆρα, δυσμενέα θεῶν.
ἀνὴρ δ' ὅταν μάλιστα θυμηδεῖν δοκῇ
κατ' οἶκον ἢ θεοῦ μοῖραν ἢ ἀνθρώπου χάριν,
εὑροῦσα μῶμον ἐς μάχην κορύσσεται.
ὅκου γυνὴ γάρ ἐστιν, οὐδ' ἐς οἰκίην
ξεῖνον μολόντα προφρόνως δεχοίατο.
ἥτις δέ τοι μάλιστα σωφρονεῖν δοκεῖ,
αὕτη μέγιστα τυγχάνει λωβωμένη,
κεχηνότος γὰρ ἀνδρός· οἱ δὲ γείτονες

χαίρουσ᾽ ὁρῶντες καὶ τὸν, ὡς ἁμαρτάνει.
τὴν ἣν δ᾽ ἕκαστος αἰνέσει μεμνημένος
γυναῖκα, τὴν δὲ τοὐτέρου μωμήσεται·
ἴσην δ᾽ ἔχοντες μοῖραν οὐ γιγνώσκομεν.
Ζεὺς γὰρ μέγιστον τοῦτ᾽ ἐποίησεν κακὸν,
καὶ δεσμὸν ἀμφέθηκεν ἄῤῥηκτον πέδη,
(*) ἐξ οὗ τε τοὺς μὲν Ἀίδης ἐδέξατο,
γυναικὸς εἵνεκ᾽ ἀμφιδηριωμένους.

62. Δημοκρίτου.

Γυνὴ πολλὰ ἀνδρὸς ὀξυτέρη πρὸς κακοφραδμοσύνην.

63. Γαΐου ὑπὲρ Λουκίλλης.

Εὐάγωγον γάρ ἐστιν εἰς πίστιν γυνὴ καὶ μάλιστα ὅταν τὸ ἀτυχεῖν προσῇ.

64. Γαΐου κατὰ Μενάνδρας.

Εὐάγωγον δὲ εἰς τὸ ῥαδίως τι τολμῆσαι γυναικός.

ΓΑΜΙΚΑ ΠΑΡΑΓΓΕΛΜΑΤΑ. ΟΔ.

1. Ἀναξανδρίδου.

Χαλεπὴ, λέγω σοι, καὶ προσάντης, ὦ τέκνον,
ὁδός ἐστιν, ὡς τὸν πατέρ᾽ ἀπελθεῖν οἴκαδε
παρ᾽ ἀνδρὸς, ἥτις ἐστὶ κοσμία γυνή.
ὁ γὰρ δίαυλός ἐστιν αἰσχύνην ἔχων.

2. Εὐριπίδου Κρήσσαις.

Οὐ γάρ ποτ᾽ ἄνδρα τὸν σοφὸν γυναικὶ χρὴ
δοῦναι χαλινοὺς οὐδ᾽ ἀφέντ᾽ ἐᾶν κρατεῖν·
πιστὸν γὰρ οὐδέν ἐστιν· εἰ δέ τις κυρεῖ
γυναικὸς ἐσθλῆς, εὐτυχεῖ κακὸν λαβών.

3. Ἀντιφάνους.

2. Fr. 2.

Μὴ ὄμμασιν τὸ σῶμα λαμπρύνειν θέλε,
ἔργοις δὲ καθαροῖς καὶ τρόποις τὴν καρδίαν.

4. *Εὐριπίδου Ἀνδρομάχης.*

Ἀλλ' οὔ ποτ', οὔ ποτ', οὐ γὰρ εἰσάπαξ ἐρῶ,
χρὴ τούς γε νοῦν ἔχοντας, οἷς ἔστιν γυνή,
πρὸς τὴν ἐν οἴκοις ἄλοχον εἰσφοιτᾶν ἐᾶν
γυναῖκας, αὗται γὰρ διδάσκαλοι κακῶν.
ἡ μέν τι κερδαίνουσα συμφθείρει λέχος,
ἡ δ' ἀμπλακοῦσα συννοσεῖν αὐτῇ θέλει,
πολλαὶ δὲ μαργότητι· κἀντεῦθεν δόμοι
νοσοῦσιν ἀνδρῶν· πρὸς τάδ' εὖ φυλάσσετε
κλείθροισι καὶ μοχλοῖσι δωμάτων πύλας·
ὑγιὲς γὰρ οὐδὲν αἱ θύραθεν εἴσοδοι
δρῶσιν γυναικῶν, ἀλλὰ πολλὰ καὶ κακά.

5. *Μενάνδρου Ὑποβολιμαίου.*

Τὰ δεύτερ' αἰεὶ τὴν γυναῖκα δεῖ λέγειν,
τὴν δ' ἡγεμονίαν τῶν ὅλων τὸν ἄνδρ' ἔχειν.
ἐν οἰκίᾳ δ' ᾗ πάντα πρωτεύει γυνή,
οὐκ ἔστιν ἥτις πώποτ' οὐκ ἀπώλετο.

6. *Εὐριπίδου Μελανίππη.*

Τίσασθε τήνδε· καὶ γὰρ ἐνταυθοῖ νοσεῖ
τὰ τῶν γυναικῶν· οἱ μὲν ἢ παίδων πέρι
ἢ συγγενείας οὕνεκ' οὐκ ἀπώλεσαν
κακὴν λαβόντες· εἶτα δ' οὐ τότ' ἄδικον
πολλαῖς ὑπεῤῥύηκε, καὶ χωρεῖ πρόσω,
ὥς ἐξίτηλος ἡ ἀρετὴ καθίσταται.

7. *Ναυμαχίου.*

Ἔστω σοι πόσις οὗτος, ὃν ἂν κρίνωσι τοκῆες.
κἂν μὲν ἔῃ πινυτός, σὺ μακαρτάτη· εἰ δέ κεν ἄλλως

4. V. 945. 5. Cleric. p. 244. 6. Fr. 20.

ἀνέρα μοιρήσαιο, φέρειν καὶ τοῦτον ἀνάγκη.
ἀλλ᾽ ἢν μέν τίς σοι πεπνυμένος, ὅττι κεν εἴπῃ,
πείθεο, μὴ δ᾽ ἔστω βίος ἄνδιχα· γίνεο δ᾽ αὐτῷ
(*) μειλιχίη καὶ μᾶλλον, ὅταν τί ἑ κῆδος ἱκάνῃ.
ἀνδρὶ γὰρ ἀσχαλόωντι παραίφασίς ἐστιν ἄκοιτις.
λεῖπε δέ οἱ τὰ θύρηφι, τὰ καὶ δύναται πονέεσθαι,
σοὶ δ᾽ οἰκωφελίη μελέτω μέγαρόν τε φυλάσσειν.
μηδέ μιν ἐξερέεινε, τὰ μὴ θέμις ἔστι γυναῖκας
ἴδμεναι· εἰ δ᾽ αὐτός σ᾽ ἐθέλει συμφράδμονα θέσθαι,
σύνθεο μὲν τάχα μύθῳ, ἀμείβεο δ᾽ ὀψὲ σὺν αὐτῷ
φραζομένη, καὶ μηδὲν ὑπίσχεο μηδὲ κελεύειν,
σῇ ῥέζειν ἰότητι· τὸ γὰρ τέλος ἐστὶν ἀφαυρόν.
κουρίδιος πινυτῇ πόσις ἄρκιος, οὐδέ τ᾽ ἐκείνην
δεύτερος ἀθρήσει λεχέων ἀπογυμνωθεῖσαν.
πρῶτα μὲν ἀφραίνοντος ἀνάσχεο, καὶ γὰρ ἀνάγκη.
πολλάκι που καὶ νοῦσον ἀνάσχεο κηδομένη περ.
ἴσχεο δ᾽ ἐν στέρνοις τὰ σὰ κήδεα μηδ᾽ ἀγόρευε
πᾶσιν ὅσα πρήσσει, μηδ᾽ ἔννεπε πάντα τοκεῦσι.
μούνη δ᾽ ἀφραδέοντα πινυσσέμεν, ἀλλὰ κατ᾽ αἶσαν·
καὶ πινυτὸν δεδάηκ᾽ ἐρεθιζέμεν ἀνέρα λώβη·
πολλάκι δ᾽ ἤπιος ἄνδρα καὶ ἄφρονα μῦθος ἔθελξεν.
εἰ δ᾽ ὀλοοῖς ἑτάροισιν ἐφεσπόμενος κακὸς εἴη,
μὴ σὺ μὲν ἀντιβίην κείνου, τέκος, εἰς ἔριν ἔλθῃς,
ἀλλ᾽ ἑτάρους ὄτρυνε μετὰ σφίσι νείκεα βάλλειν.
ῥηϊδίη δ᾽ ὁδὸς ἥδε, διακρῖναι φιλότητα
λευγαλέην, ἑτάροις δὲ φίλον ἀγαθοῖσι γενέσθαι
σῇ πινυτῇ· τίς γάρ κεν ἑκὼν φίλον ἄφρονα θεῖτο;
καὶ σὺ μὲν ὥς φίλον ἄνδρα καὶ ἀτρεκέως ἀγάπαζε.
γνώτω δ᾽ ἀμφαδίην καὶ σὸς πόσις, ὅττι κε τέκνα
ἐκ θυμοῦ φιλέεις· ἐπεὶ οὔτι γε τοῖος ἐτύχθη,

οἷος ἔχειν φιλότητα καὶ ἤθεα πιστὰ δαῆναι.
παρθενικὴ, σὺ δ' ἄκουε, τά σε χρὴ πάντα φυλάσσειν.
μήτε φιλομμειδὴς μάλα γίγνεο μήτε κατηφής,
μήτ' ἔσο πάμπαν ἀεργὸς, ἅλις δ' ἔχε καὶ πόνου ἔργον.
μήτε κακὴ δμώεσσι τεοῖς ἔσο, μήτε μάλ' ἐσθλὴ
φαίνεο· ῥηΐτεροι γὰρ ἀεί που πῆμα φέρονται.
θάρσεϊ δειδιότων μάλ' ἐπικρατέουσιν ἄνακτες.
ὀθνείων φιλότητας ἀναίνεο, πρίν κεν ἀπ' ἄλλων
εἰδείης ἐτύμως μελεδήματα καὶ νόον αὐτῶν.
(*) μήτε γραῦν ποτε σοῖσι κακὴν δέξαιο μελάθροις,
πολλῶν γρῆες ἔπερσαν ἐΰκτικα δώματα φώτων·
μηδὲ μὲν ἀκριτόμυθον ἑταιρίσσαιο γυναῖκα,
κεδνὰ κακοὶ φθείρουσι γυναικῶν ἤθεα μῦθοι.
μὴ σύ ποτε χρυσῷ περιμαίνεο, μήτ' ἐπὶ δειρῆς
πορφυρέην ὑάκινθον ἔχῃς ἢ χλωρὸν ἴασπιν,
τοῖς ἐπιφυσιόωσι δ' ἀλίφρονες· ἀλλὰ σὺ κόσμου
παρθένε τηΰσίου μὴ δεύεο μηδὲ κατόπτρου,
χειρὶ διακρίνουσα τεὴν αὐγάζεο μορφὴν,
μηδὲ κόμης περίαλλα πολυσχιδέας πλέκε σειρὰς,
μηδὲ μέλαινε τεοῖσιν ὑπὸ βλεφάροισιν ὀπωπάς.
οὐ γὰρ θηλυτέραις δέμας ὤπασεν ἡμιτέλεστον
μορφὴν, ὄφρα καὶ ἄλλα περὶ χροῒ τεχνήσαιντο.
πῶς δ' ἂν κοῦρα δύναιο δαήμονι φωτὶ φανῆναι,
θνητὸν ἐφημερίῃ κομιδῇ χρόα ποικίλλουσα;
ἐξ ἑτέρης ἑτέρην σε καὶ ἄλλην ἄλλοτε λεύσσω
φαινομένην, πολλῆσι μίαν μορφῇσι γυναῖκα.

8. *Εὐριπίδου Πενθέως.*

Οὐχ ὁ Διόνυσος μὴ σωφρονεῖν ἀναγκάσει
γυναῖκας εἰς τὴν Κύπριν· ἀλλ' εἰς τὴν φύσιν

8. Bacch. 314.

τοῦτο σκοπεῖν χρή· καὶ γὰρ ἐν βακχεύμασιν
οὖσ' ἥ γε σώφρων οὐ διαφθαρήσεται.

9. Ἀντιφάνους.

Τί φῄς; λαθεῖν ζητῶν τι πρὸς γυναῖκ' ἐρεῖς
τὸ πρᾶγμα; καὶ τί τοῦτο διαφέρει,
ἢ πᾶσι τοῖς κήρυξιν ἐν ἀγορᾷ φράσαι;

10. Εὐριπίδου.

Μοχθοῦμεν ἄλλως θῆλυ φρουροῦντες γένος.
ἥτις γὰρ αὐτὴ μὴ πέφυκεν ἔνδον,
τί δεῖ φυλάσσειν κἀξαμαρτάνειν πλέον;

11. Μενάνδρου.

Τοὺς τῆς γαμετῆς ὅρους ὑπερβαίνεις, γύναι,
τὴν αὔλιον· πέρας γὰρ αὔλιος θύρα
ἐλευθέρᾳ γυναικὶ νενόμιστ' οἰκίας.
τὸ δ' ἐπιδιώκειν εἴς τε τὴν ὁδὸν τρέχειν
ἔτι λοιδορουμένην, κυνός ἐστ' ἔργον, Ῥόδη.

12. Εὐριπίδου Μελεάγρῳ.

Ἔνδον μένουσαν τὴν γυναῖκ' εἶναι χρεὼν
ἐσθλήν, θυράσι δ' ἀξίαν τοῦ μηδενός.

13. Εὐριπίδου Δανάης.

Οὐκ ἔστιν οὔτε τεῖχος οὔτε χρήματα
οὔτ' ἄλλο δυσφύλακτον οὐδὲν ὡς γυνή.

14. Ἡρώδου μιμιάμβων.

Μὴ δὴ κόρη τὺ τὴν χολὴν ἐπὶ ῥῖνας
ἔχ' εὐθύς, ἤν τι ῥῆμα μὴ σοφὸν πεύθῃ.
γυναικός ἐστι κρηγύης φέρειν πάντα.

15. Εὐριπίδου.

Γυναικὶ δ' ὄλβος, ἂν πόσιν στέργοντ' ἔχῃ.

10. Fr. inc. 33. 11. Cleric. p. 90. 12. Fr. 10. 13. Fr. 12.
15. Fr. inc. 34.

16. Σοφοκλῆς ἐν Φαίδρᾳ.

Σύγγνωτε κἀνάσχεσθε σιγῶσαι· τὸ γὰρ
γυναιξὶν αἰσχρὸν σὺν γυναικὶ δεῖ στέγειν.

17. Εὐριπίδου Ἀλόπη.

Τί δῆτα μοχθεῖν δεῖ γυναικεῖον γάμον
φρουροῦντας; αἱ γὰρ εὖ τεθραμμέναι πλέον
σφάλλουσιν οἴκους τῶν παρημελημένων.

18. Εὐριπίδου Ἀντιόπη.

Οὐ σωφρονίζειν ἔμαθον, αἰδεῖσθαι δὲ χρὴ,
γύναι, τὸ λίαν καὶ φυλάσσεσθαι φθόνον.

19. Εὐριπίδου Ἀνδρομάχης.

(*) Οὐδὲν γὰρ καλὸν
δυοῖν γυναικοῖν ἄνδρ᾽ ἕν᾽ ἡνίας ἔχειν.
ἀλλ᾽ εἰς μίαν βλέποντες εὐναίαν Κύπριν
στέργουσιν, ὅστις μὴ κακῶς οἰκεῖν θέλει.

20. Φιλήμονος.

Ἀγαθῆς γυναικός ἐστιν, ὦ Νικοστράτη,
μὴ κρεῖττον᾽ εἶναι τἀνδρὸς, ἀλλ᾽ ὑπήκοον.
γυνὴ δὲ νικῶσ᾽ ἄνδρα κακόν ἐστιν μέγα.

21. Εὐριπίδου Ἀνδρομάχης.

Μὴ τὴν τεκοῦσαν τῇ φιλανδρίᾳ, γύναι,
ζήτει παρελθεῖν· τῶν κακῶν γὰρ μητέρων
φεύγειν τρόπους χρὴ τέκνα, αἷς ἔνεστι νοῦς.

22. Οὐ χρὴ ᾽πὶ μικροῖς μεγάλα πορσύνειν κακά
οὐδ᾽, εἰ γυναῖκές ἐσμεν ἀτηρὸν κακὸν,
ἄνδρας γυναιξὶν ἐξομοιοῦσθαι φύσιν.

23. Τὰ μὲν γὰρ ἄλλα δεύτερ᾽ ἂν πάσχῃ γυνή·
ἀνδρὸς δ᾽ ἁμαρτάνουσ᾽ ἁμαρτάνει βίου.

16. Fr. 609. 17. Fr. 7. 18. Fr. 8. 19. V. 177. 20. Cleric. p. 350. 21. V. 229. 22. Andromach. 353. 23. Ib. 373

24. *Εὐριπίδου Ἀνδρομάχης.*

Καὶ μὴν ἴσον γ' ἀνήρ τε καὶ γυνὴ σθένει
ἀδικουμένη πρὸς ἀνδρὸς, ὡς δ' αὕτως ἀνὴρ
γυναῖκα μωραίνουσαν ἐν δόμοις ἔχων.
καὶ τῷ μέν ἐστιν ἐν χεροῖν μέγα σθένος·
τῇ δ' ἐν γονεῦσι καὶ φίλοις τὰ πράγματα.
οὐκ οὖν δίκαιον τοῖς ἐμοῖς ἔμ' ὠφελεῖν;

25. *Εὐριπίδου Ἀνδρομάχης.*

Κακῶν γυναικῶν εἴσοδοί μ' ἀπώλεσαν.

26. *Εὐριπίδου ἐν Πελιάσιν.*

Αἰνῶ· διδάξαι δ', ὦ τέκνον, σὲ βούλομαι,
ὅταν μὲν ᾖς παῖς, μὴ πλέον παιδὸς φρονεῖν,
ἐν παρθένοις δὲ παρθένου τρόπους ἔχειν.
ὅταν δ' ὑπ' ἀνδρὸς χλαῖναν εὐγενοῦς πέσῃς,
τάδ' ἄλλ' ἀφεῖναι μηχανήματ' ἀνδράσιν.

27. *Μενάνδρου.*

Ἢ μὴ γαμεῖν γὰρ, ἂν δ' ἅπαξ λάβῃς, φέρειν,
μύσαντα πολλὴν προῖκα, καὶ γυναῖκα δεῖ
ἐκπυνθάνεσθαί τ' ἀρσένων δ' ἡμᾶς σέθεν.
τὸ μὲν μέγιστον, οὔποτ' ἄνδρα χρὴ σοφὸν
λίαν φυλάσσειν ἄλοχον ἐν μυχοῖς δόμων.
ἐρᾷ γὰρ ὄψις τῆς θύραθεν ἡδονῆς,
ἐν δ' ἀφθόνοισι τοῖσδ' ἀναστρωφωμένη
βλέπουσά τ' εἰς πᾶν καὶ παροῦσα πανταχοῦ
τὴν ὄψιν ἐμπλήσασά τ' ἀπήλλακται κακῶν·
τό τ' ἄρσεν ἀεὶ τοῦ κεκρυμμένου λίχνον.
ὅστις δὲ μοχλοῖς καὶ διὰ σφραγισμάτων
σώζει δάμαρτα, δρᾶν τι δὴ δοκῶν σοφὸν,
μάταιός ἐστι καὶ φρονῶν οὐδὲν φρονεῖ.

24. V. 673. 25. V. 931. 26. Fr. 6. 27. Cleric. p. 234.

ἥτις γὰρ ἡμῶν καρδίαν θύραζ᾽ ἔχει,
θᾶσσον μὲν οἰστοῦ καὶ πτεροῦ χωρίζεται,
λάθοι δ᾽ ἂν Ἄργου τὰς πυκνοφθάλμους κόρας.
καὶ πρὸς κακοῖσι τοῦτο δὴ μέγας γέλως,
ἀνήρ τ᾽ ἀχρεῖος χ᾽ ἡ γυνὴ διοίχεται.

28. Σοφοκλῆς Ἀκρισίῳ.

Ἄλλως τε καὶ κόρῃ τε κἀργεία γένος,
αἷς κόσμος ἡ σιγή τε καὶ τὰ παῦρ᾽ ἔπη.

29. Εὐριπίδου Ἰφιγενείας.

Σίγα πρὸς ἄνδρα, μή τιν᾽ αἰσχύνην λάβω
διακονοῦσα κρυπτὰ, καὶ προβῇ λόγος,
(*) οὐχ ᾗπερ ἡμεῖς αὐτὸν ἐξελίσσομεν.
τὰ γὰρ γυναικῶν δυσχερῆ πρὸς ἄρσενας,
κἂν ταῖς κακαῖσιν αἱ ᾽γαθαὶ μεμιγμέναι
μισούμεθ᾽· οὕτω δυστυχεῖς πεφύκαμεν.

30. Εὐριπίδου Μηδείᾳ.

Αὐτὴ δὲ πάντα συμφέρουσ᾽ Ἰάσονι·
ἥπερ μεγίστη γίγνεται σωτηρία,
ὅταν γυνὴ πρὸς ἄνδρα μὴ διχοστατῇ.

31. Εὐριπίδου Φρίξῳ.

Δίκαι᾽ ἔλεξε· χρὴ γὰρ εὐναίῳ πόσει
γυναῖκα κοινῇ τὰς τύχας φέρειν ἀεί.

32. Θεανοῦς.

Θεανὼ ἡ Πυθαγόρειος ἐρωτηθεῖσα, πῶς ἔνδοξος ἔσται, ἔφη·

ἱστὸν ἐποιχομένη καὶ ἐμὸν λέχος ἀντιόωσα.

33. Ὑπερίδου.

Δεῖ τὴν ἐκ τῆς οἰκίας ἐκπορευομένην ἐν τοιαύτῃ κα-

28. Fr. 61. 29. Ex Ione v. 395 30. V. 13. 31. Fr. 7.

ταστάσει εἶναι τῆς ἡλικίας, ὥστε τοὺς ἀπαντῶντας πυνθάνεσθαι, μὴ τίνος ἐστὶ γυνὴ, ἀλλὰ τίνος μήτηρ.

34. Τοῦ αὐτοῦ.

Τοὺς μὲν πρὸς τὸν ἄνδρα τὸν ἑαυτῆς γυναικὶ καλλωπισμοὺς ὅπως βούλοιτο χρὴ γίγνεσθαι· τοὺς μέντοι περὶ τὰς ἐξόδους οὐκέτι πρὸς τὸν ἄνδρα, ἀλλὰ πρὸς τοὺς ἑτέρους.

35. Τοῦ αὐτοῦ.

Φοβητέον οὐκ ἀνδρὸς ἀπειλὴν, ἀλλὰ νόμου φωνήν.

36. Ἡροδότου.

Ἅμα δὲ χιτῶνι ἐκδυομένῳ συνεκδύεται καὶ τὴν αἰδῶ γυνή.

37. Ἐπιχάρμου.

Σώφρονος γυναικὸς ἀρετὰ, τὸν συνόντα μὴ ἀδικεῖν ἄνδρα.

38. Δημοκρίτου.

Κόσμος ὀλιγομυθίη γυναικί· καλὸν δὲ καὶ κόσμου λιτότης.

39. Δημοκρίτου.

Ὑπὸ γυναικὸς ἄρχεσθαι ὕβρις ἀνδρὶ ἐσχάτη.

40. Ἱπποκράτους.

Ἀλλ' ὅμως χρήζει γυνὴ σωφρονίζοντος· ἔχει γὰρ φύσει καὶ τὸ ἀκόλαστον ἐν ἑαυτῇ, ὅπερ εἰ μὴ καθ' ἡμέρην ἐπικόπτοιτο, ὡς τὰ δένδρεα καθυλομανεῖ.

41. Εὐσεβίου.

Γάμου ἀρίστη ξυμφωνίη ἀμφοτέρους σωφροσύνην ἀσκέειν.

42. Θεοφράστου.

Οὔτε ὁρᾶν οὔτε ὁρᾶσθαι γυναῖκα, καὶ ταῦτα ἐξη-

40. Ep. ad Dionys. p. 1276, 40.

σκημένην πρὸς κάλλος· ἐπισπᾶται γὰρ ἀμφότερα πρὸς ἃ μὴ δεῖ.

43. *Πλουτάρχου ἐκ τῶν Γαμικῶν Παραγγελμάτων.*

Ὁ Πλάτων φησὶν εὐδαίμονα καὶ μακαρίαν εἶναι πόλιν, ἐν ᾗ τὸ ἐμὸν καὶ τὸ οὐκ ἐμὸν ἥκιστα φθεγγομένων ἀκούουσι διὰ τὸ κοινοῖς ὡς ἔνι μάλιστα χρῆσθαι τοῖς ἀξίοις σπουδῆς τοὺς πολίτας· πολὺ δὲ μᾶλλον ἐν γάμῳ δεῖ τὴν τοιαύτην φωνὴν ἀνῃρῆσθαι.

44. *Ἐν ταὐτῷ.*

Αὕτη τοίνυν καὶ χρημάτων κοινωνία προσήκει μάλιστα τοῖς γαμοῦσιν, εἰς μίαν οὐσίαν καταχεαμένους καὶ ἀναμίξαντας μὴ τὸ μέρος ἴδιον καὶ τὸ μέρος ἀλλότριον, ἀλλὰ πᾶν ἴδιον ἡγεῖσθαι καὶ μηδὲν ἀλλότριον. Ὥσπερ τὸ κρᾶμα, καίτοι ὕδατος μετέχον πλείονος, οἶνον καλοῦμεν, οὕτω τὴν οὐσίαν δεῖ καὶ τὸν οἶκον τοῦ ἀνδρὸς λέγεσθαι, κἂν ἡ γυνὴ πλείονα συμβάλληται.

45. *Ἐν ταὐτῷ.*

Ὁ Ῥωμαῖος ὑπὸ τῶν φίλων νουθετούμενος, ὅτι σώφρονα [γυναῖκα] καὶ πλουσίαν καὶ ὡραίαν (*) ἀπεπέμψατο, τὸ καλλίγιον αὐτοῖς προτείνας· Καὶ γὰρ τοῦτο, ἔφη, καλὸν ἰδεῖν καὶ καινὸν, ἀλλ᾽ οὐδεὶς οἶδεν, ὅπου με θλίβει. Δεῖ τοίνυν μὴ προικὶ μηδὲ κάλλει τὴν γυναῖκα πιστεύειν, ἀλλ᾽ ἐν οἷς ἅπτεται μάλιστα τοῦ ἀνδρὸς, ὁμιλίᾳ καὶ ἤθει καὶ συμπεριφορᾷ, ταῦτα μὴ σκληρὰ μηδὲ ἀνιῶντα καθ᾽ ἡμέραν, ἀλλ᾽ εὐάρμοστα καὶ ἄλυπα καὶ προσφιλῆ παρέχειν.

46. *Ἐν ταὐτῷ.*

Ὥσπερ οἱ ἰατροὶ τοὺς ἐξ αἰτιῶν ἀδήλων καὶ κατὰ μικρὸν συλλεγομένων γενομένους πυρετοὺς μᾶλλον δεδοί-

43. Pag. 140. 44. Ib. E. 45. et seqq. Pag. 141. A. sq. .

κασιν ἢ τοὺς ἐμφανεῖς καὶ μεγάλας προφάσεις ἔχοντας, οὕτω τὰ λανθάνοντα τοὺς πολλοὺς μικρὰ καὶ συνεχῆ καὶ καθημερινὰ προσκρούσματα γυναικὸς καὶ ἀνδρὸς μᾶλλον διίστησι καὶ λυμαίνεται τὴν συμβίωσιν.

47. Ἐν ταὐτῷ.

Ἀμήχανον οὖν τι πρᾶγμα γίνεται γαμετὴ γυνὴ καὶ νόμιμος, ἂν ἐν ἑαυτῇ πάντα θεμένη καὶ προῖκα καὶ γένος καὶ φάρμακον καὶ τὸν κεστὸν αὐτὸν ἤθει καὶ ἀρετῇ κατεργάσηται τὸν εὔνοιαν.

48. Ἐν ταὐτῷ.

Κόσμος ἐστὶν, ὡς ἔλεγε Κράτης, τὸ κοσμοῦν· κοσμεῖ δὲ τὸ κοσμιωτέραν γυναῖκα ποιοῦν· ποιεῖ δὲ τοιαύτην οὔτε χρυσὸς οὔτε σμάραγδος οὔτε κόκκος, ἀλλ' ὅσα σεμνότητος, εὐταξίας, αἰδοῦς ἔμφασιν περιτίθησι.

49. Ἐν ταὐτῷ.

Καθάπερ ὁ Φωκίων, τοῦ Ἀντιπάτρου πρᾶξιν αὐτῷ προστάττοντος, οὐκ οὖσαν δὲ πρέπουσαν, εἶπεν, Οὐ δύνασαί μοι καὶ φίλῳ καὶ κόλακι χρῆσθαι· οὕτω λογίζεσθαι περὶ τῆς σώφρονος καὶ αὐστηρᾶς γυναικὸς, Οὐ δύναμαι [τῇ αὐτῇ] καὶ ὡς γαμετῇ καὶ ὡς ἑταίρᾳ συνεῖναι.

Ἡ Θεανὼ παρέφηνε τὴν χεῖρα περιβαλλομένη τὸ ἱμάτιον· εἰπόντος δέ τινος, Καλὸς ὁ πῆχυς, Ἀλλ' οὐ δημόσιος, ἔφη. Δεῖ δὲ μὴ μόνον τὸν πῆχυν, ἀλλὰ μηδὲ τὸν λόγον δημόσιον εἶναι τῆς σώφρονος, καὶ τὴν φωνὴν ὡς ἀπογύμνωσιν αἰδεῖσθαι καὶ φυλάττεσθαι πρὸς τοὺς ἐκτός. Ὁρᾶται γὰρ ἐν αὐτῇ καὶ πάθος καὶ ἦθος καὶ διάθεσις τῆς λαλούσης.

Τὴν Ἠλείων ὁ Φειδίας Ἀφροδίτην ἐποίησε χελώνην πατοῦσαν, οἰκουρίας σύμβολον ταῖς γυναιξὶ καὶ σιωπῆς.

Δεῖ γὰρ ἢ πρὸς τὸν ἄνδρα λαλεῖν ἢ διὰ τοῦ ἀνδρὸς μὴ δυσχεραίνουσαν, εἰ δι' ἀλλοτρίας γλώττης ὥσπερ αὐλητὴς φθέγγεται.

50. *Ἐν ταὐτῷ.*

Καὶ γὰρ ὁ Ῥωμαῖος νομοθέτης ἐκώλυσε δῶρα διδόναι καὶ λαμβάνειν παρ' ἀλλήλων τοὺς γεγαμηκότας, οὐχ ἵνα μηδενὸς μεταλαμβάνωσιν, ἀλλ' ἵνα πάντα κοινὰ νομίζωσιν.

51. *Ἐν ταὐτῷ.*

Τοῖς περὶ τὸν Κῦμον Ἕλλησι παρήγγειλαν οἱ στρατηγοὶ τοὺς πολεμίους, ἐὰν μὲν βοῶντες ἐπίωσι, δέχεσθαι μετὰ σιωπῆς· ἐὰν δ' ἐκεῖνοι σιωπῶσιν, αὐτοὺς μέγα βοήσαντας ἐξελαύνειν. Αἱ δὲ νοῦν ἔχουσαι γυναῖκες ἐν ταῖς ὀργαῖς τῶν ἀνδρῶν κεκραγότων μὲν ἡσυχάζουσι, σιωπῶντας δὲ προσλαλοῦσαι καὶ παραμυθούμεναι πραΰνουσιν.

52. *Ἐν ταὐτῷ.*

Ἡ Ἑρμιόνη δοκεῖ τι λέγειν ἀληθὲς, λέγουσα·

κακῶν γυναικῶν εἴσοδοί μ' ἀπώλεσαν.

(*) τοῦτο δὲ οὐχ ἁπλῶς γινόμενόν ἐστιν, ἀλλ' ὅταν αἱ πρὸς τοὺς ἄνδρας διαφοραὶ καὶ ζηλοτυπίαι ταῖς τοιαύταις γυναιξὶ μὴ τὰς θύρας μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰς ἀκοὰς οἴγωσι. Τότε οὖν δεῖ μάλιστα τὴν νοῦν ἔχουσαν ἀποκλείειν τὰ ὦτα καὶ φυλάττεσθαι τὸν ψιθυρισμὸν, ἵνα μὴ πῦρ ἐπὶ πῦρ γένηται, καὶ πρόχειρον ἔχειν τὸ τοῦ Φιλίππου· λέγεται γὰρ ἐκεῖνος ὑπὸ τῶν φίλων παροξυνόμενος ἐπὶ τοὺς Ἕλληνας ὡς εὖ πάσχοντας καὶ κακῶς αὐτὸν λέγοντας εἰπεῖν· Τί οὖν ἂν καὶ κακῶς ποιῶμεν αὐτούς; Ὅταν οὖν διαβάλλουσαι λέγωσιν, ὅτι λυπεῖ σε

φιλοῦσαν ὁ ἀνὴρ καὶ σωφρονοῦσαν· Τί οὖν ἂν καὶ μισεῖν αὐτὸν ἄρξωμαι καὶ ἀδικεῖν;

53. Θεανοῦς.

Θεανὼ ἐρωτηθεῖσα, ποσταία γυνὴ ἀπ᾽ ἀνδρὸς καθαρεύει, Ἀπὸ μὲν τοῦ ἰδίου, εἶπε, παραχρῆμα, ἀπὸ δὲ τοῦ ἀλλοτρίου οὐδέποτε.

54. Τῆς Φίλωνος γυναικός.

Ἡ Φίλωνος γυνὴ ἐρωτηθεῖσα, διὰ τί μόνη τῶν ἄλλων ἐν συνόδῳ οὐ φορεῖ χρυσοῦν κόσμον, ἔφη· Ὅτι αὐτάρκης κόσμος μοί ἐστιν ἡ τοῦ ἀνδρὸς ἀρετή.

55. Θεανοῦς.

Θεανὼ ἡ Πυθαγορικὴ φιλόσοφος ἐρωτηθεῖσα, τί πρέπον εἴη γυναικί, Τὸ τῷ ἰδίῳ, ἔφη, ἀρέσκειν ἀνδρί.

56. Δημάδους.

Δημάδης εἶπε τὴν αἰδῶ τοῦ κάλλους ἀκρόπολιν εἶναι.

57. Ἰαμβλίχου ἐκ τῆς Ἐπιστολῆς Περὶ γάμου χρήσεως.

Οὐκοῦν καὶ περὶ τὸ ἄρχειν μὲν τὸν ἄῤῥενα, ἄρχεσθαι δὲ τὴν θήλειαν ὁμογνωμονήσουσι. Τὸ δὲ σχῆμα τῆς ἀρχῆς ἔσται, οὐχ οἷον τὸ δεσποτικόν, θεραπεῦον τὸ τοῦ κρείττονος συμφέρον· οὐδ᾽ οἷον τὸ τῶν τεχνῶν, μόνου τοῦ ἥττονος ἐπιμελούμενον· ἀλλ᾽ οἷον τὸ πολιτικόν, κηδόμενον ἐξ ἴσου τοῦ κοινῇ συμφέροντος.

58. Σωκράτους.

Τοὺς μὲν ἄνδρας τοῖς τῆς πόλεως νόμοις δεῖ πείθεσθαι, τὰς δὲ γυναῖκας τοῖς τῶν συνοικούντων ἀνδρῶν ἤθεσι.

59· Δίωνος ἐκ τοῦ Οἰκονομικοῦ.

Εὐσέβεια δὲ γυναικεία ὁ πρὸς τὸν ἄνδρα ἔρως.

60. Ἐν ταὐτῷ.

Γέλως δὲ συνεχὴς καὶ μέγας θυμοῦ κακίων, διὰ τοῦτο

μάλιστα ἑταίραις ἀκμάζων καὶ παίδων τοῖς ἀφρονεστέροις. Ἐγὼ δὲ κοσμεῖσθαι πρόσωπον ὑπὸ δακρύων ἡγοῦμαι μᾶλλον ἢ ὑπὸ γέλωτος. Δάκρυσι μὲν γὰρ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον σύνεστι καὶ μάθημά που χρηστόν, γέλωτι δὲ ἀκολασία. Καὶ κλαίων μὲν οὐδεὶς προὐτρέψατο ὑβριστήν, γελῶν δὲ ηὔξησεν αὐτοῦ τὰς ἐλπίδας.

61. *Φιντύος τᾶς Καλλικράτεος θυγατρὸς Πυθαγορείας, ἐκ τοῦ Περὶ γυναικὸς σωφροσύνας.*

Τὸ μὲν ὅλον ἀγαθὰν δεῖ ἦμεν καὶ κοσμίαν· ἄνευ γὰρ ἀρετᾶς οὐδέποκα γένοιτό τις τοιαύτα. Ἑκάστη γὰρ ἀρετὰ περὶ ἕκαστον γινομένα τὸ αὐτᾶς δεκτικὸν ἀποδίδωτι σπουδαῖον, ἁ μὲν τῶν ὀπτιλῶν τὼς ὀπτιλώς, ἁ δὲ τᾶς ἀκοᾶς τὰν ἀκοάν, καὶ ἁ μὲν ἵππω τὸν ἵππον, ἁ δ᾽ ἀνδρὸς τὸν ἄνδρα· οὕτω δὲ καὶ γυναικὸς τὰν γυναῖκα. Γυναικὸς δὲ μάλιστα ἀρετὰ σωφροσύνα· διὰ γὰρ ταύτας τὸν ἴδιον ἄνδρα καὶ τιμᾶν καὶ ἀγαπᾶν δυνασεῖται. Πολλοὶ μὲν ἴσως δοξάζοντι, ὅτι οὐκ εὐάρμοστον γυναικὶ φιλοσοφεῖν, ὥσπερ οὐδ᾽ ἱππεύειν οὐδὲ δαμαγορέν· ἐγὼ δὲ τὰ μέν τινα νομίζω ἀνδρὸς ἦμεν ἴδια, τὰ δὲ γυναικός, τὰ δὲ (*) κοινὰ ἀνδρὸς καὶ γυναικός, τὰ δὲ μᾶλλον ἀνδρὸς ἢ γυναικός, τὰ δὲ μᾶλλον γυναικὸς ἢ ἀνδρός. Ἴδια μὲν ἀνδρὸς τὸ στραταγὲν καὶ πολιτεύεσθαι καὶ δαμαγορέν, ἴδια δὲ γυναικὸς τὸ οἰκουρὲν καὶ ἔνδον μένεν καὶ ἐκδέχεσθαι καὶ θεραπεύεν τὸν ἄνδρα. Κοινὰ δέ φαμι ἀνδρείαν καὶ δικαιοσύναν καὶ φρόνασιν· καὶ γὰρ τὰς τοῦ σώματος ἀρετὰς πρέπον ἔχεν καὶ ἀνδρὶ καὶ γυναικί, καὶ τᾶς ψυχᾶς ὁμοίως· καὶ ὡς ὑγιαίνεν τῷ σώματι ἀμφοτέροις ὠφέλιμον, οὕτως ὑγιαίνεν τᾷ ψυχᾷ, σώματος δὲ ἦμεν ἀρετάς, ὑγείαν, ἰσχύν, εὐαισθησίαν, κάλλος. Τὰ δὲ μᾶλλον ἀνδρὶ καὶ ἀσκὲν καὶ ἔχεν οἰκεῖόν ἐντι, τὰ δὲ

μᾶλλον γυναικί. Ἀνδρότατα μὲν γὰρ καὶ φρόνασιν μᾶλλον ἀνδρὶ καὶ διὰ τὰν ἕξιν τῶ σώματος καὶ διὰ τὰν δύναμιν τᾶς ψυχᾶς, σωφροσύναν δὲ γυναικί. Διὸ δεῖ περὶ σωφροσύνας παιδευομέναν γνωρίζειν, ἐκ πόσων τινῶν καὶ ποίων τοῦτο τἀγαθὸν τᾷ γυναικὶ παραγίνεται. Φαμὶ δὴ ἐκ πέντε τούτων· πρᾶτον μὲν ἐκ τᾶς περὶ τὰν εὐνὰν ὁσιότατός τε καὶ εὐσεβείας, δεύτερον δὲ ἐκ τῶ κόσμω τῶ περὶ τὸ σῶμα, τρίτον ἐκ τῶν ἐξόδων τῶν ἐκ τᾶς ἰδίας οἰκίας, τέταρτον δ᾽ ἐκ τῶ μὴ χρέεσθαι τοῖς ὀργιασμοῖς καὶ ματρωσμοῖς, πέμπτον δ᾽ ἐν τᾷ θυσίᾳ τᾷ πρὸς τὸ θεῖον εὐλαβέα ἦμεν καὶ μετρίαν. Τούτων δὲ μέγιστον αἴτιον καὶ συνεκτικώτατον τᾶς σωφροσύνας τὸ περὶ τὰν εὐνὰν ἦμεν ἀδιάφθορον καὶ ἄμικτον θυραίω ἀνδρός. Πρᾶτον μὲν γὰρ εἰς τοῦτο παρανομοῖσα ἀδικεῖ γενεθλίους θεούς, οἴκῳ καὶ συγγενείᾳ οὐ γνασίους ἐπικούρους ἀλλὰ νόθους παρεχομένα· ἀδικεῖ δὲ τοὺς φύσει θεούς, οὕσπερ ἐπομόσασα μετὰ τῶν αὐτᾶς πατέρων τε καὶ συγγενῶν συνελεύσεσθαι ἐπὶ κοινωνίᾳ βίω τε καὶ τέκνων γενέσει τᾷ κατὰ νόμον· ἀδικεῖ δὲ καὶ τὰν αὐτᾶς πατρίδα μὴ ἐμμένουσα τοῖς ἐνδιατεταγμένοις. Ἔπειτα ἐπὶ τούτοις ἀμβλακίσκεν, ἐφ᾽ οἷς τὸ μέγιστον τῶν προστίμων ὥρισται θάνατος διὰ τὰν ὑπερβολὰν τῶ ἀδικήματος, ἔκθεσμον καὶ ἀσυγγνωμονέστατον ἦμεν ἁδονᾶς ἕνεκεν ἁμαρτάνεν καὶ ὑβρίζεν· ὕβριος δὲ πάσας πέρας ὄλεθρος.

Κἀκεῖνο δὲ χρὴ διαλογίζεσθαι, ὡς οὐδὲν καθάρσιον εὑρήσει τᾶς ἀμπλακίας ταύτας ἄκος, ὥστε ὡς ἱερὰ θεῶν καὶ βωμὼς ποτερχομέναν ἦμεν ἁγνὰν καὶ θεοφιλατάν· ἐπὶ γὰρ ταύτᾳ τᾷ ἀδικίᾳ μάλιστα καὶ τὸ δαιμόνιον ἀσυγγνωμότατον γίνεται. Κάλλιστος δὲ κόσμος γυναικὸς ἐλευθέρας πράττεν, εὖ τ᾽ εἶδος τὸ διὰ τῶν αὐτᾶς τέ-

κνεων ἐπιμαρτύρασθαι τὰν σωφροσύναν τὰν ποτὶ τὸν ἄνδρα, αἴκα τὸν τύπον τᾶς ὁμοιότατος ἐπιφέρωντι τῶ κατασπείραντος αὐτὼς πατρός. Καὶ περὶ μὲν εὐνᾶς οὕτως ἔχει· περὶ δὲ τῶ κόσμω τῶ περὶ τὸ σῶμα, δοκεῖ μοι οὕτως. Δεῖ λευχείμονα ἦμεν καὶ ἁπλοικὰν καὶ ἀπερίσσευτον. Ἐσεῖται δὲ τοῦτο, αἴκα μὴ διαφανέεσσι μηδὲ διαποικίλοις μηδὲ ἀπὸ βέμβικος ὑφασμένοις χρᾶται τοῖς περὶ τὸ σῶμα, ἀλλὰ μετρίοις καὶ λευκοχρωμάτοις· οὕτω γὰρ τὸ μᾶλλον κοσμεῖσθαι καὶ τρυφὴν καὶ καλλωπισμὸν φεύξεται καὶ ζᾶλον οὐκ ἐμποιήσει μοχθηρὸν ταῖς ἄλλαις. (*) Χρυσὸν δὲ καὶ σμάραγδον ἁπλῶς μὴ περιτίθεσθαι· καὶ γὰρ πολυχρήματον καὶ ὑπεραφανίαν ἐμφαῖνον ποττὰς δαμοτικάς. Δεῖ δὲ τὰν εὐνομουμέναν πόλιν, ὅλαν αὐτὰν δι᾽ ὅλας τεταγμέναν, συμπαθέα τε καὶ ὁμοιόνομον ἦμεν, ἀπερύκεν δὲ καὶ δαμιοεργὼς ἐκ τᾶς πόλιος τὼς ἐργαζομένως τὰ τοιαῦτα. Χρώματι δὲ φαιδρύνεσθαι τὰν ποτῶπαν μὴ ἐπακτῷ καὶ ἀλλοτρίῳ, τῷ δ᾽ οἰκήῳ τῶ σώματος δι᾽ αὐτῶ τῶ ὕδατος ἀπολουομέναν, κοσμὲν δὲ μᾶλλον αὐτὰν αἰσχύνᾳ· καὶ γὰρ τὸν συμβιῶντα καὶ αὐτὰν ἔντιμον παρέξεται. Τὰς δὲ ἐξόδως ἐκ τᾶς οἰκίας ποιεῖσθαι τὰς γυναῖκας τὰς δαμοτελέας θυηπολούσας τῷ ἀρχαγέτᾳ θεῷ τᾶς πόλιος ὑπὲρ αὐτᾶς καὶ τῶ ἀνδρὸς καὶ τῶ παντὸς οἴκω· ἔπειτα μήτε ὀρφνᾶς ἀνισταμένας μήτε ἑσπέρας, ἀλλὰ πλαθούσας ἀγορᾶς καταφανέα γινομέναν τὰν ἔξοδον ποιεῖσθαι θεωρίας ἕνεκά τινος ἢ ἀγορασμῶ οἰκήω, μετὰ θεραπαίνας μιᾶς ἢ καττὸ πλεῖστον δύο εὐκόσμως χειραγωγουμέναν. Τὰς δὲ θυσίας λιτὰς παριστάμεν τοῖς θεοῖς καὶ κατὰ δύναμιν, ὀργιασμῶν δὲ καὶ ματρωσμῶν τῶν κατ᾽ οἶκον ἀπέχεσθαι. Καὶ γὰρ ὁ κοινὸς νόμος ἀπερύκει τᾶς πόλιος ταύτας τὰς

γυναῖκας ἐπιτελὲν, καὶ ἄλλως, καὶ ὅτι μέθας καὶ ἐκστάσιας ψυχᾶς ἐπάγοντι ταὶ θρησκεύσιες αὖται· τὰν δὲ οἰκοδέσποιναν καὶ προκαθεζομέναν οἴκω δεῖ σώφρονα καὶ ἀνέπαφον ἦμεν ποτὶ πάντα.

62. Νικοστράτου ἐκ τοῦ Περὶ Γάμου.

Ἐστάλθω δὲ ἐσθῆτα ἢ ὡς πάτριον αὐτῇ ἢ ὡς ἥδιστον σοί. Χρυσὸν δὲ ἢν μὲν ἔχῃ, ὃ τὰ ἐν αὐτῇ ὀνίνησιν οὐδὲ περικειμένην· ὁμοίως γὰρ ἂν σοι ἀρέσαι καὶ ἔχουσα καὶ μὴ ἔχουσα· ἢν δὲ μήτε ἐκείνη οἴκοθεν ἐπιφέρηται μήτε σὺ ἔχῃς ὁπόθεν χαλκεύσεις, ἐπιθυμία δὲ ᾖ, ὁ λόγος ἐνταῦθά σοι παρασκευαστέος ὁ πείσων περί τε χρυσίου καὶ περὶ κάλλους χρυσίου, καὶ ὡς ἄχθος ἂν εἴη μᾶλλόν περ ἢ κόσμος τῇ γε σώφρονι· ἐνίοτε δὲ τοῦτο αὐτὸ καὶ τὰς ἐπιβουλὰς ἤγειρε τῶν τε ἀκολάστων εἰς τὰς γυναῖκας τῶν τε λῃστῶν εἰς τὰ χρήματα.

Ἐπεὶ δὲ ἐνταῦθα τοῦ λόγου ἐσμὲν, οὗ καὶ χρυσὸς κάλλος τι προσβαλέτω μοι, δοκῶ ἐρεῖν τε καὶ ὑποβαλεῖν πρᾶγμα χρυσοῦ πολλῷ τιμαλφέστερον. Εἰ γὰρ μηδέν τι ὀκνῆσαι αὐτὴν καὶ περὶ γυμνασίας ἔχειν ἀναπείσαις, ἐνταῦθα εὕροις ἂν καὶ οὗ πάλαι ἐπεθυμοῦμεν, τὸν κόσμον τῷ σώματι. Τοῦ μὲν γὰρ ὑγιαίνειν οὐδὲν ἔμοιγε δοκεῖ ἄλλο τι περίθημα καὶ περιδέῤῥαιον κρεῖττον. Πόῤῥω δ' ἂν εἴη καὶ τοῦ δεηθῆναι γυνὴ ὑγιαίνουσα καὶ ψιμυθίου καὶ ὑπ' ὀφθαλμῷ ὑπογραφῆς καὶ ἄλλου χρώματος ζωγραφοῦντος καὶ ἀφανίζοντος τὰς ὄψεις. Τά γε μὴν γυμνάσια ἅμα μὲν ἂν ἔξω γένοιτο ἐν περιπάτοις, τὰ δὲ ἔνδον παρὰ τὸν ἱστὸν ἰοῦσα εὕροι ἄν τι πονῆσαι δυνάμενον ἢ τιθέμενον. Καὶ τοῦτο τὸ κάλλος τὸ ἀπὸ τῶν πόνων οὐδὲν ὅ τι ἤλεγξέ τε καὶ ἐβασάνισεν, οὔτε ἱδρὼς οὔτε δάκρυα· ὕπνος δὲ πόῤῥω ὢν τοῦ ἐλέγχειν

καὶ μᾶλλόν τι προστίθησι ταῖς γε ἐῤῥωμέναις. Καὶ οὔπω λέγω ὅτι καὶ ταῦτα πάντα εἰς τὰ ἔκγονα ἀναφέρεται, καὶ τοιαῦτα ἐγίνετο (*) παιδία, ὁποῖά ποτ᾽ ἂν ἡ γυνὴ καὶ λούσηται καὶ γυμνάσηται καὶ ἀμφιάσηται μαλακὰ μὲν, εἰ μαλακοῖς τούτοις δῆτα ἐντυγχάνοι, ἄῤῥενα δὲ καὶ ῥωμαλέα, εἰ διὰ τῶν πόνων καὶ τῶν καμάτων ἰοῦσα κυήσαι καὶ τέκοι. Ἀλλ᾽ ἐπεὶ καὶ πένητες ἄνθρωποι γαμοῦσι, καὶ πολλοῖς ἄρα μετεμέλησε καὶ τούτοις ὑποθήσομαι, ὡς ἂν εὐδαιμόνως διάγοιεν τὸν βίον. Ὅστις μὲν ἐργάζεται καὶ ἀπὸ τῶν ὤμων ἀποζῇ, οὐδὲ ποθεῖ θεραπείας ἱκανὰ αὑτῷ καὶ τῇ γυναικὶ ἐργαζόμενος, οὗτος εἰ σφόδρα γυναικὸς ἐπιθυμεῖ, ἀγαθῇ τύχῃ γαμείτω· ὅστις δὲ καὶ ἔτι μᾶλλον πένης ὢν οὐ ταῦτα ὁρᾷ ἀλλὰ κἀκεῖνα, εἰ νοσήσαι αὐτὸς, πόθεν ἂν θρέψαι τὴν γυναῖκα, τούτῳ δὲ οὐκέτι ῥᾴδιόν ἐστι τῷ ἀνθρώπῳ συμβουλεῦσαι γαμεῖν· ἦ γαρ δὴ πολλάκις κλαύσεται ἡ γυνὴ τὴν ἀπορίαν καὶ ἀναμνήσει τοῦ κακοῦ ἐνίοτε ἐπιλελησμένον. Καὶ ὑγιείας μὲν δὴ παρούσης ταῦτα εὐκόλως ἐνεγκεῖν ἐστιν, ἐν δὲ νόσοις καὶ ταλαιπωρίαις τοῦ σώματος πένητα ὄντα τινὰ δύο νόσω νοσεῖν ἐστι.

63. Ἐν ταὐτῷ.

Μὴ λανθανέτω δέ σε ἡ γυνὴ ἐσθῆτα μὲν μείζονα ἢ κατὰ τὴν εὐπορίαν ἔχουσα, ὑποδήματα δὲ ὡσαύτως πολλοῦ τινος ἄξια· ἀλλ᾽ ἀπό γε τῶν ποδῶν μαντεύου, ὡς οὐδὲν ὑγιὲς ἐν τούτοις ἔνεστι καὶ οὐ δεῖ πρὸς ταῦτα οὔτε Μελάμποδος, οὔτε Τειρεσίου. Ὁ δὲ τῶν φίλων μοί τις ἀπεμνημόνευσε τῶν γεγαμηκότων, καὶ τοῦτο δὲ τοιοῦτον ἦν· ἐν ὕπνῳ καὶ ἐν τῇ εὐνῇ μάλιστα οἱ ἄνδρες ἐξαπατώμεθα. Φυλακτέον δὲ ἑσπέρας μὲν κολακείας, προσετίθει ἐκεῖνος, ἕωθεν δὲ θορύβους καὶ κραυγάς.

64. Ἐν ταὐτῷ.

Φυλακτέον δὲ καὶ περὶ γυναικῶν αὐταῖς φιλίας τε καὶ συνηθείας, τὸ τοῦ Εὐριπίδου μεμνημένους. Ἡ γὰρ δὴ ἐξαμαρτάνουσα οὐχ αὑτὴν ἔλεγεν αἰτίαν, ἀλλ᾽ ἐκείνας ἃς τραγῳδεῖ·

κακῶν γυναικῶν εἴσοδοί μ᾽ ἀπώλεσαν.

Χρηστὸν δὲ καὶ τό·

μετὰ τῶν σύ γε πῖνε καὶ ἵζανε,

παρ᾽ ὧν τι φησὶ καὶ χρηστὸν ἂν ἀπολαύσαις. Καὶ ταῦτα οὐκ ἐγὼ, πάντες δὲ ποιηταί τε καὶ λογοποιοὶ γράφουσιν. Φυλακτέον δὲ μᾶλλον τῷ ἐμῷ λόγῳ καὶ τὰς πρεσβύτιδας· αὗται γὰρ ἱκαναί γε τὰς νεότητας μακαρίζειν, καὶ ὡς δὴ ἔμπειροι τοῦ βίου ὑποθήκας τινὰς ἀκολάστους ὑποτίθενται, ὅτι τὸ ζῆν οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν, ἢ ὅστις ἂν φάγῃ ἢ ὅστις ἂν πίῃ, κἀκεῖνα ἤδη ὅσα ἂν τούτοις ἕπηται μοιχεῖαι καὶ ἀκολασίαι. Καὶ τοῦτο συμβαίνει παρ᾽ αὐτάς τε τὰς νέας καὶ παρὰ τὰς πρεσβύτιδας· αἱ μὲν γὰρ οὐκ ἂν ἀηδῶς ἔχοιεν πρὸς τοὺς ἐρῶντας καὶ τοὺς φιλοῦντας δῆθεν, αἱ δὲ δὴ πρεσβύτιδες ἐνταῦθά που ἀεὶ τούτῳ τῷ ἀκολάστῳ συναγορεύουσιν.

65. Ἐν ταὐτῷ.

Ἀλλ᾽ ἐγὼ περὶ σωφροσύνης πάλιν τοὺς οἰκέτας ἐθιστέον οὕτως, ὅπως ὁμιλεῖν μηδενὶ ἐξέστω αὐτῶν πρὸς τὸ οὖς αὐτῇ διαλέγεσθαι λάθρα, ἐνίοτε δὲ καὶ σοῦ βλέποντος· ὃ γὰρ ἀκούειν οὐκ ἄγαν τὸν ἄνδρα λυσιτελεῖ, ἄπιστον καὶ ἄδικον, ἀλλ᾽ ἐκείνῃ ταῦτα συμφέρει. (*) Ὁπότε δὲ ἐν οἰκίᾳ τὸ λάθρα διαλέγεσθαι ἀπήλλακται, πολλὴ ἐλπίς ἐστι μὴ ἄν τινα τολμῆσαι τῶν θεραπόντων μοιχικόν τινα τῇ δεσποίνῃ διακονήσασθαι· ἀκοῦσαι γὰρ ἀνάγκη τὸν δεσπότην, εἰ νόμος ἐστὶ πάντως φανερῶς

διαλέγεσθαι. Οἶδα μὲν οὖν καὶ ταῦτα ἅπαντα ἰσχύοντα πρὸς τὸ ποιῆσαί τινα βιοῦν σωφρόνως· ὅμως δὲ οὐδὲν τούτων λυσιτελέστερον, ὡς λόγῳ διδάσκειν περὶ τοῦ ἀδικήματος τῆς μοιχείας. Λεκτέον οὖν πρὸς αὐτὴν τό τε αἰσχρὸν καὶ τὸ ἀκόλαστον τῆς μοιχείας καὶ ἄδικον, καὶ ὡς ἀδοξία μὲν ἐν γυναιξὶν, ἀδοξία δὲ ἐν ἀνδράσι. καὶ ὡς ὅ τι δήποτέ ἐστιν ἡ πίστις ἡ ἐξ ἀνθρώπων, τοῦτο οἴχεται ἀπὸ σοῦ· ὃ δὲ ἔτι βαρύτερον τὸ μὴ μόνον νόθους γίνεσθαι παῖδας, ἀλλ᾽ εἶναι τούτους ἐξ ἀκολασίας καὶ ὕβρεως γεγονότας. Ταῦτα αὐτῇ λεκτέον, καὶ φοβείσθω τὸ ὄνομα τῆς μοιχείας, εἴγε ταύτῃ μέλλει ζῆν καὶ μὴ ἀποσφάττεσθαι. Καὶ ταῦτα οὕτω λεκτέον ἐπιτείνοντά τε καὶ εἰδότα ὡς πολὺ ἔτι ἀτοπωτέρων ἐρῶσιν, οἷον οὐ ξένων νεανίσκων ἀλλ᾽ οὐδὲ εἰπεῖν καλὸν, οἱού φασι τὴν Πασιφάην ἐρασθῆναι θρέμματος. Λεκτέον δὲ οὕτως εἰδότα ὡς οὐδεμία μηχανὴ κρατῆσαι τῶν γυναικῶν, κἀκεῖνο, ὡς εἰσι πάντων τέχνας τε ἐξευρεῖν καὶ πλέξαι σοφώταται· εἰ δὲ ἀπιστεῖς, ἀναγίνωσκε τὰς τραγῳδίας, ὁπόσα ἐποίησαν ἢ ἐβουλεύσαντο γυναῖκες ἐπιθυμίᾳ ξένων ἀφροδισίων. Σωφροσύνην μὲν ἂν ὧδε ἐξασκητέον, διδακτέον δὲ ἃ διδάσκεσθαι χρὴ γυναῖκα, καὶ μάλιστα τὴν σωφροσύνην αὐταῖς φυλάξει τὰ περὶ τὴν οἰκίαν, ὅπως ἂν ἄριστα ἔθηκε τὰ περὶ τοὺς οἰκέτας, ὅπως ἂν ἄριστα θεραπεύσηται τὰ περὶ ὑμῶν αὐτῶν, ὅπως ἂν ἐν πολλῇ εἴητε τιμῇ. Τί μὲν γὰρ χρηστότερον ἀνδρὶ ἢ γυνὴ εὔνους, καὶ ὅσα χρὴ ἀνδρὶ ἐρωμένῳ εἰδυῖά τε καὶ διακονουμένη; τί δαὶ ἄλλο οὕτω περισπούδαστον ἂν εἴη, ἢ εἰ νοσοῦντα αὐτὴ θεραπεύοι; καὶ εἴ τε ἀγαθὴ εἴη καὶ βελτίστη, οὐδὲν ἄλλο ἐγὼ κτῆμα οἰκίας ἀγαθόν τε καὶ πολλοῦ λόγου ἄξιον εὑρίσκω. Ἀλλὰ καὶ

ἄξιόν γε τὴν γυναῖκα οὕτως ἔχειν· οὐ γὰρ ἄλλῳ τινὶ ἢ τῇ γυναικὶ νυκτός τε καὶ μεθ᾽ ἡμέραν ἀνὴρ προσαναπαύεται, καὶ πρὸς ἄλλον οὐδένα τῶν ἐν τῇ πόλει τὰ ἀπόῤῥητα ὅσαπέρ ἐστιν αὐτῷ διαλέγεται, ἀλλὰ μόνῃ τῇ γυναικὶ, καὶ ἐν ἴσῳ ὥσπερ ἂν ἑαυτῷ. Οὐ γυνὴ μέντοι ἐστὶν, ἣ ὁπόταν φίλη τε καὶ εὔνους ᾖ, μάλιστα σεαυτὸν εὐφραίνουσα, ἥκιστα δὲ ἀνιῶσα; οὐχ αὕτη ἐστὶν ἣ καὶ παῖδάς σοι τεξομένη; οὐχ αὑτοῦ ἐστιν, ἣ πόθον πρώτη ἔχουσα, καὶ οὗ ἀποθανόντος κἂν ὁ πατὴρ κἂν ἡ μήτηρ λυπεῖσθαι μὴ θέλωσιν, ὁ νόμος.

ΟΤΙ ΚΑΛΟΝ ΤΟ ΕΧΕΙΝ ΠΑΙΔΑΣ. ΟΕ.

1. *Διογένους.*

Μακάριος, ὅστις αὐτὸς ἰσχύων ἔτι
παῖδας παρασπίζοντας ἀλκίμους ἔχει.

2. *Εὐριπίδου Μελεάγρῳ.*

Καὶ κτῆμα δ᾽, ὦ τεκοῦσα, κάλλιστον τόδε,
(*) πλούτου δὲ κρεῖσσον· τοῦ μὲν ὠκεῖα πτέρυξ,
παῖδες δὲ χρηστοὶ, κἂν θάνωσι, δώμασι
καλόν τε θησαύρισμα, τοῖς τεκοῦσί τε
ἀνάθημα βιότου, κοὔ ποτ᾽ ἐκλείπει δόμους.

3. *Εὐριπίδου Οἰνεῖ.*

Ὡς οὐδὲν ἀνδρὶ πιστὸν ἄλλο πλὴν τέκνων.
κέρδους δ᾽ ἕκατι καὶ τὸ συγγενὲς νοσεῖ.

4. *Εὐριπίδου Δανάῃ.*

Γύναι, φίλον μὲν φέγγος ἡλίου τόδε,
καλὸν δὲ πόντου χεῦμ᾽ ἰδεῖν εὐήνεμον,
γῆ τ᾽ ἠρινὸν θάλλουσα πλούσιόν θ᾽ ὕδωρ,

2. Fr. 12. 3. Fr. 7. 4. Fr. 8.

πολλῶν τ' ἔπαινον ἐστί μοι λέξαι καλῶν·
ἀλλ' οὐδὲν οὕτω λαμπρὸν οὐδ' ἰδεῖν καλὸν,
ὡς τοῖς ἄπαισι καὶ πόθῳ δεδηγμένοις,
παίδων νεογνῶν ἐν δόμοις ἰδεῖν φάος.

5. *Εὐριπίδου.*

Ὅταν δὲ κρηπὶς μὴ καταβληθῇ γένους
ὀρθῶς, ἀνάγκη δυστυχεῖν τοὺς ἐκγόνους.

6. *Μενάνδρου Ἐμπιμπραμένη.*

Ὡς ἀγαθόν ἐστι πρᾶγμα τὸ γενέσθαι τινὸς πατέρα.

7. *Εὐριπίδου Πρωτεσιλάῳ.*

Ὦ παῖδες, οἷον φίλτρον ἀνθρώποις φρενός.

8. *Μενάνδρου.*

Ὀδυνηρόν ἐστιν εὐτυχοῦντα τῷ βίῳ
ἔχειν ἔρημον διαδόχου τὴν οἰκίαν.

9. *Μενάνδου.*

Οὐκ ἔστι μείζων ἡδονὴ ταύτης πατρὶ,
ἢ σωφρονοῦντα καὶ φρονοῦντ' ἰδεῖν τινα
τῶν ἐξ ἑαυτοῦ.

10. *Διογένους.*

Ζηλωτὸς ὅστις εὐτύχησεν ἐν τέκνοις,
καὶ μὴ 'πισήμοις συμφοραῖς ὠδύρετο.

11. *Ἐκ τῶν Σερήνου Ἀπομνημονευμάτων.*

Ἡ Λάκαινα πρός τινα Ἰωνικὴν δείξασαν αὐτῇ τὸν κόσμον ἀντεπέδειξε τὰ τέκνα, εἰποῦσα, Ὁ δὲ ἐμὸς κόσμος τοιοῦτος.

12. *Πλάτωνος.*

Τούτῳ τῷ τρόπῳ πᾶν τὸ θνητὸν σώζεται, οὐ τῷ

5. Herc. Fur. 1264. 6. Cleric. p. 60. 7. Fr. 10. 8. 9. Cleric. p. 326. 10. Vid. Eurip. Orest. 541. 12. Sympos. p. 208.

παντάπασι τὸ αὐτὸ ἀεὶ εἶναι ὥσπερ τὸ θεῖον, ἀλλὰ τῷ τὸ ἀπιὸν [καὶ παλαιούμενον] ἕτερον νέον καταλείπειν, οἷον αὐτὸ ἦν. Μὴ οὖν θαύμαζε, εἰ τὸ αὑτοῦ ἀποβλάστημα φύσει ἅπαν τιμᾷ· ἀθανασίας γὰρ ἅμα καὶ εὐδαιμονίας εἰς τὸν ἀεὶ χρόνον παντὶ αὕτη ἡ σπουδὴ καὶ ὁ ἔρως ἕπεται.

13. Ἀλλὰ μὴν μάχεταί γε πᾶν ζῶον διαφερόντως παρόντων ὧν ἂν τέκῃ.

14. Ἱεροκλέους.

Ἐν δὲ τῷ περὶ τοῦ γάμου καὶ τῆς παιδοποιΐας τόπῳ θετέος ἐστὶ καὶ ὁ τῆς πολυτεκνίας λόγος. Κατὰ φύσιν γάρ πως καὶ ἀκόλουθον τῷ γάμῳ τὸ πάντα ἢ τά γε πλεῖστα τῶν γεννωμένων ἀνατρέφειν· ἀλλ' ἐοίκασιν οἱ πλείους ἀπειθεῖν τῇ παραινέσει δι' αἰτίαν οὐ μάλα πρεπώδη. Διὰ γὰρ φιλοπλουτίαν καὶ τὸ πάμμεγα κακὸν ἡγεῖσθαι τὴν πενίαν τοῦτο πάσχουσι. Πρῶτον μὲν δὴ λογιστέον, ὡς οὐχ ἑαυτοῖς μόνον παραστάτας καὶ γηροβοσκοὺς καὶ πάσης τύχης τε καὶ περιστάσεως κοινωνοὺς (*) γεννῶμεν, οὐδ' ὑπὲρ ἑαυτῶν μόνον, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ τῶν γονέων ἡμῶν κατὰ πολλά γε. Καὶ γὰρ εὐχαριστίαν ἔχει πρὸς αὐτοὺς ἡ παιδοποιΐα τῷ, κἂν εἴ τι πάθοιμεν ἡμεῖς πρότερον, καταλείπειν ἐκείνοις ἀνθ' ἡμῶν αὐτοὺς γηροβοσκούς. Καλὸν δὲ πάππος ὑπὸ σφετέρων ἐκγόνων χειραγωγούμενός τε καὶ τῆς ἄλλης ἐπιμελείας ἀξιούμενος. Ὥστε πρῶτον μὲν εὐχάριστα πράττοιμεν ἂν εἰς γονέας τοὺς ἑαυτῶν παίδων ἐπιμελούμενοι γενέσεως, εἶτα καὶ ταῖς εὐχαῖς τε καὶ σπουδαῖς τῶν ἡμᾶς γειναμένων συνεργήσομεν. Εὐθὺ γὰρ ὅτε πρῶτον περὶ τὴν ἡμετέραν εἶχον γένεσιν, διανοίᾳ χρώμενοι τοῦ χύσιν αὐτῶν εἰς

13. Sympos. 208.

πλεῖστον λαβεῖν τὴν διαδοχὴν καὶ παῖδας ἐκ παίδων ὑπολείπεσθαι, καὶ γάμου προὐνόησαν καὶ τῆς ἡμετέρας σπορᾶς καὶ ἀνατροφῆς. Ὅθεν γαμοῦντες μὲν καὶ παιδοποιούμενοι πράττοιμεν ἂν οἷον μέρη τῆς ἐκείνων εὐχῆς, τὰ δ' ἐναντία φρονήσαντες ἐγκόπτοιμεν ἂν αὐτῶν τῇ προαιρέσει. Καὶ μὴν κινδυνεύει πᾶς ὁ θελοντὴς καὶ περιστάσεως ἄνευ γάμον ἐκκλίνων καὶ παιδοποιΐαν παρανοίας κρίνειν τοὺς ἑαυτοῦ γονέας, ὡς οὐ σὺν ὀρθοῖς λογισμοῖς περὶ γάμου πεπραγματευμένους. Ἔνθα δὴ καὶ τὴν ἀνομολογίαν φωράσειεν ἄν τις εὐπετῶς. Πῶς γὰρ οὐ μάχης πλῆρες εὐαρεστεῖν μὲν τῷ ζῆν καὶ μένειν ἐν ἑαυτῷ, ὡς καθηκόντως εἰς τὸν βίον ὑπὸ τῶν σπειράντων παρηγμένον, τὸ δ' αὐτὸν ἑτέρους γεννῆσαι τῶν ἀδοκίμων ὑπολαμβάνειν; ἀλλὰ γὰρ πρῶτον μὲν, ὡς ἔφην, ἐντεθυμῆσθαι χρὴ, διότι γεννῶμεν οὐχ ἑαυτοῖς μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς δι' οὓς γεγόναμεν αὐτοί, ἔπειτα καὶ ὑπὲρ φίλων τε καὶ συγγενῶν. Κεχαρισμένον γὰρ καὶ τούτοις ἐστὶ, παῖδας ἐξ ἡμῶν ἰδεῖν, διά τε τὴν εὔνοιαν καὶ τὴν οἰκειότητα καὶ δὴ καὶ διὰ τὴν ἀσφάλειαν· διορμίζεται γὰρ ὑπὸ τοῦ τοιούτου τοῖς προσήκουσιν ὁ βίος ἀνάλογον ταῖς ἐπὶ πολλῶν ἀγκυρῶν σαλευούσαις ναυσίν· ὅθεν κατὰ τὸν φιλοσυγγενῆ καὶ φιλεταῖρόν ἐστιν ἡ περὶ γάμον καὶ τέκνα σπουδή. Παρακαλεῖ δ' εὖ μάλα καὶ ἡ πατρὶς ἐπὶ ταὐτόν. Καὶ σχεδὸν οὐδ' ἑαυτοῖς οὕτως ὡς τῇ πατρίδι φυτεύομεν παῖδας, τῆς μεθ' ἡμᾶς προνοούμενοι τάξεως καὶ τῷ κοινῷ παρέχοντες τοὺς διαδεξομένους ἡμᾶς. Ὅθεν ὁ μὲν ἱερεὺς ἴστω τῇ πόλει τῇ ἑαυτοῦ ἱερέας ὀφείλων, ὁ δ' ἄρχων ἄρχοντας, ὁ δὲ δημηγόρος δημηγόρους, καὶ ὡς ἁπλῶς εἰπεῖν, ὁ πολίτης πολίτας. Καθάπερ οὖν χορῷ μέν ἐστι κεχαρισμένη ἡ τῶν χορευτῶν διαμονὴ, στρατεύ-

ματι δὲ ἡ τῶν στρατιωτῶν, οὕτω καὶ πόλει ἡ τῶν πολιτῶν. Ἀλλ᾽ εἰ μὲν ἦν ὀλιγοχρόνιόν τι σύστημα πόλις ὅ τε βίος αὐτῆς κατὰ βίον ἀνθρώπου τὴν συμμετρίαν ἐλάμβανεν, οὐδὲν ἔδει διαδοχῆς· ἐπεὶ δ᾽ εἰς πολλὰς γενεὰς ἐξικνεῖται, δαίμονι δὲ εὐδαιμονεστέρῳ χρησαμένη καὶ εἰς μακροὺς αἰῶνας πόλις, φανερὸν, ὡς οὐ τοῦ παρόντος ἐστοχάσθαι δεῖ μόνον, (*) ἀλλὰ καὶ τοῦ μετέπειτα, τήν τε ἰδίαν μὴ περιορᾶν χώραν ἔρημον, ἀλλ᾽ ἐπ᾽ ἐλπίσιν ἱδρυμένην ταῖς ἀπὸ τῶν ἡμετέρων τέκνων.

15. *Μουσωνίου ἐκ τοῦ Εἰ πάντα τὰ γινόμενα τέκνα θρεπτέον.*

Οἱ δὲ νομοθέται, οἷς αὐτὸ τοῦτο γέγονεν ἔργον ζητεῖν καὶ σκοπεῖν, τί μὲν ἀγαθὸν πόλει τί δὲ κακὸν, καὶ τί μὲν ὠφελεῖ τί δὲ βλάπτει τὸ κοινόν· οὐχὶ δὲ καὶ οὗτοι πάντες συμφορώτατον μὲν ταῖς πόλεσιν ἐνόμισαν τὸ πληθύνεσθαι τοὺς τῶν πολιτῶν οἴκους, βλαβερώτατον δὲ τὸ μειοῦσθαι; καὶ ἀπαιδίαν μὲν ἢ ὀλιγοπαιδίαν τῶν πολιτῶν ὑπέλαβον εἶναι ἀλυσιτελὲς, τὸ δὲ ἔχειν παῖδας, καὶ νὴ Δία πολλοὺς ἔχειν, λυσιτελές; Τοῦτο μὲν γὰρ ἀμβλίσκειν ἀπεῖπον ταῖς γυναιξὶ, καὶ ταῖς ἀπειθούσαις ζημίαν ἐπέθεσαν· τοῦτο δὲ ἀτοκίᾳ προστίθεσθαι καὶ τὴν κύησιν εἴργειν ἀπηγόρευσαν αὐταῖς· τοῦτο δὲ πολυπαιδίας ἔταξαν γέρα καὶ ἀνδρὶ καὶ γυναικὶ, καὶ τὴν ἀπαιδίαν ἐπιζήμιον κατέστησαν. Πῶς δ᾽ οὖν οὐκ ἂν ἡμεῖς ἄδικα καὶ παράνομα δρῷμεν, ἐναντία δρῶντες τῇ βουλήσει τῶν νομοθετῶν θείων καὶ θεοφιλῶν ἀνδρῶν, οἷς ἕπεσθαι νομίζεται καλὸν καὶ συμφέρον; δρῷμεν δ᾽ ἂν ἐναντία τὴν πολυπαιδίαν τὴν ἑαυτῶν κωλύοντες. Πῶς δ᾽ οὐχὶ καὶ εἰς τοὺς πατρῴους θεοὺς ἐξαμαρτάνοιμεν ἂν καὶ εἰς τὸν Ὁμόγνιον Δία ταῦτα πράττοντες; ὥσπερ

γὰρ ὁ περὶ ξένους ἄδικος εἰς τὸν Ξένιον ἁμαρτάνει Δία καὶ ὁ περὶ φίλους εἰς τὸν Φίλιον, οὕτως ὅστις εἰς τὸ ἑαυτοῦ γένος ἄδικος εἰς τοὺς πατρῴους ἁμαρτάνει θεοὺς καὶ εἰς τὸν Ὁμόγνιον Δία, τὸν ἐπόπτην τῶν ἁμαρτημάτων τῶν περὶ τὰ γένη· ὁ δέ γε περὶ τοὺς θεοὺς ἁμαρτάνων ἀσεβής. Καὶ μὴν ὅτι καλὸν καὶ λυσιτελὲς παίδων ἀνατροφὴ πολλῶν μάθοι τις ἂν λογισάμενος, ὡς μὲν ἔντιμος ἐν πόλει πολύπαις ἀνήρ, ὡς δ᾽ αἰδῶ παρέχει τοῖς πλησίον, ὡς δὲ δύναται πλέον πάντων τῶν ὁμοίων, ἄν γε μὴ ὁμοίως παίδων εὐπορῶσι. Καθάπερ γάρ, οἶμαι, πολύφιλος ἀφίλου ἀνδρὸς δυνατώτερος, οὕτω καὶ πολὺ μᾶλλον ὁ πολύπαις τοῦ ἄπαιδος ἢ τοῦ ὀλίγους κεκτημένου παῖδας, καὶ τοσούτῳ γε μᾶλλον, ὅσῳ περ ἐγγύτερον υἱὸς ἑκάστῳ ἢ φίλος. Ἄξιον δὲ νοῆσαι, ποῖόν τι καὶ θέαμά ἐστιν ἀνὴρ πολύπαις ἢ γυνὴ σὺν ἀθρόοις ὁρωμένη τοῖς ἑαυτῶν παισίν· οὔτε γὰρ πομπὴν πεμπομένην θεοῖς οὕτω καλὴν θεάσαιτ᾽ ἄν τις, οὔτε χορείαν ἐπὶ ἱεροῖς κόσμῳ χορευτῶν οὕτως ἀξιοθέατον, ὡς χορὸν παίδων πολλῶν προηγουμένων ἐν πόλει πατρὸς τοῦ ἑαυτῶν ἢ μητρὸς καὶ χειραγωγούντων τοὺς γονεῖς ἢ τρόπον ἕτερον περιεπόντων κηδεμονικῶς. Τί μὲν τούτου κάλλιον τοῦ θεάματος; εἰ δὲ τῶν γονέων τούτων ζηλωτότερον, ἄλλως τε κἂν ἐπιεικεῖς ὦσι; τίσι δ᾽ ἂν ἄλλοις οὕτω προθύμως ἢ συνεύξαιτό τις ἀγαθὰ παρὰ θεῶν, ἢ συμπράξειεν αὐτοῖς εἰς ὅ τι δέοιντο;

(*) ΟΤΙ ΑΣΥΜΦΟΡΟΝ ΤΟ ΕΧΕΙΝ ΤΕΚΝΑ, ΚΑΙ ΑΔΗΛΟΝ ΕΙ ΙΔΙΑ ΤΩΝ ΕΧΕΙΝ ΝΟΜΙΖΟΝΤΩΝ, ΚΑΙ ΜΗΔΕ ΘΕΤΟΝ ΠΟΙΕΙΣΘΑΙ. Ος.

1. *Μενάνδρου.*

Οὐκ ἔστιν οὐδὲν ἀθλιώτερον πατρὸς,
πλὴν ἕτερος ἂν ᾖ πλειόνων παίδων πατήρ.

2. *Εὐριπίδου Οἰνομάῳ.*

Ἀμηχανῶ δ᾽ ἔγωγε κοὐκ ἔχω μαθεῖν,
εἴτ᾽ οὖν ἄμεινόν ἐστι γίγνεσθαι τέκνα
θνητοῖσιν, εἴτ᾽ ἄπαιδα καρποῦσθαι βίον.
ὁρῶ γὰρ, οἷς μὲν οὐκ ἔφυσαν, ἀθλίους·
ὅσοισι δ᾽ εἰσὶν, οὐδὲν εὐτυχεστέρους.
καὶ γὰρ κακοὶ γεγῶτες ἐχθίστη νόσος,
κἂν αὖ γένωνται σώφρονες, κακὸν μέγα·
λυποῦσι τὸν φύσαντα, μὴ πάθωσί τι.

3. *Εὐριπίδου Ἀνδρομάχης.*

Ψυχὴ τέκν᾽. ὅστις δ᾽ αὔτ᾽ ἄπειρος ὢν λέγει,
ἧσσον μὲν ἀλγεῖ, δυστυχῶν δ᾽ εὐδαιμονεῖ.

4. *Μενάνδρου Ἐπικλήρῳ.*

Ἢ δεῖ ζῆν μόνον,
ἢ πατέρα παίδων ἀποθανεῖν γεννωμένων·
οὕτω τὸ μετὰ ταῦτ᾽ ἐστὶ τοῦ βίου πικρόν.

5. *Σοφοκλῆς Ἠλέκτρα.*

Δεινὸν τὸ τίκτειν ἐστίν· οὐδὲ γὰρ κακῶς
πάσχοντι μῖσος ὧν τέκῃ προσγίγνεται.

6. *Ὁμήρου.*

1. Cleric. p. 236. 2. Fr. 2. 3. V. 420. 4. Cleric. p. 64
5. V. 770. 6. Od. I. 215.

*Μήτηρ μέν τ' ἐμέ φησι τοῦ ἔμμεναι· αὐτὰρ ἔγωγε
οὐκ οἶδ'· οὐ γάρ πώ τις ἑὸν γόνον αὐτὸς ἀνέγνω.*

7. *Μενάνδρου.*

*Ἔστιν δὲ μήτηρ φιλότεκνος μᾶλλον πατρός·
ἡ μὲν γὰρ αὑτῆς οἶδεν υἱόν, ὁ δ' οἴεται.*

8. *Μενάνδρου Προεγκαλῶν.*

*Οἷον τὸ γενέσθαι πατέρα παίδων ἦν (κακόν·)
λύπη, φόβος, φροντὶς, πέρας ἐστὶν οὐδεέν.*

9. *Σοφοκλῆς Ἀλεάδαις.*

*Παῦσαι· καταρκεῖ τοῦδε κεκλῆσθαι πατρὸς,
εἴπερ πέφυκά γ'· εἰ δὲ μὴ, μείζων βλάβη.
τό τοι νομισθὲν τῆς ἀληθείας κρατεῖ.*

10. *Εὐριπίδου Μελανίππη.*

*Ἴστω δ' ἄφρων ὢν, ὅστις ἄτεκνος ὢν τὸ πρὶν,
παῖδας θυραίους εἰς δόμους ἐκτήσατο,
τὴν μοῖραν εἰς τὸ μὴ χρεὼν παραστρέφων.
ᾧ γὰρ θεοὶ δίδωσι μὴ φῦναι τέκνα,
οὐ χρὴ 'γκαλεῖσθαι πρὸς τὸ θεῖον, ἀλλ' ἐᾶν.*

11. *Μενάνδρου Καρχηδονίῳ.*

Αὐτὸς γὰρ οὐδεὶς οἶδε, πῶς ἐγένετο.

12. *Εὐριπίδου Ἐρεχθεῖ.*

*Θετῶν δὲ παίδων ποῦ κράτος; τὰ φύντα γὰρ
κρείσσω νομίζειν τῶν δοκημάτων χρεών.*

13. *Δημοκρίτου.*

Τεκνοτροφίη σφαλερόν· τὴν μὲν γὰρ ἐπιτυχίην ἀγῶνος μεστὴν καὶ φροντίδος κέκτηται, τὴν δὲ ἀποτυχίην ἀνυπέρθετον ἑτέρην ὀδύνην.

7. Cleric. p. 236. Euripidi tribuit Eustath. Odyss. A. p. 1412. 49. 8. Cleric. p. 158. 9. Fr. 107. 10. Fr. 9. 11. Cleric. p. 242. 12. Fr. 18.

14. Ἀριστίππου.

(*) Μεμφομένης αὐτῷ τῆς γυναικὸς, ὅτι τὸν υἱὸν οὐ προσίεται, καὶ λεγούσης ὅτι ἐκ σοῦ εἴη, ἀποπτύσας, Καὶ γὰρ τοῦτο, εἶπεν, ἐξ ἐμοῦ· ἀλλ' οὐδέν μοι χρήσιμόν ἐστιν.

15. Δημοκρίτου.

Οὐ δοκεῖ μοι χρῆναι παῖδας κτᾶσθαι· ἐνορῶ γὰρ ἐν παίδων κτήσει πολλοὺς μὲν καὶ μεγάλους κινδύνους, πολλὰς δὲ λύπας, ὀλίγα δὲ τὰ εὐθηλέοντα καὶ ταῦτα λεπτά τε καὶ ἀσθενέα.

16. Τοῦ αὐτοῦ.

Ὅτεῳ χρήματά ἐστι, παῖδα ποιήσασθαι ἐκ τῶν φίλων ἐμοὶ δοκεῖ ἄμεινον εἶναι· καὶ τῷ μὲν παῖς ἔσται τοιοῦτος, οἷον ἂν βούληται· ἔστι γὰρ ἐκλέξασθαι οἷον ἐθέλει καὶ ὃς ἂν δοκῇ ἐπιτήδειος εἶναι, καὶ μάλιστα κατὰ φύσιν ἕποιτο. Καὶ τοῦτο τοσοῦτον διαφέρει, ὅσον ἐνταῦθα μέν ἐστι τὸν παῖδα λαβεῖν καταθύμιον ἐκ πολλῶν ὧν ἂν δεῖ· ἢν δέ τις ποιῆται ἀπὸ ἑωυτοῦ, πολλοὶ ἔνεισι κίνδυνοι· ἀνάγκη γὰρ ὃς ἂν γένηται, τούτῳ χρῆσθαι.

17. Τοῦ αὐτοῦ.

Ἀνθρώποισι τῶν ἀναγκαίων δοκεῖ εἶναι, παῖδας κτήσασθαι ἀπὸ φύσιος καὶ καταστάσιός τινος ἀρχαίης. Δῆλον δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις ζώοισι. Πάντα γὰρ ἔκγονα κτᾶται κατὰ φύσιν ἐπωφελείης γε οὐδεμιᾶς εἵνεκα· ἀλλ', ὅταν γένηται, ταλαιπωρεῖ καὶ τρέφει ἕκαστον ὡς δύναται, καὶ ὑπερδέδοικε μέχρι σμικρᾶς καὶ ἤν τι πάθῃ ἀνιᾶται. Ἡ μὲν φύσις τοιαύτη πάντων ἐστὶν ὅσα ψυχὴν ἔχει· τὸ δὲ δὴ ἀνθρώπινον μεῖζον' ἤδη πεποίηται, ὥστε καὶ ἐπαύρησίν τινα γίγνεσθαι ἀπὸ τοῦ ἐκγόνου.

14. Vid. Diogen. Laert. II. 81.

ΟΤΙ ΚΡΕΙΤΤΟΝΕΣ ΟΙ ΑΡΣΕΝΕΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ, ΚΑΙ ΟΤΙ ΤΟΥΣ ΝΟΘΟΥΣ ΟΥΚ ΕΛΑΤΤΟΝΑΣ ΧΡΗ ΚΡΙΝΕΙΝ ΤΩΝ ΓΝΗΣΙΩΝ. ΟΖ.

1. *Εὐριπίδου.*

Γυνὴ μὲν ἐξελθοῦσα πατρῴων δόμων
οὐ τῶν τεκόντων ἐστὶν, ἀλλὰ τοῦ λέχους.
τὸ δ᾽ ἄρσεν ἕστηκ᾽ ἐν δόμοις ἀεὶ γένος
θεῶν πατρῴων καὶ τάφων τιμάορον.

2. *Μενάνδρου.*

Θυγάτηρ ἐπίγαμος, κἂν ὅλως μηθὲν λαλῇ,
διὰ τοῦ σιωπᾶν πλεῖστα περὶ αὐτῆς λέγει.

3. *Εὐριπίδου Ἰφιγενεία.*

Στύλοι γὰρ οἴκων παῖδές εἰσιν ἄρσενες.

4. *Μενάνδρου.*

Εὐδαιμονίας τοῦτ᾽ ἐστὶν, υἱὸς νοῦν ἔχων.

5. *Μενάνδρου Ἀνεψιοῖς.*

Ἀλλὰ θυγάτηρ κτῆμ᾽ ἐστὶν ἐργῶδες πατρί.

6. *Μενάνδρου Ἁλιεύς.*

Χαλεπόν γε θυγάτηρ κτῆμα καὶ δυσδιάθετον.

7. *Ποσειδίππου Ἑρμαφροδίτου.*

Υἱὸν τρέφει πᾶς, κἂν πένης τις ὢν τύχῃ·
θυγατέρα δ᾽ ἐκτίθησι, κἂν ᾖ πλούσιος.

8. *Διφίλου.*

Κόρης ἀπαλλαττόμεθα, ταμιείου πικροῦ.

9. *Σοφοκλῆς Ἀλεάδαις.*

1. Fr. Dan. 9. Cf. 73, 11. 2. Cleric. p. 236. 3. Taur. 57. 4. 5. Cleric. p. 18. 6. Cleric. p. 8. 9. Fr. 108.

Ὁ δὴ νόθος τοῖς γνησίοις ἴσον σθένει·
ἅπαν τὸ χρηστὸν γνησίαν ἔχει φύσιν.

10. Εὐριπίδου Ἀντιγόνη.

Ὀνόματι μεμπτὸν τὸ νόθον, ἡ φύσις δ' ἴση.

11. Εὐριπίδου Εὐρυσθεῖ.

Μάτην δὲ θνητοὶ τοὺς νόθους φεύγουσ' ἄρα
(*) παῖδας φυτεύειν· ὃς γὰρ ἂν χρηστὸς φυῇ,
οὐ τοὔνομ' αὐτοῦ τὴν φύσιν διαφθερεῖ.

12. Εὐριπίδου Ἀνδρομέδας.

Ἐγὼ δὲ παῖδας οὐκ ἐῶ νόθους λαβεῖν.
τῶν γνησίων γὰρ οὐδὲν ὄντες ἐνδεεῖς
νόμῳ νοσοῦσιν· ὅ σε φυλάξασθαι χρεών.

ΠΕΡΙ ΝΗΠΙΩΝ. ΟΗ.

1. Καλλιμάχου.

Ἄρνες τοι, φίλε κοῦρε, συνήλικες, ἄρνες ἑταῖροι
ἔσκον, ἐνήριθμοι δ' αὔλια καὶ βοτάναι.

2. Θεοκρίτου Βουκολικῶν.

Φείδευ τῶν ἀρνῶν, φείδευ, λύκε, τῶν ἐρίφων μευ,
μηδ' ἀδικῇς μ', ὅτι μικρὸς ἐὼν πολλοῖσιν ὁμαρτέω.

3. Βιότου ἐκ Μηδείας.

Τὸ θρέψαι δ' ἐν βροτοῖσι πολλάκις
πλείω πορίζει φίλτρα τοῦ φῦσαι τέκνα.

4. Εὐριπίδου Αὔγης.

Τίς δ' οὐχὶ χαίρει νηπίοις ἀθύρμασιν;

5. Εὐφορίωνος.

Τέκνον, μὴ σύ γε μητρὸς ἀπ' ἀνθερεῶνας ἀμήσῃς,

10. Fr. 9. 11. Fr. 5. 12. Fr. 27. 1. Fr. 127. 2. Idyll. VIII. 63. 3. Dionysii tyranni haec esse conii. Elmsl. ad Med. p. 74. 4. Fr. 6. 5. Fr. 51. Mein.

ἠελίους ἥτις σε τριηκοσίους ἐφόρησα.
τέκνον, ὑπὸ ζώνῃ, φοβερὰς δ᾽ ὠδῖνας ἀνέτλην
εἰς φάος ἐρχομένου, λαρὸν δ᾽ ἐπὶ χείλεσι πρώτη
μαστὸν ἐπισχομένη λευκῷ σ᾽ ἔψησα γάλακτι.

6. Ἡρώδου Μιμιάμβων.

Ἢ χαλκέην μοι μυῖαν ἢ κύθρην παίζει,
ἢ ταῖσι μηλάνθῃσιν ἅμματ᾽ ἐξάπτων
τοῦ κεσκέου μοι τὸν γέροντα λωβῆται.

7. Πομπηΐου Μακροῦ.

Δεῦτ᾽, ὦ τέκν᾽, ὦ στερχθένθ᾽ ὅσον πλεῖστον θέμις,
ὦ πολλὰ τέρψαντ᾽ οὐδὲ λυπήσαντά τι,
μητέρα τε προσλάζυσθε κἀξαρτᾶσθέ μου·
βούλεσθ᾽ ἀθύρειν; παίζετ᾽, ὦ νέαι φρένες·
ὡς ἔστιν ἡμῖν τοῦτ᾽ ἔαρ παντὸς βίου.
ἥβῃ δὲ λῦπαι φροντίδες θ᾽ ἡβῶσ᾽ ὁμοῦ.

8. Εὐριπίδου Δανάης.

Τάχ᾽ ἂν πρὸς ἀγκάλαισι καὶ στέρνοις ἐμοῖς
πηδῶν ἀθύροι καὶ φιλημάτων ὄχλῳ
ψυχὴν ἐμὴν κτήσαιτο· ταῦτα γὰρ βροτοῖς
φίλτρον μέγιστον, αἱ ξυνουσίαι, πάτερ.

9. Σοφοκλέους Αἴαντος.

Ὦ παῖ, γένοιο πατρὸς εὐτυχέστερος
τὰ δ᾽ ἄλλ᾽ ὅμοιος, καὶ γένοι᾽ ἂν οὐ κακός.
καίτοι σε καὶ νῦν τοῦτό γε ζηλοῦν ἔχω,
ὁθούνεκ᾽ οὐδὲν τῶνδ᾽ ἐπαισθάνῃ κακῶν.
ἐν τῷ φρονεῖν γὰρ μηδὲν ἥδιστος βίος,
ἕως τὸ χαίρειν καὶ τὸ λυπεῖσθαι μάθῃς.

10. Εὐριπίδου Μηδείας.

Ἀλλ᾽ οἵγε παῖδες ἐκ τρόχων πεπαυμένοι

8. Fr. 1 9. V. 550. 10. V. 46.

στείχουσι, μητρὸς οὐδὲν ἐννοούμενοι
κακῶν· νέα γὰρ φροντὶς οὐκ ἀλγεῖν φιλεῖ.

(*) ΟΤΙ ΧΡΗ ΤΟΥΣ ΓΟΝΕΙΣ ΤΗΣ ΚΑΘΗΚΟΥΣΗΣ ΤΙΜΗΣ ΚΑΤΑΞΙΟΥΣΘΑΙ ΠΑΡΑ ΤΩΝ ΤΕΚΝΩΝ, ΚΑΙ ΕΙ ΕΝ ΑΠΑΣΙΝ ΑΥΤΟΙΣ ΠΕΙΣΤΕΟΝ. ΟΘ.

1. Θεόγνιδος.

Οὐδὲν ἐν ἀνθρώποισι πατρὸς καὶ μητρὸς ἄμεινον
ἔπλεθ', ὅσοις ὁσίης, Κύρνε, μέμηλε δίκης.

2. Εὐριπίδου Ἡρακλειδῶν.

Ὅστις δὲ τοὺς τεκόντας ἐν βίῳ σέβει,
ὅδ' ἐστὶ καὶ ζῶν καὶ θανὼν θεοῖς φίλος.

3. Ἐν ταὐτῷ.

Οὐκ ἔστι παισὶ τοῦδε κάλλιον γέρας
ἢ πατρὸς ἐσθλοῦ κἀγαθοῦ πεφυκέναι.

— — — — — —

καὶ τοῖς τεκοῦσιν ἀξίαν τιμὴν νέμειν.

4. Εὐριπίδου Ἐρεχθεῖ.

Οὐκ ἔστιν οὐδὲν μητρὸς ἥδιον τέκνοις.
ἐρᾶτε μητρός, παῖδες, ὡς οὐκ ἔστ' ἔρως
τοιοῦτος ἄλλος, οἷος ἥδίων ἐρᾶν.

5. Κλεαινέτου.

Γεννητόρων ἕκατι κατθανεῖν καλόν.

6. Δικαιογένους.

Αὐτὸς τραφεὶς δὲ τῶν φυτευσάντων ὕπο,
καλῶς τὸν αὐτὸν ἔρανον αὐτοῖσιν νέμεις

1. V. 131. 2. Fr. inc. 175. 3. Heralid. 298. — Vs. tertius falso citatur. Vid. Fragm. inc. 168. 4. Fr. 19.

7. Ἀντιφάνους.

Ὅστις δ᾽ ἐρυθριᾷ τηλικοῦτος ὢν ἔτι
πρὸς τοὺς ἑαυτοῦ γονέας, οὐκ ἔστιν κακός.
ὅστις γὰρ ὁμόλογόν τι μὴ ποιεῖ πατρὶ,
πάντων ἂν οὗτος κατεφρόνησε τῶν θεῶν.
τοῦ γὰρ πατρὸς κρατεῖν μὲν αἰσχύνην φέρει,
ἡσσημένῳ δὲ δόξα νικητήριος.

8. Φιλήμονος.

Ἔτεκές με, μῆτερ, καὶ γένοιτό σοι τέκνων
ὄνησις, ὥσπερ καὶ δίκαιόν ἐστί σοι.

9. Ἰουλίου ἐκ τῶν εἰς τὸν Διόνυσον καὶ τὴν πατρίδα γραφέντων.

Κάδμον δ᾽ ἀραμένη τλήμων ἐξῆλθεν Ἀγαυὴ
ὃν πατέρα τρομέοντα· φέρεν δέ μιν ὣν ὑπὲρ ὤμων
γήραϊ κεκμηῶτα, καλῷ δ᾽ ἐβαρύνετο φόρτῳ.

10. Σοφοκλῆς Ἀντιγόνη.

Εἰ μὴ πατὴρ ἦσθ᾽, εἶπον ἄν σ᾽ οὐκ εὖ φρονεῖν.

11. Πυθαγόρου ἐκ τῶν Χρυσῶν ἐπῶν.

Τούς τε γονεῖς τίμα, τούς τ᾽ ἄγχιστ᾽ ἐκγεγαῶτας.

12. Ἀγάθωνος.

Ὡς ἡδὺ τῷ φύσαντι πείθεσθαι τέκνα.

13. Ἀλέξιδος.

Οὐκ ἠξίωσα καταλιπεῖν τὴν μητέρα,
πρώτην δὲ σώζειν· τοῖς γὰρ ὀρθῶς εἰδόσι
τὰ θεῖα μείζω μητρὸς οὐκ ἔστιν ποτέ.
ὅθεν ὁ πρῶτος οὐκ ἀπαιδεύτως ἔχων,
ἱδρύσαθ᾽ ἱερὸν μητρὸς, οὐ δείξας σαφῶς
ποίας· ἐάσας δ᾽ ὑπονοεῖν εἰς τοὔνομα.

14. Μενάνδρου.

8. Cleric. p. 350. 10. V. 755. 14. Cleric. p. 236.

Αἰσχύνομαι τὸν πατέρα, Κλειτοφῶν· μόνον
ἀντιβλέπειν ἐκεῖνον οὐ δυνήσομαι
ἀδίκως, τὰ δ' ἄλλα ῥᾳδίως χειρώσομαι.

15. Εὐριπίδου Ἀλκμαίωνος.

Τὰ τῶν τεκόντων ὡς μετέρχεται θεὸς
μιάσματα.

16. Διφίλου.

Εἰ τοῦ πατρὸς δόξαιμι κρεῖττόν σοι λέγειν,
ἐμαυτὸν ἀδικῶ κοὐκέτ' εἰμὶ εὐσεβής,
ὅτι τὸν κατασπείραντα λυπῶ κοὐ φιλῶ.

17. Τιμοκλέους.

(*) Ὅστις φοβεῖται τὸν πατέρα καἰσχύνεται,
οὗτος πολίτης ἀγαθὸς ἔσται κατὰ λόγον,
καὶ τοὺς πολεμίους δυνάμενος κακῶς ποιεῖν.

18. Μενάνδρου.

Μηδὲν ὀδύνα τὸν πατέρα γιγνώσκων, ὅτι
ὁ μέγιστον ἀγαπῶν δι' ἐλάχιστ' ὀργίζεται.

19. Εὐριπίδου Ἀρχελάῳ.

Πατρὸς δ' ἀνάγκη παισὶ πείθεσθαι λόγῳ.

20. Σοφοκλῆς Οἰδίποδι.

Τὰ τῶν τεκόντων ὄμμαθ' ἥδιστον βλέπειν.

21. Ὁμήρου.

Ἦ οὐκ ἀίεις ὅσσον κλέος ἔλλαβε δῖος Ὀρέστης
πάντας ἐπ' ἀνθρώπους, ἐπεὶ ἔκτανε πατροφονῆα;

22. Εὐριπίδου.

Δίκαια τοὺς τεκόντας ὠφελεῖν τέκνα.

23. Εὐριπίδου Ἀλκμαίωνι.

15. Fr. 17. 18. Cleric. p. 238. 19. Fr. 32. 20. Tyr. 999.
21. Od. I. 298. 22. Herc. Fur. 583. 23. Fr. 19.

Ἢ τί πλέον εἶναι παῖδας ἀνθρώποις, πάτερ,
εἰ μὴ 'πὶ τοῖς δεινοῖσιν ὠφελήσομεν;

24. Σοφοκλέους Ἀκρισίῳ.

Ῥῆσις βραχεῖα τοῖς φρονοῦσι σώφρονα
πρὸς τοὺς τέκοντας καὶ φυτεύσαντας πρέπει.

25. Χαιρήμονος.

Γένοιτό μοι τὰς χάριτας ἀποδοῦναι πατρί.

26. Μενάνδρου.

Νόμος γονεῦσιν ἰσοθέους τιμὰς νέμειν.

27. Εὐριπίδου.

Ἀλλ' ἴστ', ἐμοὶ μὲν οὗτος οὐκ ἔσται νόμος
τὸ μὴ οὔ σε, μᾶτερ, προσφιλῆ νέμειν ἀεί,
καὶ τοῦ δικαίου καὶ τόκων τῶν σῶν χάριν.
στέργω δὲ τὸν φύσαντα τῶν πάντων βροτῶν
μάλισθ'· ὁρίζω τοῦτο, καὶ σὺ μὴ φθόνει,
κείνου γὰρ ἐξέβλαστον· οὐδ' ἂν εἷς ἀνὴρ
γυναικὸς αὐδήσειεν, ἀλλὰ τοῦ πατρός.

28. Ὀρφέως.

Ζεὺς δ' ἐφορᾷ, γονέων ὁπόσοι τίουσι θέμιστας
ἠδ' ὅσοι οὐκ ἀλέγουσιν ἀναιδέα θυμὸν ἔχοντες.
καὶ τοῖς μὲν πρόφρων τε καὶ ἤπιος ἐσθλὰ δίδωσι,
τοῖς δὲ κακὰ φρονέων νεμεσίζεται ἐμμενὲς αἰεί·
δειναὶ γὰρ κατὰ γαῖαν ἐριννύες εἰσὶ τοκήων.

29. Εὐριπίδου Ἀλόπης.

Ἐγὼ δ', ὃ μὲν μέγιστον, ἄρξομαι λέγειν
ἐκ τοῦδε πρῶτον, πατρὶ πείθεσθαι χρεὼν
παῖδας νομίζειν τ' αὐτὸ τοῦτ' εἶναι δίκην.

30. Φιλήμονος.

24. Fr. 62. 26. Cleric. p. 238. 27. Inc. 35. 28. Fr. 11. Herm.
29. Fr. 5. 30. Cleric. p. 350.

Βούλου γονεῖς πρώτιστον ἐν τιμαῖς ἔχειν.

31. *Χαιρήμονος.*

Βεβαιοτέραν ἔχε τὴν φιλίαν πρὸς τοὺς γονεῖς.

32. *Μενάνδρου.*

Δίκας γραφόμενος πρὸς γονεῖς μαίνῃ, τάλαν.

33. *Δικαιογένους.*

Θεὸς μέγιστος τοῖς φρονοῦσιν οἱ γονεῖς.

34. *Πλάτωνος Νόμων ια.*

Γονέων δὲ ἀμελεῖν [οὔτε θεὸς] οὔτ' ἄνθρωπος ξύμβουλος νοῦν ἔχων ποτὲ γένοιτ' ἂν οὐδεὶς οὐδενί. Φρονῆσαι δὲ χρὴ περὶ θεῶν θεραπείας τοιόνδε προοίμιον ἂν γενόμενον, εἰς τὰς τῶν γεννησάντων τιμάς τε καὶ ἀτιμίας ὀρθῶς ξυντεταγμένον. Νόμοι περὶ θεοὺς ἀρχαῖοι κεῖνται πᾶσι διχῇ· τοὺς μὲν γὰρ τῶν θεῶν ὁρῶντες σαφῶς τιμῶμεν, τῶν δ' εἰκόνας, ἀγάλματα ἱδρυσάμενοι, οὓς ἡμῖν ἀγάλλουσι καίπερ ἀψύχους ὄντας, ἐκείνους ἡγούμεθα τοὺς ἐμψύχους θεοὺς πολλὴν διὰ ταῦτ' εὔνοιαν καὶ χάριν ἔχειν. (*) *Πατὴρ οὖν ὅτῳ καὶ μήτηρ, ἢ τούτων πατέρες ἢ μητέρες ἐν οἰκίᾳ κεῖνται κειμήλιοι ἀπειρηκότες γήρᾳ, μηδεὶς διανοηθήτω ἄγαλμα αὐτῷ ποτε, τοιοῦτον ἐφέστιον ἵδρυμα ἐν οἰκίᾳ ἔχων, μᾶλλον κύριον ἔσεσθαι· ἐὰν δὴ κατὰ τρόπον γε ὀρθῶς αὐτὸ θεραπεύῃ ὁ κεκτημένος.*

35. *Πλάτωνος ἐκ τοῦ Εὐθύφρονος.*

Σὺ δὲ δὴ πρὸς Διός, ὦ Εὐθύφρων, οὑτωσὶ ἀκριβῶς οἴει ἐπίστασθαι περὶ τῶν θεῶν ὅπῃ ἔχει καὶ τῶν ὁσίων τε καὶ ἀνοσίων, ὥστε τούτων οὕτω πραχθέντων, ὡς σὺ λέγεις, οὐ φοβῇ δικαζόμενος τῷ πατρί, ὅπως μὴ αὖ σὺ ἀνόσιον πρᾶγμα τυγχάνῃς πράττων;

32. Cleric. p. 238. 34. P. 930. 35. P. 4. E.

36. Ἰσοκράτους πρὸς Δημόνικον.

Τοιοῦτος γίγνου περὶ τοὺς γονεῖς, οἵους ἂν εὔξαιο περὶ σεαυτὸν γενέσθαι τοὺς ἑαυτοῦ παῖδας.

37. Ἀναξιμένους.

Οὗτος γὰρ μάλιστα πάντων φιλοπάτωρ ἐστὶν, ὅστις ζητεῖ δι' οὗ μηδὲν λυπήσας τὸν πατέρα πλεῖστ' αὐτὸν εὐφράναιτ' ἄν. Τί γάρ ἐστι δικαιότερον ἢ τοὺς γενέσεως καὶ παιδείας αἰτίους ὄντας ἀντευεργετεῖν;

38. Αἰλιανοῦ ἐκ τῆς Συμμίκτου ἱστορίας.

Πρώτῃ καὶ ὀγδοηκοστῇ Ὀλυμπιάδι φασὶ τὴν Αἴτνην ῥυῆναι· ὅτε καὶ Φιλόνομος καὶ Καλλίας οἱ Καταναῖοι τοὺς ἑαυτῶν πατέρας ἀράμενοι διὰ μέσης τῆς φλογὸς ἐκόμισαν, τῶν ἄλλων κτημάτων καταφρονήσαντες, ἀνθ' ὧν καὶ ἀμοιβῆς ἔτυχον τῆς ἐκ τοῦ θείου· τὸ γάρ τοι πῦρ θεόντων αὐτῶν διέστη, καθ' ὃ μέρος ἐκεῖνοι παρεγίνοντο.

39. Τοῦ αὐτοῦ.

Μειράκιον Ἐρετρικὸν προσεφοίτησε Ζήνωνι πλείονος χρόνου, ἔστ' ἂν καὶ ἐς ἄνδρας ἀφίκετο. Ὕστερον οὖν εἰς τὴν Ἐρετρίαν ἐπανῆλθε καὶ αὐτὸν ὁ πατὴρ ἤρετο, ὅ τι ἄρα μάθοι σοφὸν ἐν τῇ τοσαύτῃ διατριβῇ τοῦ χρόνου· ὁ δὲ δείξειν ἔφη, καὶ οὐκ εἰς μακρὰν ἔδρασε τοῦτο. Χαλεπήναντος γὰρ αὐτῷ τοῦ πατρὸς καὶ τέλος πληγὰς ἐντείναντος, ὁδὲ τὴν ἡσυχίαν ἀγαγὼν καὶ ἐγκαρτερήσας, Τοῦτο, ἔφη, μεμαθηκέναι, φέρειν ὀργὴν πατέρων καὶ μὴ ἀγανακτεῖν.

40. Πλάτωνος.

Πατέρα δὲ ἢ μητέρα οὐχ ὅσιον ἡγοῦμαι προσβιάζε-

39. IX. 33. Locus Aeliani qui praecedit, deest in nostris exemplaribus. 40. P. 331. B.

σθαι, μὴ νόσῳ παραφροσύνης ἐχομένους. Ἐὰν δέ τινα καθεστῶτα ζῶσι βίον, αὐτοῖς μὲν ἀρέσκοντα, ἐμοὶ δὲ μή, μήτε ἀπεχθάνεσθαι νουθετοῦντα, [μήτε δὴ κολακεύοντά γε ὑπηρετεῖν αὐτοῖς πληρώσεις ἐπιθυμιῶν] ἐκπορίζοντα, ἃς αὐτὸς ἀσπαζόμενος οὐκ ἂν ἐθέλοιμι ζῆν.

41. Πιττακοῦ.

Πιττακὸς παρακαλούμενος υἱῷ καὶ πατρὶ διαιτῆσαι εἶπε πρὸς τὸν υἱόν, Εἰ μὲν ἀδικώτερα μέλλεις λέγειν τοῦ πατρός, κατακριθήσῃ· εἰ δὲ δικαιότερα, διὰ τοῦτο αὐτὸ ἄξιος εἶ κατακριθῆναι.

42. Σωκράτους.

Ἀγνώμονι πατρὶ καθάπερ αὐστηρῷ νόμῳ συμπεριενεκτέον.

43. Πλάτωνος.

Πλάτων θρασυνόμενον ἰδών τινα πρὸς τὸν ἑαυτοῦ πατέρα, Οὐ παύσῃ μειράκιον, εἶπε, τούτου καταφρονῶν, δι' ὃν μέγα φρονεῖν ἀξιοῖς;

44. Ἐκ τῶν Ἀρίστωνος Ὁμοιωμάτων.

Οἱ ἄρτι ἐκ φιλοσοφίας πάντας ἐλέγχοντες καὶ ἀπὸ τῶν γονέων ἀρχόμενοι, πάσχουσιν ὅπερ καὶ οἱ νεώνητοι κύνες, οἳ οὐ μόνον τοὺς ἄλλους ὑλακτοῦσιν, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἔνδον.

45. Ἐκ τῶν Ἀριστοξένου Πυθαγορικῶν ἀποφάσεων.

(*) Μετὰ τὸ θεῖον καὶ δαιμόνιον πλεῖστον ποιεῖσθαι λόγον γονέων τε καὶ νόμων, μὴ πλαστῶς, ἀλλὰ πεπιστευμένως ἑαυτὸν πρὸς ταῦτα παρασκευάζοντο. Τὸ μένειν τοῖς πατρίοις ἔθεσί τε καὶ νόμοις ἐδοκίμαζον, εἰ καὶ μικρῷ χείρω τῶν ἑτέρων εἴη.

43. Diogeni tribuit Diogen. Laert. VI. 65. 45. Vid. Mahn. de Aristox. p. 104.

46. Τοῦ αὐτοῦ.

Γονέων δὲ ἀμελοῦντι οὔτε θεὸς οὔτε ἄνθρωπος νοῦν ἔχων ξύμβουλος γένοιτ᾽ ἄν ποτε οὐδεὶς οὐδενί.

47. Τοῦ αὐτοῦ.

Πᾶς δὴ νοῦν ἔχων φοβεῖται καὶ τιμᾷ γονέων εὐχάς, εἰδὼς πολλοῖς πολλάκις ἐπιτελεῖς γινομένας.

48. Τοῦ αὐτοῦ.

Τοῖς μὲν ἀγαθοῖς ἕρμαιον πρόγονοι γήραϊ ζῶντες μέχρι τῶν ἐσχάτων τοῦ βίου, καὶ ἀπιόντες νέοις σφόδρα ποθεινοί, τοῖς δὲ κακοῖς εὖ μάλα φοβεροί.

49. Πλάτωνος Νόμων δ΄.

Γονέων δὲ μετὰ ταῦτα τιμαὶ ζώντων, ὡς θέμις, ὀφείλοντα ἀποτίνειν τὰ πρῶτά τε καὶ μέγιστα ὀφειλήματα, χρεῶν πάντων πρεσβύτατα· νομίζειν δὲ ἃ κέκτηται καὶ ἔχει, πάντα εἶναι τῶν γεννησάντων καὶ θρεψαμένων, πρὸς τὸ παρέχειν αὐτὸν εἰς ὑπηρεσίαν ἐκείνοις κατὰ δύναμιν πᾶσαν, ἀρχόμενον ἀπὸ τῆς οὐσίας, δεύτερα τὰ τοῦ σώματος, τρίτα τὰ τῆς ψυχῆς, ἀποτίνοντα δανείσματα ἐπιμελείας τε καὶ ὑπερπονούντων ὠδῖνας παλαιὰς ἐπὶ νέοις δανεισθείσας, ἀποδιδόντα δὲ παλαιοῖς ἐν τῷ γήρᾳ σφόδρα κεχρημένοις. Παρὰ δὲ πάντα τὸν βίον ἔχειν τε καὶ ἐσχηκέναι χρὴ πρὸς αὐτοῦ γονέας εὐφημίαν διαφερόντως· διότι κούφων καὶ πτηνῶν λόγων βαρυτάτη ζημία. Πᾶσι γὰρ ἐπίσκοπος τοῖς περὶ τὰ τοιαῦτα ἐτάχθη δίκης Νέμεσις ἄγγελος. Θυμουμένοις γε οὖν ὑπείκειν δεῖ καὶ ἀποπιμπλᾶσι τὸν θυμόν, ἐάν τε ἐν λόγοις ἐάν τε ἐν ἔργοις δρῶσι τὸ τοιοῦτον συγγιγνώσκοντα, ὡς εἰκότως μάλιστα πατὴρ υἱεῖ δοξάζων ἀδικεῖσθαι θυμοῖτ᾽

46. Cf. supra §. 34. 47. 48. Plat. Legg. XI. p. 931. E
49. P. 717.

ἂν διαφερόντως. Τελευτησάντων δὲ γονέων ταφὴ μὲν ἡ σωφρονεστάτη καλλίστη, μήτε ὑπεραίροντα τὸν εἰθισμένον ὄγκον, μήτε ἐλλείποντα ὧν οἱ προπάτορες τοὺς αὑτῶν γεννήτας ἐτίθεσαν· τάς τε αὖ κατὰ ἐνιαυτὸν τῶν ἤδη τέλος ἐχόντων ὡσαύτως ἐπιμελείας τὰς κόσμον φερούσας ἀποδιδόναι, τῷ δὲ μὴ παραλιπεῖν μνήμην ἐνδελεχῆ παρεχόμενον, τούτῳ μάλιστα ἀεὶ πρεσβεύειν, δαπάνης τε τῆς διδομένης ὑπὸ τύχης τὸ μέτριον τοῖς κεκμηκόσι νέμοντα. Ταῦτα δ᾽ ἂν ποιοῦντες καὶ κατὰ ταῦτα ζῶντες ἑκάστοτε ἕκαστοι τὴν ἀξίαν παρὰ θεῶν, καὶ ὅσοι κρείττονες ἡμῶν, κομιζοίμεθα, ἐν ἐλπίσιν ἀγαθαῖς διάγοντες τὸ πλεῖστον τοῦ βίου.

50. *Περικτυόνης Πυθαγορίας ἐκ τοῦ Περὶ γυναικὸς ἁρμονίας.*

Οὔτε λέξαι δεῖ κακὸν γονέας οὔτε ἔρξαι, πείθεσθαι δὲ σμικροῖσί τε καὶ μεγάλοισι γονεῦσιν, ἐν πάσῃ δὲ ψυχῆς τε καὶ σώματος τύχῃ καὶ τῶν ἔξωθεν, καὶ ἔν τε εἰρήνῃ καὶ πολέμῳ καὶ ὑγιείῃ καὶ πλούτῳ καὶ ἀπορίῃ καὶ δόξῃ καὶ ἀδοξίῃ καὶ ἰδιώτῃσι καὶ ἄρχουσιν ὁμουρέειν δεῖ καὶ φεύγειν μηδέποτε, πείθεσθαι δὲ μονονουχὶ καὶ μανίῃ· πεπνυμένα γὰρ ταῦτα καὶ κρήγυα τοῖσιν εὐσεβέεσιν. Εἰ δέ τις γονέας ὑπερφρονέοιεν, ἰδέῃ κακῶν ταύτῃ καὶ ζώσῃ καὶ θανούσῃ ἁμαρτία παρὰ θεοῖσι γράφεται, ὑπό τε ἀνθρώπων μισέεται, καὶ ὑπὸ γῆν μετὰ τῶν ἀσεβῶν ἐν τουτέῳ τῷ χώρῳ δι᾽ αἰῶνος κακοῖσιν ἁπτομένη ὑπὸ δίκης καὶ τῶν ἔνερθεν θεῶν, οἳ τούτων ἐπίσκοποι ἐτάγησαν τῶν πρηγμάτων. Θείη γὰρ καὶ καλὴ ὄψις γονέων καὶ ἡ τουτέων ἄψις καὶ θεραπείη, ὁκόση οὐδὲ ἡλίου οὐδὲ πάντων ἄστρων, τὰ οὐρανὸς ἐναψάμενος ἀμφιχορεύει, καὶ εἴ τι ἄλλο δοκέει τις χρῆμα

μεῖζον εἶναι, καὶ (*) θεωρίην ἐόντων. Δοκέω δὲ μὴ θεοὺς φρονέειν, ὁκότε τοῦτο ὁρέωσι γιγνόμενον. Καὶ ζῶντας ὦν καὶ ἀποιχομένους σέβειν χρὴ καὶ μηδέποτε ἀντιλεσχαίνειν. Ἀλλ' ἢν καὶ ἀγνοῶσι νούσῳ ἢ ἀπάτῃ, παρηγορεῖν καὶ διδάσκειν, ἐχθραίνειν δὲ μηδαμῇ. Μείζων γὰρ ἁμαρτίη καὶ ἀδικίη ἀνθρώπων οὐκ ἂν γένοιτο, ἢ εἰς πατέρας ἀσεβεῖν.

51. Μουσωνίου ἐκ τοῦ Εἰ πάντα πειστέον τοῖς γονεῦσι.

Νεανίας τις, ὃν ὁ πατὴρ φιλοσοφεῖν βουλόμενον ἐκώλυεν, ἤρετο αὐτὸν ὧδέ πως· Ἆρά γε, ὦ Μουσώνιε, χρὴ πάντα πείθεσθαι τοῖς γονεῦσιν, ἢ ἔστιν ἃ καὶ παρακουστέον αὐτῶν; Καὶ ὁ Μουσώνιος· Πείθεσθαι μὲν, ἔφη, μητρὶ ἢ πατρὶ τῷ ἑαυτοῦ ἕκαστον φαίνεται καλὸν, καὶ ἐπαινῶ ἔγωγε. Τί μέντοι τὸ πείθεσθαί ἐστι, θεασώμεθα· μᾶλλον δὲ πρότερον τὸ ἀπειθεῖν ὁποῖόν τι καὶ ὁ ἀπειθὴς ὅστις, καταμάθωμεν, εἶθ' οὕτως κρεῖττον ὀψόμεθα τὸ πείθεσθαι ὁποῖόν τί ἐστι. Φέρε δὴ, εἰ τῷ νοσοῦντι ὁ πατὴρ οὐκ ὢν ἰατρὸς οὐδὲ ἔμπειρος ὑγιεινῶν τε καὶ νοσερῶν προστάττοι τι ὡς ὠφέλιμον, τὸ δὲ εἴη βλαβερὸν καὶ ἀσύμφορον καὶ μὴ λανθάνοι τὸν νοσοῦντα τοιοῦτον ὄν, ἆρά γε μὴ πράττων ἐκεῖνος τὸ προσταχθὲν ἀπειθεῖ τε καὶ ἀπειθής ἐστιν; ἀλλ' οὐκ ἔοικε. Τί δὲ, εἴ του ὁ πατὴρ νοσῶν αὐτὸς οἶνον ἢ τροφὴν αἰτοίη παρὰ καιρὸν, μέλλων εἰ λάβοι τὴν νόσον μείζω ποιεῖν, ὁ δὲ παῖς τοῦτο εἰδὼς μὴ διδοίη, ἆρά γε ἀπειθεῖ τῷ πατρί; οὐκ ἔστιν εἰπεῖν. Καὶ πολύ γε τούτου ἧττον ἐκεῖνον, οἶμαι, φαίη ἄν τις ἀπειθῆ εἶναι, ὅστις πατέρα φιλοκερδῆ ἔχων, κελευόμενος ὑπ' αὐτοῦ κλέπτειν ἢ παρακαταθήκην ἀποστερεῖν, οὐχ ὑπουργεῖ τῷ προστάγματι. Ἢ

οὐκ οἴει σύ τινας εἶναι πατέρας, οἳ τοιαῦτα τοῖς ἑαυτῶν παισὶ προστάττουσιν; ἐγὼ μὲν γὰρ οἶδά τινα οὕτω πονηρόν, ὅς γε υἱὸν ἔχων ὡραῖον τὴν ὥραν ἀπέδοτο αὐτοῦ. Εἰ οὖν ἐκεῖνο τὸ μειράκιον τὸ πεπραμένον, πεμπόμενον ὑπὸ τοῦ πατρὸς ἐπὶ τὴν αἰσχύνην, ἀντέλεγε καὶ οὐκ ἀπῄει, πότερον ἀπειθὲς ἂν τὸ μειράκιον ἔφαμεν εἶναι ἢ σωφρονεῖν; ἢ οὐδὲ ἐρωτᾶν τοῦτό γε ἄξιον; Καὶ γὰρ δὴ τὸ μὲν ἀπειθεῖν καὶ ὁ ἀπειθὴς λοιδορία ἐστὶ καὶ ὄνειδος, τὸ δὲ μὴ πράττειν ἃ μὴ χρή, οὐκ ὄνειδος, ἀλλ᾽ ἔπαινος. Ὥστε εἴτε πατρὸς εἴτε ἄρχοντος εἴτε καὶ νὴ Δία δεσπότου προστάγματι μὴ ὑπουργεῖ τις κατὰ προστάττοντος ἢ ἄδικα ἢ αἰσχρά, οὐκ ἀπειθεῖ οὐδαμῶς, ὥσπερ οὐδ᾽ ἀδικεῖ οὐδ᾽ ἁμαρτάνει· ἀλλ᾽ ἐκεῖνος ἀπειθεῖ μόνος ὁ τῶν εὖ καὶ καλῶς καὶ συμφερόντως προσταττομένων ἀφροντιστῶν καὶ παρακούων. Ὁ μὲν οὖν ἀπειθὴς τοιοῦτός τίς ἐστιν, ὁ δ᾽ εὐπειθὴς ἔχει μὲν ἐναντίως τούτῳ καὶ ἔστιν ἐναντίος. Εἴη δ᾽ ἂν ὁ τῷ τὰ προσήκοντα παραινοῦντι κατήκοος ὢν καὶ ἑπόμενος ἑκουσίως, οὗτος εὐπειθής. Ὅθεν καὶ γονεῦσι τοῖς ἑαυτοῦ τότε πείθεταί τις, ὅταν χρηστὰ παραινούντων αὐτῶν ταῦτα πράττῃ ἑκών. Ἐγὼ μέντοι κἂν μὴ παραινούντων τῶν γονέων πράττῃ τις ἃ χρὴ καὶ συμφέρει ἑαυτῷ, φημὶ τοῦτον πείθεσθαι τοῖς γονεῦσι (*) καὶ ὅτι ὀρθῶς φημι, σκόπει οὕτως. Ὁ γὰρ δὴ πράττων ἃ βούλεται ὁ πατὴρ καὶ τῇ βουλήσει τοῦ πατρὸς ἑπόμενος πείθεται, οἶμαι, τῷ πατρί· ὁ δὲ πράττων ἃ δεῖ καὶ ἃ κρεῖττόν ἐστι, τῇ βουλήσει ἕπεται τοῦ πατρός. Τίνα τρόπον; ὅτι πάντες οἱ γονεῖς εὐνοοῦσι δήπου τοῖς ἑαυτῶν παισίν, εὐνοοῦντες δὲ βούλονται ἃ χρὴ καὶ συμφέρει πράττεσθαι ὑπ᾽ αὐτῶν. Ὅστις οὖν πράττει τὰ προσ-

ἥκοντα καὶ τὰ συμφέροντα, πράττει οὗτος ἃ βούλονται οἱ γονεῖς. Ὥστε πείθεται τοῖς γονεῦσι ταῦτα πράττων, κἂν μὴ τῷ λόγῳ κελεύωσιν αὐτὰ πράττειν οἱ γονεῖς. Τοῦτο δὴ μόνον προσήκει σκοπεῖν, ὅστις βούλεται πείθεσθαι τοῖς γονεῦσιν ἐφ᾽ ἑκάστῳ τῶν πραττομένων, εἰ καλὸν καὶ συμφέρον ὃ μέλλει πράξειν ἐστὶν ἕτερον δὲ οὐδὲν, ὡς ἂν ὑπάρχῃ τοιοῦτον εὐθὺς καὶ τοῦ πράττοντος αὐτὸ πειθομένου τοῖς γονεῦσι. Μὴ τοίνυν σύ γε δείσῃς, ὦ νεανίσκε, ὡς ἀπειθήσεις τῷ πατρὶ, ἂν ἢ ἃ μὴ προσήκει δρᾶν κελεύοντος τοῦ πατρὸς ἀπέχῃ τοῦ ταῦτα δρᾶν, ἢ ἃ προσήκει ἀπαγορεύοντος, ταῦτα μὴ δρᾶν. Μηδέ σοι πρόφασις ἔστω τοῦ ἁμαρτάνειν ὁ πατὴρ, ἢ κελεύων τι τῶν πράττεσθαι μὴ καλῶν ἢ ἀπαγορεύων τι τῶν καλῶν. Οὐδεμία γάρ ἀνάγκη σοι τὰ μὴ εὖ προσταττόμενα ὑπουργεῖν· καὶ τοῦτό μοι δοκεῖς οὐδ᾽ αὐτὸς ἀγνοεῖν. Οὔκουν ἀνέξῃ τοῦ πατρὸς ἐν μουσικοῖς, ἐὰν ἐκεῖνος οὐκ ἐπαΐων μουσικῆς προστάττῃ κρούειν ἀμούσως τὴν λύραν, ἢ ἐπιστάμενον γράμματα οὐκ ἐπιστάμενος κελεύῃ σε γράφειν καὶ ἀναγινώσκειν μὴ ὡς ἔμαθες, ἀλλ᾽ ἑτέρως· οὐδέ γε ἂν ἐπιστάμενον κυβερνᾶν οὐκ ὢν κυβερνητικὸς κελεύῃ σε κινεῖν τὸ πηδάλιον ὡς οὐ προσήκει, οὐ προσέξεις αὐτῷ. Τί οὖν; ταῦτα μὲν ταύτῃ ἔχει· ἂν δέ σε κωλύῃ φιλοσοφεῖν ὁ πατὴρ εἰδότα καὶ ἀκηκοότα, ὁποῖόν τι φιλοσοφία ἐστὶν αὐτὸς ἀγνοῶν, ἆρά γε προσεκτέον αὐτῷ, ἢ μεταδιδακτέον μᾶλλον αὐτὸν, ὡς οὐκ εὖ σοι παραινεῖ; ἐμοὶ μὲν οὕτω δοκεῖ. Τάχα μὲν οὖν τις καὶ λόγῳ χρώμενος μόνῳ πείσειεν ἂν τὸν αὐτὸς αὐτοῦ πατέρα διανοεῖσθαι ᾗ προσήκει περὶ φιλοσοφίας, ἄν γε μὴ τέλεον ᾖ σκληρὸς τὴν φύσιν ὁ πατήρ. Εἰ δ᾽ οὖν μὴ πείθοιτο λόγῳ μηδὲ ἕποιτο, ἀλλά τά γε ἔργα πάντως τὰ

τοῦ παιδὸς ὑπάξεται αὐτὸν, εἰ φιλοσοφεῖ τῇ ἀληθείᾳ ὁ παῖς. Ἔσται γὰρ δὴ φιλοσοφῶν, προθυμότατος μὲν θεραπεύειν τὸν πατέρα θεραπείαν ἅπασαν, κοσμιώτατος δὲ καὶ πρᾳότατος, ἐν τῇ συνουσίᾳ ἥκιστα φίλερις ὢν ἢ φίλαυτος, καὶ οὔτε προπετὴς οὔτε ταραχώδης οὔτ' ὀργίλος· ἔτι δὲ ἐγκρατὴς μὲν εἴη ἂν γλώσσης, γαστρὸς, ἀφροδισίων, καρτερικὸς δὲ πρὸς τὰ δεινὰ καὶ τοὺς πόνους, καὶ νοῆσαι μὲν ὅ τι καλὸν ἱκανώτατος, οὐχ ὑπερβαίνων δὲ τὸ φαινόμενον καλόν. Ὅθεν καὶ τῶν μὲν ἡδέων ὑφήσεται τῷ πατρὶ πάντων ἑκών, τὰ δὲ ἐπίπονα πρὸ ἐκείνου δέξεται αὐτός. Τοιοῦτον οὖν υἱὸν τίς μὲν οὐκ ἂν ἔχειν εὔξαιτο τοῖς θεοῖς; τίς δὲ ἔχων οὐκ ἀγαπήσει, εἰ δι' αὐτὸν ὑπάρξειεν αὐτῷ ζηλωτὸν εἶναι καὶ μακαριστὸν πατέρα παρὰ τοῖς εὖ φρονοῦσι πᾶσιν; Εἰ δ' οὖν, ὦ νεανίσκε, καὶ τοιοῦτος ὢν, ὁποῖος ἔσῃ πάντως ἄν γε ἀληθῶς φιλοσοφῇς, (*) οὐχ ὑπάξῃ τὸν πατέρα τὸν σὸν οὐδὲ πείσεις ἐπιτρέπειν σοι καὶ συγχωρεῖν ταῦτα πράττειν, ἐκεῖνο λόγισαι· ὁ πατὴρ ὁ σὸς κωλύει σε φιλοσοφεῖν· ὁ δέ γε κοινὸς ἁπάντων πατὴρ ἀνθρώπων τε καὶ θεῶν Ζεὺς κελεύει σε καὶ προτρέπει. Πρόσταγμά τε γὰρ ἐκείνου καὶ νόμος ἐστὶ, τὸν ἄνθρωπον εἶναι δίκαιον, χρηστὸν, εὐεργετικὸν, σώφρονα, μεγαλόφρονα κρείττω πόνων, κρείττω ἡδονῶν, φθόνου παντὸς καὶ ἐπιβουλῆς ἁπάσης καθαρόν, ἵνα δὲ συντεμὼν εἴπω, ἀγαθὸν εἶναι κελεύει τὸν ἄνθρωπον ὁ νόμος ὁ τοῦ Διός. Τὸ δέ γε εἶναι ἀγαθὸν τῷ φιλόσοφον εἶναι ταὐτόν ἐστιν. Εἰ δὴ τῷ πείθεσθαι πατρὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἕπεσθαι μέλλεις, εἰ δὲ φιλοσοφοίης, τῷ Διΐ, δῆλον ὡς φιλοσοφητέον σοι μᾶλλον ἢ οὔ. Ἀλλὰ νὴ Δία εἵρξει σε ὁ πατὴρ καὶ κατακλείσας ἕξει, ἵνα δὴ μὴ φιλοσοφῇς. Ταῦτα μὲν

ποιήσει ἴσως, τοῦ δέ γε φιλοσοφεῖν οὐκ ἀπείρξει σε μὴ βουλόμενον· οὐδὲ γὰρ χειρὶ ἢ ποδὶ φιλοσοφοῦμεν οὐδὲ τῷ ἄλλῳ σώματι, ψυχῇ δὲ καὶ ταύτης ὀλίγῳ μέρει, ὃ δή, οἶμαι, διάνοιαν καλοῦμεν. Ταύτην γε μὴν ἐν ὀχυρωτάτῳ ἵδρυσεν ὁ θεὸς ὥστε ἀόρατον εἶναι καὶ ἄληπτον καὶ ἀνάγκης πάσης ἐκτὸς ἐλευθέραν καὶ αὐτεξούσιον. Ἄλλως τε ἐὰν τύχῃ οὖσα χρηστή, οὐ δυνήσεταί σε κωλύειν ὁ πατὴρ οὔτε χρῆσθαι τῇ διανοίᾳ οὔτε ἃ χρὴ διανοεῖσθαι οὔτε ἀρέσκεσθαι μὲν τοῖς καλοῖς, μὴ ἀρέσκεσθαι δὲ τοῖς αἰσχροῖς, οὐδ᾽ αὖ τὰ μὲν αἱρεῖσθαι, τὰ δὲ ἐκκλίνειν. Ταῦτα μὲν ποιῶν εὐθὺς φιλοσοφοίης ἄν, καὶ οὔτε τρίβωνα πάντως ἀμπέχεσθαι δεήσει σε οὔτε ἀχίτωνα διατελεῖν οὐδὲ κομᾶν οὐδ᾽ ἐκβαίνειν τὸ κοινὸν τῶν πολλῶν. Πρέπει μὲν γὰρ καὶ ταῦτα τοῖς φιλοσόφοις· ἀλλ᾽ οὐκ ἐν τούτοις τὸ φιλοσοφεῖν ἐστιν, ἀλλ᾽ ἐν τῷ φρονεῖν ἃ χρὴ καὶ διανοεῖσθαι.

52. *Πεμπέλου Θουρίου Πυθαγορείου ἐκ τοῦ Περὶ Γονέων.*

Γονέων ἀμελὲν οὔτε δαίμων οὔτε ἄνθρωπος σύμβωλος ἄμποκα γένοιτό τινι σύμμετρον ψυχᾶς κεκτάμενος ἐπιστάμαν.

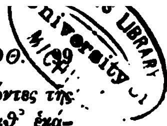
Διόπερ οὐθὲν ἂν θεῷ ξόανον ἢ ἱερὸν [τιμιώτερον] ἔχοιμεν ἐν χρημάτων κτήσει πατέρος ἢ καὶ προπάτορος γήρᾳ παρειμένων ἢ καὶ ματέρων τὰν ἰδίαν δύναμιν ἐχουσῶν. Ὁκόταν γὰρ ἀγάλλῃ τις γέρασι καὶ τιμαῖς τὼς γενέτορας, ἀγαθὰ τίθητι θεός· καὶ γὰρ οὐδ᾽ ἂν ἐπάκοος ἔπελεν αὐτῶν. Σεμνὸν γάρ τι καὶ θείας φύσιος πεπαμένον ἁμῖν τὸ τῶν φιτυσάντων ἵδρυμά ἐστι, καὶ ζωόντων πολὺ μαλλότερον ἢ τῶν ἀνεφίκτων ἱδρυμάτων. Τὰ μὲν γὰρ καλλυνόμενα καὶ λαμπριζόμενα ὑφ᾽ ἁμέων

ἑκάστοτε συνεύχεται ἁμῖν ὁκτίνας ἀγαθάς, σκυβαλιζόμενα δὲ τοὐναντίον· τὰ δὲ οὐδ' ὁκότερα τῶνδε ἔρδει· ὥστε αἴκα δεόντως τις χρῆται πατέρι καὶ ματέρι καὶ προπάτορι καὶ οὔλως τοῖς ὁμοιορύσμοις, πάντων ποτὶ θεοφιλῆ μοῖραν πεπάσεται ἀγαλμάτων κυριώτατα. Πᾶς δὴ νόον ἔχων τιμάτω καὶ σεβέτω καὶ δεδιέτω γονέων εὐχὰς ἢ κατάρας, εἰδὼς πλεύνεσσι πολλάκις ἐπιτελέας συμβεβακυίας. Τούτων (*) οὖν οὕτως φύσει διακεκοσμαμένων τοῖς μὲν ἔμφροσι καὶ κοσμίοις τῶν βροτῶν ἕρμαιον προγενέτορες γηραλέοι ζῶντες μέχρι τᾶς ἐσχάτας βιοτᾶς, καὶ ἀφέρποντες αἰζηοῖς [νέοις] ποθεινοὶ, ῥωμαλέοι ψυχᾷ σφόδρα [ποθεινῷ] ἐόντες διὰ τὸ πολλὰ εἰδέμεν· τοῖς δὲ φλαύροις καὶ ἀσυνέτοις εὖ μάλα φοβοειδέες καὶ ζοφεροί. Εἰ δέ τινα φάμα ἀμύητος ὤπων ποτικώφωσιν κατίσχει τοιῶνδε λόγων, εἰδύλλεται ὡς καὶ δαίμοσιν ἐχθρὸς πέλει καὶ ἀνδράσιν τοῖς ποτὶ συνέσιος ἐρηνύξασιν ἀτραπόν.

53. Ἱεροκλέους ἐκ τοῦ Πῶς χρηστέον τοῖς γονεῦσιν.

Μετὰ τὸν περὶ θεῶν καὶ πατρίδος λόγον τίνος μᾶλλον ἂν προσώπου μνησθείη τις πρῶτον ἢ γονέων; ὅθεν λεκτέον περὶ τούτων, οὓς δευτέρους καὶ ἐπιγείους τινὰς θεοὺς εἰπὼν οὐχ ἁμάρτοι τις ἕνεκά γε τῆς ἐγγύτητος, εἰ θέμις εἰπεῖν, καὶ θεῶν ἡμῖν τιμιωτέρους. Προλαβεῖν δὲ ἀναγκαῖόν ἐστιν, ὡς μόνον μέτρον τῆς πρὸς αὐτοὺς εὐχαριστίας ἡ διηνεκὴς καὶ ἀνένδοτος προθυμία πρὸς τὸ ἀμείβεσθαι τὰς εὐεργεσίας αὐτῶν, ἐπείτοι γε πολὺ καταδεέστερα, κἂν πάνυ πολλὰ πράξωμεν ὑπὲρ αὐτῶν. Ἀλλ' ὅμως κινδυνεύει καὶ ταῦτ' ἐκείνων ἔργα τυγχάνειν, ὅτι καὶ ἡμᾶς τοὺς ταῦτα πράττοντας ἐκεῖνοι πεποιήκασιν. Ὥσπερ οὖν τὰ ὑπὸ Φειδίου καὶ τῶν ἄλλων τεχνιτῶν ἀπεργασθέντα, εἴπερ καὶ αὐτὰ ἕτερά τινα κατε-

σκευάζειν, οὐκ ἂν ὀκνήσαιμεν καὶ ταῦτα τῶν τεχνιτῶν ἔργα φάσκειν· οὕτως εἰκότως καὶ τὰ ὑφ᾽ ἡμῶν δρώμενα λέγοιμεν ἂν εἶναι τῶν γονέων ἡμῶν ἔργα, δι᾽ οὓς καὶ ἡμεῖς γεγόναμεν· καὶ οὐχὶ τἄλλα μὲν, οὐχὶ δὲ καὶ τὰ ὑπὲρ αὐτῶν πραττόμενα τῶν γονέων ἡμῶν ἔργα δι᾽ οὓς καὶ ἡμεῖς γεγόναμεν. Πρὸς οὖν τὴν εὐμαρῆ τῶν ἐπ᾽ αὐτοὺς καθηκόντων αἵρεσιν κεφαλαιώδη τινὰ χρὴ προβαλλομένους λόγον, τοῦτον ἐν προχείρῳ διηνεκὲς ἔχειν· ὡς οἱ γονεῖς ἡμῶν θεῶν εἰκόνες, καὶ νὴ Δία θεοὶ ἐφέστιοι καὶ εὐεργέται καὶ συγγενεῖς δανεισταί τε καὶ κύριοι καὶ φίλοι βεβαιότατοι. Θεῶν τε γὰρ εἰκόνες ὁμοιόταται καὶ ὑπὲρ τὰς τῶν τεχνῶν δυνάμεις καθιγμέναι τῆς ἐμφερείας. Θεοί τε γὰρ ἐστιοῦχοι καὶ συνδίαιτοι ἡμῖν· ἔτι δ᾽ εὐεργέται μέγιστοι καὶ παρεσχημένοι τὰ μέγιστα καὶ μὰ Δί᾽ οὐχὶ μόνον ἃ ἔχομεν, ἀλλὰ καὶ ὁπόσα παρέχειν ἐβουλήθησαν, ἅ τε καὶ εὔξαιντο. Πρὸς δὲ τούτοις συγγενεῖς ἔγγιστα καὶ τῆς πρὸς ἑτέρους αἴτιοι συγγονῆς, δανεισταὶ δὲ τῶν τιμιωτάτων, μόνα ἀπαιτοῦντες, ὧν καὶ ἡ ἀπόδοσις πάλιν ἐστὶν ἡμῶν εὐεργεσία. Τί γὰρ τηλικοῦτον παιδὶ κέρδος, πηλίκον ἐστὶ τὸ πρὸς τοὺς γειναμένους εὐσεβὲς καὶ εὐχάριστον; Κύριοί γε μὴν δικαιότατα. Τίνος γὰρ κτῆμα μᾶλλον εἴημεν ἢ ἐκείνων, δι᾽ οὓς ἐσμέν; Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ φίλοι καὶ παραστάται διηνεκεῖς καὶ αὐτόκλητοι, παντὸς καιροῦ καὶ πάσης περιστάσεως ἐπίκουροι. Ἐπεὶ δὲ τῶν προκατηριθμημένων ἁπάντων τὸ ἐξοχώτατον ἦν ὄνομα γονεὺς, καθὸ θεοὺς αὐτοὺς ἀπεκαλοῦμεν, τῇ τοιᾷδε ἐπινοίᾳ προσθετέον ἕτερον καὶ νομιστέον ἑαυτοὺς καθάπερ ἐν ἱερῷ τῇ οἰκίᾳ (*) ζακόρους τινὰς καὶ ἱερέας, ὑπ᾽ αὐτῆς κεχειροτονημένους καὶ καθιερωμένους τῆς φύσεως, ἐγκεχειρίσθαι

τὴν τῶν γονέων θεραπείαν. Ὅθεν καὶ διελόντες τῆς ἐπιμελείας τὸ μὲν εἰς σῶμα, τὸ δ᾽ εἰς ψυχὴν, καθ᾽ ἑκάτερον αὐτῶν μεθ᾽ ἑκάστης προθυμίας, πείθεσθαί τε τῷ λόγῳ τι βουλόμενοι, τὸ καθῆκον ἐκπληρώσομεν. Τοῦ μὲν οὖν σώματος εἵνεκα βραχὺς ὁ λόγος, εἰ καὶ ἀναγκαῖος, Προνοήσομεν γὰρ τροφῆς αὐτῶν ἐλευθερίου καὶ πρὸς τὴν ἀσθένειαν τοῦ γήρως ἡρμοσμένης, ἔτι δὲ κοίτης καὶ ὕπνου ἀλείμματός τε καὶ λουτροῦ καὶ ἐσθῆτος καὶ ἁπαξαπλῶς τῶν ἕνεκα τοῦ σώματος ἀναγκαίων· ὡς κατὰ μηδὲν τούτων ἐνδείας ποτὲ πειραθεῖεν, μιμούμενοι τὴν αὐτῶν ἐκείνων περὶ τὴν ἡμετέραν ἀνατροφὴν, ὅτ᾽ ἦμεν νεογνοὶ, κηδεμονίαν· ὥστε προσαναγκάζειν ἑαυτοὺς καὶ μαντικόν τι προσφέρεσθαι θεραπείαν, κἀξευρίσκειν, εἴπερ αὐτοὶ μὴ λέγοιεν, πρὸς τίνα μάλιστα ῥέπουσιν αὐτοῖς αἱ προθυμίαι τῶν τῷ σώματι προσαγομένων. Πολλὰ γὰρ αὖ κἀκεῖνοι περὶ ἡμῶν ἐμαντεύσαντο, πολλάκις ἀνάρθροις ἔτι καὶ κλαυθμώδεσι φωναῖς, ὅτι μὲν δεόμεθά τινων, σημηνάντων, τίνα δ᾽ ἐστὶν ὧν δεόμεθα διασαφῆσαι μὴ δυνηθέντων. Κἂν εἰ ἡμῖν καὶ αὐτῶν τούτων τῶν καθ᾽ ἡμᾶς γεγονότων διδάσκαλοι γεγόνασιν, ὧν ἄξιοι τυγχάνειν εἰσὶ παρ᾽ ἡμῶν, ταῦθ᾽ ἡμᾶς διὰ τοῦ προπαρασχεῖν ἡμῖν διδάξαντες. Ταῖς δὲ ψυχαῖς αὐτῶν παρασχετέον, πρῶτον μὲν τὴν εὐθυμίαν, ἣ μάλιστα γένοιτ᾽ ἂν ἐκ τοῦ συναναστρέφεσθαι νύκτωρ τε καὶ μεθ᾽ ἡμέραν αὐτοῖς, εἰ μή τι κωλύοι, συμπεριπατοῦντας, συναλειφομένους, συνδιαιτωμένους. Καθάπερ γὰρ τοῖς μακρὰν στελλομένοις ἀποδημίαν πρὸς εὐθυμίαν εἰσὶν ἐν τρόπῳ γινόμεναι προπομπίας τῶν οἰκειοτάτων τε καὶ φιλτάτων συναναστροφαί· τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ τοῖς γονεῦσιν νενευκόσιν ἤδη πρὸς τὴν ἄφοδον, ἐν ταῖς μάλι-

στα κεχαρισμέναι καὶ προσφιλεῖς εἰσιν αἱ τῶν τέκνων προσεδρίαι. Καὶ μέντοι κἂν εἴ τι που γένοιντο παραμαρτάνοντες (ὁποῖα δὴ πολλὰ φιλεῖ γενέσθαι περὶ τοὺς πλείονας καὶ ἰδιωτικώτερον ἠγμένους) ἐπανορθωτέον μὲν, ἀλλ᾿ οὐ μετ᾿ ἐπιπλήξεως μὰ Δία, καθάπερ ἔθος πρὸς τοὺς ἐλάττονας ἢ ἴσους ποιεῖν, ἀλλ᾿ ὡς μετὰ παρακλήσεως, καὶ οὐχ ὡς δι᾿ ἀμαθίαν ἁμαρτάνοντας, ἀλλ᾿ ὡς παρορῶντας τῷ μὴ ἐφεστακέναι, πάντως δ᾿ ἂν ἰδόντας εἴπερ ἐπέστησαν, ἀηδεῖς γὰρ τοῖς τηλίκοις καὶ μάλιστα ἐκτενῶς αἱ νουθετήσεις. Ἀναγκαία δὲ μετὰ παρακλήσεως καί τινος φιλοτεχνίας ἴασις τῶν παρορωμένων. Φέρει δὲ ἐπὶ τὴν εὐθυμίαν αὐτοῖς καὶ τὸ τῶν θητικωτέρων εἶναι δοκούντων ὑπηρετημάτων ἅπτεσθαί ποτε τοὺς παῖδας, ὥστε καὶ πόδας ὑπονίψαι καὶ κλίνην στορέσαι καὶ παραστῆναι διακονουμένους. Εὐφραίνοιντο γὰρ οὐκ ὀλίγως παρὰ τῶν φιλτάτων χειρῶν τὰς ἀναγκαίας ὑπηρεσίας λαμβάνοντες, καὶ διακόνοις χρώμενοι τοῖς σφετέροις (*) ἔργοις. Μάλιστα δ᾿ ἂν εἴη γονεῦσι κεχαρισμένον καὶ τὸ φαίνεσθαι τιμῶντας τοὺς παῖδας, οὓς ἂν ἐκεῖνοι στέργωσιν καὶ περὶ πολλοῦ ποιῶνται. Διὸ συγγενεῖς αὐτῶν στερκτέον καὶ ἐπιμελείας ἀξιωτέον, φίλους θ᾿ ὡσαύτως καὶ δὴτα καὶ ἑκάστους τοὺς ἐκείνοις κεχαρισμένους· ἀφ᾿ ἧς ἀφορμῆς εὕρεσις ἡμῖν ὑπογράφεται καὶ ἑτέρων πλειόνων καθηκόντων οὐ σμικρῶν οὐδὲ τῶν τυχόντων. Ἐπεὶ γὰρ χάρις ἐστὶ γονεῦσι τῶν στεργομένων ὑπ᾿ αὐτῶν κηδεμονία, μάλιστα δ᾿ ἔχουσι πρὸς ἡμᾶς οὕτως, δῆλον ὡς οὐ τοῦ τυχόντος ἂν αὐτοῖς χαριζοίμεθα προνοοῦντες αὐτῶν.

54. Ξενοφῶντος ἐν τῷ β΄ Ἀπομνημονευμάτων.

54. II. 2.

Αἰσθόμενος δέ ποτε Λαμπροκλέα τὸν πρεσβύτατον υἱὸν αὑτοῦ πρὸς τὴν μητέρα χαλεπαίνοντα, Εἰπέ μοι, ἔφη, ὦ παῖ, οἶσθά τινας ἀνθρώπους ἀχαρίστους καλουμένους; Καὶ μάλα, ἔφη ὁ νεανίσκος. Καταμεμάθηκας οὖν τοὺς τί ποιοῦντας τὸ ὄνομα τοῦτο ἀποκαλοῦσιν; Ἔγωγε, ἔφη· τοὺς γὰρ εὖ παθόντας, ὅταν δυνάμενοι χάριν ἀποδοῦναι μὴ ἀποδῶσιν, ἀχαρίστους καλοῦσιν. Οὐκοῦν δοκοῦσί σοι ἐν τοῖς ἀδίκοις καταλογίζεσθαι τοὺς ἀχαρίστους; Ἔμοιγε, ἔφη. Ἤδη δέ ποτε ἐσκέψω, εἰ ἄρα ὥσπερ τὸ ἀνδραποδίζεσθαι τοὺς μὲν φίλους ἄδικον εἶναι δοκεῖ, τοὺς δὲ πολεμίους δίκαιον· οὕτω καὶ τὸ ἀχαριστεῖν πρὸς μὲν τοὺς φίλους ἄδικόν ἐστι, πρὸς δὲ τοὺς πολεμίους δίκαιον; Καὶ μάλα, ἔφη· καὶ δοκεῖ μοι ὑφ᾽ οὗ ἄν τις εὖ παθὼν εἴτε φίλου εἴτε πολεμίου μὴ πειρᾶται χάριν ἀποδιδόναι ἄδικος εἶναι. Οὐκοῦν, εἰ οὕτως ἔχει τοῦτο, εἰλικρινής τις ἂν εἴη ἀδικία ἡ ἀχαριστία; Συνωμολόγει. Οὐκοῦν ὅσῳ ἄν τις μείζω ἀγαθὰ παθὼν μὴ ἀποδιδῷ χάριν, τοσούτῳ ἀδικώτερος ἂν εἴη; Συνέφη καὶ τοῦτο. Τίνας οὖν, ἔφη, ὑπὸ τίνων εὕροιμεν ἂν μείζονα εὐεργετημένους, ἢ παῖδας ὑπὸ γονέων; οὓς οἱ γονεῖς ἐκ μὲν οὐκ ὄντων ἐποίησαν εἶναι, τοσαῦτα δὲ καλὰ ἰδεῖν καὶ τοσούτων ἀγαθῶν μετασχεῖν, ὅσα οἱ θεοὶ παρέχουσι τοῖς ἀνθρώποις, ἃ δὴ καὶ οὕτως ἡμῖν δοκεῖ πάντων ἄξια εἶναι, ὥστε πάντες τὸ καταλιπεῖν αὐτὰ πάντων μάλιστα φεύγομεν· καὶ αἱ πόλεις ἐπὶ τοῖς μεγίστοις ἀδικήμασι ζημίαν θάνατον πεποιήκασιν, ὡς οὐκ ἂν μείζονος κακοῦ, φόβῳ τὴν ἀδικίαν παύσοντες. Καὶ μὴν οὐ τῶν γε ἀφροδισίων ἕνεκα παιδοποιεῖσθαι τοὺς ἀνθρώπους ὑπολαμβάνεις· ἐπεὶ τούτου γε τῶν ἀπολυσόντων μεσταὶ μὲν αἱ ὁδοί, μεστὰ δὲ

τὰ οἰκήματα. φανεροὶ δ' ἐσμὲν καὶ σκοποῦμεν ἐξ ὁποίων ἂν γυναικῶν βέλτιστα ἡμῖν τέκνα γένοιτο, αἷς συνελθόντες τεκνοποιούμεθα. Καὶ ὁ μέν γε ἀνὴρ τήν τε συντεκνοποιοῦσαν ἑαυτῷ τρέφει καὶ τοῖς μέλλουσιν ἔσεσθαι παισὶ προπαρασκευάζει πάντα, ὅσα ἂν οἴηται συνοίσειν αὐτοῖς πρὸς τὸν βίον, καὶ ταῦτα ὡς ἂν δύνηται πλεῖστα· ἡ δὲ γυνὴ ὑποδεξαμένη τε φέρει τὸ φορτίον τοῦτο, βαρυνομένη τε καὶ κινδυνεύουσα περὶ τοῦ βίου καὶ μεταδιδοῦσα τῆς τροφῆς, ᾗ καὶ αὐτὴ τρέφεται, καὶ σὺν πολλῷ πόνῳ διενεγκοῦσα καὶ τεκοῦσα (*) τρέφει τε καὶ ἐπιμελεῖται, οὔτε προπεπονθυῖα οὐδὲν ἀγαθὸν οὔτε γιγνῶσκον τὸ βρέφος, ὑφ' ὅτου εὖ πάσχει, οὐδὲ σημαίνειν δυνάμενον, ὅτου δεῖται· ἀλλ' αὐτὴ στοχαζομένη τά τε συμφέροντα καὶ τὰ κεχαρισμένα πειρᾶται ἐκπληροῦν, καὶ τρέφει πολὺν χρόνον καὶ ἡμέρας καὶ νυκτὸς ὑπομένουσα πονεῖν, οὐκ εἰδυῖα εἴ τινα τούτων χάριν ἀπολήψεται. Καὶ οὐκ ἀρκεῖ θρέψαι μόνον, ἀλλὰ [καὶ] ἐπειδὰν δόξωσιν ἱκανοὶ εἶναι [οἱ] παῖδες μανθάνειν τι, ἃ μὲν ἂν αὐτοὶ ἔχωσιν οἱ γονεῖς ἀγαθὰ πρὸς [τὸν] βίον διδάσκουσιν, ἃ δ' ἂν οἴωνται ἄλλον ἱκανώτερον διδάξαι, πέμπουσι πρὸς τοῦτον δαπανῶντες, καὶ ἐπιμελοῦνται, πάντα ποιοῦντες ὅπως οἱ παῖδες αὐτοῖς γένωνται ὡς δυνατὸν βέλτιστοι. Πρὸς ταῦτα ὁ νεανίσκος εἶπεν· ἀλλά τοι εἰ [ταῦτα] πάντα πεποίηκε καὶ ἄλλα τούτων πολλαπλάσια, οὐδεὶς ἂν αὐτῆς δύναιτο ἀνασχέσθαι τὴν χαλεπότητα. Καὶ ὁ Σωκράτης, Πότερα δέ, ἔφη, οἴει θηρίου ἀγριότητα δυσφορωτέραν εἶναι ἢ μητρός; Ἐγὼ μὲν οἶμαι, ἔφη, μητρός τῆς γε τοιαύτης. Ἤδη πώποτε οὖν ἢ δακοῦσα κακόν τί σοι ἔδωκεν ἢ λακτίσασα, οἷα ὑπὸ θηρίων ἤδη πολλοὶ ἔπαθον; Ἀλλὰ νὴ Δία, ἔφη,

λέγει, ἃ οὐκ ἄν τις ἐπὶ τῷ βίῳ παντὶ βούλοιτο ἀκοῦσαι. Σὺ δὲ πόσα, ἔφη ὁ Σωκράτης, οἴει ταύτῃ δυσανεκτὰ καὶ τῇ φωνῇ καὶ τοῖς ἔργοις ἐκ παιδίου δυσκολαίνων καὶ ἡμέρας καὶ νυκτὸς πράγματα παρασχεῖν, πόσα δὲ λυπῆσαι κάμνων; Ἀλλὰ οὐδὲ πώποτε αὐτὴν, ἔφη, οὔτε εἶπα οὔτε ἐποίησα οὐδὲν, ἐφ᾽ ᾧ ᾐσχύνθην. Τί δαι; οἴει, ἔφη, χαλεπώτερον εἶναί σοι ἀκούειν ὧν αὐτὴ λέγει ἢ τοῖς ὑποκριταῖς, ὅταν ἐν ταῖς τραγῳδίαις ἀλλήλοις τὰ ἔσχατα λέγωσιν; Ἀλλὰ, οἶμαι, ἐπειδὴ οὐκ οἴονται τῶν λεγόντων οὔτε τὸν ἐλέγχοντα ἐλέγχειν, ἵνα ζημιώσῃ, οὔτε τὸν ἀπειλοῦντα ἀπειλεῖν, ἵνα κακόν τι ποιήσῃ, ῥᾳδίως φέρουσι. Σὺ δ᾽ εὖ εἰδὼς, ὅτι ἃ λέγει σοι ἡ μήτηρ, οὐ μόνον οὐδὲν κακὸν νοοῦσα λέγει, ἀλλὰ καὶ βουλομένη σοι ἀγαθὰ εἶναι, οἷα οὐδενὶ ἄλλῳ, χαλεπαίνεις ἢ νομίζεις, κακόνουν τὴν μητέρα σοι εἶναι; Οὐ δῆτα, ἔφη, τοῦτο δ᾽ οὐκ οἶμαί γε. Καὶ ὁ Σωκράτης, Οὐκ οὖν, ἔφη, σὺ ταύτην εὔνουν τέ σοι οὖσαν καὶ ἐπιμελουμένην ὡς μάλιστα δύναται καὶ κάμνοντος, ὅπως ὑγιανῇς τε καὶ ὅπως τῶν ἐπιτηδείων μηδενὸς ἐνδεὴς ἔσῃ, καὶ πρὸς τούτοις πολλὰ τοῖς θεοῖς εὐχομένην ἀγαθὰ ὑπὲρ σοῦ καὶ εὐχὰς ἀποδιδοῦσαν, χαλεπὴν εἶναι φῄς; ἐγὼ μὲν οἶμαι εἰ τοιαύτην μὴ δύνασαι φέρειν [μητέρα,] τἀγαθά σε οὐ δύνασθαι φέρειν. Εἰπὲ δή μοι, ἔφη, πότερον ἄλλον τινὰ οἴει δεῖν θεραπεύειν, ἢ παρασκευάσαι μηδενὶ ἀνθρώπων πειρᾶσθαι ἀρέσκειν μήτε πείθεσθαι μήτε στρατηγῷ μήτε ἄλλῳ ἄρχοντι; Ναὶ μὰ Δία ἔγωγε, ἔφη. Οὐκ οὖν, ἔφη ὁ Σωκράτης, καὶ τῷ γείτονι βουλήσῃ ἀρέσκειν, ἵνα σοι καὶ πῦρ ἐναύῃ, ὅταν τούτου δέῃ, καὶ ἀγαθοῦ τέ σοι γίγνηται συλλήπτωρ, καὶ ἄν τι σφαλλόμενος τύχῃς, εὐνοϊκῶς ἐγγύθεν βοηθῇ σοι; Ἔγωγε, ἔφη. Τί δαί; συνοδοιπόρον ἢ

σύμπλουν (*) ἢ εἴ τῳ ἄλλῳ ἐντυγχάνοις, οὐδὲν ἄν σοι διαφέροι φίλον ἢ ἐχθρὸν γίγνεσθαι, ἢ καὶ τῆς παρὰ τούτων εὐνοίας οἴει δεῖν ἐπιμελεῖσθαι; Ἔγωγε, ἔφη. Εἶτα τούτων μὲν ἐπιμελεῖσθαι παρεσκεύασαι, τὴν δὲ μητέρα τὴν πάντων μάλιστά σε φιλοῦσαν οὐκ οἴει δεῖν θεραπεύειν; οὐκ οἶσθα ὅτι καὶ ἡ πόλις ἄλλης μὲν ἀχαριστίας οὐδεμιᾶς ἐπιμελεῖται οὐδὲ δικάζει, ἀλλὰ περιορᾷ τοὺς εὖ πεπονθότας χάριν οὐκ ἀποδιδόντας, ἐὰν δέ τις γονέας μὴ θεραπεύῃ, τούτῳ δίκην τε ἐπιτίθησι καὶ ἀποδοκιμάζουσα οὐκ ἐᾷ ἄρχειν τοῦτον, ὡς οὔτε ἂν τὰ ἱερὰ εὐσεβῶς θυόμενα ὑπὲρ τῆς πόλεως τούτου θύοντος, οὔτε ἄλλο καλῶς καὶ δικαίως οὐδὲν ἂν τούτου πράξοντος; καὶ νὴ Δία ἐάν τις τῶν γονέων τελευτησάντων τοὺς τάφους μὴ κοσμῇ, τοῦτο ἐξετάζει ἡ πόλις ἐν ταῖς τῶν ἀρχόντων δοκιμασίαις. Σὺ οὖν, ὦ παῖ, ἐὰν σωφρονῇς, τοὺς μὲν θεοὺς παραστήσεις συγγνώμονάς σοι εἶναι, εἴ τι παρημέληκας τῆς μητρὸς, μή σε καὶ οὗτοι νομίσαντες ἀχάριστον εἶναι οὐκ ἐθέλωσιν εὖ ποιεῖν· τοὺς δὲ ἀνθρώπους [οὐ] φυλάξῃ, μή σε αἰσθόμενοι τῶν γονέων πάντῃ ἀμελοῦντα ἀτιμάσωσιν, εἶτα ἐν ἐρημίᾳ φίλων ἀναφανῇς· εἰ γάρ σε ὑπολάβοιεν πρὸς τοὺς γονεῖς ἀχάριστον εἶναι, οὐδεὶς ἂν νομίσειεν εὖ [σε] ποιήσας χάριν ἀπολήψεσθαι.

ΠΕΡΙ ΘΕΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΕΡΙ ΤΟΝ ΟΥΡΑΝΟΝ ΚΑΙ ΚΟΣΜΟΝ ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑΣ. Π.

1. Τῶν δὲ φιλοσοφησάντων ἔνιοι εὑρεῖν φασι τὸ θήραμα τῆς σοφίας, ὡς Ἐπίκουρος καὶ οἱ Στωϊκοί· οἱ δὲ

ἀμήν ἔτι ζητεῖν ὥς που παρὰ θεοῖς ὂν καὶ τῆς σοφίας οὐκ ἀνθρωπίνου χρήματος ὄντος· οὕτως ἔλεγε Σωκράτης καὶ Πύῤῥων.

2. Πλάτωνος ἐκ τοῦ Τιμαίου.

Ἐὰν οὖν, ὦ Σώκρατες, πολλὰ πολλῶν εἰπόντων περὶ θεῶν καὶ τῆς τοῦ παντὸς γενέσεως, μὴ δυνατοὶ γιγνώμεθα πάντη πάντως αὐτοὺς ἑαυτοῖς ὁμολογουμένους λόγους καὶ ἀπηκριβωμένους ἀποδοῦναι, μὴ θαυμάσῃς· ἀλλ᾽ ἐὰν ἄρα μηδενὸς ἧττον παρεχώμεθα εἰκότας, ἀγαπᾶν χρὴ μεμνημένους, ὡς ὁ λέγων ἡμεῖς τε οἱ κριταὶ φύσιν ἀνθρωπίνην ἔχομεν· ὥστε περὶ τούτων τὸν εἰκότα μῦθον ἀποδεχομένους πρέπει τούτου μηδὲν ἔτι πέρα ζητεῖν.

3. Βίωνος.

Βίων ἔλεγε γελοιοτάτους εἶναι τοὺς ἀστρονομοῦντας, οἳ τοὺς πὰρ ποσὶ τοὺς ἐν τοῖς αἰγιαλοῖς ἰχθῦς οὐ βλέποντες τοὺς ἐν τῷ οὐρανῷ φάσκουσιν εἰδέναι.

4. Πινδάρου.

Τοὺς φυσιολογοῦντας ἔφη Πίνδαρος
ἀτελῆ σοφίας καρπὸν δρέπειν.

5. Ἐκ τῶν Σερήνου Ἀπομνημονευμάτων.

Θαλῆν εἰς τὸν οὐρανὸν ὁρῶντα καὶ ἐμπεσόντα εἰς τὸ βάραθρον ἡ θεράπαινα, Θρᾷττα οὖσα, δίκαια παθεῖν ἔφη· ὃς τὰ παρὰ ποσὶν ἀγνοῶν τὰ ἐν οὐρανῷ ἐσκόπει.

6. Διογένους.

(*) Ἀστρολόγου δέ τινος κατ᾽ ἀγορὰν ἐπιδεικνύντος ἔν τινι πινακίῳ καταγράφους τοὺς ἀστέρας καὶ φάσκοντος, ὅτι οὗτοί εἰσιν οἱ πλανώμενοι τῶν ἀστέρων, ἐπακούσας, Μὴ ψεύδου, εἶπεν, ὦ ἑταῖρε· οὐ γὰρ οὗτοί εἰσιν

2. p. 29. 4. Fr. inc. 14.

οἱ πλανώμενοι, ἀλλὰ οὗτοι, δείξας αὐτῷ τοὺς παρακαθεζομένους.

7. Ἀρίστωνος.

Ἀρίστων ἔφη τῶν ζητουμένων παρὰ τοῖς φιλόσοφοις τὰ μὲν εἶναι πρὸς ἡμᾶς, τὰ δὲ μηδὲν πρὸς ἡμᾶς, τὰ δ' ὑπὲρ ἡμᾶς. Πρὸς ἡμᾶς μὲν τὰ ἠθικὰ, μὴ πρὸς ἡμᾶς δὲ τὰ διαλεκτικά· μὴ γὰρ συμβάλλεσθαι πρὸς ἐπανόρθωσιν βίου· ὑπὲρ ἡμᾶς δὲ τὰ φυσικά· ἀδύνατα γὰρ ἐγνῶσθαι καὶ οὐδὲ παρέχειν χρείαν.

8. Εὐσεβίου.

Θεοὶ ὅτι ἔασιν οὐ χρὴ δίζεσθαι· αὐτόθεν δὲ ἄριστον πεπιστευκέναι. Ζητήσιος γὰρ προτεθείσης καὶ ὁ τῷ ἀνοσιωτάτῳ τῶν λόγων τῷ μὴ εἶναι αὐτοὺς συνιστάμενος ἐθέλει κρατέειν.

9. Ἑρμοῦ ἐκ τοῦ Πρὸς Τάτ.

Θεὸν νοῆσαι μὲν χαλεπὸν, φράσαι δὲ ἀδύνατον. Τὸ γὰρ ἀσώματον σώματι σημῆναι ἀδύνατον, καὶ τὸ τέλειον ἀτελεῖ καταλαβέσθαι οὐ δυνατόν, καὶ τὸ ἀΐδιον τῷ ὀλιγοχρονίῳ συγγενέσθαι δύσκολον. Τὸ μὲν γὰρ ἀεί ἐστι τὸ δὲ παρέρχεται, καὶ τὸ μὲν ἀληθείᾳ ἐστὶ τὸ δὲ ὑπὸ φαντασίας σκιάζεται. Τὸ δὲ ἀσθενέστερον τοῦ ἰσχυροτέρου καὶ τὸ ἔλαττον τοῦ κρείττονος διέστηκε τοσοῦτον, ὅσον τὸ θνητὸν τοῦ θείου· ἡ δὲ μέση τούτων διάστασις ἀμαυροῖ τὴν τοῦ καλοῦ θέαν. Ὀφθαλμοῖς μὲν γὰρ τὰ σώματα θεατὰ, γλώττῃ δὲ τὰ ὁρατα λεκτά· τὸ δὲ ἀσώματον καὶ ἀφανὲς καὶ ἀσχημάτιστον καὶ μὴ ἐξ ὕλης ὑποκείμενον ὑπὸ τῶν ἡμετέρων αἰσθήσεων καταληφθῆναι οὐ δύναται. Ἐννοοῦμαι, ὦ Τάτ, ἐννοοῦμαι, ὃ ἐξειπεῖν οὐ δυνατὸν, τοῦτό ἐστιν ὁ θεός.

10. *Πλάτωνος ἐκ τοῦ Τιμαίου.*

Τὴν δὲ πρὸ τῆς οὐρανοῦ γενέσεως πυρὸς ὕδατός τε καὶ ἀέρος καὶ γῆς φύσιν θεατέον αὐτὴν καὶ τὰ πρὸ τούτου πάθη. Νῦν γὰρ οὐδεὶς πω γένεσιν αὐτῶν μεμήνυκεν, ἀλλ᾽ ὡς εἰδόσι πῦρ ὅ τι ποτέ ἐστιν καὶ ἕκαστον αὐτῶν, λέγομεν ἀρχάς, αὐτὰ τιθέμενοι στοιχεῖα τοῦ παντός, προσῆκον αὐτοῖς, οὐδ᾽ ὡς ἐν συλλαβῆς εἴδεσι μόνον εἰκότως ὑπὸ τοῦ καὶ βραχὺ φρονοῦντος ἀπεικασθῆναι. Νῦν δ᾽ οὖν τό γε παρ᾽ ἡμῶν ὧδε ἐχέτω· τὴν μὲν οὖν ἁπάντων εἴτε ἀρχὴν εἴτε ἀρχὰς εἴτε ὅπη δοκεῖ τούτων πέρι τὸ νῦν οὐ ῥητέον· δι᾽ ἄλλο μὲν οὐδέν, διὰ δὲ τὸ χαλεπὸν εἶναι κατὰ τὸν παρόντα τρόπον τῆς διεξόδου δηλῶσαι τὰ δοκοῦντα. Μήτε οὖν ὑμεῖς οἴεσθε δεῖν ἐμὲ λέγειν, οὔτε αὐτὸς αὖ πείθειν ἐμαυτὸν ἂν εἴην δυνατός, ὡς ὀρθῶς ἐγχειροῖμ᾽ ἄν, τοσοῦτον ἐπιβαλλόμενος ἔργον. Τὸ δὲ κατ᾽ ἀρχὰς ῥηθὲν διαφυλάττων τὴν τῶν εἰκότων λόγων δύναμιν πειράσομαι μηδενὸς ἧττον εἰκότα, μᾶλλον δὲ καὶ ἔμπροσθεν ἀπ᾽ ἀρχῆς περὶ ἑκάστων καὶ ξυμπάντων λέγειν.

11. *Πλάτωνος ἐκ τοῦ Κριτίου ἢ Ἀτλαντικοῦ.*

Περὶ θεῶν, ὦ Τίμαιε, λέγοντά τι πρὸς ἀνθρώπους δοκεῖν ἱκανῶς λέγειν ῥᾷον, ἢ περὶ θνητῶν πρὸς ἡμᾶς. Ἡ γὰρ ἀπειρία καὶ (*) σφοδρὰ ἄγνοια τῶν ἀκουόντων, περὶ ὧν ἂν οὕτως ἔχωσι, πολλὴν εὐπορίαν παρέχεσθον τῷ μέλλοντι λέγειν τι περὶ αὐτῶν.

12. *Ξενοφῶντος ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τῆς Πρὸς Αἰσχίνην.*

Συντυχών μοι Ἑρμογένης τά τε ἄλλα διεξῄει, καὶ περὶ σοῦ δὲ πυθομένου, ἥν τινα ἔχοις φιλοσοφίας ἐπιμέλειαν, ἀπεκρίνατο, τὴν αὐτὴν Σωκράτει. Ἐγὼ δὲ καὶ ἡνίκα

10. p. 48. 11. p. 107.

Ἀθήνησι διέτριβες, τῆς γνώμης σὲ ἠγάσθην. Ὥσπερ οὖν ἠρξάμην σε θαυμάζων, οὕτω καὶ νῦν παρ᾽ ὁντινοῦν τῶν σοφίαν ἀσπασαμένων τεθαύμακα τὸ ἀμετάκλαστόν σου τῆς γνώμης. Μέγιστον γὰρ, ὡς ἐγῷμαι, τεκμήριον ἀρετῆς ἁλόντος ὑπὸ τἀνδρὸς ἐκείνου, εἴπερ θνητὸν καλεῖν τὸν Σωκράτους ἡγοῦντο βίον. Ὅτι μὲν γὰρ τὰ θεῖα ὑπὲρ ἡμᾶς, παντὶ δῆλον· ἀπόχρη δὲ τὸ κρεῖττον τῆς δυνάμεως αὐτοῦ σέβειν. Οἳ δ᾽ εἰσὶν οὔτε εὑρεῖν ῥᾴδιοι, οὔτε ζητεῖν θεμιτόν· οὐδὲ γὰρ δεσποτῶν φύσιν ἢ πρᾶξιν δούλους δεῖ εἰδέναι, οἷς οὐδὲν πλέον ὑπηρεσίας προσήκει. Πότε γὰρ, ὦ Αἰσχίνη, Σωκράτους ἀκήκοέ τις οὐρανίων πέρι λέγοντος, ἢ γραμμὰς εἰς ἐπανόρθωσιν παραινοῦντος μανθάνειν; Μουσικῆς γὰρ ἴσμεν αὐτὸν μέχρις ὤτων ξυνιέντα· διετέλει δὲ ἑκάστοτε αὐτὸς λέγων τι καλὸν, καὶ τί ἀνδρεία τε καὶ δικαιοσύνη καὶ αἱ ἄλλαι ἀρεταί. Ἀνθρώπινα γοῦν ἀγαθὰ αὐτὰ ἐκάλει, τὰ δ᾽ ἄλλα ἢ ἀδύνατα ἀνθρώποις ἁλῶναι ἔφασκεν ἢ μύθων εἶναι συγγενῆ, μετὰ ὀφρύος σοφιστῶν διεξιόντων. Καὶ οὐκ ἔλεγε μὲν ταῦτα, οὐκ ᾔδει δὲ πράττειν. Παυσάσθωσαν οὖν ἐλεγχόμενοι πρὸς τὸ εἰκὸς ἴσως ἂν, οἷς Σωκράτης οὐκ ἤρεσκεν, ᾧ ζῶντι μὲν ὁ θεὸς σοφίαν ἐμαρτύρησεν· οἱ δὲ κτείναντες τῆς μετανοίας ἀποκάθαρσιν οὐχ εὗρον. Τὸ δὲ καλὸν ἄρα· Αἰγύπτου γὰρ ἠράσθησαν καὶ τῆς Πυθαγόρου τερατώδους σοφίας, ὧν τὸ περιττὸν καὶ τὸ μὴ μόνιμον ἐπὶ Σωκράτει ἤλεγξεν ἔρως τυραννίδος καὶ ἀντὶ λιτῆς διαίτης Σικελιώτης γαστρὸς ἀμέτρου τράπεζα.

13. Ξενοφῶντος ἐν α´ Ἀπομνημονευμάτων.

Οὐδὲ γὰρ περὶ τῆς τῶν πάντων φύσεως ᾗπερ τῶν

13. I. 1, 11.

ἄλλων οἱ πλεῖστοι διελέγετο, σκοπῶν ὅπως ὁ καλούμενος ὑπὸ τῶν σοφιστῶν κόσμος ἔχει, καὶ τίσιν ἀνάγκαις γίγνεται τῶν οὐρανίων, ἀλλὰ καὶ τοὺς φροντίζοντας τὰ τοιαῦτα μωραίνοντας ἀπεδείκνυεν. [Καὶ πρῶτον μὲν αὐτῶν ἐσκόπει, πότερά ποτε νομίσαντες ἱκανῶς ἤδη τἀνθρώπινα εἰδέναι ἔρχονται ἐπὶ τὸ περὶ τῶν τοιούτων φροντίζειν, ἢ τὰ μὲν ἀνθρώπινα παρέντες, τὰ δαιμόνια δὲ σκοποῦντες, ἡγοῦνται τὰ προσήκοντα πράττειν.] Ἐθαύμαζε δ' εἰ μὴ φανερὸν ἐστιν αὐτοῖς, ὅτι ταῦτα ἀδύνατόν ἐστιν ἀνθρώποις εὑρεῖν, εἴ γε καὶ τοὺς μέγιστον φρονοῦντας ἐπὶ τῷ περὶ τούτων λέγειν οὐ ταὐτὰ δοξάζειν ἀλλήλοις, ἀλλὰ τοῖς μαινομένοις ὁμοίως διακεῖσθαι πρὸς ἀλλήλους. Τῶν τε γὰρ μαινομένων τοὺς μὲν οὐδὲ τὰ δεινὰ δεδιέναι, τοὺς δὲ καὶ τὰ μὴ δεινὰ φοβεῖσθαι· (*) καὶ τοῖς μὲν οὐδ' ἐν ὄχλῳ δοκεῖν αἰσχρὸν εἶναι λέγειν ἢ ποιεῖν ὁτιοῦν, τοῖς δ' οὐκ ἐξιτητέον εἰς ἀνθρώπους εἶναι δοκεῖν· καὶ τοὺς μὲν οὐθ' ἱερὸν οὔτε βωμὸν οὔτε ἄλλο τῶν θείων οὐδὲν τιμᾶν, τοὺς δὲ καὶ λίθους καὶ ξύλα τὰ τυχόντα καὶ θηρία σέβεσθαι· τῶν τε περὶ τῆς τῶν πάντων φύσεως μεριμνώντων τοῖς μὲν δοκεῖν ἓν μόνον τὸ ὂν εἶναι, τοῖς δ' ἄπειρα τὸ πλῆθος· καὶ τοῖς μὲν ἀεὶ πάντα κινεῖσθαι, τοῖς δ' οὐδὲν ἄν ποτε κινηθῆναι· καὶ τοῖς μὲν πάντα γίγνεσθαί τε καὶ ἀπόλλυσθαι, τοῖς δ' οὔτ' ἂν γενέσθαι ποτὲ οὐδὲν, οὔτε ἀπολέσθαι.

14. Ἀῤῥιανοῦ Ἐπικτητίου Πρὸς τὸν περὶ οὐσίας.

Τί μοι μέλει, φησὶ, πότερον ἐξ ἀτόμων ἢ ἐξ ἀμερῶν ἢ ἐκ πυρὸς καὶ γῆς συνέστηκε τὰ ὄντα; οὐ γὰρ ἀρκεῖ μαθεῖν τὴν οὐσίαν τοῦ ἀγαθοῦ καὶ κακοῦ, καὶ τὰ μέτρα

14. Fragm. 175.

τῶν ὀρέξεων καὶ ἐκκλίσεων, καὶ ἔτι ὁρμῶν καὶ ἀφορμῶν, καὶ τούτοις ὥσπερ κανόσι χρώμενον διοικεῖν τὰ τοῦ βίου, τὰ δ' ὑπὲρ ἡμᾶς ταῦτα χαίρειν ἐᾶν, ἅ τινα τυχὸν μὲν ἀκατάληπτά ἐστιν ἀνθρωπίνῃ γνώμῃ, εἰ δὲ καὶ τὰ μάλιστα θῇ τις εἶναι κατάληπτα, ἀλλ' οὖν τί ὄφελος καταληφθέντων; οὐχὶ δὲ διακενῆς πράγματα ἔχειν φατέον τοὺς ταῦτα ὡς ἀναγκαῖα τῷ τοῦ φιλοσόφου λόγῳ προσνέμοντας; Μή τι οὖν καὶ τὸ ἐν Δελφοῖς παράγγελμα παρέλκον ἐστὶ, τὸ γνῶθι σαυτόν; Τοῦτο δὲ μὲν οὔ φησι. Τίς οὖν ἡ δύναμις αὐτοῦ; εἰ χορευτῇ τις παρήγγελλε τὸ γνῶναι ἑαυτὸν, οὐκ ἂν ἐν τῇ προστάξει προσεῖχε τῷ ἐπιστραφῆναι;

*) Πάντες δ' ἐς αὐτὸν ὁρῶσι διακρίνοντα θέμιστας
ἰθείῃσι δίκῃσιν· ὁ δ' ἀσφαλέως ἀγορεύων
αἶψά τε καὶ μέγα νεῖκος ἐπισταμένως κατέπαυσε.
τοὔνεκα γὰρ βασιλῆες ἐχέφρονες, οὕνεκα λαοῖς
βλαπτομένοις ἀγορῆφι μετάτροπα ἔργα τελεῦσι,
ῥηϊδίως μαλακοῖσι παραιφάμενοι ἐπέεσσιν.
ἐρχόμενον δ' ἀνὰ ἄστυ θεὸν ὣς ἱλάσκονται
αἰδοῖ μειλιχίῃ· μετὰ δὲ πρέπει ἀγρομένοισι.

ΠΕΡΙ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ. ΠΑ.

1. Αἰσχύλου Προμηθέως.

Καὶ μὴν ἀριθμὸν ἔξοχον σοφισμάτων
ἐξηῦρον αὐτοῖς, γραμμάτων δὲ σύνθεσιν,
μνήμην ἁπάντων μουσομητέρ' ἐργάνην.

2. Φιλήμονος.

Ἆρ' ἔστι τοῖς νοσοῦσι χρήσιμος λόγος.

*) Hesiod. Theog. 85. 1. V. 458. 2. Cleric. p. 308.

ὡς σπλήνιον πρὸς ἕλκος οἰκείως τεθὲν
τὴν φλεγμονὴν ἔπαυσεν, οὕτω καὶ λόγος.

3. Εὐριπίδου.

Καὶ τῶν παλαιῶν πόλλ' ἔπη καλῶς ἔχει·
(*) λόγος γὰρ ἐσθλὸς φάρμακον φόβου βροτοῖς.

4. Φιλήτα Παιγνίων.

Οὔ μέ τις ἐξ ὀρέων ἀποφώλιος ἀγροιώτης
αἱρήσει κλήθρην, αἱρόμενος μακέλην·
ἀλλ' ἐπέων εἰδὼς κόσμον καὶ πολλὰ μογήσας
μύθων παντοίων οἶμον ἐπιστάμενος.

5. Εὐριπίδου Ἡρακλέους.

Οὐ παύσομαι τὰς Χάριτας
ταῖς Μούσαις συγκαταμιγνὺς
ἡδίσταν συζυγίαν.
μὴ ζῴην μετ' ἀμουσίας.

6. Εὐριπίδου Ἀνδρομέδας.

Ὦ τλῆμον, ὥς σοι τὰς τύχας μὲν ἀσθενεῖς
ἔδωχ' ὁ δαίμων· μέγα φρονοῦσι δ' οἱ λόγοι.

7. Εὐριπίδου Παλαμήδη.

Τὰ τῆς γε λήθης φάρμακ' ὀρθώσας, μόνον
ἄφωνα καὶ φωνοῦντα συλλαβὰς τιθεὶς
ἐξεῦρον ἀνθρώποισι γράμματ' εἰδέναι,
ὥστ' οὐ παρόντα ποντίας ὑπὲρ πλακὸς
τἀκεῖ κατ' οἴκους πάντ' ἐπίστασθαι καλῶς,
παισίν τ' ἀποθνήσκοντα γραμμάτων μέτρον
γράψαντας εἰπεῖν, τὸν λαβόντα δ' εἰδέναι.
ἃ δ' εἰς ἔριν πίπτουσιν ἀνθρώποις κακὰ,
δέλτος διαιρεῖ κοὐκ ἐᾷ ψευδῆ λέγειν.

8. Καλλιμάχου δεύτερον.

3. Fr. inc. 36. 5. V. 675. 6. Fr. 18. 7. Fr. 2. 8. Fr. 106.

Καὶ γὰρ ἐγὼ τὰ μὲν ὅσσα καρήατι τῆμος ἔδωκα
ξανθὰ σὺν εὐόδμοις ἁβρὰ λίπη στεφάνοις,
ἄπνοα πάντ᾽ ἐγένοντο παραχρῆμ᾽· ὅσσα τ᾽ ὀδόντων
ἔνδοθι νειαίραν τ᾽ εἰς ἀχάριστον ἔδυ,
καὶ τῶν οὐδὲν ἔμεινεν ἐς αὔριον· ὅσσα δ᾽ ἀκουὰς
εἰσεθέμην, ἔτι μοι μοῦνα πάρεστι τάδε.

9. Φιλήμονος ἐξ Ἀπόλλωνος.

Οὐχὶ μόνον οὗτος εὗρε πῶς λαλήσομεν
αὐτοῖς, ἀπέχοντες πολὺν ἀπ᾽ ἀλλήλων χρόνον,
οὐδ᾽ ὃν τρόπον μηδέποτε μηδὲ εἷς πάλιν
ἐπιλήσεθ᾽ ἡμῶν μηδὲν, ἐμβλέψας δέ που
τὰχ τοῦ χρόνου τοῦ παντὸς εἴσετ᾽, ἀλλὰ καὶ
ψυχῆς ἰατρὸν κατέλιπε τὰ γράμματα.

10. Ἰσοκράτους Εὐαγόρᾳ.

Ἐγὼ δὲ, ὦ Νικόκλεις, ἡγοῦμαι μὲν εἶναι καλὰ μνημεῖα καὶ τὰς τῶν σωμάτων εἰκόνας, πολὺ μέντοι πλείονος ἀξίας τῶν πράξεων καὶ τῆς διανοίας, ἃς ἐν τοῖς λόγοις ἄν τις μόνον τοῖς τεχνικῶς ἔχουσι θεωρήσειεν.

11. Δημοκρίτου.

Ἰσχυρὸν εἰς πειθὼ λόγος γίγνεται.

12. Σωκράτους.

Ἐν μὲν πολέμῳ πρὸς ἀσφάλειαν σίδηρος χρυσοῦ κρείττων, ἐν δὲ τῷ ζῆν ὁ λόγος τοῦ πλούτου.

13. Τοῦ αὐτοῦ.

Ὁ λόγος, ὥσπερ πλάστης ἀγαθὸς, καλὸν τῇ ψυχῇ περιτίθησι σχῆμα.

14. Πλάτωνος ἐκ τοῦ Φιλήβου.

Ἐπειδὴ φωνὴν ἄπειρον κατενόησεν εἴτε τις θεὸς εἴτε καὶ θεῖος ἄνθρωπος, ὡς ὁ λόγος ἐν Αἰγύπτῳ Θεὺθ τινα

9. Cleric. p. 294. 14. P. 18.

τοῦτον γενέσθαι λέγων, ὃς πρῶτος τὰ φωνήεντα ἐν τῷ ἀπείρῳ κατενόησεν οὐχ ἓν ὄντα, ἀλλὰ πλείω, καὶ πάλιν ἕτερα φωνῆς μὲν οὔ, φθόγγου δὲ μετέχοντά τινος· ἀριθμὸν δέ τινα καὶ τούτων εἶναι· τρίτον δὲ εἶδος γραμμάτων διεστήσατο, τὰ νῦν λεγόμενα ἄφωνα ἡμῖν· (*) τὸ μετὰ τοῦτο διῄρει τά τε ἄφθογγα καὶ ἄφωνα μέχρι καὶ ἑνὸς ἑκάστου, καὶ τὰ φωνήεντα καὶ τὰ μέσα κατὰ τὸν [αὐτὸν] τρόπον, ἕως ἀριθμὸν αὐτῶν λαβὼν ἑνί τε ἑκάστῳ καὶ ξύμπασι στοιχεῖον ἐπωνόμασε. Καθορῶν δὲ ὡς οὐδεὶς ἡμῶν οὐδ' ἂν ἓν αὐτὸ καθ' αὑτὸ ἄνευ πάντων αὐτῶν μάθοι, τοῦτον δὲ δεσμὸν αὖ λογισάμενος ὡς ὄντα ἕνα καὶ πάντα ταῦτα ἕν πως ποιοῦντα, μίαν ἐπ' αὐτοῖς ὡς οὖσαν γραμματικὴν τέχνην ἐπεφθέγξατο προσειπών.

15. *Πλάτωνος ἐκ τοῦ Θεαιτήτου.*

Ὀνομάτων γὰρ συμπλοκὴν εἶναι λόγου οὐσίαν. Οὕτω δὴ τὰ μὲν στοιχεῖα ἄλογα καὶ ἄγνωστα εἶναι, αἰσθητὰ δέ· τὰς δὲ συλλαβὰς γνωστάς τε καὶ ῥητὰς καὶ ἀληθεῖ δόξῃ δοξαστάς. Ὅταν μὲν οὖν ἄνευ λόγου τὴν ἀληθῆ δόξαν τινός τις λάβῃ, ἀληθεύειν μὲν αὐτοῦ τὴν ψυχὴν περὶ αὐτὸ, γιγνώσκειν δ' οὔ. Τὸν γὰρ μὴ δυνάμενον δοῦναί τε καὶ δέξασθαι λόγον, ἀνεπιστήμονα εἶναι περὶ τούτου· προσλαβόντα δὲ λόγον, δυνατόν τε ταῦτα πάντα γεγονέναι καὶ τελέως πρὸς ἐπιστήμην ἔχειν.

16. *Πλάτωνος ἐκ τοῦ Σοφιστοῦ.*

Φέρε δὴ, καθάπερ περὶ τῶν εἰδῶν καὶ τῶν γραμμάτων ἐλέγομεν, περὶ τῶν ὀνομάτων πάλιν ὡσαύτως ἐπισκεψώμεθα· φαίνεται γάρ δὴ ταύτῃ τὸ νῦν ζητούμενον. Τὸ ποῖον οὖν δὴ περὶ τῶν ὀνομάτων ὑπακουστέον; Εἴτε

15. Pag. 202. 16. Pag. 261.

πάντα ἀλλήλοις ξυναρμόττειν εἴτε μηδὲν εἴτε τὰ μὲν ἐθέλει, τὰ δὲ μή. Δῆλον τοῦτό γε, ὅτι τὰ μὲν ἐθέλει, τὰ δ᾽ οὔ. Τὸ τοιόνδε λέγεις ἴσως, ὅτι τὰ μὲν ἐφεξῆς λεγόμενα καὶ δηλοῦντά τι ξυναρμόττει, τὰ δὲ τῇ συνεχείᾳ μηδὲν σημαίνοντα ἀναρμοστεῖ. Πῶς; τί τοῦτ᾽ εἶπες; Ὅπερ ᾠήθην ὑπολαβόντα σε προσομολογεῖν· ἔστι γάρ ἡμῖν που τῶν τῇ φωνῇ περὶ τὴν οὐσίαν δηλωμάτων διττὸν γένος. Πῶς; Τὸ μὲν ὀνόματα, τὸ δὲ ῥήματα κληθέν. Εἰπὲ ἑκάτερον. Τὸ μὲν ἐπὶ ταῖς πράξεσιν ὂν δήλωμα ῥῆμά που λεγόμενον. Ναί. Τὸ δέ γε ἐπ᾽ αὐτοῖς τοῖς ἐκείνας πράττουσι σημεῖον τῆς φωνῆς ἐπιτεθὲν ὄνομα. Κομιδῇ μὲν οὖν. Οὐκ οὖν ἐξ ὀνομάτων μὲν μόνων συνεχῶς λεγομένων οὐκ ἔστι ποτὲ λόγος, οὐδ᾽ αὖ ῥημάτων χωρὶς ὀνομάτων λεχθέντων. Τοῦτ᾽ οὐκ ἔμαθον. Δῆλον γὰρ ὡς πρὸς ἕτερόν τι βλέπων ἄρτι ξυνωμολόγεις· ἐπεὶ τοῦτ᾽ αὐτὸ ἐβουλόμην εἰπεῖν, ὅτι ξυνεχῶς ὧδε λεγόμενα ταῦτ᾽ οὐκ ἔστι λόγος. Πῶς; Οἷον, βαδίζει, τρέχει, καθεύδει, καὶ τἆλλα ὅσα πράξεις σημαίνει ῥήματα, κἂν πάντα τις ἐφεξῆς αὐτὰ εἴπῃ, λόγον οὐδέν τι μᾶλλον ἀπεργάζεται. Πῶς γάρ; Οὐκ οὖν καὶ πάλιν ὅταν λέγηται, λέων, ἔλαφος, ἵππος, ὅσα τε ὀνόματα τῶν τὰς πράξεις αὖ πραττόντων ὠνομάσθη, καὶ κατὰ ταύτην δὴ τὴν συνέχειαν οὐδείς πω ξυνέστη λόγος. Οὐδεμίαν γὰρ οὔτε οὕτως οὔτ᾽ ἐκείνως πρᾶξιν οὔτ᾽ ἀπραξίαν, οὐδὲ οὐσίαν ὄντος οὐδὲ μὴ ὄντος δηλοῖ τὰ φωνηέντα, πρὶν ἄν τις τοῖς ὀνόμασι τὰ ῥήματα κεράσῃ· τότε δ᾽ ἥρμοσέ τε καὶ λόγος ἐγένετο εὐθὺς ἡ πρώτη συμπλοκὴ σχεδὸν (*) τῶν λόγων, ὁ πρῶτός τε καὶ σμικρότατος. Πῶς ἆρ᾽ ὧδε λέγεις; Ὅταν εἴπῃ τις, ἄνθρωπος μανθάνει, λόγων εἶναι φῂς τοῦτον ἐλάχιστόν

τε καὶ πρῶτον; Ἔγωγε. Δηλοῖ γὰρ ἤδη που τότε περὶ τῶν ὄντων ἢ γιγνομένων ἢ γεγονότων ἢ μελλόντων, καὶ οὐκ ὀνομάζει μόνον, ἀλλά τι περαίνει, συμπλέκων τὰ ῥήματα τοῖς ὀνόμασι. Διὸ λέγειν τε [καὶ] αὐτὸν, ἀλλ' οὐ μόνον ὀνομάζειν εἴπομεν, καὶ δὴ καὶ τῷ πλέγματι τούτῳ τὸ ὄνομα ἐπεφθεγξάμεθα λόγον. Ὀρθῶς. Οὕτω δὴ καθάπερ τὰ πράγματα τὰ μὲν ἀλλήλοις ἥρμοττε, τὰ δ' οὔ· καὶ περὶ τὰ τῆς φωνῆς αὖ σημεῖα τὰ μὲν οὐχ ἁρμόττει, τὰ δὲ ἁρμόττοντα αὐτῶν λόγον ἀπειργάσατο. Παντάπασι μὲν οὖν.

17. Ἐκ τῆς Ἰαμβλίχου Ἐπιστολῆς πρὸς Δέξιππον περὶ διαλεκτικῆς.

Θεὸς ἦν τις ὡς ἀληθῶς ὁ καταδείξας τὴν διαλεκτικὴν καὶ καταπέμψας τοῖς ἀνθρώποις, ὥς μὲν λέγουσί τινες, ὁ λόγιος Ἑρμῆς ὁ φέρων ἐν ταῖν χεροῖν τὸ σύνθημα αὐτῆς τῶν εἰς ἀλλήλους ἀποβλεπόντων δρακόντων· ὡς ἀεὶ δεδοκιμασμένοι καὶ πρόκριτοι τῶν ἐν φιλοσοφίᾳ διατείνονται, ἡ τῶν Μουσῶν πρεσβυτάτη Καλλιόπη τὴν ἄπταιστον ἀσφάλειαν τοῦ λόγου καὶ ἀνέλεγκτον αἰδοῖ μειλιχίῃ διαπρέπουσαν παρέσχηκεν· ὡς δὲ τὰ ἔργα αὐτὰ δεικνυσιν, αὐτὸς ὁ ἐν Δελφοῖς θεὸς οὔτε λέγων, καθ' Ἡράκλειτον, οὔτε κρύπτων ἀλλὰ σημαίνων τὰς μαντείας, ἐγείρει πρὸς διαλεκτικὴν διερεύνησιν τοὺς ἐπηκόους τῶν χρησμῶν, ἀφ' ἧς ἀμφιβολία τε καὶ ὁμωνυμία ἐκρίθησαν· καὶ διττὸν πᾶν ἀνερευνηθὲν φῶς ἐπιστήμης ἀνῆψεν· ὃ κατιδὼν καὶ Θεμιστοκλῆς καλῶς καὶ διερευνήσας δεόντως τὸ ξύλινον τεῖχος, αἴτιος ἀναμφισβητήτως κατέστη τῆς σωτηρίας τοῖς Ἕλλησιν. Ἀδελφὰ δὲ τούτων καὶ ὁ ἐν Βραγχίδαις θεὸς ἐκφαίνει τῆς διαλεκτικῆς ἔργα, περιφανῆ τὴν ἐπαγωγὴν παραδηλῶν, ὅταν λέγῃ· οὔτ' ἂν

ὠκυπέτης ἰὸς οὔτε λύρη οὔτε ναῦς οὔτ' ἄλλο οὐδὲν ἄνευ ἐπιστημονικῆς χρήσεως γένοιτ' ἄν ποτε ὠφέλιμον.

18. Ἐκ τῆς Ἰαμβλίχου ἐπιστολῆς πρὸς Σώπατρον περὶ διαλεκτικῆς.

Πάντες ἄνθρωποι χρῶνται τῷ διαλέγεσθαι, ἔμφυτον ἐκ νέων ἔχοντες τήνδε τὴν δύναμιν καὶ μέχρι τινὸς οἱ μὲν μᾶλλον, οἱ δὲ ἧττον αὐτῆς μετέχοντες. Τὸ δὴ τῶν θεῶν δῶρον οὐδένα τρόπον δεῖ προΐεσθαι, ἀλλὰ καὶ ἐν μελέταις καὶ ἐμπειρίαις καὶ τέχναις αὐτὸ κρατύνειν ἄξιον. Ὅρα γὰρ ὅτι καὶ παρ' ὅλον τὸν βίον διατελεῖ χρησιμώτατον ὂν διαφερόντως· ἐν μὲν ταῖς ἐντεύξεσι προσομιλοῦν τοῖς ἀνθρώποις κατὰ τὰς κοινὰς ἐννοίας καὶ δόξας, ἐν δὲ ταῖς εὑρέσεσι τῶν τεχνῶν τὰς πρώτας ἀρχὰς αὐτῶν ἀνευρίσκον, λογιζόμενον δὲ πρὸ τῶν ἔργων, ὅπως αὐτὰ χρὴ πράττειν, προγυμνασίαν δὲ καὶ πρὸς τὰς κατὰ φιλοσοφίαν ἐπιστήμας θαυμασίας οἵας μεθόδους παρεχόμενον. Εἰ δὲ δεῖ καὶ τὰ πρὸ τούτων ἐννοεῖν, οὐκ ἔστιν οὐδὲν μόριον φιλοσοφίας ἄνευ τοῦ κατὰ διαλεκτικὴν λόγου παραγιγνόμενον· ἀλλὰ καὶ εἴ τι φυσικὸν δόγμα ἀνευρίσκομεν, λογικῶς αὐτὸ βεβαιούμεθα, καὶ ὅσα περὶ θεῶν σκεπτόμεθα, λόγος διαλεκτικός ἐστιν ὁ συγκατασκευάσας, ὅλως δὲ οὐδὲν οὔτε εἰπεῖν (*) οὔτε ἀκοῦσαι δυνατὸν ἀπαλλαγέντας τῆς μεθόδου ταύτης· καὶ γὰρ αὐτὸ τὸ μὴ [χρῆναι] διδάσκειν διαλεκτικὴν διαλεκτικῶς ἐπιχειροῦντας δεῖ καταμανθάνειν. Εἴτε οὖν ἐπιτηδευτέον εἴτε μὴ, διαλεκτικὴν ἀσκεῖν· καὶ γάρ ἐστιν ἄτοπον, εἰ τὰ μὲν ἄλλα πάντα λόγῳ κρίνομεν, αὐτὴν δὲ ἀφήσομεν τὴν ἀκριβεστάτην τοῦ λόγου θεωρίαν· καὶ λόγῳ προέχοντες τῶν ἄλλων ζώων καὶ τοῦτο ἐξαίρετον ἀγαθὸν κεκτημένοι τῆς ἀνθρωπείας φύσεως, εἰκῇ καὶ ὡς ἔτυχε

κατ' αὐτὸν ἐνεργήσομεν· καὶ τὴν συμμεμιγμένην διάσκεψιν τοῦ λόγου πρὸς τὰ ἄλλα ὅλα πράγματα ἀγαπῶμεν, αὐτὴν δὲ τὴν ἑαυτοῦ γνῶσιν τοῦ λόγου, καθ' ἣν ἀφέμενος τῶν ἄλλων τὴν περὶ αὐτοῦ ἐπιστήμην κατεστήσατο σεμνοτάτην οὖσαν καὶ τιμιωτάτην, ὡς μαρτυρεῖ καὶ τὸ ἐν Πυθοῖ γράμμα, ἀποδοκιμάσομεν ὡς ἀπόβλητον.

19. Ἐν τῷ αὐτῷ.

Μετίωμεν δὴ οὖν ἐπὶ τὰς κατὰ φιλοσοφίαν διατριβάς. Πασῶν πρῶταί εἰσιν αἱ πρὸς ἀνάμνησιν ἀναγόμεναι· ταύτας δὴ οὖν καὶ ὁ Σωκράτης ἐπιδεικνύει τῷ Μένωνι, διὰ τοῦ καλῶς ἐρωτᾶν ὁρώμεναι καὶ φαινόμεναι· δεύτεραι δ' ἂν εἶεν αἱ μαιείας ἕνεκα προσαγόμεναι καὶ τὰ γεννηθέντα εἰς φῶς προάγουσαι καὶ διακρίνουσαι, τίνα μὲν αὐτῶν ἀληθῆ, τίνα δὲ ψευδῆ. Ἀλλὰ καὶ αὗται πᾶσαι διὰ τῆς διαλεκτικῆς τὸ κῦρος ἔχουσιν, ἐπειδὴ αὗταί εἰσιν αἱ διὰ τῶν ἐλέγχων καθάρσεις τῆς διανοίας, παρατιθεῖσαι τἀναντία δοξάσματα τῶν προσδιαλεγομένων καὶ συγκρούουσαι αὐτὰ πρὸς ἄλληλα. Ἄλλαι δὲ πείρας ἕνεκα καὶ γυμνασίας προσφερόμεναι τοῖς ἐπηκόοις, ἢ ὅσαι εἰς θέσιν ἐπιχειροῦσιν ἢ εἴ τινες ἐξετάζουσι τὰς τῶν παλαιῶν ἀκροάσεις· ὧν οὐδεμία ἄνευ διαλεκτικῆς περαίνει τὸ ἑαυτῆς ἔργον. Ὅλως δὲ οὐχ οἷόν τε λόγον διδόναι καὶ λαμβάνειν δεόντως, εἰ μή τις κτήσαιτο ταύτην τὴν περὶ τὸν λόγον ἐπιστήμην.

ΕΙΣ ΤΟ ΕΝΑΝΤΙΟΝ ΠΕΡΙ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ. ΠΒ.

1. Εὐριπίδου Ἱππολύτῳ.

Φεῦ φεῦ, τὸ μὴ τὰ πράγματ' ἀνθρώποις ἔχειν
φωνήν, ἵν' ὦσι μηδὲν οἱ δεινοὶ λόγοι.
νῦν δ' εὐρύθμοισι στόμασι τἀληθέστατα
κλέπτουσιν, ὥστε μὴ δοκεῖν ἃ χρὴ δοκεῖν.

2. Εὐριπίδου Ἀντιόπη.

Ἐκ παντὸς ἄν τις πράγματος δισσῶν λόγων
ἀγῶνα θεῖτ' ἄν, εἰ λέγειν εἴη σοφός.

3. Εὐήνου.

Πολλοῖς ἀντιλέγειν μὲν ἔθος περὶ παντὸς ὁμοίως,
ὀρθῶς δ' ἀντιλέγειν οὐκέτι τοῦτ' ἐν ἔθει.
καὶ πρὸς μὲν τούτους ἀρκεῖ λόγος εἷς ὁ παλαιός,
σοὶ μὲν ταῦτα δοκοῦντ' ἐστίν, ἐμοὶ δὲ τάδε.

4. Ἀκεσίλαος ὁ φιλόσοφος ἔφη, Τοὺς διαλεκτικοὺς ἐοικέναι τοῖς ψηφοπαίκταις, οἵτινες χαριέντως παραλογίζονται.

5. Ζήνωνος.

Ζήνων τὰς τῶν διαλεκτικῶν τέχνας εἴκαζε τοῖς εἰκαίοις μέτροις οὐ πυρὸν οὐδ' ἄλλο τι τῶν (*) σπουδαίων μετροῦσιν, ἀλλ' ἄχυρα καὶ κόπρια.

6. Πυθαγόρου.

Κενὸς ἐκείνου φιλοσόφου λόγος, ὑφ' οὗ μηδὲν ἀνθρώπου πάθος θεραπεύεται. Ὥσπερ γὰρ ἰατρικῆς οὐκ ὄφελος μὴ τὰς νόσους ἐκβαλλούσης ἀπὸ τῶν σωμάτων, οὕτως οὐδὲ φιλοσοφίας, εἰ μὴ τὸ τῆς ψυχῆς κακὸν ἐκβάλλοι.

1. Fr. 12. 2. Fr. 29.

7. Ἐκ τῶν Ἀρίστωνος Ὁμοιωμάτων.

Οἱ ἐν διαλεκτικῇ βαθύνοντες ἐοίκασι καρκίνους μασωμένοις, οἳ δι' ὀλίγον τρόφιμον περὶ πολλὰ ὀστᾶ ἀσχολοῦνται.

8. Ἀντισθένους.

Οὐκ ἀντιλέγοντα δεῖ τὸν ἀντιλέγοντα παύειν, ἀλλὰ διδάσκειν· οὐδὲ γὰρ τὸν μαινόμενον ἀντιμαινόμενός τις ἰᾶται.

9. Κλεάνθους.

Κλεάνθης ἐρωτώμενος διὰ τί παρὰ τοῖς ἀρχαίοις οὐ πολλῶν φιλοσοφησάντων ὅμως πλείους διέλαμψαν ἢ νῦν, Ὅτι, εἶπε, τότε μὲν ἔργον ἠσκεῖτο, νῦν δὲ λόγος.

10. Ἐκ τῶν Σερήνου ἀπομνημονευμάτων.

Διαλεκτικὴν δὲ φεῦγε, συγκυκᾷ τἄνω κάτω.

11. Ἀρίστωνος.

Ἀρίστων ἔλεγεν, ἐοικέναι τὴν διαλεκτικὴν τῷ ἐν ταῖς ὁδοῖς πηλῷ· πρὸς οὐδὲν γὰρ οὐδ' ἐκεῖνον χρήσιμον ὄντα καταβάλλειν τοὺς βαδίζοντας.

12. Θεοκρίτου.

Θεόκριτος πρός τινα διαλεκτικὸν συντεταμένως αὐτῷ καὶ ἐριστικῶς ἀποκρινόμενον, ἔφη,

Ὡς ἔρις ἔκ τε θεῶν ἔκ τ' ἀνθρώπων ἀπόλοιτο.

13. Καρνεάδου.

Καρνεάδης τὴν διαλεκτικὴν ἔλεγε πολύποδι ἐοικέναι· καὶ γὰρ ἐκεῖνον αὐξηθεῖσας τὰς πλεκτάνας κατεσθίειν, καὶ τούτους προϊούσης τῆς δυνάμεως καὶ τὰ σφέτερα ἀνατρέπειν.

14. Κλειτομάχου.

7. Vid. Diog. Laert. VII. 161. 9. Vid. Diog. Laert. VII. 171. 11. Ib. VII. 161.

Κλειτόμαχος εἴκαζε τὴν διαλεκτικὴν τῇ σελήνῃ· καὶ γὰρ ταύτην οὐ παύεσθαι φθίνουσαν καὶ αὐξομένην.

15. *Ἀρίστωνος.*

Ἀρίστων τοὺς λόγους τῶν διαλεκτικῶν τοῖς τῶν ἀραχνίων ὑφάσμασιν εἴκαζεν, οὐδὲν μὲν χρησίμους, λίαν δὲ τεχνικούς.

16. *Ἐκ τῶν Ἀρίστωνος Ὁμοιωμάτων.*

Ὁ ἐλλέβορος ὁλοσχερέστερος μὲν ληφθεὶς καθαίρει, εἰς δὲ πάνυ μικρὰ τριφθεὶς πνίγει· οὕτω καὶ ἡ κατὰ φιλοσοφίαν λεπτολογία.

ΟΠΟΙΟΥΣ ΤΙΝΑΣ ΧΡΗ ΕΙΝΑΙ ΤΟΥΣ ΠΑΤΕΡΑΣ ΠΕΡΙ ΤΑ ΤΕΚΝΑ, ΚΑΙ ΟΤΙ ΦΥΣΙΚΗ ΤΙΣ ΑΝΑΓΚΗ ΑΜΦΟΤΕΡΟΥΣ ΕΙΣ ΔΙΑΘΕΣΙΝ ΑΓΕΙ. ΠΓ.

1. *Μενάνδρου.*

Οὐκ ἔστ᾽ ἄκουσμ᾽ ἥδιον, ἢ ῥηθεὶς λόγος
πατρὸς πρὸς υἱὸν περιέχων ἐγκώμιον.

2. *Τοῦ αὐτοῦ.*

Οὐδέποτ᾽ ἀληθὲς οὐδὲν οὔθ᾽ υἱῷ πατὴρ
εἴωθεν ἀπειλεῖν οὔτ᾽ ἐρῶν ἐρωμένῃ.

3. *Εὐριπίδου Μελανίππη.*

Ὅστις δ᾽ ἀμείλικτον πατέρ᾽ ἔχει νεανίας
στυγνόν τ᾽ ἐν οἴκοις, μεγάλα κέκτηται κακά.

4. *Μενάνδρου.*

Ὁ σκληρότατος πρὸς υἱὸν ἐν τῷ νουθετεῖν,
τοῖς μὲν λόγοις πικρός ἐστι, τοῖς δ᾽ ἔργοις πατήρ.

5. *Τοῦ αὐτοῦ.*

1. 2. Cleric. p. 238. 3. Fr. 24. 4. 5. Cleric. p. 238.

Υἱῷ προθύμως ταξιούμενον ποιῶν,
(*) κηδεμόν' ἀληθῶς οὐκ ἔφεδρον ἕξεις βίου.

6. Εὐριπίδου Ἀλκμήνῃ.

Δεινόν τι τέκνων φίλτρον ἔθηκεν
θεὸς ἀνθρώποις.

7. Μενάνδρου Συναριστώσαις.

Πατὴρ δ' ἀπειλῶν οὐκ ἔχει μέγαν φόβον.

8. Θεοδέκτου.

Γονέων τὰ τέκνα σώζουσιν αἱ συμβουλίαι.

9. Φιλήμονος.

Ἡδύ γε πατὴρ τέκνοισιν, εἰ στοργὴν ἔχοι.

10. Μενάνδρου.

Ἡδὺς πατὴρ φρόνησιν ἀντ' ὀργῆς ἔχων.

11. Τοῦ αὐτοῦ.

Υἱὸς δ' ἀμείνων ἐστὶν εὐνοίᾳ πατρός.

12. Τοῦ αὐτοῦ.

Οὐ λυποῦντα δεῖ
παιδάριον ὀρθοῦν, ἀλλὰ καὶ πείθοντά τι.

13. Μενάνδρου.

Ὡς ἡδὺ πρᾷος καὶ νεάζων τῷ τρόπῳ
πατήρ.

14. Χαιρήμονος.

Πρὸς υἱὸν ὀργὴν οὐκ ἔχει χρηστὸς πατήρ.

15. Ἱπποθόου.

Παίδων κρατεῖν δεῖ τῶν νεωτέρων σοφούς.

16. Εὐριπίδου Δίκτυϊ.

Πατέρα τε παισὶν ἡδέως συνεκφέρειν
φίλους ἔρωτας ἐκβαλόντ' αὐθαδίαν,

6. Fr. 7. 7. Cleric. p. 168. 10 — 13. Cleric. p. 238
16. Fr. 7.

παῖδάς τε πατρί· καὶ γὰρ οὐκ αὐθαίρετοι
βροτοῖς ἔρωτες οὐδ᾽ ἑκουσία νόσος·
σκαιόν τι δὴ τὸ χρῆμα γίγνεσθαι φιλεῖ,
θεῶν ἀνάγκας ὅστις ἰᾶσθαι θέλει.

17. Ἐν τῷ αὐτῷ.

Εἷς γάρ τίς ἐστι κοινὸς ἀνθρώποις νόμος,
καὶ θεοῖσι τοῦτο δόξαν, ὡς σαφῶς λέγω,
θηρσίν τε πᾶσι τέκνα τίκτουσιν φιλεῖν.
τὰ δ᾽ ἄλλα χωρὶς χρώμεθ᾽ ἀλλήλων νόμοις.

18. Ἐν τῷ αὐτῷ.

Ἐγὼ νομίζω πατρὶ φίλτατον τέκνον
παισίν τε τοὺς τεκόντας, οὐδὲ συμμάχους
ἄλλους γενέσθαι φήμ᾽ ἂν ἐνδικωτέρους.

19. Ἀντιφάνους.

Υἱῷ γὰρ ἀγαπητῷ τι πράττων πρὸς χάριν,
ἔρανον ἐμαυτῷ τοῦτον οἴομαι φέρειν.

20. Ἀναχάρσιδος.

Ἀνάχαρσις ὁ Σκύθης ἐρωτηθεὶς, διὰ τίνα αἰτίαν οὐ παιδοποιεῖ, ἔφη, Διὰ φιλοτεκνίαν.

21. Εὐριπίδου ἐν Δίκτυϊ.

Ὄντων δὲ παίδων καὶ πεφυκότος γένους,
καινοὺς φυτεῦσαι παῖδας ἐν δόμοις θέλεις,
ἔχθραν μεγίστην σοῖσι συμβάλλων τέκνοις.

22. Σωκράτους.

Πατρὸς ἐπιτίμησις ἡδὺ φάρμακον· ἔχει γὰρ πλέον τὸ ὠφελοῦν τοῦ ἐπιδάκνοντος.

23. Διογένους.

Διογένης ἐρωτηθεὶς τὸ πῶς δεῖ πατέρας καὶ υἱοὺς ἀλλήλοις προσφέρεσθαι, φησὶν, Εἰ μὴ περιμένοιεν αἰτη-

17. Fr. 4. 18. Fr. 10. 21. Fr. 9.

θῆναι ὑπ' ἀλλήλων, ἀλλὰ διδόντες φθάνοιεν. Ἐπιεικῶς δ' ὁ πατὴρ διὰ τὸ προευεργετηκέναι, εἰ μὴ εὖ πάσχοι, ταχέως ἄχθεται· ὁ δὲ υἱὸς ἐντρυφᾷ καὶ οὐκ ἀξιοῖ αἰτεῖν.

24. Θεμιστίου ἐκ τοῦ Μετριοπαθοῦς.

Εὖ ἴστε, ὦ ἄνδρες, ὅτι ὁ φιλότεκνος ἀξιέπαινον πάθος ἐστί· καὶ οὐκ ἔοικε τῷ φιλοχρηματίᾳ ἢ τῷ φιλαργύρῳ. Ἐκεῖνα μὲν γὰρ τὰ ὀνόματα εἰκότως παρὰ τοῖς ἀνθρώποις ὀνείδη λέγεται καὶ ἔστιν· οὐ γὰρ ποιεῖ αὐτὰ ἡ φύσις, ἀλλ' ἡ μοχθηρία ἡ ἡμετέρα. Τοῦτο δὲ ἄνωθεν αὐτῇ ἐνδέδεται ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἐξῆπται ἐκείνης ἀτεχνῶς τῆς χρυσῆς καὶ ἀῤῥήκτου σειρᾶς, ἣν ξυῤῥάπτουσα ἀεὶ καὶ ξυγκολλῶσα τῷ φθίνοντι τὸ φυόμενον, (*) οὐκ ἀπολισθάνει εἰς τὸ μὴ εἶναι. Ὥστε οὐκ αἰσχύνεται ὁ φιλόσοφος τῇ φιλοτεκνίᾳ, ὥσπερ οὐδὲ τῇ φιλοσοφίᾳ τε καὶ φιλολογίᾳ.

25. Δημοκρίτου.

Τοῖς παισὶ μάλιστα χρὴ τῶν ἀνύστων δατεῖσθαι τὰ χρήματα καὶ ἅμα ἐπιμέλεσθαι αὐτῶν, μήτι ἀτηρόν τι ἔωσι διὰ χειρὸς ἔχοντες. Ἅμα μὲν γὰρ πολλῷ φειδότεροι γίγνονται ἐς τὰ χρήματα καὶ προθυμότεροι κτᾶσθαι, καὶ ἀγωνίζονται ἀλλήλοισιν. Ἐν γὰρ τῷ ξυνῷ τὰ τελεύμενα οὐκ ἀνιᾷ, ὥσπερ ἰδίῃ· οὐκ εὐθυμεῖ τὰ ἐπικτώμενα, ἀλλὰ πολλῷ ἧσσον.

26. Ἔξεστιν οὐ πολλὰ τῶν σφετέρων ἀναλώσαντας παιδεῦσαί τε τοὺς παῖδας καὶ τεῖχός τε καὶ σωτηρίην περιβαλέσθαι τοῖς τε χρήμασι καὶ τοῖς σώμασιν αὐτῶν.

27. Πλάτωνος.

Ἦ περὶ σμικροῦ οἴεσθε νυνὶ κινδυνεύειν καὶ σὺ καὶ Λυσίμαχος, ἀλλ' οὐ περὶ τούτου τοῦ κτήματος ὃ τῶν

24. Pag. 363. D. 27. Pag. 185. A.

ὑμετέρων μέγιστον ὂν τυγχάνει; υἱέων γάρ που ἢ χρηστῶν ἢ τἀναντία γενομένων, καὶ πᾶς ὁ οἶκος ὁ τοῦ πατρὸς οὕτως οἰκήσεται, ὁποῖοι ἄν τινες οἱ παῖδες γένωνται. Ἀληθῆ λέγεις. Πολλὴν ἄρα δεῖ προμήθειαν αὐτοῦ ἔχειν.

28. Γαΐου ἐκ τοῦ κατὰ Ἀρτεμισίου.

Ἀλλ' ὅταν ᾖ σωφροσύνη τὸ κρινόμενον, πάντες μὲν οἱ πρεσβύτεροι πατέρες, πάντες δὲ συγγενεῖς οἱ νεώτεροι, πᾶσαι δὲ αἱ κυήσασαι πώποτε μητέρες. Τὸ γὰρ κοσμίους εἶναι τοὺς παῖδας καὶ σώφρονας μίαν καὶ κοινὴν ἁπάντων ἔχει συγγένειαν.

29. Ξενοφῶντος ἐκ τῆς πρὸς Κρίτωνα ἐπιστολῆς.

Εὖ γὰρ ἴσθι Σωκράτην πρὸς ἡμᾶς πολλάκις εἰπόντα, ὅτι οἱ τῶν υἱέων, ἵνα πολλὴν μὲν ἔχωσιν, οὐσίαν φροντίζοντες, ἵνα δὲ καλοὶ κἀγαθοὶ γένωνται ἀμελοῦντες, ἴσον πεπόνθασι τοῖς ἱπποτροφοῦσι, καὶ τὰ μὲν πολεμικὰ οὐ διδάσκουσι, τροφὴν δὲ παμπόλλην παρεχομένοις· οὕτω γὰρ πιοτέροις μὲν τοῖς ἵπποις χρήσονται, ἀπείροις δὲ ὧν χρή· εἶναι γὰρ ἵππου ἀρετὴν οὐ τὴν εὐσαρκίαν, τὴν δὲ κατὰ πόλεμον εὐτολμίαν καὶ ἐμπειρίαν. Τὰ αὐτὰ δ' οὖν ἐξαμαρτάνειν καὶ τοὺς γῆν πολλὴν κτωμένους τοῖς υἱέσιν, αὐτῶν δὲ μὴ ἐπιμελομένους· ἃ γὰρ κεκτήσονται, πολλοῦ ἄξια νομισθήσεται, αὐτοὶ δὲ ὀλίγου· προσήκει δὲ τὸ φυλάττον τοῦ κτηθέντος ἀξιοτιμότερον εἶναι. Καὶ τοίνυν ὁ τὸν ἑαυτοῦ παῖδα πολλοῦ ἄξιον ἀποδείξας, κἂν ὀλίγα καταλίπῃ, πολλὰ ἔδωκε· γνώμῃ γὰρ ἢ πλείω ἢ ἐλάττω γίγνεται ἀγαθῇ μὲν ἔμμετρα, ἐκμελεῖ δὲ καὶ ἀπαιδεύτῳ ὀλίγα. Σὺ δὲ οὐδὲν πλείω τῶν ἀναγκαίων παρέχεις, ἃ τοῖς μὲν διὰ παιδεύσεως ἰοῦσιν ἀναγκαῖά τε

καὶ πλούσια νομίζεται· τοῖς δ' ἀμαθέσι τὸ μὲν ἀλγεινὸν τῆς σαρκὸς ἐκλύει, τὴν δὲ περὶ τοῦ μέλλοντος δυσελπιστίαν οὐ μειοῖ.

(*) ΟΤΙ ΚΑΛΛΙΣΤΟΝ Η ΦΙΛΑΔΕΛΦΙΑ ΚΑΙ Η ΠΕΡΙ ΤΟΥΣ ΣΥΓΓΕΝΕΙΣ ΔΙΑΘΕΣΙΣ, ΚΑΙ ΟΤΙ ΑΝΑΓΚΑΙΟΙ. ΠΔ.

1. Μενάνδρου.

Ὡς ἡδύ γ' ἐν ἀδελφοῖς ἐστιν ὁμονοίας ἔρως.

2. Εὐριπίδου.

Τὸν τῇ φύσει
οἰκεῖον, οὐδεὶς καιρὸς ἀλλότριον ποιεῖ.

3. Εὐριπίδου Ἰφιγενεία.

Δεινὸν κασιγνήτοισι γίγνεσθαι λόγους
μάχας θ', ὅταν ποτ' ἐμπέσωσιν εἰς ἔριν.

4. Διφίλου.

Ἀνδρὸς φίλου γὰρ οἰκίαν καὶ συγγενοῦς,
αὐτοῦ νομίζειν δεῖ τὸν ὀρθῶς συγγενῆ.

5. Ἤ τι κασιγνήτοις ἐπιμέμφεται; οἷσί περ ἀνὴρ
μαρναμένοισι πέποιθε, καὶ εἰ μέγα νεῖκος ὄρηται.

6. Σωτίωνος.

Οἱ ἀδελφοὺς παρέντες καὶ ἄλλους φίλους ζητοῦντες παραπλήσιοι τοῖς τὴν ἑαυτῶν γῆν ἐῶσι, τὴν δὲ ἀλλοτρίαν γεωργοῦσιν.

7. Τοῦ αὐτοῦ.

Ἀθήνησι νεμόμενοι κοινὴν οὐσίαν Ἀχαιὸς καὶ Δῖος ἀδελφοὶ οὕτως εὐγνώμονες ἦσαν, ὥσθ' ὁ μὲν Ἀχαιὸς γεγυμνασιαρχηκὼς ἠξίου τῆς ὑπολοίπου οὐσίας τὸ ἀνά-

1. Cleric. p. 240. 2. Fr. inc. 178. 3. Aul. 376. 5. Od. XVI. 97.

λωμα τὸ εἰς τὴν γυμνασιαρχίαν προστίθεσθαι τῷ αὐτοῦ μέρει· ὁ δὲ ἀντέλεγεν, ὡς καὶ αὐτὸς ἄλλα τινὰ ἀνηλωκώς.

8. Τοῦ αὐτοῦ.

Ὁ Καλλίας χειροτονηθεὶς ἵππαρχος νέος ὤν, ἠξίωσεν ἐπιτραπῆναι αὐτῷ παραχωρῆσαι τῷ ἀδελφῷ Θεοφίλῳ· αὐτῷ γὰρ ἐπεῖναι ἡλικίαν. Ὥστε καὶ εὐδοκίμησεν καὶ ἐν τῷ ὑστέρῳ ἔτει πρῶτος ἐχειροτονήθη.

9. Πλουτάρχου ἐκ τοῦ Περὶ φιλαδελφίας.

Ὅτι χωρὶς ἀδελφῶν οὔτε πλούτου, φασὶν, οὔτε
τᾶς ἰσοδαίμονος ἀνθρώποις βασιληΐδος ἀρχᾶς
ἐστί τις χάρις καὶ ὄνησις.

10. Τοῦ αὐτοῦ.

Ὁ δισάδελφον μὴ φιλῶν οὐδὲ γονέας, οἳ εἰς ἀμφοῖν συνεβάλλοντο.

11. Τοῦ αὐτοῦ.

Οἱ χρηστοὶ παῖδες οὐ μόνον διὰ τοὺς γονεῖς ἑαυτοὺς ἀγαπήσουσιν, ἀλλὰ καὶ τοὺς γονεῖς δι' ἑαυτούς. Ὀφείλοντες γὰρ τοῖς γονεῦσι διὰ πολλὰ χάριν, μάλιστα διὰ τοὺς ἀδελφοὺς ὀφείλουσι.

12. Τοῦ αὐτοῦ..

Ὅτι τὰς Μούσας ὠνομάσθαι λέγουσι διὰ φιλαδελφίαν ὁμοῦ οὔσας.

13. Τοῦ αὐτοῦ.

Πολυδεύκης τὸν καταψιθυρίζοντα τοῦ ἀδελφοῦ πρὸς αὐτὸν κονδύλῳ παίσας ἀπέκτεινε καὶ οὐδὲ θεὸς ἠθέλησε μόνος, ἀλλ' ἡμίθεος μᾶλλον σὺν τῷ ἀδελφῷ γενέσθαι.

14. Θεοφράστου.

Θεόφραστός φησιν, ὅτι τοὺς μὲν ἀλλοτρίους οὐ φι-

9 — 13. Pag. 479. A. seqq. 14. Plutarch. p. 482.

λοῦντα δεῖ κρίνειν, ἀλλὰ κρίναντα φιλεῖν· τοὺς δὲ ἀδελφοὺς ἔμπαλιν.

15. Εὐκλείδου.

Εὐκλείδης ὁ Σωκρατικὸς ἀκούσας τοῦ ἀδελφοῦ λέγοντος, Ἀπολοίμην, εἰ μή σε τιμωρησαίμην· Ἐγὼ δέ, εἶπεν, εἰ μή σε φιλεῖν ἡμᾶς πείσαιμι.

16. Σκιλούρου.

Σκίλουρος ὀγδοήκοντα παῖδας ἄῤῥενας ἀπολιπών, ἐπειδὴ τελευτᾶν ἤμελλε, δεσμὴν ἀκοντίων ἑκάστῳ προτείνων ἐκέλευε καταθραῦσαι. Πάντων δὲ ἀπαγορευσάντων, καθ᾽ ἓν αὐτὸς ἕλκων ἀκόντιον (*) πάντα ῥᾳδίως ἔκλασε, διδάσκων ἐκείνους, ὅτι συνεστῶτες μὲν καὶ ὁμονοοῦντες ἰσχυροὶ διαμένουσιν, ἀσθενεῖς δ᾽ ἔσονται διαλυθέντες.

17. Σωσιάδου.

Φιλάδελφον καὶ πένητα λέγεσθαι κρεῖσσον ἢ μισάδελφον καὶ πλούσιον.

18. Τοῦ αὐτοῦ.

Κύνα μὲν χαλεπὸν ὄντα ἐπιχειρεῖς πραΰνειν, ὅπως σοι πρᾶος ᾖ, τὸν ἀδελφὸν δὲ οὔ.

19. Ἀριστίππου.

Ἀρίστιππος ἔφη πρὸς τὸν ἀδελφόν, Μέμνησο ὅτι τῆς μὲν διαστάσεως σὺ ἦρξω, τῆς δὲ διαλύσεως ἐγώ.

20. Ἱεροκλέους ἐκ τοῦ Περὶ Φιλαδελφίας.

Πρώτη μὲν οὖν ὑποθήκη μάλα σαφὴς ἐπιεικῶς τε εὔπορος, πρὸς δὲ καὶ κοινή· κατὰ παντὸς μὲν γὰρ εἰπεῖν προσώπου ὑγιὴς ὁ λόγος, ὡς σαφής. Παντὶ οὖν χρήσῃ, ἔκ τε τοῦ ἑαυτὸν μὲν ἐκεῖνον, ἐκεῖνον δὲ ἑαυτὸν ὑποθέ-

15. Plutarch. II. p. 489. D. 16. Plutarch. II. p. 511. C. 19. Diog. Laert. II. 82.

σθαι. Καὶ γὰρ οἰκέτῃ χρῷτ᾽ ἄν τις καλῶς, ἐνθυμηθεὶς πῶς ἂν ἠξίωσεν ἐκεῖνον αὐτῷ προσφέρεσθαι, εἴπερ ἐκεῖνος μὲν ἦν δεσπότης, αὐτὸς δὲ δοῦλος· ὁ δ᾽ ὅμοιος λόγος καὶ γονεῦσι περὶ τέκνων καὶ παισὶ περὶ τῶν γειναμένων καὶ συνόλως πᾶσι περὶ πάντων. Ἐξαιρέτως δ᾽ ἐστὶν εὔπορος ἡ παραίνεσις κατὰ τὸν τῶν ἀδελφῶν τρόπον· ἐπειδήπερ οὐδὲν δεῖ προϋποθέσθαι τὸν σκεπτόμενον, πῶς ἀδελφῷ χρηστέον, λαβεῖν δ᾽ ἐξ ἑτοίμου παρὰ τῆς φύσεως τοῦ προσώπου ταυτότητα. Καὶ δῆτα καὶ πρῶτος οὗτος εἰρήσθω λόγος, ὡς τοῦτον χρὴ προσφέρεσθαι τὸν τρόπον ἀδελφῷ, ὅνπερ ἄν τις ἐκεῖνον ἀξιώσειεν ἂν ἑαυτῷ. Νὴ Δία, φήσει τις, ἀλλ᾽ ἐγὼ μὲν εἰμι μέτριος καὶ ἐπιεικής, ὁ δ᾽ ἀδελφὸς σκαιὸς καὶ δυσομίλητος. Οὐκ ὀρθῶς δὲ ἐρεῖ. Πρῶτον μὲν ἴσως οὐδ᾽ ἀληθεύσει· ἱκανὴ γὰρ ἡ φιλαυτία τὰ μὲν ἴδια μεγαλοποιῆσαι καὶ ἀποκυδᾶναι, τὰ δὲ τῶν ἄλλων κατασμικρῦναι καὶ διαφαυλίσαι, πολλὰ γοῦν διὰ ταύτην οἱ κακίους σφᾶς αὐτοὺς προκρίνουσι τῶν κατὰ πολὺ βελτιόνων· ἔπειτα, κἂν ὄντως τοιοῦτος ᾖ ἀδελφὸς, ἀλλὰ σύ γε φαίην ἂν ἀμείνων εὑρέθητι καὶ νίκησον αὐτοῦ τὴν ἀγριότητα ταῖς εὐποιΐαις, ἐπείτοι γε οὐδὲ πολλὴ χάρις τοῖς εὐγνώμοσι προσενεχθῆναι μετρίως· ἀλλ᾽ ἀνδρὸς ἔργον καὶ πολλῆς ἄξιον ἀποδοχῆς, τὸν ἀβέλτερον καὶ σκαιὸν πραῧναι τοῖς ἐς αὐτὸν πραττομένοις. Καὶ γὰρ οὐδὲν πάμπαν ἐπ᾽ ἀδύνατον ἡ παράκλησις· ἀλλ᾽ ἔνεστι γὰρ κἀν τοῖς ἀτοπώτατα διακειμένοις σπέρματα μεταβολῆς τῆς ἐπὶ τὸ κρεῖττον, τιμῆς τε καὶ ἀγαπήσεως τῶν εὐεργετησάντων. Οὐ γὰρ δὴ ζῶα μὲν ἄγρια καὶ φύσει πρὸς τὸ γένος ἡμῶν ἐκπεπολεμωμένα πρὸς βίαν ἀχθέντα καὶ τὴν πρώτην κατασχεθέντα δεσμοῖς ἢ γαλεάγραις χρόνοις

ὕστερον τιθασὰ γίγνεται καθημερούμενα ποιαῖς τημελείας καὶ τῇ καθ᾽ ἡμέραν τροφῇ· οὐχ ὅπως δὲ ἄνθρωπος ἀδελφὸς, ἀλλὰ κἂν μηδὲν προσήκων τύχῃ, οὕτω παντὶ μᾶλλον ἐπιμελείας ἀξιούμενος, μεταβάλλει πρὸς τὸ ἡμερώτερον, κἂν ὑπερβολὴν μὴ ἀπολείπῃ σκαιότητος; Μιμητέον οὖν ἐπὶ παντὸς μὲν ἀνθρώπου, πολὺ δὲ διαφερόντως ἐπ᾽ ἀδελφοῦ, τὸ τοῦ Σωκράτους. Ἐκεῖνος γὰρ πρὸς τὸν εἰπόντα, Ἀποθανοῦμαι, εἰ μή σε τιμωρησαίμην, ἔφη, Ἀποθανοῦμαι, εἰ μή σε φίλον ποιήσω.

(*) Ἀλλὰ γὰρ ταῦτα μὲν ταύτῃ. Μετὰ ταῦτα δ᾽ ἐνθυμητέον, ὅτι τρόπον τινὰ οἱ ἀδελφοὶ τὰ αὐτοῦ μέρη τυγχάνουσιν, ὥσπερ οἱ ἐμοὶ ὀφθαλμοὶ ἐμοῦ καὶ ὡσαύτως σκέλη τε καὶ χεῖρες καὶ τὰ λοιπά. Καὶ γὰρ οὗτοι τοῦτον ἔχουσιν τὸν τρόπον, εἴτε πρὸς τὸν οἶκον ἐξετάζοντες. Ὥσπερ οὖν οἱ ὀφθαλμοὶ καὶ αἱ χεῖρες, εἴπερ ἕκαστον ἰδίαν ψυχὴν καὶ νοῦν λάβοι, περιέποι ἂν τὰ λοιπὰ πάσῃ μηχανῇ διὰ τὴν εἰρημένην κοινωνίαν τῷ μηδ᾽ αὐτὰ τὸ ἴδιον ἔργον οἷά τε εἶναι παρέχειν καλῶς δίχα τῆς τῶν ἑτέρων παρουσίας· οὕτω δὴ καὶ ἡμᾶς ἀνθρώπους γε ὄντας καὶ ψυχὴν ὁμολογοῦντας ἔχειν μηδὲν παριέναι σπουδῆς ὑπὲρ τοῦ δεόντως προσφέρεσθαι τοῖς ἀδελφοῖς. Καὶ γὰρ αὖ καὶ πλεῖόν τι παρὰ τὰ μέρη συλλαμβάνειν ἀλλήλοις ἀδελφοὶ πεφύκασιν. Οἵ τε ὀφθαλμοὶ μὲν ὁρῶσιν ἀλλήλοις παρὼν παρόντι καὶ χεὶρ συνεργάζεται παροῦσα χειρὶ παρούσῃ, ἡ δ᾽ ἀδελφῶν σύμπραξις ἀλλήλοις πολυχουστέρα πῶς ἐστι· πράττουσι γὰρ τὰ κοινῇ διαφέροντα καὶ διεστηκότες τοῖς τόποις πάμπαν, μέγα θ᾽ ὑπάρχουσιν ἀλλήλων ὄφελος, κἂν μυρίον ᾖ τὸ διάστημα. Ὅλως δὲ ἐνθυμητέον, ὡς ὁ βίος ἡμῖν κινδυνεύει μακρός τις εἶναι καὶ πολυετὴς πόλεμος, τοῦτο

μὲν διὰ τὴν αὐτῶν τῶν πραγμάτων φύσιν, ἐχόντων τι ἀντίτακτον, τοῦτο δὲ διὰ τὰς ἐξαιφνιδίους καὶ ἀπροσδοκήτους ἐπιδρομὰς τῆς τύχης, πολὺ δὲ μάλιστα δι᾽ αὐτὴν τὴν κακίαν οὔτε βίας τινὸς ἀπεχομένην οὔτε δόλου καὶ κακῶν στρατηγημάτων. Ὅθεν καλῶν ἡ φύσις, ὡς ἂν ἐφ᾽ ἃ γεννᾷ μὴ ἀγνοοῦσα, παρήγαγεν ἡμῶν ἕκαστον τρόπον τινὰ μετὰ συμμαχίας. Οὐδεὶς οὖν ἔστι μόνος οὐδ᾽ ἀπὸ δρυὸς οὐδ᾽ ἀπὸ πέτρης, ἀλλ᾽ ἐκ γονέων καὶ μετ᾽ ἀδελφῶν καὶ συγγενῶν καὶ ἄλλων οἰκείων. Μέγας δὲ βοηθὸς ὁ λόγος, καὶ τοὺς ὀθνείους καὶ μηδὲν καθ᾽ αἷμα προσήκοντας ἐξιδιούμενος, ἀφθονίαν γε παρέχων συμμάχων. Διὰ τοῦτο κατὰ φύσιν ἡμῖν σπουδὴ καὶ ὁντινοῦν προσαγαγέσθαι καὶ φιλοποιήσασθαι. Γίγνεται γοῦν ἤδη τὸ πρᾶγμα τελεωτάτη μανιῶν τοῖς μὲν οὐδὲν ἐκ φύσεως ἔχουσι φίλτρον πρὸς ἡμᾶς ἐθέλειν συγκραθῆναι καὶ τῇ γνώμῃ εἰς ἐφόσον ἐνδέχεται πλεῖστον χέαι τὴν οἰκειότητα, τῶν δὲ ἐξ ἑτοίμου καὶ παρ᾽ αὐτῆς χορηγουμένων τῆς φύσεως κατημεληκέναι βοηθῶν κἀπικούρων, οἵους δὴ συμβέβηκεν εἶναι τοὺς ἀδελφούς.

21. Μουσωνίου ἐκ τοῦ Εἰ πάντα τὰ γιγνόμενα τέκνα θρεπτέον.

Ὃ δέ μοι δοκεῖ δεινότατον, οὐδὲ πενίαν ἔνιοι προφασίζεσθαι ἔχοντες, ἀλλ᾽ εὔποροι χρημάτων ὄντες, τινὲς δὲ πάλιν καὶ πλούσιοι, ὅμως τολμῶσι τὰ ἐπιγινόμενα τέκνα μὴ τρέφειν, ἵνα τὰ προγενόμενα εὐπορῇ μᾶλλον, ἐξ ἀνοσίου μηχανώμενοι τὴν εὐπορίαν τοῖς παισὶν, ἐξ ἀδελφῶν φόνου, οἵ γε ἀναιροῦσιν αὐτῶν τοὺς ἀδελφοὺς, ἵν᾽ ἐκεῖνοι μερίδα μείζω τῶν πατρῴων ἔχωσι, κακῶς εἰδότες, ὅσῳ κρεῖττον πολλοὺς ἔχειν ἀδελφοὺς τοῦ πολλὰ ἔχειν χρήματα. Χρήματα μὲν γὰρ ἐπιβουλὰς ἐγείρει παρὰ

τῶν πλησίον, οἱ δ᾽ ἀδελφοὶ τοὺς ἐπιβούλους ἀνείργουσι. (*) Καὶ τὰ μὲν αὐτὰ δεῖται βοηθείας, οἱ δ᾽ ἀδελφοὶ βοηθοί εἰσι κράτιστοι. (καὶ οὔτε φίλον ἀγαθὸν ἀδελφῷ παρὰ τὸν ἀπὸ ἀνθρώπων ἑτέρων ὁμοίων τε καὶ ἴσων τῇ ἀπ᾽ ἀδελφῶν.) Τί δ᾽ ἂν τις παραβάλλοι καλὸν εὐνοίᾳ τῇ γε ἀδελφοῦ εἰς ἀσφαλείας λόγον; Τίνα δὲ κοινωνὸν ἀγαθὸν εὐμενέστερον σχοίη τις ἂν ἢ ἀδελφὸν ἐπιεικῆ; Τίνος δὲ παρουσίαν ἐν συμφοραῖς μᾶλλον ποθήσειεν ἂν ἢ τοιούτου ἀδελφοῦ; Ἐγὼ μὲν ἀξιοζηλότατον ἡγοῦμαι τὸν ἐπὶ πλήθει ἀδελφῶν ὁμονοούντων βιοῦντα καὶ θεοφιλέστατον εἶναι νομίζω τὸν ἄνδρα τοῦτον, οἴκοθεν ἔχοντα τἀγαθά. Διὸ καὶ νομίζω δεῖν ἕκαστον ἡμῶν τοῖς αὐτοῦ παισὶ πειρᾶσθαι χρημάτων μᾶλλον ἀπολείπειν ἀδελφούς, ὡς ἀφορμὰς ἀγαθῶν ἀπολείψοντα μείζονας.

22. Ξενοφῶντος ἐν δευτέρῳ Ἀπομνημονευμάτων.

Χαιρεφῶντα δέ ποτε καὶ Χαιρεκράτην, ἀδελφὼ μὲν ὄντε ἀλλήλοιν ἑαυτῷ δὲ γνωρίμω, αἰσθόμενος διαφερομένω, ἰδὼν τὸν Χαιρεκράτην, Εἰπέ μοι, ἔφη, ὦ Χαιρέκρατες, οὐ δήπου καὶ σὺ εἶ τῶν τοιούτων ἀνθρώπων, οἳ χρησιμώτερον νομίζουσι χρήματα ἢ ἀδελφούς; καὶ ταῦτα τῶν μὲν ἀφρόνων ὄντων τοῦ δὲ φρονίμου, καὶ τῶν μὲν βοηθείας δεομένων τοῦ δὲ βοηθεῖν δυναμένου, καὶ πρὸς τούτοις τῶν μὲν πλειόνων ὑπαρχόντων τοῦ δὲ ἑνός. Θαυμαστὸν δὲ καὶ τοῦτο, εἴ τις τοὺς μὲν ἀδελφοὺς ζημίαν ἡγεῖται, ὅτι οὐ καὶ τὰ τῶν ἀδελφῶν κέκτηται, τοὺς δὲ πολίτας οὐχ ἡγεῖται ζημίαν, ὅτι οὐ καὶ τὰ τῶν πολιτῶν ἔχει· ἀλλ᾽ ἐνταῦθα μὲν δύναται λογίζεσθαι, ὅτι κρεῖττον σὺν πολλοῖς οἰκοῦντα ἀσφαλῶς τἀρκοῦντα ἔχειν,

22. II. 3, 2.

ἢ μόνον διαιτώμενον τὰ τῶν πολιτῶν ἐπικινδύνως πάντα κεκτῆσθαι· ἐπὶ δὲ τῶν ἀδελφῶν τὸ αὐτὸ τοῦτο ἀγνοοῦσι. Καὶ οἰκέτας μὲν οἱ δυνάμενοι ὠνοῦνται, ἵνα συνεργοὺς ἔχωσι, καὶ φίλους κτῶνται, ὡς βοηθῶν δεόμενοι· τῶν δὲ ἀδελφῶν ἀμελοῦσιν, ὥσπερ ἐκ πολιτῶν μὲν γιγνομένους φίλους, ἐξ ἀδελφῶν δὲ οὐ γιγνομένους. Καὶ μὴν πρὸς φιλίαν μέγα μὲν ὑπάρχει τὸ ἐκ τῶν αὐτῶν φῦναι, μέγα δὲ τὸ ὁμοῦ τραφῆναι· ἐπεὶ καὶ τοῖς θηρίοις πόθος τις ἐγγίνεται τῶν συντρόφων. Πρὸς δὲ τούτοις καὶ οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι τιμῶσί τε μᾶλλον τοὺς συναδέλφοὺς ὄντας τῶν ἀναδέλφων καὶ ἧττον τούτοις ἐπιτίθενται. Καὶ ὁ Χαιρεκράτης εἶπεν· Ἀλλ' εἰ μέν, ὦ Σώκρατες, μὴ μέγα εἴη τὸ διάφορον, ἴσως ἂν δέοι φέρειν τὸν ἀδελφὸν καὶ μὴ μικρῶν ἕνεκα φεύγειν· ἀγαθὸν γάρ, ὥσπερ καὶ σὺ λέγεις, ἀδελφὸς ὢν οἷον δεῖ· ὁπότε μέντοι παντὸς ἐνδέοι καὶ πᾶν τὸ ἐναντιώτατον εἴη, τί ἄν τις ἐπιχειροίη τοῖς ἀδυνάτοις; Καὶ ὁ Σωκράτης ἔφη· Πότερα δέ, ὦ Χαιρέκρατες, οὐδενὶ ἀρέσαι δύναται Χαιρεφῶν, ὥσπερ οὐδὲ σοί, ἢ ἔστιν οἷς καὶ πάνυ ἀρέσκει; Διὰ τοῦτο γάρ τοι, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ἄξιόν ἐστιν ἐμοὶ μισεῖν αὐτόν, ὅτι ἄλλοις μὲν ἀρέσκειν δύναται, ἐμοὶ δέ, ὅπου ἂν παρῇ, πανταχοῦ καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ ζημία μᾶλλον ἢ ὠφέλειά ἐστιν. Ἆρ' οὖν, ἔφη ὁ Σωκράτης, ὥσπερ ἵππος τῷ ἀνεπιστήμονι μέν, (*) ἐγχειροῦντι δὲ χρῆσθαι ζημία ἐστίν, οὕτω καὶ ἀδελφός, ὅταν τις αὐτῷ μὴ ἐπιστάμενος ἐγχειρῇ χρῆσθαι, ζημία ἐστίν; Πῶς δ' ἂν ἐγώ, ἔφη ὁ Χαιρεκράτης, ἀνεπιστήμων εἴην ἀδελφῷ χρῆσθαι, ἐπιστάμενός γε καὶ εὖ λέγειν τὸν εὖ λέγοντα καὶ εὖ ποιεῖν τὸν εὖ ποιοῦντα; τὸν μέντοι καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ πειρώμενον ἐμὲ ἀνιᾶν οὐκ ἂν δυναίμην οὔτ' εὖ λέγειν

οὔτ᾽ εὖ ποιεῖν, ἀλλ᾽ οὐδὲ πειράσομαι. Καὶ ὁ Σωκράτης ἔφη· Θαυμαστὰ λέγεις, ὦ Χαιρέκρατες, εἰ κύνα μὲν εἴ σοι ἦν ἐπὶ προβάτοις ἐπιτήδειος ὤν, καὶ τοὺς μὲν ποιμένας ἠσπάζετο, σοὶ δὲ προσιόντι ἐχαλέπαινεν, ἀμελήσας ἂν τοῦ ὀργίζεσθαι ἐπειρῶ εὖ ποιήσας πραΰνειν αὐτόν, τὸν δὲ ἀδελφὸν ἂν φῇς μὲν μέγα ἀγαθὸν εἶναι, ὄντα πρὸς σὲ οἷον δεῖ, ἐπίστασθαι δὲ ὁμολογῶν καὶ εὖ ποιεῖν καὶ εὖ λέγειν, οὐκ ἐπιχειρεῖς μηχανᾶσθαι, ὅπως σοι ὡς βέλτιστος ᾖ. Καὶ ὁ Χαιρεκράτης, Δέδοικα, ἔφη, ὦ Σώκρατες, μὴ οὐκ ἔχω ἐγὼ τοσαύτην σοφίαν, ὥστε Χαιρεφῶντα ποιῆσαι πρὸς ἐμὲ οἷον δεῖ. Καὶ μὴν οὐδέν γε ποικίλον, ἔφη ὁ Σωκράτης, οὐδὲ καινὸν δεῖ ἐπ᾽ αὐτόν, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, μηχανᾶσθαι· οἷς δὲ καὶ σὺ ἐπίστασαι αὐτὸς οἴομαι ἂν αὐτὸν ἁλόντα περὶ πολλοῦ ποιεῖσθαί σε. Οὐκ ἂν φθάνοις, ἔφη, λέγων, εἴ τι ᾔσθησαί με φίλτρον ἐπιστάμενον, ὃ ἐγὼ εἰδὼς λέληθα ἐμαυτόν; Λέγε δή μοι, ἔφη, εἴ τινα τῶν γνωρίμων βούλοιο κατεργάσασθαι, ὁπότε θύοι καλεῖν σε ἐπὶ δεῖπνον, τί ἂν ποιοίης; Δηλονότι κατάρχοιμι ἂν τοῦ αὐτοὺς ὅτε θύοιμι καλεῖν ἐκεῖνον. Εἰ δὲ βούλοιο τῶν φίλων τινὰ προτρέψασθαι, ὁπότε ἀποδημοίης ἐπιμελεῖσθαι τῶν σῶν, τί ἂν ποιοίης; Δηλονότι πρότερος ἂν ἐγχειροίην ἐπιμελεῖσθαι τῶν ἐκείνου, ὁπότε ἀποδημοίη. Εἰ δὲ βούλοιο ξένον ποιῆσαι ὑποδέχεσθαι σεαυτόν, ὁπότε ἔλθοις εἰς τὴν ἐκείνου, τί ἂν ποιοίης; Δηλονότι καὶ τοῦτον πρότερος ὑποδεχοίμην ἄν, ὁπότε ἔλθοι Ἀθήναζε. Καὶ εἴγε βουλοίμην ἂν αὐτὸν προθυμεῖσθαι διαπράττειν μοι ἐφ᾽ ἃ ἥκοιμι, δηλονότι καὶ τοῦτο δέοι ἂν πρότερον αὐτὸν ἐκείνῳ ποιεῖν. Πάντ᾽ ἄρα σύ γε τὰ ἐν ἀνθρώποις φίλτρα ἐπιστάμενος πάλαι ἀπεκρύπτου. Ἢ ὀκνεῖς, ἔφη, ἄρξαι, μὴ αἰσχρὸς

φανῇς, ἐὰν πρότερος τὸν ἀδελφὸν εὖ ποιῇς; καὶ μὴν πλείστου γε δοκεῖ ἀνὴρ ἄξιος εἶναι ἐπαίνου, ὃς ἂν φθάνῃ τοὺς μὲν πολεμίους κακῶς ποιῶν, τοὺς δὲ φίλους εὐεργετῶν. Εἰ μὲν οὖν ἐδόκει μοι Χαιρεφῶν ἡγεμονικώτερος εἶναι σοῦ πρὸς τὴν φιλίαν ταύτην, ἐκεῖνον ἂν ἐπειρώμην πείθειν, πρότερον ἐγχειρεῖν τὸ σὲ φίλον ποιεῖσθαι· νῦν δέ μοι σὺ δοκεῖς ἡγούμενος μᾶλλον ἂν ἐξεργάσασθαι τοῦτο. Καὶ ὁ Χαιρεκράτης εἶπεν, Ἄτοπα λέγεις, ὦ Σώκρατες, καὶ οὐδαμῶς πρὸς σοῦ, ὅς γε κελεύεις ἐμὲ νεώτερον ὄντα καθηγεῖσθαι, καί τοι τούτου γε παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις τἀναντία νομίζεται, τὸν πρεσβύτερον ἡγεῖσθαι παντὸς καὶ λόγου καὶ ἔργου. Πῶς; ἔφη ὁ Σωκράτης. Οὐ γὰρ καὶ ὁδοῦ παραχωρῆσαι τὸν νεώτερον τῷ πρεσβυτέρῳ συντυγχάνοντι πανταχοῦ νομίζεται, καὶ καθήμενον ὑπαναστῆναι καὶ κοίτῃ μαλακῇ τιμῆσαι καὶ λόγῳ ὑποδεῖξαι; (*) Ὦ ἀγαθὲ μὴ ὄκνει, ἔφη, ἀλλ' ἐγχείρει τὸν ἄνδρα καταπραΰνειν, καὶ πανταχοῦ σοι ὑπακούσεται. Οὐχ ὁρᾷς ὡς φιλότιμός ἐστι καὶ ἐλευθέριος; τὰ μὲν γὰρ πονηρὰ ἀνθρώπεια οὐκ ἂν ἄλλως μᾶλλον ἕλοις, ἢ εἰ δοίης τι· τοὺς δὲ καλοὺς κἀγαθοὺς ἀνθρώπους προσφιλῶς χρώμενος μάλιστ' ἂν κατεργάσαιο. Καὶ ὁ Χαιρεκράτης εἶπεν· Ἐὰν οὖν ἐμοῦ ταῦτα ποιοῦντος ἐκεῖνος μηδὲν βελτίων γίγνηται; Τί γὰρ ἄλλο, ὁ Σωκράτης ἔφη, ἢ κινδυνεύεις ἐπιδεῖξαι σὺ μὲν χρηστός τε καὶ φιλάδελφος εἶναι, ἐκεῖνος φαῦλός τε καὶ οὐκ ἄξιος εὐεργεσίας; ἀλλ' οὐδὲν οἶμαι τούτων ἔσεσθαι· νομίζω γὰρ αὐτόν, ἐπειδὰν αἴσθηταί σε προκαλούμενον [ἑαυτὸν] εἰς τὸν ἀγῶνα τοῦτον, πάνυ φιλονεικήσειν, ὅπως περιγένηταί σου καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ εὖ ποιῶν. Νῦν μὲν γὰρ οὕτως, ἔφη, διακεῖσθον, ὥσπερ

εἰ τὼ χεῖρε, ἃς ὁ θεὸς ἐπὶ τῷ συλλαμβάνειν ἀλλήλαιν ἐποίησεν, ἀφεμένω τούτου τράποιντο πρὸς τὸ διακωλύειν ἀλλήλω· ἢ εἰ τὼ πόδε θείᾳ μοίρᾳ πεποιημένω πρὸς τὸ συνεργεῖν ἀλλήλοιν, ἀμελήσαντε τούτου ἐμποδίζοιεν ἀλλήλω. Οὐκ ἂν πολλὴ ἀμαθία εἴη καὶ κακοδαιμονία, τοῖς ἐπ᾿ ὠφελείᾳ [ἀλλήλοιν] πεποιημένοις ἐπὶ βλάβῃ χρῆσθαι; Καὶ μὴν ἀδελφώ γε, ὥς ἐμοὶ δοκεῖ, ὁ θεὸς ἐποίησεν ἐπὶ μείζονι ὠφελείᾳ ἀλλήλοιν ἢ χεῖρέ τε καὶ πόδε καὶ ὀφθαλμὼ καὶ τἄλλα ὅσα ἀδελφὰ ἔφυσεν ἀνθρώποις· χεῖρες μὲν γὰρ εἰ δέοι αὐτὰς [τὰ] πλέον ὀργυιᾶς διέχοντα ἅμα ποιῆσαι, οὐκ ἂν δύναιντο· πόδες δὲ οὐδ᾿ ἂν ἔπειτα ὀργυιὰν ἔλθοιεν ἅμα· ὀφθαλμοὶ δὲ οἳ δοκοῦντες ἐπιπλεῖστον ἐξικνεῖσθαι, οὐδ᾿ ἂν τῶν ἔτι ἐγγυτέρω ὄντων τὰ ἔμπροσθεν ἅμα καὶ τὰ ὄπισθεν ἰδεῖν δύναιντο· ἀδελφὼ δὲ φίλω ὄντε καὶ πολὺ διεστῶτε πράττετον ἅμα [καὶ] ἐπ᾿ ὠφελείᾳ ἀλλήλοιν.

23. *Ἱεροκλέους ἐκ τοῦ Εἰ συγγενέσι χρηστέον.*

Τοῖς εἰρημένοις περὶ γονέων χρησίμως καὶ ἀδελφῶν γυναικός τε καὶ τέκνων ἀκόλουθόν ἐστι προσθεῖναι καὶ τὸν περὶ συγγενέων λόγον, συμπεπονθότα μέν πως ἐκείνοις, δι᾿ αὐτὸ δὲ τοῦτο συντόμως ἀποδοθῆναι δυνάμενον. Ὅλως γὰρ ἕκαστος ἡμῶν οἷον κύκλοις πολλοῖς περιγέγραπται τοῖς μὲν σμικροτέροις, τοῖς δὲ μείζοσι, καὶ τοῖς μὲν περιέχουσι, τοῖς δὲ περιεχομένοις κατὰ τὰς διαφόρους καὶ ἀνίσους πρὸς ἀλλήλους σχέσεις. Πρῶτος μὲν γάρ ἐστι κύκλος καὶ προσεχέστατος, ὃν αὐτός τις καθάπερ περὶ κέντρον τὴν ἑαυτοῦ γέγραπται διάνοιαν, ἐν ᾧ κύκλῳ τό τε σῶμα περιέχεται καὶ τὰ τοῦ σώματος ἕνεκα παρειλημμένα· σχεδὸν γὰρ ὁ βραχύτατος καὶ μικροῦ δεῖν αὐτοῦ προσαπτόμενος τοῦ κέντρου κύκλος οὗ-

τος. Δεύτερος δὲ ἀπὸ τούτου καὶ πλέον μὲν ἀφεστὼς τοῦ κέντρου, περιέχων δὲ τὸν πρῶτον, ἐν ᾧ τετάχαται γονεῖς, ἀδελφοὶ, γυνὴ, παῖδες. Ὁ δ᾽ ἀπὸ τούτων τρίτος, ἐν ᾧ θεῖοι καὶ τιτθίδες, πάπποι τε καὶ τίτθαι, καὶ ἀδελφῶν παῖδες, ἔτι δ᾽ ἀνεψιοί. Μεθ᾽ ὃν ὁ τοὺς ἄλλους περιέχων συγγενεῖς. Τούτῳ δ᾽ ἐφεξῆς ὁ τῶν δημοτῶν καὶ μετ᾽ αὐτὸν ὁ τῶν φυλετῶν, εἶθ᾽ ὁ πολιτῶν καὶ λοιπὸν οὕτως ὁ μὲν ἀστυγειτόνων, ὁ δὲ ὁμοεθνῶν. Ὁ δ᾽ ἐξωτάτω καὶ μέγιστος περιέχων τε πάντας τοὺς κύκλους ὁ τοῦ παντὸς ἀνθρώπων γένους. (*) Τούτων οὖν τεθεωρημένων κατὰ τὸ ἐντεταγμένον ἐστὶ περὶ τὴν δέουσαν ἑκάστων χρῆσιν, τὸ ἐπισυνάγειν πῶς τοὺς κύκλους ὡς ἐπὶ τὸ κέντρον, καὶ τῇ σπουδῇ μεταφέρειν ἀεὶ τοὺς ἐκ τῶν περιεχόντων εἰς τοὺς περιεχομένους. Κατὰ τὸν φιλοίκειον γοῦν ἐστι γονέας μὲν καὶ ἀδελφούς. Οὐκ οὖν καὶ κατὰ τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν καὶ τῶν συγγενῶν τοὺς μὲν πρεσβυτέρους καὶ πρεσβυτέρας, ὡς πάππους, θείους ἢ τιτθίδας· τοὺς δ᾽ ὁμήλικας, ὡς ἀνεψιούς· τοὺς δὲ νεωτέρους, ὡς παῖδας ἀνεψιῶν. Ὥστε εἴρηται διὰ συντόμων ὑποθήκης ἀφ᾽ ἧς πῶς χρὴ προσφέρεσθαι συγγενέσιν. Ἐπειδὴ προεδιδάχθημεν, πῶς τε χρηστέον ἑαυτοῖς καὶ πῶς γονεῦσι καὶ ἀδελφοῖς, ἔτι δὲ γυναικὶ καὶ τέκνοις· πρόσκειται δ᾽ ὅτι καὶ τούτοις μὲν ὁμοίως τιμητέον τοὺς ἐκ τοῦ τρίτου κύκλου, τούτοις δ᾽ αὖ πάλιν τοὺς συγγενεῖς. Ἀφαιρήσεται μὲν γάρ τι τῆς εὐνοίας τὸ καθ᾽ αἷμα διάστημα πλέον ὄν· ἡμῖν δ᾽ ὅμως σπουδαστέα περὶ τὴν ἐξομοίωσίν ἐστιν· ἥκοι μὲν γὰρ ἂν εἰς τὸ μέτριον, εἰ διὰ τῆς ἡμετέρας αὐτῶν ἐνστάσεως ἐπιτεμνόμεθα τὸ μῆκος τῆς πρὸς ἕκαστον τὸ πρόσωπον σχέσεων. Τὸ μὲν οὖν συνέχον καὶ πραγματικώτερον

εἴρηται· χρὴ δ' ἐπιμετρεῖν καὶ κατὰ τὴν τῶν προσηγοριῶν χρῆσιν τοὺς μὲν ἀνεψιοὺς καὶ θείους καὶ τιτθίδας ἀδελφοὺς ἀποκαλοῦντας, πατέρας τε καὶ μητέρας· τῶν δὲ συγγενῶν τοὺς μὲν θείους, τοὺς δὲ ἀδελφιδοὺς, τοὺς δὲ ἀνεψιοὺς, ὡς ἂν καὶ τὰ τῆς ἡλικίας παρήκῃ ἕνεκα τῆς ἐν τοῖς ὀνόμασιν ἐκτενείας. Οὗτος γὰρ τῆς προσρήσεως ὁ τρόπος ἅμα μὲν ἂν σημεῖον οὐκ ἀμαυρὸν εἴη τῆς οὔσης ἡμῖν σπουδῆς περὶ ἑκάστους, ἅμα δ' ἂν ἐποτρύνοι καὶ προσεντείνοι πρὸς τὴν ὑποδεδειγμένην οἷον συνολκὴν τῶν κύκλων. Ἐνταῦθα μέντοι γενομένοις οὐκ ἄκαιρος τοῦ ῥηθέντος ἐπὶ γονέων διορισμοῦ φαντάζεται μνήμη. Ἐλέγομεν γὰρ αὖ κατ' ἐκεῖνον ἡνίκα τὸν τόπον ἦμεν, ἔνθα μητέρα πατρὶ συνεκρίναμεν, ὡς χρὴ τῇ μὲν μητρὶ τῆς στοργῆς, τῆς δὲ τιμῆς τῷ πατρὶ πλέον ἀπονέμειν· οἷς ἑπομένως καὶ δεῦρο τιθεῖμεν ἂν, ὡς τοὺς μὲν μητρόθεν προσήκοντας στέργειν πλέον πρέπει, τοὺς δ' αὖ κατὰ πατέρα συγγενεῖς διὰ μείζονος ἄγειν τιμῆς.

24. Ξενοφῶντος ἐν τῷ ή περὶ τῆς Κύρου παιδείας.

Οἶσθα μὲν οὖν καὶ σὺ, ὦ Καμβύση, ὅτι οὐ [τόδε] τὸ χρυσοῦν σκῆπτρόν ἐστι τὸ τὴν βασιλείαν διασῶζον, ἀλλ' οἱ πιστοὶ φίλοι σκῆπτρον βασιλεῦσιν ἀληθέστατον [καὶ ἀσφαλέστατον.] Πιστοὺς καὶ ἀσφαλεστάτους δὲ μὴ νόμιζε φύσει φύεσθαι ἀνθρώπους· πᾶσι γὰρ ἂν οἱ αὐτοὶ πιστοὶ φαίνοιντο, ὥσπερ καὶ τὰ ἄλλα τὰ πεφυκότα πᾶσιν αὐτὰ φαίνεται· ἀλλὰ τοὺς μὲν πιστοὺς τίθεσθαι δεῖ ἕκαστον ἑαυτῷ· ἡ δὲ κτῆσις αὐτῶν ἐστιν οὐδαμῶς σὺν τῇ βίᾳ, ἀλλὰ μᾶλλον σὺν τῇ εὐεργεσίᾳ. Εἰ οὖν καὶ ἄλλους τινὰς πειράσῃ τῆς βασιλείας συμφύλακας ποιεῖσθαι, μηδαμόθεν πρότερον ἄρχου ἢ ἀπὸ τοῦ ὁμό-

24. VIII. 7, 13.

θεν γενομένου. Καὶ πολῖταί τοι ἄνθρωποι ἀλλοδαπῶν οἰκειότεροι (*) καὶ σύσσιτοι ἀποσκήνων. Οἱ δ᾽ ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ σπέρματος φύντες [καὶ ὑπὸ τῆς αὐτῆς μητρὸς τραφέντες] καὶ ἐν τῇ αὐτῇ οἰκίᾳ αὐξηθέντες καὶ ὑπὸ τῶν αὐτῶν γονέων ἀγαπώμενοι καὶ τὴν αὐτὴν μητέρα καὶ τὸν αὐτὸν πατέρα προσαγορεύοντες, πῶς οὐ πάντων οὗτοι οἰκειότατοι; Μὴ οὖν ἃ οἱ θεοὶ ὑφήγηνται ἀγαθὰ εἰς οἰκειότητα ἀδελφοῖς μάταιά ποτε ποιήσητε, ἀλλ᾽ ἐπὶ ταῦτ᾽ εὐθὺς οἰκοδομεῖτε ἄλλα φιλικὰ ἔργα· καὶ οὕτω δὴ ἀνυπέρβλητος ἔσται ἡ ὑμετέρα φιλία. Ἑαυτοῦ τε κήδεται ὁ προνοῶν ἀδελφοῦ· τίνι γὰρ ἄλλῳ ἀδελφὸς ὢν μέγας οὕτω καλὸν ὡς ἀδελφῷ; τίς δ᾽ ἄλλος τιμήσεται δὴ ἄνδρα μέγα δυνάμενον οὕτως, ὡς ἀδελφός; τίνα δὲ φοβήσεταί τις ἀδικεῖν, ἀδελφοῦ μεγάλου ὄντος, οὕτως ὡς τὸν ἀδελφόν; Μήτε οὖν θᾶττον μηδείς σου τούτῳ ὑπακουέτω, μηδὲ προθυμότερον παρέστω. Οὐδενὶ γὰρ οἰκειότερα τὰ τούτου οὔτε τἀγαθὰ οὔτε τὰ δεινὰ ἢ σοί. Ἐννόει δὲ καὶ τάδε· τίνι χαρισάμενος ἐλπίσαις ἂν μειζόνων τυγχάνειν ἢ τούτῳ; τίνι δ᾽ ἂν βοηθήσας ἰσχυρότερον σύμμαχον ἀντιλάβοις; τίνα δ᾽ αἴσχιον μὴ φιλεῖν ἢ τὸν ἀδελφόν; τίνα δὲ προτιμᾶν πάντων κάλλιον ἢ τὸν ἀδελφόν; Μόνου τοι, ὦ Καμβύση, πρωτεύοντος ἀδελφοῦ παρ᾽ ἀδελφῷ, οὐδὲ φθόνος παρὰ τῶν ἄλλων ἐφικνεῖται.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ. ΠΕ.

1. Σοφοκλῆς Αἴαντι.

Ὁ δ᾽ εἶπε πρός με βαί᾽, ἀεὶ δ᾽ ὑμνούμενα,
γύναι, γυναιξὶ κόσμον ἡ σιγὴ φέρει.

1. V. 292.

2. Εὐριπίδου Ἰνοῦς.

Τοιάνδε χρὴ γυναικὶ πρόσπολον ἐᾶν,
ἥτις τὸ μὲν δίκαιον οὐ σιγήσεται,
τὰ δ' αἰσχρὰ μισεῖ καὶ κατ' ὀφθαλμοὺς ἔχει.

3. Ἡσιόδου Ἔργων.

Μηδὲ γυνή σε νόον πυγοστόλος ἐξαπατάτω
αἱμύλα κωτίλλουσα, τεὴν διφῶσα καλιήν.

4. Εὐριπίδου Ἱκετίσιν.

Πάντα γὰρ δι' ἀρσένων
γυναιξὶ πράσσειν εἰκὸς, αἵ τινες σοφαί.

5. Εὐριπίδου Ὀρέστη.

Εἰς ὄχλον ἕρπειν παρθένοισιν οὐ καλόν.

6. Τοῦ αὐτοῦ Σθενοβοία.

Κομίζετ' εἴσω τήνδε· πιστεύειν δὲ χρὴ
γυναικὶ μηδὲν, ὅστις εὖ φρονεῖ βροτῶν.

7. Θεοφράστου.

Οὐ χρὴ δὲ τὴν γυναῖκα δεινὴν ἐν τοῖς πολιτικοῖς, ἀλλ' ἐν τοῖς οἰκονομικοῖς εἶναι.

8. Ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τῆς περὶ Φιλίας.

Γάμος γὰρ ἀπὸ μὲν φιλίας διττῆς κράσεως βελτίων, ἑτέρως δὲ σφαλερός.

9. Πλουτάρχου ἐκ τῶν Γαμικῶν παραγγελμάτων.

Αἱ βουλόμεναι μᾶλλον ἀνοήτων κρατεῖν ἀνδρῶν, ἢ φρονίμων ἀκούειν, ἐοίκασιν ἐν ὁδῷ βουλομέναις μᾶλλον ὁδηγεῖν τυφλοὺς, ἢ τοῖς γιγνώσκουσιν ἀκολουθεῖν καὶ βλέπουσιν.

10. Ἐν τῷ αὐτῷ.

Ἀνὴρ φιλοσώματος καλλωπιστρίαν γυναῖκα ποιεῖ,

2. Fr. 4. 3. V. 371. 4. V. 40. 5. V. 108. 6. Fr. 6
9. P. 139. A. 10. P. 140. B.

φιλήδονος δὲ ἐρωτικὴν καὶ ἀκόλαστον, φιλάγαθος δὲ καὶ φιλόκαλος σώφρονα καὶ κοσμίαν.

11. Θεμιστοκλέους.

Θεμιστοκλῆς τῶν τὴν θυγατέρα μνωμένων αὐτοῦ τὸν ἐπιεικῆ τοῦ πλουσίου προτιμήσας, (*) Ἄνδρα, ἔφη, ζητεῖν χρημάτων δεόμενον μᾶλλον ἢ χρήματα ἀνδρός.

12. Δίωνος ἐκ τοῦ Οἰκονομικοῦ.

Μέγα γὰρ δυσώπημα σωφροσύνης τέκνωσις.

13. Ἐν τῷ αὐτῷ.

Τὸ μὲν γὰρ τίκτειν ἀνάγκης ἔργον ἐστί, τὸ δὲ ἐκτρέφειν φιλοστοργίας.

14. Τῶν ἑπτὰ σοφῶν περὶ τῆς κατὰ τὰς οἰκίας ἐπιμελείας.

Τοῦτον οὖν ἄριστον ὁ Σόλων εἶπεν αὐτῷ δοκεῖν οἶκον, ὅπου τὰ κτήματα μήτε κτωμένοις ἄδικα, μήτε φυλάττουσιν ἅπαντα, μήτε δαπανῶν μετάνοια πρόσεστιν. Ὁ δὲ Βίας, ἐν ᾧ τοιοῦτός ἐστιν ὁ δεσπότης δι᾽ αὑτὸν, οἷος ἔξω διὰ τὸν νόμον. Ὁ δὲ Θαλῆς, ἐν ᾧ πλείστην ἄγειν τῷ δεσπότῃ σχολὴν ἔξεστιν. Ὁ δὲ Κλεόβουλος, εἰ πλείονας ἔχοι τῶν φοβουμένων αὐτὸν τοὺς φιλοῦντας ὁ δεσπότης. Ὁ δὲ Πιττακὸς, ὡς ἄριστος οἶκός ἐστιν ὁ τῶν περισσῶν μηδενὸς δεόμενος καὶ τῶν ἀναγκαίων μηδενὸς ἐνδεόμενος. Ὁ δὲ Χίλων ἔφη, δεῖν μάλιστα βασιλευομένῃ πόλει προσεοικέναι τὸν οἶκον. Εἶτα προσεῖπε καὶ Λυκοῦργος πρὸς τὸν κελεύοντα δημοκρατίαν ἐν τῇ πολιτείᾳ καταστῆσαι, Πρῶτον, ἔφη, ποίησον ἐν τῇ οἰκίᾳ σου δημοκρατίαν.

15. Ἐκ τοῦ Βρύσωνος Οἰκονομικοῦ.

Οὕτως ἔχει ποτ᾽ ἄλλαλα τἀνθρώπινα πράγματα, κα-

14. Vid. Plutarch. II. p 155. C.

θάπερ καὶ τᾶς ἁλύσιος τοὶ κρίκοι. Τῆνοί τε γὰρ ἐξ ἀλλάλων ἄρτηνται ἀλλάλους τ' ἀκολουθέοντι, καὶ ἑνὸς ἐξ αὐτῶν ἑλκυσθέντος ὁποῖον δή ποκα τό τε ὅλον καὶ τὰ ἐξ ἀρχᾶς ἀκολουθεῖ. Καὶ τῶν τοῦ βίου δὲ πραγμάτων ὁποῖα ἂν βούλῃ ἑλέσθαι, εὑρήσεις καὶ τὰ λοιπὰ ἐξ ἀνάγκας κατὰ τὸ ἑξῆς ἀλλάλοις ἑπόμενα. Αὐτίκα γὰρ εἰ κατὰ γεωργίαν τις ἐπιτηδεύοι, ἆρ' οὐ πρᾶτον ἦμεν δεῖ τεκτονικάν; εἰ τεκτονικὰν, δεῖ δὴ χαλκευτικάν· εἰ χαλκευτικὰν, δεῖ δὴ μεταλλευτικάν. Ἀλλ' ἵνα ἀγραυλεῖν δυνατοὶ ὦντι, δεῖ σκέπαν ἦμεν τὰν περὶ τὸ σῶμα· τοιγαροῦν ὑφαντικᾶς καὶ οἰκοδομικᾶς ἐντι χρεία. Καὶ τἆλλα μὲν πάντα μαστευόμενος καὶ ἀνερευνῶν, οὕτως εὑρήσεις ἔχοντα ποτ' ἄλλαλα. Δοῦλος δὴ πᾶς ὀνυμαίνεται τριχῶς· ὁ μὲν γάρ τις δοῦλος κατὰ νόμον γίγνεται, ὁ δὲ καττὸν τρόπον τᾶς ψυχᾶς ὁ κρατούμενος ὑπὸ τῶν ἰδίων παθημάτων τᾶς ψυχᾶς, ὁ δὲ τοιοῦτος οὐχ ἁπλῶς δοῦλος οὐδ' ὁ τᾷ φύσει δοῦλος, ἀλλὰ τῶν παθῶν δοῦλος καὶ ἐν καταχρήσει δοῦλος, καὶ μᾶλλον μοχθηρὸς ἄνθρωπος ἢ δοῦλος κατὰ φύσιν· κατὰ φύσιν δὲ δοῦλος ὁ δυνάμενος αὐτάρκως τὰς διὰ τῶ σώματος ὑπηρεσίας παρέχεσθαι τοῖς δεσπόταις καὶ ἐν τῷ ὁδοὺς πορευθῆναι καὶ φορτία βαστάξαι καὶ κακοπαθείας καὶ διακονίας ὑπομένεν, μήτε δὲ ἀρετὰν μήτε κακίαν ἐπιδεχόμενος ψυχικάν.

16. Καλλικρατίδα Πυθαγορείου Λάκωνος ἐκ τοῦ Περὶ οἴκων Εὐδαιμονίας.

Τὸ μὲν ὦν ὅλον ὑπολαπτέον ἦμεν σύσταμα κοινωνίας συγγενικᾶς. Σύσταμα μὲν πᾶν ἔκ τινων ἐναντίων καὶ ἀνομοίων σύγκειται, καὶ ποτὶ ἕν τι τὸ ἄριστον συντέτακται καὶ ἐπὶ τὸ κοινὸν συμφέρον ἐπαμφέρεται· (*) ὅ τε γὰρ ὀνυμαινόμενος χορὸς σύσταμά τί ἐντι κοινωνίας

ᾠδικᾶς καὶ ποτὶ ἕν τι κοινὸν ἐπαμφέρεται, τὰν συνῳδίαν· ἔν τε ναΐ τὸ σύσταμα τῶ σώματος περὶ τὰν ναῦν ἔκ τινων ἀνομοίων καὶ ἐναντίων συνέστακε καὶ ποτὶ ἕν τι τὸ ἄριστον συντέτακται, τὸν κυβερνάταν, καὶ ἐπὶ τὸ κοινὸν συμφέρον ἐπαμφέρεται, τὰν εὔπλοιαν· οὕτως δὲ καὶ ὁ οἶκος σύσταμα κοινωνίας συγγενικᾶς ὑπάρχων ἔκ τινων ἀνομοίων συνέστακε τῶν ἰδίων μερέων, καὶ ποτὶ ἕν τι τὸ ἄριστον συντέτακται, τὸν οἰκοδεσπόταν, καὶ ποτὶ τὸ κοινὸν συμφέρον ἐπαμφέρεται, τὰν ὁμοφροσύναν. Ὡς δ' ἁπλῶς εἰπὲν, πᾶς ὁ οἶκος καθάπερ ψαλτήριον τριῶν τούτων χρῄζει τυχὲν, ἐξαρτύσιος, συναρμογᾶς, ἁφᾶς τινος καὶ χρήσιος μωσικᾶς. Ἐξάρτυσις μὲν ὦν ἐντι ἁ σύνθεσις τῶν αὐτῶν μερῶν ἁπάντων, ἐξ ὧν συμπλαροῦται τό τε ὅλον καὶ τὸ πᾶν σύσταμα τᾶς συγγενικᾶς κοινωνίας· τῶν δὲ μερέων αὐτῶν δύο πρᾶτα καὶ μέγιστα, ἄνθρωπος καὶ κτᾶσις, τὸ κυβερνώμενον καὶ τὰν χρᾶσιν ἐμπαρεχόμενον. Ὥσπερ δὲ καὶ ζώω τὰ πρῶτα μέρεα καὶ τὰ μέγιστα ψυχὰ καὶ σῶμα, καὶ ψυχὰ μὲν ἐντι τὸ κυβερνῶν καὶ χρεόμενον, σῶμα δὲ τὸ κυβερνώμενον καὶ τὰν χρᾶσιν ἐμπαρεχόμενον· καὶ ὁ μὲν βίος ὄργανον ἐπίκτατον ζωᾶς τᾶς ἀνθρωπίνας, τὸ δὲ σῶμα ὄργανον σύμφυτον καὶ συγγενὲς τᾶς ψυχᾶς· τῶν δὲ συμπλαρούντων τὸν οἶκον ἀνθρώπων τοὶ μὲν συγγενέες, τοὶ δ' οἰκῆοι, καὶ συγγενέες μὲν ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ αἵματος γενόμενοι ἢ τὰν αὐτὰν ἀρχὰν ἔχοντες ἐκ τῶν κατασπειράντων πράτων τὸ γένος, οἰκῆοι δὲ ἐπίκτητοι συγγενέες ἀπὸ τᾶς τῶ γάμω κοινωνίας λαμβάνοντες τὰν καταρχάν. Οὗτοι δὲ τυγχάνοντι ἤτοι πατέρες ἢ ἀδελφοὶ ἢ μητροπάτορες ἢ ἕν γέ τι τούτων ἔχοντες τῶν εἰς τὸν γάμον συνελθόντων.

δὲ καὶ τὸ τῶν φίλων ἀγαθὸν ἐπὶ τὸν οἶκον ἐπαμφέρε-

ται, (μέζων γὰρ οὕτως γίγνεται καὶ μεγαλοπρεπέστερος, οὐ μόνον οὐσίᾳ καὶ συγγενείᾳ πολύριθμος γενόμενος, ἀλλὰ καὶ φίλων πολυπλαθίᾳ) φανερὸν ὡς καὶ τοῦτο μέζονα ποιεῖ τὸν οἶκον, τὸ ἑταιρικὸν εἶδος τᾶς φιλίας, συγκαταριθματέον ἐν τᾷ συμπλαρώσει τῶ οἴκω. Τῆς δὲ κτάσιος ἃ μὲν ἐντι ἀναγκαία, ἃ δὲ ἐλευθέριος. Ἀναγκαία μὲν ἁ ποτταύτας ἐξυπηρετοῦσα τὰς τῶ βίω χρήας, ἐλευθέριος δὲ ἁ ποτὶ κόσμον καὶ διαγωγὰν ἄγοισα τὸν ἄνθρωπον, ὥστε μὴ ἑτέρων δέεσθαι. Ἃ δ᾽ ὑπερβάλλοισα κόσμον ἐλευθέριον καὶ διαγωγὰν καταρχὰ ὕβριος καὶ ὀλέθρου ῥιζοῦται τοῖς ἀνθρώποις· ἀνάγκα γὰρ τὼς πολλὰ ἔχοντας τετυφῶσθαι πρᾶτον, τετυφωμένως δὲ ἀλαζόνας γίγνεσθαι, ἀλαζόνας δὲ γενομένως ὑπερηφάνως ἦμεν καὶ μήτε ὁμοίως μήτε ἴσως ὑπολαμβάνειν τὼς συγγενέας καὶ ὁμοφύλως καὶ φυλέτας, ὑπερηφάνως δὲ γενομένως ὑβριστὰς ἦμεν· ὕβριος δὲ πάσας ἔσχατον καὶ πέρας ὄλεθρος. Ὄκα ὦν ἐν οἴκῳ καὶ πόλει περιουσιάζῃ, τὰ περισσὰ τὸν νομοθέταν δεῖ περικόπτειν καὶ περιτέμνειν, ὡς ἀγαθὸν γεωργὸν τὰ φύλλα μὴ ἀνιέντα τᾶς κτάσιος. Τῶ δὲ συγγενικῶ καὶ οἰκηακῶ μέρεος τῶ ἀνθρώπω τριττὸν τὸ εἶδος. Τὸ μὲν γάρ ἐντι ἄρχον, τὸ δ᾽ ἀρχόμενον, τὸ δ᾽ ἐπίκουρον τῶ οἴκω καὶ τᾶς συγγενείας· καὶ ἄρχον μὲν ὁ ἀνὴρ, ἀρχόμενον δὲ ἁ γυνὰ, ἐπίκουρον δὲ τὸ γεννατὸν ἐκ τούτων.

17. Ἐν τῷ αὐτῷ.

(*) Ἐπὶ τᾶς πρακτικᾶς καὶ κατὰ λογισμὸν ἀρχᾶς ἃ μέν ἐστι δεσποτικὰ, ἃ δὲ ἐπιστατικὰ, ἃ δὲ πολιτικά. Καὶ δεσποτικὰ μέν ἐντι ἁ τῶ ἰδίω συμφέροντος ἄρχοισα, ἀλλ᾽ οὐ τῶν ἀρχομένων· ταύταν γὰρ ἄρχει τὰν ἀρχὰν ὁ μὲν δεσπότας τῶν δούλων, ὁ δὲ τύραννος τῶν ὑποτε-

ταγμένων. Ἐπιστατικὰ δὲ ἕνεκα τῶν ἀρχομένων, ἀλλ᾽ οὐχ αὑτᾶς· ταύταν δ᾽ ἄρχουσι τὰν ἀρχὰν τοὶ μὲν ἀλεῖπται τῶν ἀθλητῶν καὶ τοὶ ἰατροὶ τῶν νοσεόντων καὶ τοὶ διδάσκοντες τῶν διδασκομένων. Οὐ γὰρ αὑτοῖς τὸ συμφέρον, ἀλλὰ τοῖς ἀρχομένοις ποτιποιοῦντι, τοῖς μὲν καμνόντεσιν τοὶ ἰατροί, τοῖς δὲ σωμασκεῦσιν τοὶ ἀλεῖπται, τοῖς δὲ ἀνεπιστάμοσιν οἱ ἐπιστάμονες. Πολιτικὰ δέ ἐντι ἀρχά, ἅτις τέλος ἔχει τὸ κοινᾷ συμφέρον καὶ τῶν ἀρχόντων καὶ τῶν ἀρχομένων· κατὰ γὰρ ταύταν τὰν ἀρχὰν ἐν μὲν τοῖς ἀνθρωπίνοις ὅ τε οἶκος καὶ ἁ πόλις συνήρμοσται, ἐν δὲ τοῖς θήοις ὁ κόσμος. Μίμαμα δ᾽ οἶκος καὶ πόλις, κattὰν ἀναλογίαν τᾶς τῶ κόσμω διοικήσεως. Ἀρχὰ μὲν γὰρ τὸ θῆον τᾶς φύσιος, οὔτε τὸ ἐκείνων συμφέρον σκοπεύμενον, οὔτε μὰν τὸ ἴδιον ἀπολελυμένως, ἀλλὰ τὸ κοινᾷ. Καὶ διὰ τοῦτο ποταγορεύεται ὁ κόσμος ἀπὸ τᾶς τῶν συμπάντων διακοσμάσιος, ποθ᾽ ἓν τὸ ἄριστον συντεταγμένος. Τὸ δ᾽ ἓν ἐστιν ἄριστον αὐτός, ὅπερ ἐστὶ κattὰν ἔννοιαν, ζῶον οὐράνιον, ἄφθαρτον, ἀρχά τε καὶ αἰτία τᾶς τῶν ὅλων διακοσμάσιος. Ἐπεὶ ὦν καὶ ὁ ἀνὴρ ἀρχὰ τᾶς γυναικός, ἤτοι τὰν δεσποτικὰν ἄρχη ἀρχὰν ἢ τὰν ἐπιστατικὰν ἢ τό γε ἔσχατον τὰν πολιτικὰν ἄρχη· οὔτε δὲ τὰν δεσποτικὰν ἀρχάν, κάδεται γὰρ καὶ ἐπιμελῆται τᾶς αὐτῶ γυναικός· οὔτε τὰν ἐπιστατικὰν καθάπαξ, καὶ αὐτὸς γὰρ μέρος ἐντὶ τᾶς κοινωνίας· ἀπολείπεται ὦν τὰν πολιτικάν, καθ᾽ ἃν τίθεται καὶ ὁ ἄρχων καὶ ὁ ἀρχόμενος τὸ κοινᾷ συμφέρον. Διόπερ καὶ ὁ γάμος ἐπὶ βίου κοινωνίᾳ συνίσταται. Οἱ μὲν ὦν τὰν δεσποτικὰν ἄρχοντες ἀρχὰν τῶν ἀνδρῶν μισεῦνται ὑπὸ τῶν γυναικῶν, οἱ δὲ τὰν ἐπιστατικὰν καταφρονέονται· προσθῆκαι γὰρ ἂν φαίνοιντο

τῶν γυναικῶν καὶ κόλακες· οἱ δὲ τὰν πολιτικὰν καὶ θαυμαίνονται καὶ φιλέονται. Ἀμφότερα δὲ ταῦτα ἐσσεῖται, αἴκα ἁδονᾷ καὶ σεμνότατι κεκραμέναν ποτιφέρηταί τις τὰν ἀρχάν, τὰν μὲν ἁδονὰν ἐν τῷ ἀγαπῆν ποτιφερόμενος, τὰν δὲ σεμνότατα ἐν τῷ μηδὲν εὐτελὲς μηδὲ ταπεινὸν πράττειν.

18. Ἐν ταὐτῷ.

Γαμίσκοντα δὲ δεῖ γαμὲν ποτὶ τὰν αὐτῶ τύχαν· ἵνα μήτε ὑπὲρ τὰν δύναμιν μήτε μήονα τᾶς δυνάμιος τὸν γάμον ἐπάγηται, ἀλλὰ ποτὶ λόγον τᾶς ἰδίας δυνάμιος. Οἱ μὲν γὰρ ὑπὲρ τὰν δύναμιν ἐπάγοντες, στασιάζοντι διὰ τὰν ἁγεμονίαν· ἁ μὲν γὰρ τῷ πλούτῳ καὶ τῷ γένει καθυπερέχοισα τἀνδρὸς ἄρχειν προαιρεῖται, ὁ δὲ ἀνάξιον ἁγεῖται καὶ παρὰ φύσιν συγχωρέν· οἱ δὲ μήονα τᾶς δυνάμιος τὸ ἀξίωμα καὶ τὸ μέγεθος τῶ οἴκω συναιροῦντι. Δεῖ δὲ τὸν μωσικὸν μιμεῖσθαι, (*) ὃς τὸν ἴδιον τόνον τᾶς φωνᾶς ἐκμαθών, οὕτως πειρᾶται τὰν μέσαν καθιστάμεν, ὅπως καὶ ἐπὶ τὰ ὀξέα καὶ ἐπὶ τὰ βαρέα διαρκέσαι δύναται, καὶ μήτε ῥήξῃ μήτε ἀπολίπῃ τὴν τάσιν. Οὕτως οὖν δεῖ καὶ γάμον συναρμόζεσθαι ποτὶ τὸν ἴδιον τόνον τᾶς ψυχᾶς, ὅπως μὴ μόνον ἐν εὐτυχίᾳ συνεκτρέχειν ἀλλάλοις δυνατοὶ ὦντι. Ποτὶ λόγον δὲ μναστευσάμενον τὸν γάμον δεῖ καὶ ἐπίτροπον καὶ κύριον καὶ ἐπιστάταν τᾶς αὐτῶ γυναικὸς ἦμεν, ἐπίτροπον μὲν τῷ φροντίζειν τῶν ἐκείνας, κύριον δὲ τῷ ἄρχεν καὶ κυριεύειν, διδάσκαλον δὲ τῷ διδάσκειν τὰ δέοντα. Τοῦτο δ' ἐσσεῖται μάλιστα, αἴκα τις ἀγαθῶν προγόνων σκοπιασάμενος παιδίον ἀκμάζουσαν γαμίσκῃ. Καὶ γὰρ εὔπλαστοι καὶ εὐάγωγοι τυγχάνοντι πρωτονύμφευτοι, καὶ ποτὶ τὸ μαθὲν

εὐφυῶς ἔχοντι καὶ ποτὶ τὸ φοβηθῆμεν καὶ ἀγαπάξαι τὸν αὐταύτας ἄνδρα.

19. Περικτυόνης Πυθαγορείας ἐκ τοῦ Περὶ γυναικὸς ἁρμονίας.

Τὴν ἁρμονίην γυναῖκα νώσασθαι δεῖ φρονήσιός τε καὶ σωφροσύνης πλείην· κάρτα γὰρ ψυχὴν πεπνύσθαι δεῖ εἰς ἀρετήν, ὥστ᾽ ἔσται καὶ δικαίη καὶ ἀνδρήη καὶ φρονέουσα, καὶ αὐταρκήην καλλυνομένη καὶ κενὴν δόξαν μισέουσα. Ἐκ τούτων γὰρ ἔργματα καλὰ γίνεται γυναικὶ ἔς αὐτήν τε καὶ ἄνδρα καὶ τέκνα καὶ οἶκον· πολλάκις δὲ καὶ πόλει, εἴγε πόλιας ἢ ἔθνεα ἡ τοίη γε κρατύνοι, ὡς ἐπὶ βοσιλήης ὁρέομεν. Κρατέουσα ὦν ἐπιθυμίας καὶ θυμοῦ θείη καὶ ἁρμονίη γίγνεται, ὥστε οὐδὲ ἔρωτες αὐτὴν ἄνομοι διώξουσιν, ἀλλ᾽ ἐς ἄνδρα τε καὶ τέκεα καὶ τὸν οἶκον ξύμπαντα φιλίην ἕξει. Ὁκόσαι γὰρ ἐράστριαι τελέθουσιν ἀλλοτρίων λεχέων, αὗται δὲ πολέμιαι γίγνονται πάντων τῶν ἐν τῇ οἰκίῃ ἐλευθέρων τε καὶ οἰκετέων· καὶ συντίθεται δόλους ἀνδρὶ καὶ ψεύδεα κατὰ πάντων μυθίζεται πρὸς τοῦτον, ἵνα μούνη δοκέῃ διαφέρειν εὐνοίῃ καὶ τῆς οἰκίης κρατῇ ἀργίην φιλέουσα. Ἐκ τούτων γὰρ φθορὴ γίγνεται συμπάντων, ὁκόσα αὐτῇ τε καὶ τῷ ἀνδρὶ ξυνά ἐστι. Καὶ ταῦτα μὲν ἄχρι τῶνδε λελέχθω. Σκῆνος δὲ ἄγειν χρὴ πρὸς μέτρα φύσιος, τροφῆς τε πέρι καὶ ἱματίων καὶ λουτρῶν καὶ ἀλείψεων καὶ τριχῶν θέσιος καὶ τῶν ὁκόσα ἐς κόσμον ἐστὶ χρυσοῦ καὶ λίθων. Ὁκόσαι γὰρ πολυτελέα πάντα ἐσθίουσι καὶ πίνουσι καὶ ἀμπέχονται καὶ φορέουσι, τὰ φορέουσι γυναῖκες, ἐς ἁμαρτίην ἕτοιμοι κακίης συμπάσης, ἔς τε λέχεα καὶ ἐς τὰ ἄλλα ἀδικοπρηγέες. Λιμὸν ὦν καὶ δίψαν ἐξακέσασθαι δεῖ μοῦνον, κἢν ᾖ ἐκ τῶν εὐτελέων ἢ καὶ ῥίγος

κῆν νάκος κῆν σισύρη. Βρωτῆρας δὲ εἶναι τῶν τηλόθεν ἢ τῶν πολλοῦ πωλεομένων ἢ τῶν ἐνδόξων κακίη οὐχὶ μικρὰ πέφαται, ἢ ἠμφιάσθαι εἵματα εἰκότα λίην καὶ ποικίλα ἀπὸ θαλασσίης βάψιος τοῦ κόχλου ἢ ἄλλης χρόης πολυτελέος μωρίη πολλή. Σκῆνος γὰρ ἐθέλει μὴ ῥιγέειν μηδὲ γυμνὸν εἶναι χάριν εὐπρεπείης, ἄλλου δ' οὐδενὸς χρήζει. Δόξα δὲ ἀνθρώπων μετὰ ἀμαθίης ἐς τὰ κενεά τε καὶ περισσὰ ἵεται. Ὥστ' οὔτε χρυσὸν ἀμφιθήσεται ἢ λίθον Ἰνδικὸν ἢ χώρης ἐόντα ἄλλης, (*) οὐδὲ πλέξεται πολυτεχνίῃσι τρίχας, οὐδ' ἀλείψεται Ἀραβίης ὀδμῆς ἐμπνέοντα, οὐδὲ χρίσεται πρόσωπον λευκαίνουσα ἢ ἐρυθραίνουσα τοῦτο ἢ μελαίνουσα ὀφρύας τε καὶ ὀφθαλμοὺς καὶ τὴν πολιὴν τρίχα βαφαῖσι τεχνεωμένη, οὐδὲ λούσεται θαμινά. Ἡ γὰρ ταῦτα ζητέουσα θηητῆρα ζητεῖ ἀκρασίης γυναικήης. Κάλλος γὰρ τὸ ἐκ φρονήσιος, οὐχὶ δὲ τὸ ἐκ τούτων, ἁνδάνει ταῖς γιγνομέναισιν εὖ. Ἀναγκαῖα δὲ μὴ ἡγεέσθω εὐγενίην καὶ πλοῦτον, καὶ μεγάλης πόλιος πάντως γενέσθαι, καὶ δόξαν καὶ φιλίην ἐνδόξων καὶ βασιληΐων ἀνδρῶν· ἢν μὲν γὰρ ἔῃ, οὐ λυπέει· ἂν δὲ μὴ ἔῃ, ἐπιζητέειν οὐ ποιέει· τούτων γὰρ δίχα φρονίμη γυνὴ ζῆν οὐ κωλύεται. Κἢν ἔῃ δὲ ταῦτα ἅπερ λελάχαται, τὰ μεγάλα καὶ θαυμαζόμενα μή ποτε διζέσθω ψυχὴ, ἀλλὰ καὶ ἄπουν αὐτῶν βαδιζέτω· βλάπτει γὰρ μᾶλλον ἐς ἀτυχίην ἕλκοντα ἢ ὠφελέει. Τούτοισι γὰρ ἐπιβουλή τε καὶ φθόνος καὶ βασκανίη προσκέεται, ὥστε ἐν ἀταραξίῃ οὐκ ἂν γένοιτο ἡ τοιήδε. Θεοὺς δὲ σέβειν δεῖ ἐς εὐελπιστίην εὐδαιμονίης, νόμοισί τε καὶ θεσμοῖσι πειθομένην πατρίοισι. Μετὰ δὲ τούτους μυθέομαι τοὺς θεοὺς γονέας τιμᾶν καὶ σέβειν· οὗτοι γὰρ ἴσα θεοῖσι πάντα πέλουσι καὶ πρήσσουσι τοῖς ἐγγόνοισι.

Πρὸς δὲ τὸν ἄνδρα τὸν ἑαυτῆς ζώην ὧδε δεῖ νομίμως καὶ χρηγύως, μηδὲν ἐννενωμένην ἰδίῃ, ἀλλ' εὐνὴν τηρεῦσαν καὶ φυλάσσουσαν· ἐν τούτῳ γάρ ἐστι τὰ ξύμπαντα. Φέρειν δὲ χρὴ τῷ ἀνδρὸς πάντα κἢν ἀτυχῇ κἢν ἁμάρτῃ κατ' ἄγνοιαν ἢ νοῦσον ἢ μέθην ἢ ἄλλῃσι γυναιξὶ συγγένηται· ἀνδράσι μὲν γὰρ ἐπιχωρέεται ἁμαρτίη αὕτη, γυναιξὶ δὲ οὐκέτι, τιμωρίη δ' ἐφέστηκεν. Νώσασθαι οὖν τὸν νόμον δεῖ καὶ μὴ ζηλοτυπέειν, φέρειν δὲ καὶ ὀργὴν καὶ φειδωλίην καὶ μεμψιμοιρίην καὶ ζηλοτυπίην καὶ κακηγορίην, καὶ ἤν τι ἄλλο ἔχῃ ἐκ φύσιος, καὶ τούτῳ ζήσεται πάντα, ὅκως φίλον ἐστὶν αὐτέῳ σωφρονέουσα. Γυνὴ γὰρ ἀνδρὶ φίλη οὖσα καὶ τἀνδρὸς πρήσσουσα χρηγύως ἁρμονίη ὑπάρχει, καὶ οἶκον τὸν ξύμπαντα φιλέει, καὶ τοὺς θύρηθεν εὐνόους τῇ οἰκίῃ ποιεῖ· ἐπὴν δὲ μὴ φιλέῃ οὔτε οἶκον οὔτε παῖδας τοὺς ἑωυτῆς οὔτε θεράποντας οὔτε οὐσίην ἥντιναοῦν ἐθέλει σώαν ἐσιδέειν, φθορὴν δὲ πᾶσαν ἁγεῖται καὶ εὔχεται εἶναι ὡς πολεμίη ἐοῦσα, καὶ τὸν ἄνδρα εὔχεται τεθνάναι ὡς ἐχθρὸν, ὅπως ἄλλοισιν ὁμουρέῃ, καὶ ὁκόσοι ἁνδάνουσι τουτέῳ, ἐχθαίρει. Ὁρῆν δὲ αὐτὴν ὧδε δοκέω, εἰ πλείως τελέθει φρονήσιός τε καὶ σωφροσύνης. Οὐ γὰρ μοῦνον ἐθελήσει τὸν ἄνδρα, ἀλλὰ καὶ παῖδας καὶ συγγενέας καὶ δούλως καὶ τὴν οἰκίαν ξύμπασαν, ἐν ᾗ καὶ κτήματα καὶ φίλοι πολιῆταί τε καὶ ξένοι εἰσί καὶ ἀπεριεργίῃ τὸ σκῆνος διάξει τουτέων λεσχαίνουσά τε καὶ ἀκούουσα καλά. καὶ ἀκολουθέουσά τε αὐτέῳ καθ' ὁμοδοξίην τῆς ξυνῆς βιοτῆς, καὶ οἷς ἐκεῖνος ἀξιοῖ συγγενέσι τε καὶ φίλοισι ξυνομαρτέουσα, καὶ ταὐτὰ ἡγεομένη γλυκέα τε καὶ πικρὰ τἀνδρὶ, ἢν μὴ ἀναρμόνιος εἰς τὸ πᾶν ἔῃ.

20. *Μουσωνίου ἐκ τοῦ Περὶ Σκευῶν.*

(*) Καὶ μὴν συνῳδὰ καὶ συγγενῆ τῇ περὶ τὰς οἰκίας πολυτελείᾳ καὶ τὰ τῶν σκευῶν τῶν κατ᾽ οἰκίαν φαίνεται ὄντα, κλῖναι καὶ τράπεζαι καὶ στρώματα καὶ ἐκπώματα καὶ εἴ τι τοιοῦτον, πάντως τὴν χρείαν ὑπερβεβηκότα καὶ προσωτέρω τῶν ἀναγκαίων ἐληλυθότα, κλῖναι μὲν ἐλεφάντιναι καὶ ἀργυραῖ ἐν εἴδει δὲ χρυσαῖ, τράπεζαι δὲ παραπλησίας ὕλης, στρωμναὶ δὲ ἁλουργεῖς καὶ ἄλλων χρωμάτων δυσπορίστων, ἐκπώματα δὲ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου πεποιημένα, τὰ δὲ λίθων ἢ λιθοειδῶν τινων ἁμιλλωμένων τῇ πολυτελείᾳ τοῖς ἀργυροῖς καὶ χρυσοῖς. Καὶ σπουδάζεται ταῦτα πάντα, τοῦ μὲν σκίμποδος οὐδὲν κακίω παρεχομένου κατάκλισιν ἡμῖν τῆς ἀργυρᾶς ἢ τῆς ἐλεφαντίνης κλίνης· τῆς δὲ σισύρας ἱκανωτάτης οὔσης ὑποστρῶσθαι, ὥστε μὴ δεῖσθαι πορφυρίδος ἢ φοινικίδος· ἐσθίειν δ᾽ ὑπάρχοντος ἡμῖν ἀβλαβῶς ἀπὸ τραπέζης ξυλίνης, ὡς μὴ ποθεῖν μηδαμῶς τὴν ἀργυρᾶν· καὶ πίνειν γε νὴ Δία ἐκ κεραμέων ποτηρίων παρόν, αὐτό τε δίψος σβεννύειν παραπλησίως πέφυκε τοῖς χρυσοῖς καὶ τὸν ἐγχεόμενον αὐτοῖς οἶνον οὐ λυμαίνεται, ὀσμὴν δέ γε ἡδίω τῶν χρυσῶν παρέχεται καὶ τῶν ἀργυρῶν. Καθόλου δ᾽ ἀρετὴ καὶ κακία σκευῶν κριθείη ἂν ὀρθῶς ἐκ τριῶν τούτων, τῆς τε κτήσεως καὶ τῆς χρήσεως καὶ τῆς τηρήσεως. Ὅσα μὲν γὰρ ἢ κτήσασθαι δύσκολά ἐστιν ἢ χρήσασθαι μὴ ἐπιτήδεια ἢ φυλάξαι μὴ ῥᾴδια, ταῦτα χείρω· ἃ δὲ καὶ κτώμεθα μὴ χαλεπῶς καὶ χρώμενοι ἐπαινοῦμεν καὶ φυλάττομεν ῥᾳδίως, ταῦτα ἀμείνω. Διόπερ τὰ κεράμεα καὶ τὰ σιδηρᾶ καὶ ὅσα τοιαῦτα πολλῷ κρείττω τῶν ἀργυρῶν τε καὶ χρυσῶν, ὅτι ἡ κτῆσις τούτων εὐμαρεστέρα, ὅσῳ καὶ εὐτελεστέρα· ἥ τε χρῆσις πλείων, ὅτι καὶ πυρὶ ῥᾳδίως ταῦτ᾽ ἐμβάλλομεν, ἐκεῖνα δὲ οὔ· ἥ τε φυλακὴ ἧττον· τὰ

γὰρ εὐτελῆ τῶν πολυτελῶν ἐπιβουλεύεται ἧττον. Μέρος δέ τι τῆς φυλακῆς οὖσα καὶ ἡ ἐκκάθαρσις περὶ τὰ πολυτελῆ πλείων ἐστίν. Ὥσπερ οὖν ἵππος, ὁ τιμῆς μὲν ἐωνημένος ὀλίγης, χρείας δὲ παρεχόμενος πολλὰς, αἱρετώτερος τοῦ ὀλίγα μὲν ὑπουργοῦντος, πολλοῦ δ' ἠγορασμένου· κατὰ τὰ αὐτὰ καὶ σκεύη τὰ εὐτελέστερα καὶ πολυχρηστότερα κρείττω τῶν ἐναντίων. Τί ποτ' οὖν διώκεται τὰ σπάνια καὶ πολυτελῆ πρὸ τῶν ἐν μέσῳ καὶ τῶν εὐτελῶν; ὅτι ἀγνοεῖται τὰ καλὰ καὶ τἀγαθὰ καὶ ἀντὶ τῶν ὄντων τὰ δοκοῦντα σπουδάζεται παρὰ τοῖς ἀνοήτοις, ὥσπερ δὴ καὶ οἱ μαινόμενοι πολλάκις λευκὰ τὰ μέλανα νομίζουσιν· ἄνοια δὲ μανίας συγγενέστατον. Ἐπεὶ τῶν γε νομοθετῶν τοὺς ἀρίστους καὶ ἐν πρώτοις Λυκοῦργον εὕροιμεν ἂν πολυτέλειαν μὲν ἐξελαύνοντα τῆς Σπάρτης, ἀντεισάγοντα δ' εὐτέλειαν, καὶ τὸ ἐνδεὲς τῆς διαίτης τοῦ περιττοῦ προτιμῶντα πρὸς ἀνδρείαν, καὶ τὴν μὲν τρυφὴν ὡς λύμην ἐκτρεπόμενον, τὸ δ' ἐθελόπονον, ὡς σωτήριον, ζηλοῦν ἀξιοῦντα. Τεκμήρια δὲ τούτων αἱ τῶν ἐφήβων ἐκεῖ καρτερήσεις, ἐθιζόμεναι φέρειν λιμόν τε καὶ δίψος καὶ μετὰ τούτων ῥίγος, (*) ἔτι δὲ πληγὰς καὶ πόνους· ἀλλ' ὡς σεμνοῖς ἔθεσιν οἱ πολλοὶ Λακεδαιμόνιοι τραφέντες ἄριστοι τῶν Ἑλλήνων ἦσάν τε καὶ ἐνομίζοντο, καὶ τὴν πενίαν τὴν ἑαυτῶν ζηλωτοτέραν τοῦ βασιλέως πλούτου κατέστησαν Ἐγὼ δ' οὖν καὶ αὐτὸς δοξαίμην ἂν νοσῆσαι μᾶλλον ἢ τρυφῆσαι. Τὸ μὲν γὰρ νοσεῖν μόνον βλάπτει τὸ σῶμα, τὸ δὲ τρυφᾶν ἄμφω διαφθείρει ψυχήν τε καὶ σῶμα, σώματι μὲν ἀσθένειαν καὶ ἀδυναμίαν, ψυχῇ δὲ ἀκολασίαν καὶ ἀνανδρείαν ἐμποιοῦν. Καὶ μὴν καὶ ἀδικίαν τίκτει τρυφὴ, ὅτε καὶ πλεονεξίαν. Οὔτε γὰρ τρυφῶντά τινα δυνατὸν μὴ πο-

λυτελῆ εἶναι, οὔτε πολυτελῆ ὄντα ὀλίγα βούλεσθαι ἀναλίσκειν, βουλόμενον δὲ πολλὰ μὴ καὶ πορίζειν πολλὰ ἐπιχειρεῖν, οὐδ᾽ αὖ πορίζειν ἐπιχειροῦντα πολλὰ μὴ πλεονεκτεῖν καὶ ἀδικεῖν· οὐ γὰρ ἂν πορίσειέ τις ἐκ δικαίων πολλά. Ἔτι καὶ ἄλλον τρόπον ἄδικος ἂν εἴη πάντως ὁ τρυφῶν. Καὶ γὰρ ὑπὲρ πόλεως τῆς αὐτοῦ πονεῖν τοὺς προσήκοντας πόνους ὀκνήσειεν ἄν, ἢ οὐκ ἂν ἔτι τρυφῴη· κἂν ὑπὲρ φίλων ἢ συγγενῶν κακοπαθῆσαι δέῃ, οὐκ ἂν ὑπομείνειεν· οὐ γὰρ ἐάσει αὐτὸν ἡ τρυφή. Καὶ μὴν καὶ διὰ θεοὺς ἔστιν ὅτε πονητέον τῷ δικαίῳ εἶναι βουλομένῳ πρὸς θεούς, ὅτι θυσίας ἢ τελετὰς ἤ τινα ἄλλην ὑπηρεσίαν τελέσει τοῖς θεοῖς· ὁ δὲ τρυφῶν ἐνδεήσει κἀνταῦθα. Διόπερ ἄδικος ἂν εἴη πάντως καὶ περὶ πόλιν καὶ περὶ φίλους καὶ περὶ θεούς, ἃ χρὴ πράττειν αὐτὸν οὐ πράττων. Ὡς οὖν καὶ ἀδικίας αἰτίαν οὖσαν τὴν τρυφὴν φευκτέον τρόπῳ παντί.

21. Ἱεροκλέους ἐκ τοῦ Οἰκονομικοῦ.

Πρὸ πάντων γε περὶ τῶν ἔργων ὑφ᾽ ὧν οἶκος συνέχεται. Ταῦτ᾽ οὖν διαιρετέον μὲν κατὰ τὸ πλεῖστον, τῷ μὲν ἀνδρὶ τὰ κατ᾽ ἀγρὸν καὶ τὰ περὶ τῆς ἀγορᾶς καὶ τὰ περὶ τὴν ἀστυπολίαν ἀνακεῖσθαι, τῇ δὲ γυναικὶ τὰ περὶ τὴν ταλασίαν καὶ σιτοποιίαν καὶ ὅλως τὰ κατοικίδια τῶν ἔργων. Οὔτε μὴν ἀγεύστους ἀξιωτέον εἶναι τοὺς ἑτέρους τῶν ἑτέρων. Γένοιτο γὰρ ἄν ποτε καὶ γυναικὶ κατ᾽ ἀγρὸν γενομένῃ καθῆκον τὸ τοῖς ἐργαζομένοις ἐπιστῆναι καὶ τὴν τοῦ οἰκοδεσπότου τάξιν ἐκπληρῶσαι, καὶ ἀνδρὶ περὶ τῶν κατὰ τὴν οἰκίαν ἐπιστροφὴν ποιήσασθαι καὶ τὰ μὲν διαπυθέσθαι, τὰ δὲ καὶ ἐπιδεῖν τῶν γινομένων. Οὕτω γὰρ ἂν ἐπισυνδέοιτο μᾶλλον τὰ τῆς κοινωνίας, εἰ συμμετέχοιεν ἀλλήλοις τῶν ἀναγκαίων

φροντίδων. Δεύτερος μέντοι τοῦ λόγου γενόμενος, οὐκ ἂν ὀκνῆσαί μοι δοκῶ καὶ τῆς αὐτουργίας ποιήσασθαί τινα γνώμην· ἀπεικὸς τοῖς ὑπὲρ τῶν ἔργων εἰρημένοις καὶ τοῦτο προστεθῆναι. Ὡς μὲν τοίνυν τἀνδρὶ καθήκει τῶν γεωργικῶν ἅπτεσθαι πόνων, τί καὶ λέγειν δεῖ; οὐ πολὺς γὰρ ὁ κατὰ τοῦτο δυσπειθής· ἀλλὰ καίπερ τοσαύτης τρυφῆς καὶ ἀπονίας τὸν νῦν κατεχούσης βίον, ὅμως σπάνιός ἐστι, μὴ καὶ δι᾽ ἑαυτοῦ προθυμούμενος ἔργων κοινωνῆσαι τῶν ὑπὲρ σπόρου καὶ φυτείας καὶ τῶν ἄλλων τῶν κατὰ γεωργίαν. Δυσπειθέστερος δ᾽ ἴσως ὁ πρὸς θἄτερα τῶν ἔργων, ὅσα γυναιξὶν ἀπονέμεται, παρακαλῶν τὸν ἄνδρα λόγος. (*) Καὶ πάσχουσί γε οὐκ ἀπεικὸς οἱ καθαριώτεροι, μὴ καθ᾽ ἑαυτοὺς εἶναι τοπάζοντες ἅψασθαι ταλασίας. Ἐπεὶ γὰρ ὡς ἐπὶ τὸ πλῆθος εὐτελεῖς ἀνθρωπίσκοι, καὶ τὸ τῶν κατεαγότων καὶ γυννίδων φῦλον, ὡς τὴν ἐρίων ἐργασίαν καταφέρεται ζήλῳ θηλύτητος, οὐ δοκεῖ κατὰ τὸν ἀληθινώτερον ἄνδρα τυγχάνειν τὸ εἰς ταῦτα συγκαθιέναι· ὥστ᾽ ἔγωγε τάχ᾽ ἂν οὐδ᾽ ἂν αὐτὸς συμβουλεύσαιμι τοῖς μὴ τελέαν παρεσχημένοις πίστιν ὑπὲρ τῆς ἑαυτῶν ἀῤῥενότητος καὶ σωφροσύνης ἅπτεσθαι τοιοῦδέ τινος. Εἰ μέντοι διὰ τοιοῦδε βίου πεποιήκοι τις ἂν ἑαυτὸν πάσης ὑπονοίας ἀτόπου καθάπερ ὄντα, τί κωλύσει καὶ κατὰ ταῦτα τῇ γυναικὶ κοινωνῆσαι τὸν ἄνδρα; τῶν μὲν γὰρ ἄλλων κατοικιδίων ἔργων μὴ καὶ τὸ πλέον ἀνδράσι προσήκειν ἡγητέον, ἤπερ γυναιξίν; Ἔστι γὰρ καματωδέστερα καὶ ῥώμης δεόμενα σωματικῆς, οἷον ἀλέσαι καὶ σταῖς μάξαι διασχίσαι τε ξύλα καὶ ὕδωρ ἀνιμῆσαι καὶ σκεύη μεταθεῖναι καὶ διατινάξαι στρώματα καὶ πᾶν τὸ τούτοις παραπλήσιον. Καὶ τὰ μὲν ὑπὲρ ἀνδρῶν ἀποχρῴη ἄν, ἐπιμετρῆσαι δέ

τι καὶ τὴν γυναῖκα πρέπον, ὥστε μὴ τῆς ταλασίας κοινωνεῖν μόνον ταῖς θεραπαίναις, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων ἔργων τῶν ἐπανδροτέρων. Καὶ γὰρ σιτοπονίας ἅψασθαι κατά τὴν ἐλευθέραν εἶναί μοι δοκεῖ καὶ ὕδωρ ἀνιμῆσαι (καὶ) πῦρ ἀνακαῦσαι καὶ κλίνην καταστρῶσαι καὶ πᾶν τὸ τούτοις ἐοικός. Πολὺ δ' ἂν ἀνδρὶ φαίνοιτο καλλίων τῷ γε ἑαυτῆς, καὶ μάλιστα νεᾶνις οὖσα καὶ μηδ' ὅπως τετριμμένη κυοφορίαις, εἰ καὶ τρύγης ἀμπέλων αὐτουργοῦσα συμμετάσχοι καὶ συλλογῆς ἐλαῶν, εἰ δὲ παρήκοι καὶ σπόρου καὶ ἀρόσεως καὶ προσδόσεως ἐργαλείων τοῖς σκάπτουσιν ἢ φυτεύουσι. Τοῦτον γὰρ τὸν τρόπον ἕνεκα τῶν ἔργων οἶκος προστατούμενος ὑπ' ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς ἄριστ' ἄν μοι δοκοῖ κατά γε ταῦτα διεξάγεσθαι.

22. Ξενοφῶντος Ἀπομνημονευμάτων τρίτῳ.

Καὶ οἰκίας δὲ λέγων τὰς αὐτὰς καλάς τε εἶναι καὶ χρησίμους, παιδεύειν ἔμοιγε ἐδόκει οἵας χρὴ οἰκοδομεῖσθαι. Ἐπεσκόπει δὲ ὧδε. Ἆρά γε τὸν μέλλοντα οἰκίαν, οἵαν δεῖ, ἔχειν, τοῦτο δεῖ μηχανᾶσθαι, ὅπως ἡδίστη τε ἐνδιαιτᾶσθαι καὶ χρησιμωτάτη ἔσται; Τούτου δὲ ὁμολογουμένου, οὐκ οὖν ἡδὺ μὲν θέρους ψυχεινὴν ἔχειν, ἡδὺ δὲ χειμῶνος ἀλεεινήν; Ἐπειδὴ δὲ καὶ τοῦτο συμφαίη· Οὐκ οὖν ἐν ταῖς πρὸς μεσημβρίαν βλεπούσαις οἰκίαις τοῦ μὲν χειμῶνος ὁ ἥλιος εἰς τὰς παραστάδας ὑπολάμπει, τοῦ δὲ θέρους ὑπὲρ ἡμῶν αὐτῶν καὶ τῶν στεγῶν πορευόμενος σκιὰν παρέχει. Οὐκ οὖν εἴ γε καλῶς ἔχει ταῦτα οὕτω γίγνεσθαι, οἰκοδομεῖν δεῖ ὑψηλότερα μὲν τὰ πρὸς μεσημβρίαν, ἵνα ὁ χειμερινὸς ἥλιος μὴ ἀποκλείηται, χθαμαλώτερα δὲ τὰ πρὸς ἄρκτον, ἵνα μὴ οἱ ψυχροὶ παρ-

22. III. 8, 8.

εμπίπτωσιν ἄνεμοι; Ὡς δὲ συνελόντι εἰπεῖν, ὅποι πάσας ὥρας αὐτός τε ἂν ἥδιστα καταφεύγοι καὶ τὰ ὄντα ἀσφαλέστατα τιθοῖτο, αὕτη ἂν εἰκότως ἡδίστη τε καὶ καλλίστη οἴκησις εἴη· γραφαὶ δὲ καὶ ποικιλίαι πλείονας εὐφροσύνας ἀποστεροῦσιν ἢ παρέχουσι. Ναοῖς γε μὴν (*) καὶ βωμοῖς χώραν, ἔφη, εἶναι πρεπωδεστάτην, ἥτις ἀσφαλεστάτη οὖσα ἀστιβεστάτη εἴη· ἡδὺ μὲν γὰρ ἰδόντας προσεύξασθαι, ἡδὺ δὲ ἁγνῶς ἔχοντας προσιέναι.

23. Ξενοφῶντος ἐκ τοῦ Οἰκονομικοῦ.

Οὐκ οὖν, ἔφη ὁ Σωκράτης, ἐπιστήμης μέν τινος ἐδόκει ἡμῖν ὄνομα εἶναι ἡ οἰκονομία· ἡ δ' ἐπιστήμη αὕτη ἐφαίνετο, ᾗ οἴκους αὔξειν δύναται ἄνθρωποι· οἶκος δ' ἡμῖν ἐφαίνετο, ὅπερ κτῆσις ἡ σύμπασα· κτῆσιν δὲ τοῦτο ἔφαμεν εἶναι, ὅτι ἑκάστῳ εἴη ὠφέλιμον εἰς τὸν βίον· ὠφέλιμα δὲ πάντα εὑρίσκετο, ὁπόσοις τις ἐπίσταιτο χρῆσθαι. Πάσας μὲν οὖν τὰς ἐπιστήμας οὔτε μαθεῖν ἡμῖν οἷόν τε ἐδόκει εἶναι, συναπεδοκιμάζομέν τε ταῖς πόλεσι τὰς βαναυσικὰς καλουμένας τέχνας, ὅτι καὶ τὰ σώματα λυμαίνεσθαι δοκοῦσι καὶ τὰς ψυχὰς καταγνύναι.

ΠΕΡΙ ΕΥΓΕΝΕΙΑΣ· ΟΤΙ ΕΥΓΕΝΕΙΣ ΟΙ ΚΑΤ' ΑΡΕΤΗΝ ΖΩΝΤΕΣ, ΚΑΝ ΜΗ ΛΑΜΠΡΩΝ ΕΙΣΙ ΓΕΓΟΝΟΤΕΣ ΠΑΤΕΡΩΝ ΚΑΙ ΑΓΑΘΩΝ ΤΟΝ ΤΡΟΠΟΝ. Πϛ.

1. Εὐριπίδου Δίκτυϊ.

Εἰς δ' εὐγένειαν ὀλίγ' ἔχω φράσαι καλά.
ὁ μὲν γὰρ ἐσθλὸς εὐγενὴς ἔμοιγ' ἀνήρ,

23. 6, 4. 1. Fr. 11.

ὁ δ' οὐ δίκαιος, κἂν ἀμείνονος πατρὸς
Ζηνὸς πεφύκῃ, δυσγενὴς εἶναι δοκεῖ.

2. Τοῦ αὐτοῦ Ἀλεξάνδρῳ.

Περισσόμυθος ὁ λόγος, εὐγένειαν εἰ
βρότειον εὐλογήσομεν.
τὸ γὰρ πάλαι καὶ πρῶτον ὅτ' ἐγενόμεθα,
διὰ δ' ἔκρινεν ἁ τεκοῦσα γᾶ βροτούς.
ὁμοίαν χθὼν ἅπασιν ἐξεπαίδευσεν ὄψιν.
ἴδιον οὐδὲν ἔχομεν· μία δὲ γονά,
τό τ' εὐγενὲς καὶ τὸ δυσγενές.
νόμῳ δὲ γαῦρον αὐτὸ κραίνει χρόνος.
τὸ φρόνιμον, εὐγένεια, καὶ τὸ συνετὸν
ὁ θεὸς δίδωσιν, οὐχ ὁ πλοῦτος.

3. Ἀστυδάμαντος.

Γένους δ' ἔπαινός ἐστιν ἀσφαλέστατος,
κατ' ἄνδρ' ἐπαινεῖν, ὅστις ἂν δίκαιος ᾖ
τρόπους τ' ἄριστος, τοῦτον εὐγενῆ καλεῖν.
ἐν ἑκατόν ἐστιν (ἔργον) εὑρεῖν ἄνδρ' ἕνα,
καὶ τοῦτον οἱ ζητοῦντές εἰσι μύριοι.

4. Εὐριπίδου Ἠλέκτρα.

Οὐ μὴ φρονήσηθ', οἳ κενῶν δοξασμάτων
πλήρεις πλανᾶσθε, τῇ δ' ὁμιλίᾳ βροτοὺς
κρινεῖτε, καὶ τοῖς ἤθεσιν τοὺς εὐγενεῖς;
οἱ γὰρ τοιοίδε τὰς πόλεις οἰκοῦσιν εὖ
καὶ δώμαθ'· αἱ δὲ σάρκες αἱ κεναὶ βροτῶν
ἀγάλματ' ἀγορᾶς εἰσιν· οὐδὲ γὰρ δόρυ
μᾶλλον βραχίων σθεναρὸς ἀσθενοῦς μένει·
ἐν τῇ φύσει δὲ τοῦτο κἀν εὐψυχίᾳ.

5. Θεοδέκτου.

2. Fr. 16. 4. V. 383.

Ἐγὼ μὲν οὔποτ᾽ εὐγένειαν ᾔνεσα,
τὴν προστάταισι χρωμένην ἀναξίοις.

6. Ἐπιχάρμου.

Ἀπολεῖ με τὸ γένος· μὴ λέγ᾽, εἰ φιλεῖς ἐμέ,
μῆτερ, ἐφ᾽ ἑκάστῳ τὸ γένος· οἷς ἂν τῇ φύσει
(*) ἀγαθὸν ὑπάρχῃ μηδὲν οἰκεῖον προσόν,
ἐκεῖσε καταφεύγουσιν εἰς τὰ μνήματα
καὶ τὸ γένος, ἀριθμοῦσίν τε τοὺς πάππους ὅσοι.
οὐδ᾽ ἕνα δ᾽ ἔχοις ἰδεῖν ἄν, οὐδ᾽ εἰπεῖν ὅτῳ
οὐκ εἰσὶ πάπποι· πῶς γὰρ ἐγένοντ᾽ ἄν ποτε;
εἰ μὴ λέγειν δ᾽ ἔχουσι τούτους, διά τινα
τόπου μεταβολὴν ἢ φίλων ἐρημίαν,
τί τῶν λεγόντων εἰσὶ δυσγενέστεροι;
ὃς ἂν εὖ γεγονὼς ᾖ τῇ φύσει πρὸς τἀγαθά,
κἂν Αἰθίοψ ᾖ, μῆτερ, ἔστιν εὐγενής.
Σκύθης τις ὄλεθρος, ὁ δ᾽ Ἀνάχαρσις οὐ Σκύθης;

7. Εὐριπίδου Ἀλεξάνδρῳ.

Οὐκ ἔστιν ἐν κακοῖσιν εὐγένεια,
παρ᾽ ἀγαθοῖσι δ᾽ ἀνδρῶν.

8. Τοῦ αὐτοῦ Ἰνῶ.

Φειδώμεθ᾽ ἀνδρῶν εὐγενῶν, φειδώμεθα·
κακοὺς δ᾽ ἀποπτύωμεν, ὥσπερ ἄξιοι.

9. Εὐριπίδου Μελανίππης.

Ἐγὼ μὲν οὐκ οἶδ᾽ ὅπως δὴ σκοπεῖν χρεὼν
τὴν εὐγένειαν· τοὺς γὰρ ἀνδρείους φύσιν
καὶ τοὺς δικαίους τῶν κενῶν δοξασμάτων,
κἂν ὦσι δούλων, εὐγενεστέρους λέγω.

10. Μενάνδρου Κνιδία.

6. Menandro tribuit Stobaeus 87, 4. 7. Fr. 17. 8. Fr. 24. 9. Fr. 11. 10. Cleric. p. 106.

Οὐθὲν γένους γένος γὰρ οἶμαι διαφέρειν.
ἀλλ' εἰ δικαίως ἐξετάσεις, καὶ γνήσιος
ὁ χρηστός ἐστιν, ὁ δὲ πονηρὸς καὶ νόθος.

11. Εὐριπίδου Αἰγέως.

Ἥπου κρεῖσσον τῆς εὐγενίας
τὸ καλῶς πράσσειν.

12. Σοφοκλῆς Τηρεῖ.

Ἓν φῦλον ἀνθρώπων μί' ἔδειξε
πατρὸς καὶ ματρὸς ἡμέας ἁμέρα
τοὺς πάντας, οὐδεὶς ἔξοχος
ἄλλος ἔβλαστεν ἄλλου·
βόσκει δὲ τοὺς μὲν μοῖρα δυσαμερίας,
τοὺς δ' ὄλβος ἡμῶν· τοὺς δὲ δουλείας ζυγὸν
ἔσχεν ἀνάγκης.

13. Βίωνος.

Ἀντίγονος ὁ βασιλεὺς Βίωνα τὸν φιλόσοφον διαβληθέντα ὡς δυσγενῆ ἤρετο,

Τίς πόθεν εἰς ἀνδρῶν; πόθι τοι πόλις ἠδὲ τοκῆες;
κἀκεῖνος εἶπεν, Ἀλλ' ὀρθῶς [ἔχει,] ὦ βασιλεῦ, ὅταν τοξοτῶν χρείαν ἔχῃς, οὐκ ἐρωτῶντα τὸ γένος, ἀλλὰ τιθέντα τὸν σκοπὸν, τοὺς ἀρίστους τοξευτὰς παραλαμβάνειν· οὕτως οὖν καὶ ἐπὶ τῶν φίλων ἐξέταζε, οὐ πόθεν εἰσὶν, ἀλλὰ τίνες.

14. Σωστράτου.

Σώστρατος ὁ αὐλητὴς, ὀνειδιζόμενος ὑπό τινος ἐπὶ τῷ γονέων ἀσήμων εἶναι, εἶπε, Καὶ μὴν διὰ τοῦτο ὤφειλον μᾶλλον θαυμάζεσθαι, ὅτι ἀπ' ἐμοῦ τὸ γένος ἄρχεται.

15. Ἰφικράτους.

11. Fr. 7. 12. Fr. 518. 13. Vid. Diog. Laert. IV. 46.

Ἰφικράτης ὀνειδιζόμενος εἰς δυσγένειαν, Ἐγὼ ἄρξω, εἶπε, τοῦ γένους.

16. Ἀναχάρσιδος.

Ἀνάχαρσις ὀνειδιζόμενος ὅτι Σκύθης ἐστὶν, εἶπε, Τῷ γένει, ἀλλ᾽ οὐ τῷ τρόπῳ.

17. Ἐκ τῆς Φαλάριδος Ἀξιόχῳ ἐπιστολῆς.

Σεμνύνεσθαι μὲν, ὥσπερ ἄλλῳ τινὶ τῶν καλῶν, ἐπ᾽ εὐγενείᾳ οὐκ ἀπεικός ἐστιν. Ἐγὼ δὲ μίαν εὐγένειαν ἀρετὴν οἶδα, τὰ δὲ ἄλλα πάντα τύχην. Καὶ γένοιτ᾽ ἂν ὁ μὲν ἐκ φαύλων ἀγαθὸς καὶ βασιλέων καὶ πάντων εὐγενέστατος, ὁ δὲ ἐξ ἀγαθῶν φαῦλος αὐτός τε αὐτοῦ (*) καὶ τῶν ταπεινοτάτων δυσγενέστατος. Ὥστε ψυχῆς ἔπαινον αὔχει, μὴ προγόνων τεθνηκυῖαν εἰς ἀδοξοτέρους εὐγένειαν.

18. Δημοκρίτου.

Κτηνέων μὲν εὐγένεια ἡ τοῦ σκήνεος εὐσθένεια, ἀνθρώπων δὲ ἡ τοῦ ἤθεος εὐτροπίη.

19. Διογένους.

Διογένης πυνθανομένου τινὸς, τίνες τῶν ἀνθρώπων εὐγενέστατοι, Οἱ καταφρονοῦντες, εἶπε, πλούτου, δόξης, ἡδονῆς, ζωῆς· τῶν δὲ ἐναντίων ὑπεράνω ὄντες, πενίας, ἀδοξίας, πόνου καὶ θανάτου.

20. Σωκράτους.

Σωκράτης ἐρωτηθεὶς, τί εὐγένεια, Εὐκρασία, ἔφη, ψυχῆς τε καὶ σώματος.

21. Πλουτάρχου ἐκ τοῦ κατὰ Εὐγενείας.

Τί γὰρ ἄλλο νομίζομεν εἶναι τὴν εὐγένειαν, εἰ μὴ παλαιὸν πλοῦτον ἢ καὶ παλαιὰν δόξαν, οὐδέτερον ἐφ᾽ ἡμῖν ὄν, ἀλλὰ τὰ μὲν τύχης ἀδήλου, τὰ δ᾽ ἀκρασίας χάριν

21. T. V. p. 633. Wytt.

ἀνθρωπίνης; ὥστ' ἐκ δυοῖν ἀλλοτρίων κρέμαται τὸ πεφυσημένον ὄνομα ἡ εὐγένεια. Καὶ ὁ πλοῦτος μὲν οὐχ ὁμοίους αὐτῷ τοὺς γεννηθέντας ποιεῖ· ἀλλ' ὁ ἐξ ἀρετῆς γεννηθεὶς εἰκονίζεται, τῶν ἐπὶ τῆς ψυχῆς δικαίων εἰς τοὺς ἐκγόνους διαγομένων· καὶ τοῦτ' ἔστιν ἡ ὄντως εὐγένεια, ὁμοίωσις δικαιοσύνης.

22. Ἐν τῷ αὐτῷ.

Ἆρ' οὖν εὐγενέστερος ἦν ὁ Μίδου πλοῦτος τῆς Ἀριστείδου πενίας; καίτοι ὁ μὲν οὐδ' ἐντάφια καταλιπὼν, τῷ δὲ Φρυγὶ πάντ' ἂν ἐδύνατο εἶναι τάφος. Ἀλλ' οὐκ ἐν πλουσίῳ τὸ εὐγενές· πυρὸς ἔχει τινὰ τρόπον πᾶσα πονηρία. Ἀμφότερα χωρὶς τροφῆς ἀφανίζεται σβεννύμενα. Ἡ δὲ Σωκράτους ἀδοξία, μαίας καὶ ἑρμογλύφου πατρὸς, οὐκ ἦν εὐγενεστέρα τῆς Σαρδαναπάλου δόξης; μὴ σύ γε νομίζῃς, ὅτι Ξέρξης εὐγενέστερος ἦν Κυναιγείρου. Καίτοι ὁ μὲν ὑπὲρ τῆς ἰδίας πατρίδος ἀπεκόπη τὴν χεῖρα, ὁ δ' ὑπὲρ τοῦ ζῆν ἔφυγεν, ἀντὶ τῆς μεγάλης βασιλείας μεγάλην περικείμενος δειλίαν.

23. Σωκράτους.

Οὔτε σῖτον ἄριστον ἐκ τοῦ καλλίστου πεδίου κρίνομεν, ἀλλὰ τὸν εὔθετον πρὸς τὴν τροφήν· οὔτε ἄνδρα σπουδαῖον ἢ φίλον εὔνουν, τὸν ἐξ ἐπιφανοῦς ὄντα γένους, ἀλλὰ τὸν ὑπάρχοντα τῷ τρόπῳ κρείττονα.

24. Ἐκ τοῦ Ἀριστοτέλους Περὶ Εὐγενείας.

Ὅλως δὲ περὶ εὐγενείας ἐγὼ ἀπορῶ, τίνας χρὴ καλεῖν τοὺς εὐγενεῖς. Εἰκότως γε, ἔφην, τοῦτο σὺ διαπορῶν. Καὶ γὰρ παρὰ τῶν πολλῶν καὶ μᾶλλον παρὰ τῶν σοφῶν τὰ μὲν ἀμφισβητεῖται, τὰ δ' οὐ λέγεται σαφῶς εὐθὺς τὰ περὶ τῆς δυνάμεως· λέγω δὲ τοῦτο, πότερον τῶν τι-

24. Vid. Plut. T. V. p. 649. Wytt.

μίων ἐστὶ καὶ σπουδαίων, ἢ καθάπερ Λυκόφρων ὁ σοφιστὴς ἔγραφε, καινόν τι πάμπαν. Ἐκεῖνος γὰρ ἀντιπαραβάλλων ἑτέροις ἀγαθοῖς αὐτὴν, εὐγένειαν μὲν οὖν ἧς ἀφανὲς τὸ κάλλος, ἐν λόγῳ δὲ τὸ σεμνὸν, ὡς πρὸς δόξαν οὖσαν τὴν αἵρεσιν αὐτῆς· κατὰ δ' ἀλήθειαν, οὐθὲν διαφέροντας τοὺς ἀγεννεῖς τῶν εὐγενῶν.

25. Ἐν τῷ αὐτῷ.

Ἀμφισβητεῖται δὲ, καθάπερ καὶ περὶ τοῦ πηλίκον ἀγαθόν ἐστιν, οὕτω καὶ τίνας δεῖ καλεῖν εὐγενεῖς. Οἱ μὲν γὰρ τοὺς ἐξ ἀγαθῶν γονέων εὐγενεῖς εἶναι νομίζουσι, καθάπερ καὶ Σωκράτης· (*) διὰ γὰρ τὴν Ἀριστείδου ἀρετὴν καὶ τὴν θυγατέρα αὐτοῦ γενναίαν εἶναι· Σιμωνίδην δέ φασιν ἀποκρίνασθαι διερωτώμενον Τίνες εὐγενεῖς, Τοὺς ἐκ πάλαι πλουσίων φάναι· καίτοι κατὰ τοῦτον τὸν λόγον οὐκ ὀρθῶς ἐπιτιμῶσιν ὁ Θεόγνις οὐδ' ὁ ποιητὴς ὁ ποιήσας, ὅτι

ὡς τὴν μὲν εὐγένειαν αἰνοῦσιν βροτοὶ,
μᾶλλον δὲ κηδεύουσι τοῖσι πλουσίοις.

Ἢ πρὸς Διὸς οὐχ αἱρετώτερος ὁ πλουτῶν αὐτὸς, ἢ οὗ ὁ πρόπαππος ἢ τῶν προγόνων τις πλούσιος ἦν, αὐτὸς δὲ πένης; Πῶς γὰρ οὔκ, εἶπε. Καὶ δέοιτ' ἂν κηδεύειν τοῖς πλουσίοις μᾶλλον, ἢ τοῖς εὐγενέσιν; εὐγενεῖς γὰρ οἱ παλαιοί· κρείττους δὲ οἱ νῦν· οὐκ οὖν ὁμοίως κἂν τις ὑπολαμβάνῃ οὐ τοὺς εὐγενεῖς εἶναι τοὺς ἐκ πάλαι πλουσίων, ἀλλὰ τοὺς ἐξ ἀγαθῶν πάλαι; Κρείττων γὰρ ἂν δόξειεν ἀρχαίας ἀρετῆς πρόσφατος, καὶ μετέχειν μᾶλλον ἕκαστον πατρὸς ἢ προπάππου, αἱρετώτερον δ' αὐτὸν εἶναι σπουδαῖον, ἀλλ' οὐ τὸν πρόπαππον ἢ τινα τῶν ἄλλων προγόνων. Ὀρθῶς ἔφη λέγειν. Ἆρ' οὖν οὐκ ἐπεὶ ἐν μηδετέρῳ τούτων ὁρῶμεν τὴν εὐγένειαν, σκε-

πτέον ἄλλον τρόπον; Τίνα τοῦτον; ἐνίοτε σκεπτέον δ', ἔφη. Τὸ εὖ σημαίνει τι δήπου τῶν ἐπαινετῶν καὶ σπουδαίων, οἷον τὸ εὐπρόσωπον καὶ τὸ εὐόφθαλμον· ἀγαθὸν γάρ τι ἢ καλὸν σημαίνει κατὰ τοῦτον τὸν λόγον. Πάνυ γε, εἶπεν. Οὐκ οὖν εὐπρόσωπον μέν ἐστι τὸ ἔχον ἀρετὴν προσώπου, εὐόφθαλμον δὲ τὸ ὀφθαλμοῦ ἀρετήν; Οὕτως, εἶπεν. Ἀλλὰ μήν ἐστι γένος τὸ μὲν σπουδαῖον, τὸ δὲ φαῦλον, ἀλλ' οὐ σπουδαῖον. Πάνυ γε, εἶπε. Σπουδαῖον δέ γέ φαμεν ἕκαστον κατὰ τὴν αὑτοῦ ἀρετὴν εἶναι, ὥστε καὶ γένος σπουδαῖον ὡσαύτως. Οὕτως, εἶπε. Δῆλον ἄρ', ἔφην, ὅτι ἔστιν ἡ εὐγένεια ἀρετὴ γένους.

26. Πλάτωνος ἐκ τοῦ Ἀλκιβιάδου.

Πότερον εἰκὸς ἀμείνους γίγνεσθαι φύσεις ἐν γενναίοις γένεσιν, ἢ μή; Δηλονότι ἐν [τοῖς] γενναίοις. Οὐκ οὖν τοὺς εὖ φύντας, ἢν καὶ εὖ τραπῶσιν, οὕτω τελέους γίγνεσθαι πρὸς ἀρετήν; Ἀνάγκη. Σκεψώμεθα δὴ τοῖς ἐκείνων τὸ ἡμέτερα ἀντιτιθέντες, πρῶτον μὲν εἰ δοκοῦσι φαυλοτέρων γενῶν εἶναι οἱ Λακεδαιμονίων καὶ Περσῶν βασιλεῖς. Ἢ οὐκ ἴσμεν ὡς οἱ μὲν Ἡρακλέους, οἱ δ' Ἀχαιμένους ἔκγονοι; τὸ δ' Ἡρακλέους γένος καὶ τὸ Ἀχαιμένους εἰς Περσέα τὸν Διὸς ἀναφέρεται. Καὶ γὰρ τὸ ἡμέτερον, ὦ Σώκρατες, εἰς Εὐρυσάκην, τὸ δὲ Εὐρυσάκους εἰς Δία. Καὶ γὰρ τὸ ἡμέτερον, ὦ γενναῖε Ἀλκιβιάδη, εἰς Δαίδαλον, ὁ δὲ Δαίδαλος εἰς Ἥφαιστον τὸν Διός. Ἀλλὰ τὰ μὲν τούτων ἀπ' αὐτῶν ἀρξάμενα, βασιλεῖς εἰσιν ἐκ βασιλέων μέχρι Διός, οἱ μὲν Ἄργους τε καὶ Λακεδαίμονος, οἱ δὲ τῆς Περσίδος [τὸ] ἀεὶ, πολλάκις δὲ καὶ τῆς Ἀσίας, ὥσπερ καὶ νῦν· ἡμεῖς δὲ αὐτοί τε

26. P. 120. D.

ἰδιῶται καὶ οἱ πατέρες. Εἰ δὲ καὶ τοῦ προγόνου σε δέοι [καὶ] τὴν πατρίδα Εὐρυσάκους ἐπιδεῖξαι [Σαλαμῖνα,] ἢ τὴν Αἰακοῦ τοῦ ἔτι προτέρου Αἴγιναν Ἀρταξέρξῃ τῷ Ξέρξου, (*) ποσὸν δὴ οἴει γέλωτα ὀφλεῖν; ἀλλ' ὅρα μὴ τῷ τοῦ γένους ὄγκῳ ἐλαττώμεθα τῶν ἀνδρῶν καὶ τῇ ἄλλῃ τροφῇ. Ἢ οὐκ ᾔσθησαι τοῖς τε Λακεδαιμονίων βασιλεῦσιν ὡς μεγάλα τὰ ὑπάρχοντα; ὧν αἱ γυναῖκες δημοσίᾳ φυλάττονται ὑπὸ τῶν ἐφόρων, ὅπως εἰς δύναμιν μὴ λάθῃ ἐξ ἄλλου γενόμενος [ὁ] βασιλεὺς ἢ ἐξ Ἡρακλειδῶν· ὁ δὲ Περσῶν τοσοῦτον ὑπερβάλλει, ὥστ' οὐδεὶς ὑποψίαν ἔχει, ὡς οὐκ ἐξ ἄλλου ἂν βασιλεὺς γένοιτο ἢ ἐξ αὐτοῦ· διὸ οὐ φρουρεῖται ἡ [τοῦ] βασιλέως γυνή, ἀλλ' ἢ ὑπὸ φόβου. Ἐπειδὰν δὲ γένηται ὁ παῖς ὁ πρεσβύτατος οὗπερ ἡ ἀρχή, [πρῶτον μὲν] ἑορτάζουσι πάντες οἱ ἐν τῇ βασιλέως ὧν ἂν ἄρχῃ· [εἶτα ἐς τὸν ἄλλον χρόνον ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ βασιλέως γενέθλια πᾶσα θύει καὶ ἑορτάζει ἡ Ἀσία· ἡμῶν δὲ γεννωμένων, τὸ τοῦ κωμῳδοποιοῦ, οὐδὲ οἱ γείτονες σφόδρα τοι αἰσθάνονται, ὦ Ἀλκιβιάδη.] Μετὰ τοῦτο τρέφεται ὁ παῖς οὐχ ὑπὸ γυναικὸς τροφοῦ ὀλίγου ἀξίας, ἀλλ' ὑπὸ εὐνούχων, οἳ ἂν δοκῶσι τῶν περὶ βασιλέα ἄριστοι εἶναι, οἷς τἆλλα προστέτακται ἐπιμέλεσθαι τοῦ γενομένου, καὶ ὅπως ὅτι κάλλιστος ἔσται μηχανᾶσθαι, ἀναπλάττοντας τά [τε] μέλη τοῦ παιδὸς καὶ κατορθοῦντας, καὶ ταῦτα δρῶντες ἐν μεγάλῃ τιμῇ εἰσιν. Ἐπειδὰν δὲ ἑπταετεῖς γένωνται οἱ παῖδες, ἐπὶ τοὺς ἵππους καὶ ἐπὶ τοὺς τούτων διδασκάλους φοιτῶσιν καὶ ἐπὶ τὰς θήρας ἄρχονται ἰέναι. Δὶς δ' ἑπτὰ γενόμενον ἐτῶν τὸν παῖδα παραλαμβάνουσιν, οὓς ἐκεῖνοι βασιλείους παιδαγωγοὺς νομίζουσιν· εἰσὶ δὲ ἐξειλεγμένοι Περσῶν οἱ ἄριστοι δόξαντες ἐν ἡλικίᾳ τέσ-

σαρες, ὅ τε σοφώτατος καὶ ὁ δικαιότατος καὶ ὁ σωφρονέστατος καὶ ὁ ἀνδρειότατος· ὧν ὁ μὲν σοφώτατος μαγείαν τε διδάσκει τὴν Ζωροάστρου τοῦ Ὡρομάζου· ἔστι δὲ τοῦτο θεῶν θεραπεία· διδάσκει δὲ καὶ τὰ βασιλικά. Ὁ δὲ δικαιότατος ἀληθεύειν διὰ παντὸς τοῦ βίου. Ὁ δὲ σωφρονέστατος μηδὲ ὑπὸ μιᾶς ἄρχεσθαι τῶν ἡδονῶν, ἵν' ἐλεύθερος εἶναι ἐθίζηται καὶ ὄντως βασιλεύς, ἄρχων πρῶτον τῶν ἐν αὑτῷ, ἀλλὰ μὴ δουλεύων. Ὁ δὲ ἀνδρειότατος ἄφοβον καὶ ἀδεᾶ παρασκευάζων, ὡς ὅταν δείσῃ δοῦλον ὄντα.

ΟΤΙ ΟΥΚ ΑΕΙ ΤΟΙΣ ΕΥΓΕΝΕΣΙ ΚΑΙ ΧΡΗΣΤΟΙΣ ΤΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ ΕΟΙΚΕ ΤΑ ΤΕΚΝΑ. ΠΖ.

1. *Εὐριπίδου Ἀντιγόνη.*

Ἡ γὰρ δόκησις, πατράσι παῖδας εἰκέναι,
τὰ πολλὰ ταύτῃ γίγνεται τέκνων πέρι.

2. *Φωκυλίδου.*

Καὶ τόδε Φωκυλίδου· τὸ πλέον γένος εὐγενὲς εἶναι,
οἷς οὔτ' ἐν μύθοις ἕπεται χάρις οὔτ' ἐνὶ βουλῇ.

3. *Σοφοκλῆς Τυρῷ.*

Πολλῶν δ' ἐν πολυπληθίᾳ πέλεται
οὔτ' ἀπ' εὐγενέων ἐσθλὸς, οὔτ' ἀχρείων
τὸ λίαν κακός· βροτῷ δὲ πιστὸν οὐδέν.

4. *Μενάνδρου.*

Ἀπολεῖ με τὸ γένος· μὴ λέγ', εἰ φιλεῖς ἐμὲ,
(*) μῆτερ, ἐφ' ἑκάστῳ τὸ γένος· οἷς ἂν τῇ φύσει
ἀγαθὸν ὑπάρχῃ μηδὲν οἰκεῖον προσὸν,

1. Fr. 10. 3. Fr. 583. 4. Cleric. p. 240. Cf. 86, 6.

Ἰφικράτης ὀνειδιζόμενος εἰς δυσγένειαν, Ἐγὼ ἄρξω, εἶπε, τοῦ γένους.

16. Ἀναχάρσιδος.

Ἀνάχαρσις ὀνειδιζόμενος ὅτι Σκύθης ἐστὶν, εἶπε, Τῷ γένει, ἀλλ᾽ οὐ τῷ τρόπῳ.

17. Ἐκ τῆς Φαλάριδος Ἀξιόχῳ ἐπιστολῆς.

Σεμνύνεσθαι μὲν, ὥσπερ ἄλλῳ τινὶ τῶν καλῶν, ἐπ᾽ εὐγενείᾳ οὐκ ἀπεικός ἐστιν. Ἐγὼ δὲ μίαν εὐγένειαν ἀρετὴν οἶδα, τὰ δὲ ἄλλα πάντα τύχην. Καὶ γένοιτ᾽ ἂν ὁ μὲν ἐκ φαύλων ἀγαθὸς καὶ βασιλέων καὶ πάντων εὐγενέστατος, ὁ δὲ ἐξ ἀγαθῶν φαῦλος αὐτός τε αὐτοῦ (*) καὶ τῶν ταπεινοτάτων δυσγενέστατος. Ὥστε ψυχῆς ἔπαινον αὖχει, μὴ προγόνων τεθνηκυῖαν εἰς ἀδοξοτέρους εὐγένειαν.

18. Δημοκρίτου.

Κτηνέων μὲν εὐγένεια ἡ τοῦ σκήνεος εὐσθένεια, ἀνθρώπων δὲ ἡ τοῦ ἤθεος εὐτροπίη.

19. Διογένους.

Διογένης πυνθανομένου τινὸς, τίνες τῶν ἀνθρώπων εὐγενέστατοι, Οἱ καταφρονοῦντες, εἶπε, πλούτου, δόξης, ἡδονῆς, ζωῆς· τῶν δὲ ἐναντίων ὑπεράνω ὄντες, πενίας, ἀδοξίας, πόνου καὶ θανάτου.

20. Σωκράτους.

Σωκράτης ἐρωτηθεὶς, τί εὐγένεια, Εὐκρασία, ἔφη, ψυχῆς τε καὶ σώματος.

21. Πλουτάρχου ἐκ τοῦ κατὰ Εὐγενείας.

Τί γὰρ ἄλλο νομίζομεν εἶναι τὴν εὐγένειαν, εἰ μὴ παλαιὸν πλοῦτον ἢ καὶ παλαιὰν δόξαν, οὐδέτερον ἐφ᾽ ἡμῖν ὄν, ἀλλὰ τὰ μὲν τύχης ἀδήλου, τὰ δ᾽ ἀκρασίας χάριν

21. T. V. p. 633. Wytt.

ἀνθρωπίνης; ὥστ' ἐκ δυοῖν ἀλλοτρίων κρέμαται τὸ πεφυσημένον ὄνομα ἡ εὐγένεια. Καὶ ὁ πλοῦτος μὲν οὐχ ὁμοίους αὐτῷ τοὺς γεννηθέντας ποιεῖ· ἀλλ' ὁ ἐξ ἀρετῆς γεννηθεὶς εἰκονίζεται, τῶν ἐπὶ τῆς ψυχῆς δικαίων εἰς τοὺς ἐκγόνους διαγομένων· καὶ τοῦτ' ἔστιν ἡ ὄντως εὐγένεια, ὁμοίωσις δικαιοσύνης.

22. Ἐν τῷ αὐτῷ.

Ἆρ' οὖν εὐγενέστερος ἦν ὁ Μίδου πλοῦτος τῆς Ἀριστείδου πενίας; καίτοι ὁ μὲν οὐδ' ἐντάφια καταλιπὼν, τῷ δὲ Φρυγὶ πάντ' ἂν ἐδύνατο εἶναι τάφος. Ἀλλ' οὐκ ἐν πλουσίῳ τὸ εὐγενές· πυρὸς ἔχει τινὰ τρόπον πᾶσα πονηρία. Ἀμφότερα χωρὶς τροφῆς ἀφανίζεται σβεννύμενα. Ἡ δὲ Σωκράτους ἀδοξία, μαίας καὶ ἑρμογλύφου πατρὸς, οὐκ ἦν εὐγενεστέρα τῆς Σαρδαναπάλου δόξης; μὴ σύ γε νομίζῃς, ὅτι Ξέρξης εὐγενέστερος ἦν Κυναιγείρου. Καίτοι ὁ μὲν ὑπὲρ τῆς ἰδίας πατρίδος ἀπεκόπη τὴν χεῖρα, ὁ δ' ὑπὲρ τοῦ ζῆν ἔφυγεν, ἀντὶ τῆς μεγάλης βασιλείας μεγάλην περικείμενος δειλίαν.

23. Σωκράτους.

Οὔτε σῖτον ἄριστον ἐκ τοῦ καλλίστου πεδίου κρίνομεν, ἀλλὰ τὸν εὔθετον πρὸς τὴν τροφήν· οὔτε ἄνδρα σπουδαῖον ἢ φίλον εὔνουν, τὸν ἐξ ἐπιφανοῦς ὄντα γένους, ἀλλὰ τὸν ὑπάρχοντα τῷ τρόπῳ κρείττονα.

24. Ἐκ τοῦ Ἀριστοτέλους Περὶ Εὐγενείας.

Ὅλως δὲ περὶ εὐγενείας ἐγὼ ἀπορῶ, τίνας χρὴ καλεῖν τοὺς εὐγενεῖς. Εἰκότως γε, ἔφην, τοῦτο εὖ διαπορῶν. Καὶ γὰρ παρὰ τῶν πολλῶν καὶ μᾶλλον παρὰ τῶν σοφῶν τὰ μὲν ἀμφισβητεῖται, τὰ δ' οὐ λέγεται σαφῶς εὐθὺς τὰ περὶ τῆς δυνάμεως· λέγω δὲ τοῦτο, πότερον τῶν τι-

24. Vid. Plut. T. V. p. 649. Wytt.

μίων ἐστὶ καὶ σπουδαίων, ἢ καθάπερ Λυκόφρων ὁ σοφιστὴς ἔγραφε, καινόν τι πάμπαν. Ἐκεῖνος γὰρ ἀντιπαραβάλλων ἑτέροις ἀγαθοῖς αὐτὴν, εὐγένειαν μὲν οὖν ἧς ἀφανὲς τὸ κάλλος, ἐν λόγῳ δὲ τὸ σεμνὸν, ὡς πρὸς δόξαν οὖσαν τὴν αἵρεσιν αὐτῆς· κατὰ δ᾽ ἀλήθειαν, οὐθὲν διαφέροντας τοὺς ἀγεννεῖς τῶν εὐγενῶν.

25. Ἐν τῷ αὐτῷ.

Ἀμφισβητεῖται δὲ, καθάπερ καὶ περὶ τοῦ πηλίκον ἀγαθόν ἐστιν, οὕτω καὶ τίνας δεῖ καλεῖν εὐγενεῖς. Οἱ μὲν γὰρ τοὺς ἐξ ἀγαθῶν γονέων εὐγενεῖς εἶναι νομίζουσι, καθάπερ καὶ Σωκράτης· (*) διὰ γὰρ τὴν Ἀριστείδου ἀρετὴν καὶ τὴν θυγατέρα αὐτοῦ γενναίαν εἶναι· Σιμωνίδην δέ φασιν ἀποκρίνασθαι διερωτώμενον Τίνες εὐγενεῖς, Τοὺς ἐκ πάλαι πλουσίων φάναι· καίτοι κατὰ τοῦτον τὸν λόγον οὐκ ὀρθῶς ἐπιτιμῶσιν ὁ Θεόγνις οὐδ᾽ ὁ ποιητὴς ὁ ποιήσας, ὅτι

ὡς τὴν μὲν εὐγένειαν αἰνοῦσιν βροτοὶ,
μᾶλλον δὲ κηδεύουσι τοῖσι πλουσίοις.

Ἠ πρὸς Διὸς οὐχ αἱρετώτερος ὁ πλουτῶν αὐτὸς, ἢ οὗ ὁ πρόπαππος ἢ τῶν προγόνων τις πλούσιος ἦν, αὐτὸς δὲ πένης; Πῶς γὰρ οὐκ, εἶπε. Καὶ δέοιτ᾽ ἂν κηδεύειν τοῖς πλουσίοις μᾶλλον, ἢ τοῖς εὐγενέσιν; εὐγενεῖς γὰρ οἱ παλαιοί· κρείττους δὲ οἱ νῦν· οὐκ οὖν ὁμοίως κἂν τις ὑπολαμβάνῃ οὐ τοὺς εὐγενεῖς εἶναι τοὺς ἐκ πάλαι πλουσίων, ἀλλὰ τοὺς ἐξ ἀγαθῶν πάλαι; Κρείττων γὰρ ἂν δόξειεν ἀρχαίας ἀρετῆς πρόσφατος, καὶ μετέχειν μᾶλλον ἕκαστον πατρὸς ἢ προπάππου, αἱρετώτερον δ᾽ αὐτὸν εἶναι σπουδαῖον, ἀλλ᾽ οὐ τὸν πρόπαππον ἤ τινα τῶν ἄλλων προγόνων. Ὀρθῶς ἔφη λέγειν. Ἆρ᾽ οὖν οὐκ ἐπεὶ ἐν μηδετέρῳ τούτων ὁρῶμεν τὴν εὐγένειαν, σκε-

πτέον ἄλλον τρόπον; Τίνα τοῦτον; ἐνίοτε σκεπτέον δ', ἔφη. Τὸ εὖ σημαίνει τι δήπου τῶν ἐπαινετῶν καὶ σπουδαίων, οἷον τὸ εὐπρόσωπον καὶ τὸ εὐόφθαλμον· ἀγαθὸν γάρ τι ἢ καλὸν σημαίνει κατὰ τοῦτον τὸν λόγον. Πάνυ γε, εἶπεν. Οὐκ οὖν εὐπρόσωπον μέν ἐστι τὸ ἔχον ἀρετὴν προσώπου, εὐόφθαλμον δὲ τὸ ὀφθαλμοῦ ἀρετήν; Οὕτως, εἶπεν. Ἀλλὰ μήν ἐστι γένος τὸ μὲν σπουδαῖον, τὸ δὲ φαῦλον, ἀλλ' οὐ σπουδαῖον. Πάνυ γε, εἶπε. Σπουδαῖον δέ γέ φαμεν ἕκαστον κατὰ τὴν αὑτοῦ ἀρετὴν εἶναι, ὥστε καὶ γένος σπουδαῖον ὡσαύτως. Οὕτως, εἶπε. Δῆλον ἄρ', ἔφην, ὅτι ἔστιν ἡ εὐγένεια ἀρετὴ γένους.

26. Πλάτωνος ἐκ τοῦ Ἀλκιβιάδου.

Πότερον εἰκὸς ἀμείνους γίγνεσθαι φύσεις ἐν γενναίοις γένεσιν, ἢ μή; Δηλονότι ἐν [τοῖς] γενναίοις. Οὐκ οὖν τοὺς εὖ φύντας, ἢν καὶ εὖ τραπῶσιν, οὕτω τελέους γίγνεσθαι πρὸς ἀρετήν; Ἀνάγκη. Σκεψώμεθα δὴ τοῖς ἐκείνων τὸ ἡμέτερα ἀντιτιθέντες, πρῶτον μὲν εἰ δοκοῦσι φαυλοτέρων γενῶν εἶναι οἱ Λακεδαιμονίων καὶ Περσῶν βασιλεῖς. Ἢ οὐκ ἴσμεν ὡς οἱ μὲν Ἡρακλέους, οἱ δ' Ἀχαιμένους ἔκγονοι; τὸ δ' Ἡρακλέους γένος καὶ τὸ Ἀχαιμένους εἰς Περσέα τὸν Διὸς ἀναφέρεται. Καὶ γὰρ τὸ ἡμέτερον, ὦ Σώκρατες, εἰς Εὐρυσάκην, τὸ δὲ Εὐρυσάκους εἰς Δία. Καὶ γὰρ τὸ ἡμέτερον, ὦ γενναῖε Ἀλκιβιάδη, εἰς Δαίδαλον, ὁ δὲ Δαίδαλος εἰς Ἥφαιστον τὸν Διός. Ἀλλὰ τὰ μὲν τούτων ἀπ' αὐτῶν ἀρξάμενα, βασιλεῖς εἰσιν ἐκ βασιλέων μέχρι Διὸς, οἱ μὲν Ἄργους τε καὶ Λακεδαίμονος, οἱ δὲ τῆς Περσίδος [τὸ] ἀεὶ, πολλάκις δὲ καὶ τῆς Ἀσίας, ὥσπερ καὶ νῦν· ἡμεῖς δὲ αὐτοί τε

26. P. 120. D.

ἰδιῶται καὶ οἱ πατέρες. Εἰ δὲ καὶ τοῦ προγόνου σε δέοι [καὶ] τὴν πατρίδα Εὐρυσάκους ἐπιδεῖξαι [Σαλαμῖνα,] ἢ τὴν Αἰακοῦ τοῦ ἔτι προτέρου Αἴγιναν Ἀρταξέρξῃ τῷ Ξέρξου, (*) ποσὸν δὴ οἴει γέλωτα ὀφλεῖν; ἀλλ' ὅρα μὴ τῷ τοῦ γένους ὄγκῳ ἐλαττώμεθα τῶν ἀνδρῶν καὶ τῇ ἄλλῃ τροφῇ. Ἢ οὐκ ᾔσθησαι τοῖς τε Λακεδαιμονίων βασιλεῦσιν ὡς μεγάλα τὰ ὑπάρχοντα; ὧν αἱ γυναῖκες δημοσίᾳ φυλάττονται ὑπὸ τῶν ἐφόρων, ὅπως εἰς δύναμιν μὴ λάθῃ ἐξ ἄλλου γενόμενος [ὁ] βασιλεὺς ἢ ἐξ Ἡρακλειδῶν· ὁ δὲ Περσῶν τοσοῦτον ὑπερβάλλει, ὥστ' οὐδεὶς ὑποψίαν ἔχει, ὡς οὐκ ἐξ ἄλλου ἂν βασιλεὺς γένοιτο ἢ ἐξ αὐτοῦ· διὸ οὐ φρουρεῖται ἡ [τοῦ] βασιλέως γυνή, ἀλλ' ἢ ὑπὸ φόβου. Ἐπειδὰν δὲ γένηται ὁ παῖς ὁ πρεσβύτατος οὗπερ ἡ ἀρχή, [πρῶτον μὲν] ἑορτάζουσι πάντες οἱ ἐν τῇ βασιλέως ὧν ἂν ἄρχῃ· [εἶτα ἐς τὸν ἄλλον χρόνον ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ βασιλέως γενέθλια πᾶσα θύει καὶ ἑορτάζει ἡ Ἀσία· ἡμῶν δὲ γεννωμένων, τὸ τοῦ κωμῳδοποιοῦ, οὐδὲ οἱ γείτονες σφόδρα τοι αἰσθάνονται, ὦ Ἀλκιβιάδη.] Μετὰ τοῦτο τρέφεται ὁ παῖς οὐχ ὑπὸ γυναικὸς τροφοῦ ὀλίγου ἀξίας, ἀλλ' ὑπὸ εὐνούχων, οἳ ἂν δοκῶσι τῶν περὶ βασιλέα ἄριστοι εἶναι, οἷς τἆλλα προστέτακται ἐπιμέλεσθαι τοῦ γενομένου, καὶ ὅπως ὅτι κάλλιστος ἔσται μηχανᾶσθαι, ἀναπλάττοντας τά [τε] μέλη τοῦ παιδὸς καὶ κατορθοῦντας, καὶ ταῦτα δρῶντες ἐν μεγάλῃ τιμῇ εἰσιν. Ἐπειδὰν δὲ ἑπταετεῖς γένωνται οἱ παῖδες, ἐπὶ τοὺς ἵππους καὶ ἐπὶ τοὺς τούτων διδασκάλους φοιτῶσιν καὶ ἐπὶ τὰς θήρας ἄρχονται ἰέναι. Δὶς δ' ἑπτὰ γενόμενον ἐτῶν τὸν παῖδα παραλαμβάνουσιν, οὓς ἐκεῖνοι βασιλείους παιδαγωγοὺς νομίζουσιν· εἰσὶ δὲ ἐξειλεγμένοι Περσῶν οἱ ἄριστοι δόξαντες ἐν ἡλικίᾳ τέσ-

σαρες, ὅ τε σοφώτατος καὶ ὁ δικαιότατος καὶ ὁ σωφρονέστατος καὶ ὁ ἀνδρειότατος· ὧν ὁ μὲν σοφώτατος μαγείαν τε διδάσκει τὴν Ζωροάστρου τοῦ Ὡρομάζου· ἔστι δὲ τοῦτο θεῶν θεραπεία· διδάσκει δὲ καὶ τὰ βασιλικά. Ὁ δὲ δικαιότατος ἀληθεύειν διὰ παντὸς τοῦ βίου. Ὁ δὲ σωφρονέστατος μηδὲ ὑπὸ μιᾶς ἄρχεσθαι τῶν ἡδονῶν, ἵν' ἐλεύθερος εἶναι ἐθίζηται καὶ ὄντως βασιλεύς, ἄρχων πρῶτον τῶν ἐν αὐτῷ, ἀλλὰ μὴ δουλεύων. Ὁ δὲ ἀνδρειότατος ἄφοβον καὶ ἀδεᾶ παρασκευάζων, ὡς ὅταν δείσῃ δοῦλον ὄντ...

ΟΤΙ ΟΥΚ ΑΕΙ ΤΟΙΣ ΕΥΓΕΝΕΣΙ ΚΑΙ ΧΡΗΣΤΟΙΣ ΤΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ ΕΟΙΚΕ ΤΑ ΤΕΚΝΑ. ΠΖ.

...ῃ.

...σι παῖδας εἰκέναι,

1. Εὐριπίδου Ἀντι... ...ων πέρι.

Ἡ γὰρ δόκησις, πατ... τέ...

τὰ πολλὰ ταύτῃ γίγνεται ...ον γένος εὐγενὲς εἶναι,

2. Φωκυλίδου. ... οὔτ' ἐνὶ βουλῇ.

Καὶ τόδε ...ίδου· τὸ ...

οἷς οὔτ' ἐν ... ...πεται χάρις

3. Σο... ...ῶν.

Πολλ... ...πληθίᾳ τέλετ... χρε...

οὔτ' ... ...οὐδέν.

τὸ λίαν ...

...εἰ φιλεῖς ἐμέ,

...οἷς ἂν τῇ φύσει

...ροσόν,

(*) ... p. 240. Cf. 86, 6.

ἐκεῖσε καταφεύγουσιν εἰς τὰ μνήματα,
καὶ τὸ γένος ἀριθμοῦσίν τε τοὺς πάππους ὅσοι.
οὐδὲν δ᾽ ἔχουσι πλεῖον, οὐδ᾽ ἐρεῖς ὅτῳ
οὐκ εἰσὶ πάπποι· πῶς γὰρ ἐγένοντ᾽ ἄν ποτε;
εἰ μὴ λέγειν δ᾽ ἔχουσι τούτους διά τινα
τόπου μεταβολὴν ἢ φίλων ἐρημίαν,
τί τῶν λεγόντων εἰσὶ δυσγενέστεροι;

5. Εὐριπίδου Μελεάγρῳ.

Μόνον δ᾽ ἂν αὐτὰ χρημάτων οὐκ ἂν λάβοις,
γενναιότητα κἀρετήν· καλὸς δέ τις
κἂν ἐκ πονηρῶν σωμάτων γένοιτο παῖς.

6. Σοφοκλῆς Αἴαντι.

Οὐκ ἄν ποτ᾽, ἄνδρες, ἄνδρα θαυμάσαιμ᾽ ἔτι,
ὃς μηδὲν ὢν γοναῖσιν εἶθ᾽ ἁμαρτάνει·
ὅθ᾽ οἱ δοκοῦντες εὐγενεῖς πεφυκέναι,
τοιαῦθ᾽ ἁμαρτάνουσιν ἐν λόγοις ἔπη.

7. Ἐπιχάρμου.

Οὐκ ἔστιν οὐδεὶς ἀποδεδειγμένος τόπος,
ὃς ἢ πονηροὺς πάντας ἢ χρηστοὺς ποιεῖ.

8. Εὐριπίδου.

Ἡ φύσις ἑκάστῳ τοῦ γένους ἐστὶν πατρίς.

9. Εὐριπίδου Ἠλέκτρας.

Ἀλλ᾽ εὐγενεῖς μὲν, ἐν δὲ κιβδήλῳ τόδε·
πολλοὶ γὰρ ὄντες εὐγενεῖς εἰσιν κακοί.

10. Ἐν τῷ αὐτῷ.

Ἤδη γὰρ εἶδον ἄνδρα γενναίου πατρὸς
τὸ μηδὲν ὄντα, χρηστὰ δ᾽ ἐκ κακῶν τέκνα.

11. Ὁμήρου.

5. Fr. 13. 6. V. 1093. 8. Fr. inc. 186. 9. V. 532. 10. V. 372. 11. Odyss. II. 277.

Οἱ πλέονες κακίους, παῦροι δέ τε πατρὸς ἀρείους.

12. Ἀντιγόνου.

Ἀντίγονος, ἐπεὶ νεανίσκος ἀνδρείου πατρὸς, αὐτὸς δὲ μὴ πάνυ δοκῶν ἀγαθὸς εἶναι στρατιώτης, ἠξίου τὰς τοῦ πατρὸς λαμβάνειν ἀποφορὰς, Ἀλλ' ἐγὼ, εἶπεν, ὦ μειράκιον, ἀνδραγαθίας οὐ πατραγαθίας μισθὸν καὶ δωρεὰς δίδωμι.

ΟΤΙ ΕΥΓΕΝΕΙΣ ΟΙ ΑΠΟ ΧΡΗΣΤΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ Η ΔΥΝΑΤΩΝ Η ΕΝΔΟΞΩΝ ΓΕΝΟΜΕΝΟΙ. ΠΗ.

1. Εὐριπίδου.

Εἰ τοῖς ἐν οἴκῳ χρήμασιν λελείμμεθα,
ἡ δ' εὐγένεια καὶ τὸ γενναῖον μένει.

2. Τοῦ αὐτοῦ Τημενίσι.

Φεῦ φεῦ· τὸ φῦναι πατρὸς εὐγενοῦς ἄπο
ὅσην ἔχει φρόνησιν ἀξίωμά τε.
κἂν γὰρ πένης ὢν τυγχάνῃ χρηστὸς γεγὼς,
τιμήν ἔχει τίν', ἀναμετρούμενος δέ πως
τὸ τοῦ πατρὸς γενναῖον ὠφελεῖ τρόπῳ.

3. Εὐριπίδου Ἀρχελάῳ.

Ἡμῶν τί δῆτα τυγχάνεις χρείαν ἔχων;
πατέρων γὰρ ἐσθλῶν ἐλπίδας δίδως γεγώς.
πένης γὰρ οὐκ ἐκεῖν' ἀπώλεσεν
τὸ τοῦ πατρὸς γενναῖον.

4. Ἐν τῷ αὐτῷ.

Φέρει δὲ καὶ τοῦτ' οὐ μικρὸν εὐγενὴς
ἀνὴρ στρατηγῶν εὐκλεᾶ τ' ἔχων φάτιν.

1. Fr. inc. 37. 2. Fr. 13. 3. Fr. 5. 4. Fr. 15.

Ἐγὼ μὲν οὔποτ᾽ εὐγένειαν ᾔνεσα,
τὴν προστάταισι χρωμένην ἀναξίοις.

6. Ἐπιχάρμου.

Ἀπολεῖ με τὸ γένος· μὴ λέγ᾽, εἰ φιλεῖς ἐμὲ,
μῆτερ, ἐφ᾽ ἑκάστῳ τὸ γένος· οἷς ἂν τῇ φύσει
(*) ἀγαθὸν ὑπάρχῃ μηδὲν οἰκεῖον προσὸν,
ἐκεῖσε καταφεύγουσιν εἰς τὰ μνήματα
καὶ τὸ γένος, ἀριθμοῦσίν τε τοὺς πάππους ὅσοι.
οὐδ᾽ ἕνα δ᾽ ἔχοις ἰδεῖν ἂν, οὐδ᾽ εἰπεῖν ὅτῳ
οὐκ εἰσὶ πάπποι· πῶς γὰρ ἐγένοντ᾽ ἄν ποτε;
εἰ μὴ λέγειν δ᾽ ἔχουσι τούτους, διά τινα
τόπου μεταβολὴν ἢ φίλων ἐρημίαν,
τί τῶν λεγόντων εἰσὶ δυσγενέστεροι;
ὃς ἂν εὖ γεγονὼς ᾖ τῇ φύσει πρὸς τἀγαθὰ,
κἂν Αἰθίοψ ᾖ, μῆτερ, ἔστιν εὐγενής.
Σκύθης τις ὄλεθρος, ὁ δ᾽ Ἀνάχαρσις οὐ Σκύθης;

7. Εὐριπίδου Ἀλεξάνδρῳ.

Οὐκ ἔστιν ἐν κακοῖσιν εὐγένεια,
παρ᾽ ἀγαθοῖσι δ᾽ ἀνδρῶν.

8. Τοῦ αὐτοῦ Ἰνῶ.

Φειδώμεθ᾽ ἀνδρῶν εὐγενῶν, φειδώμεθα·
κακοὺς δ᾽ ἀποπτύωμεν, ὥσπερ ἄξιοι.

9. Εὐριπίδου Μελανίππης.

Ἐγὼ μὲν οὐκ οἶδ᾽ ὅπως δὴ σκοπεῖν χρεὼν
τὴν εὐγένειαν· τοὺς γὰρ ἀνδρείους φύσιν
καὶ τοὺς δικαίους τῶν κενῶν δοξασμάτων,
κἂν ὦσι δούλων, εὐγενεστέρους λέγω.

10. Μενάνδρου Κνιδία.

6. Menandro tribuit Stobaeus 87, 4. 7. Fr. 17. 8. Fr. 24.
9. Fr. 11. 10. Cleric. p. 106.

Οὐθὲν γένους γένος γὰρ οἶμαι διαφέρειν.
ἀλλ' εἰ δικαίως ἐξετάσεις, καὶ γνήσιος
ὁ χρηστός ἐστιν, ὁ δὲ πονηρὸς καὶ νόθος.

11. Εὐριπίδου Αἰγέως.

Ἤπου κρεῖσσον τῆς εὐγενίας
τὸ καλῶς πράσσειν.

12. Σοφοκλῆς Τηρεῖ.

Ἓν φῦλον ἀνθρώπων μί' ἔδειξε
πατρὸς καὶ ματρὸς ἡμέρα ἁμέρα
τοὺς πάντας· οὐδεὶς ἔξοχος
ἄλλος ἔβλαστεν ἄλλου·
βόσκει δὲ τοὺς μὲν μοῖρα δυσαμερίας,
τοὺς δ' ὄλβος ἡμῶν· τοὺς δὲ δουλείας ζυγὸν
ἔσχεν ἀνάγκης.

13. Βίωνος.

Ἀντίγονος ὁ βασιλεὺς Βίωνα τὸν φιλόσοφον διαβληθέντα ὡς δυσγενῆ ἤρετο,

Τίς πόθεν εἶς ἀνδρῶν; πόθι τοι πόλις ἠδὲ τοκῆες;
κἀκεῖνος εἶπεν, Ἀλλ' ὀρθῶς [ἔχει,] ὦ βασιλεῦ, ὅταν τοξοτῶν χρείαν ἔχῃς, οὐκ ἐρωτῶντα τὸ γένος, ἀλλὰ τιθέντα τὸν σκοπὸν, τοὺς ἀρίστους τοξευτὰς παραλαμβάνειν· οὕτως οὖν καὶ ἐπὶ τῶν φίλων ἐξέταζε, οὐ πόθεν εἰσὶν, ἀλλὰ τίνες.

14. Σωστράτου.

Σώσρατος ὁ αὐλητὴς, ὀνειδιζόμενος ὑπό τινος ἐπὶ τῷ γονέων ἀσήμων εἶναι, εἶπε, Καὶ μὴν διὰ τοῦτο ὤφειλον μᾶλλον θαυμάζεσθαι, ὅτι ἀπ' ἐμοῦ τὸ γένος ἄρχεται.

15. Ἰφικράτους.

11. Fr. 7. 12. Fr. 518. 13. Vid. Diog. Laert. IV. 46.

Ἰφικράτης ὀνειδιζόμενος εἰς δυσγένειαν, Ἐγὼ ἄρξω, εἶπε, τοῦ γένους.

16. Ἀναχάρσιδος.

Ἀνάχαρσις ὀνειδιζόμενος ὅτι Σκύθης ἐστὶν, εἶπε, Τῷ γένει, ἀλλ᾽ οὐ τῷ τρόπῳ.

17. Ἐκ τῆς Φαλάριδος Ἀξιόχῳ ἐπιστολῆς.

Σεμνύνεσθαι μὲν, ὥσπερ ἄλλῳ τινὶ τῶν καλῶν, ἐπ᾽ εὐγενείᾳ οὐκ ἀπεικός ἐστιν. Ἐγὼ δὲ μίαν εὐγένειαν ἀρετὴν οἶδα, τὰ δὲ ἄλλα πάντα τύχην. Καὶ γένοιτ᾽ ἂν ὁ μὲν ἐκ φαύλων ἀγαθὸς καὶ βασιλέων καὶ πάντων εὐγενέστατος, ὁ δὲ ἐξ ἀγαθῶν φαῦλος αὐτός τε αὑτοῦ (*) καὶ τῶν ταπεινοτάτων δυσγενέστατος. Ὥστε ψυχῆς ἔπαινον αὔχει, μὴ προγόνων τεθνηκυῖαν εἰς ἀδοξοτέρους εὐγένειαν.

18. Δημοκρίτου.

Κτηνέων μὲν εὐγένεια ἡ τοῦ σκήνεος εὐσθένεια, ἀνθρώπων δὲ ἡ τοῦ ἤθεος εὐτροπίη.

19. Διογένους.

Διογένης πυνθανομένου τινὸς, τίνες τῶν ἀνθρώπων εὐγενέστατοι, Οἱ καταφρονοῦντες, εἶπε, πλούτου, δόξης, ἡδονῆς, ζωῆς· τῶν δὲ ἐναντίων ὑπεράνω ὄντες, πενίας, ἀδοξίας, πόνου καὶ θανάτου.

20. Σωκράτους.

Σωκράτης ἐρωτηθεὶς, τί εὐγένεια, Εὐκρασία, ἔφη, ψυχῆς τε καὶ σώματος.

21. Πλουτάρχου ἐκ τοῦ κατὰ Εὐγενείας.

Τί γὰρ ἄλλο νομίζομεν εἶναι τὴν εὐγένειαν, εἰ μὴ παλαιὸν πλοῦτον ἢ καὶ παλαιὰν δόξαν, οὐδέτερον ἐφ᾽ ἡμῖν ὂν, ἀλλὰ τὰ μὲν τύχης ἀδήλου, τὰ δ᾽ ἀκρασίας χάριν

21. T. V. p. 633. Wytt.

ἀνθρωπίνης; ὥστ᾽ ἐκ δυοῖν ἀλλοτρίων κρέμαται τὸ πεφυσημένον ὄνομα ἡ εὐγένεια. Καὶ ὁ πλοῦτος μὲν οὐχ ὁμοίους αὐτῷ τοὺς γεννηθέντας ποιεῖ· ἀλλ᾽ ὁ ἐξ ἀρετῆς γεννηθεὶς εἰκονίζεται, τῶν ἐπὶ τῆς ψυχῆς δικαίων εἰς τοὺς ἐκγόνους διαγομένων· καὶ τοῦτ᾽ ἔστιν ἡ ὄντως εὐγένεια, ὁμοίωσις δικαιοσύνης.

22. Ἐν τῷ αὐτῷ.

Ἆρ᾽ οὖν εὐγενέστερος ἦν ὁ Μίδου πλοῦτος τῆς Ἀριστείδου πενίας; καίτοι ὁ μὲν οὐδ᾽ ἐντάφια καταλιπὼν, τῷ δὲ Φρυγὶ πάντ᾽ ἂν ἐδύνατο εἶναι τάφος. Ἀλλ᾽ οὐκ ἐν πλουσίῳ τὸ εὐγενές· πυρὸς ἔχει τινὰ τρόπον πᾶσα πονηρία. Ἀμφότερα χωρὶς τροφῆς ἀφανίζεται σβεννύμενα. Ἡ δὲ Σωκράτους ἀδοξία, μαίας καὶ ἑρμογλύφου πατρὸς, οὐκ ἦν εὐγενεστέρα τῆς Σαρδαναπάλου δόξης; μὴ σύ γε νομίζῃς, ὅτι Ξέρξης εὐγενέστερος ἦν Κυναιγείρου. Καίτοι ὁ μὲν ὑπὲρ τῆς ἰδίας πατρίδος ἀπεκόπη τὴν χεῖρα, ὁ δ᾽ ὑπὲρ τοῦ ζῆν ἔφυγεν, ἀντὶ τῆς μεγάλης βασιλείας μεγάλην περικείμενος δειλίαν.

23. Σωκράτους.

Οὔτε σῖτον ἄριστον ἐκ τοῦ καλλίστου πεδίου κρίνομεν, ἀλλὰ τὸν εὔθετον πρὸς τὴν τροφήν· οὔτε ἄνδρα σπουδαῖον ἢ φίλον εὔνουν, τὸν ἐξ ἐπιφανοῦς ὄντα γένους, ἀλλὰ τὸν ὑπάρχοντα τῷ τρόπῳ κρείττονα.

24. Ἐκ τοῦ Ἀριστοτέλους Περὶ Εὐγενείας.

Ὅλως δὲ περὶ εὐγενείας ἐγὼ ἀπορῶ, τίνας χρὴ καλεῖν τοὺς εὐγενεῖς. Εἰκότως γε, ἔφην, τοῦτο σὺ διαπορῶν. Καὶ γὰρ παρὰ τῶν πολλῶν καὶ μᾶλλον παρὰ τῶν σοφῶν τὰ μὲν ἀμφισβητεῖται, τὰ δ᾽ οὐ λέγεται σαφῶς εὐθὺς τὰ περὶ τῆς δυνάμεως· λέγω δὲ τοῦτο, πότερον τῶν τι-

24. Vid. Plut. T. V. p. 649. Wytt.

μίων ἐστὶ καὶ σπουδαίων, ἢ καθάπερ Λυκόφρων ὁ σοφιστὴς ἔγραφε, καινόν τι πάμπαν. Ἐκεῖνος γὰρ ἀντιπαραβάλλων ἑτέροις ἀγαθοῖς αὐτὴν, εὐγένειαν μὲν οὖν ἧς ἀφανὲς τὸ κάλλος, ἐν λόγῳ δὲ τὸ σεμνὸν, ὡς πρὸς δόξαν οὖσαν τὴν αἵρεσιν αὐτῆς· κατὰ δ᾽ ἀλήθειαν, οὐθὲν διαφέροντας τοὺς ἀγεννεῖς τῶν εὐγενῶν.

25. Ἐν τῷ αὐτῷ.

Ἀμφισβητεῖται δὲ, καθάπερ καὶ περὶ τοῦ πηλίκον ἀγαθόν ἐστιν, οὕτω καὶ τίνας δεῖ καλεῖν εὐγενεῖς. Οἱ μὲν γὰρ τοὺς ἐξ ἀγαθῶν γονέων εὐγενεῖς εἶναι νομίζουσι, καθάπερ καὶ Σωκράτης· (*) διὰ γὰρ τὴν Ἀριστείδου ἀρετὴν καὶ τὴν θυγατέρα αὐτοῦ γενναίαν εἶναι· Σιμωνίδην δέ φασιν ἀποκρίνασθαι διερωτώμενον Τίνες εὐγενεῖς, Τοὺς ἐκ πάλαι πλουσίων φάναι· καίτοι κατὰ τοῦτον τὸν λόγον οὐκ ὀρθῶς ἐπιτιμῶσιν ὁ Θεόγνις οὐδ᾽ ὁ ποιητὴς ὁ ποιήσας, ὅτι

ὡς τὴν μὲν εὐγένειαν αἰνοῦσιν βροτοὶ,
μᾶλλον δὲ κηδεύουσι τοῖσι πλουσίοις.

Ἦ πρὸς Διὸς οὐχ αἱρετώτερος ὁ πλουτῶν αὐτὸς, ἢ οὗ ὁ πρόπαππος ἢ τῶν προγόνων τις πλούσιος ἦν, αὐτὸς δὲ πένης; Πῶς γὰρ οὐκ, εἶπε. Καὶ δέοιτ᾽ ἂν κηδεύειν τοῖς πλουσίοις μᾶλλον, ἢ τοῖς εὐγενέσιν; εὐγενεῖς γὰρ οἱ παλαιοί· κρείττους δὲ οἱ νῦν· οὐκ οὖν ὁμοίως κἂν τις ὑπολαμβάνῃ οὐ τοὺς εὐγενεῖς εἶναι τοὺς ἐκ πάλαι πλουσίων, ἀλλὰ τοὺς ἐξ ἀγαθῶν πάλαι; Κρείττων γὰρ ἂν δόξειεν ἀρχαίας ἀρετῆς πρόσφατος, καὶ μετέχειν μᾶλλον ἕκαστον πατρὸς ἢ προπάππου, αἱρετώτερον δ᾽ αὐτὸν εἶναι σπουδαῖον, ἀλλ᾽ οὐ τὸν πρόπαππον ἤ τινα τῶν ἄλλων προγόνων. Ὀρθῶς ἔφη λέγειν. Ἆρ᾽ οὖν οὐκ ἐπεὶ ἐν μηδετέρῳ τούτων ὁρῶμεν τὴν εὐγένειαν, σκε-

πτέον ἄλλον τρόπον; Τίνα τοῦτον; ἐνίοτε σκεπτέον δ', ἔφη. Τὸ εὖ σημαίνει τι δήπου τῶν ἐπαινετῶν καὶ σπουδαίων, οἷον τὸ εὐπρόσωπον καὶ τὸ εὐόφθαλμον· ἀγαθὸν γάρ τι ἢ καλὸν σημαίνει κατὰ τοῦτον τὸν λόγον. Πάνυ γε, εἶπεν. Οὐκ οὖν εὐπρόσωπον μέν ἐστι τὸ ἔχον ἀρετὴν προσώπου, εὐόφθαλμον δὲ τὸ ὀφθαλμοῦ ἀρετήν; Οὕτως, εἶπεν. Ἀλλὰ μήν ἐστι γένος τὸ μὲν σπουδαῖον, τὸ δὲ φαῦλον, ἀλλ' οὐ σπουδαῖον. Πάνυ γε, εἶπε. Σπουδαῖον δέ γέ φαμεν ἕκαστον κατὰ τὴν αὑτοῦ ἀρετὴν εἶναι, ὥστε καὶ γένος σπουδαῖον ὡσαύτως. Οὕτως, εἶπε. Δῆλον ἄρ', ἔφην, ὅτι ἔστιν ἡ εὐγένεια ἀρετὴ γένους.

26. Πλάτωνος ἐκ τοῦ Ἀλκιβιάδου.

Πότερον εἰκὸς ἀμείνους γίγνεσθαι φύσεις ἐν γενναίοις γένεσιν, ἢ μή; Δηλονότι ἐν [τοῖς] γενναίοις. Οὐκ οὖν τοὺς εὖ φύντας, ἢν καὶ εὖ τραπῶσιν, οὕτω τελέους γίγνεσθαι πρὸς ἀρετήν; Ἀνάγκη. Σκεψώμεθα δὴ τοῖς ἐκείνων τὸ ἡμέτερα ἀντιτιθέντες, πρῶτον μὲν εἰ δοκοῦσι φαυλοτέρων γενῶν εἶναι οἱ Λακεδαιμονίων καὶ Περσῶν βασιλεῖς. Ἢ οὐκ ἴσμεν ὡς οἱ μὲν Ἡρακλέους, οἱ δ' Ἀχαιμένους ἔκγονοι; τὸ δ' Ἡρακλέους γένος καὶ τὸ Ἀχαιμένους εἰς Περσέα τὸν Διὸς ἀναφέρεται. Καὶ γὰρ τὸ ἡμέτερον, ὦ Σώκρατες, εἰς Εὐρυσάκην, τὸ δὲ Εὐρυσάκους εἰς Δία. Καὶ γὰρ τὸ ἡμέτερον, ὦ γενναῖε Ἀλκιβιάδη, εἰς Δαίδαλον, ὁ δὲ Δαίδαλος εἰς Ἥφαιστον τὸν Διός. Ἀλλὰ τὰ μὲν τούτων ἀπ' αὐτῶν ἀρξάμενα, βασιλεῖς εἰσιν ἐκ βασιλέων μέχρι Διὸς, οἱ μὲν Ἄργους τε καὶ Λακεδαίμονος, οἱ δὲ τῆς Περσίδος [τὸ] ἀεὶ, πολλάκις δὲ καὶ τῆς Ἀσίας, ὥσπερ καὶ νῦν· ἡμεῖς δὲ αὐτοί τε

26. P. 120. D.

ἰδιῶται καὶ οἱ πατέρες. Εἰ δὲ καὶ τοῦ προγόνου σε δέοι [καὶ] τὴν πατρίδα Εὐρυσάκους ἐπιδεῖξαι [Σαλαμῖνα,] ἢ τὴν Αἰακοῦ τοῦ ἔτι προτέρου Αἴγιναν Ἀρταξέρξῃ τῷ Ξέρξου, (*) ποσὸν δὴ οἴει γέλωτα ὀφλεῖν; ἀλλ' ὅρα μὴ τῷ τοῦ γένους ὄγκῳ ἐλαττώμεθα τῶν ἀνδρῶν καὶ τῇ ἄλλῃ τροφῇ. Ἢ οὐκ ᾔσθησαι τοῖς τε Λακεδαιμονίων βασιλεῦσιν ὡς μεγάλα τὰ ὑπάρχοντα; ὧν αἱ γυναῖκες δημοσίᾳ φυλάττονται ὑπὸ τῶν ἐφόρων, ὅπως εἰς δύναμιν μὴ λάθῃ ἐξ ἄλλου γενόμενος [ὁ] βασιλεὺς ἢ ἐξ Ἡρακλειδῶν· ὁ δὲ Περσῶν τοσοῦτον ὑπερβάλλει, ὥστ' οὐδεὶς ὑποψίαν ἔχει, ὡς οὐκ ἐξ ἄλλου ἂν βασιλεὺς γένοιτο ἢ ἐξ αὐτοῦ· διὸ οὐ φρουρεῖται ἡ [τοῦ] βασιλέως γυνή, ἀλλ' ἢ ὑπὸ φόβου. Ἐπειδὰν δὲ γένηται ὁ παῖς ὁ πρεσβύτατος οὗπερ ἡ ἀρχή, [πρῶτον μὲν] ἑορτάζουσι πάντες οἱ ἐν τῇ βασιλέως ὧν ἂν ἄρχῃ· [εἶτα ἐς τὸν ἄλλον χρόνον ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ βασιλέως γενέθλια πᾶσα θύει καὶ ἑορτάζει ἡ Ἀσία· ἡμῶν δὲ γεννωμένων, τὸ τοῦ κωμῳδοποιοῦ, οὐδὲ οἱ γείτονες σφόδρα τοι αἰσθάνονται, ὦ Ἀλκιβιάδη.] Μετὰ τοῦτο τρέφεται ὁ παῖς οὐχ ὑπὸ γυναικὸς τροφοῦ ὀλίγου ἀξίας, ἀλλ' ὑπὸ εὐνούχων, οἳ ἂν δοκῶσι τῶν περὶ βασιλέα ἄριστοι εἶναι, οἷς τἆλλα προστέτακται ἐπιμέλεσθαι τοῦ γενομένου, καὶ ὅπως ὅτι κάλλιστος ἔσται μηχανᾶσθαι, ἀναπλάττοντας τά [τε] μέλη τοῦ παιδὸς καὶ κατορθοῦντας, καὶ ταῦτα δρῶντες ἐν μεγάλῃ τιμῇ εἰσιν. Ἐπειδὰν δὲ ἑπταετεῖς γένωνται οἱ παῖδες, ἐπὶ τοὺς ἵππους καὶ ἐπὶ τοὺς τούτων διδασκάλους φοιτῶσιν καὶ ἐπὶ τὰς θήρας ἄρχονται ἰέναι. Δὶς δ' ἑπτὰ γενόμενον ἐτῶν τὸν παῖδα παραλαμβάνουσιν, οὓς ἐκεῖνοι βασιλείους παιδαγωγοὺς νομίζουσιν· εἰσὶ δὲ ἐξειλεγμένοι Περσῶν οἱ ἄριστοι δόξαντες ἐν ἡλικίᾳ τέσ-

σαρες, ὅ τε σοφώτατος καὶ ὁ δικαιότατος καὶ ὁ σωφρονέστατος καὶ ὁ ἀνδρειότατος· ὧν ὁ μὲν σοφώτατος μαγείαν τε διδάσκει τὴν Ζωροάστρου τοῦ Ὡρομάζου· ἔστι δὲ τοῦτο θεῶν θεραπεία· διδάσκει δὲ καὶ τὰ βασιλικά. Ὁ δὲ δικαιότατος ἀληθεύειν διὰ παντὸς τοῦ βίου. Ὁ δὲ σωφρονέστατος μηδὲ ὑπὸ μιᾶς ἄρχεσθαι τῶν ἡδονῶν, ἵν᾽ ἐλεύθερος εἶναι ἐθίζηται καὶ ὄντως βασιλεύς, ἄρχων πρῶτον τῶν ἐν αὐτῷ, ἀλλὰ μὴ δουλεύων. Ὁ δὲ ἀνδρειότατος ἄφοβον καὶ ἀδεᾶ παρασκευάζων, ὡς ὅταν δείσῃ δοῦλον ὄντα.

ΟΤΙ ΟΥΚ ΑΕΙ ΤΟΙΣ ΕΥΓΕΝΕΣΙ ΚΑΙ ΧΡΗΣΤΟΙΣ ΤΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ ΕΟΙΚΕ ΤΑ ΤΕΚΝΑ. ΠΖ.

1. *Εὐριπίδου Ἀντιγόνη.*

Ἡ γὰρ δόκησις, πατράσι παῖδας εἰκέναι,
τὰ πολλὰ ταύτῃ γίγνεται τέκνων πέρι.

2. *Φωκυλίδου.*

Καὶ τόδε Φωκυλίδου· τὸ πλέον γένος εὐγενὲς εἶναι,
οἷς οὔτ᾽ ἐν μύθοις ἕπεται χάρις οὔτ᾽ ἐνὶ βουλῇ.

3. *Σοφοκλῆς Τυρῷ.*

Πολλῶν δ᾽ ἐν πολυπληθίᾳ πέλεται
οὔτ᾽ ἀπ᾽ εὐγενέων ἐσθλὸς, οὔτ᾽ ἀχρείων
τὸ λίαν κακός· βροτῷ δὲ πιστὸν οὐδέν.

4. *Μενάνδρου.*

Ἀπολεῖ με τὸ γένος· μὴ λέγ᾽, εἰ φιλεῖς ἐμὲ,
(*) μῆτερ, ἐφ᾽ ἑκάστῳ τὸ γένος· οἷς ἂν τῇ φύσει
ἀγαθὸν ὑπάρχῃ μηδὲν οἰκεῖον προσὸν,

1. Fr. 10. 3. Fr. 583. 4. Cleric. p. 240. Cf. 86, 6.

ἐκεῖσε καταφεύγουσιν εἰς τὰ μνήματα,
καὶ τὸ γένος ἀριθμοῦσίν τε τοὺς πάππους ὅσοι.
οὐδὲν δ' ἔχουσι πλεῖον, οὐδ' ἐρεῖς ὅτῳ
οὐκ εἰσὶ πάπποι· πῶς γὰρ ἐγένοντ' ἄν ποτε;
εἰ μὴ λέγειν δ' ἔχουσι τούτους διά τινα
τόπου μεταβολὴν ἢ φίλων ἐρημίαν,
τί τῶν λεγόντων εἰσὶ δυσγενέστεροι;

5. Εὐριπίδου Μελεάγρῳ.

Μόνον δ' ἂν αὐτὰ χρημάτων οὐκ ἂν λάβοις,
γενναιότητα κἀρετήν· καλὸς δέ τις
κἂν ἐκ πονηρῶν σωμάτων γένοιτο παῖς.

6. Σοφοκλῆς Αἴαντι.

Οὐκ ἄν ποτ', ἄνδρες, ἄνδρα θαυμάσαιμ' ἔτι,
ὃς μηδὲν ὢν γοναῖσιν εἶθ' ἁμαρτάνει·
ὅθ' οἱ δοκοῦντες εὐγενεῖς πεφυκέναι,
τοιαῦθ' ἁμαρτάνουσιν ἐν λόγοις ἔπη.

7. Ἐπιχάρμου.

Οὐκ ἔστιν οὐδεὶς ἀποδεδειγμένος τόπος,
ὃς ἢ πονηροὺς πάντας ἢ χρηστοὺς ποιεῖ.

8. Εὐριπίδου.

Ἡ φύσις ἑκάστῳ τοῦ γένους ἐστὶν πατρίς.

9. Εὐριπίδου Ἠλέκτρας.

Ἀλλ' εὐγενεῖς μὲν, ἐν δὲ κιβδήλῳ τόδε·
πολλοὶ γὰρ ὄντες εὐγενεῖς εἰσιν κακοί.

10. Ἐν τῷ αὐτῷ.

Ἤδη γὰρ εἶδον ἄνδρα γενναίου πατρὸς
τὸ μηδὲν ὄντα, χρηστὰ δ' ἐκ κακῶν τέκνα.

11. Ὁμήρου.

5. Fr. 13. 6. V. 1093. 8. Fr. inc. 186. 9. V. 552. 372. 11. Odyss. II. 277.

Οἱ πλέονες κακίους, παῦροι δέ τε πατρὸς ἀρείους.

12. Ἀντιγόνου.

Ἀντίγονος, ἐπεὶ νεανίσκος ἀνδρείου πατρὸς, αὐτὸς δὲ μὴ πάνυ δοκῶν ἀγαθὸς εἶναι στρατιώτης, ἠξίου τὰς τοῦ πατρὸς λαμβάνειν ἀποφορὰς, Ἀλλ' ἐγὼ, εἶπεν, ὦ μειράκιον, ἀνδραγαθίας οὐ πατραγαθίας μισθὸν καὶ δωρεὰς δίδωμι.

ΟΤΙ ΕΥΓΕΝΕΙΣ ΟΙ ΑΠΟ ΧΡΗΣΤΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ Η ΔΥΝΑΤΩΝ Η ΕΝΔΟΞΩΝ ΓΕΝΟΜΕΝΟΙ. ΠΗ.

1. Εὐριπίδου.

Εἰ τοῖς ἐν οἴκῳ χρήμασιν λελείμμεθα,
ἡ δ' εὐγένεια καὶ τὸ γενναῖον μένει.

2. Τοῦ αὐτοῦ Τημενίσι.

Φεῦ φεῦ· τὸ φῦναι πατρὸς εὐγενοῦς ἄπο
ὅσην ἔχει φρόνησιν ἀξίωμά τε.
κἂν γὰρ πένης ὢν τυγχάνῃ χρηστὸς γεγὼς,
τιμήν ἔχει τιν', ἀναμετρούμενος δέ πως
τὸ τοῦ πατρὸς γενναῖον ὠφελεῖ τρόπῳ.

3. Εὐριπίδου Ἀρχελάῳ.

Ἡμῶν τί δῆτα τυγχάνεις χρείαν ἔχων;
πατέρων γὰρ ἐσθλῶν ἐλπίδας δίδως γεγώς.
πένης γὰρ οὐκ ἐκεῖν' ἀπώλεσεν
τὸ τοῦ πατρὸς γενναῖον.

4. Ἐν τῷ αὐτῷ.

Φέρει δὲ καὶ τοῦτ' οὐ μικρὸν εὐγενὴς
ἀνὴρ στρατηγῶν εὐκλεᾶ τ' ἔχων φάτιν.

1. Fr. inc. 37. 2. Fr. 13. 3. Fr. 5. 4. Fr. 15.

5. *Τοῦ αὐτοῦ Ἀρχελάῳ.*

(*) Ἐν τοῖς τέκνοις γὰρ ἡ ἀρετὴ τῶν εὐγενῶν
ἔν ἔλαβε κρείσσων τ' ἐστὶ πλουσίου γάμου.

6. *Εὐριπίδου Ἑκάβης.*

Δεινὸς χαρακτὴρ κἀπίσημος ἐν βροτοῖς,
ἐσθλῶν γενέσθαι, κἀπὶ πλεῖστον ἔρχεται
τῆς εὐγενείας οὔνομα τοῖσιν ἀξίοις.

7. *Τοῦ αὐτοῦ Ἡρακλειδῶν.*

Οὐκ ἔστι τοῦδε παισὶ κάλλιον γέρας,
ἢ πατρὸς ἐσθλοῦ κἀγαθοῦ πεφυκέναι
γαμεῖν τ' ἀπ' ἐσθλῶν· ὃς δὲ νικηθεὶς πόθῳ
κακοῖς ἐκοινώνησεν, οὐκ ἐπαινέσω
τέκνοις ὄνειδος οὕνεχ' ἡδονῆς λιπεῖν.
τὸ δυστυχὲς γὰρ ἡ εὐγένει' ἀμύνεται
τῆς δυσγενείας μᾶλλον· ἡμεῖς γὰρ κακῶν
εἰς τοὔσχατον πεσόντες εὕρομεν φίλους.

8. *Εὐριπίδου.*

Τὸν σὸν δὲ παῖδα σωφρονοῦντ' ἐπίσταμαι
χρηστοῖς θ' ὁμιλοῦντ' εὐσεβεῖν τ' ἠσκηκότα.
πῶς οὖν ἂν ἐκ τοιοῦδε σώματος κακὸς
γένοιτ' ἄν; οὐδεὶς τοῦτό μ' ἂν πίθοι ποτέ.

9. *Τοῦ αὐτοῦ Ἰνοῖ.*

Τό τ' εὐγενὲς
πολλὴν δίδωσιν ἐλπίδ' ὡς ἄρξουσι γῆς.

10. *Ἐν τῷ αὐτῷ.*

Τὴν εὐγένειαν, κἂν ἄμορφος ᾖ γάμος,
τιμῶσι πολλοὶ πρὸς τέκνων χάριν λαβεῖν,
τό τ' ἀξίωμα μᾶλλον ἢ τὰ χρήματα.

5. Fr. 6. 6. V. 379. 7. V. 298. 9. Fr. 5. 10. Fr. 6.

11. Σοφοκλῆς Ἀλήτῃ.

Ἀλλ' εἴπερ εἶ γενναῖος, ὡς αὐτὸς λέγεις,
σήμαιν', ὅτου τ' εἶ χὠπόθεν. Τὸ γὰρ καλῶς
πεφυκὸς οὐδεὶς ἂν μιάνειεν λόγος.

12. Πλουτάρχου ὑπὲρ Εὐγενείας.

Ἄπιστος ἡ τῶν σοφιστῶν συκοφαντία κατὰ τῆς εὐγενείας, εἰ μηδὲ τὰ ἐν μέσῳ καὶ πᾶσι γνώριμα σκοποῦσιν, ὅτι πρὸς τὰς ὀχείας τοὺς εὐγενεῖς ἵππους καὶ κύνας ὠνοῦνται καὶ κιχρῶνται καὶ ἀμπέλων εὐγενῆ σπέρματα καὶ ἐλαιῶν καὶ τῶν ἄλλων δένδρων, ἀνθρώπου δὲ οὐδὲν ὄφελος νομίζουσιν εὐγένειαν εἰς τὰς μελλούσας διαδοχάς· ἀλλ' αὐτὸ πείθονται Βάρβαρον εἶναι καὶ Ἑλληνικὸν σπέρμα, καὶ οὐκ οἴονται λεληθυίας τινὰς ἀρχὰς καὶ σπέρματα ἀρετῆς συγκαταβάλλεσθαι τοῖς γεννωμένοις, ὥσπερ τῷ Τηλεμάχῳ τοῦ Ὀδυσσέως, ἐφ' οὗ καὶ πάνυ τῷ ὀνόματι ὁ ποιητὴς εἴρηκεν,

ἐνέστακται μένος ἠΰ·

ὡς ἂν ἐν ταῖς σπερμάτων ὀλίγαις σταγόσι καὶ τῶν ἀρετῆς συῤῥεόντων ἀγαθῶν.

13. Ἐκ τοῦ Ἀριστοτέλους Περὶ Εὐγενείας.

Φανερὸν τοίνυν, ἔφην ἐγὼ, περὶ ὧν πάλαι διηπορήσαμεν, διὰ τί ποτε οἱ ἐκ πάλαι πλουσίων ἢ οἱ ἐκ πάλαι σπουδαίων εὐγενέστεροι δοκοῦσιν εἶναι μᾶλλον τῶν σύνεγγυς τἀγαθὰ κεκτημένων. Αὐτὸς γὰρ ἐγγύτερος σπουδαῖος ὢν ἢ πάππου σπουδαίου τετυχηκὼς, ὥστ' εἴη ἂν εὐγενὴς ὁ ἀγαθὸς ἀνήρ. Καί τινες εἰρήκασιν οὕτως ἐκ τοῦ διελέγχειν προσποιούμενοι τὸν συλλογισμὸν τῆς εὐγενείας, ὥσπερ φησὶ καὶ Εὐριπίδης, οὐχὶ τῶν ἐκ πάλαι σπουδαίων εὐγένειαν φάμενος εἶναι, ἀλλ' ὅστις ἀνὴρ

11. Fr. 91. 12. Tom. V. p. 613. Wytt.

ἀγαθὸς ἁπλῶς. Τὸ δ᾽ οὐκ ἔστιν· ἀλλ᾽ ὀρθῶς ζητοῦσιν οἱ τὴν ἀρχαίαν ἀρετὴν προτιθέντες. Τὰ δ᾽ αἴτια εἴπομεν, τουτέστιν, ὅτι ἡ μὲν εὐγένειά ἐστιν ἀρετὴ γένους, (*) ἡ δ᾽ ἀρετὴ σπουδαῖον· σπουδαῖον δ᾽ ἐστὶ γένος, ἐν ᾧ πολλοὶ σπουδαῖοι πεφύκασιν ἐγγίνεσθαι. Συμβαίνει δὲ τὸ τοιοῦτον, ὅταν ἐγγένηται ἀρχὴ σπουδαία ἐν τῷ γένει· ἡ γὰρ ἀρχὴ τοιαύτην ἔχει τὴν δύναμιν, πολλὰ παρασκευάζειν οἷά περ αὐτή. Τοῦτο γάρ ἐστιν ἀρχῆς ἔργον, ποιῆσαι οἷον αὐτὴ ἕτερα πολλά. Ὅταν οὖν ἐγγένηται τοιοῦτος εἷς τις ἐν τῷ γένει καὶ οὕτω σπουδαῖος, ὥστ᾽ ἔχειν τὸ ἀπ᾽ ἐκείνου ἀγαθὸν πολλὰς γενεάς, τοῦτο σπουδαῖον ἀνάγκη εἶναι τὸ γένος. Πολλοὶ γὰρ ἔσονται σπουδαῖοι ἄνθρωποι, ἄν τε ἀνθρώπων ᾖ τὸ γένος, ἄν τε ἵππων ἵπποι, ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ζώων. Ὥστ᾽ εὐλόγως οὐχ οἱ πλούσιοι οὐδ᾽ οἱ ἐκ πάλαι πλουσίων ἢ ἐκ πάλαι ἀγαθῶν εὐγενεῖς εἶεν ἄν. Ζητεῖ γὰρ ὁ λόγος τἀληθῆ. Ἀρχὴ γὰρ ἄνωθεν πάντων. Οὐ μὴν ἀλλ᾽ οὐδ᾽ οἱ ἐκ προγόνων ἀγαθῶν εὐγενεῖς πάντως, ἀλλ᾽ ὅσοι τυγχάνουσιν ἀρχηγοὶ τῶν προγόνων ὄντες. Ὅταν μὲν οὖν αὐτὸς ἀγαθὸς, μὴ ἔχει δὲ τοιαύτην δύναμιν τῆς φύσεως, ὡς τίκτειν πολλοὺς ὁμοίους, οὐκ ἔχει ἀρχὴν τοιαύτην δύναμιν ἐν τούτοις. Ἀρχὴ τοῦ γένους καὶ εὐγενεῖς οἱ ἀπὸ τούτου τοῦ γένους ὄντες, οὐκ ἐὰν ὁ πατὴρ εὐγενὴς ᾖ, ἀλλ᾽ ἐὰν ὁ ἀρχηγὸς τοῦ γένους. Οὐ γὰρ δι᾽ αὐτὸν ὁ πατὴρ ἐγέννησεν ἀγαθὸν, ἀλλ᾽ ὅτι ἐκ τοιούτου γένους ἦν.

14. Ξενοφῶντος ἐκ τοῦ περὶ Θεόγνιδος.

Θεόγνιδός ἐστιν ἔπη τοῦ Μεγαρέως.] Οὗτος δὲ ὁ ποιητὴς περὶ οὐδενὸς ἄλλου λόγον πεποίηται ἢ περὶ ἀρετῆς καὶ κακίας ἀνθρώπων, καὶ ἔστιν ἡ ποίησις σύγ-

γραμμα περὶ ἀνθρώπων· ὥσπερ εἴ τις ἱππικὸς ὢν συγγράψειεν περὶ ἱππικῆς. Ἡ οὖν ἀρχή μοι δοκεῖ τῆς ποιήσεως ὀρθῶς ἔχειν· ἄρχεται γὰρ πρῶτον ἀπὸ τοῦ εὖ γενέσθαι. Ὤιετο γὰρ οὔτε ἄνθρωπον οὔτε τῶν ἄλλων οὐδὲν ἂν ἀγαθὸν εἶναι, εἰ μὴ τὰ γεννήσοντα ἀγαθὰ εἴη. Ἔδοξεν οὖν αὐτῷ παραδείγμασι τοῖς ἄλλοις ζώοις χρήσασθαι, ὅσα μὴ εἰκῆ τρέφεται, ἀλλὰ μετὰ τέχνης ἕκαστα θεραπεύεται, ὅπως γενναιότατα ἔσονται. Δηλοῖ δ' ἐν τοῖσδε τοῖς ἔπεσι·

*) Κριοὺς μὲν καὶ ὄνους διζήμεθα, Κύρνε, καὶ ἵππους
  εὐγενέας καί τις βούλεται ἐξ ἀγαθῶν
κτήσασθαι, γῆμαι δὲ κακὴν κακοῦ οὐ μελεδαίνει
  ἐσθλὸς ἀνήρ, ἤν τις χρήματα πολλὰ διδῷ.
οὐδὲ γυνὴ κακοῦ ἀνδρὸς ἀναίνεται εἶναι ἄκοιτις
  πλουσίου· ἀλλ' ἀφνεὸν βούλεται ἀντ' ἀγαθοῦ.
χρήματα γὰρ τιμῶσι, καὶ ἐκ κακοῦ ἐσθλὸς ἔγημε
  καὶ κακὸς ἐξ ἀγαθοῦ· πλοῦτος ἔμιξε γένος.

Ταῦτα τὰ ἔπη λέγει τοὺς ἀνθρώπους οὐκ ἐπίστασθαι γεννᾶν ἐξ ἀλλήλων, κᾆτα γίγνεσθαι τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων κάκιον ἀεὶ μιγνύμενον τὸ χεῖρον τῷ βελτίονι. Οἱ δὲ πολλοὶ ἐκ τούτων τῶν ἐπῶν οἴονται τὸν ποιητὴν πολυπραγμοσύνην τῶν ἀνθρώπων κατηγορεῖν, καὶ ἀντὶ χρημάτων ἀγένειαν καὶ κακίαν ἀντικαταλλάττεσθαι εἰδότας· ἐμοὶ δὲ δοκεῖ ἄγνοιαν κατηγορεῖν περὶ τὸν αὐτῶν βίον.

*) Vid. supra 10, 9.

(*) ΟΠΟΙΟΝ ΧΡΗ ΕΙΝΑΙ ΤΟΝ ΕΥΓΕΝΗ. ΠΘ.

1. *Μενάνδρου.*

Τοὺς εὖ γεγονότας καὶ τεθραμμένους καλῶς
κἂν τοῖς κακοῖς δεῖ λόγον ἔχειν εὐφημίας.

2. *Εὐριπίδου Ἑλένη.*

Δὸς τὴν χάριν μοι τήνδε καὶ μιμοῦ τρόπους
πατρὸς δικαίου. Παισὶ γὰρ κλέος τόδε
κάλλιστον, ὅστις ἐκ πατρὸς χρηστοῦ γεγὼς,
εἰς ταὐτὸν ἦλθε τοῖς τεκοῦσι τοὺς τρόπους.

3. *Δημοσθένους.*

Τοῖς εὐγενέσι καὶ τοῖς καλοῖς μάλιστα κατεπείγει, κάλλος μὲν ἐπὶ τῆς ὄψεως, σωφροσύνην δὲ ἐπὶ τῆς ψυχῆς, ἀνδρείαν δὲ ἐπ' ἀμφοτέρων τούτων, χάριν τε ἐπὶ τῶν λόγων διατελεῖν ἔχουσιν.

4. *Διογένους.*

Διογένης πυνθανομένου τινὸς, τίνες τῶν ἀνθρώπων εὐγενέστατοι, Οἱ καταφρονοῦντες, εἶπε, πλούτου, δόξης, ἡδονῆς, ζωῆς· τῶν δ' ἐναντίων ὑπεράνω ὄντες, πενίας, ἀδοξίας, πόνου, θανάτου.

5. *Μενάνδρου Ἐπιτρέποντος.*

Ἐλευθέρῳ τὸ καταγελᾶσθαι πολὺ
αἴσχιόν ἐστι, τὸ δ' ὀδυνᾶσθ' ἀνθρώπινον.

6. *Τοῦ αὐτοῦ.*

Οὐκ ἐλευθέρου φέρειν
νενόμικα κοινωνοῦσαν ἡδονὴν ὕβρει.

7. *Μενάνδρου Ἥρωϊ.*

1. Cleric. p. 240. 2. V. 946. 3. Erotic. p. 1403, 25. 4. Cf. 86, 19. 5. Cleric. p. 68. 6. Cleric. p. 240. 7. Cleric. p. 76.

Ἐχρῆν γὰρ εἶναι τὸ καλὸν εὐγενέστατον.
τὸν ἐλεύθερον δὲ πανταχοῦ φρονεῖν μέγα.

8 Σοφοκλῆς Ἀλήτῃ.

Ἀλλ' ἀξίως ἔλεξας, οὐδὲ μὲν πικρῶς,
γένος γὰρ εἰς ἔλεγχον ἐξιὸν καλὸν
εὔκλειαν ἂν κτήσαιτο μᾶλλον ἢ ψόγον.

9. Εὐριπίδου Ἰνοῖ.

Ἐπίσταμαι δὲ πάνθ' ὅσ' εὐγενῆ χρεών,
σιγᾶν θ' ὅπου δεῖ καὶ λέγειν ἵν' ἀσφαλές,
ὁρᾶν θ' ἃ δεῖ με κοὐχ ὁρᾶν ἃ μὴ χρεών,
γαστρὸς κρατεῖν δέ· καὶ γὰρ ἐν κακοῖσιν ὢν
ἐλευθέροισιν ἐμπεπαίδευμαι τρόποις.

ΠΕΡΙ ΔΥΣΓΕΝΕΙΑΣ. ϟ.

1. Εὐριπίδου Ἀντιγόνῃ.

Τὸ μωρὸν αὐτῷ τοῦ πατρὸς νόσημ' ἔνι.
φιλεῖ γὰρ οὕτως ἐκ κακῶν εἶναι κακούς.

2. Τοῦ αὐτοῦ Ἀλκμαίωνι.

Ὦ παῖ Κρέοντος, ὡς ἀληθὲς ἦν ἄρα,
ἐσθλῶν ἀπ' ἀνδρῶν ἐσθλὰ γίγνεσθαι τέκνα·
κακῶν δ' ὅμοια τῇ φύσει τῇ τοῦ πατρός.

3. Τοῦ αὐτοῦ.

Οὐ γάρ τις οὕτω παῖδας εὖ παιδεύσεται,
ὥστ' ἐκ πονηρῶν μὴ οὐ κακοὺς πεφυκέναι.

4. Εὐριπίδου.

Ὅταν δὲ κρηπὶς μὴ καταβληθῇ γένους
ὀρθῶς, ἀνάγκη δυστυχεῖν τοὺς ἐκγόνους.

8. Fr. 92. 9. Fr. 3. 1. Fr. 11. 2. Fr. 7. 3. Fr. inc. 38. 4. Herc. Fur. 1264.

5. Εὐριπίδου Δίκτυϊ.

Φεῦ φεῦ, παλαιὸς αἶνος ὡς καλῶς ἔχει,
οὐκ ἂν γένοιτο χρηστὸς ἐκ κακοῦ πατρός.

6. Εὐριπίδου Φοίνικι.

Μέγιστον ἆρ' ἦν ἡ φύσις· τὸ γὰρ κακὸν
οὐδεὶς τρέφων εὖ χρηστὸν ἂν θείη ποτέ.

7. Εὐριπίδου Πηλεῖ.

Οὐκ ἔστιν ἀνθρώποισι τοιοῦτο σκότος,
οὐ δῶμα γαίας κλειστὸν, ἔνθα τὴν φύσιν
(*) ὁ δυσγενὴς κρύψας ἂν εἴη σοφός.

8. Ἐπιχάρμου.

Πνίγομ', ὅταν εὐγένειαν, οὐδὲν ὢν, καλῶς
λέγῃ τις, αὐτὸς δυσγενὴς ὢν τῷ τρόπῳ.
τίς γὰρ κατόπτρῳ καὶ τυφλῷ κοινωνία;

9. Ἐκδώρου.

Μορφὰς ἀτερπεῖς ὄψεσιν κεκτημένος,
παρεμφερεῖς ταύταισι τοὺς τρόπους ἔχεις.
ἐκ τοῦ κακοῦ γὰρ ἡ φύσις τίκτει κακόν,
ὡς ἐξ ἐχίδνης πάλιν ἔχιδνα γίγνεται.

10. Εὐριπίδου Βελλεροφόντου.

Οὐκ ἂν γένοιτο τραῦμα, εἴ τις ἐνξύσῃ
θάμνοις ἐλείοις· οὐδ' ἂν ἐκ μητρὸς κακῆς
ἐσθλοὶ γένοιντο παῖδες εἰς ἀλκὴν δορός.

11. Τοῦ αὐτοῦ Ἱππολύτου.

Δουλοῖ γὰρ ἄνδρα, κἂν θρασύσπλαγχνός τις ᾖ,
ὅταν ξυνειδῇ μητρὸς ἢ πατρὸς κακά.
μόνον δέ φασι τοῦθ' ἁμιλλᾶσθαι βίῳ,
γνώμην δικαίαν κἀγαθὴν, ὅταν παρῇ.
κακοὺς δὲ θνητῶν ἐξέφην', ὅταν τύχῃ

5. Fr. 15. 6. Fr. 12. 7. Fr. 3. 10. Fr. 11. 11. V. 425

προσθεὶς κάτοπτρον, ὥστε παρθένῳ νέᾳ,
χρόνος.

12. Σωκράτους.

Σωκράτης ὀνειδιζόμενος ἐπὶ δυσγενείᾳ ὑπό τινος εὐγενοῦς, μοχθηροῦ δέ, Ἐμοὶ μὲν τὸ γένος ὄνειδος, ἔφη, σὺ δὲ τῷ γένει.

ΕΠΑΙΝΟΣ ΠΛΟΥΤΟΥ. ϟΑ.

1. Θεόγνιδος.

Οὔ σε μάτην, ὦ Πλοῦτε, θεῶν τιμῶσι μάλιστα·
σὺ γὰρ ῥηϊδίως τὴν κακότητα φέρεις.

2. Θεόγνιδος.

Πᾶσιν δ' ἀνθρώποις ἀρετὴ μία γίγνεται ἥδε,
πλουτεῖν· τῶν δ' ἄλλων οὐδὲν ἄρ' ἦν ὄφελος,
οὐδ' εἰ σωφροσύνην μὲν ἔχοι Ῥαδαμάνθυος αὐτοῦ,
πλείονα δ' εἰδείη Σισύφου Αἰολίδεω.
καὶ γάρ τοι πλοῦτον μὲν ἔχειν ἀγαθοῖσιν ἔδωκεν,
ἡ πενίη δὲ σοφῷ σύμφορον ἀνδρὶ φέρειν.

3. Εὐριπίδου Φοινίσσαις.

Πάλαι μὲν οὖν ὑμνηθέν, ἀλλ' ὅμως ἐρῶ.
τὰ χρήματ' ἀνθρώποισι τιμιώτατα,
δύναμίν τε πλείστην τῶν ἐν ἀνθρώποις ἔχει.

4. Εὐριπίδου Δανάῃ.

Ὦ χρυσέ, δεξίωμα κάλλιστον βροτοῖς.
ὡς οὐδὲ μήτηρ ἡδονὰς τοιάσδ' ἔχει,
οὐ παῖδες ἀνθρώποισιν, οὐ φίλος πατήρ.
εἰ δ' ἡ Κύπρις τοιοῦτον ὀφθαλμοῖς ὁρᾷ,
οὐ θαῦμ' ἔρωτας μυρίους αὐτὴν τρέφειν.

1. V. 523. 2. V. 899. 3. V. 441. 4. Fr. 14.

5. *Μενάνδρου Ἁλιεῖ.*

Δύναται τὸ πλουτεῖν καὶ φιλανθρώπους ποιεῖν.

6. *Εὐριπίδου Ἠλέκτρα.*

Ἐν τοῖς τοιούτοις ἡνίκ᾽ ἂν γνώμης πέσω,
σκοπῶ τὰ χρήμαθ᾽ ὡς ἔχει μέγα σθένος,
φίλοις τε δοῦναι σῶμά τ᾽ εἰς νόσον πεσὸν
δαπάναισι σῶσαι, τῆς δ᾽ ἐφημέρου βορᾶς
(*) εἰς μικρὸν ἥκει· πᾶς γὰρ ἐμπλησθεὶς ἀνὴρ
ὁ πλούσιός τε καὶ πένης ἴσον φέρει.

7. *Εὐριπίδου Κρήσσαις.*

Ἐπίσταμαι δὲ καὶ πεπείραμαι λίαν,
ὡς τῶν ἐχόντων πάντες ἄνθρωποι φίλοι.

8. *Τοῦ αὐτοῦ Πολυΐδου.*

Οὐ γὰρ παρὰ κρητῆρα καὶ θοίνην μόνον
τὰ χρήματ᾽ ἀνθρώποισιν ἡδονὰς ἔχει·
ἀλλ᾽ ἐν κακοῖσι δύναμιν οὐ μικρὰν φέρει.

9. *Μενάνδρου Ὑποβολιμαίῳ.*

Τοῦτο μόνον ἐπισκοτεῖ
καὶ δυσγενείᾳ καὶ τρόπου πονηρίᾳ,
καὶ πᾶσιν οἷς ἔσχηκεν ἄνθρωπος κακοῖς,
τὸ πολλὰ κεκτῆσθαι· τὰ δ᾽ ἄλλ᾽ ἐλέγχεται.

10. *Θεόγνιδος.*

Ἀλλὰ χρὴ ταύτην γνώμην πάντας καταθέσθαι,
ὡς πλοῦτος πλείστην πᾶσιν ἔχει δύναμιν.

11. *Χαιρήμονος.*

Πλοῦτος δὲ πρὸς μὲν τὰς ὅλας τιμὰς ἰὼν
οὐκ ἔσχεν ὄγκον ὥστε καὶ δόξης τυχεῖν.

5. Cleric. p. 8. 6. V. 426. 7. Fr. 8. 8. Fr. 9. 9. Cleric. p. 184. 10. V. 717.

ἀλλ᾽ ἔστι σεμνός, ἐν δὲ δόσει βροτῶν
ἡδὺς συνοικεῖν καί τιν᾽ εἰληχὼς χάριν.

12. *Εὐριπίδου Φοίνιξ.*

Ὦ πλοῦθ᾽, ὅσῳ μὲν ῥᾷστον εἶ βάρος φέρειν.

13. *Φιλήμονος Πτέρυγες.*

Τὸ τῆς Ἀμαλθαίας δοκεῖς εἶναι κέρας,
οἷον γράφουσιν οἱ γραφεῖς κέρας βοός;
ἀργύριόν ἐστι· τοῦτ᾽ ἐὰν ἔχῃς, λέγε
πρὸς τοῦθ᾽ ὃ βούλει, πάντα σοι γενήσεται,
φίλοι, βοηθοί, μάρτυρες, συνοικίαι.

14. *Ἀντιφάνους.*

Ἆρ᾽ ἔστι λῆρος πάντα πρὸς τὸ χρυσίον.
μόνου γὰρ αὐτοῦ διαμένειν εἴωθ᾽ ἀεὶ
τὸ χρῶμα ταὐτό· τῶν φίλων δὲ τοὺς τρόπους
οὐδέποθ᾽ ὁμοίως ζωγραφοῦσιν αἱ τύχαι.
πλοῦτος δὲ βάσανός ἐστιν ἀνθρώπου τρόπων.
ὅταν εὐπορῶν γὰρ αἰσχρὰ πράττῃ πράγματα,
τί τοῦτον ἀπορήσαντ᾽ ἂν οὐκ οἴει ποιεῖν;

15. *Τιμοκλέους.*

Τἀργύριόν ἐστιν αἷμα καὶ ψυχὴ βροτοῖς.
ὅστις δὲ μὴ ἔχει τοῦτο μηδ᾽ ἐκτήσατο,
οὗτος μετὰ ζώντων τεθνηκὼς περιπατεῖ.

16. *Εὐριπίδου Ἀρχελάου.*

Τί δ᾽ οὐκ ἂν εἴη χρηστὸς ὄλβιος γεγώς;

17. *Διφίλου.*

Ἰσχυρότερον κρίνω τὸ χρυσίον πολύ·
τὰ πάντα τούτῳ τέμνεται καὶ πράττεται.

18. *Εὐριπίδου Ἀρχελάῳ.*

12. Plisth. Fr. 3. Vid. 93, 17. 13. Cleric. p. 322. 16. Fr. 17
18. Fr. 18.

*Μὴ πλούσιον θῇς, ἐνδεέστερος γὰρ ὢν
ταπεινὸς ἔσται· κεῖνο δ' ἰσχύει μέγα
πλοῦτος λαβών τε τοῦτον εὐγενὴς ἀνήρ.*

19. *Μενάνδρου Βοιωτίᾳ.*

Πλοῦτος δὲ πολλῶν ἐπικάλυμμ' ἐστὶν κακῶν.

29. *Εὐριπίδου Ἀνδρομέδας.*

*Χρυσὸν μάλιστα βούλομαι δόμοις ἔχειν.
καὶ δοῦλος ὢν γὰρ τίμιος πλουτῶν ἀνήρ,
ἐλεύθερος δὲ χρειὸς ὢν οὐδὲν σθένει.
χρυσοῦ νόμιζε σαυτὸν οὕνεκ' εὐτυχεῖν.*

21. *Εὐριπίδου Αἰόλῳ.*

*Τὴν δ' εὐγένειαν πρὸς θεῶν μή μοι λέγε·
ἐν χρήμασιν τόδ' ἐστὶ, μὴ γαυροῦ, πάτερ.
κύκλῳ γὰρ ἕρπει, τῷ μὲν ἔσθ', ὁ δ' οὐκ ἔχει·
(*) κοινοῖσι δ' αὐτοῖς χρώμεθ'· ᾧ δ' ἂν ἐν δόμοις
χρόνον συνοικῇ πλεῖστον, οὗτος εὐτυχής.*

22. *Εὐριπίδου Ἐρεχθέως.*

*Ἔχειν τε πειρῶ. τοῦτο γάρ τό τ' εὐγενὲς
καὶ τοὺς γάμους δίδωσι τοὺς πρώτους ἔχειν.
ἐν τῷ πένεσθαι δ' ἐστὶν ἥ τ' ἀδοξία,
κἂν ᾖ σοφός τις ἥ τ' ἀτιμία βίου.*

23. *Εὐριπίδου Ἑκάβῃ.*

*Ἆρ' οἶσθ', οὕνεχ' οἱ μὲν εὐγενεῖς βροτῶν
πένητες ὄντες οὐδὲν ἐμφαίνουσ' ἔτι;
οἳ δ' οὐδὲν ἦσαν πρόσθεν, ὄλβιοι δὲ νῦν,
δόξαν φέρονται τοῦ νομίσματος χάριν,
καὶ συμπλέκοντες σπέρμα καὶ γάμους τέκνων;
δοῦναι δὲ μᾶλλον πλουσίῳ πᾶς τις κακῷ*

19. Cleric. p. 30. **20.** Fr. 20. **21.** Fr. 4. **22.** Fr. 20, 14. **23.** Ex Dan. (Fr. 15.) citatur 92, 6.

πρόθυμός ἐστιν ἢ πένητι κἀγαθῷ.
κακὸς δ' ὁ μὴ ἔχων, οἱ δ' ἔχοντες ὄλβιοι.

24. Εὐριπίδου Παλαμήδῃ.

Ἀγάμεμνον, ἀνθρώποισι πᾶσιν αἱ τύχαι
μορφὴν ἔχουσι, συντρέχει δ' εἰς χρήματα·
τούτων δὲ πάντες, οἵ τε μουσικῆς φίλοι,
ὅσοι τε χωρὶς ζῶσι, χρημάτων ὕπερ
μοχθοῦσιν· ὃς δ' ἂν πλεῖστ' ἔχῃ, σοφώτατος.

25. Ἡσιόδου Ἔργων.

Χρήματα γὰρ ψυχὴ πέλεται δειλοῖσι βροτοῖσι.

26. Θεόγνιδος.

Πλοῦτος καὶ σοφίη θνητοῖς ἀμαχώτατον αἰεί·
οὔτε γὰρ ἂν πλούτου θυμὸν ὑπερκορέσαις.
ὡς δ' αὕτως σοφίην ὁ σοφώτατος οὐκ ἀποφεύγει,
ἀλλ' ἔραται· θυμὸν δ' οὐ δύναται κορέσαι.

27. Σοφοκλέους Ἀλεάδαι.

Τὰ χρήματ' ἀνθρώποισιν εὑρίσκει φίλους,
αὖθις δὲ τιμάς, εἶτα τῆς ὑπερτάτης
τυραννίδος θακοῦσιν αἰσχίστην ἕδραν.
ἔπειτα δ' οὐδεὶς ἐχθρὸς οὔτε φύεται
πρὸς χρήμαθ', οἵ τε φύντες ἀρνοῦνται στυγεῖν.
δεινὸς γὰρ ἕρπειν πλοῦτος ἔς τε τἄβατα
καὶ πρὸς τὰ βατά, χὠπόθεν πένης ἀνήρ,
μηδ' ἐντυχὼν δύναιτ' ἂν ὧν ἐρᾷ τυχεῖν.
καὶ γὰρ δυσειδὲς σῶμα καὶ δυσώνυμον
γλώσσῃ σοφὸν τίθησιν εὔμορφόν τ' ἰδεῖν.
μόνῳ δὲ χαίρειν καὶ νοσεῖν ἐξουσία
πάρεστιν αὐτῷ κἀπικρύψασθαι κακά.

28. Σοφοκλέους Κρέουσα.

24. Fr. 1. 25. V. 684. 26. V. 1152. 27. Fr. 109. 28. Fr. 325.

*Καὶ μή τι θαυμάσῃς με τοῦ κέρδους, ἄναξ,
ὧδ' ἀντέχεσθαι· καὶ γὰρ οἳ μακρὸν βίον
θνητῶν ἔχουσι, τοῦ γε κερδαίνειν ὅμως
ἀπρὶξ ἔχονται κἄστι πρὸς τὰ χρήματα
θνητοῖσι τἄλλα δεύτερ'· εἰσὶ δ' οἵ τινες
αἰνοῦσιν ἄνοσον ἄνδρ', ἐμοὶ δ' οὐδεὶς δοκεῖ
εἶναι πένης ὢν ἄνοσος, ἀλλ' ἀεὶ νοσεῖν.*

29. *Μενάνδρου.*

*Ὁ μὲν Ἐπίχαρμος τοὺς θεοὺς εἶναι λέγει,
ἀνέμους, ὕδωρ, γῆν, ἥλιον, πῦρ, ἀστέρας·
ἐγὼ δ' ὑπέλαβον χρησίμους εἶναι θεοὺς
τἀργύριον ἡμῖν καὶ τὸ χρυσίον μόνον.
ἱδρυσάμενος τούτους γὰρ εἰς τὴν οἰκίαν
εὖξαι τί βούλει, πάντα σοι γενήσεται,
ἀγρὸς, οἰκίαι, θεράποντες, ἀργυρώματα,
(*) φίλοι, δικασταὶ, μάρτυρες· μόνον δίδου.
αὐτοὺς γὰρ ἕξεις τοὺς θεοὺς ὑπηρέτας.*

30. *Δημοσθένους Ὀλυνθιακῶν ά.*

Ἔστι δὴ λοιπὸν, οἶμαι, πάντας εἰσφέρειν, ἂν πολλῶν δέῃ, πολλά, ἂν ὀλίγων ὀλίγα. Δεῖ δὴ χρημάτων καὶ ἄνευ τούτων οὐδέν ἐστι τῶν δεόντων γενέσθαι.

31. *Σιμωνίδου.*

Σιμωνίδης ἐρωτηθεὶς, πότερον αἱρετώτερον πλοῦτος ἢ σοφία, Οὐκ οἶδα, ἔφη· ὁρῶ μέντοι γε τοὺς σοφοὺς ἐπὶ τὰς τῶν πλουσίων θύρας φοιτῶντας.

32. *Βίωνος.*

Βίων ἔλεγεν, ὥσπερ τὰ φαῦλα τῶν βαλαντίων, κἂν μηδενὸς ᾖ ἄξια, τοσούτου ἐστὶν ἄξια, ὅσον ἐν ἑαυτοῖς

29. Cleric. p. 240. 30. P. 15.

τὸ νόμισμα ἔχουσιν· οὕτω καὶ τῶν πλουσίων τοὺς οὐδενὸς ἀξίους καρποῦσθαι τὰς ἀξίας ὧν κέκτηνται.

33. Ἐκ τοῦ Περὶ συγκρίσεως πλούτου καὶ ἀρετῆς.

Αὐτὸς μὲν οὖν ὁ πλοῦτος ἐσεμνύνετο χρείας ἀνθρώπων διορθοῦν ἢ τελεῖν ἐπιθυμίας ἢ βλάβαις ἀντέχειν, ἐπιμελεῖσθαι σώματος, ψυχῇ χαρίζεσθαι, πρέπειν μὲν εἰρήνῃ, πολέμοις δὲ παρέχειν, θεραπεύειν δ᾿ ἐκ νόσων, παρέχειν δὲ ταῖς ὥραις βοηθήματα, ἀλέας μὲν ἐν τοῖς πάγοις, ἐκτροπὰς δ᾿ ἀπὸ θέρους, αὐξάνειν δ᾿ οἴκους καὶ διαδοχὰς μεγάλων φυλάττειν γενῶν, γάμους ποιεῖν μείζονας, παιδοποιΐᾳ βοηθεῖν. Κοσμῶ δ᾿, εἶπεν, ἱερὰ, καλλίονες δ᾿ ἐξ ἐμοῦ καὶ πόλεις, ἐμὰ δὲ ἔργα καὶ τείχη καὶ λιμένες καὶ στόλοι, ποταμοὺς δὲ ἀβάτους γεφύραις σκέπω καὶ τὴν κεχωρισμένην ἥρμοσα, ἐμοῦ δ᾿ ἐμπορίαι δέονται καὶ γεωργία δ᾿ αὐτὴ δαπάνας ἀπαιτεῖ ἐκ τῶν ἐμῶν ταμιείων. Γῆ γὰρ οὐδὲ αὐτὴ δίδωσιν αὐτόματον, ἂν μὴ προλάβῃ· λαβεῖν δὲ ἐκ μόνων ἔχει τῶν ἐμῶν. Δίδωμι δὲ ἀφορμὰς καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασι. Κάλλει μὲν ἐκ κόσμου πλεῖστα συλλαμβάνω, διακονοῦμαι δέ τε ὅσα δαπανῶσιν εἰς σωμασκίαν, παιδείᾳ δ᾿ ἁπάσῃ διδασκάλους ἐγὼ παρέχομαι. Πόθεν δοῦλαι γυναιξὶν εἰς ταλασίας; πόθεν δ᾿ ὅπλα τοῖς ἀνδράσιν; ἐλέφας δὲ καὶ χρυσὸς ὁ τοῖς ἀγάλμασιν ἁρμόσας ἐμός ἐστι καὶ πάντα ἀναθήματα. Δι᾿ ἐμοῦ μεγάλαι πόλεις, βασιλεῖαι δ᾿ ἐξ ἐμοῦ δυνατώτεραι· ποιῶ δὲ ἑορτὰς ἐγώ, τράπεζα δέ μοι φιλόξενος, προχειρότεραι δ᾿ εὐεργεσίαι, δι᾿ ἐμοῦ μεγάλαι ἀμοιβαί. Δύναται δ᾿ ὁ ἔχων ἐμὲ μὴ μόνος εὐτυχεῖν, ἀλλὰ καὶ εὐτυχίας χαρίζεσθαι· τέχνας δὲ πάσας ποιῶ κρείττονας ἐκ τῆς ἐλπίδος, μισθὸς γὰρ αὐτὰς ὁ μέγας

33. Teleti tribuit Gesner.

τρέφει· γίνεται δ' ἐξ ἐμοῦ. Καὶ σὺ δ' αὐτός, ὦ Ζεῦ, πλοῦτον ἀνθρώποις ἀναγκαῖον ἀπέφηνας, ὃς σῶμα δέδωκας ἐσθήτων δεόμενον, οὐ θριξὶν ὡς τὰ ἄλλα καὶ δοραῖς σκεπόμενον· τροφὴν δὲ οὐ πόαν οὐδὲ ταυτόματα, ἀλλ' ἀεὶ δεῖ τινα πρίασθαι τὸ ζῆν· οἴκου δὲ ἀνάγκην ἔδωκας, πόλεις δ' ἥρμοσας· νόσοι δ' ἐν ἀνθρώποις εἰσὶν, ἐφ' ἃ πάντα δεῖ χρημάτων. Διὰ τί με μὴ καλεῖς εὐδαίμονα, δι' οὗ τὰς ἐπὶ πάντα χρείας ἔχεις; (*) Ταῦθ' ὁ Πλοῦτος εἰπὼν ἐδόκει νενικηκέναι καὶ περιέβλεπεν ὡς μακαριζόμενος. Ἐβοήθει δὲ αὐτῷ κρατερῶς ἡ Τύχη, κρίνεσθαι μετ' αὐτοῦ δοκοῦσα· τὸ γὰρ μέγιστον αὐτῆς ἀπώλλυτο, εἰ πλοῦτος οὐκ ἀγαθόν ἐστιν. Ἦγε δὲ καὶ θεὰς ἄλλας μετ' αὐτοῦ συνηγόρους τε καὶ μάρτυρας, Ἡδονάς, Ἐλπίδας, Εὐχάς, Ἐπιθυμίας. Ἔρως αὐτῷ συνέπραττεν, ὡς πολλαχοῦ χρώμενος· Ὑγεία καὶ αὐτὴ χάριν εἶχεν, ὡς δι' αὐτοῦ νόσοις μαχομένη· δύο δ' ἦλθον ἐναντίαι μὲν ἀλλήλαις, Οἰκονομία καὶ Τρυφή, Πλούτου δὲ ἀμφότεραι· σὺν αὐτῷ δ' ἐδόκουν ἀπόλλυσθαι. Τοσοῦτος δὲ ὁ Πλοῦτος ἦν.

ΟΣΑ ΠΛΟΥΤΟΣ ΠΟΙΕΙ ΔΙΑ ΤΗΝ ΤΩΝ ΠΛΕΙΣΤΩΝ ΑΝΟΙΑΝ. ϞΒ.

1. Εὐριπίδου Ἀλκμήνη.

Ἀλλ' οὐδὲν ἡ εὐγένεια πρὸς τὰ χρήματα·
τὸν γὰρ κάκιστον πλοῦτος εἰς πρώτους ἄγει.

2. Εὐριπίδου Ἐρεχθεῖ.

Ἔχειν δὲ πειρῶ· τοῦτο γὰρ τό τ' εὐγενὲς,
καὶ τοὺς γάμους δίδωσι τοὺς πρώτους ἀεί·

1. Fr. 8. 2. Fr. 20, 14.

ἐν τῷ πένεσθαι δ' ἐστὶν ἥ τ' ἀδοξία,
κἂν ᾖ σοφός τις, ἥ τ' ἀτιμία μένει.

3. *Εὐριπίδου Θυέστῃ.*

Πλούτου δ' ἀποῤῥυέντος, ἀσθενεῖς γάμοι.
τὴν μὲν γὰρ εὐγένειαν αἰνοῦσιν βροτοί,
μᾶλλον δὲ κηδεύουσι τοῖς εὐδαίμοσιν.

4. *Εὐριπίδου Πελοπίσι.*

Ὁρῶσι δ' οἱ διδόντες εἰς τὰ χρήματα.

5. *Εὐριπίδου Κρήσσαις.*

Ὡς τῶν ἐχόντων πάντες ἄνθρωποι φίλοι.
ἔστιν δ' ἐν ὄλβῳ καὶ τόδ' οὐκ ὀρθῶς ἔχον,
εὐψυχίας δόκησις· οἰόμεσθα γὰρ
τὸν εὐτυχοῦντα πάντ' ἐπίστασθαι χρεών.

6. *Εὐριπίδου Δανάης.*

Ἆρ' οἶσθ' ὁθούνεχ' οἱ μὲν εὐγενεῖς βροτῶν,
πένητες ὄντες οὐδὲν ἀναφαίνουσ' ἔτι;
οἳ δ' οὐδὲν ἦσαν πρόσθεν, ὄλβιοι δὲ νῦν.
δόξαν φέρονται τοῦ νομίσματος χάριν,
καὶ συμπλέκονται σπέρμα καὶ γάμους τέκνων.
δοῦναί τε πᾶς τις μᾶλλον ὀλβίῳ κακῷ
πρόθυμός ἐστιν ἢ πένητι κἀγαθῷ.
κακὸς δ' ὁ μὴ ἔχων, οἱ δ' ἔχοντες ὄλβιοι.

7. *Εὐριπίδου Εὐρυσθέως.*

Νῦν δ' ἄν τις οἴκων πλουσίαν ἔχῃ φάτνην,
πρῶτος γέγραπται τῶν κακιόνων κράτει·
τὰ δ' ἔργ' ἐλάσσω χρημάτων νομίζομεν.

8. *Μενάνδρου.*

3. Duo posteriores vss. ex Theognide citantur 86, 25. 4. Fr. Peliad. 7. 5. Fr. 8. coll. 91, 7. Tres posteriores versus sunt ex Heracl. 748. 6. Fr. 15. 7. Fr. 6. 8. Cleric. p. 242.

Πλοῦτος ἀλόγιστος προσλαβὼν ἐξουσίαν,
καὶ τοὺς φρονεῖν δοκοῦντας ἀνοήτους ποιεῖ.

9. Θεόγνιδος.

Πολλοὶ πλοῦτον ἔχουσιν ἄϊδριες· οἱ δὲ τὰ καλὰ
ζητοῦσιν χαλεπῇ τειρόμενοι πενίῃ.
ἔρδειν δ' ἀμφοτέροισιν ἀμηχανίη παράκειται.
εἴργει τοὺς μὲν δὴ χρήματα, τοὺς δὲ νόος.

10. Ὑψαίου.

Ὥσπερ ἐπὶ χειρὸς τρεμούσης χρυσίον ἐάν τις θῇ, τρέμει· οὕτω καὶ ὁ πλοῦτος, εἰ φοβουμένῃ καὶ συνεχομένῃ ἐπισωρεύοιτο ψυχῇ, συγκραδαίνεται καὶ συμπεριπίπτει.

11. Πλουτάρχου ἐκ τοῦ Ὅτι καὶ γυναῖκας κακὰς παιδευτέον.

Μὴ παιδὶ μάχαιραν, ἡ παροιμία φησίν· ἐγὼ δὲ φαίην ἄν, μὴ παιδὶ πλοῦτον μηδὲ ἀνδρὶ ἀπαιδευσίαν.

12. Ἰσοκράτους πρὸς Δημόνικον.

Καταφρόνει τῶν περὶ τὸν πλοῦτον σπουδαζόντων, χρῆσθαι δὲ μὴ δυναμένων τοῖς ὑπάρχουσι. · Παραπλήσιον γὰρ οἱ τοιοῦτοι πάσχουσιν, ὥσπερ ἂν εἴ τις ἵππον κτήσαιτο καλὸν κακῶς ἱππεύειν ἐπιστάμενος.

13. Διογένους.

(*) Τοὺς δὲ πολλοὺς τῶν πλουσίων ὡμοίου τοῖς ἐπὶ τῶν δυσβάτων καὶ ἀποκρήμνων φυομένοις δένδροις καὶ ἀμπέλοις. Τόν τε γὰρ τούτων καρπὸν ἀνθρώπους μὴ λαμβάνειν, κόρακας δὲ καὶ παραπλήσια τούτοις ζῶα καταναλίσκειν· ἐκείνους τε τὸν πλοῦτον εἰς μὲν τὰ ἐπιεικῆ τῶν πραγμάτων οὐ κατατίθεσθαι, κόλαξι δὲ καὶ πόρ-

9. V. 683. 11. T. V. p. 561. Wyttenb. 13. Vid. Diog. Laert. VI. 60. Simile dictum Crateti tribuit Stob. supra 15, 10.

ναις καὶ ταῖς αἰσχροτάταις ἡδοναῖς καὶ κενοτάταις χορηγεῖν.

14. Δημοκρίτου.

Ὥσπερ ἐν μὲν τοῖς ἕλκεσι φαγέδαιναι κάκιστον νόσημα, οὕτως ἐν τοῖς χρήμασι τὸ μη προσαρμόσαν καὶ τὸ συνεχές.

15. Τοῦ αὐτοῦ.

Πλοῦτος ἀπὸ κακῆς ἐργασίης περιγιγνόμενος σῆμα, οὕτως ἐν τοῖς τὸ ὄνειδος κέκτηται.

16. Πλάτωνος Ἐρυξίου.

Ἐγὼ μέν, ὥσπερ ἠρξάμην, Ἐρυξίαν τοῦτον ἡδέως ἐροίμην ἄν, εἰ δοκοῦσιν αὐτῷ εἶναι ἄνθρωποι ἄδικοι καὶ δίκαιοι. Νὴ Δία, ἔφη ἐκεῖνος, καὶ σφόδρα μέντοι. Τί δέ; τὸ ἀδικεῖν πότερόν σοι κακὸν δοκεῖ εἶναι ἢ ἀγαθόν; Κακὸν ἔμοιγε. Δοκεῖ δ' ἄν σοι ἄνθρωπος, εἰ μοιχεύοι τὰς τῶν πέλας γυναῖκας ἐπ' ἀργυρίῳ, ἀδικεῖν ἂν ἢ οὔ; καὶ ταῦτα μέντοι καὶ τῆς πόλεως καὶ τῶν νόμων κωλυόντων. Ἀδικεῖν ἄν ἔμοιγε δοκεῖ. Οὐκ οὖν, ἔφη, εἰ [μὲν] πλούσιος ὢν τυγχάνοι καὶ ἀργύριον δυνατὸς ὢν ἀναλῶσαι ὁ ἄδικός τε ἄνθρωπος καὶ ὁ βουλόμενος, ἐξαμαρτάνοι ἄν· εἰ δέ γε μὴ ὑπάρχοι πλουσίῳ εἶναι τῷ ἀνθρώπῳ οὐκ ἔχων ὁπόθεν ἀναλίσκοι, οὐδ' ἂν διαπράττεσθαι δύναιτο ἃ βούλεται, ὥστ' οὐκ ἂν οὐδ' ἐξαμαρτάνοι; διὸ καὶ λυσιτελοῖ ἂν τῷ ἀνθρώπῳ μᾶλλον μὴ εἶναι πλουσίῳ, εἴπερ ἧττον διαπράξεται ἃ βούλεται· βούλεται δὲ καὶ μοχθηρά. Καὶ πάλιν αὖ τὸ νοσεῖν, πότερον ἂν φαίης κακὸν ἢ ἀγαθὸν εἶναι; Κακὸν ἔγωγε. Τί δέ, δοκοῦσί τινές σοι ἀκρατεῖς εἶναι ἄνθρωποι; Ἔμοιγε. Οὐκ οὖν εἰ βέλτιον εἴη πρὸς ὑγι-

16. P. 396.

ειαν τούτῳ τῷ ἀνθρώπῳ ἀπέχεσθαι σίτων καὶ ποτῶν, καὶ τῶν ἄλλων ἡδέων τῶν δοκούντων εἶναι, ὁ δὲ μὴ οἷός τ᾽ εἴη δι᾽ ἀκράτειαν, βέλτιον ἂν εἴη τούτῳ τῷ ἀνθρώπῳ μὴ ὑπάρχειν, ὁπόθεν ἂν ἐκποριεῖται ταῦτα, μᾶλλον ἢ πολλὴν περιουσίαν εἶναι τῶν ἐπιτηδείων; Οὕτω γὰρ ἂν αὐτῷ οὐκ ἐξουσία εἴη διαμαρτάνειν, οὐδ᾽ εἰ σφόδρα βούλοιτο.

17. Οὐκ οὖν, ἔφη, κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον, οὐδὲ φάρμακον παντὶ ἀνθρώπῳ χρήσιμον εἶναι, ἀλλὰ τούτῳ ὅστις τυγχάνει εἰδὼς, ὡς δεῖ χρῆσθαι αὐτῷ; Φημί. Οὐκ οὖν καὶ τἆλλα πάντα ὁμοίως; Ἔοικε. Χρυσίον τοίνυν καὶ ἀργύριον καὶ τἆλλα τὰ δοκοῦντα χρήματα εἶναι τούτῳ ἂν μόνῳ χρήσιμα εἴη, ὅστις τυγχάνει ἐπιστάμενος ὡς χρηστέον τούτοις; Οὕτως. Οὐκ οὖν πρότερον ἐδόκει τοῦ καλοῦ κἀγαθοῦ ἀνθρώπου εἶναι εἰδέναι ὅπου γε καὶ ὅπως τούτων ἑκάστοις χρηστέον ἐστί; Φημί. Τοῖς ἄρα καλοῖς καὶ ἀγαθοῖς τῶν ἀνθρώπων τούτοις ἂν μόνοις καὶ χρήσιμα ταῦτ᾽ εἴη, εἴπερ γε οὗτοι ἐπιστήμονες ὡς χρηστέον· εἰ δὲ τούτοις μόνον χρήσιμον, τούτοις ἂν μόνον καὶ χρήματ᾽ εἶναι ταῦτα φαίνοιτο. Ἀτὰρ, ὡς ἔοικε, καὶ τὸν ἀνεπιστήμονα ἱππικῆς, κεκτημένον δὲ ἵππους, οἳ τυγχάνουσιν αὐτῷ ἀχρεῖοι ὄντες, (*) εἴ τις τοῦτον ἱππικὸν ποιήσειεν, ἆρ᾽ ἅμα καὶ πλουσιώτερον πεποιηκὼς εἴη, εἴπερ γε αὐτῷ ἃ ἐτύγχανε πρόσθεν ἀχρεῖα ὄντα χρήσιμα πεποίηκεν. Ἐπιστήμην γάρ τινα παραδιδοὺς τῷ ἀνθρώπῳ ἅμα καὶ πλούσιον αὐτὸν πεποίηκεν.

17. P. 403.

ΨΟΓΟΣ ΠΛΟΥΤΟΥ. ϞΓ.

1. *Ἀλέξιδος, οἱ δὲ Μενάνδρου.*

Ψυχὴν ἔχειν δεῖ πλουσίαν· τὰ δὲ χρήματα
ταῦτ᾽ ἐστὶν ὄψις, παραπέτασμα τοῦ βίου.

2. *Εὐριπίδου Φαέθοντι.*

Δεινόν γε, τοῖς πλουτοῦσι τοῦτο δ᾽ ἔμφυτον
σκαιοῖσιν εἶναι· τί ποτε τοῦδε ταἴτιον;
ἆρ᾽ ὄλβος αὐτοῖς ὅτι τυφλὸς συνηρεφεῖ,
τυφλὰς ἔχουσι τὰς φρένας καὶ τῆς τύχης;

3. *Εὐριπίδου Ἱππολύτῳ.*

Ὕβριν τε τίκτει πλοῦτος ἢ φειδὼ βίου.

4. *Τοῦ αὐτοῦ Ἴωνι.*

Καὶ νῦν ἐφέλκετ᾽ ὦ κακοὶ τιμὰς βροτοὶ,
καὶ κτᾶσθε πλοῦτον πάντοθεν θηρώμενοι,
σύμμικτα μὴ δίκαια καὶ δίκαι᾽ ὁμοῦ,
ἔπειτ᾽ ἀμᾶσθε τῶνδε δύστηνον θέρος.

5. *Τοῦ αὐτοῦ Μηδείας.*

Μή μοι γένοιτο λυπρὸς εὐδαίμων βίος,
μηδ᾽ ὄλβος, ὅστις τὴν ἐμὴν κνίζοι φρένα.

6. *Εὐριπίδου Δικτυϊ.*

Μή μοί ποτ᾽ εἴη χρημάτων νικωμένῳ
κακῷ γενέσθαι, μηδ᾽ ὁμιλοίην κακοῖς.

7. *Τοῦ αὐτοῦ.*

Σκαιὸν τὸ πλουτεῖν, κἄλλο μηδὲν εἰδέναι.

8. *Καρκίνου.*

Δεινόν ἐστ᾽ ὁ πλοῦτος καὶ φιλόψυχον κακόν.

9. *Εὐριπίδου Αἰόλῳ.*

1. Cleric. p. 242. 3. Fr. 12. 4. Leg. *Ἴνοϊ.* V. supra 10, 23. *Gaisf.* 5. V. 603. 6. Fr. 12. 9. Fr. 5.

Μὴ Πλοῦτον εἴπῃς· οὐχὶ θαυμάζω θεόν,
ὃν χὠ κάκιστος ῥᾳδίως ἐκτήσατο.

10. *Τοῦ αὐτοῦ Πηλεῖ.*

Τὸν ὄλβον οὐδὲν οὐδαμοῦ κρίνω βροτοῖς,
ὅν γ' ἐξαλείφει ῥᾷον ἢ γράφει θεός.

11. *Καρκίνου.*

Ὦ πολλὰ πλοῦτος δυστυχέστατος κυρῶν,
ὅμως μέγιστον ζῆλον ἐν βροτοῖς ἔχει.

12. *Εὐριπίδου Ἀρχελάῳ.*

Πλουτεῖς; ὁ πλοῦτος δ' ἀμαθία, δειλόν θ' ἅμα.

13. *Τοῦ αὐτοῦ Ἀντιγόνης.*

Ἀνδρὸς φίλου δὲ χρυσὸς ἀμαθίας μέτα
ἄχρηστος. εἰ μὴ κἀρετὴν ἔχων τύχοι.

14. *Εὐριπίδου Ἀλεξάνδρου.*

Ἄδικον δ' ὁ πλοῦτος, πολλὰ δ' οὐκ ὀρθῶς ποιεῖ.

15. *Τοῦ αὐτοῦ Ἀλκμήνης.*

Σκαιόν τι χρῆμα πλοῦτος ἥ τ' ἀπειρία.

16. *Πολλῶν τὰ χρήματ' αἴτι' ἀνθρώποις κακῶν.*

17. *Εὐριπίδου Πλεισθένης.*

Ὦ πλοῦθ', ὅσῳ μὲν ῥᾷστον εἶ βάρος φέρειν,
πόνοι δὲ κἀν σοὶ καὶ φθοραὶ πολλαὶ βίου
ἔνεισ'· ὁ γὰρ πᾶς ἀσθενὴς αἰὼν βροτοῖς.

18. *Τοῦ αὐτοῦ Φοινίσσαις.*

Εἰσορῶ· δειλὸν δ' ὁ πλοῦτος καὶ φιλόψυχον κακόν.

19. *Εὐριπίδου Τηλέφῳ.*

Σμικρὰν θέλοιμ' ἂν καὶ καθ' ἡμέραν ἔχων
τροφὴν ἐνοικεῖν μᾶλλον ἢ πλουτῶν νοσεῖν.

20. *Ἀντιφάνους.*

10. Fr. 4. 12. Fr. 33. 13. Fr. 12. 14. Fr. 14. 15. Fr. 9. 17. Fr. 3. 18. V. 611. 19. Fr. 28.

Οὐ πώποτ᾽ ἐζήλωσα πλουτοῦντα σφόδρα
ἄνθρωπον, ἀπολαύοντα μηδὲν ὧν ἔχει.
(*) *ὁ δὲ πλοῦτος ἡμᾶς, καθάπερ ἰατρὸς κακὸς,*
τυφλοὺς, βλέποντας παραλαβὼν, πάντας ποιεῖ.

21. *Μενάνδρου Ἑαυτὸν Πενθοῦντος.*

Τυφλὸν ὁ πλοῦτος, καὶ τυφλοὺς
τοὺς ἐμβλέποντας εἰς ἑαυτὸν δεικνύει.

22. *Τοῦ αὐτοῦ.*

Ὑπερήφανόν που γίγνεθ᾽ ἡ λίαν τρυφή·
ὅ τε πλοῦτος ἐξώκειλε τὸν κεκτημένον
εἰς ἕτερον ἦθος, οὐκ ἐν ᾧ τὸ πρόσθεν ἦν.

23. *Ναυμαχίου.*

Χρυσός τοι κόνις ἐστὶ καὶ ἄργυρος, οἱ δὲ καὶ αὐτοὶ
λᾶες ἐπὶ ῥηγμῖνι πολυψηφῖδι θαλάσσης,
πολλοὶ δ᾽ ἐῤῥίφαται ποταμῶν παρὰ χείλεσιν αὔτως,
εἵματα δ᾽ εἰναλίης ἐρυθαίνεται αἵματι κόχλου,
τοῖς ἐπιφυσιόωσιν ἀλίφρονες.

24. *Ἰσοκράτους πρὸς Δημόνικον.*

Πλοῦτος δὲ κακίας μᾶλλον ἢ καλοκἀγαθίας ὑπηρέτης ἐστίν· ἐξουσίαν μὲν τῇ ῥᾳθυμίᾳ παρασκευάζων, ἐπὶ δὲ τὰς ἡδονὰς τοὺς νέους παρακαλῶν.

25. *Ἀνακρέοντος.*

Ἀνακρέων δωρεὰν παρὰ Πολυκράτους λαβὼν πέντε τάλαντα, ὡς ἐφρόντισεν ἐπ᾽ αὐταῖς δυοῖν νυκτοῖν, ἀπέδωκεν αὐτὰ, εἰπὼν, οὐ τιμᾶσθαι αὐτὰ τῆς ἐπ᾽ αὐτοῖς φροντίδος.

26. *Πλάτωνος.*

Ἀγαθὸν δὲ ὄντα διαφόρως, καὶ πλούσιον εἶναι δια-

21. Cleric. p. 28. 22. Cleric. p. 242. 26. Legg. V. p. 742. 743.

φερόντως, ἀδύνατον. — Εὐδαίμονας μὲν ἅμα καὶ ἀγαθοὺς ἀνάγκη γίγνεσθαι· πλουσίους δ' αὖ σφόδρα καὶ ἀγαθούς, ἀδύνατον, οὕς γε δὴ πλουσίους οἱ πολλοὶ καταλέγουσιν.

27. Ὁ λόγος ἡμῖν ὀρθὸς, ὡς οὐκ εἰσὶν οἱ παμπλούσιοι ἀγαθοί· εἰ δὲ μὴ ἀγαθοὶ, οὐδ' εὐδαίμονες. — Ὁ δὲ τοὺς πλουσίους εὐδαίμονας ὀνομάζων λόγος αὐτός τε ἄθλιος, γυναικῶν καὶ παίδων ὢν λόγος καὶ ἀνθρώπους τοὺς πειθομένους ἀπεργάζεται τοιούτους.

28. *Πλάτωνος ἐκ τῆς Πρὸς Διονύσιον ἐπιστολῆς.*

Ἑώρων γὰρ καὶ τότε καὶ νῦν ὁρῶ τὰς μεγάλας οὐσίας καὶ ὑπερόγκους τῶν τ' ἰδιωτῶν καὶ τῶν μονάρχων, σχεδὸν ὅσῳ περ ἂν μείζους ὦσι, τοσούτῳ πλείους καὶ μείζους τοὺς διαβάλλοντας, καὶ πρὸς ἡδονὴν μετ' αἰσχρᾶς βλάβης ὁμιλοῦντας τρεφούσας· οὗ κακὸν οὐδὲν μεῖζον γεννᾷ πλοῦτός τε καὶ ἡ τῆς ἄλλης ἐξουσίας δύναμις.

29. *Τοῦ αὐτοῦ Πολιτείας ή.*

Τοὐντεῦθεν τοίνυν, εἶπον, προϊόντες εἰς πρόσθεν τοῦ χρηματίζεσθαι, ὅσον ἂν τοῦτο τιμιώτερον ἡγῶνται, τοσούτῳ τὴν ἀρετὴν ἀτιμοτέραν. Ἢ οὐχ οὕτω πλούτῳ ἀρετὴ διέστηκεν, ὥσπερ ἐν πλάστιγγι ζυγοῦ κειμένου ἑκατέρου, ἀεὶ τοὐναντίον ῥέποντος; Καὶ μάλα, ἔφη. Τιμωμένου δὲ πλούτου ἐν πόλει, καὶ τῶν πλουσίων, ἀτιμοτέρα ἀρετή τε καὶ οἱ ἀγαθοί; Δῆλον. Ἀσκεῖται δὴ τὸ ἀεὶ τιμώμενον, ἀμελεῖται δὲ τὸ ἀτιμαζόμενον. Οὕτω.

30. *Σωκράτους.*

Αἱ μὲν ποδήρεις ἐσθῆτες τὰ σώματα, αἱ δὲ ὑπέρμετροι περιουσίαι τὰς ψυχὰς ἐμποδίζουσι.

31. *Ἐκ τοῦ Περὶ συγκρίσεως πλούτου καὶ ἀρετῆς.*

28. P. 317. 29. P. 550. 31. *Teleti* tribuit Gesnerus.

Καθ᾽ αὑτοὺς μὲν ἄνθρωποι πρὸς ἀρετὴν γεγόνασιν, οὗτος δὲ ἐπ᾽ αὐτὸν τρέπει, φάρμακα δὲ εἰς κακίαν ἔχει μυρία, καὶ δόξαν ἀγαθοῦ προθεὶς οὐκ ἔχοντας ἀπάγει τῶν ἀληθεστάτων. Οὐκ ἐᾷ δὲ ἐπ᾽ αὐτῷ φρονεῖν τὸν ἄνθρωπον, ἀλλ᾽ εἰς τὰ ἔξω φέρει (*) κἀκ τῶν τυχαίων καὶ αὐτομάτων ἀναρτᾷ. Θρασύτατος δέ ἐστιν ὁμοῦ καὶ δειλότατος ἐπαιρόμενος μὲν ὡς ἐπὶ μεγίστοις, φοβούμενος δὲ ὡς ἐπὶ ἀσθενεῖ πράγματι. Ὑπερήφανος ἅμα ἐξ ἀλαζονείας, ταπεινὸς ἐκ φροντίδος. Χρώμενος μὲν ἄσωτός ἐστι, μὴ χρώμενος δὲ ἄθλιος. Δυστυχεῖ μέν τις δι᾽ αὐτὸν ταῖς εἰς τὸ πορίζειν ταλαιπωρίαις, φθείρεται δὲ ἄλλος εἰς ἡδονὰς ἀπὸ τῶν περιττῶν πόνων. Κόρον δὲ οὐκ ἔχει τοῖς κτησαμένοις. Ἀεὶ δ᾽ ἀνία τις αὐτῷ πάρεστιν, ὅπως ἂν γένηται, καὶ ὥσπερ ἡ τῶν ὑδεριώντων νόσος αὔξεται πρὸς τὸ μᾶλλον ποθεῖν ἀφ᾽ ὧν πίμπλανται. Κακὸς μὲν ἔστι τῷ φιλοπόνῳ πλοῦτος, ἀναλίσκει γὰρ αὐτοῦ τὴν φιλοπονίαν εἰς κέρματα ἀλλαχοῦ δυναμένην, κακὸς δὲ ῥαθύμῳ διδοὺς ἀφορμὰς ἁμαρτημάτων, ἀμφοτέροις δ᾽ ὀλέθριος· τὸν μὲν γὰρ εἰδότα κάμνειν ἀσχολεῖ, τὸν δ᾽ εἰς τρυφὴν νοσοῦντα καὶ προτρέπειν ποιεῖ. Ποιεῖ δὲ ἅμα μὲν κόλακας ἀνθρώπους εἰς ἐλπίδα χρημάτων, ἅμα δ᾽ ὑπὸ πολλῶν κολακευομένους διὰ χρήματα. Ὁμοῦ δ᾽ ἀγαθὸν μὲν οὐκ ἔστιν ὁ πλοῦτος, φθόνον δὲ ἀγαθῶν μεγίστων ἔχει, μυρίαι δ᾽ ἐπιβουλαὶ δι᾽ αὐτὸν ἐκ βασιλέων, ἐξ ὁμόρων, ἀπ᾽ οἰκείων. Οὐκ ἔχει δέ τις πλουτῶν ἀσυλίαν ἰδίου βίου, πάρεργον δέ που χρημάτων καὐτὸς συναπόλλυται. Πρῶτον μὲν ἀμελεῖ τῶν ἐκ διανοίας ἀγαθῶν ὡς καὶ χωρὶς ἐκείνων εὐτυχῶν, εἶτα τὸ σῶμα λυμαίνεται ταῖς τρυφαῖς, ἐθίζει μὲν εἰς πλησμονὰς ἀπὸ τῶν ἀφορμῶν καὶ

πλείστας νόσους συλλέγει, τὴν δὲ αὐτουργίαν τῶν ἀνθρώπων ἀφαιρεῖται, τὸ πάντων ὑγιεινότατον· γυμνάσιον γάρ ἐστιν οὐχ ὡρισμένον, ὡς παλαίστρα καὶ κυνηγεσία. Ἀλλ' οὐ τοῦ βίου διακονούμενός τις ἑαυτῷ πολὺ κρείττων ἐστὶ τοῦ ζῶντος δι' ἄλλων; Θρύπτει δ' ὁ πλοῦτος καὶ μαλάττει λαβὼν πολλὰ πολλάκις καὶ τὰς ὑγιεινὰς φύσεις καὶ περιήγαγεν εἰς ἀσθένειαν ἐξ ἐθῶν πολυτελῶν. Παντὰ μὲν ἐφ' ὕπνῳ παρασκευαζόμενος δυσκολωτέρους ἔχει διὰ τοῦτο τοὺς ὕπνους· ἑτοιμότεροι δ' εἰσὶν οἱ κατὰ φύσιν. Οὐ γὰρ ἐκ χρυσοῦ καὶ ἐλέφαντος κατεσκευασμέναι κλῖναι καὶ πορφυροῖ τάπητες οὐδὲ ὑπόβαθρα καὶ παστάδες ὕπνους ποιοῦσιν, ἀλλ' ἔργα καὶ νόμιμοι πόνοι καὶ τὸ τῆς φύσεως αὐτῆς ἀναγκαῖον. Οὐκ ἐᾷ δ' ὁ πλοῦτος αὐτομάτων μετασχεῖν καλῶν, λυμαίνεται δὲ τοῖς ἰδίοις ἔθεσι καὶ φαρμακεύει τὰ πεφυκότα. Ταῖς δὲ ὥραις οὐκ ἀφίησι χρῆσθαι καὶ μελετᾶν πρὸς τὰ γιγνόμενα· ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς θάλπος ἀσθενέστερον τὸν εὐτυχοῦντα πρὸς κρύος καὶ δι' ὧν ἐπιτηδεύει μὴ παθεῖν ταῦτα, εὐπαθέστερος αὐτοῖς γίγνεται, κατισχύει δὲ μᾶλλον αὐτῶν ὁ κεχρημένος· μένει γὰρ ἐν τῇ τοῦ βίου τάξει καὶ πρὸς ἀέρα ζῆν ἐπίσταται καὶ οὐκ ἀγανακτεῖ τοῖς τοῦ θεοῦ πράγμασιν, ἀλλὰ δι' αὐτῶν ἄπεισιν ἐῤῥωμένως. Οὕτω μὲν ὁ πλοῦτος καὶ τὰ σώματα βλάπτει. (*) Τὰ δὲ ἄλλα μείζω πάθη στασιάζει μὲν οἴκους καὶ κακὸν ἆθλον ἀδελφοῖς πρόκειται, τέκνα δὲ χείρω ποιεῖ πατράσιν ἐπιθυμοῦντα τῆς περὶ τὸν πλοῦτον ἐξουσίας, αὐτοῖς δὲ τοῖς τέκνοις τοὺς γονεῖς βαρυτέρους. Οἱ φίλοι δὲ ὕποπτοι διὰ πλοῦτον· ὁ μὲν ἀληθὴς ἀπιστεῖται διὰ τὸν κόλακα, νικᾷ δὲ ὁ κόλαξ τὸν ἀληθεύοντα μιμούμενος. Λαφύρῳ δ' ὅμοιόν ἐστιν ἐλπιζομένων νόσων πλουσίοις.

Καὶ τοῖς μὲν ἐλευθεριωτέροις, ὅτι μὴ κολακεύουσιν, ὀργίζεται, τοὺς δὲ κολακεύοντας ὑφορᾶται καὶ ἐφ᾽ ἁρπαγὴν παρεῖναι δοκεῖ. Τελευτήσαντι δὲ οὐ γίγνεται πλουσίῳ πένθος οὐδὲ παρὰ τῶν διαδεξαμένων, ἐπεὶ χαίρουσιν εἰληφότες· οὔτε μὴν παρὰ τῶν μὴ λαβόντων, ἐπεὶ μισοῦσιν, ὡς ἐκ τοσούτων ἄτιμοι. Ἔτι πρὸς τούτοις, ὃ μάλιστα τῇ πόλει προσιέναι δοκεῖ, τὸ δοῦναι χάριν οὐχ ἁπλοῦν ἐστιν, ἀλλ᾽ ἔχει συμφορὰς πλείονας. Ἔστι μὲν οὐδὲ εὐπρεπὴς ἡ χάρις, ἡ δι᾽ ἀργυρίου δοθέντος, ἐράνῳ δ᾽ ἔοικεν· οἱ δ᾽ ἄνευ χρημάτων ἀπ᾽ εὐνοίας ἐπιδεικνύμενοι καὶ βοηθοῦντες, ἐλευθέριον τὴν εὐεργεσίαν ἔχουσι καὶ τοῖς τυγχάνουσι καὶ τοῖς κεχαρισμένοις. Εἶτα ὁ μὲν λαβὼν παρὰ τοῦ πλουσίου πάλιν ἀπαιτεῖ καὶ τὰ πρῶτον ἀπόλωλεν, ἂν μὴ γένηται· πάλιν ὁ τυχὼν ἐγκαλεῖ, κἂν ἄλλοι τυγχάνωσι· καὶ πλείονας οὕτως ὁ χαριζόμενός τισι τοὺς μεμφομένους ἔχει, πᾶσι γὰρ οὐκ ἀρκέσει, πάντες δ᾽ ὡς ἐκ περιττῶν ἀπαιτοῦσι. Ταῦτα ἐν τῷ πλούτῳ πρόσεστι καὶ ἐκ τῶν δοκούντων καλῶν, τἄλλα δ᾽ ἀφόρητα, ἀλαζονεία, θρασύτης, ὑπεροψία, φροντίδες αἰσχραὶ, κακαὶ μὲν ὀρέξεις, κακαὶ δ᾽ ἡδοναὶ, πόθος δ᾽ ἀκόρεστος αὐτῷ πρόσεστιν. Ἐξ αὐτοῦ δὲ αἱ πλεῖσται τῷ ὄντι πονηρίαι καὶ μυρία τῶν κακῶν οὐκ ἂν ἦν, εἰ μὴ πλοῦτος ἦν, δι᾽ ὃν γίγνεται φόνος, διὰ κέρδος ἱερὰ συλᾶται, ἡ φιλία παραβαίνεται, πίστις ἀμελεῖται, φερούσης ἐπὶ κέρδος ἀπιστίας, προδίδονται πατρίδες, οὐδὲ ἓν ὀκνεῖται κακόν.

32. *Πλουτάρχου Κατὰ Πλούτου.*

Φύσει μὲν γὰρ δυσχαλίνωτον ὄρεξις, προσλαβοῦσα δὲ καὶ πλούτου χορηγίαν ἀχαλίνωτον.

32. T. V. p. 559. Wytt.

σιαν τούτῳ τῷ ἀνθρώπῳ ἀπέχεσθαι σίτων καὶ ποτῶν, καὶ τῶν ἄλλων ἡδέων τῶν δοκούντων εἶναι, ὃ δὲ μὴ οἷός τ' εἴη δι' ἀκράτειαν, βέλτιον ἂν εἴη τούτῳ τῷ ἀνθρώπῳ μὴ ὑπάρχειν, ὁπόθεν ἂν ἐκπορίζεται ταῦτα, μᾶλλον ἢ πολλὴν περιουσίαν εἶναι τῶν ἐπιτηδείων; Οὕτω γὰρ ἂν αὐτῷ οὐκ ἐξουσία εἴη διαμαρτάνειν, οὐδ' εἰ σφόδρα βούλοιτο.

17. Οὐκ οὖν, ἔφη, κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον, οὐδὲ φάρμακον παντὶ ἀνθρώπῳ χρήσιμον εἶναι, ἀλλὰ τούτῳ ὅστις τυγχάνει εἰδὼς, ὡς δεῖ χρῆσθαι αὐτῷ; Φημί. Οὐκ οὖν καὶ τἄλλα πάντα ὁμοίως; Ἔοικε. Χρυσίον τοίνυν καὶ ἀργύριον καὶ τἄλλα τὰ δοκοῦντα χρήματα εἶναι τούτῳ ἂν μόνῳ χρήσιμα εἴη, ὅστις τυγχάνει ἐπιστάμενος ὡς χρηστέον τούτοις; Οὕτως. Οὐκ οὖν πρότερον ἐδόκει τοῦ καλοῦ κἀγαθοῦ ἀνθρώπου εἶναι εἰδέναι ὅπου γε καὶ ὅπως τούτων ἑκάστοις χρηστέον ἐστί; Φημί. Τοῖς ἄρα καλοῖς καὶ ἀγαθοῖς τῶν ἀνθρώπων τούτοις ἂν μόνοις καὶ χρήσιμα ταῦτ' εἴη, εἴπερ γε οὗτοι ἐπιστήμονες ὡς χρηστέον· εἰ δὲ τούτοις μόνον χρήσιμον, τούτοις ἂν μόνον καὶ χρήματ' εἶναι ταῦτα φαίνοιτο. Ἀτὰρ, ὡς ἔοικε, καὶ τὸν ἀνεπιστήμονα ἱππικῆς, κεκτημένον δὲ ἵππους, οἳ τυγχάνουσιν αὐτῷ ἀχρεῖοι ὄντες, (*) εἴ τις τοῦτον ἱππικὸν ποιήσειεν, ἆρ' ἅμα καὶ πλουσιώτερον πεποιηκὼς εἴη, εἴπερ γε αὐτῷ ἃ ἐτύγχανε πρόσθεν ἀχρεῖα ὄντα χρήσιμα πεποίηκεν. Ἐπιστήμην γάρ τινα παραδιδοὺς τῷ ἀνθρώπῳ ἅμα καὶ πλούσιον αὐτὸν πεποίηκεν.

17. P. 403.

ΨΟΓΟΣ ΠΛΟΥΤΟΥ. ϟΓ.

1. Ἀλέξιδος, οἱ δὲ Μενάνδρου.

Ψυχὴν ἔχειν δεῖ πλουσίαν· τὰ δὲ χρήματα
ταῦτ᾽ ἐστὶν ὄψις, παραπέτασμα τοῦ βίου.

2. Εὐριπίδου Φαέθοντι.

Δεινόν γε, τοῖς πλουτοῦσι τοῦτο δ᾽ ἔμφυτον
σκαιοῖσιν εἶναι· τί ποτε τοῦδε ταἴτιον;
ἆρ᾽ ὄλβος αὐτοῖς ὅτι τυφλὸς συνηρεφεῖ,
τυφλὰς ἔχουσι τὰς φρένας καὶ τῆς τύχης;

3. Εὐριπίδου Ἱππολύτῳ.

Ὕβριν τε τίκτει πλοῦτος ἢ φειδὼ βίου.

4. Τοῦ αὐτοῦ Ἴωνι.

Καὶ νῦν ἐφέλκετ᾽ ὦ κακοὶ τιμὰς βροτοί,
καὶ κτᾶσθε πλοῦτον πάντοθεν θηρώμενοι,
σύμμικτα μὴ δίκαια καὶ δίκαι᾽ ὁμοῦ,
ἔπειτ᾽ ἀμᾶσθε τῶνδε δύστηνον θέρος.

5. Τοῦ αὐτοῦ Μηδείας.

Μή μοι γένοιτο λυπρὸς εὐδαίμων βίος,
μηδ᾽ ὄλβος, ὅστις τὴν ἐμὴν κνίζοι φρένα.

6. Εὐριπίδου Δίκτυϊ.

Μή μοί ποτ᾽ εἴη χρημάτων νικωμένῳ
κακῷ γενέσθαι, μηδ᾽ ὁμιλοίην κακοῖς.

7. Τοῦ αὐτοῦ.

Σκαιὸν τὸ πλουτεῖν, κἄλλο μηδὲν εἰδέναι.

8. Καρκίνου.

Δεινόν ἐστ᾽ ὁ πλοῦτος καὶ φιλόψυχον κακόν.

9. Εὐριπίδου Αἰόλῳ.

1. Cleric. p. 242. 3. Fr. 12. 4. Leg. Ἴωσι. V. supra 10, 23. *Gaisf.* 5. V. 603. 6. Fr. 12. 9. Fr. 5.

Μὴ Πλοῦτον εἴπῃς· οὐχὶ θαυμάζω θεόν,
ὃν χὠ κάκιστος ῥᾳδίως ἐκτήσατο.

10. Τοῦ αὐτοῦ Πηλεῖ.

Τὸν ὄλβον οὐδὲν οὐδαμοῦ κρίνω βροτοῖς,
ὅν γ' ἐξαλείφει ῥᾷον ἢ γράφει θεός.

11. Καρκίνου.

Ὦ πολλὰ πλοῦτος δυστυχέστατος κυρῶν,
ὅμως μέγιστον ζῆλον ἐν βροτοῖς ἔχει.

12. Εὐριπίδου Ἀρχελάῳ.

Πλουτεῖς; ὁ πλοῦτος δ' ἀμαθία, δειλόν θ' ἅμα.

13. Τοῦ αὐτοῦ Ἀντιγόνης.

Ἀνδρὸς φίλου δὲ χρυσὸς ἀμαθίας μέτα
ἄχρηστος. εἰ μὴ κἀρετὴν ἔχων τύχοι.

14. Εὐριπίδου Ἀλεξάνδρου.

Ἄδικον δ' ὁ πλοῦτος, πολλὰ δ' οὐκ ὀρθῶς ποιεῖ.

15. Τοῦ αὐτοῦ Ἀλκμήνης.

Σκαιόν τι χρῆμα πλοῦτος ἥ τ' ἀπειρία.

16. Πολλῶν τὰ χρήματ' αἴτι' ἀνθρώποις κακῶν.

17. Εὐριπίδου Πλεισθένης.

Ὦ πλοῦθ', ὅσῳ μὲν ῥᾷστον εἶ βάρος φέρειν,
πόνοι δὲ κἂν σοὶ καὶ φθοραὶ πολλαὶ βίου
ἔνεισ'· ὁ γὰρ πᾶς ἀσθενὴς αἰὼν βροτοῖς.

18. Τοῦ αὐτοῦ Φοινίσσαις.

Εἰσορῶ· δειλὸν δ' ὁ πλοῦτος καὶ φιλόψυχον κακόν.

19. Εὐριπίδου Τηλέφῳ.

Σμικρὰν θέλοιμ' ἂν καὶ καθ' ἡμέραν ἔχων
τροφὴν ἐνοικεῖν μᾶλλον ἢ πλουτῶν νοσεῖν.

20. Ἀντιφάνους.

10. Fr. 4. 12. Fr. 33. 13. Fr. 12. 14. Fr. 14. 15. Fr. 9. 17. Fr. 3. 18. V. 611. 19. Fr. 28.

Οὐ πώποτ᾽ ἐζήλωσα πλουτοῦντα σφόδρα
ἄνθρωπον, ἀπολαύοντα μηδὲν ὧν ἔχει.
(*) ὁ δὲ πλοῦτος ἡμᾶς, καθάπερ ἰατρὸς κακὸς,
τυφλοὺς, βλέποντας παραλαβὼν, πάντας ποιεῖ.

21. Μενάνδρου Ἑαυτὸν Πενθοῦντος.

Τυφλὸν ὁ πλοῦτος, καὶ τυφλοὺς
τοὺς ἐμβλέποντας εἰς ἑαυτὸν δεικνύει.

22. Τοῦ αὐτοῦ.

Ὑπερήφανόν που γίγνεθ᾽ ἡ ᾽λίαν τρυφή·
ὅ τε πλοῦτος ἐξώκειλε τὸν κεκτημένον
εἰς ἕτερον ἦθος, οὐκ ἐν ᾧ τὸ πρόσθεν ἦν.

23. Ναυμαχίου.

Χρυσός τοι κόνις ἐστὶ καὶ ἄργυρος, οἳ δὲ καὶ αὐτοὶ
λᾶες ἐπὶ ῥηγμῖνι πολυψηφῖδι θαλάσσης,
πολλοὶ δ᾽ ἐῤῥίφαται ποταμῶν παρὰ χείλεσιν αὔτως,
εἵματα δ᾽ εἰναλίης ἐρυθαίνεται αἵματι κόχλου,
τοῖς ἐπιφυσιόωσιν ἁλίφρονες.

24. Ἰσοκράτους πρὸς Δημόνικον.

Πλοῦτος δὲ κακίας μᾶλλον ἢ καλοκἀγαθίας ὑπηρέτης ἐστίν· ἐξουσίαν μὲν τῇ ῥᾳθυμίᾳ παρασκευάζων, ἐπὶ δὲ τὰς ἡδονὰς τοὺς νέους παρακαλῶν.

25. Ἀνακρέοντος.

Ἀνακρέων δωρεὰν παρὰ Πολυκράτους λαβὼν πέντε τάλαντα, ὡς ἐφρόντισεν ἐπ᾽ αὐταῖς δυοῖν νυκτοῖν, ἀπέδωκεν αὐτὰ, εἰπὼν, οὐ τιμᾶσθαι αὐτὰ τῆς ἐπ᾽ αὐτοῖς φροντίδος.

26. Πλάτωνος.

Ἀγαθὸν δὲ ὄντα διαφόρως, καὶ πλούσιον εἶναι δια-

21. Cleric. p. 28. 22. Cleric. p. 242. 26. Legg. V. p. 742. 743.

φερόντως, ἀδύνατον. — Εὐδαίμονας μὲν ἅμα καὶ ἀγαθοὺς ἀνάγκη γίγνεσθαι· πλουσίους δ' αὖ σφόδρα καὶ ἀγαθούς, ἀδύνατον, οὕς γε δὴ πλουσίους οἱ πολλοὶ καταλέγουσιν.

27. Ὁ λόγος ἡμῖν ὀρθός, ὡς οὐκ εἰσὶν οἱ παμπλούσιοι ἀγαθοί· εἰ δὲ μὴ ἀγαθοί, οὐδ' εὐδαίμονες. — Ὁ δὲ τοὺς πλουσίους εὐδαίμονας ὀνομάζων λόγος αὐτός τε ἄθλιος, γυναικῶν καὶ παίδων ὢν λόγος καὶ ἀνθρώπους τοὺς πειθομένους ἀπεργάζεται τοιούτους.

28. *Πλάτωνος ἐκ τῆς Πρὸς Διονύσιον ἐπιστολῆς.*

Ἑώρων γὰρ καὶ τότε καὶ νῦν ὁρῶ τὰς μεγάλας οὐσίας καὶ ὑπερόγκους τῶν τ' ἰδιωτῶν καὶ τῶν μονάρχων, σχεδὸν ὅσῳ περ ἂν μείζους ὦσι, τοσούτῳ πλείους καὶ μείζους τοὺς διαβάλλοντας, καὶ πρὸς ἡδονὴν μετ' αἰσχρᾶς βλάβης ὁμιλοῦντας τρεφούσας· οὗ κακὸν οὐδὲν μεῖζον γεννᾷ πλοῦτός τε καὶ ἡ τῆς ἄλλης ἐξουσίας δύναμις.

29. *Τοῦ αὐτοῦ Πολιτείας η΄.*

Τοὐντεῦθεν τοίνυν, εἶπον, προϊόντες εἰς πρόσθεν τοῦ χρηματίζεσθαι, ὅσον ἂν τοῦτο τιμιώτερον ἡγῶνται, τοσούτῳ τὴν ἀρετὴν ἀτιμοτέραν. Ἦ οὐχ οὕτω πλούτῳ ἀρετὴ διέστηκεν, ὥσπερ ἐν πλάστιγγι ζυγοῦ κειμένου ἑκατέρου, ἀεὶ τοὐναντίον ῥέποντος; Καὶ μάλα, ἔφη. Τιμωμένου δὲ πλούτου ἐν πόλει, καὶ τῶν πλουσίων, ἀτιμοτέρα ἀρετή τε καὶ οἱ ἀγαθοί; Δῆλον. Ἀσκεῖται δὴ τὸ ἀεὶ τιμώμενον, ἀμελεῖται δὲ τὸ ἀτιμαζόμενον. Οὕτω.

30. *Σωκράτους.*

Αἱ μὲν ποδήρεις ἐσθῆτες τὰ σώματα, αἱ δὲ ὑπέρμετροι περιουσίαι τὰς ψυχὰς ἐμποδίζουσι.

31. *Ἐκ τοῦ Περὶ συγκρίσεως πλούτου καὶ ἀρετῆς.*

28. P. 317. 29. P. 550. 31. ***Teleti*** **tribuit Gesnerus.**

Καθ' αὑτοὺς μὲν ἄνθρωποι πρὸς ἀρετὴν γεγόνασιν, οὗτος δὲ ἐπ' αὐτὸν τρέπει, φάρμακα δὲ εἰς κακίαν ἔχει μυρία, καὶ δόξαν ἀγαθοῦ προθεὶς οὐκ ἔχοντας ἀπάγει τῶν ἀληθεστάτων. Οὐκ ἐᾷ δὲ ἐπ' αὐτῷ φρονεῖν τὸν ἄνθρωπον, ἀλλ' εἰς τὰ ἔξω φέρει (*) κἀκ τῶν τυχαίων καὶ αὐτομάτων ἀναρτᾷ. Θρασύτατος δέ ἐστιν ὁμοῦ καὶ δειλότατος ἐπαιρόμενος μὲν ὡς ἐπὶ μεγίστοις, φοβούμενος δὲ ὡς ἐπὶ ἀσθενεῖ πράγματι. Ὑπερήφανος ἅμα ἐξ ἀλαζονείας, ταπεινὸς ἐκ φροντίδος. Χρώμενος μὲν ἄσωτός ἐστι, μὴ χρώμενος δὲ ἄθλιος. Δυστυχεῖ μέν τις δι' αὐτὸν ταῖς εἰς τὸ πορίζειν ταλαιπωρίαις, φθείρεται δὲ ἄλλος εἰς ἡδονὰς ἀπὸ τῶν περιττῶν πόνων. Κόρον δὲ οὐκ ἔχει τοῖς κτησαμένοις. Ἀεὶ δ' ἀνία τις αὐτῷ πάρεστιν, ὅπως ἂν γένηται, καὶ ὥσπερ ἡ τῶν ὑδεριώντων νόσος αὔξεται πρὸς τὸ μᾶλλον ποθεῖν ἀφ' ὧν πίμπλανται. Κακὸς μέν ἐστι τῷ φιλοπόνῳ πλοῦτος, ἀναλίσκει γὰρ αὐτοῦ τὴν φιλοπονίαν εἰς κέρματα ἀλλαχοῦ δυναμένην, κακὸς δὲ ῥαθύμῳ διδοὺς ἀφορμὰς ἁμαρτημάτων, ἀμφοτέροις δ' ὀλέθριος· τὸν μὲν γὰρ εἰδότα κάμνειν ἀσχολεῖ, τὸν δ' εἰς τρυφὴν νοσοῦντα καὶ προτρέπειν ποιεῖ. Ποιεῖ δὲ ἅμα μὲν κόλακας ἀνθρώπους εἰς ἐλπίδα χρημάτων, ἅμα δ' ὑπὸ πολλῶν κολακευομένους διὰ χρήματα. Ὁμοῦ δ' ἀγαθὸν μὲν οὐκ ἔστιν ὁ πλοῦτος, φθόνον δὲ ἀγαθῶν μεγίστων ἔχει, μυρίαι δ' ἐπιβουλαὶ δι' αὐτὸν ἐκ βασιλέων, ἐξ ὁμόρων, ἀπ' οἰκείων. Οὐκ ἔχει δέ τις πλουτῶν ἀσυλίαν ἰδίου βίου, πάρεργον δέ που χρημάτων καὐτὸς συναπόλλυται. Πρῶτον μὲν ἀμελεῖ τῶν ἐκ διανοίας ἀγαθῶν ὡς καὶ χωρὶς ἐκείνων εὐτυχῶν, εἶτα τὸ σῶμα λυμαίνεται ταῖς τρυφαῖς, ἐθίζει μὲν εἰς πλησμονὰς ἀπὸ τῶν ἀφορμῶν καὶ

πλείστας νόσους συλλέγει, τὴν δὲ αὐτουργίαν τῶν ἀνθρώπων ἀφαιρεῖται, τὸ πάντων ὑγιεινότατον· γυμνάσιον γάρ ἐστιν οὐχ ὡρισμένον, ὡς παλαίστρα καὶ κυνηγεσία. Ἀλλ' οὐ τοῦ βίου διακονούμενός τις ἑαυτῷ πολὺ κρείττων ἐστὶ τοῦ ζῶντος δι' ἄλλων; Θρύπτει δ' ὁ πλοῦτος καὶ μαλάττει λαβὼν πολλὰ πολλάκις καὶ τὰς ὑγιεινὰς φύσεις καὶ περιήγαγεν εἰς ἀσθένειαν ἐξ ἐθῶν πολυτελῶν. Παντὰ μὲν ἐφ' ὕπνῳ παρασκευαζόμενος δυσκολωτέρους ἔχει διὰ τοῦτο τοὺς ὕπνους· ἑτοιμότεροι δ' εἰσὶν οἱ κατὰ φύσιν. Οὐ γὰρ ἐκ χρυσοῦ καὶ ἐλέφαντος κατεσκευασμέναι κλῖναι καὶ πορφυροῖ τάπητες οὐδὲ ὑπόβαθρα καὶ παστάδες ὕπνους ποιοῦσιν, ἀλλ' ἔργα καὶ νόμιμοι πόνοι καὶ τὸ τῆς φύσεως αὐτῆς ἀναγκαῖον. Οὐκ ἐᾷ δ' ὁ πλοῦτος αὐτομάτων μετασχεῖν καλῶν, λυμαίνεται δὲ τοῖς ἰδίοις ἔθεσι καὶ φαρμακεύει τὰ πεφυκότα. Ταῖς δὲ ὥραις οὐκ ἀφίησι χρῆσθαι καὶ μελετᾶν πρὸς τὰ γιγνόμενα· ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς θάλπος ἀσθενέστερον τὸν εὐτυχοῦντα πρὸς κρύος καὶ δι' ὧν ἐπιτηδεύει μὴ παθεῖν ταῦτα, εὐπαθέστερος αὐτοῖς γίγνεται, κατισχύει δὲ μᾶλλον αὐτῶν ὁ κεχρημένος· μένει γὰρ ἐν τῇ τοῦ βίου τάξει καὶ πρὸς ἀέρα ζῆν ἐπίσταται καὶ οὐκ ἀγανακτεῖ τοῖς τοῦ θεοῦ πράγμασιν, ἀλλὰ δι' αὐτῶν ἄπεισιν ἐῤῥωμένως. Οὕτω μὲν ὁ πλοῦτος καὶ τὰ σώματα βλάπτει. (*) Τὰ δὲ ἄλλα μείζω πάθη στασιάζει μὲν οἴκους καὶ κακὸν ἆθλον ἀδελφοῖς πρόκειται, τέκνα δὲ χείρω ποιεῖ πατράσιν ἐπιθυμοῦντα τῆς περὶ τὸν πλοῦτον ἐξουσίας, αὐτοῖς δὲ τοῖς τέκνοις τοὺς γονεῖς βαρυτέρους. Οἱ φίλοι δὲ ὕποπτοι διὰ πλοῦτον· ὁ μὲν ἀληθὴς ἀπιστεῖται διὰ τὸν κόλακα, νικᾷ δὲ ὁ κόλαξ τὸν ἀληθεύοντα μιμούμενος. Λαφύρῳ δ' ὅμοιόν ἐστιν ἐλπιζομένων νόσων πλουσίοις.

Καὶ τοῖς μὲν ἐλευθεριωτέροις, ὅτι μὴ κολακεύουσιν, ὀργίζεται, τοὺς δὲ κολακεύοντας ὑφορᾶται καὶ ἐφ' ἁρπαγὴν παρεῖναι δοκεῖ. Τελευτήσαντι δὲ οὐ γίγνεται πλουσίῳ πένθος οὐδὲ παρὰ τῶν διαδεξαμένων, ἐπεὶ χαίρουσιν εἰληφότες· οὔτε μὴν παρὰ τῶν μὴ λαβόντων, ἐπεὶ μισοῦσιν, ὡς ἐκ τοσούτων ἄτιμοι. Ἔτι πρὸς τούτοις, ὃ μάλιστα τῇ πόλει προσιέναι δοκεῖ, τὸ δοῦναι χάριν οὐχ ἁπλοῦν ἐστιν, ἀλλ' ἔχει συμφορὰς πλείονας. Ἔστι μὲν οὐδὲ εὐπρεπὴς ἡ χάρις, ἡ δι' ἀργυρίου δοθέντος, ἐράνῳ δ' ἔοικεν· οἱ δ' ἄνευ χρημάτων ἀπ' εὐνοίας ἐπιδεικνύμενοι καὶ βοηθοῦντες, ἐλευθέριον τὴν εὐεργεσίαν ἔχουσι καὶ τοῖς τυγχάνουσι καὶ τοῖς κεχαρισμένοις. Εἶτα ὁ μὲν λαβὼν παρὰ τοῦ πλουσίου πάλιν ἀπαιτεῖ καὶ τὰ πρῶτον ἀπόλωλεν, ἂν μὴ γένηται· πάλιν ὁ τυχὼν ἐγκαλεῖ, κἂν ἄλλοι τυγχάνωσι· καὶ πλείονας οὕτως ὁ χαριζόμενός τισι τοὺς μεμφομένους ἔχει, πᾶσι γὰρ οὐκ ἀρκέσει, πάντες δ' ὡς ἐκ περιττῶν ἀπαιτοῦσι. Ταῦτα ἐν τῷ πλούτῳ πρόσεστι καὶ ἐκ τῶν δοκούντων καλῶν, τἄλλα δ' ἀφόρητα, ἀλαζονεία, θρασύτης, ὑπεροψία, φροντίδες αἰσχραὶ, κακαὶ μὲν ὀρέξεις, κακαὶ δ' ἡδοναὶ, πόθος δ' ἀκόρεστος αὐτῷ πρόσεστιν. Ἐξ αὐτοῦ δὲ αἱ πλεῖσται τῷ ὄντι πονηρίαι καὶ μυρία τῶν κακῶν οὐκ ἂν ἦν, εἰ μὴ πλοῦτος ἦν, δι' ὃν γίγνεται φόνος, διὰ κέρδος ἱερὰ συλᾶται, ἡ φιλία παραβαίνεται, πίστις ἀμελεῖται, φερούσης ἐπὶ κέρδος ἀπιστίας, προδίδονται πατρίδες, οὐδὲ ἓν ὀκνεῖται κακόν.

32. *Πλουτάρχου Κατὰ Πλούτου.*

Φύσει μὲν γὰρ δυσχαλίνωτον ὄρεξις, προσλαβοῦσα δὲ καὶ πλούτου χορηγίαν ἀχαλίνωτον.

32. T. V. p. 559. Wytt.

33. Ἐν τῷ αὐτῷ.

Ἀλλ' ἡ ἀπληστία καὶ ἄπιστός ἐστιν ἐν αὐτοῖς μανία, τοιούτῳ μὲν ἐνθουσιασμῷ χρῆσθαι περὶ τὴν κτῆσιν, ὡς εἰ κτήσαιντο, μηκέτι κακουμένους· τοσαύτη δὲ ἀμέλεια περὶ τὰ ληφθέντα, ὡς μὴ γενόμενα. Δυσερωτιῶσι δὲ τῶν ἀπόντων, ὑπερορῶντες ὧν ἔχουσιν· οὐδὲν γὰρ οὕτως ἀγαπῶσιν, ὡς δὲ ἐλπίζουσιν. Οὐκ οἶδα πότερον αὐτοῖς ἄμεινόν ἐστιν, ἔχειν ἢ προσδοκᾶν· ἔχοντες γὰρ οὐ χρῶνται, προσδοκῶντες δὲ κάμνουσι. Τί οὖν ἐπαινοῦμεν τοιοῦτον ἀγαθὸν, οὗ πέρας ἐστὶν οὐδὲν, ἀλλὰ τὸ ληφθὲν, ἑτέρων ἀρχή;

34. Βίωνος.

(*) Βίων ἔλεγε, καταγελάστους εἶναι τοὺς σπουδάζοντας περὶ πλοῦτον, ὃν τύχη μὲν παρέχει, ἀνελευθερία δὲ φυλάττει, χρηστότης δὲ ἀφαιρεῖται.

35. Διογένης.

Διογένης ἔλεγε, μήτε ἐν πόλει πλουσίᾳ μήτε ἐν οἰκίᾳ ἀρετὴν οἰκεῖν δύνασθαι.

36. Μονίμου.

Τὸν πλοῦτον εἶπε τύχης ἔμετον εἶναι.

37. Σωκράτους.

Σωκράτης εἶπε, Πολλοῦ ἂν ἄξιον ἦν τὸ πλουτεῖν, εἰ καὶ τὸ χαίρειν αὐτῷ συνῆν· νῦν δὲ ἄμφω ταῦτα κεχώρισται. Ἐάν τε γὰρ θέλωσι χρῆσθαι τῷ πλούτῳ, τῇ ἡδυπαθείᾳ διαφθείρονται· ἐάν τε τὸ πλουτεῖν φυλάττειν, τῇ φροντίδι· ἐάν τε κτήσασθαι, τῇ ἐπιθυμίᾳ.

38. Ἐκ τῶν Ἀριστοτέλους Χρειῶν.

Ἀνακρέων ὁ μελοποιὸς λαβὼν τάλαντον χρυσίου παρὰ Πολυκράτους τοῦ τυράννου, ἀπέδωκεν εἰπὼν, Μισῶ δωρεὰν, ἥ τις ἀναγκάζει ἀγρυπνεῖν.

39. Ἱέρακος ἐκ τοῦ Περὶ Δικαιοσύνης.

Ἢ πῶς ἂν ἡ τοῦ πλούτου κτῆσις ἐπὶ δικαιοσύνην καὶ τὰς ἄλλας ἀρετάς τινος ἡγήσαιτο; Τὰ γὰρ ὑπηρετοῦντα πρὸς τὰ χείρω ἐναντία εἰσὶ πρὸς τὴν τῶν βελτίστων κτῆσιν. Τὰ χρήματα δὲ παρακαλεῖ μὲν ἐπὶ ῥᾳθυμίαν, ζωπυρεῖ δὲ τὰς ἡδονάς, ἐπιβουλὰς δὲ διχῇ συντίθησι, κατὰ μὲν τῶν εὐπόρων διὰ τῶν φθονούντων, κατὰ δὲ τῶν πενήτων διὰ τῶν δυνατωτέρων. Ἃ τοίνυν ἄλλους μὲν τοῖς κεκτημένοις ἐπιβουλεύειν ποιεῖ, τοὺς δὲ ἔχοντας ἰσχυροὺς πρὸς ἀδικίαν παρασκευάζει, πῶς ἂν εἰς δικαιοσύνην συντελέσειεν;

ΟΤΙ ΤΑ ΧΡΗΜΑΤΑ ΑΒΛΑΒΗ, ΣΥΜΜΕΤΡΩΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΣ ΠΟΡΙΣΘΕΝΤΑ, ΚΑΙ ΟΤΙ ΤΩΝ ΜΕΣΩΝ Ο ΠΛΟΥΤΟΣ. ϽΔ.

1. Εὐριπίδου Μελανίππῃ.

Ὦ τέκνον, ἀνθρώποισιν ἔστιν οἷς βίος
ὁ μικρὸς εὔκρας ἐγένεθ᾽, οἷς δ᾽ ὄγκος κακόν.

2. Τοῦ αὐτοῦ Φρίξῳ.

Κρείσσων δὲ βαιὸς ὄλβος ἀβλαβὴς βροτοῖς,
ἢ δῶμα πλούτῳ δυσσεβῶς ὠγκωμένον.

3. Εὐριπίδου Κρεσφόντῃ.

Κέρδη τοιαῦτα χρή τινα κτᾶσθαι βροτῶν,
ἐφ᾽ οἷσι μέλλει μή ποθ᾽ ὕστερον στένειν.
μή μοι ποτ᾽ εἴη χρημάτων νικωμένῳ
κακὸν γενέσθαι, μηδ᾽ ὁμιλοίην κακοῖς.

4. Τοῦ αὐτοῦ Ἐρεχθεῖ.

1. Fr. 25. 2. Fr. 11. 3. Fr. 8. Vss. 3. 4. supra 93, 6. ex Dictye citantur. 4. Fr. 20, 11.

Ἀδίκως δὲ μὴ κτῶ χρήματ᾽, ἂν βούλῃ πολὺν χρόνον μελάθροις ἐμμένειν. Τὰ γὰρ κακῶς οἴκους ἐσελθόντ᾽ οὐκ ἔχει σωτηρίαν.

5. *Εὐριπίδου Φοινίσσαις.*

Ὁ δ᾽ ὄλβος ἀδίκως καὶ μετὰ σκαιῶν συνὼν,
ἐξέπτατ᾽ οἴκων βραχὺν ὁμιλήσας χρόνον.

6. *Εὐριπίδου Ἰνοῖ.*

Κέκτησο δ᾽ ὀρθῶς ἂν ἔχῃς, ἄνευ ψόγου,
καὶ σμικρὰ σώζων τοὔνεχ᾽ ὃν σέβειν πρέπει.
μηδ᾽ ὡς κακὸς ναύκληρος εὖ πράξας ποτὲ
ζητῶν τὰ πλεῖον᾽, εἶτα πάντ᾽ ἀπώλεσεν.

7. *Μενάνδρου Μηναγύρτῃ.*

(*) *Μακάριος ὅστις οὐσίαν καὶ νοῦν ἔχει·*
χρῆται γὰρ οὗτος εἰς ἃ δεῖ ταύτῃ καλῶς.
οὕτω μαθεῖν δεῖ πάντα καὶ πλοῦτον φέρειν·
ἀσχημοσύνης γὰρ γίγνετ᾽ ἐνίοις αἴτιος.

8. *Σοφοκλέους.*

Τὰ χρήματ᾽ ἀνθρώποισιν εὑρίσκει φίλους.

9. *Οὔ τοι τὰ χρήματ᾽ ἴδια κέκτηνται βροτοί·*
τὰ τῶν θεῶν δ᾽ ἔχοντες ἐπιμελούμεθα.
ὅταν δὲ χρῄζωσ᾽, αὔτ᾽ ἀφαιροῦνται πάλιν.

10. *Εὐριπίδου Ἐρεχθέως.*

Τὰς οὐσίας γὰρ μᾶλλον ἢ τὰς ἁρπαγὰς τιμᾶν δίκαιον. Οὔτε γὰρ πλοῦτός ποτε βέβαιος ἄδικος.

11. *Μενάνδρου.*

Κρεῖττον ὀλίγ᾽ ἐστὶ χρήματ᾽ ἀνυπόπτως ἔχειν
ἢ πολλὰ φανερῶς, ἀλλὰ μετ᾽ ὀνείδους λαβεῖν.

5. Electr. V. 943. 6. Fr. 7. 7. Cleric. p. 120. 8. Aload. Fr. 109. 9. Euripid. Phoen. 569. 10. Fr. 10. 11. Cleric. p. 242.

12. Σωκράτους.

Ὁ μὲν οἶνος συμμεταβάλλει τοῖς ἀγγείοις, ὁ δὲ πλοῦτος τοῖς τῶν κτησαμένων τρόποις.

13. Τοῦ αὐτοῦ.

Οὔτε τὸν ἄῤῥωστον ἡ χρυσῆ ὠφελεῖ κλίνη, οὔτε τὸν ἀνόητον ἡ ἐπίσημος εὐτυχία.

14. Ἰσοκράτους Νικοκλῆς ἢ Κύπριοι.

Τοὺς χρηματισμοὺς τοὺς παρὰ τὸ δίκαιον γιγνομένους ἡγεῖσθαι μὴ πλοῦτον ἀλλὰ κίνδυνον ποιήσειν. Μὴ τὸ μὲν λαβεῖν κέρδος εἶναι νομίζετε, τὸ δὲ ἀναλῶσαι ζημίαν· οὐδέτερον γὰρ τούτων ἀεὶ τὴν αὐτὴν ἔχει δύναμιν· ἀλλ᾿ ὁπότερον ἂν ἐν καιρῷ καὶ μετ᾿ ἀρετῆς γίγνηται, τοῦτ᾿ ὠφελεῖ τοὺς ποιοῦντας.

15. Ἐκ τῶν Ἀρίστωνος Ὁμοιωμάτων.

Ὡς τὸν αὐτὸν οἶνον πίνοντες οἱ μὲν παροινοῦσιν, οἱ δὲ πραΰνονται, οὕτω καὶ πλοῦτον.

16. Ἀριστοτέλους.

Κρείττω πρὸς εὐδαιμονίαν ἐλάττω κεκτῆσθαι ἢ πολλὰ μετὰ φθόνου· καὶ γὰρ καλλίων καὶ ἡδίων οὗτος ὁ βίος.

17. Λυκούργου.

Οὐ τὸ πλουτεῖν καλὸν, ἀλλὰ τὸ ἐκ καλῶν πλουτεῖν.

18. Ἰσοκράτους πρὸς Δημόνικον.

Ἀγάπα τῶν ὑπαρχόντων ἀγαθῶν μὴ τὴν ὑπερβάλλουσαν κτῆσιν, ἀλλὰ τὴν μετρίαν ἀπόλαυσιν.

19. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς αὐτόν.

Πειρῶ τὸν πλοῦτον . . . χρήματα μὲν τοῖς ἀπολαύειν ἐπισταμένους, κτήματα δὲ τοῖς κεκτῆσθαι δυναμένοις.

20. Τοῦ αὐτοῦ.

Τίμα τὴν ὑπάρχουσαν οὐσίαν δυοῖν ἕνεκεν, τοῦ τε ζημίαν μεγάλην ῥᾳδίως ἐκτίσαι καὶ τῷ φίλῳ σπουδαίῳ

δυστυχοῦντι βοηθῆσαι. Πρὸς δὲ τὸν ἄδηλον βίον μηδὲν ὑπερβαλλόντως, ἀλλὰ μετρίως αὐτὴν ἀγάπα. Στέργε μὲν τὰ παρόντα, ζήτει δὲ τὰ βελτίω.

21. Πλάτωνος ἐκ τοῦ Ἐρυξίου.

Ἠρώτα γὰρ αὐτὸν τὸ μειράκιον, πῶς οἴεται κακὸν εἶναι τὸ πλουτεῖν καὶ ὅπως ἀγαθόν. Ὁ δ' ὑπολαβὼν, ὥσπερ καὶ σὺ νῦν δὴ, ἔφη, τοῖς μὲν καλοῖς κἀγαθοῖς τῶν ἀνθρώπων ἀγαθὸν καὶ τοῖς ἐπισταμένοις ὅπου δεῖ χρῆσθαι τοῖς χρήμασι· τούτοις μὲν ἀγαθὸν, τοῖς δὲ μοχθηροῖς καὶ ἀνεπιστήμοσι κακόν. Ἔχει δ', ἔφη, καὶ τἄλλα πράγματα οὕτω πάντα· ὁποῖοι γὰρ ἄν τινες ὦσιν οἱ χρώμενοι, τοιαῦτα καὶ τὰ πράγματα αὐτοῖς ἀνάγκη εἶναι. Καλῶς δ', ἔφη, δοκεῖ μοι καὶ τὸ τοῦ Ἀρχιλόχου πεποιῆσθαι,

καὶ φρονοῦσι τοῖ' ὁκοίοις ἐγκυρέωσιν ἔργμασιν.

22. Πλάτωνος ἐκ τοῦ πρώτου τῆς Πολιτείας.

Τούτου ἕνεκα ἠρόμην, ἦν δ' ἐγὼ, ὅτι μοι ἔδοξας οὐ σφόδρα ἀγαπᾶν τὰ χρήματα· τοῦτο δὲ ποιοῦσιν ὡς τὸ πολὺ, οἳ ἂν μὴ αὐτοὶ κτήσωνται· οἱ δὲ κτησάμενοι (*) διπλῇ ἢ οἱ ἄλλοι ἀσπάζονται αὐτά. Ὥσπερ γὰρ οἱ ποιηταὶ τὰ αὑτῶν ποιήματα καὶ οἱ πατέρες τοὺς παῖδας ἀγαπῶσι, ταύτῃ δὴ καὶ οἱ χρηματισάμενοι τὰ χρήματα σπουδάζουσιν, ὡς ἔργον ἑαυτῶν, καὶ κατὰ τὴν χρείαν, ᾗπερ οἱ ἄλλοι. Χαλεποὶ οὖν καὶ συγγενέσθαι εἰσὶν, οὐδὲν ἐθέλοντες ἐπαινεῖν ἄλλο ἢ τὸν πλοῦτον. Ἀληθῆ, ἔφη, λέγεις. Πάνυ μὲν οὖν, ἦν δ' ἐγώ. Ἀλλά μοι ἔτι τοσόνδε εἰπέ· τί μέγιστον οἴει ἀγαθὸν ἀπολελαυκέναι τοῦ πολλὴν οὐσίαν κεκτῆσθαι; Ὅ, ἦ δ' ὅς, ἴσως οὐκ ἂν ἄλλους καὶ πολλοὺς πείσαιμι λέγων. Εὖ γὰρ ἴσθι, ἔφη,

21. Pag. 397. E. 22. Pag. 330.

ὦ Σώκρατες, ὅτι ἐπειδάν τις ἐγγὺς ᾖ τοῦ οἴεσθαι τελευτήσειν, εἰσέρχεται αὐτῷ δέος καὶ φροντὶς, περὶ ὧν ἐν τῷ πρόσθεν οὐκ εἰσῄει. Οἵτε γὰρ λεγόμενοι μῦθοι περὶ τῶν ἐν ᾅδου, ὡς τὸν ἐνθάδε ἀδικήσαντα δεῖ ἐκεῖ διδόναι δίκην, καταγελώμενοι τέως, τότε δὴ στρέφουσιν αὐτῶν τὴν ψυχὴν, μὴ ἀληθεῖς ὦσι, καὶ αὐτὸς ἤτοι ὑπὸ τῆς τοῦ γήρως ἀσθενείας ἢ καὶ ὥσπερ ἤδη ἐγγυτέρω ὢν τῶν ἐκεῖ μᾶλλόν τι καθορᾷ αὐτά. Ὑποψίας οὖν καὶ δείματος μεστὸς γίγνεται καὶ ἀναλογίζεται [ἤδη] καὶ σκοπεῖ, εἴ τινά τι ἠδίκηκεν. Ὁ μὲν οὖν εὑρίσκων ἑαυτοῦ ἐν τῷ βίῳ πολλὰ ἀδικήματα, καὶ ἐκ τῶν ὕπνων ὥσπερ οἱ παῖδες θαμὰ ἐγειρόμενος, δειμαίνει καὶ ζῇ μετὰ κακῆς ἐλπίδος· τῷ δὲ μηδὲν ἑαυτῷ ἄδικον ξυνειδότι ἡδεῖα ἐλπὶς ἀεὶ πάρεστι καὶ ἀγαθὴ γηροτρόφος, ὥσπερ καὶ Πίνδαρος λέγει. Χαριέντως γὰρ, ὦ Σώκρατες, τοῦτ᾽ ἐκεῖνος εἶπεν, ὅτι ὃς ἂν δικαίως καὶ ὁσίως τὸν βίον διαγάγῃ,

γλυκεῖά οἱ καρδίαν
ἀτάλλοισα γηροτρόφος ξυναορεῖ
ἐλπὶς, ἃ μάλιστα θνατῶν
πολύστροφον γνώμαν κυβερνᾷ.

Εὖ οὖν λέγει, θαυμαστῶς ὡς σφόδρα. Πρὸς δὴ τοῦτο ἔγωγε τίθημι τὴν τῶν χρημάτων κτῆσιν πλείστου ἀξίαν εἶναι, οὔτι που παντὶ ἀνδρὶ, ἀλλὰ τῷ ἐπιεικεῖ καὶ κοσμίῳ. Τὸ γὰρ μηδὲ ἄκοντά τινα ἐξαπατῆσαι ἢ ψεύσασθαι, μηδ᾽ αὖ ὀφείλοντα ἢ θεῷ θυσίας τινὰς ἢ ἀνθρώπῳ χρήματα, ἔπειτα ἐκεῖσε ἀπιέναι δεδιότα, μέγα μέρος εἰς τοῦτο ἡ τῶν χρημάτων κτῆσις συμβάλλεται. Ἔχει δὲ καὶ ἄλλας χρείας πολλάς. Ἀλλὰ ἕν γε ἀνθ᾽ ἑνὸς οὐκ ἐλάχιστον ἔγωγε θείην ἂν εἰς τοῦτο, ἀνδρὶ νοῦν ἔχοντι, ὦ

Σώκρατες, πλοῦτον χρησιμώτατον εἶναι Παγκάλως, ἦν δ᾽ ἐγὼ, λέγεις, ὦ Κέφαλε.

23. *Μουσωνίου.*

Τῶν μὲν Κροίσου καὶ Κύρου θησαυρῶν πενίαν ἐσχάτην καταψηφιούμεθα, ἕνα δὲ καὶ μόνον πιστεύομεν εἶναι πλούσιον καὶ σοφὸν τὸν δυνάμενον κτήσασθαι τὸ ἀνενδεὲς πανταχοῦ.

24. *Δημοκρίτου.*

Χρημάτων χρῆσις ξὺν νόῳ μὲν χρήσιμον εἰς τὸ ἐλευθέριον εἶναι καὶ δημωφελέα, ξὺν ἀνοίῃ δὲ χορηγίη ξυνή.

25. *Τοῦ αὐτοῦ.*

·Χρήματα πορίζειν μὲν οὐκ ἀχρεῖον, ἐξ ἀδικίης δὲ πάντως κάκιον.

26. *Πυθαγόρου.*

Οὔτε ἵππον χωρὶς χαλινοῦ οὔτε πλοῦτον δίχα φρονήσεως δυνατὸν κρατεῖσθαι.

27. *Πλάτωνος.*

Πλάτων ἐρωτηθεὶς πόσην δεῖ οὐσίαν ἔχειν, εἶπεν, Ὅσην ἔχων οὔτ᾽ ἐπιβουλευθήσῃ οὔτε τῶν ἀναγκαίων ἀπορήσεις.

28. *Κλεάνθους.*

Κλεάνθης ἐρωτώμενος, Πῶς ἂν τις εἴη πλούσιος, εἶπεν, Εἰ τῶν ἐπιθυμιῶν εἴη πένης.

29. *Φαβωρίνου.*

(*) *Οὐδεὶς γοῦν οὕτω πλουτεῖ, ὅστις οὐκ ἐλάττω ἔχει ὧν περ βούλεται. Τὸν δὲ εὐθυμεῖσθαι θέλοντα χρὴ ἐν μὲν τοῖς ἀγαθοῖς ἀφορᾶν εἰς τοὺς ἐλάττω ἀγαθὰ κεκτημένους, ἐν δὲ τοῖς κακοῖς εἰς τοὺς μᾶλλον δυστυχοῦντας. Ἐὰν δέ γε ἢ ἐν τοῖς ἀγαθοῖς εἰς τὸ ὑπερέχον ἢ ἐν τοῖς*

κακοῖς εἰς τὸ ἐνδεέστερον ἀποβλέπῃς, ἀεὶ λυπήσῃ. Ἔστι δὲ λύπη ἀνία ἐπὶ τοῖς οἰκείοις κακοῖς.

30. Ἐκ τῆς Ἐπιστολῆς τῆς Περὶ φιλίας.

Πλούτῳ μὲν δὴ χρηστέον ὡς ὕλῃ τινὸς, οὐκ ἐπὶ παντὸς ὁμοίως.

31. Ἐν τῷ αὐτῷ.

Ἀρετὴν οὖν τοῖς πᾶσι μᾶλλον εὐκταῖον ἢ πλοῦτον ἀνοήτοις σφαλερόν. Ὑπὸ γὰρ χρημάτων αὔξεται κακία καὶ ὅσῳ τις ἂν ἄφρων ᾖ, τοσούτῳ πλέον ἐξυβρίζει τὸ λυσσῶδες αὐτοῦ τῶν ἡδονῶν ἐκπληροῦν ἔχων.

32. Ἀριστίππου.

Οὐχ ὥσπερ ὑπόδημα τὸ μεῖζον δύσχρηστον, οὕτω καὶ ἡ πλείων κτῆσις· τοῦ μὲν γὰρ ἐν τῇ χρήσει τὸ περιττὸν ἐμποδίζει, τῇ δὲ καὶ ὅλῃ χρῆσθαι κατὰ καιρὸν ἔξεστι καὶ μέρει.

33. Σωκράτους.

Ἱδρὼς μὲν ὁ ἐκ τῶν γυμνασίων εὐσχημονέστερος, πλοῦτος δὲ ἐκ τῶν ἰδίων πόνων.

34. Τοῦ αὐτοῦ.

Τὸν πλοῦτον ὥσπερ φίλον ἐκτενῆ καὶ ἀπροφάσιστον, εἰς τὰς καλὰς δεῖ παραλαμβάνειν πράξεις.

ΠΕΝΙΑΣ ΕΠΑΙΝΟΣ. ϞΕ.

1. Ἀντιφάνους.

Ἅπανθ᾽ ὁ λιμὸς γλυκέα πλὴν αὐτοῦ ποιεῖ.
Πενία γάρ ἐστιν ἡ τρόπων διδάσκαλος.

2. Μενάνδρου Κιθαριστῇ.

Τὸ κουφότατόν σε τῶν κακῶν πάντων δάκνει,

30. 31. Plut. Tom. V. p. 558. Wytt. 2. Cleric. p. 102.

πενία. Τί γὰρ τοῦτ᾽ ἐστίν, ἧς γένοιτ᾽ ἂν εἷς
φίλος βοηθήσας ἰατρὸς ῥᾳδίως;

3. Διφίλου.

Πένητος ἀνδρὸς οὐδὲν εὐτυχέστερον·
τὴν γὰρ ἐπὶ τὸ χεῖρον μεταβολὴν οὐ προσδοκᾷ.

4. Μενάνδρου Λευκαδίᾳ.

Ἀεὶ νομίζονθ᾽ οἱ πένητες τῶν θεῶν.

5. Εὐριπίδου Φοινίσσαις.

Ἐπεὶ τά γ᾽ ἀρκοῦνθ᾽ ἱκανὰ τοῖς γε σώφροσι.

6. Μενάνδρου.

Αἰσχυνόμενος αἴσχιστα πενίαν ἂν φέροις.

7. Εὐριπίδου Πολυείδῳ.

Πλουτεῖς, τὰ δ᾽ ἄλλα μὴ δοκεῖς ξυνιέναι·
ἐν τῷ γὰρ ὄλβῳ φαυλότης ἔνεστί τις.
πενία δὲ σοφίαν ἔλαχε διὰ τὸ δυστυχές.

8. Ἀλέξιδος.

Τῶν γὰρ ἀγαθῶν τὸν πλοῦτον ὕστατον τίθει·
ἀβεβαιότατον γάρ ἐστιν ὧν κεκτήμεθα,
τὰ δ᾽ ἄλλ᾽ ἐπιεικῶς τοῖς ἔχουσι παραμένει.

9. Ἀπολλώνιος Λύκῳ.

Οὐ τὸ πένεσθαι κατὰ φύσιν αἰσχρόν, ἀλλὰ τὸ δι᾽ αἰσχρὰν αἰτίαν πένεσθαι ὄνειδος.

10. Αἰλιανοῦ ἐκ τῆς Συμμίκτου Ἱστορίας.

Πενέστατοι ἐγένοντο οἱ ἄριστοι τῶν Ἑλλήνων, Ἀριστείδης ὁ Νικομάχου καὶ Φωκίων ὁ Φώκου καὶ (*) Ἐπαμινώνδας ὁ Πολύμνιδος καὶ Πελοπίδας ὁ Θηβαῖος καὶ Λάμαχος ὁ Ἀθηναῖος καὶ Σωκράτης ὁ Σωφρονίσκου καὶ Ἐφιάλτης ὁ Σοφωνίδου.

4. Cleric. p. 112. 5. V. 557. 6. Cleric. p. 242. 7. Fr. 10
10. II. 43.

11. Διογένους.

Διογένης τὴν πενίαν αὐτοδίδακτον ἔφη εἶναι ἐπικούρημα πρὸς φιλοσοφίαν· ἃ γὰρ ἐκείνη πείθειν τοῖς λόγοις πειρᾶσθαι, ταῦτ᾽ ἐν ἔργοις τὴν πενίαν ἀναγκάζειν.

12. Τοῦ αὐτοῦ.

Διογένης, ὀνειδίσαντος αὐτῷ τινος πενίαν μοχθηροῦ, ἔφη, Διὰ μὲν πενίαν οὐδένα πώποτε στρεβλούμενον, εἶδον, διὰ δὲ κακίαν πολλούς.

13. Ἐκ τοῦ Ἐπικτήτου Ἐγχειριδίου.

Μέτρον κτήσεως τὸ σῶμα [ἑκάστῳ,] ὡς ὁ πούς ὑποδήματος. Ἐὰν μὲν [οὖν] ἐπὶ τούτου στῇς, ἕξεις τὸ μέτρον καὶ τὴν ἐπιβάθραν· ἐὰν δὲ ὑπερβῇς, ἀφῆκας ὡς κατὰ κρημνοῦ σεαυτόν. Οὕτω γίγνεται κατάχρυσον ὑπόδημα, εἶτα πορφυροῦν, εἶτα κεντητόν· ὑπερέβη γὰρ τὴν χρείαν τοῦ ποδός. Τὸ αὐτὸ καὶ ἐπὶ τῆς κτήσεως, ἐὰν ὑπερβῇ σῶμα, ὅρος οὐδείς ἐστι.

14. Φαβωρίνου.

Πενίας διττὸν εἶδος, ἢ γὰρ διὰ τὴν γνώμην ἄνθρωποι πένονται ἢ διὰ τὴν τύχην. Ἀλλὰ τὴν μὲν τύχην ἔστι θεραπεῦσαι καὶ δόσει καὶ εὑρέσει καὶ ἐργασίᾳ καὶ αὐταρκείᾳ, τὴν δὲ γνώμην οὐκ ἔστιν· οὐ γὰρ ὁμοίων δέονται οὗτός τε κἀκεῖνος· ἀλλ᾽ ὁ μὲν περιέρχεται αἰτίζων ἀκόλους, ὁ δὲ οὐκ ἀκόλους οὐδὲ ψωμόν.

15. Πλουτάρχου ἐκ τοῦ Ὅτι καὶ γυναῖκα παιδευτέον.

Ἀρχύτας ἀναγνοὺς τὸν Ἐρατοσθένους Ἑρμῆν, τοῦτον ἐπήνεγκε τὸν στίχον,

χρειὼ πάντ᾽ ἐδίδαξε· τί δ᾽ οὐ χρειὼ κεν ἀνεύροι;

καὶ τοῦτο,

ὀρθοῦ· καὶ γὰρ μᾶλλον ἐπωδίνουσι μέριμναι.

13. C. 93. 15. T. V. p. 561. Wytt.

16. *Τοῦ αὐτοῦ Κατὰ Πλούτου.*

Οὐδέποτε λιμὸς ἐγέννησε μοιχείαν, οὐδέποτε ἀπορία χρημάτων ἀσωτίαν. Βραχεῖά τίς ἐστι σωφροσύνη τὸ πενιτεύειν, ὀλίγη τις εὐνομία τὸ ἀπορεῖσθαι.

17. *Ἀρκεσιλάου.*

Ἀρκεσίλαος τὴν πενίαν λυπρὰν μὲν ἔλεγεν εἶναι, ὥσπερ καὶ τὴν Ἰθάκην, ἀγαθὴν δὲ κουροτρόφον ἐθίζουσαν συνεῖναι λιτότητι καὶ καρτερίᾳ, καὶ καθόλου γυμνάσιον ἀρετῆς ἔμπρακτον.

18. *Σωκράτους.*

Σωκράτης τὴν πενίαν ἔλεγεν μικρὰν εἶναι σωφροσύνην.

19. *Διογένους.*

Διογένης τὴν πενίαν ἔλεγεν αὐτοδίδακτον εἶναι ἀρετήν.

20. *Ὑψαίου.*

Θεράπευε τὸ φοβεῖσθαι, καὶ οὐ φοβήσῃ πενίαν.

21. *Ἐκ τῶν Τέλητος ἐπιτομή.*

Ἡ πενία κωλύει πρὸς τὸ φιλοσοφεῖν, ὁ δὲ πλοῦτος εἰς ταῦτα χρήσιμον. Οὐκ εὖ. Πόσους γὰρ οἴει δι' εὐπορίαν ἢ δι' ἔνδειαν κωλυθῆναι σχολάζειν; ἢ οὐχ ὁρᾷς ὅτι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ οἱ πτωχότατοι φιλοσοφοῦσιν, οἱ δὲ πλούσιοι διὰ ταῦτ' αὐτὰ ἐν πάσῃ ἀσχολίᾳ εἰσίν; οὐ κακῶς δὲ καὶ Θέογνις λέγει,

πολλῷ τοι πλείους λιμοῦ κόρος ὤλεσεν ἄνδρας.

Ἐπεὶ ποῦ ἂν δείξειας δι' ἔνδειαν κεκωλυμένους φιλοσοφεῖν, ὥσπερ διὰ πλοῦτον; ἢ οὐχ ὁρᾷς (*) ὅτι διὰ μὲν ἔνδειαν καρτερεῖν βιάζονται, διὰ δὲ πλοῦτον τὰ ἐναντία; Ὅταν γὰρ, οἶμαι, τῷ ἀνθρώπῳ προσγένηται εὐχερῶς πορίζεσθαι ὧν ἂν ἐπιθυμῇ, οὐκέτι οὗτος πρὸς τὸ πο-

16. 17. T. V. p. 559. Wytt.

νεῖν ἢ ζητεῖν ἔτι ἐστὶν, ἀλλ' ἔχων συνεργὸν τὸν πλοῦτον τῇ αὐτοῦ κακίᾳ οὐδεμιᾶς ἡδονῆς ἀπέχεται. Ἢ πάλιν οὐχ ὁρᾷς, διότι οἱ μὲν πλούσιοι πλείω πράττοντες κωλύονται τοῦ σχολάζειν, ὁ δὲ πένης οὐκ ἔχων, τί ἂν πράττῃ, πρὸς τὸ φιλοσοφεῖν γίνεται; Ζήνων ἔφη Κράτητα ἀναγινώσκειν ἐν σκυτείῳ καθήμενον τὸν Ἀριστοτέλους προτρεπτικὸν, ὃν ἔγραψε πρὸς Θεμίσωνα τὸν Κυπρίων βασιλέα λέγων, ὅτι οὐδενὶ πλείω ἀγαθὰ ὑπάρχει πρὸς τὸ φιλοσοφῆσαι· πλοῦτόν τε γὰρ πλεῖστον αὐτὸν ἔχειν, ὥστε δαπανᾶν εἰς ταῦτα, ἔτι δὲ δόξαν ὑπάρχειν αὐτῷ. Ἀναγινώσκοντος δὲ αὐτοῦ τὸν σκυτέα, ἔφη, προσέχειν ἅμα ῥάπτοντα, καὶ τὸν Κράτητα εἰπεῖν· Ἐγώ μοι δοκῶ, ὦ Φιλίσκε, γράφειν εἰς σὲ προτρεπτικόν· πλείω γὰρ ὁρῶ σοι ὑπάρχοντα πρὸς τὸ φιλοσοφῆσαι ὧν ἔγραψεν Ἀριστοτέλης. Ἢ πάλιν οἰκέται μὲν οἱ τυχόντες αὐτοὺς τρέφουσι καὶ μισθὸν τελοῦσι τοῖς κυρίοις, ἐλεύθερος δὲ ἀνὴρ αὐτὸν τρέφειν οὐ δυνήσεται; Ἐπεὶ καὶ τῶν τοιούτων φροντίδων μοι δοκεῖ ὁ Ἄσιος λελυμένος πολὺ εὐσχολώτερος εἶναι τῷ μηδὲν ὑπάρχειν. Οἷον δήπου ἐν τῷ νῦν πολέμῳ περὶ οὐδενὸς φροντίζει ἢ περὶ αὐτοῦ, ὁ δὲ πλούσιος καὶ περὶ ἑτέρων. Οὐ κακῶς οὖν οὐδὲ Σοφοκλῆς πεποίηκε λέγοντα τὸν Οἰδίπουν,

> τὸ μὲν γὰρ ὑμῶν ἄλγος εἰς ἓν ἔρχεται,
> ἐγὼ δ' ἐμαυτὸν καὶ πόλιν καὶ σὲ στένω.

Ἀλλ' ὅμως ταῦθ' ὁρῶντες γινόμενα οὐδὲν ἧττον κακοδαιμονεῖν οἴονται, κἂν πένητες ὦσι. Φασὶ δὲ καὶ ἐν ταῖς πόλεσιν ἐντιμοτέρους εἶναι μᾶλλον τοὺς πλουσίους τῶν πενήτων. Οἱ τοιοῦτοι δέ μοι δοκοῦσιν οὐκ ἀκούειν, διότι Ἀριστείδης πτωχότατος ὢν πάντων Ἀθηναίων ἐντιμότατος ἦν, καὶ ὅτε τοὺς φόρους ταῖς πόλεσιν ἤθελον

τάξαι Ἀθηναῖοι, ἐκεῖνον κατέστησαν οὐδένα οἰόμενοι δικαιότατ' ἂν τάξαι· καὶ ὅτι Καλλίας πλουσιώτατος ὢν Ἀθηναίων μᾶλλον προσεποιεῖτο Ἀριστείδου οἰκεῖος εἶναι ἢ Ἀριστείδης Καλλίου, καὶ πολὺ μᾶλλον ᾐσχύνετο Ἀριστείδης ἐπὶ τῷ πλούτῳ Καλλίου ἢ Καλλίας ἐπὶ τῇ Ἀριστείδου πενίᾳ. Ἢ πάλιν Λυσάνδρου τοῦ Σπαρτιάτου τίς ἐντιμότερος γέγονεν ἢ τιμῶν πλειόνων ἠξιώθη; καὶ οὗτος τὰς θυγατέρας οὐκ ἐδύνατο ἐκδόσθαι προῖκα δούς. Ἄλλους δὲ ὁπόσους θέλεις ἄν τις εἴποι, οἳ πένητες ὄντες ἐν μείζονι τιμῇ ἐγένοντο τῶν πλουσίων. Οὐκ ἀπὸ τρόπου δέ μοι δοκεῖ οὐδ' ὁ Εὐριπίδης ἐγκωμιάζων λέγειν τὸν Ἐτεοκλέα, διότι νεανίας μὲν ἐνδεὴς ἦν,

πλείστας δὲ τιμὰς ἔσχ' ἐν Ἀργείων πόλει.

22. Ξενοφῶντος ἐκ τοῦ Συμποσίου.

(*) Τί γὰρ σύ, ἔφη, ὦ Χαρμίδη, ἐπὶ τίνι μέγα φρονεῖς; Ἐγὼ αὖ, ἔφη, ἐπὶ πενίᾳ μέγα φρονῶ. Νὴ Δί', ἔφη ὁ Σωκράτης, ἐπ' εὐχαρίστῳ γε πράγματι. Τοῦτο γὰρ δὴ ἥκιστα μὲν ἐπίφθονον, ἥκιστα δὲ περιμάχητον καὶ ἀφύλακτον ὂν σώζεται, καὶ ἀμελούμενον ἰσχυρότερον γίγνεται.

ΠΕΝΙΑΣ ΨΟΓΟΣ. ϟϛ.

1. Εὐριπίδου Βελλεροφόντῃ.

Ὅστις δὲ γαῦρον σπέρμα γενναῖόν τ' ἔχων
βίου σπανίζει, τῷ γένει μὲν εὐτυχεῖ,
πενίᾳ δ' ἐλάσσων ἐστίν, ἐν δ' ἀλγύνεται,
φρονῶν δ' ὑπ' αἰδοῦς ἔργ' ἀπωθεῖται χερῶν.

2. Εὐριπίδου Ἠλέκτρας.

22. 3, 9. 1. Fr. 22, 11. 2. V. 376.

Πενία διδάσκει δ' ἄνδρα τῇ χρείᾳ κακόν.

3. *Εὐριπίδου Ἀρχελάου.*

*Οὐ γὰρ ὑπερθεῖν κύματος ἄκραν
δυνάμεσθ'· ἔτι γὰρ θάλλει πενία,
κακὸν ἔχθιστον, φεύγει δ' ὄλβος.*

4. *Εὐριπίδου Ἀρχελάου.*

*Οὐκ ἔστι πενίας ἱερὸν αἰσχίστης θεοῦ.
μισῶ γὰρ ὄντως, οἵ τινες φρονοῦσι μὲν,
φρονοῦσι δ' οὐδενός γε χρημάτων ὕπερ.*

5. *Μενάνδρου Γεωργῷ.*

*Εὐκαταφρόνητόν ἐστι, Γοργία, πένης,
κἂν πάνυ λέγῃ δίκαια· τούτου γὰρ λέγειν
ἕνεκα μόνου νομίζεθ' οὗτος τοῦ λαβεῖν.
καὶ συκοφάντης εὐθὺς ὁ τὸ τριβώνιον
ἔχων καλεῖται, κἂν ἀδικούμενος τύχῃ.*

6. *Φιλήμονος.*

Ὅστις πένης ὢν ζῇ παρ' ὃ ζῆν βούλεται.

7. *Ἡ γὰρ σπάνις πρόχειρος εἰς τὸ δρᾶν κακά.*

8. *Ἔρημός ἐστ' ἄνθρωπος ἠπορημένος.*

9. *Διφίλου.*

*Πενία δὲ συγκραθεῖσα δυσσεβεῖ τρόπῳ
ἄρδην ἀνεῖλε καὶ κατέστρεψεν βίον.*

10. *Σοφοκλέους.*

*Πενία δὲ τοῖς ἔχουσιν οὐ σμικρὰ νόσος.
πενίας γὰρ οὐδείς ἐστι μείζων πολέμιος.*

11. *Μενάνδρου.*

*Πρὸς ἅπαντα δειλὸν ὁ πένης ἔστι γὰρ,
καὶ πάντας αὐτοῦ καταφρονεῖν ὑπολαμβάνει.*

3. Fr. 4. 4. Fr. 19. 5. Cleric. p. 32. 6. Cleric. p. 350. 10. Fr. inc. 681. 11. Cleric. p. 6.

ὁ γὰρ μετρίως πράττων περισκελέστερον
ἅπαντα τἀνιαρὰ, Λαμπρία, φέρει.

12. Καλλιμάχου.

Ἀεὶ τοῖς μικροῖς μικρὰ διδοῦσι θεοί.

13. Κράντωνος.

Οὐκ ἔστι πενίας οὐδὲν ἀθλιώτερον
ἐν τῷ βίῳ σύμπτωμα· καὶ γὰρ ἂν φύσει
σπουδαῖος ᾖς πένης δὲ, κατάγελως ἔσῃ.

14. Θεόγνιδος.

Ἆ δειλὴ πενίη, τί ἐμοῖς ἐπικειμένη ὤμοις
σῶμα καταισχύνεις καὶ νόον ἡμέτερον;
αἰσχρὰ δέ μ' οὐκ ἐθέλοντα βίῃ κακὰ πολλὰ διδάσκεις,
ἐσθλὰ μετ' ἀνθρώπων καὶ κάλ' ἐπιστάμενον.
πᾶς γὰρ ἀνὴρ πενίῃ δεδμημένος οὔτε τι εἰπεῖν
(*) οὔθ' ἔρξαι δύναται, γλῶσσα δέ οἱ δέδεται.

15. Θεόγνιδος.

Μήποτέ μοι πενίην θυμοφθόρον ἀνδρὶ χαλεφθεὶς,
μηδ' ἀχρημοσύνην, Κύρνε, κακὴν πρόφερε.
Ζεὺς γάρ τοι τὸ τάλαντον ἐπιῤῥέπει ἄλλοτε ἄλλως,
ἄλλοτε μὲν πλουτεῖν, ἄλλοτε μηδὲν ἔχειν.
χρὴ δ' ἀεὶ κατὰ γῆν τε καὶ εὐρέα νῶτα θαλάσσης
δίζεσθαι χαλεπῆς, Κύρνε, λύσιν πενίης.

16. Θεόγνιδος.

Χρὴ πενίην φεύγοντα, καὶ ἐς μεγακήτεα πόντον
ῥιπτεῖν καὶ πετρέων, Κύρνε, κατ' ἠλιβάτων.

17. Ἀλκαίου Ποιητοῦ.

Ἀργαλέον πενία, κακὸν ἄσχετον,
ἃ μέγαν δάμνησι
λαὸν ἀμηχανίᾳ σὺν ἀδελφεᾷ.

12. Fr. 179. 14. V. 649. 15. V. 155. 16. V. 175.

18. Ἡσιόδου.

Μηδέποτ᾽ οὐλομένην πενίην θυμοφθόρον ἀνδρὶ
τέτλαθ᾽ ὀνειδίζειν, μακάρων δόσιν αἰὲν ἐόντων.

19. Ἀριστοφῶντος Βαβίου.

Σαφὴς ὁ χειμών ἐστι. Τῆς πενίας ὁ λύχνος
ἅπαντα φαίνει τὰ κακὰ καὶ τὰ δυσχερῆ.

20. Μενάνδρου Πλοκίῳ.

Ὅστις πένης ὢν ζῆν ἐν ἄστει βούλεται,
ἀθυμότερον ἑαυτὸν ἐπιθυμεῖ ποιεῖν.
ὅταν γὰρ εἰς τρυφῶντα καὶ σχολὴν ἄγειν
δυνάμενον ἐμβλέψῃ, τότ᾽ αὐτόν ἐστ᾽ ἰδεῖν
ὡς ἄθλιον ζῇ καὶ ταλαίπωρον βίον.
Κακῶς ὁ δεσπότης βεβούλευται πάνυ·
ἐν ἀγρῷ γὰρ οἰκῶν οὐ σφόδρ᾽ ἐξελέγχετο
τῆς μερίδος ὢν τῆς οὐδαμοῦ τεταγμένης,
εἶχεν δὲ παραπέτασμα τὴν ἐρημίαν.

21. Τοῦ αὐτοῦ Παρακαταθήκης.

Αἰσχρὸν, γενέσθαι πτωχὸν ἀσθενῆ θ᾽ ἅμα.

22. Τιμοκλέους Ποντικοῦ.

Πολλοὺς γὰρ ἐνίοθ᾽ ἡ πενία βιάζεται
ἀνάξι᾽ αὐτῶν ἔργα παρὰ φύσιν ποιεῖν.

23. Ἀριστοφῶντος.

Τὸ τέλος ἅπασίν ἐστι τοῖς πτωχοῖσι νύξ·
ἐπισκοτεῖ γὰρ τοῖς κακοῖσι πανταχοῦ.

18. Opp. 155. 20. Cleric. p. 156. 21. Cleric. p. 144.

ΣΥΓΚΡΙΣΙΣ ΠΕΝΙΑΣ ΚΑΙ ΠΛΟΥΤΟΥ. ϞΖ.

1. Ἀντιφάνους.

Καλῶς πένεσθαι μᾶλλον ἢ πλουτεῖν κακῶς·
τὸ μὲν γὰρ ἔλεον, τὸ δ' ἐπιτίμησιν φέρει.

2. Μενάνδρου.

Κρεῖττον γάρ ἐστιν, ἂν σκοπῇ τις κατὰ λόγον,
μὴ πόλλ' ἀηδῶς, ὀλίγα δ' ἡδέως ἔχειν,
πενίαν τ' ἄλυπον μᾶλλον ἢ πλοῦτον πικρόν.

3. Εὐριπίδου Ἀλεξάνδρῳ.

Κακόν τι βούλευμ' ἦν ἄρ' εἰς εὐανδρίαν
ὁ πλοῦτος ἀνθρώποισιν αἵ τ' ἄγαν τρυφαί.
πενία δὲ δύστηνον μὲν, ἀλλ' ὅμως τρέφει
μοχθοῦντ' ἀμείνω τέκνα καὶ δραστήρια.

4. Εὐριπίδου Ἠλέκτρα.

(*) Πένητας οὐδεὶς βούλεται κτᾶσθαι φίλους.

5. Λαμπροὶ γὰρ εἰς γένος γε, χρημάτων γε μὴν
πένητες, ἔνθεν ἡ εὐγένει' ἀπόλλυται.

6. Κράντορος.

Τὸ γὰρ διάφορον καὶ φρονίμους πάντας ποιεῖ,
τὸ σωφρονεῖν δ' ἔνεστιν ἐν τούτῳ μόνῳ.

7. Θεόγνιδος.

Ἶσόν τοι πλουτοῦσιν, ὅσοις πολὺς ἄργυρός ἐστι
καὶ χρυσὸς καὶ γῆς πυροφόρου πεδία
ἵπποι θ' ἡμίονοί τε καὶ ᾧ τάδε πάντα πάρεστι,
γαστρί τε καὶ πλευραῖς καὶ ποσὶν ἁβρὰ παθεῖν
παιδός τ' ἠδὲ γυναικός· ὅταν δέ κε τῶνδ' ἀφίκηται
ὥρη, σὺν δ' ἥβη γίγνεται ἁρμοδία,

2. Cleric. p. 244. 3. Fr. 15. 4. V. 1138. 5. V. 37.
7. V. 719.

ταῦτ᾽ ἄφενος θνητοῖσι· τὰ γὰρ περιώσια πάντα
 χρήματ᾽ ἔχων οὐδεὶς ἔρχεται εἰς ἀΐδην.
οὐδ᾽ ἂν ἄποινα διδοὺς θάνατον φύγοι οὐδὲ βαρείας
 νούσους οὐδὲ κακὸν γῆρας ἐπερχόμενον.

8. Ἀντιφάνους ἐκ Νεανίσκων.

Ὁ πλοῦτός ἐστι παρακάλυμμα τῶν κακῶν,
ὦ μῆτερ, ἡ πενία (δὲ) περιφανές τε καὶ
ταπεινόν.

9. Θεόγνιδος.

Οἳ μὲν γὰρ κακότητα κατακρύψαντες ἔχουσι
 πλούτῳ, τοὶ δ᾽ ἀρετὴν οὐλομένῃ πενίῃ.

10. Κριτίου.

Σοφῆς δὲ πενίας σκαιότητα πλουσίαν
κρεῖσσον σύνοικόν ἐστιν ἐν δόμοις ἔχειν.

11. Εὐριπίδου Τηλέφῳ.

Μίκρ᾽ ἂν θέλοιμι καὶ καθ᾽ ἡμέραν ἔχων
ἄλυπος οἰκεῖν μᾶλλον ἢ πλουτῶν νοσεῖν.

12. Ἱππώνακτος.

Εἴ τις καθείρξει χρυσὸν ἐν δόμοις πουλὺν
καὶ σῦκα βαιὰ καὶ δύ᾽ ἢ τρεῖς ἀνθρώπους,
γνώῃ χ᾽ ὅσον τὰ σῦκα τοῦ χρυσοῦ κρέσσω.

13. Μενάνδρου.

Ὤιμην ἐγὼ τοὺς πλουσίους, ὦ Φανία,
οἷς μὴ τὸ δανείζεσθαι πρόσεστιν, οὐ στένειν
τὰς νύκτας, οὐδὲ στρεφομένους ἄνω κάτω
οἴμοι λέγειν, ἡδὺν δὲ καὶ πρᾷόν τινα
ὕπνον καθεύδειν· ἀλλὰ τῶν πτωχῶν τινα.
νυνὶ δὲ καὶ τοὺς μακαρίους καλουμένους
ὑμᾶς ὁρῶ ποιοῦντας ἡμῖν ἐμφερῆ.

9. V. 1057. 11. Fr. 28. 13. Cleric. p. 104.

14. *Εὐριπίδου Δανάη.*

Φιλοῦσι γάρ τοι τῶν μὲν ὀλβίων βροτοὶ
σοφοὺς τίθεσθαι τοὺς λόγους, ὅταν δέ τις
λεπτῶν ἀπ' οἴκων εὖ λέγῃ πένης ἀνήρ,
γελᾶν. Ἐγὼ δὲ πολλάκις σοφωτέρους
πένητας ἄνδρας εἰσορῶ τῶν πλουσίων,
καὶ θεοῖσι μικρὰ χειρὶ θύοντας τέλη,
τῶν βουθυτούντων ὄντας εὐσεβεστέρους.

15. *Θεόγνιδος.*

Πόλλ' ἐν ἀμηχανίῃσι κυλίνδομαι ἀχνύμενος κῆρ
ἄκρην γὰρ πενίην οὐχ ὑπερεδράμομεν.
πᾶς τις πλούσιον ἄνδρα τίει, ἀτίει δὲ πενιχρόν·
πᾶσιν δ' ἀνθρώποις αὐτὸς ἔνεστι νόος.

16. *Εὐριπίδου.*

Ἐγὼ τὸ μὲν δὴ πανταχοῦ θρυλλούμενον.
κράτιστον εἶναί φημι μὴ φῦναι βροτῷ.
τρισσῶν δὲ μοιρῶν ἓν κρίνω νίκαν μίαν,
πλούτου τε, καὶ ὅτῳ σπέρμα γενναῖον προσῇ,
(*) *πενίας τ'· ἀριθμὸν γὰρ τοσόνδε προὐθέμην.*
ὁ μὲν ζάπλουτος, εἰς γένος δ' οὐκ εὐτυχής,
ἀλγεῖ μὲν, ἀλγεῖ, παγκάλως δ' ἀλγύνεται,
ὄλβου διοίγων θάλαμον ἥδιστον χερί·
ἔξω δὲ βαίνων τοῦδε, τὸν πάρος χρόνον
πλουτῶν, ὑπ' ἄτης ζεῦγμ' ἂν ἀσχάλλοι πεσών.
ὅστις δὲ γαῦρον σπέρμα γενναῖόν τ' ἔχων .
βίου σπανίζει, τῷ γένει μὲν εὐτυχεῖ,
πενίᾳ δ' ἐλάσσων ἐστὶν, ἐν δ' ἀλγύνεται,
φρενῶν δ' ὑπ' αἰδοῦς ἔργ' ἀπωθεῖται χερῶν.
ὁ δ' οὐδὲν οὐδεὶς, διὰ τέλους δὲ δυστυχῶν,

14 Fr. 12. 15. V. 619. 16. Belleroph. Fr. 20.

τοσῷδε νικᾷ· τοῦ γὰρ εὖ τητώμενος
οὐκ οἶδεν ἀεὶ δυστυχῶν κακῶς τ' ἔχων.
οὕτως ἄριστον μὴ πεπειρᾶσθαι καλῶν.
ἐκεῖνο γὰρ μεμνήμεθ', οἷος ἦν ποτε
κἀγὼ μετ' ἀνδρῶν ἡνίκ' εὐτύχουν ποτέ.

17. Ἐγὼ γάρ, εἰ νοῦν εἶχ' ἔμ' ὁ σπείρας πατήρ,
ἠπιστάμην ἂν μουσικὴν παρεὶς πονεῖν,
ὡς εὐτυχήσων καὶ κακῶς πράξων ποτέ.
πρῶτον μέν, ἐξ ὧν πάντα γίγνεται βροτοῖς,
εὔογκος εἶναι γαστρὶ μὴ πληρουμένῃ,
στέργειν θ' ὑδρηροῖς ὥστε θὴρ ἀεὶ ποτοῖς,
χειμῶνί τ' ἀσκεῖν σῶμα θερμά θ' ἡλίου
τοξεύματ' αἰνεῖν μὴ σκιατραφούμενος.
νῦν δ' οὐκ ἐθισθεὶς ταῦτ' ἐπίσταμαι μὲν οὔ,
φέρειν δ' ἀνάγκη· τὸν γὰρ Ὀρφέα λαβὼν
ἅπαν τε Μουσῶν ἐννεάφθογγον μέλος,
οὐκ ἂν πίθοιμι γαστέρ', ἀλλὰ δεῖ βίου.

18. Φιλήμονος.

Νὴ τὸν Δία τὸν μέγιστον ᾤμην, Σωσία,
ἐγὼ πρότερον τοὺς μὲν πένητας ζῆν μόνον
ὀδυνωμένους, τῶν πλουσίων δὲ τὸν βίον
ἱλαρόν τιν'· εἶναι καὶ φέρειν εὐθυμίαν.
νυνὶ δὲ διαφέροντα τοῖς καθ' ἡμέραν
δαπανήμασιν δὴ τὸν βίον ὁρῶ μόνον,
λύπας δ' ἔχοντας μείζονας τοὺς μείζονας.

19. Φιλήτου.

Ἀεὶ τὸ πλουτεῖν συμφορὰς πολλὰς ἔχει
φθόνον τ' ἐπήρειάν τε καὶ μῖσος πολὺ

17. Praecedenti adiungunt Trinc. et Cod. A. 18. Cleric. p. 352. 19. Philemoni tribuit Grotius. Cleric p. 352. *Gaisf.*

πράγματά τε πολλὰ κἀνοχλήσεις μυρίας
πράξεις τε πολλὰς συλλογάς τε τοῦ βίου.
ἔπειτα μετὰ ταῦτ᾽ εὐθὺς εὑρέθη θανὼν,
(*) ἄλλοις καταλείψας εἰς τρυφὴν τὴν οὐσίαν.
ὅθεν πένεσθαι μᾶλλον ἡδέως ἔχω,
ἔχειν τε μέτρια κἀμέριμνον ζῆν βίον,
καὶ μήτ᾽ ἔχειν πλοῦτόν με μήτε πράγματα.
πᾶς γὰρ πένης ὢν μεγάλα κερδαίνει κακά.

20. *Ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τῆς Περὶ Φιλίας.*

Ἐν πενίᾳ μέν τις διετέλεσεν εὐδαίμων, ὅς ἥκιστα δὲ πλουτῶν καὶ ἀρχαῖς· τοσοῦτον ὑπεραίρει πενίας ἀγαθὸν, ὥστ᾽ αἰσχροῦ πλούτου νόμιμος ἀνὴρ [οὐδεὶς] ἀλλάξαιτ᾽ ἂν πενίαν· εἴ γε μὴ τῶν ποτε Ἀθηναίων ὁ πλουσιώτατος ἀμείνων ἦν Ἀριστείδου καὶ Σωκράτους Θεμιστοκλῆς ο Νεοκλέους ἐν πενίᾳ τῆς ἀρετῆς· ὁ δὲ πλοῦτος ἐκείνου αὐτοῦ καὶ αὐτὸς ἐξίτηλός τε καὶ ἀνώνυμος. Φαύλῳ γὰρ ἅμα τῷ θανάτῳ πάντα συνοίχεται, τὸ δὲ καλὸν αἰώνιον.

21. *Ἀναξιμένους.*

Οὐ γὰρ οὕτως οἱ πλουτοῦντες, ὡς οἱ πένητες τοὺς ἀτυχοῦντας οἰκτείρειν εἰώθασι· δεδιότες γὰρ περὶ αὐτῶν τὰς τῶν ἄλλων συμφορὰς ἐλεοῦσιν.

22. Ἡ γὰρ πενία καὶ πρὸς τὰς τέχνας δεινοτέρους καὶ πρὸς τὸν βίον τεχνικωτέρους τοὺς ἀνθρώπους καθίστησι· χαλεπὴ γὰρ διδάσκαλος ἡ πενία τοῦ μικρὸν φρονεῖν.

23. *Δημοκρίτου.*

Πενίη, πλοῦτος, ὀνόματα ἐνδείης καὶ κόρου. Οὔτε οὖν πλούσιος ἐνδέων, οὔτε πένης ὁ μὴ ἐνδέων.

20. Plutarch. T. V. p. 553. Wytt.

24. *Τοῦ αὐτοῦ.*

Ἢν μὴ πολλῶν ἐπιθυμέῃς, τὰ ὀλίγα τοι πολλὰ δόξει.

25. *Δημοκρίτου.*

Σμικρὰ γὰρ ὄρεξις πενίαν ἰσοσθένεα πλούτῳ ποιέει.

26. *Διογένους.*

Διογένης ὀνειδίζοντος αὐτῷ τινος πενίαν, Κακόδαιμον, εἶπεν, οὐδένα ποτὲ τυραννοῦντα διὰ πενίαν ἑώρακα, διὰ δὲ πλοῦτον τοὺς πάντας.

27. *Κράτητος Κυνικοῦ.*

Κράτης οὐ τῷ πλούτῳ, εἶπεν, ἑαυτὸν ηὐδοξηκέναι μεγάλα, ἀλλὰ τῇ πενίᾳ.

28. *Ἐκ τῶν Ἀῤῥιανοῦ Προτρεπτικῶν Ὁμιλιῶν.*

Ἀλλὰ δὴ Σωκράτης Ἀρχελάου μεταπεμπομένου αὐτὸν ὡς ποιήσοντος πλούσιον, ἐκέλευσεν ἀπαγγεῖλαι αὐτῷ, διότι Ἀθήνησι τέσσαρές εἰσι χοίνικες τῶν ἀλφίτων ὀβολοῦ ὤνιοι καὶ κρῆναι ὕδατος ῥέουσιν. Εἰ γάρ τοι μὴ ἱκανὰ τὰ ὄντα ἐμοί, ἀλλ' ἐγὼ τούτοις ἱκανὸς καὶ οὕτω κἀκεῖνα ἐμοί. Ἢ οὐχ ὁρᾷς ὅτι οὐκ εὐφωνότερον οὐδὲν δι' ὧν ὁ Πῶλος τὸν τύραννον Οἰδίποδα ὑπεκρίνετο ἢ τὸν ἐπὶ Κολωνῷ ἀλήτην καὶ πτωχόν; Εἶτα χείρων Πώλου ὁ γενναῖος ἀνὴρ φανεῖται, ὡς μὴ πᾶν τὸ περιτεθὲν ἐκ τοῦ δαιμονίου πρόσωπον ὑποκρίνασθαι καλῶς; οὐδέ γε τὸν Ὀδυσσέα μιμήσεται, ὃς καὶ ἐν τοῖς ῥάκεσιν οὐδὲν μεῖον διέπρεπεν ἢ ἐν τῇ οὔλῃ χλαίνῃ τῇ πορφυρᾷ;

29. *Ἐκ τῶν Ἀριστωνύμου Τομαρίων.*

Ὅτι πλῷ ἔοικε τῷ παρὰ γῆν ὁ τῶν πενήτων βίος, ὁ δὲ τῶν πλουσίων τῷ διὰ πελάγους. Τοῖς μὲν γὰρ ῥᾴδιόν ἐστι καὶ πεῖσμα βαλεῖν καὶ προσχεῖν καὶ νεωλκῆσαι, τοῖς δ' οὔ.

30. *Ὑψαίου.*

(*) Μὴ φεῦγε πενίην, ἀλλ' ἀδικίην· οὐδεὶς γάρ ὅτι πένης μετήλλαξεν, ἀλλ' ὅτι ἄδικος. Οὐκ οὖν οὐδὲ πλούσιος ὢν βιοῖ ἐπαινετῶς, ἀλλ' ὅτι δίκαιος.

31. Ἐκ τῶν Τέλητος ἐν ἐπιτομῇ.

Δοκεῖ μοι ἡ τῶν χρημάτων κτῆσις σπάνεως καὶ ἐνδείας παραλύειν. Καὶ πῶς; Οὐχ ὁρᾷς ἐνίους κεκτημένους μὲν πολλὰ ὡς δοκοῦσιν, οὐ χρωμένους δὲ τούτοις δι' ἀνελευθερίαν καὶ ῥυπαρίαν; Ἀλλ' ὥσπερ ὁ Πρίαμος οὐδ' ἔτλη ἕζεσθαι ἐπὶ θρόνου, πολλῶν κατὰ οἶκον ἐόντων,

ἀλλὰ χαμαὶ ἐκάθητο κυλινδόμενος κατὰ κόπρον·

οὕτως ἔνιοι πολλῶν ὑπαρχόντων αὐτοῖς, δι' ἀνελευθερίαν οὐδενὸς γεύονται οὐδὲ ἅπτονται, ἀλλὰ πλείω οἱ μῦς κατεσθίουσι καὶ οἱ μύρμηκες ἢ αὐτοί. Ὥσπερ καὶ ὁ Λαέρτης,

ἀγροῦ ἐπ' ἐσχατιῆς
γρηῒ σὺν ἀμφιπόλῳ, ἥ οἱ βρῶσίν τε πόσιν τε
παρτίθει,

εἰς ἀγρὸν ἀπελθὼν μόνος μετὰ γραϊδίου κακουχεῖ αὑτὸν καὶ ξηρανεῖ, οἱ δὲ μνηστῆρες τὰ ἐκείνου. Καὶ ὥσπερ ὁ Τάνταλος ἐν λίμνῃ ἕστηκεν, ὥς φησιν ὁ ποιητής, κατὰ κρατὸς δὲ καρποί,

ἀλλ' ὁπότ' ἰθύσει' ὁ γέρων

πιεῖν ἢ τῶν καρπῶν ἅψασθαι, ἡ μὲν λίμνη ξηρὰ ἐγίνετο,

τοὺς δ' ἄνεμος ῥίπτασκε ποτὶ νέφεα σκιόεντα·

οὕτως ἐνίων ἡ ἀνελευθερία καὶ δυσελπιστία καὶ τὸν οἶνον καὶ τὸν σῖτον καὶ τὴν ὀπώραν ῥίπτασκεν, οὐ ποτὶ νέφεα, ἀλλ' ἃ μὲν εἰς τὴν ἀγορὰν, ἃ δὲ εἰς τὸ καπηλεῖον, καὶ ἐπιθυμοῦντες οὐδενὸς γεύονται καὶ ἐὰν μὲν πρὸς ἑτέρων κληθῇ, ἐκπαθῶς ἀπολαύει, αὐτὸς δὲ ἔχων οὐθενὶ ἂν παρέχοι, ἀλλ' ἐπιθυμῶν στραγγεύεται καὶ εἰ μέν τις

αὐτὸν ἐξοικίζοι, τὸν τοιοῦτον πολέμιον ἂν ἡγοῖτο, ἑαυτὸν δὲ ἐξοικίζων οὐ δοκεῖ εἶναι πολέμιος. Οὐκ ἀηδῶς δ' ἔμοιγε δοκοῦσι καὶ οἱ ἀρχαῖοι πρὸς ταῦτα ἐρωτᾶν· ὃ μὴ ἀπολύει ἀπληστίας καὶ ἀνελευθερίας καὶ ἀλαζονείας ἄνθρωπον, οὐδὲ ἐνδείας οὐδὲ σπάνεως ἀπολύει· οὐθὲν δὲ τῶν τοιούτων ἀπληστίας καὶ ἀλαζονείας καὶ ἀνελευθερίας ἀπολύει· τὸν γὰρ τρόπον οὐ μετατίθησιν· ὥσπερ οὐδὲ τῶν σωφρονούντων ἡ πενία, ἐὰν ἐκ πλουσίων πένητες γένωνται. Θᾶττον γὰρ ἂν ἔμοιγε δοκεῖ τις εἰπεῖν, ὡς τὴν χρόαν τὸ μέγεθος ἢ τὴν ὄψιν μετατίθησιν ἡ τῶν χρημάτων κτῆσις, ἤπερ τὸν τρόπον· ἕως δ' ἂν ᾖ οὗτος ἄπληστος, ἀνελεύθερος, ἀλαζὼν, δειλὸς, ἐν ἐνδείᾳ καὶ σπάνει ἔσται. Καὶ πῶς σπανίζουσιν οὗτοι τούτων ἃ ἔχουσι; Πῶς δὲ οἱ τραπεζῖται, φησὶν ὁ Βίων, χρημάτων, ἔχοντες αὐτά; Οὐ γὰρ αὐτῶν ὄντα ἔχουσιν· οὐδὲ γὰρ αὐτοὶ αὐτῶν. Εἰ δὲ καὶ τοῦτό τίς σοι δῴη ἐπὶ τοῦ παρόντος, ἀλλ' ὅμοιόν ἐστι τὸ οὕτως ἔχειν, ὅταν ἀδυνατῇς αὐτοῖς χρῆσθαι. Ἢ τί διαφέρει μὴ ἔχειν ἢ οὕτως ἔχειν ὡς αἱ Φορκίδες τὸν ὀφθαλμὸν ἀποκείμενον, αὐτὰς δὲ εἰς φραγμοὺς καὶ βόθρους καὶ βόρβορον ἐμπίπτειν, μηθὲν προορωμένας, ἀλλ' ἐώσας ἀποκεῖσθαι, ἕως ὅτου καὶ αὐτὸν τὸν ὀφθαλμὸν ὁ Περσεὺς ὑφείλετο. Ἢ τί διαφέρει μὴ ἔχειν τροφὴν ἢ τοιαύτην ἔχειν, (*) ἧς οὐ μὴ γεύσηται, .. ἰχθῦς καὶ περιστέρια, ἢ Αἰγυπτίῳ κύνα ἢ Ἕλληνι κρανίον ἀνθρώπου; Ὁμοίως γὰρ σπανιεῖ τροφῆς καὶ ἔχων ταύτην καὶ μὴ ἔχων. Τί οὖν ὄφελος τὸ οὕτως ἔχειν; Ἐπεὶ καὶ σὺ ἀργύριον ἔχεις, ἀλλ' οὐ μὴ χρήσῃ διὰ ῥυπαρίαν καὶ δειλίαν. Διὸ καὶ οἱ ἀρχαῖοι ἔλεγον οὐκ ἀηδῶς· ἔφασαν γὰρ τῶν ἀνθρώπων οὓς μὲν χρήματα ἔχειν, οὓς δὲ κτήματα. Οὓς μὲν γὰρ χρῆσθαι

τοῖς ὑπάρχουσιν, οὓς δὲ μόνον κεκτῆσθαι, οὔτε ἑαυτοῖς οὔτε ἄλλοις μεταδιδόντας καὶ προϊεμένους. Καὶ ὃν τρόπον ὅταν βασιλεὺς ἢ δυνάστης τὰ ὑπάρχοντα παρασφραγίσηται, οὐκ ἔστιν ἅψασθαι, οὕτως ἐνίων ἡ ἀνελευθερία καὶ δυσελπιστία τὰ ὑπάρχοντα παρεσφράγισται οὐκ ἐῶσα ἅψασθαι, ἀλλὰ σπανίζουσι καὶ ἐν ἐνδείᾳ εἰσὶν ἐπιθυμοῦντες μὲν πολλῶν, χρῆσθαι δὲ οὐ δυνάμενοι. Διὸ καὶ ὁ Κράτης πρὸς τὸν ἐπιζητοῦντα, Τί οὖν μοι ἔσται φιλοσοφήσαντι; Δυνήσῃ, φησὶ, τὸ φασκώλιον ῥᾳδίως λῦσαι καὶ τῇ χειρὶ ἐξελὼν εὐλύτως δοῦναι καὶ οὐχ ὥσπερ νῦν στρέφων καὶ μέλλων καὶ τρέμων, ὥσπερ οἱ παραλελυμένοι τὰς χεῖρας· ἀλλὰ καὶ πλῆρες ὂν αὐτὸ οὕτως ὄψει καὶ κενούμενον ἰδὼν οὐκ ὀδυνήσῃ, καὶ χρῆσθαι προελόμενος ῥᾳδίως δυνήσῃ, καὶ μὴ ἔχων οὐκ ἐπιποθήσεις, ἀλλὰ βιώσῃ ἀρκούμενος τοῖς παροῦσι τῶν ἀπόντων οὐκ ἐπιθυμῶν, τοῖς συμβεβηκόσιν οὐ δυσαρεστῶν. Καὶ εἴ τις βούλεται ἢ αὐτὸς ἐνδείας καὶ σπάνεως ἀπολυθῆναι ἢ ἄλλον παραλῦσαι, μὴ χρήματα αὐτῷ ζητείτω. Ὅμοιον γάρ, φησὶν ὁ Βίων, ὡς εἴ τις τὸν ὑδρωπικὸν βουλόμενος παῦσαι τοῦ δίψους, τὸν μὲν ὕδρωπα μὴ θεραπεύοι, κρήνας δὲ καὶ ποταμοὺς αὐτῷ παρασκευάζοι. Κεῖνός τε γὰρ ἂν πρότερον πίνων διαῤῥαγείη ἢ παύσαιτο τοῦ δίψους, οὗτός τε οὐκ ἄν ποθ᾽ ἱκανωθείη, ὅταν ᾖ ἄπληστος καὶ δοξοκόπος καὶ δεισιδαίμων. Διὸ καὶ εἰ βούλει τὸν υἱόν σου τῆς ἐνδείας καὶ σπάνεως παῦσαι, μὴ πρὸς τὸν Πτολεμαῖον πέμπε, ὅπως χρήματα κτήσεται· εἰ δὲ μή, ἀλαζονείαν προσλαβὼν ἀπελεύσεται, περανεῖ δὲ οὐδέν· ἀλλ᾽ εἰς Ἀκαδημίαν πρὸς Κράτητα· ἐκεῖνος ἠδύνατο ἐξ ἀπλήστων καὶ πολυτελῶν ἐλευθερίους καὶ ἀφελεῖς κατασκευάζειν. Καὶ Μητροκλῆς δὲ ἐκεῖνος

ἔφη, ὡς ἔοικεν, ὅτε μὲν παρὰ Θεοφράστῳ καὶ Ξενοκράτει σχολάζοι, πολλῶν αὐτῷ ἐξ οἴκου ἀποστελλομένων φοβεῖσθαι, μὴ τῷ λιμῷ ἀποθάνοι, καὶ ἀεὶ σπανίζειν καὶ ἐνδεὴς εἶναι· μεταβὰς δὲ ὕστερον πρὸς Κράτητα κἂν ἄλλον προστρέφειν μηδενὸς πεμπομένου. Τότε μὲν γὰρ ἐξ ἀνάγκης ἔδει ὑπόδημα ἔχειν καὶ τοῦτο ἀκάττυτον ἥλους οὐκ ἔχον· εἶτα χλανίδα, παίδων ἀκολουθίαν, οἰκίαν μεγάλην εἰς τὸ σύνδειπνον, ὅπως ἄρτοι καθαροὶ, ὄψον μὴ τὸ τυχὸν, οἶνος ἡδὺς, ὑποδοχὰς τὰς ἐπιβαλλούσας, ἵνα πολυτελῶς· ἐλευθέριος γὰρ παρ᾽ αὐτοῖς ἡ τοιαύτη ἀναστροφὴ ἐκρίνετο· πρὸς Κράτητα δὲ μεταβάντι οὐδὲν ἦν τούτων, ἀλλ᾽ ἀφελέστερος τῷ τρόπῳ γενόμενος ἠρκεῖτο τρίβωνι καὶ μάζῃ καὶ λαχανίοις, οὐκ ἐπιποθῶν τὴν προτέραν δίαιταν (*) οὐδὲ τῇ παρούσῃ δυσχεραίνων. Πρὸς ῥῖγος ἡμεῖς μὲν ζητοῦμεν παχύτερον ἱμάτιον· ἐκεῖνος δὲ διπλώσας τὸν τρίβωνα περιῄει τρόπον τινὰ δύο ἱμάτια ἔχων. Εἰ ἀλείψασθαι χρείαν ἔχοι, εἰσελθὼν ἂν εἰς τὸ βαλανεῖον τῷ γλοιῷ ἠλείψατο καὶ βαδίσας ἐνίοτε πρὸς τὴν κάμινον οὗ τὰ χαλκεῖα, τῶν μαινίδων ἀποπυρὶν ποιήσας περιχέας ἂν ἐλάδιον καθίσας ἠρίστησε. Καὶ ἐκάθευδε τὸ μὲν θέρος ἐν τοῖς ἱεροῖς, τὸν δὲ χειμῶνα ἐν τοῖς βαλανείοις οὐ σπανίζων ὥσπερ πρὸ τοῦ οὐδὲ ἐνδεὴς ὢν, ἀλλ᾽ ἀρκούμενος τοῖς παροῦσι, διακόνους οὐκ ἐπιθυμῶν ἔχειν.

Θαυμαστὸν μὲν γάρ φησιν, εἰ Μάνης μὲν Διογένους ἄνευ δυνήσεται ζῆν, Διογένης δὲ ἄνευ Μάνητος οὐ δυνήσεται θαῤῥεῖν. Ὅταν δὲ ποιήσας ἀλαζόνα, πολυτελῆ, δεισιδαίμονα, δοξοκόπον, ἄπληστον, χρήματα πολλὰ διδῷς, οὐδὲν περανεῖς. Οὐκ ἀηδῶς γὰρ ὁ Φιλήμων,

πλοῦτον μεταλήψεσθ᾽ ἕτερον, οὐχὶ τὸν τρόπον.

Τούτου δὲ μένοντος τοῦ αὐτοῦ ὁμοίως οὐκ ἀρκεῖται οὐδ' ἱκανοῦται, ἀλλ' ἐπιθυμίας καὶ ἐπιβολὰς τοσούτων καὶ τοιούτων ἔχει, ἐξ ὧν ἐν ἐνδείᾳ καὶ σπάνει ἔχονται·

ἄπληστον γὰρ ἔχουσι κακοὶ νόον.

Καὶ παῖς μὲν ὢν ἐπιθυμεῖ ἔφηβος γενέσθαι, ἔφηβος δὲ γενόμενος ζητεῖ πάλιν τὸ χλαμύδιον ἀποθέσθαι, ὅταν δὲ ἀνδρωθῇ, πάλιν εἰς τὸ γῆρας σπεύδει. Νῦν δέ φησιν ἀβίωτος ὁ βίος, στρατεία, λειτουργία, πολιτικὰ πράγματα, σχολάσαι αὐτῷ οὐκ ἔστι. Πρεσβύτης γέγονε, πάλιν ἐπιθυμεῖ τὰ ἐν νεότητι,

ἡ νεότης μοι φίλον ἀεί, τὸ δὲ γῆρας
βαρύτερον Αἴτνης,

καὶ μακαρίζει τὸν τοῦ παιδὸς βίον. Οἰκέτης ἐστὶν, ἐλεύθερος σπεύδει γενέσθαι, κἂν τούτου τύχω, φησὶ, πάντ' ἔχω. Γέγονεν ἐλεύθερος, δοῦλον εὐθὺς ἐπιθυμεῖ κτήσασθαι. Γέγονε τοῦτ' αὐτῷ, ἕτερον προσσπεύδει κτήσασθαι· μία γὰρ, φησὶ, χελιδὼν ἔαρ οὐ ποιεῖ· εἶτα δύο, εἶτα καὶ ἀγρὸν, εἶτ' Ἀθηναῖος γενέσθαι, εἶτα ἄρξαι, εἶτα βασιλεῦσαι, εἶτα, ὥσπερ Ἀλέξανδρος, ἀθάνατος γενέσθαι· εἰ δὲ καὶ τούτου τύχοι, οἶμαι ἵνα Ζεὺς γένηται ἐπιθυμήσει. Πῶς οὖν ὁ τοιοῦτος οὐκ ἐνδεής; ἢ ποία χρημάτων ὕπαρξις τοιούτων ἐπιθυμιῶν ἀπολύει; Οἱ βασιλεῖς αὐτοὶ πολλῆς ἐπάρχοντες καὶ προσόδους μεγάλας ἔχοντες οὐδὲν ἧττον σπανίζουσιν, ὥστε καὶ τυμβωρυχεῖν καὶ ἱεροσυλεῖν καὶ παρὰ τὸ προσῆκον φυγαδεύειν. Ἅμα γὰρ τῇ ἀρχῇ πολλὰ τὰ ἀναγκαῖα ἀναπεπλάκασι καὶ οὔτε τῆς ἀρχῆς ἀποστῆναι προαιροῦνται οὔτε τὰ καθ' ἑαυτοὺς λιτότερον ἐξάγουσιν· εἶτα ἀναγκάζονται πολλὰ ὧν βούλονται. Εἰ δὲ πάντων τις τῶν

τοιούτων ὑπεράνω γένοιτο, ἐν πολλῇ ἂν εἴη ἀδείᾳ καὶ ἀσπανιστίᾳ. Οὐκ ἀηδῶς γὰρ Κράτης·

Οὐκ οἶσθα, φησὶ, πήρα δύναμιν ἡλίκην ἔχει
θέρμων τε χοῖνιξ καὶ τὸ μηδενὸς μέλειν.

Τῷ ὄντι γὰρ μέγα καὶ ἀξιόλογον μετὰ πήρας καὶ θέρμων καὶ λαχάνων καὶ ὕδατος μηδενὸς φροντίζειν, ἀλλ' εἶναι ἀθώπευτον καὶ ἀκολάκευτον.

32. Ξενοφῶντος ἐν τῷ η' τῆς Κύρου παιδείας.

(*) Ἦ γὰρ οὕτως, ὦ Σάκα, ὑπολαμβάνεις, ὡς ἐγὼ νῦν τοσούτῳ ἥδιον ζῶ, ὅσῳ πλείονα κέκτημαι; Οὐκ οἶσθα, ἔφη, ὅτι ἐσθίω μὲν καὶ πίνω καὶ καθεύδω οὐδ' ὁτιοῦν ἥδιον νῦν, ἢ ὅτε πένης ἦν; Ὅτι δὲ πολλὰ ταῦτ' ἐστὶ, τοσοῦτον κερδαίνω, πλείω μὲν φυλάττειν δεῖ, πλείω δ' ἄλλοις διανέμειν, πλειόνων δὲ ἐπιμελούμενον πράγματα ἔχειν. Νῦν γὰρ δὴ ἐμὲ πολλοὶ μὲν οἰκέται σῖτον αἰτοῦσι, πολλοὶ δὲ πιεῖν, πολλοὶ δὲ ἱμάτια, οἱ δὲ ἰατρῶν δέονται, ἥκει δέ τις ἢ τῶν προβάτων λελυκωμένα φέρων ἢ τῶν βοῶν κατακεκρημνισμένα ἢ νόσον φάσκων ἐμπεπτωκέναι τοῖς κτήνεσιν, ὥστ' ἔμοιγε δοκῶ, ἔφη ὁ Φεραύλας, νῦν διὰ τὸ πολλὰ ἔχειν πλείω λυπεῖσθαι ἢ πρόσθεν διὰ τὸ ὀλίγα ἔχειν. Καὶ ὁ Σάκας εἶπεν· Ἀλλὰ, ναὶ μὰ τὸν Δί', ὅταν σῷα ᾖ, πολλὰ ὁρῶν πολλαπλάσια ἐμοῦ εὐφραίνῃ. Καὶ ὁ Φεραύλας εἶπεν· Οὔ τοι, ὦ Σάκα, οὕτως ἡδύ ἐστι τὸ ἔχειν χρήματα, ὥσπερ ἀνιαρὸν τὸ ἀποβάλλειν, ἵν' ὡς εἰδότι ἐγὼ τἀληθῆ λέγω· τῶν μὲν γὰρ πλουτούντων οὐδεὶς ἀναγκάζεται ὑφ' ἡδονῆς ἀγρυπνεῖν, τῶν δ' ἀποβαλλόντων τι ὄψει οὐδένα δυνάμενον καθεύδειν ὑπὸ λύπης. Μὰ Δί', ἔφη ὁ Σάκας, οὐδέ γε τῶν λαμβανόντων τι νυστάζοντα οὐδένα ἂν ἴδοις ὑφ

32. VIII. 3. 40.

ἡδονῆς. Ἀληθῆ, ἔφη, λέγεις· εἰ γάρ τοι τὸ ἔχειν οὕτως ὥσπερ τὸ λαμβάνειν ἡδὺ ἦν, πολὺ ἂν διέφερον εὐδαιμονίᾳ οἱ πλούσιοι τῶν πενήτων. Καὶ ἀνάγκη δέ τοι ἐστὶν, [ἔφη,] ὦ Σάκα, τὸν πολλὰ ἔχοντα πολλὰ καὶ δαπανᾶν καὶ εἰς θεοὺς καὶ εἰς φίλους καὶ εἰς ξένους· ὅστις οὖν ἰσχυρῶς χρήμασιν ἥδεται, εὖ ἴσθι τοῦτον καὶ δαπανῶντα ἰσχυρῶς ἀνιᾶσθαι. Μὰ Δί', ἔφη ὁ Σάκας, ἀλλ' οὐκ ἐγὼ τούτων εἰμὶ, ἀλλὰ καὶ εὐδαιμονίαν τοῦτο νομίζω, τὸ πολλὰ ἔχοντα πολλὰ καὶ δαπανᾶν. Τί οὖν, ἔφη, πρὸς τῶν θεῶν, ὁ Φεραύλας, οὐχὶ σύ γε αὐτίκα μάλα εὐδαίμων ἐγένου κἀμὲ εὐδαίμονα ἐποίησας; ἀλλὰ γάρ, ἔφη, πάντα ταῦτα κέκτησο καὶ χρῶ ὥσπερ βούλει αὐτοῖς, ἐμὲ δὲ μηδὲν ἄλλο ἢ ὥσπερ ξένον τρέφε καὶ ἔτι εὐτελέστερον ἢ ξένον· ἀρκέσει γάρ μοι ὅ τι ἂν καὶ συ ἔχῃς, τούτου μετέχειν.

33. *Πλάτωνος ἐκ τοῦ Ἐρυξίου.*

Τί ποτ' ἐστὶν ὃ χρώμεθα χρήμασι, καὶ πρὸς τί εὕρηται ἡ τῶν χρημάτων κτῆσις; ὥσπερ τὰ φάρμακα πρὸς τὸ τὰς νόσους ἀπαλλάττειν· ἴσως γὰρ ἂν ἡμῖν οὕτω μᾶλλον φανερὸν γένοιτο. Ἐπειδὴ ἀναγκαῖον μὲν φαίνεται, ὅσα περ τυγχάνει χρήματα ὄντα, ταῦτα καὶ χρήσιμα εἶναι· τῶν δὲ χρησίμων γένος τι, ὃ καλοῦμεν χρήματα· λοιπὸν ἂν εἴη σκέψασθαι τὰ πρὸς τίνα χρείαν χρήσιμα χρῆσθαι χρήματά ἐστιν. Πάντα μὲν γὰρ ἴσως χρήσιμα, ὅσοις γε πρὸς τὴν ἐργασίαν χρώμεθα· ὥσπερ γε πάντα μὲν τὰ ψυχὴν ἔχοντα ζῶα, τῶν δὲ ζώων γένος τι καλοῦμεν ἄνθρωπον. Εἰ δή τις ἡμᾶς ἔροιτο, τίνος ἂν ἐκποδὼν ἡμῖν γενομένου οὐδὲν δεοίμεθα ἰατρικῆς οὐδὲ τῶν ταύτης ἐργαλείων, ἔχοιμ' ἂν εἰπεῖν (*) ὅτι εἰ

33. Pag. 401. B.

αἱ νόσοι ἀπαλλαγείησαν ἐκ τῶν σωμάτων, καὶ μὴ γίγνοιντο παντάπασιν, ἢ γιγνομέναι παραχρῆμα ἀπαλλάττοιντο· Ἔστιν ἄρα, ὡς ἔοικεν, ἡ ἰατρικὴ τῶν ἐπιστημῶν [ἡ] πρὸς τοῦτο χρησίμη, πρὸς τὸ νόσους ἀπαλλάττειν· εἰ δέ τις ἡμᾶς πάλιν ἔροιτο, τίνος ἂν ἡμῖν ἀπαλλαγέντος οὐδὲν δεοίμεθα χρημάτων, ἆρ᾽ ἂν ἔχοιμεν εἰπεῖν; εἰ δὲ μή, πάλιν ὡδὶ σκοπώμεθα· φέρε, εἰ οἷός τε εἴη ζῆν ἄνθρωπος ἄνευ σιτίων καὶ ποτῶν, καὶ μὴ πεινῷ μηδὲ διψῷ, ἔσθ᾽ ὅ τι ἂν ἢ αὐτῶν τούτων δέοιτο ἢ ἀργυρίου ἢ ἑτέρου τινός, ἵνα ταῦτα ἐκπορίζηται; Οὐκ ἔμοιγε δοκεῖ. Οὐκ οὖν καὶ τἆλλα κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, εἰ μὴ δεοίμεθα πρὸς τὴν τοῦ σώματος θεραπείαν, ὧν νῦν ἐνδεεῖς ἐσμεν, καὶ ἀλέας καὶ ψύχους ἐνίοτε καὶ τῶν ἄλλων ὅσων τὸ σῶμα ἐνδεὲς γιγνόμενον προσδεῖται, ἄχρηστ᾽ ἂν ἡμῖν εἴη τὰ καλούμενα χρήματα, εἰ μηδείς γε παντάπασι μηδενὸς δέοιτο τούτων, ὧν ἕνεκεν νυνὶ βουλόμεθα χρήματα ἡμῖν εἶναι, ἵνα ἐξικοίμεθα πρὸς τὰς ἐπιθυμίας καὶ τὰς ἐνδείας τοῦ σώματος, ὧν ἂν ἑκάστοτε δεώμεθα; Εἰ δ᾽ ἔστιν ἄρα πρὸς τοῦτο χρήσιμον ἡ τῶν χρημάτων χρῆσις πρὸς τὴν τοῦ σώματος θεραπείαν τῶν ἐνδειῶν, εἴ γ᾽ οὖν ἡμῖν τοῦτο ἐκ μέσου ἀναιρεθείη, οὐδὲν ἂν δεοίμεθα χρημάτων· ἴσως δ᾽ ἂν οὐδ᾽ εἴη παντάπασι χρήματα. Φαίνεται ἄρα ἡμῖν, ὡς ἔοικε, τὰ πρὸς ταύτην τὴν πραγματείαν χρήσιμα τῶν πραγμάτων, ταῦτα εἶναι χρήματα. Συνέφημεν ταῦτα εἶναι χρήματα. Οὐ μὴν ἀλλ᾽ ἐτάραττεν αὐτὸν σφόδρα τὸ λογίδιον. Τί δαὶ τὰ τοιάδε; πότερ᾽ ἂν φήσαιμεν οἷόν τ᾽ εἶναι ταὐτὸν πρᾶγμα πρὸς τὴν τοιαύτην ἐργασίαν τοτὲ μὲν χρήσιμον εἶναι, τοτὲ δὲ ἀχρεῖον; Οὐκ ἔγωγ᾽ ἂν φαίην· ἀλλ᾽ εἴ τι δεοίμεθα τούτου, πρὸς τὴν αὐτὴν ἐργασίαν καὶ χρή-

σιμόν μοι δοκεῖ εἶναι· εἰ δὲ μὴ, οὔ. Οὐκ οὖν εἰ ἄνευ πυρὸς οἷοί τε ἦμεν ἀνδριάντα χαλκοῦν ἐργάσασθαι, οὐδὲ ἂν δεοίμεθα πυρὸς πρός γε τὴν τούτου ἐργασίαν· εἰ δὲ μὴ δεοίμεθα, οὐδ᾽ ἂν χρήσιμον ἡμῖν εἴη. Ὁ αὐτὸς δὲ λόγος καὶ περὶ τῶν ἄλλων. Φαίνεται. Οὐκ οὖν ὅσων ἄνευ οἷόν τε γίγνεσθαί τι, οὐδὲν ἂν τούτων ἡμῖν χρήσιμον φαίνοιτο πρός γε τοῦτο. Οὐ γάρ. Οὐκ οὖν εἴ ποτε φαινοίμεθα οἷοί τε ὄντες ἄνευ ἀργυρίου καὶ χρυσίου, καὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων, (οἷς μὴ αὐτοῖς χρώμεθα πρὸς τὸ σῶμα, ὥσπερ σίτοις καὶ ποτοῖς καὶ ἱματίοις καὶ στρώμασι καὶ οἰκίαις,) παύειν τὰς τοῦ σώματος ἐνδείας, ὥστε μηκέτι δεῖσθαι, οὐκ ἂν ἡμῖν οὐδὲ χρήσιμα γένοιτο πρός γε τοῦτο τἀργύριόν τε καὶ τὸ χρυσίον καὶ τἆλλα τὰ τοιαῦτα, εἴπερ ποτὲ καὶ ἄνευ τούτων οἷόν τε γίγνεσθαι. Οὐ γάρ. Οὐκ ἂν ἄρα οὐδ᾽ ἂν χρήματα ἡμῖν ταῦτα φανείη, εἰ μηδὲν χρήσιμα· ἀλλὰ ταῦτ᾽ ἂν εἴη, οἷς τὰ χρήσιμα οἷοί τέ ἐσμεν ἐκπορίζεσθαι.

34. Ἐν τῷ αὐτῷ.

Μάλιστα δ᾽ ἂν ἴσως καὶ τοῦτο ὧδε θεωρηθείη, εἴ τις αὐτὸν πρὸς αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον παραβάλλων σκοποῖτο, ὁποτέρα τῶν ἕξεων βελτίων, πότερον ὅταν τύχῃ νοσῶν, ἢ ὅταν ὑγιαίνων. Ἀλλὰ τοῦτό γ᾽, ἔφη, οὐ πολλῆς τινος τῆς σκέψεως δεῖται. Ἴσως γὰρ, ἦν δ᾽ ἐγὼ, παντὶ ἀνθρώπῳ εὔπορον γνῶναι, ὅτι ἡ τοῦ ὑγιαίνοντος ἕξις κρείττων ἐστὶ τῆς τοῦ κάμνοντος. (*) Τί δέ; ποτέρον τυγχάνομεν πλειόνων τε καὶ μᾶλλον παντοδαπῶν δεόμενοι, ὅταν κάμνωμεν, ἢ ὅταν ὑγιαίνωμεν; Ὅταν κάμνωμεν. Ὅταν ἄρα αὐτοὶ ἑαυτῶν τυγχάνωμεν φαυλότατα διακείμενοι, τότε σφόδρα τε καὶ πλείστων τὰ πρὸς τὰς

34. Pag. 405. C.

ἡδονὰς τὰς διὰ τοῦ σώματος ἐν ἐπιθυμίαις τε καὶ δεήσεσίν ἐσμεν; Οὕτως. Οὐκ οὖν κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον ὥσπερ αὐτὸς ἑαυτοῦ τότε φαίνεται βέλτιστα ἔχων, ὅταν ἐλαχίστων τῶν τοιούτων δέηται, οὕτω πάλιν καὶ δυοῖν ὄντοιν, εἰ ὁ μὲν τυγχάνει σφόδρα τε καὶ πολλῶν ἐν ἐπιθυμίᾳ τε καὶ δεήσει ὢν, ὁ δὲ ὀλίγων τε καὶ ἥσυχος, οἷον τὰ τοιάδε, ὅσοι τῶν ἀνθρώπων τυγχάνουσι κυβευταὶ ὄντες, οἱ δὲ οἰνόφλυγες, ἕτεροι δὲ γαστρίμαργοι. Ἅπαντα γὰρ ταῦτα οὐδὲν ἕτερον τυγχάνει ὄντα ἢ ἐπιθυμίαι. Σφόδρα γε. Αἱ δ᾽ ἐπιθυμίαι πᾶσαι οὐδὲν ἕτερον ἢ ἔνδειαί τινων. Οἱ οὖν πλεῖστα τούτων πεπονθότες ἄνθρωποι, ἐν μοχθηροτέρᾳ ἕξει εἰσὶ τῶν μηδὲν ἢ ὡς ἐλάχιστα τοιαῦτα πεπονθότων. Πάνυ μὲν οὖν ἔγωγε καὶ σφόδρα μοχθηροὺς τοὺς τοιούτους ὑπολαμβάνω εἶναι καὶ ὅσῳ ἂν μᾶλλον τοιούτους, τοσούτῳ καὶ μοχθηροτέρους.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΒΙΟΥ, ΟΤΙ ΒΡΑΧΥΣ ΚΑΙ ΕΥΤΕΛΗΣ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΔΩΝ ΑΝΑΜΕΣΤΟΣ. ϟΗ.

1. Σοφοκλέους.

Ὦ θνητὸν ἀνδρῶν καὶ ταλαίπωρον γένος,
ὡς οὐδέν ἐσμεν, πλὴν σκιαῖς ἐοικότες
βάρος περισσὸν γῆς ἀναστρωφώμενοι.

2. Σοφοκλῆς Αἴαντι.

Ὁρῶ γὰρ ἡμᾶς οὐδὲν ὄντας ἄλλο πλὴν
εἴδωλ᾽, ὅσοι περ ζῶμεν, ἢ κούφην σκιάν.

3. Φιλήμονος.

1. Fr. inc. 682. 2. V. 125. 3. Cleric. p. 352.

Τοιοῦτος ὁ βίος ἐστὶν ἀνθρώπου, γύναι·
εὐφραινόμεσθ' ἔλαττον ἢ λυπούμεθα.

4. Εὐριπίδου Μελεάγρῳ.

Τοὺς ζῶντας εὖ δρᾷ κατθανὼν οὐδεὶς ἀνήρ.
γῆ καὶ σκιά, τὸ μηδὲν εἰς οὐδὲν βλέπει.

5. Φιλήμονος.

Οὐκ ἂν δύναιο μὴ γενέσθαι, δέσποτα,
ἄνθρωπος, ὢν ἄνθρωπος· ἄλλως οὖν βοᾷς·
τὸν ζῶντ' ἀνάγκη πόλλ' ἔχειν ἐστὶν κακά.

6. Διφίλου.

Ἄνθρωπός εἰμι, τοῦτο δ' αὐτὸ τῷ βίῳ
πρόφασιν μεγίστην εἰς τὸ λυπεῖσθαι φέρει.

7. Μενάνδρου.

Ἄνθρωπος· ἱκανὴ πρόφασις εἰς τὸ δυστυχεῖν.

8. Μενάνδρου.

Ἅπαντα τὰ ζῷ' ἔστι μακαριώτατα,
καὶ νοῦν ἔχοντα μᾶλλον ἀνθρώπου πολύ.
τὸν ὄνον ὁρᾶν ἔξεστι πρῶτα τουτονί.
οὗτος κακοδαίμων ἐστὶν ὁμολογουμένως.
τούτῳ κακὸν δι' αὑτὸν οὐδὲν γίγνεται·
ἃ δ' ἡ φύσις δέδωκεν [αὐτῷ,] ταῦτ' ἔχει.
ἡμεῖς δὲ χωρὶς τῶν ἀναγκαίων κακῶν
αὐτοὶ παρ' αὑτῶν ἕτερα προσπορίζομεν.
λυπούμεθ', ἂν πτάρῃ τις· ἂν εἴπῃ κακῶς,
ὀργιζόμεθ'· ἂν ἴδῃ τις ἐνύπνιον σφόδρα,
φοβούμεθ'· ἂν γλαὺξ ἀνακράγῃ, δεδοίκαμεν.
(*) ἀγωνίαι, δόξαι, φιλοτιμίαι, νόμοι,
ἅπαντα ταῦτ' ἐπίθετα τῇ φύσει κακά.

9. Σωτάδου.

4. Fr. 20, 5. Cleric. p. 352. 7. 8. Cleric. p. 244.

Αὐτὸς γὰρ ἐὼν παντογενὴς ὁ πάντα γεννῶν
οὐ κρίνει δικαίως τὰ κατ' ἄνθρωπον ἕκαστον.
καὶ γὰρ κατὰ γαῖαν τὰ κακὰ πέφυκεν ἀεί·
καὶ τοῖς μεγάλοις ἀεὶ κακοῖς γέγηθ' ὁ κόσμος.
ὅτι πάντες, ὅσοι περισσὸν ἠθέλησαν εὑρεῖν
ἢ μηχανικὸν ποίημα ἢ σοφὸν μάθημα,
οὗτοι κακὸν εἰς τὸν θάνατον τέλος ἐποίησαν,
ὑπὸ τοῦ γεννήτορος κόσμου κακῶς παθόντες.
Σωκράτην ὁ κόσμος πεποίηκεν σοφὸν εἶναι,
καὶ κακῶς ἀνεῖλεν τὸν Σωκράτην ὁ κόσμος,
ἐν τῇ φυλακῇ κώνειον ὅτι πιὼν τέθνηκε.
πουλύποδα φαγὼν ὁ Διογένης ὠμὸν τέθνηκεν.
Αἰσχύλῳ γράφοντι ἐπιπέπτωκε χελώνη.
Σοφοκλῆς ῥᾶγα φαγὼν σταφυλῆς, πνιγεὶς τέθνηκε.
κύνες οἱ κατὰ Θρᾴκην Εὐριπίδην ἔτρωγον.
τὸν θεῖον Ὅμηρον λιμὸς κατεδαπάνησεν.

40. Τοῦ αὐτοῦ.

Ἀγαθὸς, εὐφυὴς καὶ δίκαιος, εὐτυχὴς ὃς ἐὰν ᾖ,
τοῦ φθόνου λαβεῖν δεῖ μερίδα, μῶμον ἔχειν δεῖ.
πλουτεῖ τις ἄγαν, ἀλλὰ πάθος παρέλαβεν αὐτόν.
εὐσεβής τίς ἐστι, πενίαν δέδωκεν αὐτῷ.
μέγας ἐστὶ τεχνίτης τις, ἀτυχῆ πεποίηκεν αὐτόν.
κἂν ἐπὶ τὸ μέγιστον δίκαιος κριτὴς ὑπάρχῃ,
δεῖ τὸν φύσει νικώμενον, ἄδικον αὐτὸν εἰπεῖν.
πλούσιός τίς ἐστι, τὸ μέγα πτῶμα φοβεῖται.
ἰσχυρὸς ὑπάρχει, νόσου πεῖραν εὐλαβεῖται.
ἡμέρας μιᾶς ἀλυπία μέγ' ἐστὶ κέρδος.
τί γάρ ἐσμεν ὅλως ἢ ποταπῆς γεγόναμεν ὕλης;
στόχασαι κατὰ σεαυτὸν τὸ βιωτικὸν νοήσας,
ἐκ τίνος ἐγένου καὶ τίς εἶ καὶ τίς πάλι γένῃ.

11. *Μενάνδρου.*

Τυφλόν γε καὶ δύστηνον ἀνθρώπου βίος.

12. *Εὔφρονος Διδύμων.*

Ὦ Ζεῦ, τί ποθ᾽ ἡμῖν δοὺς χρόνον τοῦ ζῆν βραχὺν πλέκειν ἀλύπως τοῦτον ἡμᾶς οὐκ ἐᾷς;

13. *Μιμνέρμου.*

Ἡμεῖς δ᾽ οἷά τε φύλλα φύει πολυάνθεμος ὥρη
ἔαρος, ὅτ᾽ αἶψ᾽ αὐγὴ αὔξεται ἠελίου,
τοῖς ἴκελοι, πήχυιον ἐπὶ χρόνον ἄνθεσιν ἥβης
τερπόμεθα, πρὸς θεῶν εἰδότες οὔτε κακὸν
οὔτ᾽ ἀγαθόν· κῆρες δὲ παρεστήκασι μέλαιναι
ἡ μὲν ἔχουσα τέλος γήραος ἀργαλέου,
ἡ δ᾽ ἑτέρη θανάτοιο· μίνυνθα δὲ γίγνεται ἥβης
καρπὸς, ὅσον τ᾽ ἐπὶ γῆν κίδναται ἠέλιος.
αὐτὰρ ἐπὴν δὴ τοῦτο τέλος παραμείψεται ὥρης,
αὐτίκα δὴ τεθνάναι βέλτιον ἢ βίοτος.
πολλὰ γὰρ ἐν θυμῷ κακὰ γίγνεται, ἄλλοτε τ᾽ οἶκος
τρυχοῦται, πενίης δ᾽ ἔργ᾽ ὀδυνηρὰ πέλει.
ἄλλος δ᾽ αὖ παίδων ἐπιδεύεται, ὧν τε μάλιστα
(*) ἱμείρων κατὰ γῆς ἔρχεται εἰς ἀΐδην.
ἄλλος νοῦσον ἔχει θυμοφθόρον, οὐδέ τίς ἐστιν
ἀνθρώπων, ᾧ Ζεὺς μὴ κακὰ πολλὰ διδῷ.

14. *Φιλήμονος.*

Ὦ τρισμακάρια πάντα καὶ τρισόλβια
τὰ θηρί᾽, οἷς οὐκ ἔστι περὶ τούτων λόγος
οὔτ᾽ εἰς ἔλεγχον οὐδὲν αὐτῶν ἔρχεται,
οὔτ᾽ ἄλλο τοιοῦτ᾽ οὐδέν ἐστ᾽ αὐτοῖς κακὸν
ἐπακτόν· ἣν δ᾽ ἂν εἰσενέγκηται φύσιν
ἕκαστον, εὐθὺς καὶ νόμον ταύτην ἔχει.

11. Cleric. p. 246. 14. Cleric. p. 352.

ἡμεῖς δ' ἄβιωτον ζῶμεν ἄνθρωποι βίον,
δουλεύομεν δόξαισιν εὑρόντες νόμους·
προγόνοισιν, ἐγγόνοισιν οὐκ ἔστ' ἀποτυχεῖν
κακοῦ· πρόφασιν δ' ἀεί τιν' ἐξευρίσκομεν.

15. Σιμωνίδου.

Οὐδὲ γὰρ οἳ πρότερόν ποτ' ἐπέλοντο
θεῶν δ' ἐξ ἀνάκτων ἐγένοντο υἷες
ἡμίθεοι, ἄπονον οὐδὲ ἄφθιτον
οὐδ' ἀκίνδυνον βίον ἐς γῆρας ἐξίκοντο τελέσαντες.

16. Σιμωνίδου.

Ὦ παῖ, τέλος μὲν Ζεὺς ἔχει βαρύκτυπος
πάντων, ὅσ' ἔστι, καὶ τίθησ' ὅπη θέλει.
νοῦς δ' οὐκ ἐπ' ἀνθρώποισιν· ἀλλ' ἐφήμεροι
ἀεὶ βροτοὶ δὴ ζῶμεν, οὐδὲν εἰδότες
ὅπως ἕκαστον ἐκτελευτήσει θεός.
ἐλπὶς δὲ πάντας κἀπιπειθείη τρέφει,
ἄπρηκτον ὁρμαίνοντας· οἱ μὲν ἡμέρην
μένουσιν ἐλθεῖν, οἱ δ' ἐτέων περιτροπάς.
νέωτα δ' οὐδεὶς ὅστις οὐ δοκέει βροτῶν,
πλούτῳ τε κἀγαθοῖσιν ἵξεσθαι φίλος.
φθάνει δὲ τὸν μὲν γῆρας ἄζηλον λαβὸν
πρὶν τέρμ' ἵκηται, τοὺς δὲ δύστηνοι νόσοι
φθείρουσι θνητῶν, τοὺς δ' Ἄρεϊ δεδμημένους
πέμπει μελαίνης Ἀΐδης ὑπὸ χθονός,
οἱ δ' ἐν θαλάσσῃ λαίλαπι κλονεύμενοι
καὶ κύμασιν πολλοῖσι πορφυρῆς ἁλὸς
θνήσκουσιν, εὖτ' ἂν μὴ δυνήσωνται ζόειν,
οἳ δ' ἀγχόνην ἅψαντο δυστήνῳ μόρῳ
καὐτάγρετοι λείπουσιν ἡλίου φάος.
οὕτω κακῶν ἄπ' οὐδὲν, ἀλλὰ μυρίαι

βροτοῖσι κῆρες κἀνεπίφραστοι δύαι
καὶ πήματ' ἐστίν· εἰ δέ μοι πιθοίατο,
οὐκ ἂν κακῶν ἐρῷμεν οὐδ' ἐπ' ἄλγεσι
κακοῖς ἔχοντες θυμὸν αἰκιζοίμεθα.

17. Φιλήμονος.

Πολύ γ' ἐστὶ πάντων ζῶον ἀθλιώτατον
ἄνθρωπος, εἴ τις ἐξετάζοι κατὰ τρόπον.
τὸν γὰρ βίον περίεργον εἰς τὰ πάντ' ἔχων,
ἀπορεῖ τὰ πλεῖστα διὰ τέλους πονεῖ τ' ἀεί.
καὶ τοῖς μὲν ἄλλοις πᾶσιν ἡ γῆ θηρίοις
ἑκοῦσα παρέχει τὴν καθ' ἡμέραν τροφήν,
(*) αὐτὴ πορίζουσ' οὐ λαβοῦσα· πάνυ μόλις
ὥσπερ τὸ κατὰ χρέος κεφάλαιον ἀποδίδει
τὸ σπέρμα, τοὺς τόκους δ' ἀνευρίσκουσ' ἀεὶ
πρόφασίν τιν' αὐχμὸν ἢ πάχνην ἀποστερεῖ·
καὶ δὴ τυχὸν μὲν διὰ τὸ παρέχειν πράγματα
μόνους ἐν αὐτῇ, καὶ ποιεῖν τἄνω κάτω,
ταύτην παρ' ἡμῶν λαμβάνει τιμωρίαν.

18. Βάθωνος ἐξ Αἰτωλοῦ.

Ἄνθρωπος ὢν ἔπταικας, ἐν δὲ τῷ βίῳ
τέρας ἐστὶν, εἴ τις εὐτύχηκε διὰ βίου.

19. Μενάνδρου.

Ὁ πάντα βουληθεὶς ἂν ἄνθρωπος πονεῖν,
πᾶς ἂν γένοιτο πλούσιος τρόπον οὗτος
πάλιν φιλόσοφός τινι μαθήσει χρώμενος·
τὸ σῶμ' ὑγιαίνει τινὰ δίαιταν προσφέρων.
πλὴν ἕν τι τῶν πάντων ἀδύνατον ἦν ἄρα
εὑρεῖν, δι' οὗ τρόπου τις οὐ λυπήσεται.

17. Cleric. p. 354. 19. Cleric. p. 246.

οὐ γὰρ τὸ μὴ πράττειν κατὰ νοῦν ἔχει μόνον
λύπην, παρέχει δὲ φροντίδας καὶ τἀγαθά.

20. Φιλήμονος Ἐφήβῳ.

Οὐ τοῖς πλέουσι τὴν θάλατταν γίγνεται
μόνοισι χειμών, ὡς ἔοικεν, ἀλλὰ καὶ
τοῖς περιπατοῦσί που, Λάχης, ἐν τῇ στοᾷ,
καὶ τοῖς μένουσιν ἔνδον ἐν ταῖς οἰκίαις.
χ᾽ οἱ μὲν πλέοντες ἐνίοθ᾽ ἡμέραν μίαν
ἢ νύκτα χειμασθέντες, εἶτ᾽ ἐκ τοῦ κακοῦ
σωτηρίας ἐπέτυχον, ἢ τὸ πνεῦμα γὰρ
αὐτοὺς τὸ σῶζον ἦκεν ἢ ᾽φάνη λιμήν.
ἐμοὶ δὲ τοῦτ᾽ οὐκ ἔστιν, οὐκ ἐς ἡμέραν
χειμάζομαι μίαν γὰρ, εἰς τὸ ζῆν δ᾽ ὅλον·
ἀεὶ τὸ λυπεῖσθαι δὲ μεῖζον γίγνεται.

21. Εὐριπίδου Θυέστου.

Εἰ δ᾽ ἄτερ πόνων
δοκεῖς ἔσεσθαι, μωρὸς εἶ, θνητὸς γεγώς.

22. Εὐριπίδου Ἀλκμήνης.

Ἀλλ᾽ ἡμέρα τοι πολλὰ καὶ μέλαινα νὺξ
τίκτει βροτοῖς.

23. Σοφοκλέους Μυσῶν.

Ἄμοχθος γὰρ οὐδείς, ὁ δ᾽ ἥκιστα ἔχων μακάρτατος.

24. Σόλωνος.

Οὐδὲ μάκαρ οὐδεὶς πέλεται βροτὸς, ἀλλὰ πονηροὶ
πάντες, ὅσους θνητοὺς ἠέλιος καθορᾷ.

25. Βακχυλίδου Προσῳδιῶν.

Πάντεσσι θνατοῖσι δαίμων ἐπέταξε πόνους ἄλλοισιν
ἄλλους.

26. Τοῦ αὐτοῦ Ἐπινικῶν.

20. Cleric. p. 304. 22. Fr. 15. 23. Fr. 359.

Οὐ γάρ τις ἐπιχθονίων πάντα γ' εὐδαίμων ἔφυ.

27. Ἐν τῷ αὐτῷ.

Θνατοῖσι μὴ φῦναι φέριστον, μηδ' ἀελίου
προσιδεῖν φέγγος, ὄλβιος δὲ οὐδεὶς βροτῶν πάντα χρόνον.

28. Ἡρώδα Μιμιάμβων.

Ὡς οἰκίην οὐκ ἔστιν εὐμαρέως εὑρεῖν
ἄνευ κακῶν ζώουσαν· ὃς δ' ἔχει μεῖον,
τούτου τι μεῖζον τοῦ ἑτέρου δοκεῖ πρήσσειν.

29. Σιμωνίδου.

Ἓν δὲ τὸ κάλλιστον Χῖος ἔειπεν ἀνήρ·
οἵη περ φύλλων γενεὴ, τοιήδε καὶ ἀνδρῶν.
παῦροί μιν θνητῶν οὔασι δεξάμενοι
στέρνοις ἐγκατέθεντο· πάρεστι γὰρ ἐλπὶς ἑκάστῳ
(*) ἀνδρῶν, ἥτε νέων στήθεσιν ἐμφύεται.
θνητῶν δ' ὄφρα τις ἄνθος ἔχῃ πολυήρατον ἥβης,
κοῦφον ἔχων θυμὸν πόλλ' ἀτέλεστα νοεῖ.
οὔτε γὰρ ἐλπίδ' ἔχει γηρασσέμεν οὐδὲ θανεῖσθαι,
οὐδ' ὑγιὴς ὅταν ᾖ, φροντίδ' ἔχει καμάτου.
νηπίοις ταύτῃ κεῖται νόος, οὐδὲ ἴσασιν
ὡς χρόνος ἔσθ' ἥβης καὶ βιότου ὀλίγος
θνητοῖς· ἀλλὰ σὺ ταῦτα μαθὼν βιότου ποτὶ τέρμα
ψυχῇ τῶν ἀγαθῶν τλῆθι χαριζόμενος.

30. Διονυσίου τοῦ τυράννου Ἀλκμήνης.

Εἰ δ' ἀξιοῖς σοι μηδὲν ἀλγεινόν ποτε
μηδὲν ἔσεσθαι, μακαρίως ἔχεις φρενῶν·
θεῶν γὰρ ἕξειν βίοτον οὐ θνητῶν δοκεῖς.

31. Εὐριπίδου Ἀνδρομέδας.

Χρήμασιν γὰρ εὐτυχῶ,
ταῖς συμφοραῖσι δ', ὡς ὁρᾷς, οὐκ εὐτυχῶ.

31. Fr. 21.

32. Τοῦ αὐτοῦ Αἰόλου.

Γλυκεῖα γάρ μοι φροντὶς οὐδαμῆ βίου.

33. Ἡσιόδου Ἔργων.

Πλείη μὲν γὰρ γαῖα κακῶν, πλείη δὲ θάλασσα.
νοῦσοι δ' ἀνθρώποισιν ἐφ' ἡμέρῃ, αἳ δ' ἐπὶ νυκτὶ
αὐτόματοι φοιτῶσι κακὰ θνητοῖσι φέρουσαι.

34. Εὐριπίδου Ἀντιόπης.

Φεῦ φεῦ, βρότειαι πημάτων ὅσαι τύχαι,
ὅσαι τε μορφαὶ, τέρμα δ' οὐκ εἴποι τις ἄν.

*35. Σοφοκλέους Οἰδίποδι τυράννῳ.

Τίς γὰρ τίς ἀνὴρ πλέον
τᾶς εὐδαιμονίας φέρει,
ἢ τοσοῦτον ὅσον δοκεῖν,
καὶ δόξαντ' ἀποκλῖναι;

36. Εὐριπίδου Ἀντιόπης.

Πόλλ' ἔστιν ἀνθρώποισιν, ὦ ξένοι, κακά.

37. Μενάνδρου.

Ἄνευ κακῶν γὰρ οἰκίαν οἰκουμένην
οὐκ ἔστιν εὑρεῖν, ἀλλὰ τοῖς μὲν ἡ τύχη
τούτων δίδωσιν ἀφθονίαν, τοῖς δ' οἱ τρόποι.

38. Εὐριπίδου Ἀντιόπης.

Ἔχει λόγον καὶ τοῦτο· τῶν πολλῶν βροτῶν
δεῖ τοὺς μὲν εἶναι δυστυχεῖς, τοὺς δ' εὐτυχεῖς.

39. Εὐριπίδου Βελλεροφόντου.

Ἐγὼ τὸ μὲν δὴ πανταχοῦ θρυλλούμενον,
κράτιστον εἶναί φημι μὴ φῦναι βροτῷ.

40. Εὐριπίδου Εὐρυσθέως.

32. Fr. 22. 33. V. 101. 34. Fr. 41. 35. V. 489. 36. Fr. 42. 37. Cleric. p. 246. 38. Fr. 43. 39. Fr. 20. 40. Fr. 7.

Οὐκ οἶδ' ὅτῳ χρὴ κανόνι τὰς βροτῶν τύχας
ὀρθῶς ἀθρήσαντ' εἰδέναι τὸ δραστέον.

41. *Εὐριπίδου Ἰφιγενείας.*

Πολλαί γε πολλοῖς εἰσι συμφοραὶ βροτοῖς,
μορφαῖς δὲ διαφέρουσιν, ἓν δ' ἂν εὐτυχὲς
μόλις ποτ' ἐξεύροι τις ἀνθρώπου βίῳ.

42. *Εὐριπίδου Ὀρέστης.*

Οὐκ ἔστιν οὐδὲν δεινὸν, ὧδ' εἰπεῖν ἔπος.
οὐδὲ πάθος οὐδὲ συμφορὰ θεήλατος,
ἧς οὐκ ἂν ἄραιτ' ἄχθος ἀνθρώπου φύσις.

43. *Σοφοκλέους.*

Οὐ γὰρ θέμις ζῆν πλὴν θεοῖς ἄνευ κακῶν.

44. *Ὦ δαῖμον, ὡς οὐκ ἔστ' ἀποστροφὴ βροτοῖς*
τῶν ἐμφύτων τε καὶ θεηλάτων κακῶν.

45. *Σοφοκλέους Τηρεῖ.*

Τὰν δ' ἀνθρώπου ζωὰν ποικιλομήτιδες ἆται
(*) *πημάτων πάσαις μεταλλάσσουσιν ὥραις.*

46. *Ζώοι τις ἀνθρώπων τὸ κατ' ἦμαρ, ὅπως ἥδιστα πορσύνων,*
τὸ δ' ἐς αὔριον αἰεὶ τυφλὸν ἕρπει.

47. *Εὐριπίδου Πρωτεσίλαος.*

Οὐ θαῦμ' ἔλεξας, θνητὸν ὄντα δυστυχεῖν.

48. *Σοφοκλῆς Αἴαντι.*

Ἄνθρωπός ἐστι πνεῦμα καὶ σκιὰ μόνον.

49. *Αἰσχύλου.*

Τὸ γὰρ βρότειον σπέρμ' ἐφήμερα φρονεῖ,
καὶ πιστὸν οὐδὲν μᾶλλον ἢ καπνοῦ σκιά.

41. Locus est ex Ione 381. 42. Init. 43. Fr. inc. 683. 44 Fr. inc. 684. 45. Fr. 519. 46. Soph. Fr. inc. 685. 47. Fr. 4. 48. Ai. Locr. Fr. 13. 49. Fr. 282.

50. Ὁμήρου.

Ὡς γὰρ ἐπεκλώσαντο θεοὶ δειλοῖσι βροτοῖσι,
ζώειν ἀχνυμένοις.

51. Τοῦ αὐτοῦ.

Οὐ μὲν γάρ τί ποτ' ἐστὶν ὀϊζυρώτερον ἀνδρὸς,
πάντων ὅσσα τε γαῖαν ἐπιπνείει τε καὶ ἕρπει.

52. Τοῦ αὐτοῦ.

Τί γὰρ δὴ δεῖ θνητῶν ἕνεκα πτολεμίζειν
δειλῶν; οἳ φύλλοισιν ἐοικότες, ἄλλοτε μέν τε
ζαφλεγέες τελέθουσιν ἀρούρης καρπὸν ἔδοντες,
ἄλλοτε δὲ φθινύθουσιν ἀκήριοι, οὐδέ τις ἀλκή.

53. Μενάνδρου Συναριστώσαις.

Τρισάθλιόν γε καὶ ταλαίπωρον φύσει
πολλῶν τε μεστόν ἐστι τὸ ζῆν φροντίδων.

54. Μενάνδρου Κιθαριστῇ.

Ἆρ' ἐστὶ συγγενές τι λύπη καὶ βίος.

55. Θεόγνιδος.

Οὔ τι μάλ' ἀνθρώποις καταθύμια πάντα τελεῖται·
  πολλῷ γὰρ θνητῶν κρέσσονες ἀθάνατοι.

56. Ἀντιφῶντος.

Εὐκατηγόρητος πᾶς ὁ βίος θαυμαστῶς, ὦ μακάριε, καὶ οὐδὲν ἔχων περιττὸν οὐδὲ μέγα καὶ σεμνόν, ἀλλὰ ταῦτα μικρὰ καὶ ἀσθενῆ καὶ ὀλιγοχρόνια καὶ ἀναμεμιγμένα λύπαις μεγάλαις.

57. Ποσιδίππου.

Ποίην τις βιότοιο τάμῃ τρίβον; εἰν ἀγορῇ μὲν
  νείκεα καὶ χαλεπαὶ πρήξιες, ἐν δὲ δόμοις
φροντίδες, ἐν δ' ἀγροῖς καμάτων ἅλις, ἐν δὲ θαλάσσῃ

50. Il. XXIV. 525. 51. Il. XVII. 446. 52. Il. XXI. 463. 53. Cleric. p. 168. 54. Cleric. p. 104. 55. V. 617.

τάρβος, ἐπὶ ξείνης δ' ἢν μὲν ἔχῃς τι δέος,
ἢν δ' ἀπορῇς, ἀνιαρόν· ἔχεις γάμον, οὐκ ἀμέριμνος
ἔσσεαι· οὐ γαμέεις, ζῇσῃ ἐρημότερος.
τέκνα πόνοι, πήρωσις ἄπαις βίος, αἱ νεότητες
ἄφρονες, αἱ πολιαὶ δ' ἔμπαλιν ἀδρανέες.
ἦν ἄρα τῶν πάντων τόδε λώϊον, ἢε γενέσθαι
μήποτε ἢε θανεῖν αὐτίκα τικτόμενον.

58. *Δημοκρίτου.*

(*) Διζημένοισι τἀγαθὰ μόλις παραγίγνεται, τὰ δὲ κακὰ καὶ μὴ διζημένοισι.

59. *Σιμωνίδου.*

Σιμωνίδης ἐρωτηθεὶς, πόσον χρόνον βιῴη, Χρόνον, εἶπεν, ὀλίγον, ἔτη δὲ πολλά.

60. *Ἀριστοτέλους.*

Τί γάρ ἐστιν ἄνθρωπος; Ἀσθενείας ὑπόδειγμα, καιροῦ λάφυρον, τύχης παίγνιον, μεταπτώσεως εἰκὼν, φθόνου καὶ συμφορᾶς πλάστιγξ, τὸ δὲ λοιπὸν φλέγμα καὶ χολή.

61. *Δημοκρίτου.*

Ἅπαντες ἄνθρωποι συνειδήσει τῆς ἐν τῷ βίῳ κακοπραγμοσύνης τὸν τῆς βιοτῆς χρόνον ἐν ταραχαῖς καὶ φόβοις ταλαιπωρέουσι, ψεύδεα περὶ τοῦ μετὰ τὴν τελευτὴν μυθέοντες φόβου.

62. *Ἡροδότου.*

Αἵ γάρ τοι συμφοραὶ προσπίπτουσαι καὶ αἱ νοῦσοι συνταράττουσι καὶ βραχὺν ἐόντα μακρὸν δοκέειν εἶναι ποιεῦσι τὸν βίον· οὕτως ὁ μὲν θάνατος μοχθηρᾶς ἐούσης τῆς ζωῆς καταφυγὴ αἱρετωτάτη τῷ ἀνθρώπῳ γέγο-

62. VII. 46.

νεν· ὁ δὲ θεὸς γλυκὺν τεύξας τὸν αἰῶνα δυσξύνετος ἐν αὐτῷ εὑρίσκεται ἐών.

63. Ἀντιφῶντος.

Τὸ ζῆν ἔοικε φρουρᾷ ἐφημέρῳ τό τε μῆκος τοῦ βίου ἡμέρᾳ μιᾷ, ὡς ἔπος εἰπεῖν, ᾗ ἀναβλέψαντες πρὸς τὸ φῶς παρεγγυῶμεν τοῖς ἐπιγιγνομένοις ἑτέροις.

64. Ἡροδότου.

(*) Αἱ συμφοραὶ τῶν ἀνθρώπων ἄρχουσι καὶ οὐχ οἱ ἄνθρωποι τῶν συμφορῶν.

65. Δημοκρίτου.

Γιγνώσκειν χρεὼν ἀνθρωπίνην βιοτὴν ἀφαυρήν τε ἐοῦσαν καὶ ὀλιγοχρόνιον πολλῇσί τε κηρσὶ συμπεφυρμένην καὶ ἀμηχανίῃσιν, ὅκως ἂν πρὸς μετρίης τε κτήσιος ἐπιμελῆται καὶ μετρῆται ἐπὶ τοῖς ἀναγκαίοις ἡ ταλαιπωρίη.

66. Ἑρμολόχου.

Ἀτέκμαρτος ὁ πᾶς βίος, οὐδὲν ἔχων πιστόν, πλανᾶται συντυχίαις· ἐλπὶς δὲ φρένας παραθαρσύνει· τὸ δὲ μέλλον ἀκριβῶς οἶδεν οὐδείς, [οὐδ'] ὁ θάνατος ὅπη φέρεται· θεὸς δὲ πάντας ἐν κινδύνοις θνατοὺς κυβερνᾷ. ἀντιπνέει δὲ πολλάκις ἀτυχίας δεινή τις αὔρα.

67. Ἐκ τῶν Κλειτομάχου.

Οὐδὲν τῶν ἀνθρωπίνων βέβαιόν ἐστιν, ἀλλὰ παντα φέρεται φορᾷ τινι παραλόγῳ.

68. Ζήνωνος.

Ζήνων ἔλεγεν, οὐδενὸς ἡμᾶς οὕτω πένεσθαι, ὡς χρόνου. Βραχὺς γὰρ ὄντως ὁ βίος, ἡ δὲ τέχνη μακρὴ καὶ μᾶλλον ἡ τὰς τῆς ψυχῆς νόσους ἰάσασθαι δυναμένη.

69. Σωκράτους.

64. VII. 49. 68. Vid. Diogen. Laert. VII. 23.

Σωκράτης ἔλεγε νομίζειν ἀεὶ τοὺς θεοὺς γελᾶν ὁρῶντας τὴν τῶν ἀνθρώπων κενοσπουδίαν· μικρὰ γὰρ τὰ ἀνθρώπινα πάντα ὄντα ἴσης σπουδῆς τυγχάνειν.

70. Νεοπτολέμου.

Νεοπτόλεμον τὸν τῆς τραγῳδίας ὑποκριτὴν ἤρετό τις, τί θαυμάζοι τῶν ὑπ᾽ Αἰσχύλου λεχθέντων ἢ Σοφοκλέους ἢ Εὐριπίδου. Οὐδὲν μὲν τούτων, εἶπεν· ὃ δ᾽ αὐτὸς ἐθεάσατο ἐπὶ μείζονος σκηνῆς, Φίλιππον ἐν τοῖς τῆς θυγατρὸς Κλεοπάτρας γάμοις πομπεύσαντα καὶ τρισκαιδέκατον θεὸν ἐπικληθέντα, τῇ ἑξῆς ἐπισφαγέντα ἐν τῷ θεάτρῳ καὶ ἐῤῥιμμένον.

71. Ἱπποδάμου Πυθαγορείου ἐκ τοῦ Περὶ Πολιτείας.

Πάντα μὲν ὦν τὰ θνατὰ δι᾽ ἀνάγκαν φύσιος ἐν μεταβολαῖς κυλινδεῖται, τὰ μὲν ἀπὸ τῶν χερηόνων ἐπὶ τὰ βελτίονα μετατροπὰν λαμβάνοντα, τὰ δὲ ἀπὸ τῶν βελτιόνων ἐπὶ τὰ χερήονα. Γενόμενα γὰρ αὔξεται τὰ πράγματα καὶ αὐξηθέντα ἀκμάζει καὶ ἀκμάσαντα γηράσκει καὶ τέλος ὕστατα φθείρεται, τὰ μὲν ὑπὸ φύσιος γινόμενα δι᾽ αὐτᾶς τᾶς φύσιος ἐς τὸ ἄδηλον αὐτᾶς τερματιζόμενα καὶ πάλιν ἐκ τοῦ ἀδήλου ἐς τὸ θνατὸν ἐπισυνερχόμενα ἀμοιβᾷ γενέσιος καὶ ἀνταποδόσει φθορᾶς, κύκλον αὐταύτας ἀναποδιζοίσας· τὰ δὲ καὶ ὑπὸ ἀφροσύνας ἀνθρωπίνας, ὕβρει καὶ κόρῳ ζεσάσας. Οἶκοί τε καὶ πόλεις ὑπὸ μεγάλων εὐτυχημάτων ἀερθεῖσαι καὶ βίων βαθυπλούτων ἅμα τοῖς μακαριζομένοις ἀγαθοῖς ἐς τὸν ὄλεθρον ἔβασαν. Εἴτω δεῖ καὶ συμβαίνει πᾶσαν ἁγεμονίαν τρισὶ χρόνοις ὁρίζεσθαι, ἑνὶ μὲν καὶ πρώτῳ τῷ περιέχοντι τὰν κτᾶσιν, δευτέρῳ δὲ τῷ τὰν ἀπόλαυσιν, τελευταίῳ δὲ τῷ τὰν ἀπόλεσιν. Τοὶ μὲν γὰρ πρᾶτοι ἀτυχέες ἐόντες ἐκτήσαντο, τοὶ δὲ δεύτεροι εὐτυχέες γενό-

μενοι διέφθειραν. Τὰ μὲν οὖν ὑπὸ θεῶν διοικούμενα, ἄφθαρτα δὲ ὄντα ὑπὸ ἀφθάρτων τὸν ἀεὶ χρόνον πέφυκε σώζεσθαι, τὰ δ' ὑπ' ἀνθρώπων θνατὰ ὄντα (*) ὑπὸ θνατῶν ἐπιδέχεται ποικίλαν ἀεὶ μεταβολάν. Κόρου μὲν γὰρ καὶ ὕβριος πέρας ὄλεθρος, ἀπορίας δὲ καὶ στενοχωρίας πέρας ἀνδραγαθία βίου ἀνθρωπίνου. Τὸ καὶ ἀφ' ἑτέρων αὐτὸν περαίνεσθαι.

72. Ἐκ τῶν Τέλητος Περὶ τοῦ μὴ εἶναι τέλος ἡδονήν.

Εἰ δὲ δεῖ τὸν εὐδαίμονα βίον ἐκ τῶν πλεοναζουσῶν ἡδονῶν συγκρῖναι, οὐδεὶς, φησὶν ὁ Κράτης, εὐδαίμων γεγονὼς ἂν εἴη. Ἀλλ' εἰ θέλει τις ἐκλογίσασθαι ἐν ὅλῳ τῷ βίῳ πάσας τὰς ἡλικίας, εὑρήσει πολλῷ πλείους τὰς ἀλγηδόνας. Πρῶτον μὲν γὰρ τοῦ παντὸς χρόνου ὁ ἥμισυς ἀδιάφορος, ἐν ᾧ καθεύδω· εἶθ' ὁ πρῶτος ὁ κατὰ τὴν παιδοτροφίαν ἐπίπονος. Πεινᾷ τὸ παιδίον, ἡ δὲ τροφὸς κατακοιμίζει· διψᾷ, ἡ δὲ λούει· κοιμηθῆναι θέλει, ἡ δὲ κρόταλον ἔχουσα ψοφεῖ. Εἰ δ' ἐκπέφευγε τὴν τιτθήν, παρέλαβε πάλιν ὁ παιδαγωγὸς, παιδοτρίβης, γραμματοδιδάσκαλος, ἁρμονικὸς, ζωγράφος. Προάγει ἡλικία, προσγίγνεται ἀριθμητικὸς, γεωμέτρης, πωλοδάμνης, ὑπὸ τούτων πάντων μαστιγοῦται, ὄρθρου ἐγείρεται, σχολάσαι οὐκ ἔστιν. Ἔφηβος γέγονεν, ἔμπαλιν τὸν κοσμητὴν φοβεῖται, τὸν παιδοτρίβην, τὸν ὁπλόμαχον, τὸν γυμνασίαρχον. Ὑπὸ πάντων τούτων μαστιγοῦται, παρατηρεῖται, τραχηλίζεται. Ἐξ ἐφήβων ἐστὶ καὶ ἤδη εἴκοσι ἐτῶν, ἔτι φοβεῖται καὶ παρατηρεῖ καὶ γυμνασίαρχον καὶ στρατηγόν. Παρακοιτεῖν ὅπου δεῖ, οὗτοι παρακοιτοῦσι· φυλάττειν καὶ ἀγρυπνεῖν, οὗτοι φυλάττουσιν· εἰς τὰ πλοῖα ἐμβαίνειν, οὗτοι ἐμβαίνουσιν. Ἀνὴρ γέγονε καὶ ἀκμάζει, στρατεύεται καὶ πρεσβεύει ὑπὲρ τῆς

τὴν ἐπὶ τοὺς νέους αἵρεσιν τῆς ἐξ Ἀρείου πάγου βουλῆς· ἐπειδὰν δὲ ἀπολυθῇ τούτων, φροντίδες ἄντικρυς ὑπέδυσαν καὶ διαλογισμοὶ, τίνα τις τοῦ ζῆν ὁδὸν ἐνστήσεται· καὶ τοῖς ὕστερον χαλεποῖς ἐφάνη τὰ πρῶτα παιδιὰ καὶ νηπίων ὡς ἀληθῶς φόβητρα· στρατεῖαι γὰρ καὶ τραύματα καὶ συνεχεῖς ἀγῶνες. Εἶτα λαθὸν ὑπῆλθε τὸ γῆρας, εἰς ὃ πᾶν συῤῥεῖ τὸ τῆς φύσεως ἐπίκηρον καὶ δυσαλθές. Κἂν μή τις θᾶττον ὡς χρέος ἀποδιδῷ τὸ ζῆν, [ὡς] ὀβολοστάτις ἡ φύσις ἐπιστᾶσα ἐνεχυριάζει τοῦτο μὲν ὄψιν, τοῦτο δὲ ἀκοήν, πολλάκις δ' ἄμφω· κἂν ἐπιμένῃ τις, παρέλυσεν, ἐλωβήσατο, παρήρθρωσεν. Ἀλλὰ οἱ πολλοὶ γήρως ἀπακμάζουσι καὶ τῷ νῷ, καὶ δὶς παῖδες οἱ γέροντες κατὰ τὴν παροιμίαν. Διὰ τοῦτο καὶ οἱ θεοὶ τῶν ἀνθρωπείων ἐπιστήμονες, οὓς ἂν περὶ πλείστου ποιῶνται θᾶττον ἀπαλλάττουσι τοῦ ζῆν. Ἀγαμήδης γοῦν καὶ Τροφώνιος, οἱ δειμάμενοι τὸ Πυθοῖ τοῦ θεοῦ τέμενος, εὐξάμενοι τὸ κράτιστον αὐτοῖς γενέσθαι, κατακοιμηθέντες οὐκ [ἔτ'] ἐξανέστησαν· οἵ τε τῆς Ἀργείας ἱερείας [υἱεῖς] ὁμοίως εὐξαμένης αὐτοῖς τῆς μητρὸς γενέσθαι τι τῆς εὐσεβείας παρὰ τῆς Ἥρας γέρας, ἐπειδὴ τοῦ ζεύγους ὑστερήσαντος ὑποδύντες αὐτοὶ διήνεγκαν εἰς τὸν νεὼν τὴν μητέρα, (*) μετὰ τὴν εὐχὴν νυκτὶ μετήλλαξαν. Μακρὸν ἂν εἴη διεξιέναι τὰ τῶν ποιητῶν, οἳ στόμασι θειοτέροις τὰ περὶ τὸν βίον θεσπιῳδοῦσιν, ὡς κατοδύρονται τὸ ζῆν· ἑνὸς δὲ μόνου μνησθήσομαι τοῦ ἀξιολογωτάτου, λέγοντος,

ὡς γὰρ ἐπεκλώσαντο θεοὶ δειλοῖσι βροτοῖσι
Ζώειν ἀχνυμένοις.

καὶ,

οὐ μὲν γάρ τί ποτ' ἐστὶν ὀϊζυρώτερον ἀνδρὸς,
Πάντων ὅσσα τε γαῖαν ἐπιπνείει τε καὶ ἕρπει.

τὸν δ' Ἀμφιάραον τί φησι;

> Τὸν πέρι κῆρι φίλει Ζεύς τ' αἰγίοχος καὶ Ἀπόλλων
> Παντοίην φιλότητ', οὐδ' ἵκετο γήραος οὐδόν.

Καὶ ὁ κελεύων

> Τὸν φύντα θρηνεῖν εἰς ὅσ' ἔρχεται κακά,

[Τί σοι φαίνεται; ἀλλὰ παύομαι, μήποτε παρὰ τὴν ὑπόσχεσιν μηκύνω καὶ ἑτέρων μιμνησκόμενος.] Ποίαν δέ τις ἑλόμενος ἐπιτήδευσιν ἢ τέχνην οὐ μέμφεται καὶ τοῖς παροῦσι χαλεπαίνει; Τὰς χειρωνακτικὰς ἐπέλθωμεν καὶ βαναύσους τέχνας πονουμένων ἐκ νυκτὸς εἰς νύκτα καὶ μόλις ποριζομένων τὰ ἐπιτήδεια, κατοδυρομένων δὲ ἑαυτοὺς καὶ πᾶσαν ἀγρυπνίαν πιμπλάντων ὀλοφυρμῶν τε καὶ φροντίδων. Ἀλλὰ τὸν πλωτικὸν καταλεξώμεθα περαιούμενον διὰ τοσῶνδε κινδύνων, καθὼς ἀπεφήνατο Βίας, μήτ' ἐν τοῖς τεθνηκόσιν ὄντα μήτ' ἐν τοῖς βιοῦσιν. Ὁ γὰρ ἐπίγειος ἄνθρωπος, ὡς ἀμφίβιος, ἑαυτὸν εἰς πέλαγος ἔῤῥιψεν ἐπὶ τῇ τύχῃ γεγονὼς [πᾶς]. Ἀλλ' ἡ γεωργία γλυκύ. Δῆλον. Ἀλλ' οὐχ ὅλον, ὥς φασιν, ἕλκος, αἰεὶ λύπης πρόφασιν εὑρισκόμενον, κλαῖον νυνὶ μὲν αὐχμὸν, νυνὶ δ' ἐπομβρίαν, νυνὶ δ' ἐπίκλυσιν, νυνὶ δ' ἐρυσίβην, νυνὶ δὲ θάλπος ἄκαιρον ἢ κρυμόν; Ἀλλ' ἡ πολυτίμητος πολιτεία (πολλὰ γὰρ ὑπερβαίνω) διὰ πόσων ἐλαύνεται δεινῶν; Τὴν μὲν χαρὰν ἔχουσα φλεγμονῆς δίκην παλλομένην καὶ σφυγματώδη, τὴν δ' ἀπότευξιν ἀλγίστην καὶ θανάτων μυρίων χείρω. Τίς γὰρ ἂν εὐδαιμονήσειε πρὸς ὄχλον ζῶν, εἰ ποππυσθείη καὶ κροτηθείη δήμου παίγνιον ἐκβαλλόμενον, συριττόμενον, ζημιούμενον, θνῆσκον, [ἐλεούμενον;] Ἐπεί τοι γε, Ἀξίοχε πολιτικὲ, ποῦ τέθνηκε Μιλτιάδης; ποῦ δὲ Θεμιστοκλῆς; ποῦ δὲ Ἐφιάλτης; ποῦ δὲ πρῴην οἱ δέκα στρατηγοί;

ΠΕΡΙ ΛΥΠΗΣ, ΟΤΙ ΛΙΑΝ ΜΟΧΘΗΡΑ ΚΑΙ ΕΠΩΔΥΝΟΣ ΤΟΙΣ ΦΡΟΝΤΙΖΟΥΣΙΝ. ϟΘ.

1. *Φιλήμονος.*

Πολλῶν φύσει τοῖς πᾶσιν αἰτία κακῶν
λύπη· διὰ λύπην καὶ μανία γὰρ γίγνεται
πολλοῖσι καὶ νοσήματ' οὐκ ἰάσιμα.
αὑτούς τ' ἀνῃρήκασι διὰ λύπην τινὲς,
ἐπὰν τὸ λυποῦν πλεῖον ἢ τὸ σῶζον ᾖ.

2. *Κλεαινέτου.*

(*) *Λύπη γὰρ ὀργή τ' εἰς ἕνα ψυχῆς τόπον*
ἐλθόντα μανία τοῖς ἔχουσι γίγνεται.

3. *Φιλήμονος.*

Οἴμοι· τὸ λυπεῖσθαι γὰρ ἐπὶ τὸ ῥῆμ' ἄγει
τοῦτ' εὐθὺς, ὡς ἔοικε, τὸν λυπούμενον·
λυπουμένῳ δ' ὅταν τις ἀκολουθῶν λέγῃ
χαῖρ', ἐξ ἀνάγκης οὗτος οἰμώζειν λέγει.

4. *Εὐριπίδου.*

Ὅστις δὲ λύπας φησὶ πημαίνειν βροτοὺς,
δεῖν δ' ἀγχονῶν τε καὶ πετρῶν ῥιπτεῖν ἄπο,
οὐκ ἐν σοφοῖσίν ἐστιν· εὐχέσθω δ' ὅμως
ἄπειρος εἶναι τῆς νόσου ταύτης ἀεί.

5. *Φιλήμονος.*

Οὕτως ὅταν ἐμπέσῃ τις εἰς τὸν νοῦν φόβος,
κἂν τοῦ καθεύδειν οὗτος οὐκ ἐξέρχεται.

6. *Νόσον πολὺ κρεῖττόν ἐστιν ἢ λύπην φέρειν.*

7. *Μενάνδρου.*

1. Cleric. p. 354. 3. Cleric. p. 290. 4. Fr. inc. 90. 5. Cleric. p. 354. 7. Cleric. p. 246.

Οὐκ ἔστι λύπης, ἄν περ ὀρθῶς τις σκοπῇ,
ἄλγημα μεῖζον τῶν ἐν ἀνθρώποις φύσει.

8. Εὐριπίδου Οἰνομάῳ.

Ἔνεστι πάντων πρῶτον εἰδέναι τουτὶ,
φέρειν τὰ συμπίπτοντα μὴ παλιγκότως.
χοὗτός γ᾽ ἀνὴρ ἄριστος, αἵ τε συμφοραὶ
ἧσσον δάκνουσιν· ἀλλὰ ταῦτα γὰρ λέγειν
ἐπιστάμεσθα, δρᾶν δ᾽ ἀμηχάνως ἔχει.

9. Ἀλέξιδος.

Λύπη μανίας κοινωνίαν ἔχει τινά.

10. Εὐριπίδου.

Λῦπαι γὰρ ἀνθρώποισι τίκτουσιν νόσους.

11. Εὐριπίδου Ἀνδρομέδα.

Ἥπου τὸ μέλλον ἐκφοβεῖ καθ᾽ ἡμέραν,
ὡς τοῦ γε πάσχειν τοὐπιὸν μεῖζον κακόν.

12. Εὐριπίδου Ἀντιόπης.

Φρονῷ δ᾽ ἃ πάσχω, καὶ τόδ᾽ οὐ σμικρὸν κακόν.
τὸ μὴ εἰδέναι γὰρ ἡδονὴν ἔχει τινὰ
νοσοῦντα· κέρδος δ᾽ ἐν κακοῖς ἀγνωσία.

13. Ὤικτειρ᾽ ἀκούσας· οἰκτρὰ γὰρ τὰ δυστυχῆ
βροτοῖς ἅπασι, κἂν θυραῖος ὢν κυρῇ.

14. Ἄνθρωπος ὢν
οὐδεὶς ἄλυπος τὸν βίον διήγαγεν,
οὐδὲ μέχρι τέλους ἔμεινεν εὐτυχῶν.

15. Εὐριπίδου Ὀρέστης.

Λύπη μάλιστά γ᾽ ἥ διαφθείρουσά με.
δεινὴ γὰρ ἡ θεὸς, ἀλλ᾽ ὅμως ἰάσιμος.

16. Εὐριπίδου Ἀλκμήνῃ.

8. Fr. 3. 10. Fr. inc. 91. 11. Fr. 22. 12. Fr. 7. 13 Andromach. 422. 15. V. 399. 16. Fr. 10.

Ἀλλ' οὐ γὰρ ὀρθῶς ταῦτα, γενναίως ἴσως
ἔπραξας· αἰνεῖσθαι δὲ δυστυχῶν ἐγὼ
μισῶ· λογισμὸς γὰρ τοὔργον οὐ νικᾷ ποτε.

17. Ἀπολλοδώρου Παραλογιζόμενοι.

Οὐ δεῖ λέγειν (γὰρ) μακάριον τὸν χρήματα
ἔχοντα πλεῖστα, τὸν δὲ μὴ λυπούμενον.

18. Μενάνδρου.

Πολλῶν φύσει τοῖς πᾶσιν ἀνθρώποις κακῶν
ὄντων, μέγιστόν ἐστιν ἡ λύπη κακόν.

19. Σοφοκλέους Τυροῦς.

Τίκτουσι γάρ τοι καὶ νόσους δυσθυμίαι.

20. Σοφοκλέους Ἐριφύλη.

Πῶς οὖν μάχωμαι θνητὸς ὢν θείᾳ τύχῃ,
ὅπου τὸ δεινὸν ἐλπὶς οὐδὲν ὠφελεῖ;

21. Σοφοκλέους Αἴαντι.

Τὸ γὰρ ἐσλεύσσειν οἰκεῖα πάθη,
μηδενὸς ἄλλου παραπράξαντος,
μεγάλας ὀδύνας ὑποτείνει.

22. Φιλήμονος.

Ἀγαθὴ γὰρ ἡ λύπη καθ' αὑτῆς ἀναπλάσαι
ἀτεχνῶς διπλάσια τῆς ἀληθείας κακά.

23. Πινδάρου Ὀλυμπιονίκων.

(*) Αἱ δὲ φρενῶν ταραχαὶ παρέπλαγξαν καὶ σοφόν.

24. Ἄμφιδος Φιλαδέλφων.

Ἄπολλον, ὡς δυσάρεστόν ἐστ' ἀνιώμενος
ἄνθρωπος, ἐφ' ἅπασίν τε δυσχερῶς ἔχει.

25. Παροιμία.

18. Cleric. p. 248. 19. Fr. 584. 20. Fr. 205. 21. V. 260. 22. Cleric. p. 354. 23. VII. 55. 25. Amphidi tribuit Apostolius XIV. 74.

Ὅπου τις ἀλγεῖ, κεῖσε καὶ τὸν νοῦν ἔχει.

26. *Ἀπολλοδώρου Γάλακτος.*

Τοῖς γὰρ μεριμνῶσίν τε καὶ λυπουμένοις
ἅπασα νὺξ ἔοικε φαίνεσθαι μακρά.

27. *Ἀντιφάνους.*

Λύπη μανίας ὁμότοιχος εἶναί μοι δοκεῖ.

28. *Ἀλέξιδος.*

Τῶν μετρίων αἱ μείζονες
λῦπαι ποιοῦσι τοῦ φρονεῖν μετάστασιν.

29. *Ποσιδίππου ἐκ Μύρμηκος.*

Οὕτω τι πολύπουν ἐστὶν ἡ λύπη κακόν.

30. *Ποσιδίππου ἐξ Ὁμοίων.*

Ἔργον γε λύπην ἐκφυγεῖν, ἡ δ' ἡμέρα
ἀεί τι καινὸν εἰς τὸ φροντίζειν φέρει.

31. *Ἀντιφάνους ἐξ Ἰατροῦ.*

Ἅπαν τὸ λυποῦν ἐστιν ἀνθρώπῳ νόσος,
ὀνόματα δ' ἔχουσα πολλά.

32. *Τοῦ αὐτοῦ ἐξ Εὐπλοίας.*

Λυπηρὸν ἀνθρώποισι καὶ τὸ ζῆν κακῶς,
ὥσπερ πονηροὶ ζωγράφοι, τὰ χρώματα
πρώτιστον ἀφανίζουσιν ἐκ τοῦ σώματος.

33. *Ἐκ τῶν Ἀρίστωνος.*

Ἀπολλόδωρος ὁ Μεγαρίτης ἔλεγε τοὺς πεισθέντας ὅτι ἕτεροί εἰσιν οἱ ἄνθρωποι τοῦ σώματος, ἀλυπότατα διάξειν. Καὶ μὴν εἶπεν, ὅτι οἱ υἱεῖς αὐτοῦ ἕτεροί εἰσι πάντες ἐπίστανται, καὶ ὅμως ὑπὸ τῆς ἐπ' αὐτοῖς λύπης πολλοὶ ἑαυτοῖς διαχρῶνται.

34. *Εὐφράντου.*

Εὐφράντης ὁ Σύρος τὴν γυναῖκα ἀποβαλὼν ἔλεγεν, Ὦ

φιλοσοφία, τυραννικά σου τὰ ἐπιτάγματα, λέγεις, φίλει· κἂν ἀποβάλῃ τις, λέγεις, μὴ λυποῦ.

35. Σωκράτους.

Σωκράτης ἐρωτηθεὶς, πῶς ἄν τις ἄλυπος διάγοι, Τοῦτο ἀδύνατον εἶπεν· οὐ γάρ ἐστι πόλιν ἢ οἰκίαν οἰκοῦντα καὶ ἀνθρώποις ὁμιλοῦντα μὴ λυπεῖσθαι.

ΠΕΡΙ ΝΟΣΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΤΩΝ ΚΑΤ' ΑΥΤΗΝ ΑΝΙΑΡΩΝ ΛΥΣΕΩΣ. Ρ.

1. Εὐριπίδου Ὀρέστῃ.

Ὦ φίλον ὕπνου θέλγητρον, ἐπίκουρον νόσου,
ὡς ἡδύ μοι προσῆλθες ἐν δέοντί τε.

2. Ἐν ταὐτῷ.

Ἰδοὺ φίλον τοι τῷ νοσοῦντι δέμνια,
ἀνιαρὸν (ὂν) τὸ κτῆμ', ἀναγκαῖον δ' ὅμως.
Αὖθις δ' ἐς ὀρθὸν στῆσον, ἀνακύκλει δέμας.
Δυσάρεστον οἱ νοσοῦντες ἀπορίας ὕπο.
Ἦ κἀπὶ γαίας ἁρμόσαι πόδας θέλεις;
Μάλιστα· δόξαν γὰρ τόδ' ὑγιείας ἔχει.
κρεῖσσον δὲ τὸ δοκεῖν, κἂν ἀληθείας ἀπῇ.

3. Εὐριπίδου.

Πρὸς τὴν νόσον τοι καὶ τὸν ἰατρὸν χρεὼν
ἰδόντ' ἀκεῖσθαι, μὴ 'πιτακτὰ φάρμακα
διδόντ', ἐὰν μὴ ταῦτα τῇ νόσῳ πρέπῃ.

4. Νόσοι δὲ θνητῶν, αἱ μέν εἰσ' αὐθαίρετοι,
αἱ δ' ἐκ θεῶν πάρεισιν, ἀλλὰ τῷ νόμῳ
ἰώμεθ' αὐτάς. ἀλλά σοι λέξαι θέλω,
εἰ θεοί τι δρῶσιν αἰσχρὸν, οὐκ εἰσὶν θεοί.

1. V. 211. 2. V. 229. 3. Fr. Bellerophont. 22. 4. Fr. Beller. 23.

5. *Φιλήμονος Μύστιδος.*

(*) *Πολὺ μεῖζόν ἐστι τοῦ κακῶς ἔχειν κακόν,*
τὸ καθ᾽ ἕνα πᾶσι τοῖς ἐπισκοπουμένοις
δεῖν τὸν κακῶς ἔχοντα, πῶς ἔχει, λέγειν.

6. *Ἐκ τῶν Ἡλιοδώρου Ἰταλικῶν Θεαμάτων.*

Ἰταλίης οὐ πολλὸν ὑπερστείχοντι κολώνην
Γαυρείην, χώρη τις ὁδιτάων ἐπὶ λαιὰ
κέκλιται ἀργήεσσα, χιὼν ὥς· ἐκ δέ οἱ ὕδωρ
ἀΐσσει μάλα πικρὸν ἀναπνεῦσαι πιέειν τε.
κεῖνο πολυστάφυλοι περιναιέται ἀνέρες ὕδωρ
ὄσσων ἄλκαρ ἔχουσιν· ὁ μὲν λοετροῖο χατίζων
αὔτως, ὄφρα κε μοῦνον ἐν ὕδατι γυῖα καθήρῃ,
ὀφθαλμοὺς βλεφάροισι λίην ἀραρόσι καλύψας
δύεται, ὥς μή οἵ τι παραδράμῃ ἕρκεος εἴσω
ὑγρὸν ἐπὶ γλήνης· τὸ γὰρ ἄλγεος εἴη.
ὅς δέ κε λημηρῇ νεφέλῃ λελυσμένος ὄσσε
ἀσχάλλῃ ὀδύναις, κεροειδέα δ᾽ ἀμφὶ χιτῶνα
οἶδος πιαλέοισι περιβριθῇ πελάνοισι
κείνῳ καίριόν ἐστι καὶ ἀσφαλὲς ὄμμα διῆναι,
ἀμπετὲς, ἀκλήιστον· ἄφαρ δ᾽ ἀπὸ πᾶσα τελέσθη
θυμοδακὴς ὀδύνη, ῥέα δ᾽ ἔκθεται ὕδατι νοῦσος.

7. *Σωκράτους.*

Σωκράτης ἐρωτηθεὶς τί ἐστι νόσος, ἔφη, Ταραγμὸς σώματος.

8. *Διογένους.*

Διογένης πρός τινα τῶν συνήθων τὸ σῶμα βεβλαμμένον καὶ ποτνιώμενον, Εὖ, ἔφη, φίλος ὅτι πονεῖς, ἵνα μὴ πονῇς.

9. *Δημοσθένους Ὀλυνθιακῶν δεύτερον.*

5. Cleric. p. 312. 9. Pag. 24.

Ὥσπερ γὰρ ἐν τοῖς σώμασιν, ἕως μὲν ἂν ἐῤῥωμένος ᾖ τις οὐδὲν ἐπαισθάνεται τῶν καθ᾽ ἕκαστα σαθρῶν· ἐπειδὰν δὲ ἀῤῥώστημά τι συμβῇ, πάντα κινεῖται, κἂν ῥῆγμα κἂν στρέμμα κἂν ἄλλο τι τῶν ὑπαρχόντων σαθρὸν ᾖ.

10. Ἀγάθωνος Σαμίου ἐν δευτέρῳ Περὶ Ποταμῶν.

Ἴναχος ποταμός ἐστι τῆς Ἀργείας χώρας, γεννᾶται δ᾽ ἐν αὐτῷ βοτάνη κύουρα καλουμένη, πηγάνῳ παρόμοιος, ἣν αἱ γυναῖκες ὅταν ἀκινδύνως ἐκτρῶσαι θέλωσιν, ἐν οἴνῳ βεβρεγμένην τοῖς ὀφθαλμοῖς ἐπιτιθέασιν.

11. Χρυσέρμου Κορινθίου ἐν τῷ ιγ´ Περὶ Ποταμῶν.

Ἐν Εὐφράτῃ ποταμῷ τῆς Παρθίας γεννᾶται λίθος Ἀετίτης καλούμενος, ὃν αἱ μαῖαι ταῖς δυστοκούσαις ἐπὶ τὰς γαστέρας ἐπιτιθέασι, καὶ παραχρῆμα τίκτουσιν ἄτερ ἀλγηδόνος. Εὑρίσκεται δ᾽ ἐν αὐτῷ καὶ βοτάνη Ἄξαλλα, μεθερμηνευομένη θερμόν· ταύτην οἱ τεταρταΐζοντες, ὅταν ἐπὶ τοῦ στήθους τιθῶσιν, ἀπαλλάσσονται παραχρῆμα.

12. Νικίου ἐν τοῖς Περὶ Λίθων.

Ἐν ὄρει Δριμύλον καλουμένῳ τῆς Παρθίας γεννᾶται λίθος Σαρδόνυχι παρόμοιος, ποιεῖ δ᾽ ἄριστα πρὸς ἀμβλυωπίας εἰς ὕδωρ θερμὸν βαλλόμενος.

13. Ἐκ τῆς Ἀριστοτέλους συναγωγῆς Ἀκουσμάτων Θαυμασίων.

Ἐν Τραπεζοῦντι τῇ ἐν τῷ Πόντῳ γίγνεται τὸ ἀπὸ τῆς πύξου μέλι βαρύοσμον, καί φασι τοὺς μὲν ὑγιαίνοντας ἐξιστάναι, τοὺς δ᾽ ἐπιλήπτους καὶ τελέως ἀπαλλάσσειν.

14. Καλλισθένους Συβαρίτου ἐν ιγ´ Γαλατικῶν.

Ἄραρ ποταμός ἐστι τῆς Κελτικῆς, παρὰ τὸ τῷ Ῥοδα-

13. Pag. 91. Sylb.

νῷ ἡρμόσθαι τὴν προσηγορίαν εἰληφώς· (*) καταφέρεται γὰρ εἰς τοῦτον κατὰ τὴν χώραν τῶν Ἀλλοβρόγων. Γεννᾶται δ' ἐν αὐτῷ μέγας ἰχθὺς, Κλουπαῖα καλούμενος ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων. Οὗτος αὐξομένης μὲν τῆς σελήνης, λευκός ἐστι, μειουμένης δὲ μέλας γίγνεται παντελῶς, ὑπεραυξήσας δὲ ὑπὸ τῶν ἰδίων ἀκανθῶν ἀναιρεῖται. Εὑρίσκεται δ' ἐν τῇ κεφαλῇ αὐτοῦ λίθος χόνδρῳ παρόμοιος ἁλὸς, ὃς κάλλιστα ποιεῖ πρὸς τεταρταίας νόσους, τοῖς ἀριστεροῖς μέρεσι τοῦ σώματος προσδεσμευόμενος τῆς σελήνης μειουμένης.

15. Ἀρχελάου ἐν πρώτῳ Περὶ Ποταμῶν.

Λυκόρμας τῆς Αἰτωλίας ποταμός ἐστι, μετωνομάσθη δ' Εὔηνος. Γεννᾶται δ' ἐν αὐτῷ βοτάνη Ζάρισα προσαγορευομένη, λόγχῃ παρόμοιος, ποιοῦσα πρὸς ἀμβλυωπίας ἄριστα.

16. Θρασύλλου ἐν τοῖς Αἰγυπτιακοῖς.

Νεῖλος ποταμός ἐστι τῆς Αἰγύπτου, ἐκαλεῖτο δὲ τὸ πρότερον Μέλας· γεννᾶται δ' ἐν αὐτῷ λίθος κυάμῳ παρόμοιος, ὃν ἂν κύνες ἴδωσιν, οὐχ ὑλακτοῦσι· ποιεῖ δ' ἄριστα πρὸς τοὺς δαιμονιζομένους· ἅμα γὰρ [τῷ] αὐτὸν προστεθῆναι ταῖς ῥισὶν ἐξέρχεται τὸ δαιμόνιον.

17. Τιμαγόρου ἐν πρώτῳ Περὶ Ποταμῶν.

Κάϊκος ποταμός ἐστι τῆς Μυσίας, φύεται δ' ἐν αὐτῷ βοτάνη ἡλιφάρμακος καλουμένη, ἣν οἱ ἰατροὶ τοῖς αἱμοῤῥαγοῦσιν ἐπιτιθέασι, καὶ τῶν φλεβῶν μεσολαβοῦσι τὴν ἔκρυσιν.

18. Κτησίου Κνιδίου ἐν δευτέρῳ Περὶ Ὀρῶν.

Ὄρος ἐστὶ τῆς Μυσίας Τεύθρας καλούμενον, γεννᾶται δ' ἐν αὐτῷ λίθος ἀντιπαθὴς προσονομαζόμενος, ὃς

κάλλιστα ποιεῖ πρὸς ἀλφοὺς καὶ λέπρας, δι᾽ οἴνου τριβόμενος καὶ τοῖς πάσχουσιν ἐπιτιθέμενος.

19. Σωστράτου ἐν πρώτῳ Μυθικῆς Ἀγωγῆς.

Ἐν Τίγριδι ποταμῷ τῆς Ἀρμενίας γεννᾶται βοτάνη κριθῇ παρόμοιος ἀγρίᾳ. Ταύτην οἱ ἐγχώριοι θερμαίνοντες ἐν ἐλαίῳ καὶ ἀλειφόμενοι, οὐδέποτε νοσοῦσι μέχρι τῆς ἀνάγκης τοῦ θανάτου.

20. Κλειτοφῶντος Ῥοδίου ἐν ά Ἰνδικῶν.

Ἐν Ἰνδῷ ποταμῷ τῆς Ἰνδίας φύεται βοτάνη Καρπύκη καλουμένη βουγλώσσῳ παρεμφερής, ποιεῖ δ᾽ ἄριστα πρὸς ἰκτέρους διὰ ὕδατος χλιαροῦ διδομένη.

21. Πορφυρίου ἐκ τοῦ περὶ Στυγός.

Ἥ τε ἰτέα αὕτη τὸν καρπὸν ἀποβάλλει πρὶν ἐκθρέψαι· διὸ ὠλεσίκαρπον αὐτὸν ὁ ποιητὴς ὀνομάζει. Καὶ μέντοι ἱστόρηται, ὡς μετὰ οἴνου δοθεὶς ὁ ταύτης καρπὸς ἀγόνους ποιεῖ τοὺς πιόντας καὶ κατασβέννυσι τὸ σπέρμα καὶ μαραίνει τὴν γόνιμον ὁρμήν.

22. Ἐκ τῆς Τροφίλου συναγωγῆς Ἀκουσμάτων Θαυμασίων.

Τὸ τῆς ἴκτιδος λέγεται αἰδοῖον εἶναι οὐχ ὅμοιον τῇ φύσει τῶν λοιπῶν ζώων, ἀλλὰ στερεὸν διὰ παντὸς οἷον ὀστοῦν. Φασὶ δὲ καὶ στραγγουρίας αὐτὸ φάρμακον εἶναι ἐν τοῖς ἀρίστοις καὶ δίδοσθαι ἐπιξυόμενον.

23. Ἐν τῷ αὐτῷ.

Φασὶ τὸν γαλεώτην, ὅταν ἐκδυῇ τὸ δέρμα καθάπερ ὁ ὄφις, ἐπιστραφέντα καταπίνειν· τηρεῖσθαι γὰρ ὑπὸ τῶν ἰατρῶν διὰ τὸ χρήσιμον εἶναι τοῖς ἐπιλήπτοις.

*) Ἐν τῷ αὐτῷ.

22. Ex Aristot. Θαυμ. Ἀκ. p. 91. Sylb. 23. Ibid. p. 98. *) Aristot. ibid. p. 99.

Φασὶ τὴν φώκην ἐξεμεῖν τὴν πιτύαν, ὅταν ἁλίσκηται· εἶναι δὲ φαρμακῶδες, καὶ τοῖς ἐπιληπτικοῖς χρήσιμον.

24. *Ἐν τῷ αὐτῷ.*

Ἐν Ἄργει φασὶ γίγνεσθαι ἀκρίδος τι γένος, ἣν καλεῖσθαι σκορπιομάχον· ὅταν γὰρ ἴδῃ τάχιστα σκορπίον, ἀνθίσταται αὐτῷ. Ἀγαθὸν δέ φασιν εἶναι καὶ πρὸς τὰς πληγὰς τοῦ σκορπίου τὸ ἐπιφαγεῖν αὐτήν.

25. *Ἀλκμαίωνος.*

(*) *Λέγει δὲ τὰς νόσους συμπίπτειν ὡς μὲν ὑφ᾽ οὗ, δι᾽ ὑπερβολὴν θερμότητος ἢ ξηρότητος· ὡς δὲ ἐξ οὗ, διὰ πλῆθος τροφῆς ἢ ἔνδειαν· ὡς δὲ ἐν οἷς, αἷμα ἢ μυελὸν ἢ ἐγκέφαλον· γίνεσθαι δέ ποτε καὶ ὑπὸ τῶν ἔξωθεν αἰτιῶν, ὑδάτων ποιῶν ἢ χώρας ἢ κόπων ἢ ἀνάγκης ἢ τῶν τούτοις παραπλησίων.*

26. *Διοκλέους.*

Διοκλῆς τὰς πλείστας τῶν νόσων δι᾽ ἀνωμαλίαν γίνεσθαι ἔφη.

27. *Ἐρασιστράτου.*

Ἐρασίστρατος ἔλεγε πλῆθος καὶ διαφθορὰ, τἀνωτάτω αἴτια.

28. *Πλάτωνος ἐκ τοῦ Συμποσίου.*

Ἐὰν μέν σοι ἐθέλῃ, ἀπνευστὶ ἔχοντι πολὺν χρόνον, παύσασθαι ἡ λύγξ· εἰ δὲ μὴ, ὕδατι ἀνακογχυλίασον. Εἰ δ᾽ ἄρα πάνυ ἰσχυρά ἐστι, λαβών τι τοιοῦτον, οἵῳ κινήσαις ἂν τὴν ῥῖνα, πτάρε καὶ ἐὰν τοῦτο ποιήσῃς ἅπαξ ἢ δὶς, καὶ εἰ πάνυ ἰσχυρά ἐστι, παύσεται.

24. Ex Aristot. *Θαυμ. Ἀκ.* p. 117. 28. Pag. 185.

ΠΕΡΙ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΕΡΙ ΤΗΝ ΔΙΑΜΟΝΗΝ ΑΥΤΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ. ΡΑ.

1. *Πυθαγόρου.*

Οὐδ' ὑγιείας τῆς κατὰ σῶμ' ἀμέλειαν ἔχειν χρή· ἀλλὰ ποτοῦ τε μέτρον καὶ σίτου γυμνασίων τε ποιεῖσθαι· μέτρον δὲ λέγω τόδ', ὃ μή σ' ἀνιήσει. εἰθίζου δὲ δίαιταν ἔχειν καθάρειον, ἄθρυπτον.

2. *Ἀλκμαίωνος.*

Ἀλκμαίων ἔφη τῆς μὲν ὑγείας εἶναι συνεκτικὴν τὴν ἰσονομίαν τῶν δυνάμεων ὑγροῦ, ξηροῦ, θερμοῦ, πικροῦ, γλυκέος, καὶ τῶν λοιπῶν· τὴν δ' ἐν αὐτοῖς μοναρχίαν νόσου παρασκευαστικὴν εἶναι.

3. *Πλουτάρχου.*

Ἡ ὑγεία ταῖς ἡδοναῖς, ὥσπερ ἡ γαλήνη ταῖς ἀλκυόσιν, ἀσφαλῆ καὶ καλὴν γένεσιν καὶ λοχείαν ἐνδίδωσι. Κομψῶς γὰρ ἔοικεν ὁ Πρόδικος εἰπεῖν, ὅτι τῶν ἡδυσμάτων ἄριστόν ἐστι τὸ πῦρ· ἀληθέστερον γὰρ ἄν τις εἴποι τὴν ὑγείαν ἥδυσμα θειότατον εἶναι καὶ προσηνέστατον. Ἑφθὰ μὲν γὰρ καὶ ὀπτὰ καὶ πεπτὰ βρώματα νοσοῦσιν ἢ κραιπαλῶσιν ἢ ναυτιῶσιν, οὐδεμίαν ἡδονὴν οὐδὲ χάριν ἀποδίδωσι· καθαρὰ δὲ καὶ ἀκραιφνὴς ὄρεξις ὑγιαίνοντι σώματι πᾶν ἡδὺ ποιεῖ, [καὶ ἁρπαλέον, ὡς Ὅμηρος ἔφη, καὶ πρόσφορον].

4. *Ἐκ τῶν Ἀριστοξένου Πυθαγορείου.*

Περὶ δὲ γενέσεως παίδων τάδε ἔλεγε. Καθόλου μὲν φυλάττεσθαι τὸ καλούμενον προφερές· οὔτε γὰρ τῶν φυτῶν οὔτε τῶν ζώων εὔκαρπα τὰ προφερῆ γίγνεσθαι,

3. T. II. p. 126. C.

ἀλλὰ χρόνον τινὰ προπαρασκευάζεσθαι τῆς καρποφορίας, ἐν ᾧ ἐξισχύσαντα καὶ τετελειωμένα τὰ σώματα παρέχειν τά τε σπέρματα καὶ τοὺς καρποὺς δεδύνηται· πολλὰ δὲ εἶναι ἐν τῷ (βίῳ) ἐν οἷς ἡ ὀψιμαθία ἐστὶ βελτίων, οἷον καὶ τὸ τοῦ ἀφροδισιάζειν πρᾶγμα. Δέον οὖν ἔτι παῖδας οὕτως ἄγεσθαι διὰ τῶν ἀσκημάτων ἀσχόλους, ὥστε μὴ μόνον μὴ ζητεῖν, ἀλλ' εἰ δυνατὸν μηδὲ εἰδέναι τὴν τοιαύτην συνουσίαν ἐντὸς τῶν εἴκοσιν ἐτῶν. (*) Ὅταν δὲ καὶ εἰς τοῦτο ἀφίκηται, σπανίοις εἶναι χρηστέον τοῖς ἀφροδισίοις· τοῦτο γὰρ πρός τε τὴν τῶν γεννώντων καὶ γεννησομένων εὐεξίαν πολὺ συμβάλλεσθαι. Ἔλεγε δὲ μήτε τρυφῆς μήτε μέθης πλήρη ταῖς γυναιξὶν εἰς τὸ γεννᾶν ὁμιλεῖν· οὐ γὰρ οἴεσθαι ἐκ φαύλης καὶ ἀσυμφώνου καὶ ταραχώδους κράσεως εὔρυθμα καὶ καλά, ἀλλ' οὐδὲ ἀγαθὰ τὴν ἀρχὴν γίγνεσθαι.

5. Πλάτωνος.

Φαίην ἂν δὴ καὶ τὰς φερούσας ἐν γαστρὶ πασῶν τῶν γυναικῶν μάλιστα θεραπεύειν ἐκεῖνον τὸν ἐνιαυτόν, ὅπως μήθ' ἡδοναῖς τισι πολλαῖς ἅμα καὶ λαιμάργοις προσχρήσεται ἡ κύουσα, μήτ' αὖ λύπαις· τὸ δὲ λεῖον καὶ εὐμενὲς πρᾷόν τε τιμῶσα διασώζει τὸν τότε χρόνον.

6. Πλουτάρχου.

Τὰ εὐτελῆ κρατεῖ τὴν ὄρεξιν ἐπὶ τῶν φυσικῶν μέτρων. Ὀψοποιῶν δὲ τέχναι καὶ δημιουργῶν, καὶ

τὰ πανοῦργα ταῦτ' ὀψάρια καὶ ὑποτρίμματα

[κατὰ τὸν κωμικόν,] ἀεὶ τοὺς ὅρους τῆς ἡδονῆς μετατίθησιν εἰς τοὔμπροσθεν καὶ παραλλάττει τὸ συμφέρον.

7. Τοῦ αὐτοῦ.

Δεῖ θαῤῥοῦντας μάχεσθαι πρὸς τὰς ὀρέξεις ἐκφερο-

5. Legg. VII. p. 792. 6. P. 125. F. 7. P. 127. A.

μένας καὶ ἐπιπηδώσας ταῖς ἀπολαύσεσιν, ὡς ἐλαφρὸν καὶ παιδικὸν ἐχούσας τὸ μεμψίμοιρον, εἶτα παυομένας ἀρθείσης τῆς τραπέζης, καὶ μηδὲν ἐγκαλούσας μηδὲ ἀδικουμένας, ἀλλὰ τοὐναντίον καθαρὰς καὶ ἱλαρὰς καὶ οὐ βαρείας οὐδὲ ναυτιώδεις περιμενούσας τὴν αὔριον.

8. Τοῦ αὐτοῦ.

Λέγεται δὲ καὶ Ἀλέξανδρον εἰπεῖν τοὺς ἐθάδας ὀψοποιοὺς ἀποπεμψάμενον, ὥστ' ἔχειν βελτίονας [ἄγειν] ἀεὶ σὺν ἑαυτῷ πρὸς μὲν τὸ ἄριστον τὴν νυκτοπορίαν, πρὸς δὲ τὸ δεῖπνον τὴν ὀλιγαριστίαν.

9. Τοῦ αὐτοῦ.

Διὸ μὴ δεῖ σκοπεῖν τὸν ἰχθὺν εἰ πρόσφατος μηδὲ τὸν ἄρτον εἰ καθαρὸς, μηδὲ τὸ βαλανεῖον εἰ θερμὸν, μηδὲ τὴν ἑταίραν εἰ εὔμορφος· ἀλλ' ἑαυτὸν εἰ μὴ ναυτιώδης μηδὲ θολερὸς [μηδὲ ἕωλος]· μηδὲ τεταραγμένος. Εἰ δὲ μὴ, καθάπερ εἰς οἰκίαν πενθοῦσαν ἐμβαλόντες ἐπίκωμοι μεθύοντες οὐ φιλοφροσύνην παρέσχον οὐδὲ ἡδονὴν, ἀλλὰ κλαυθμοὺς καὶ ὀδυρμοὺς ἐποίησαν· οὕτως [καὶ] ἀφροδίσια καὶ ὄψα καὶ βαλανεῖα καὶ οἶνος, ἐν σώματι κακῶς καὶ παρὰ φύσιν ἔχοντι μιγνύμενα, τοῖς μὴ καθεστῶσι καὶ διεφθορόσι φλέγμα καὶ χολὴν κινεῖ καὶ ταράττει καὶ προσεξίστησιν.

10. Τοῦ αὐτοῦ.

Ἡ μὲν ἀκριβὴς σφόδρα καὶ διώνυχος λεγομένη δίαιτα τό τε σῶμα κομιδῇ παρέχεται ψοφοδεὲς καὶ σφαλερὸν, αὐτῆς τε τῆς ψυχῆς τὸ γαῦρον κολούει, πάντα πράγματα καὶ πᾶσαν οὐχ ἧττον ἐν ἡδοναῖς καὶ πόνοις διατριβὴν ὑφορωμένης, καὶ πρὸς μηδὲν ἰταμῶς καὶ θαῤῥαλέως βαδιζούσης. Δεῖ δὲ ὥσπερ ἱστίον τὸ σῶμα μήτε συστέλλειν

8. P. 127. B. 9. P. 128. D. 10. P. 128. E.

εὐδίας οὔσης καὶ πιέζειν σφόδρα, μήτε ἀνειμένως χρῆσθαί τε καὶ καταφρονεῖν ἐν ὑποψίᾳ γενόμενον, ἀλλ' ἐνδιδόναι καὶ ποιεῖν ἐλαφρόν.

11. Τοῦ αὐτοῦ.

(*) Ὅθεν οὐ περὶ τροφὴν μόνον οὐδὲ γυμνάσια δεῖ φυλάττειν τὸ σῶμα, μὴ παρὰ τὸ εἰωθὸς ἅπτηται τούτων ὀκνηρῶς καὶ ἀπροθύμως, ἢ πάλιν διψῶδές ἐστι καὶ πειναλέον ὡς οὐ πέφυκεν· ἀλλὰ καὶ τῶν ὕπνων τὸ μὴ συνεχὲς μηδὲ λεῖον, ἀλλ' ἀνωμαλίας ἔχον καὶ σπασμοὺς δεῖ εὐλαβεῖσθαι καὶ τῶν ἐνυπνίων τὴν ἀτοπίαν. Ἂν γὰρ ὦσι μὴ νόμιμοι μηδὲ συνήθεις αἱ φαντασίαι, πλῆθος ἢ πάχος ὑγρῶν ἢ πνεύματος ταραχὴν ἐντὸς κατηγοροῦσιν. Ἤδη δὲ καὶ τὰ τῆς ψυχῆς κινήματα τὸ σῶμα μηνύει πρὸς νόσον ἐπισφαλῶς ἔχειν. Ἄλογοι γὰρ ἴσχουσιν ἀθυμίαι καὶ φόβοι πολλάκις ἀπ' οὐδενὸς φοβεροῦ τὰς ἐλπίδας ἄφνω κατασβεννύουσι. Γίνονται δὲ καὶ ταῖς ὀργαῖς ἐπίχολοι καὶ ὀξεῖς καὶ μικρόλυποι καὶ δακρυῤῥοοῦσι καὶ ἀδημονοῦσιν, ὅταν ἀτμοὶ πονηροὶ, καὶ ἀναθυμιάσεις πυκναὶ συνιστάμεναι ταῖς τῆς ψυχῆς, ὥς φησι Πλάτων, ἀνακραθῶσι περιόδοις.

12. Τοῦ αὐτοῦ.

Ὅθεν ἄριστα λέλεκται, τὸ τροφῆς ἀκορίην καὶ πόνων ἀοκνίην καὶ σπέρματος οὐσίης συντήρησιν ὑγιεινότατα εἶναι. Καὶ γὰρ ἡ παρὰ τὰς συνουσίας ἀκρασία τῷ μάλιστα τὴν δύναμιν ἐκλύειν, ὑφ' ἧς ἡ τροφὴ διαπονεῖται, πλέον περιττώματα ποιεῖ καὶ πλῆθος.

13. Πυθαγόρου.

Σαρκὸς φωνὴ μὴ πεινῆν, μὴ διψῆν, μὴ ῥιγοῦν.

14. Γαληνοῦ χαρακτηριάζοντα εἰς Ἱπποκράτην.

11. P. 129. A. 12. P. 129. F. 14. II. p. 72. Charter.

Τὰ τῆς τέχνης στοιχεῖα σαφῶς ἀρέσκειν αὐτῷ λέγει τὰ ὅσα ἐναργῆ. Συνέστηκεν οὖν ὅ τε ἄνθρωπος καὶ τὰ σύμπαντα ζῶα ἐκ στερεῶν, ὑγρῶν καὶ πνευμάτων. Οὐκ ἀμοιρεῖ δὲ οὐδ' ἡ τῶν φυτῶν φύσις τῆς τούτων τριγενείας· ἀλλὰ ζῇ τε καὶ αὔξεται καὶ γεννᾷ καὶ φύεται τῇ τούτων συστάσει. Τὴν μὲν οὖν τῶν στερεῶν σύστασιν ὀστοῖς ἀνατίθησι καὶ νεύροις καὶ χόνδροις, ἤδη δὲ καὶ ὑμέσι καὶ ἀρτηρίαις καὶ φλεψί· καὶ γὰρ ταῦτα τοῦ στερεοῦ γένους ἔν τισιν εἶναι λέγει. Τῆς δὲ τούτων συμπηγίας καὶ διαπλάσεως ἑπόμενος τῷ εὐλόγῳ τὴν κεφαλὴν εἶναι ἀρχὴν συνδοκεῖ. Ἀνατέθεικε δὲ τῇ τῶν στερεῶν φύσει τό τε περὶ ἀκμῶν καὶ τὰ περὶ ἄρθρων καὶ τὰ τούτοις ὅμοια, τῷ δὲ πνεύματι τὸ περὶ φύσεων ἰδίως ἐπιγραφόμενον σύγγραμμα, τοῖς δ' ὑγροῖς τὸ περὶ χυμῶν καὶ τὸ περὶ ἀνθρώπου φύσεως, ἤδη δὲ καὶ σποράδην ἐν ἄλλοις· ἔτι δὲ ταῦτα αἷμα καὶ φλέγμα, χολὴ διττὴ, ξανθὴ καὶ μέλαινα. Εἶναι δὲ τὸ μὲν αἷμα τὴν φύσιν ὑγρὸν καὶ θερμὸν καὶ τὴν χρόαν ἐρυθρὸν, τὴν δὲ ποιότητα γλυκύ, τὸ δὲ φλέγμα ψυχρὸν καὶ ὑγρὸν καὶ λευκὸν καὶ μᾶλλον ἁλμυρόν, τὴν δὲ ξανθὴν χολὴν θερμήν τε καὶ ξηρὰν καὶ ὠχρὰν καὶ πικράν, τὴν τε ἑτέραν ψυχρὰν καὶ ξηρὰν καὶ μέλαιναν καὶ φυκώδη. Ἀρέσκει δὲ αὐτῷ καὶ τὰς ἡλικίας διαιρεῖν εἰς δ', καὶ τὰς ὥρας τοῦ ἔτους ὁμοίως. (*) Πλεονάζειν δὲ τῶν εἰρημένων χυμῶν ἕκαστον ἐν τῇ ἡλικίᾳ καὶ τῇ ὥρᾳ τῇ οἰκείᾳ ἑκάστου. Καὶ ἐν μὲν τῇ τῶν παίδων ἡλικίᾳ πλεονάζειν τὸ αἷμα καὶ τῇ ὥρᾳ τοῦ ἔαρος· ἐν δὲ τῇ τῶν ἀκμαζόντων τὴν ξανθὴν χολὴν, καὶ ὥρᾳ θέρους· ἐν δὲ τῇ τῶν παρηβώντων τὴν μέλαιναν, καὶ φθινοπώρῳ· ἐν δὲ τῇ τῶν γερόντων τὸ φλέγμα, καὶ χειμῶνος· ἐοικέναι γὰρ τὰς τῶν χυμῶν φύσεις ταῖς τῶν

ὡρῶν. Τὸ γοῦν ἔαρ θερμόν τε καὶ ὑγρὸν, ὡς τὸ αἷμα, καὶ τὸ θέρος θερμόν τε καὶ ξηρόν, τὸ δὲ μετόπωρον ψυχρόν τε καὶ ξηρόν, ὁ δὲ χειμὼν ψυχρὸς καὶ ὑγρὸς ἀναλόγως τοῖς χυμοῖς· κατὰ ταὐτὰ δὲ καὶ τὴν ἡμέραν διαιρεῖ καὶ τῷ ἀριθμῷ καὶ τῇ φύσει, ὡς ἐν μικρᾷ τῇ ἀναλογίᾳ. Καθόλου γε τὰς τῶν ἀνδρῶν φύσεις πρὸς τὰς τῶν γυναικῶν διαφέρειν. Εἶναι γὰρ τοὺς μὲν ἐπὶ τὸ θερμότερον καὶ ξηρότερον, τὰς δὲ ἐπὶ τὸ ψυχρότερον καὶ ὑγρότερον. Ἐν ἑκάστου δὲ τούτων γένει καὶ πρὸς ἀλλήλους ἔχειν μικροτέραν διαφορὰν, παρά τε τὰς τῶν χωρίων θέσεις καὶ τὰς τῶν ἀέρων ἰδιότητας καὶ τὰς τῶν διαιτημάτων ἀγωγάς. Παρέχειν δὲ καὶ τῶν χυμῶν ἕκαστον ἐν τῇ φύσει τοῦ ἀνθρώπου χρείαν ἐξαίρετον. Καὶ τὸ μὲν αἷμα τρέφειν καὶ θερμαίνειν καὶ ὑγιαίνειν καὶ εὐχροίας εἶναι ποιητικὸν, τὴν δὲ ξανθὴν χολὴν συνέχειν τὸ σῶμα καὶ τοὺς πόρους μὴ ἐᾶν ἐκλύεσθαι καὶ μυωπίζειν τὴν αἴσθησιν καὶ συντελεῖν τῇ πέψει καὶ τὰς ὁδοὺς τῶν ἐκκρίσεων παρέχειν εὐπετεῖς, τὴν δὲ μέλαιναν ἕδραν καὶ οἱονεὶ βάθρον τῶν ἄλλων χυμῶν, τὸ δὲ φλέγμα νεύροις, ὑμέσι καὶ χόνδροις καὶ ἄρθροις καὶ γλώττῃ πρὸς τὸ εὔδρομον τῆς κινήσεως. Δοκεῖ δὲ αὐτῷ καὶ τὸ σπέρμα πρὸς ζωογονίαν τό τε τοῦ ἀνδρὸς καὶ τὸ τῆς γυναικὸς ἐπίσης συντελεῖν καὶ ἀπὸ πάντων τῶν μελῶν φέρεσθαι τοῦ σώματος. Καὶ τὰ μὲν ἄῤῥενα ἐν τοῖς δεξιοῖς τῆς μήτρας, τὰ δὲ θήλεα ἐν τοῖς ἀριστεροῖς γεννᾶσθαι. Ἰσχύειν δὲ καὶ δεξιὰ ὡς πρὸς τὰ ἀριστερὰ καὶ τὰ ὑπερκείμενα ὡς πρὸς τὰ ὑποκείμενα. Δοκεῖ δ᾽ αὐτῷ καὶ τὰς αἰτίας τῶν νοσημάτων ἃς μὲν ἐκ πληγῶν βιαίων, ἃς δὲ ἐκ τοῦ περιέχοντος εἶναι· τὰς δὲ πλείστας ἐκ τῶν ὑγρῶν τῶν εἰρημένων κατὰ πλῆθος καὶ ἔλλειψιν καὶ μεταβολὴν τὴν κατὰ ποιό-

τητα ἢ την ἐκ τόπου εἰς τόπον. Ἀρέσκει δὲ αὐτῷ καὶ τὰ βοηθήματα εἰσφέρειν ἐκ τῶν ἐναντίων ἱσταμένων ταῖς αἰτίαις. Τῶν δὲ νοσημάτων ἃ μὲν εἶναι ὀξέα φύσει, ἃ δὲ χρόνια, ἃ δὲ ἐνδυαστά· γίνεσθαι δὲ ὡς πολὺ ἀπὸ χολῆς καὶ αἵματος καὶ ἡλικίας ἀκμαζούσης καὶ θέρους καὶ ἔαρος τὰ ὀξέα, τὰ δὲ χρόνια ἀπὸ φλέγματος καὶ μελαίνης χολῆς καὶ ἐν πρεσβύταις καὶ χειμῶνι, τὰ δ' ἐνδυαστὰ, ὁπόσα μεμιγμένας ἔχει τὰς αἰτίας. Ἤδη δὲ καὶ τίνα αὐτῶν σωτήρια καὶ τίνα θανατικὰ προγινώσκειν· βούλεται δὲ καὶ τὴν πρόγνωσιν καὶ τὴν πρόῤῥησιν ἀναγκαίαν τε εἶναι πρὸς τὴν τέχνην καὶ διαφέρειν ἀλλήλων. Ὅπου μὲν γὰρ προγνῶναι χρὴ μόνον τὸν ἰατρόν, ὅπου δὲ καὶ προειπεῖν ἀσφαλές. Διαιρεῖται δὲ τὴν πρόγνωσιν εἴς τε τὰ προγεγονότα καὶ τὰ ἐνεστῶτα τῶν συμπτωμάτων, ὁπόσα ἔχει πόσην ἀδηλότητα καὶ εἰς τὰ μέλλοντα. (*) Ἀρέσκει δ' αὐτῷ καὶ τὰς κρισίμους ἡμέρας ἐπεγνωκέναι. Γίνεσθαι γὰρ ὡς τὸ πολὺ τὰς μὲν περιττὰς κριτικὰς τῶν ὀξέων νοσημάτων,τὰς δὲ ἀρτίους τῶν χρονίων. Καὶ τὰς μὲν θέρους καὶ ἐπὶ νέων καὶ τῶν δεξιῶν μερῶν καὶ τῶν ὑπερκειμένων τὰς περισσὰς, τὰς δὲ ἀρτίους ἐπὶ τῶν ἐναντίων. Ἤδη δὲ καὶ τοὺς πρωτοπαθοῦντας τόπους εἰδέναι παραινεῖ, ἐκ τῆς τούτων ἐπιγνώσεως οὐ μικρὰν συμβαλλομένης μοῖραν εἰς σημείωσίν τε καὶ θεραπείαν.

15. Ἀντύλλου περὶ τῆς καθ' ἡμέραν διαφορᾶς τῶν ἀέρων.

Ἡμέραν λαμβάνομεν σὺν τῇ νυκτί· ἀναλογίαν δ' αὐτὴν ἔφαμεν ἔχειν τινὰ πρὸς τὸν ἐνιαυτὸν, καθάπερ Ἱπποκράτης ἐν τῇ δευτέρᾳ τῶν Ἐπιδημιῶν ἐπεσημήνατο Ἔστι δὲ ὁ μὲν ὄρθρος ὑγρὸς καὶ θερμὸς, ἔαρι ἐοικώς. Διὰ τοῦτο οἵ τε ὕπνοι εὐκρινεῖς, καὶ τὰ σώματα ἀνεῖται

τὰ τῶν ὑγιαινόντων καὶ τὰ τῶν νοσούντων· ὥστε καὶ τοῖς πυρέσσουσιν εὐφορώτατον εἶναι τόνδε τὸν καιρόν. Ἀναθυμιάσεις δὲ ἄνεισι περὶ τὸν ὄρθρον καὶ αὖραι ποταμῶν ἀποπνέουσιν ὑγραὶ καὶ δρόσος ἐπιπίπτει, ἄνθη ἀναβαίνει καὶ πάντα τὰ ἐκ τῆς γῆς φυόμενα ἀνίησιν, ἔαρι τῆς καταστάσεως τῆς ὀρθρινῆς ἐοικυίας. Τὰ δὲ μέσα τῆς ἡμέρας θέρει παρείκασται, τὰ δὲ κατὰ τὴν δείλην φθινοπώρῳ, διὰ τοῦτο βαρῶν καὶ δυσαρεστημάτων οἰστικά, νοσερᾶς οὔσης τῆς δείλης, ἀνάλογον φθινοπώρῳ. Τῆς δὲ νυκτὸς τὰ μὲν πρῶτα καὶ τὰ περὶ τὴν ἑσπέραν ὅμοια τῇ δείλῃ. Ἐντεῦθεν οὔτε ὑπνοῦν ἐπιτρέπομεν τοῖς κάμνουσι περὶ τήνδε τὴν ὥραν οὔτε ποτὸν προσφέρομεν οὔτε ἄλλο προσάγομεν βοήθημα, εἰ μή τι ἕτερον προκαλοῖτο, ὑφορώμενοι τὸν καιρὸν τοῦτον, ὥσπερ καὶ τὸν δειλινόν. Τὰ δὲ μέσα τῆς νυκτὸς χειμῶνι ἐξείκασται· πλεῖστον γὰρ τότε ὁ ἥλιος καθάπερ καὶ ἐν χειμῶνι ἀφέστηκεν ἡμῶν. Αἵ τε οὖν ὀδύναι τοῖς νοσοῦσιν ἰσχυρότεραι τῆς νυκτὸς εἰκότως, διὰ τὴν ψύξιν πυκνουμένης τῆς ἐπιφανείας καὶ ἀπολαμβανομένης τῆς κατὰ τὸ ἄδηλον διαπνοῆς· καὶ τὰ ῥεύματα δὲ καὶ τὰ τῶν ὀφθαλμιώντων καὶ τὰ τῶν δυσεντερικῶν καὶ κοιλιακῶν καὶ τὰ αἱματικὰ ἀπὸ τῆς αὐτῆς προφάσεως ἐπιγίνεται, παντὸς τοῦ εἰωθότος ἀπεῖναι κατὰ τὸ ἀφανὲς εἰς ἕνα τόπον συνδιδομένου τὸν ῥευματιζόμενον. Τὰ δὲ τελευταῖα τῆς νυκτὸς διὰ τὴν πρὸς τὸν ὄρθρον γειτνίασιν τῆς αὐτῆς ἐκείνῳ κράσεως μεταλαμβάνει.

16. Τοῦ αὐτοῦ Ἀντύλλου Περὶ τῶν ἐν τῷ ἀέρι διαφορῶν.

Εἰσὶ κατὰ θερμότητα καὶ ψύξιν διαφοραὶ τῶν ἀέρων. Ὁ μὲν οὖν θερμὸς παρέοικε τῇ θερινῇ ὥρᾳ, ὁ δὲ ψυχρὸς

τῇ χειμερινῇ. Πρὸς δὲ κἀκεῖνο ἑκάτερος ἔχει, ὁ μὲν ψυχρὸς εὐσαρκίας τε καὶ εὐτροφίας καὶ πιμελῆς γεννητικός, μεγάλα δὲ καὶ τὰ σώματα ἀπεργάζεται· τοιούτους δέ ἐστιν ἰδεῖν καὶ τοὺς τὰ ἀρκτικώτερα κλίματα κατοικοῦντας· πρὸς δὲ τὰ νοσήματα τὰ μὲν ὀξέα οὐ πάνυ τι ἐπιτήδειος, πρὸς δέ τινα τῶν χρονίων, οἷον φθίσεις καὶ καχεξίας καὶ παρέσεις ἐπιληψίας τε καὶ ἀποπληξίας καὶ πρὸς τὰ ἀρθριτικὰ (*) ἄθετος. Ὁ δὲ θερμὸς ἀὴρ, σωμάτων δαπανητικὸς, ἰσχναίνων καὶ καταρινῶν τὰ συγκρίματα, εὐτονίαν [δὲ] μᾶλλον καὶ εὐκινησίαν, ἥπερ ὁ ψυχρὸς, παρασκευάζει τοῖς ὑγιαίνουσιν, ἐν δὲ ταῖς νόσοις ῥαδίως ἐξελέγχει τὴν δύναμιν. Καὶ νεύροις μὲν καὶ θώρακι ἀγαθὸς, τοῖς δὲ ἄλλοις μέρεσιν οὐ πάνυ χρήσιμος. Ἔστι δὲ καὶ κατὰ παχύτητα καὶ λεπτότητα διαφορὰ τῶν ἀέρων. Ὁ μὲν οὖν παχὺς ἀχρεῖος ὢν ὅσον ἐφ᾽ ἑαυτῷ πλὴν πρὸς τὸ τηρῆσαι δύναμιν σκορπιζομένην ἐπιτήδειος, ὁ δὲ λεπτὸς ὑγιεινὸς σφόδρα ἐστίν. Καὶ παρὰ φῶς καὶ σκότος διαφορὰ τῶν ἀέρων. Οἷος δὲ ἑκάτερος, κατανοῆσαι ῥάδιον ἀπὸ τῶν ἔμπροσθεν ἡμῖν περὶ νυκτὸς καὶ ἡμέρας εἰρημένων. Δόξει μὲν οὖν τισιν ἀλλότρια εἶναι τοῦ περὶ βοηθημάτων τόπου τὰ εἰρημένα, ἐπεὶ οὐκ ἐφ᾽ ἡμῖν ἐστι ποιῆσαί τι αὐτῶν· οὐ μὴν ἀλλοτρίωταί γε ἡ παράληψίς τε καὶ χρῆσις καὶ ἀπαγόρευσις ἐφ᾽ ἡμῖν οὖσαι. Τὰ μὲν οὖν πλεῖστα συνίστησιν αὐτῶν ἐν καιρῷ ἕκαστον γινόμενα βοηθήματα· ὅσα δὲ τοιαῦτα μὴ δύναται συστῆναι τὴν κακίαν αὐτῶν ἐμφανίζουσαι, ἔκκλισιν τὴν ἀπ᾽ αὐτῶν ἐν βοηθήματος χώρᾳ τάττειν.

17. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῆς ἐν ἑκάστῃ τῶν ἐτησίων ὡρῶν διαφορᾶς.

Ἐν ἑκάστῃ τῶν ὡρῶν τρεῖς διαφοραί. Τῶν μὲν πρώ-

των ὄντων ἑκάστης, τῶν δὲ ὑστάτων, τῶν δὲ μέσων, τὰ μὲν μέσα τὴν εἰλικρινεστάτην τῆς ὥρας ἔχει κρᾶσιν, τὰ δὲ πρῶτα καὶ ὕστατα τῇ γειτνιάσει τῶν ὡρῶν ἀφομοιοῦται. Αὐτίκα τοῦ ἔαρος τὰ μὲν πρῶτα μᾶλλον ὑγρὰ καὶ ἧσσον θερμά, τὰ δὲ μέσα θερμὰ καὶ ὑγρὰ ἐπίσης, τὰ δὲ τελευταῖα ἧσσον ὑγρὰ καὶ μᾶλλον θερμά. Τοῦ δὲ θέρους τὰ μὲν πρῶτα θερμότερα, ἡ δὲ ἀπόληξις ξηρὰ μὲν οὐ πάνυ δὲ ψυχρά, τὰ δὲ μέσα ξηρὰ καὶ θερμὰ ἐπίσης, τὰ δὲ ὕστατα ξηρότερα μᾶλλον ἔλασσον δὲ θερμά. Φθινοπώρου δὲ ἡ μὲν ἀρχὴ ξηροτέρα καὶ οὐ πάνυ ψυχρά, ἡ δὲ μεσότης ἐπίσης ξηρὰ καὶ ψυχρά, τὰ δὲ ὕστατα ψυχρότερα μὲν ἔλασσον δὲ ξηρά. Τὸ ἀνάλογον δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ χειμῶνος τὰ μὲν πρῶτα ψυχρὰ μᾶλλον, τὰ δὲ ὕστατα ὑγρὰ μᾶλλον, τὰ δὲ μέσα ἐπίσης ὑγρὰ καὶ ψυχρά.

18. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τόπων καὶ τῶν ἐν αὐτοῖς ἀέρων.

Οἱ ὑψηλοὶ τῶν τόπων ὑγιεινότεροι, τοῦ ἀέρος ἐν αὐτοῖς οὐ μένοντος, ἀλλὰ καὶ περιχεομένου καὶ ἀπὸ τῶν ἀνέμων συνεχὲς ἀπωθουμένου· εὔπνοοί τε δὴ καὶ διαθέσεσι πάσαις ἐπιτήδειοι τοῖς περὶ θώρακα καὶ κεφαλῇ πεπονθυίᾳ καὶ τοῖς αἰσθητηρίοις πᾶσιν. Οἱ δὲ ταπεινοὶ τοῖς μὲν προειρημένοις ἀνάρμοστοι, διαφορουμένοις δὲ ἢ καὶ συγκοπτομένοις ἐπιτήδειοι καὶ γέρουσι δὲ ἁρμόζουσι μᾶλλον τῶν ὑψηλῶν. Οἱ δὲ παραθαλάττιοι τόποι τοῖς τε ὑδρωπικοῖς ὑπὸ ῥεύματος οὑτινοσοῦν ἐνοχλουμένοις ἁρμόδιοι, καὶ ὅπου διαμύξαι ἢ θάλψαι ἢ ἀναστομῶσαι· (*) ἀγαθοὶ δὲ καὶ νευρικοῖς ἢ ἀρθριτικοῖς πᾶσιν· ἐπιτήδειοι δὲ καὶ εἰς ὄρεξιν κεκακωμένοις. Οἱ δὲ μεσόγειοι ψυχρότεροι τῶν παραθαλαττίων καὶ πρὸς μὲν τὰ ὀξέα νοσήματα, ἐάν γε μὴ ἑλώδεις ὦσι μηδὲ κοῖλοι, κρείττους τῶν παραθαλαττίων, πρὸς δὲ τὰ χρόνια χεί-

ρους· οἱ δὲ ἑλώδεις κακοὶ μὲν ἀεὶ, θέρους δὲ καὶ λοιμώδεις· οἱ δὲ πετρώδεις θέρους μὲν πνιγώδεις, χειμῶνος δὲ χαλεπῶς ψυχροὶ, οὐ φαῦλοι δὲ πρὸς ὑγείαν· οἱ δὲ παραποτάμιοι ψυχροὶ καὶ ἀνώμαλοι, ἀτροφίαις μόναις ἐπιτήδειοι ταῖς δι᾽ ὑγρότητα συνισταμέναις. Χείρους δὲ τούτων οἱ τελματώδεις· οὐ γὰρ μόνον φαῦλον τὸν ἀέρα κατασκευάζουσιν, ἀλλὰ καὶ τοὺς καρποὺς κακίους στόμαχόν τε λυμαίνονται καὶ τὰ σπάγχνα σκληροῦσι καὶ κακοεξίας καὶ κακοχυμίας καὶ ὕδρωπας ἀποτελοῦσι. Κακοὶ δὲ καὶ οἱ πρὸς μετάλλοις τισὶν ὑφεστῶτες· ξηροὶ γὰρ καὶ πνιγώδεις. Οἱ δὲ βαθύγειοι εὐχυμότεροι ὄντες ταῖς ξηροτέραις ἁρμόζουσι διαθέσεσιν· οἱ δὲ ἀργιλλώδεις διαλυτικοὶ τοῦ στομάχου, ἔκλυτον ἔχοντες τὴν ἀναθυμίασιν· οἱ δὲ πυῤῥόγειοι ξηραντικώτεροι τούτων· οἱ δὲ μελάγγειοι πάντες ἄριστοι.

19. Ξενοφῶντος ἐν ά Ἀπομνημονευμάτων.

Ἀλλὰ μὴν καὶ τοῦ σώματος αὐτός τε οὐκ ἠμέλει τούς τε ἀμελοῦντας οὐκ ἐπῄνει. Τὸ μὲν οὖν ὑπερεσθίοντα ὑπερπονεῖν ἀπεδοκίμαζε, τὸ δ᾽ ὅσα ἡδέως ἡ ψυχὴ δέχεται, ταῦτα ἱκανῶς ἐκπονεῖν ἐδοκίμαζε· ταύτην γὰρ τὴν ἕξιν ὑγιεινήν τε ἱκανῶς εἶναι καὶ τὴν τῆς ψυχῆς ἐπιμέλειαν οὐκ ἐμποδίζειν.

20. Σωκράτους.

Σωκράτης παρῄνει φυλάττεσθαι τῶν βρωμάτων, ὅσα μὴ πεινῶντας ἐσθίειν ἀναπείθει, καὶ τῶν πομάτων ὅσα πίνειν μὴ διψῶντας.

21. Γοργίου.

Γοργίας ἐρωτηθεὶς ποίᾳ διαίτῃ χρώμενος εἰς μακρὸν

19. I. 2, 4. 20. Xenoph. Mem. I. 3, 6.

γῆρας ἦλθεν· Οὐδὲν οὐδέποτε, ἔφη, πρὸς ἡδονὴν οὔτε φαγὼν οὔτε δράσας.

22. Ἱπποκράτους.

Σιτία, ποτὰ, ὕπνοι, ἀφροδίσια, πάντα μέτρια.

23. Τοιοῦτον τοίνυν ἔστιν, ὦ Χαρμίδη, τὸ ταύτης τῆς ἐπῳδῆς· ἔμαθον δὲ αὐτὴν ἐγὼ ἐκεῖ ἐπὶ στρατείας παρά τινος τῶν Θρᾳκῶν τῶν Ζαμόλξιδος πολιτῶν, οἳ λέγονται [καὶ] ἀπαθανατίζειν. Ἔλεγε δὲ ὁ Θρᾷξ οὗτος, ὅτι ταῦτα μὲν δὴ οἱ Ἕλληνες ἰατροὶ, ἃ νῦν δὴ ἐγὼ ἔλεγον, καλῶς λέγοιεν· ἀλλὰ Ζάμολξις, ἔφη, λέγει ὁ ἡμέτερος βασιλεὺς θεὸς ὢν, ὅτι ὥσπερ ὀφθαλμοὺς ἄνευ κεφαλῆς οὐδεὶς ἐπιχειρεῖ ἰᾶσθαι οὐδὲ κεφαλὴν ἄνευ σώματος, οὕτως οὐδὲ σῶμα ἄνευ ψυχῆς. Ἀλλὰ τοῦτο καὶ αἴτιον εἴη τοῦ διαφεύγειν τοὺς παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ἰατροὺς τὰ πολλὰ νοσήματα, ὅτι τοῦ ἄλλου ἀμελοῖεν, οὗ δέοι τὴν ἐπιμέλειαν ποιεῖσθαι, οὗ μὴ καλῶς ἔχοντος ἀδύνατον εἴη τὸ μέρος εὖ ἔχειν. Πάντα γὰρ ἐκ τῆς ψυχῆς ὡρμῆσθαι καὶ τἀγαθὰ καὶ τὰ κακὰ τῷ σώματι, παντὶ τῷ ἀνθρώπῳ· κἀκεῖθεν ἐπιῤῥεῖν ὥσπερ ἐκ τῆς κεφαλῆς ἐπὶ τὰ ὄμματα. Δεῖν οὖν ἐκεῖνο καὶ πρῶτον (*) καὶ μάλιστα θεραπεύειν, εἰ μέλλει καὶ τὰ τῆς κεφαλῆς καὶ τὰ τοῦ ἄλλου σώματος καλῶς ἔχειν. Θεραπεύεσθαι δὲ τὴν ψυχὴν ἔφη, ὦ μακάριε, ἐπῳδαῖς τισι· τὰς δ᾽ ἐπῳδὰς ταύτας τοὺς λόγους εἶναι τοὺς καλούς. Ἐκ δὲ τῶν τοιούτων λόγων [ἐν] ταῖς ψυχαῖς σωφροσύνην ἐγγίγνεσθαι, ἧς ἐγγενομένης καὶ παρούσης ῥᾴδιον ἤδη εἶναι τὴν ὑγείαν καὶ τῇ κεφαλῇ καὶ τῷ ἄλλῳ σώματι πορίζειν.

24. Τοῦ αὐτοῦ Νόμων ζ΄.

Ὅτι τὰ σώματα πάντα ὑπὸ τῶν σεισμῶν τε καὶ κινή-

23. Plato Charmid. p. 156. D. 24. Pag. 789.

σεων κινούμενα ἄκοπα ὀνίναται πάντων, ὅσα τε ὑπὸ ἑαυτῶν ἢ καὶ ἐν ἑώραις ἢ καὶ κατὰ θάλατταν ἢ καὶ ἐφ᾽ ἵππων ὀχουμένων καὶ ὑπ᾽ ἄλλων ὁπωσοῦν δὴ φερομένων τῶν σωμάτων κινεῖται. Καὶ διὰ ταῦτα τὰς τῶν σίτων τροφὰς καὶ ποτῶν κατακρατοῦντα ὑγίειαν καὶ κάλλος καὶ τὴν ἄλλην ῥώμην ἡμῖν δυνατά ἐστι παραδιδόναι.

25. Ξενοφῶντος ἐν ἕκτῳ τῆς Κύρου παιδείας.

Ἡ γὰρ κατὰ μικρὸν ὑπάλλαξις πᾶσαν ποιεῖ φύσιν ὑποφέρειν τὰς μεταβολάς. Διδάσκει δὲ καὶ ὁ θεὸς ἀπάγων ἡμᾶς κατὰ μικρὸν ἔκ τε τοῦ χειμῶνος εἰς τὸ ἀνέχεσθαι ἰσχυρὰ θάλπη καὶ ἐκ τοῦ θάλπους εἰς τὸν ἰσχυρὸν χειμῶνα, ὃν χρὴ μιμουμένους εἰς ὃ δεῖ ἐλθεῖν προειθισμένους ἡμᾶς ἀφικνεῖσθαι.

26. Πλάτωνος.

Κατὰ δὲ ταὐτὰ ταῦτα καὶ τὰ μέρη θεραπευτέον, τὸ τοῦ παντὸς ἀπομιμούμενον εἶδος. Τοῦ γὰρ σώματος ὑπὸ τῶν εἰσιόντων καιομένου τε ἐντὸς καὶ ψυχομένου καὶ πάλιν ὑπὸ τῶν ἔξωθεν ξηραινομένου καὶ ὑγραινομένου καὶ τὰ τούτοις ἀκόλουθα πάσχοντος ὑπ᾽ ἀμφοτέρων τῶν κινήσεων, ὅταν μέν τις ἡσυχίαν ἄγον τὸ σῶμα παραδιδῷ ταῖς κινήσεσι, κρατηθὲν διώλετο. Ἐὰν δὲ τήν τε τροφὸν καὶ τιθηνὴν τοῦ παντὸς προσείπομεν μιμῆταί τις καὶ τὸ σῶμα μάλιστα μὲν μηδέποτε ἡσυχίαν ἄγειν ἐᾷ, κινῇ δὲ καὶ σεισμούς ἀεί τινας ἐμποιῶν αὐτῷ διὰ παντὸς τὰς ἐντὸς καὶ ἐκτὸς ἀμύνηται κατὰ φύσιν κινήσεις, καὶ μετρίως σείων τά τε περὶ τὸ σῶμα πλανώμενα παθήματα καὶ μέρη κατὰ ξυγγενείας εἰς τάξιν κατακοσμῇ πρὸς ἄλληλα, κατὰ τὸν πρόσθεν λόγον, ὃν περὶ τοῦ παντὸς ἐλέγομεν, οὐκ ἐχθρὸν παρὰ ἐχθρὸν τιθέμενον

25. VI. 2, 29. 26. Timae. p. 88. C.

ἐάσει πολέμους ἐντίκτειν τῷ σώματι καὶ νόσους, ἀλλὰ φίλον παρὰ φίλον τεθὲν ὑγίειαν ἀπεργαζόμενον παρέξει. Τῶν δ' αὖ κινήσεων ἡ ἐν αὐτῷ ὑφ' ἑαυτοῦ ἀρίστη [κίνησις·] μάλιστα γὰρ τῇ διανοητικῇ καὶ τῇ τοῦ παντὸς κινήσει ξυγγενής· ἡ δὲ ὑπ' ἄλλου χείρων. Χειρίστη δὲ ἡ κειμένου τοῦ σώματος καὶ ἄγοντος ἡσυχίαν δι' ἑτέρων αὐτὸ κατὰ μέρη κινοῦσα. Διὸ δὴ τῶν καθάρσεων καὶ συστάσεως τοῦ σώματος ἡ μὲν διὰ τῶν γυμνασίων ἀρίστη, δευτέρα δὲ ἡ διὰ τῶν αἰωρήσεων κατά τε τοὺς πλοῦς καὶ ὅπηπερ ἂν ὀχήσεις ἄκοποι γίνωνται, τρίτον δὲ εἶδος κινήσεως σφόδρα ποτὲ ἀναγκαζομένῳ χρήσιμον, ἄλλως δὲ οὐδαμῶς τῷ νοῦν ἔχοντι προσδεκτέον, τὸ τῆς φαρμακευτικῆς καθάρσεως γιγνόμενον ἰατρικόν.

27. Ἀντύλλου.

Εἴδη τῶν βοηθημάτων κατὰ γένη τέσσαρα τὰ μὲν (*) ποιούμενα, τὴν ὠφέλειαν ἔχοντα ἐν τῇ τοῦ κάμνοντος ἐνεργείᾳ· τὰ δὲ προσφερόμενα, ἐν τροφῆς καὶ ποτοῦ μέρει λαμβανόμενα· τὰ δὲ κενούμενα, ὅσα ἐξάγοντά τι τοῦ σώματος βοηθεῖ· ἔσται δὲ καὶ περὶ τῶν κενουμένων τοῖς εὐσχολοῦσι πολλή τις ἀκριβολογία, τί δή ποτε δὲ οὐχὶ κενοῦντα, ἀλλὰ κενούμενα ὠνόμασται· τὰ δέ ἐστιν ἔξωθεν προσπίπτοντα τῶν βοηθημάτων.

28. Τοῦ αὐτοῦ.

Καὶ τῶν ἔξωθεν προσπιπτόντων βοηθημάτων τὰ μέν ἐστι λεπτομερῆ, τὰ δὲ παχυμερῆ. Λεπτομερῆ μὲν ἀήρ τε καὶ ὅσα ἀέρος εἴδη, παχυμερῆ δὲ τὰ συνεστῶτα. Τῶν δὲ παχυμερῶν τὰ μὲν [γὰρ] γεώδη, τὰ δὲ ὑδατώδη. Γεώδη μὲν καταπλάσματα καὶ μαλάγματα, ὑδατώδη δὲ λουτρὰ καὶ καταντλήσεις καὶ ἐμβροχαί.

29. Τοῦ αὐτοῦ.

Ἀέρων διαφοραὶ πλείους. Αἱ μὲν γὰρ παρὰ τὰς ὥρας τὰς ἐτησίους, αἱ δὲ παρὰ τὰς μηνιαίους παραλλαγὰς, αἱ δὲ παρὰ τὰς μεταβολὰς τὰς ἡμερησίους τε καὶ νυκτερινὰς, αἱ δὲ παρὰ παχύτητα καὶ λεπτότητα, αἱ δὲ παρὰ κίνησιν ἢ στάσιν, αἱ δὲ παρὰ κίνησιν καὶ ἐπιμιξίαν γεωδῶν ἀναθυμιάσεων. Εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλαι μικρότεραι διαφοραὶ, δυνάμεναι τὴν ἀναφορὰν ἐπὶ τὰς ἐγκειμένας λαμβάνειν.

30. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῆς κατὰ μῆνα τῶν ἀέρων διαφορᾶς.

Ἐργάζεται δὲ διαφορὰς ἐν τῷ ἀέρι παραπλησίως τῷ ἀέρι καὶ ἡ σελήνη περιϊοῦσα τὸν τῶν ζωδίων κύκλον. Ἐργάζεται δὲ καὶ αὕτη τέσσαρας ὥρας μηνιαίους, ἀναλογούσας ταῖς ἐτησίοις, ἑβδομαδικῷ δὲ ἀριθμῷ περικυκλεομένας. Ἡ μὲν οὖν πρώτη τοῦ μηνὸς ἑβδομὰς ἀρχὴν μὲν ἀπὸ νεομηνίας ἔχει, πρόεισι δὲ μέχρι διχοτόμου· ἔστι δὲ ἐοικυῖα ἔαρι, ὑγρὰ γὰρ καὶ θερμή. Ἐντεῦθεν καὶ τὸ περιέχον ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ ὑγρότερον, καὶ ὄμβροι τηνικαῦτα ὡς ἐπίπαν καταῤῥήγνυνται, καὶ οὗτοί γε ὑγροὶ καὶ γονιμώτατοι παραπλησίως τοῖς ἐαρινοῖς. Ἡ δὲ δευτέρα ἑβδομὰς ἄρχεται μὲν ἀπὸ διχοτόμου, πρόεισι δὲ ἄχρι πανσελήνου, θέρει δὲ παραπλήσιος διὰ τοῦτο, ὅτι καρποὺς πέσσει μάλιστα. Ἥ τε μὴν μετὰ πανσέληνον ἑβδομὰς ἕως διχοτόμου φθινούσης τῆς σελήνης ξηρὰ καὶ φθινοπώρῳ παραπλήσιος. Ἡ δὲ τελευταία χειμῶνι ἔοικεν. Ὅσα οὖν αἱ τοῦ ἐνιαυτοῦ ὧραι ἐπιφέρουσι, τοσαῦτα καὶ παρὰ τῶν μηνιαίων ἡγητέον ἀπαντᾶν. Ἐκεῖνο μέντοι προσδιαληπτέον, ὅτι ὁ μὲν ἥλιος κατὰ τὴν αὐτοῦ δύναμιν θερμαίνει τὰ σώματα, ἡ δὲ σελήνη μᾶλλον ὑγραίνει. Παρὰ ταύτην οὖν τὴν αἰτίαν τούς τε ἐγκεφάλους διερωτέρους ἀποτελεῖ καὶ τὰ κρέα σήπει καὶ τὰ

σώματα τῶν αἰθριοκοιτούντων ὑγρότερα καὶ ἀμβλύτερα ἀπεργάζεται καὶ καρηβαρίας καὶ ἐπιληψίας ἀνακινεῖ κατὰ τὴν ὁμοίαν αἰτίαν.

(*) ΠΕΡΙ ΙΑΤΡΩΝ ΚΑΙ ΙΑΤΡΙΚΗΣ. ΡΒ.

1. Ὁμήρου.

Ἰητρὸς γὰρ ἀνὴρ πολλῶν ἀντάξιος ἄλλων
ἰούς τ᾽ ἐκτάμνειν, ἐπί τ᾽ ἤπια φάρμακα πάσσειν.

2. Εὐριπίδου.

Μέλλοντ᾽ ἰατρὸς τῇ νόσῳ διδοὺς χρόνον,
ἰάσατ᾽ ἤδη μᾶλλον ἢ τεμὼν χρόα.

3. Κατὰ ἰατρῶν Μιμνέρμου Νάννου.

Οἷα δὴ φιλοῦσιν ἰατροὶ λέγειν,
τὰ φαῦλα μείζω καὶ τὰ δείν᾽ ὑπὲρ φόβον,
πυργοῦντες αὐτούς.

4. Φιλήμονος.

Ἄνθρωπον ὄντα ῥᾴδιον παραινέσαι
ἐστὶν, ποιῆσαι δ᾽ αὐτὸν οὐχὶ ῥᾴδιον.
τεκμήριον δέ· τοὺς ἰατροὺς οἶδ᾽ ἐγὼ
ὑπὲρ ἐγκρατείας τοῖς νοσοῦσιν εὖ σφόδρα
πάντας λαλοῦντας, εἶτ᾽ ἐὰν πταίσωσί τι
αὐτοὺς ποιοῦντας πάνθ᾽, ὅσ᾽ οὐκ εἴων τότε.
ἕτερον τό τ᾽ ἀλγεῖν καὶ θεωρεῖν ἐστ᾽ ἴσως.

5. Φιλήμονος.

Οὔτε γὰρ ἰατρὸς οὐδὲ εἷς, ἂν εὖ σκοπῇς,
τοὺς αὐτὸς αὑτοῦ βούλεθ᾽ ὑγιαίνειν φίλους,
οὔτε στρατιώτης πόλιν ὁρᾶν ἄνευ κακοῦ.

6. Φιλήμονος νεωτέρου.

1. Il. XI. 514. 2. Fr. inc. 42. 4. Cleric. p. 328. 5. Cleric. p. 356.

Τίς οὗτός ἐστ᾽; ἰατρός· ὡς κακῶς ἔχει
ἅπας ἰατρὸς, ἂν κακῶς μηδεὶς ἔχῃ.
μόνῳ δ᾽ ἰατρῷ τοῦτο καὶ συνηγόρῳ
ἔξεστιν, ἀποκτείνειν μὲν, ἀποθνήσκειν δὲ μή.

7. Δημοσθένους Ὀλυνθιακῶν.

Καὶ τῶν τοιούτων λημμάτων ἀπαλλαγείητε, ἃ τοῖς ἀσθενοῦσι παρὰ τῶν ἰατρῶν σιτίοις διδομένοις ἔοικε· καὶ γὰρ ἐκεῖνα οὔτε ἰσχὺν ἐντίθησιν οὔτ᾽ ἀποθνήκειν ἐᾷ.

8. Πλουτάρχου.

Τῶν δ᾽ ἐλευθερίων τεχνῶν ἰατρικὴ τὸ μὲν γλαφυρὸν καὶ περιττὸν καὶ ἐπιτερπὲς οὐδεμιᾶς ἐνδεέστερον ἔχει, θεωρητικὸν δὲ μέγα τοῖς φιλομαθοῦσι, τὴν σωτηρίαν καὶ τὴν ὑγείαν.

9. Τροφίλου.

Τρόφιλος ἰατρὸς ἐρωτηθεὶς, τίς ἂν γένοιτο τέλειος ἰατρός· Ὁ τὰ δυνατὰ, ἔφη, καὶ τὰ μὴ δυνατὰ δυνάμενος διαγιγνώσκειν.

ΠΕΡΙ ΕΥΔΑΙΜΟΝΙΑΣ. ΡΓ.

1. Ὁμήρου Ὀδυσσείας.

Ἥβης ταρπῆναι καὶ γήραος οὐδὸν ἱκέσθαι.

*) Τοῦ αὐτοῦ εἰς αὐτό.

Ὄλβον ἐπικλῶσαι γαμέοντί τε γινομένῳ τε
αὐτὸν μὲν λιπαρῶς γηρασκέμεν ἐν μεγάροισι,
υἱέας δ᾽ αὖ πινυτούς τε καὶ ἔγχεσιν εἶναι ἀρίστους.

2. Βακχυλίδου Ἐπινικῶν.

Ὄλβιος ᾧ τινι θεὸς μοῖράν τε καλῶν ἔπορε,

7. Pag. 87. 8. T. II. p. 122. D 1. XXIII. 212. *) Od. IV. 208.

σύν τ᾽ ἐπιζήλῳ τύχᾳ ἀφνειὸν βιοτὰν διάγειν.
οὐ γάρ τις ἐπιχθονίων πάντ᾽ εὐδαίμων ἔφυ.

3. Καρκίνου Τηρεύς.

Ἀσκεῖν μὲν ἀρετὴν, εὐτυχεῖν δ᾽ αἰτεῖν θεούς.
(*) ἔχων γὰρ ἄμφω ταῦτα, μακάριός θ᾽ ἅμα
κεκλημένος ζῆν κἀγαθὸς δυνήσεται.

4. Καλλιμάχου Ὕμνων.

Οὔτ᾽ ἀρετῆς ἄτερ ὄλβος ἐπίσταται ἄνδρας ἀέξειν.

5. Σοφοκλέους Ἀντιγόνης.

Εὐδαίμονες οἶσι κακῶν ἄγευστος αἰών.

6. Πινδάρου Θρήνων.

Εὐδαιμόνων
δραπέτας οὐκ ἔστιν ὄλβος.

7. Μενάνδρου Δημιουργοῦ.

Μακάριος, ὅστις οὐσίαν καὶ νοῦν ἔχει·
χρῆται γὰρ οὗτος εἰς ἃ δεῖ ταύτῃ καλῶς.

8. Θεόγνιδος.

Κάλλιστον τὸ δικαιότατον, ῥᾷστόν θ᾽ ὑγιαίνειν,
ἥδιστον δὲ τυχεῖν ὧν τις ἕκαστος ἐρᾷ.

9. Σκληρίου.

Ὑγιαίνειν μὲν ἄριστον ἀνδρὶ θνατῷ,
δεύτερον δὲ φυὰν καλὸν γενέσθαι,
τρίτον δὲ πλουτεῖν ἀδόλως,
εἶτα τέταρτον ἥβᾶν μετὰ τῶν φίλων.

10. Σοφοκλέους Ἴωνος.

Ἐν Διὸς κήποις ἀροῦσθαι μόνον εὐδαίμονας ὄλβους.

11. Κρατῖνος ἐν Πλούτοις.

Αὐτόματα τοῖσι θεὸς ἀνίει τἀγαθά.

4. Hym. in. Iov. 95. 5. V. 582. 7. Cleric. p. 120. 8. V. 255. 10. Fr. 298.

12. Θεόγνιδος.

Εὐδαίμων εἴην καὶ θεοῖς φίλος ἀθανάτοισι,
Κύρν', ἀρετῆς δ' ἄλλης οὐδεμιᾶς ἔραμαι.

13. Σωτάδου.

Ὁ πίνης ἐλεεῖται, ὁ δὲ πλούσιος φθονεῖται,
ὁ μέσος δὲ βίος κεκραμένος δίκαιός ἐστιν.
αὐτάρκεια γὰρ πρὸς πᾶσιν ἡδονὴ δικαία.

14. Θεόγνιδος.

Εἴη μοι πλουτεῦντι κακῶν ἀπάτερθε μεριμνῶν,
ζώειν ἀβλαβέως μηδὲν ἔχοντι κακόν.
οὐκ ἔραμαι πλουτεῖν οὐδ' εὔχομαι· ἀλλά μοι εἴη
ζῆν ἀπὸ τῶν ὀλίγων μηδὲν ἔχοντι κακόν.

15. Σοφοκλέους Κρεούσης.

Κάλλιστόν ἐστι τοὔνδικον πεφυκέναι,
λῷστον δὲ τὸ ζῆν ἄνοσον, ἥδιστον δ', ὅτῳ
πάρεστι λῆψις ὧν ἐρᾷ καθ' ἡμέραν.

16. Ξενοφῶντος.

Εὐδαιμονίαν νομίζω πολλὰ ἔχοντα καὶ δαπανᾶν.

17. Δημοκρίτου.

Εὐτυχὴς ὁ ἐπὶ μετρίοισι χρήμασιν εὐθυμεόμενος, δυστυχὴς δὲ ὁ ἐπὶ πολλοῖσι δυσθυμεόμενος.

18. Σωκράτους.

Σωκράτης ἐρωτηθεὶς, τί ἐστιν εὐδαιμονία, Ἡδονὴ ἀμεταμέλητος, ἔφη.

19. Τοῦ αὐτοῦ.

Σωκράτης ἐρωτηθεὶς τίνες εὐδαίμονες, εἶπεν· Οἷς καὶ φρένες ἀγαθαὶ καὶ λόγος πρόσεστιν.

20. Διογένους.

Εὐδαιμονία γὰρ μία ἐστὶ τὸ εὐφραίνεσθαι ἀληθινῶς

12. V. 653. 14. V. 1149. 15. Fr. 326.

καὶ μηδέποτε λυπεῖσθαι, ἐν ὁποίῳ δ' ἂν τόπῳ ἢ καιρῷ ᾖ τις.

21. Τοῦ αὐτοῦ.

Εὐδαιμονίαν δὲ ταύτην εἶναί φαμεν ἀληθινὴν τὸ τὴν διάνοιαν καὶ τὴν ψυχὴν ἀεὶ ἐν ἡσυχίᾳ καὶ ἱλαρότητι διατρίβειν.

22. Χρυσίππου.

Ὁ δ' ἐπ' ἄκρον, φησὶ, προκόπτων ἅπαντα πάντως ἀποδίδωσι τὰ καθήκοντα καὶ οὐδὲν παραλείπει. Τὸν δὲ τούτου βίον οὐκ εἶναί πώ φησιν εὐδαίμονα, ἀλλ' ἐπιγίγνεσθαι αὐτῷ τὴν εὐδαιμονίαν, ὅταν αἱ μέσαι πράξεις αὗται προσλάβωσι τὸ βέβαιον καὶ ἑκτικὸν, καὶ ἰδίαν πῆξίν τινα λάβωσιν.

23. Ἰαμβλίχου Σωπάτρῳ Περὶ Ἀρετῆς.

(*) Εὐδαίμων ἐστὶν ὁ θεῷ κατὰ τὸ δυνατὸν ὅμοιος, τέλεος, ἁπλοῦς, καθαρὸς, ἐξηρτημένος ἀπὸ τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς.

24. Πλάτωνος.

Ὅτῳ γὰρ ἀνδρὶ εἰς ἑαυτὸν ἀνήρτηται πάντα τὰ πρὸς εὐδαιμονίαν φέροντα ἢ ἐγγὺς τούτου καὶ μὴ ἐν ἄλλοις ἀνθρώποις φορῆται, ἐξ ὧν ἢ εὖ ἢ κακῶς πραξάντων πλανᾶσθαι ἠνάγκασται καὶ τὰ ἐκείνου, τούτῳ ἄριστα παρεσκεύασται ζῆν.

25. Δημοκρίτου.

Τὸν εὐθυμεῖσθαι μέλλοντα χρὴ μὴ πολλὰ πράσσειν μήτε ἰδίῃ μήτε ξυνῇ, μηδὲ ἅσσ' ἂν πράσσῃ ὑπέρ τε δύναμιν αἱρεῖσθαι τὴν ἑωυτοῦ καὶ φύσιν· ἀλλὰ τοσαύτην ἔχειν φυλακὴν, ὥστε καὶ τῆς τύχης ἐπιβαλούσης καὶ ἐς τὸ δέον ὑπηγεομένης τῷ δοκεῖν κατατίθεσθαι καὶ μὴ

πλέω προσάπτεσθαι τῶν δυνατῶν· ἡ γὰρ εὐογκίη ἀσφαλέστερον τῆς μεγαλογκίης.

26. Ἱπποδάμου Θουρίου ἐκ τοῦ Περὶ Εὐδαιμονίας.

Τῶν ζώων τὰ μὲν ἐντι δεκτικὰ τᾶς εὐδαιμονίας, τὰ δὲ ἄδεκτα. Καὶ δεκτικὰ μὲν ὅσα λόγον ἔχει· ἁ μὲν γὰρ εὐδαιμονία οὐκ ἄτερθεν ἀρετᾶς, ἁ δὲ ἀρετὰ ἐγγίνεται τῷ λόγον ἔχοντι πρῶτον· ἄδεκτα δὲ . . ὄψιος ἔργον ἢ τᾶς ὄψιος ἀρετὰν, οὔτε τὸ λόγω ἄμοιρον ἢ τὸ τῶ λόγον ἔχοντος ἔργον ἢ τὰν τῶ λόγον ἔχοντος ἀρετάν. Ἁ δ' εὐδαιμονία καὶ ἀρετὰ τῶ λόγον ἔχοντος τὰ μὲν ὡς ἔργον, τὰ δ' ὡς τέχνα τίς ἐντι. Τῶν δὴ λόγον ἐχόντων ζώων τὰ μὲν ἐντι αὐτοτελέα, ὅσα δι' αὑτὰ τέλεά ἐντι καὶ οὐδενὸς ἐπιδεῆ τῶν ἔξωθεν οὔτε ποτὶ τὸ ἦμεν οὔτε ποτὶ τὸ καλῶς ἦμεν· τοιοῦτος δέ κεν εἴη ὁ θεός. Οὐκ αὐτοτελέα δὲ, ὅσα μὴ δι' αὑτὰ τέλεά ἐστι, ποτιδέεται δὲ τᾶς ἔξωθεν αἰτίας· τοιοῦτος δέ κεν εἴη ὁ ἄνθρωπος. Τῶν δὴ οὐκ αὐτοτελέων τὰ μέν ἐστι τέλεα, τὰ δ' οὐ τέλεα. Καὶ τέλεα μὲν, ὅσα καὶ παρὰ τὴν αὑτῶν αἰτίαν καὶ παρὰ τὰς ἔξωθεν αἰτίας γίνονται. Καὶ παρὰ μὲν τὴν αὑτῶν τῷ καὶ φύσιν ἀγαθὰν καὶ προαίρεσιν ποτενέγκασθαι, παρὰ δὲ τὰς ἔξωθεν τῷ εὐνομίαν καὶ ἐπιστάτας ἀγαθὼς λαβεῖν. Οὐ τέλεα δὲ τὰ ἤτοι μηδ' ἑτέρω τούτων κοινωνάσαντα ἢ τινος αὐτῶν ἢ τὸ καθόλου φαῦλα ὑπάρχοντα καττόν γα τρόπον τᾶς ψυχᾶς· τοιοῦτος δέ κα εἴη θάτερος ἄνθρωπος. Τῶν δὲ τελέων ἀνθρώπων δοιαὶ διαφοραί· τοὶ μὲν γάρ ἐντιν αὐτῶν καττὰν φύσιν τέλειοι, τοὶ δὲ καττὸν βίον· καὶ καττὰν φύσιν μὲν μόνοι τοὶ ἀγαθοί· οὗτοι δέ κ' εἶεν τοὶ ἔχοντες τὰν ἀρετάν· ἁ γὰρ ἀρετὰ τᾶς ἑκάστου φύσιος καὶ ἀκρότας καὶ τελειότας ἐντί, ἁ μὲν τῷ ὀφθαλμῶ τᾶς τῶ ὀφθαλμῶ φύσιος

ἀκρότας καὶ τελειότας, ἁ δὲ τῶ ἀνθρώπω τᾶς τῶ ἀνθρώπω φύσιος καὶ ἀκρότας καὶ τελειότας· καττὸν βίον δὲ τέλειοι τοὶ μὴ μόνον ἀγαθοὶ ὄντες, ἀλλὰ καὶ εὐδαίμονες. Ἁ μὲν γὰρ εὐδαιμονία τελειότας ἐντὶ βίω ἀνθρωπίνω, ὁ δὲ βίος ὁ ἀνθρώπινος σύσταμα τῶν πράξεων, ἁ δ' εὐδαιμονία συμπεραίνουσα τὰς πράξιας. Συμπεραίνει δὲ τὰς πράξιας ἀρετὰ καὶ τύχα, τὰ μὲν ἀρετὰ καττὰν χρῆσιν, τὰ δ' εὐτυχία καττὰν κατόρθωσιν. Ὁ μὲν ὦν θεὸς οὔτε μαθὼν παρά τινος τὰν ἀρετὰν (*) ἀγαθὸς ἐγένετο οὔτε ἐπισυναρξαμένας αὐτῷ τᾶς τύχας εὐδαίμων· φύσει γὰρ ἦν ἀγαθὸς καὶ φύσει εὐδαίμων καὶ ἀεὶ ἦν καὶ ἐσεῖται καὶ οὐδέποκα ὑπολείψει τοιοῦτος ἐὼν ἄφθαρτος ἐὼν καὶ φύσει ἀγαθός· ὁ δὲ ἄνθρωπος οὔτε τᾷ φύσει εὐδαίμων, ἀλλὰ μαθήσιος καὶ προνοίας ποτιδέεται, ποτὶ μὲν τὸ γενέσθαι ἀγαθὸς τᾶς ἀρετᾶς, ποτὶ δὲ τὸ γενέσθαι εὐδαίμων τᾶς εὐτυχίας. Καὶ διὰ τοῦτο ἐκ δύο τούτων ἁ ἀνθρωπίνα εὐδαιμονία συγκεφαλαιοῦται, ἐπαίνω τε καὶ μακαρισμῶ· ἐπαίνω μὲν τῶ ἐξ ἀρετᾶς, μακαρισμῶ δὲ τῶ ἐξ εὐτυχίας. Τὰν μὲν ὦν ἀρετὰν ἔχει διὰ τὸν θείαν μοῖραν, τὰν δὲ εὐτυχίαν διὰ τὰν θνατάν. Ἐξήρηται δὲ τὰ μὲν θνατὰ ἀπὸ τῶν θεῶν, καὶ τὰ ἐπὶ γῆς τῶν οὐρανίων, τὰ δὲ χείρονα ἀπὸ τῶν βελτιόνων. Καὶ διὰ τοῦτο ὁ μὲν ἑπόμενος τοῖς θεοῖς ἀγαθὸς εὐδαιμονεῖ, ὁ δὲ ἑπόμενος τοῖς θνατοῖς κακοδαιμονεῖ. Τῷ μὲν γὰρ τὰν φρόνασιν ἔχοντι ἀγαθὸν εὐτυχία καὶ χρήσιμον· καὶ ἀγαθὸν μὲν διὰ τὰν γνῶσιν τᾶς χρήσιος, ὠφέλιμον δὲ διὰ τὸ συνεργεῖν ταῖς πράξεσι. Καλὸν οὖν ὅκαν εὐτυχία παρῇ τῷ νόῳ ὥσπερ οὐρίῳ ἀνέμῳ θέοντα, ποττὰν ἀρετὰν ἀποβλέποντα ποιέεσθαι τὰς πράξιας, ὥσπερ καὶ τὸν κυβερνάταν ποτὶ

τὰς τῶν ἄστρων κινάσιας· οὕτω γὰρ οὐ μόνον ἀκολουθάσει τῷ θεῷ, ἀλλὰ καὶ συντάξει τὸ ἀνθρώπινον ἀγαθὸν ποτὶ τὸ θῆον. Καὶ μὰν καὶ τοῦτό γε φανερὸν, ὅτι ἐκ διαθέσιος καὶ πράξιος βίος διαφέρων γίγνεται· ἀνάγκα δὲ τὴν μὲν διάθεσιν ἢ σπουδαίαν ἢ φαύλαν ἦμεν, τὰν δὲ πρᾶξιν ἢ εὐδαίμονα ἢ κακοδαίμονα· καὶ σπουδαίαν μὲν τὰν ἀρετᾶς μετειληφυῖαν, φαύλαν δὲ τὰν κακίας· τὰς δὲ πράξιας εὐδαίμονας μὲν ἐν τᾷ εὐτυχίᾳ· συμπεραίνονται γὰρ ποτὶ τὸν λόγον· κακοδαίμονας δ' ἐν τᾷ ἀτυχίᾳ· ἀποτευκτικὸν γὰρ τῶ συμπεράσματος. Διόπερ οὐ μόνον μαθεῖν δεῖ τὰν ἀρετὰν, ἀλλὰ καὶ κτήσασθαι καὶ χρήσασθαι αὐτᾷ ἤτοι ἐς φαλακίαν ἢ ἐς συναύξασιν ἢ καὶ μέγιστον ἐς ἐπανόρθωσιν οἴκων καὶ πολίων. Οὐ γὰρ μόνον τὴν κτᾶσιν ἔχειν δεῖ τῶν καλῶν, ἀλλὰ καὶ τὰν ὄνασιν. Ταῦτα δὲ πάντα ἐσεῖται, αἴκα πόλιος εὐνομουμένας τύχῃ ὁ ἄνθρωπος. Καῖ ταῦτα μὲν ἐγώ φαμι ἦμεν τὸ ὀνομαζόμενον Ἀμαλθείας κέρας· ἐν εὐνομίᾳ γὰρ τὰ πάντα ἐντὶ, καὶ ἄνευ ταύτας οὔτε γεννᾶται τὸ μέγιστον τᾶς ἀνθρωπίνας φύσιος ἀγαθὸν οὔτε γενναθὲν καὶ αὐξαθὲν δύναιτό κα διαμένεν. Καὶ γὰρ τὰν ἀρετὰν καὶ τὰν φορὰν ποττὰν ἀρετὰν αὐτὰ ἀμπέχει τῷ καὶ φύσιας ἀγαθὰς γεννᾶσθαι καττανυτὰν, καὶ ἤθεα δὲ καὶ ἐπιτηδεύματα καὶ νόμως εἶμεν τὼς ἀρίστως, ἔτι δὲ λόγως ὀρθογνώμονας, καὶ εὐσέβειαν δὲ καὶ ὁσιότητα ποτὶ τὰν τιμιότατα. Ὥστε τῷ μέλλοντι εὐδαιμονήσειν καὶ ὀρθόπλοον ἕξειν τὸν αὐτῶ βίον εὐνομίας ὑπαρχούσης, καὶ διαπερᾶσαι δεῖ καὶ διελθεῖν αὐτὸν εὐνομίαν καταλιπόντα. Ἅμα δὲ καὶ ἀνάγκαν ἐπεμφέρει ὁ λόγος τοῖσιν ἔμπροσθεν εἰρημένοις. Ὁ γὰρ ἄνθρωπος κοινωνίας μέρος ἐντὶ καὶ σὺν τούτοις ὁλόκλαρος γίνεται κατ-

τὸν αὐτὸν λόγον σὺν τῷ μὴ μόνον κοινωνὲν, (*) ἀλλὰ καὶ καλῶς κοινωνέν· ἃ μὲν γὰρ ἐν πλείοσιν, ἀλλ᾽ οὐκ ἐν ἑνὶ πέφυκε γίγνεσθαι, ἃ δὲ ἐν ἑνὶ μὲν, οὐ μὰν ἔτι ἐν πλείοσιν, ἃ δὲ καὶ ἐν πλείοσι καὶ ἐν ἑνὶ καὶ διὰ τοῦτο ἐν ἑνὶ, ὅτι καὶ ἐν πλείοσιν. Ἁρμονία μὲν γὰρ καὶ συμφωνία καὶ ἀριθμὸς ἐν πλείοσιν ἐγγίγνεσθαι πέφυκεν· οὐδὲν γὰρ αὔταρκες, ὃ τούτων τῶν μορίων ποιεῖ τὸ ὅλον· ὀξυκοΐα δὲ καὶ ὀξυδορκία καὶ ποδῶν ὠκύτας ἐν ἑνὶ μόνον, εὐδαιμονία δὲ καὶ ἀρετὰ ψυχῆς καὶ ἐν ἑνὶ καὶ ἐν πλείοσι καὶ ἐν τῷ ὅλῳ καὶ ἐν τῷ παντί. Καὶ διὰ τοῦτο ἐν τῷ ἑνὶ, ὅτι καὶ ἐν πλείοσι, καὶ ἐν τοῖς πλείοσιν, ὅτι καὶ ἐν τῷ ὅλῳ καὶ ἐν τῷ παντί· ἅτε γὰρ τᾶς ὅλας φύσιος διακόσμασις καὶ τὸ καθ᾽ ἓν ἕκαστον διακεκόσμακεν, ἁ καθ᾽ ἕκαστον δὲ διακόσμασις τὸ ὅλον καὶ τὸ πᾶν ἐκπεπλήρωκε. Τοῦτο βοᾷ ἀκολουθεῖ διὰ τὸ τᾷ φύσει πρῶτον εἶμεν τὸ ὅλον τὸ μέρεος, ἀλλ᾽ οὐ τὸ μέρος τῶ ὅλω. Αἴτε γὰρ μὴ ἦ ὁ κόσμος, οὐδ᾽ ἂν ὁ ἥλιος ἦν οὐδ᾽ ἁ σελάνα οὐδ᾽ οἱ πλανᾶτες ἀστέρες οὐδ᾽ οἱ ἀπλανέες, ὄντος δέ γε τῶ κόσμω καὶ τούτων ἕκαστόν ἐντι. Ἴδοι δὲ καὶ τοῦτο ἄν τις καὶ ἐπ᾽ αὐτᾶς τᾶς τῶν ζώων φύσιος. Αἴκα γὰρ μὴ ἦ ζῶον, οὐδ᾽ ὀφθαλμὸς οὐδ᾽ ἂν στόμα οὐδ᾽ ἂν ἀκοά, ὄντος δέ κα ζώω, καὶ τούτων ἕκαστόν ἐντι. Ὡς δὲ ἔχει τὸ ὅλον ποτὶ τὸ μέρος, οὕτω καὶ ἁ τῶ ὅλω ἀρετὰ ποτὶ τὰν τῶ μέρεος. Μὴ ὑπαρχούσας γὰρ ἁρμονίας καὶ ἐπόψιος θείας περὶ τὸν κόσμον, οὐκ ἂν ἐδύνατο συνεῖμεν ἔτι καλῶς ἔχοντα τὰ ἐγκεκοσμαμένα, μὴ ὑπαρχούσας δ᾽ εὐνομίας περὶ τὰς πόλιας, οὐκ ἂν δύναιτό τις ἀγαθὸς ἢ εὐδαίμων πολίτας ἦμεν, μὴ ὑπαρχούσας δ᾽ ὑγείας περὶ τὸ ζῶον, οὐκ ἂν δύναιτο πούς ἢ χεὶρ σθεναρά τε καὶ ὑγιεινὰ ἦμεν. Ἔστι γὰρ ἁ μὲν

ἁρμονία ἀρετὰ κόσμω, ἁ δ' εὐδαιμονία ἀρετὰ πόλιος, ἁ δ' ὑγίεια καὶ ἡ ἰσχὺς ἀρετὰ σώματος. Καὶ ἕκαστον δὲ τῶν ἐν αὐτοῖς μερέων συντέτακται ποτὶ τὸ ὅλον καὶ τὸ πᾶν. Ὀφθαλμοί τε γὰρ ὁρῶνται ὑπὲρ τῶ παντὸς σώματος καὶ τἆλλα δὲ μόριά τε καὶ μέρεα ὑπὲρ τῶ ὅλω καὶ τῶ παντὸς συντέτακται.

27. Εὐρυφάμου Πυθαγορείου Περὶ Βίου.

Βίος ἀνθρώπω τελήϊος θεῶ μὲν λείπεται τῷ μὴ αὐτοτελὴς ἦμεν, ἀλόγων δὲ ζώων καθυπερέχει τῷ ἀρετᾶς καὶ εὐδαιμοσύνας ἐπίμοιρος ἦμεν. Οὔτε γὰρ ὁ θεὸς τᾶς ἔξωθεν αἰτίας ποτιδεής ἐντι· φύσει γὰρ ἀγαθὸς ἐὼν καὶ φύσει εὐδαίμων ἐξ αὐταύτω τελήϊός ἐντι· οὔτε τῶν ἀλόγων ζώων οὐδέν . . Λόγω γὰρ ἄμοιρα ὄντα καὶ τᾶς ἐς τὰς πράξιας ἐπιστήμας ἄμοιρά ἐντι. Ἀνθρώπω δὲ φύσις τὰ μὲν ἐκ τᾶς ἰδίας προαιρέσιος, τὰ δὲ καὶ τᾶς ἐκ τῶ θήω γινομένας ἐπικουρήσιος ποτιδεής ἐντι. Τῷ μὲν γὰρ λόγω τυπωτικὸς ἦμεν καὶ καλῶν καὶ αἰσχρῶν νοατικὸς καὶ τῷ ὀρθῶς ἀπὸ γῆς ἀνακεκλίσθαι καὶ εἰς τὸν οὐρανὸν ἀποβλέπεν καὶ θεῶν τῶν ἀνωτάτων νοητικὸς ἦμεν, ταῦτα δὲ καὶ τᾶς ἐκ τῶν θεῶν ἐπικουρήσιος τέτευχε· τῷ δὲ βούλησιν ἔχεν καὶ προαίρεσιν καὶ ἀρχὰν ἐν αὐταύτῳ τοιαύτην, καθ' ἂν κύριος οὗτός ἐντι καὶ ἀρετὰν ἐπιταδεῦσαι καὶ κακίαν ζαλῶσαι καὶ θεοῖς ὀπαδῆσαι καὶ ἀπὸ θεῶν ἀποτραπῆμεν, (*) ταῦτα δὲ καὶ καθ' αὐτὸν κινέεσθαι δυνατός ἐντι. Διὸ καὶ ψόγων καὶ ἐπαίνων καὶ τιμᾶς καὶ ἀτιμίας τὰ μὲν τᾶς ἐκ τῶν θεῶν, τὰ δὲ καὶ τᾶς ἐκ τῶν ἀνθρώπων τυγχάνοντί τοι, ἤτοι ἀρετὰν ἢ κακίαν ζηλώσαντες. Ἔχει γὰρ οὕτως ὁ σύμπας λόγος· τὸ θήϊον ἄνθρωπον πολυτελέστατον

ζῶον ἐς τὸν κόσμον ἐσῴκισεν, ἀντίμιμον μὲν τᾶς ἰδίας φύσιος, ὀφθαλμὸν δὲ τᾶς τῶν ὄντων διακοσμάσιος· διὸ καὶ ὀνόματα μὲν ἔθηκε τοῖς πράγμασι χαρακτὴρ αὐτῶν γενόμενος, ἀνεύρετο δὲ καὶ γράμματα θησαυροὺς τᾷ μνάμᾳ παρασκευασάμενος, ἐμιμάσατο δὲ καὶ τὰν τῶ παντὸς διακόσμασιν, δίκαις τε καὶ νόμοις κοινωνίαν πόλεων συναρμοξάμενος. Οὐθὲν γὰρ οὕτω κοσμοπρεπὲς καὶ θεῶν ἄξιον ἔργον ἀνθρώποις πέπρακται, ὡς πόλιος εὐνομουμένας συναρμογὰ καὶ νόμων καὶ πολιτείας διακόσμασις. Εἷς γὰρ ἕκαστος ἄνθρωπος, αὐτὸς καθ᾽ αὑτὸν οὐδεὶς ἐὼν οὔτε ποττὸ ζῆν ὁμοφροσύνᾳ ξυνᾷ καὶ ξυναρμογᾷ πολιτείας καὶ αὐτὸς καθ᾽ αὑτὸν ἱκανὸς, γέγονε καὶ ποττὸ ὅλον καὶ τὸ τέληον σύστημα τῆς κοινωνίας εὐάρμοστος. Ἀνθρώπω γὰρ ὁ βίος λύρας ἐξακριβωμένας καὶ κατὰ πᾶν ἐπιτελέος ἐοίσας εἰκών ἐντι· λύρα τε γὰρ πᾶσα χρῄζει τριῶν τούτων τυχέν, ἐξαρτύσιος, συναρμογᾶς, ἐπαφᾶς τινος μωσικᾶς· — ἐξάρτυσις μὲν οὖν ἐντι ἁ τῶν οἰκήων μερέων τῶ σώματος παρασκευὰ πάντων, λέγω δὲ τᾶν χορδᾶν καὶ τῶν ὀργάνων τῶν ποτ᾽ εὐφωνίαν καὶ πληγὴν ἐπισυνεργούντων, συναρμογὰ δὲ ἁ ποτ᾽ ἀλλάλως σύγκρασις τῶν φθόγγων, ἐπαφὰ δὲ μωσικὰ ἁ κατὰ συναρμογὰν κίνασις ἤδη τούτων· — οὕτως οὖν καὶ βίος ἀνθρώπων χρῄζει τριῶν τούτων τυχέν. Ἐξάρτυσις μὲν ἁ τῶν τῶ βίω μερέων ἐντὶ συμπλάρωσις, βίω δὲ μέρεα τά τε σώματος ἀγαθὰ καὶ τὰ τῶν χρημάτων καὶ τὰ τᾶς δόξας καὶ τὰ τῶν φίλων, συναρμογὰ δὲ ἁ κατ᾽ ἀρετὰν καὶ νόμως τούτων σύνταξις, ἐπαφὰ δὲ μωσικὰ ἁ κατ᾽ ἀρετὰν καὶ νόμως τούτων σύγκρασις, ὀρθοπλοουμένας τᾶς ἀρετᾶς καὶ μηθὲν ἔξωθεν ἀντιπίπτον ἐχούσας αὐτῇ. Οὐ γὰρ ἐν τῷ ἀπερύκεσθαι τᾶς

προθέσιος τῶν ἑκουσίων σκοπῶν πέπτωκε τὸ εὐδαιμονῆν, ἀλλ' ἐν τῷ κατατυγχάνεσθαι· οὐδ' ἐν τῷ ἀδορυφόρατον ἦμεν καὶ ἀνυπηρέτατον τὰν ἀρετὰν, ἀλλ' ἐν τῷ συμπληροῦσθαι ταῖς οἰκήαις δυνάμεσι ποτὶ τὰς πράξιας. Οὐ γὰρ αὐτοτελής ἐντι ὁ ἄνθρωπος, ἀλλ' ἀτελής· τέλησς δὲ γινόμενος ἃ μὲν παρ' αὐτὸν, ἃ δὲ καὶ παρὰ τὴν ἔξωθεν αἰτίαν· καὶ τέλησς ἤτοι καττὰν φύσιν ἢ καττὸν βίον, καὶ κατὰ μὲν τὴν φύσιν, αἴκα ἀγαθὸς γένηται· — ἁ γὰρ ἑκάστω ἀρετὰ ἀκρότας καὶ τελήοτας ἐντὶ τᾶς ἑκάστω φύσιος· οἷον ἁ μὲν τῶν ὀφθαλμῶν φύσις ἀκρότας καὶ τελήοτας τᾶς τῶν ὀφθαλμῶν, ἁ δὲ τῶν ὠάτων τᾶς τῶν ὠάτων· οὕτω δὲ τῶ ἀνθρώπω ἁ ἀρετὰ ἀκρότας ἐντὶ καὶ τελήοτας τᾶς ἀνθρώπω φύσιος· — τέλησς δὲ καττὸν βίον, αἴκαν εὐδαίμων γένηται· ἁ γὰρ εὐδαιμονία τελήοτας καὶ συμπλάρωσίς ἐντι τῶν ἀνθρωπίνων ἀγαθῶν. Διὸ πάλιν ἀρετὰ (*) καὶ εὐτυχία μέρεα γίγνονται τῶ ὑπ' αὐτῷ βίω τᾶς μὲν ἀρετᾶς ὡς ψυχᾶς ὑποκειμένας, τᾶς δ' εὐτυχίας ὡς σώματος, τῶν δὲ συναμφοτέρων αὐτῶν ὡς ζώω. Τὸ μὲν γὰρ χρέεσθαι καλῶς αὐτόν ἐστι τοῖς κατὰ φύσιν ἀγαθοῖς, τὸ δὲ τὰν χρᾶσιν ἐμπαρέχεν· καὶ χρέεσθαι μὲν ἀρετᾷ, χρᾶσιν δὲ παρέχεν εὐτυχίᾳ· καὶ ἁ μὲν τὰν προαίρεσιν καὶ τὸν λόγον ὀρθὸν παρέχεσθαι, ἁ δὲ τὰς ἐνεργείας καὶ τὰς πράξιας. Τὸ μὲν γὰρ βουληθῆμεν τὰ καλὰ καὶ ὑποστῆμεν τὰ δεινὰ τᾶς ἀρετᾶς οἰκῆόν ἐντι, τὸ δ' ὀρθοπλοῆσαι τᾶς προαιρέσιος καὶ ἐπὶ τέλος ἐλθεῖν τὰς πράξιας τᾶς εὐτυχίας. Ἐνίκασε γὰρ ὁ στραταγὸς καὶ σὺν τἀρετᾷ καὶ σὺν τᾷ εὐτυχίᾳ καὶ εὐπλόησεν ὁ κυβερνάτας καὶ σὺν τᾷ τέχνᾳ καὶ σὺν τοῖς οὐρίοις πνεύμασιν καὶ εἶδεν ὁ ὀφθαλμὸς καλῶς καὶ σὺν τᾷ ὀξυδορκίᾳ καὶ σὺν τῷ φάει. Καὶ

ἄριστος ὁ βίος ὁ τῶν ἀνθρώπων ἐγένετο καὶ διὰ τὰν ἀρετὰν αὐτὰν καὶ διὰ τὰν εὐτυχίαν.

28. Ἐκ τῆς Διδύμου Ἐπιτομῆς.

Τὴν δ' εὐδαιμονίαν ἐκ τῶν καλῶν γίνεσθαι καὶ προηγουμένων πράξεων. Διὸ καὶ δι' ὅλων εἶναι καλὴν, καθάπερ καὶ τὴν ἐν τοῖς ἄλλοις ἐνέργειαν δι' ὅλων ἔντεχνον. Οὐ γὰρ ἐκβιβάζειν τὴν παράληψιν τῶν ὑλικῶν ἀρχῶν τῆς εἰλικρινείας τοῦ καλοῦ τὴν εὐδαιμονίαν, ὡς οὐδὲ τὴν τῆς ἰατρικῆς ἔντεχνον δι' ὅλων ἐνέργειαν τὴν τῶν ὀργάνων χρῆσιν· πᾶσαν μὲν γὰρ πρᾶξιν ἐνέργειαν εἶναί τινα ψυχῆς. Ἐπεὶ δ' ὁ πράττων συγχρῆταί τισι πρὸς τὴν τελειότητα τῆς προθέσεως, μέρη ταῦτα χρὴ νομίζειν τῆς ἐνεργείας· καίτοι γε ἐπιζητούσης ἑκατέρας τῶν εἰρημένων ἑκάτερον, οὐ μὴν ὡς μέρος, ὡς δὲ ποιητικὸν τῆς τέχνης. Τὰ γὰρ ὧν ἄνευ πράττειν ὁτιοῦν ἀδύνατον μέρη τῆς ἐνεργείας λέγειν οὐκ ὀρθόν· τὸ μὲν γὰρ μέρος ἐπινοεῖσθαι κατὰ τὸ συμπληρωτικὸν τοῦ ὅλου· τὰ δ' ὧν οὐκ ἄνευ κατὰ τὸ ποιητικὸν τῷ φέρειν καὶ συνεργεῖν εἰς τὸ τέλος.

29. Πλάτωνος.

Ἆρ' οὖν, ὦ Κλεινία, ἤδη τοῦτο ἱκανὸν πρὸς τὸ εὐδαίμονα ποιῆσαί τινα τό τε κεκτῆσθαι τὰ ἀγαθὰ καὶ τὸ χρῆσθαι αὐτοῖς; Ἔμοιγε δοκεῖ. Πότερον, ἦν δ' ἐγὼ, ἐὰν ὀρθῶς χρῆταί τις ἢ ἐὰν μή; Ἐὰν ὀρθῶς. Καλῶς γε, ἦν δ' ἐγὼ, λέγεις. Πλέον γάρ που (οἶμαι) θάτερόν ἐστιν, ἄν τις χρῆται μὴ ὀρθῶς ὁτῳοῦν πράγματι ἢ ἐὰν ἐᾷ· τὸ μὲν γὰρ κακὸν, τὸ δ' οὔτε κακὸν οὔτ' ἀγαθόν.

30. Πλάτωνος Νόμων Ὄγδοον.

Τοῖς δὲ εὐδαιμόνως ζῶσιν ὑπάρχειν ἀνάγκη πρῶτον

29. Euthydem. p. 280. D, 30. Pag. 829.

τὸ μήτε ἀδικεῖν ἄλλους μήτε ὑφ᾿ ἑτέρων αὐτοὺς ἀδικεῖσθαι. Τούτοιν δὲ τὸ μὲν οὐ πάνυ χαλεπὸν, τοῦ δε μὴ ἀδικεῖσθαι κτήσασθαι δύναμιν παγχάλεπον. Καὶ οὐκ ἔστιν αὐτοτελέως σχεῖν ἄλλως ἢ τελέως γενόμενον ἀγαθόν.

31. Ἐκ τῶν Ἀριστωνύμου Τομαρίων.

Οὔτε τὸν ἀῤῥωστοῦντα ἡ χρυσόπους ὠφελεῖ κλίνη, οὔτ᾿ αὖ τὸν ἀνόητον ἡ ἐπίσημος εὐτυχία.

(*) ΠΕΡΙ ΚΑΚΟΔΑΙΜΟΝΙΑΣ. ΡΔ.

1. Ὁμήρου.

Δύσμορον, ὅν ῥα πατὴρ Κρονίδης ἐπὶ γήραος οὐδῷ
δύῃ ἐν ἀργαλέῃ φθίσῃ κακὰ πόλλ᾿ ἐπιδόντα,
υἱέας τ᾿ ὀλλυμένους, ἑλκηθείσας τε θύγατρας,
καὶ θαλάμους κεραϊζομένους καὶ νήπια τέκνα
βαλλόμενα προτὶ ἄστυ ἐν αἰνῇ δηϊοτῆτι.

2. Μενάνδρου Ὑδρίας.

Γέροντα δυστυχοῦντα τῶν θ᾿ αὑτοῦ κακῶν
ἐπαγόμενον λήθην ἀνέμνησας πάλιν,
ἐπὶ τἀτυχεῖν τ᾿ ἤγειρας.

3. Σοφοκλέους Ναυπλίου.

Τῷ γὰρ κακῶς πράσσοντι μυρία μία
νύξ ἐστιν εὖ παθόντα ἡ ᾿τέρα θανεῖν.

4. Εὐριπίδου.

Κεκλημένῳ δὲ φωτὶ μακαρίῳ ποτὲ
αἱ μεταβολαὶ λυπηρόν· ᾧ δ᾿ αἰεὶ κακῶς
ἐστ᾿, οὐδὲν ἀλγεῖ, συγγενῶς δύστηνος ὤν.

1. Il. XXII. 60. 2. Cleric. p. 178. 3. Fr. 377. 4. Herc. Fur. 1292.

5. *Μενάνδρου Παρακαταθήκης.*

Εὔπιστον ἀτυχῶν ἐστιν ἄνθρωπος φύσει·
τὸν πλησίον γὰρ οἴεται μᾶλλον φρονεῖν
ὁ τοῖς λογισμοῖς τοῖς ἰδίοις πταίων ἀεί.

6. *Ἄμφιδος ἐξ Ἀμπελουργοῦ.*

Ἐν οἷς ἂν ἀτυχήσῃ τις ἄνθρωπος τόποις,
ἥκιστα τούτοις πλησιάζων ἥδεται.

7. *Μενάνδρου Ἐγχειριδίου.*

Οὐχ ὅθεν ἂν ᾤμην ἡ τύχη· καὶ πάντα δὲ
τὰ μηδὲ προσδοκώμεν᾽ ἔκστασιν φέρει.

8. *Ἰλιάδος ταῦ.*

Ὡς μοι δέχεται κακὸν ἐκ κακοῦ ἀεί.

9. *Εὐριπίδου Ἀντιγόνης.*

Ἐπ᾽ ἄκραν ἥκομεν γραμμὴν κακῶν.

10. *Εὐριπίδου Αἰόλου.*

Αἰεὶ τὸ μὲν ζῇ, τὸ δὲ μεθίσταται κακὸν,
τὸ δ᾽ οὐκ ἔφηνεν αὖτις ἐξ ἀρχῆς νέον.

11. *Φιλήτα Δήμητρος.*

Νῦν δ᾽ αἰεὶ πέσσω, τὸ δ᾽ ἀέξεται ἄλλο νεωρὲς
πῆμα, κακοῦ δ᾽ οὔπω γίγνεται ἡσυχίη.

12. *Φιλήτου.*

Ἦ μὲν δὴ πολέεσσι πεφύρησαι χαλεποῖσι,
θυμὲ, γαληναίῃ δ᾽ ἐπιμίσγεαι οὐδ᾽ ὅσον ὅσσον,
ἀμφὶ δέ τοι νέαι αἰὲν ἀνίαι τετρήχασιν.

13. *Μενάνδρου Ἥρωϊ.*

Ὡς οἰκτρὸν, ἣ τὰ τοιαῦτα δυστυχῶ μόνη,
ἃ μηδὲ πιθανὰς τὰς ὑπερβολὰς ἔχει.

14. *Τοῦ αὐτοῦ.*

5. Cleric. p. 144. 7. Cleric. p. 56. 8. V. 290. 9. Fr. 13. 10. Fr. 21. 13. Cleric. p. 76. 14. Cleric. p. 248.

Ἔξωθέν εἰσιν οἱ δοκοῦντες εὐτυχεῖν,
τὰ δ' ἔνδον εἰσὶ πᾶσιν ἀνθρώποις ἴσοι.

15. Φιλήτου.

Τῷ οὔ μοι πολέων γαίης ὕπερ οὐδὲ θαλάσσης,
ἐκ Διὸς ὡραίων ἔσχομεν ὧν ἐτέων.
οὐδ' ἀπὸ μοῖρα μελέῳ κακῶν φέρει, ἀλλὰ φέρουσιν
ἔμπεδα καὶ τοῖσιν ἄλλα προσαυξάνεται.

16. Διφίλου.

Ὥσπερ κυαθίζουσ' ἐνίοθ' ἡμῖν ἡ τύχη,
ἓν ἀγαθὸν ἐπιχέασα, τρί' ἐπαντλεῖ κακά.

17. Γαΐου κατὰ Ἀρτεμισίου παιδοφθορίας.

Τὸ μὲν ἀδικεῖσθαι καὶ παντὶ οὖν δεινόν ἐστι· τὸ δὲ καὶ τῶν τοιούτων τι παθεῖν, ὃ μηδὲ εἰπεῖν ὁ πεπονθὼς δύναται σαφῶς, δυστυχίας ὑπερβολὴν οὐκ ἔχει.

18. Ἐν τῷ αὐτῷ.

(*) Ὅρα δὴ τὸ τῆς κατηγορίας δύσκολον, ἐν ᾗ καὶ τὸ εἰπεῖν ἀδύνατον, αἰσχρὸν γάρ· καὶ τὸ σιωπῆσαι χαλεπώτερον· πῶς γὰρ ἂν δύναιτό τις ἄνευ λόγου δηλῶσαι τὰ πεπραγμένα;

19. Ἀντιφῶντος.

Ὧι γὰρ ὁ θεὸς μὴ παντελῶς βούλεται ἀγαθὰ διδόναι ἀνδρὶ, χρημάτων πλοῦτον παρασχὼν, τοῦ καλῶς φρονεῖν πένητα ποιήσας, τὸ ἕτερον ἀφελόμενος ἀμφοτέρων ἀπεστέρησεν.

20. Δημοκρίτου.

Ἀπορίη ξυνὴ τῆς ἑκάστου χαλεπωτέρη· οὐ γὰρ ὑπολείπεται ἐλπὶς ἐπικουρίης.

21. Νόσος οἴκου καὶ βίου γίγνεται, ὅκως περ καὶ σκηνέος

22. *Γαΐου ὑπὲρ Παύλου παιδὸς ἰδίου ἐν μανίᾳ ἀνῃρημένου.*

Ἔοικε δὲ ὁ βάσκανος δαίμων φιλοτιμότατος εἶναι πρὸς τὰς παραδόξους συμφοράς. Ἕστηκέ σοι παιδοφόνος πατὴρ τὴν μὲν χεῖρα μιαρώτατος, τὴν δὲ ψυχὴν καθαρώτατος, μανίᾳ διακονησάμενος τὴν συμφοράν.

23. *Ἡράκλειτος ἔφη, ὡς ἦθος ἀνθρώπῳ δαίμων.*

24. *Ξενοκράτους.*

Ξενοκράτης ἔλεγεν, ὥσπερ τὸ κακοπρόσωπον αἶσχει προσώπου καὶ μοχθηρίᾳ τινὶ μορφῆς τὸ δύσμορφον, οὕτω δαίμονος κακίᾳ τοὺς πονηροὺς κακοδαίμονας ὀνομάζομεν.

25. *Πλάτωνος ἐκ τοῦ Γοργίου.*

Ἀλλὰ μὴν, ὦ Σώκρατες, οὐδέν γέ σε δεῖ παλαιοῖς πράγμασιν ἐλέγχειν. Τὰ γὰρ ἐχθὲς καὶ πρώην γεγονότα, ταῦτα ἱκανά σε ἐξελέγξαι ἐστὶ καὶ ἀποδεῖξαι, ὡς πολλοὶ ἀδικοῦντες ἄνθρωποι εὐδαιμονές εἰσι. Τὰ ποῖα ταῦτα; Ἀρχέλαον δήπου τοῦτον τὸν Περδίκκου ὁρᾷς ἄρχοντα Μακεδονίας; Εἰ δὲ μὴ, ἀλλ᾽ ἀκούω γε. Εὐδαίμων οὖν σοι δοκεῖ εἶναι ἢ ἄθλιος; Οὐκ οἶδα, ὦ Πῶλε, οὐ γάρ πω συγγέγονα τῷ ἀνδρί. Τί δαί; συγγενόμενος ἂν γνοίης, ἄλλως δὲ αὐτόθεν οὐ γινώσκεις, ὅτι εὐδαιμονεῖ; Μὰ Δί᾽, οὐ δῆτα. Δῆλον δὲ, ὦ Σώκρατες, ὅτι οὐδὲ τὸν μέγαν βασιλέα γινώσκειν φήσεις εὐδαίμονα ὄντα. Καὶ ἀληθῆ γε ἐρῶ· οὐ γὰρ οἶδα παιδείας ὅπως ἔχει καὶ δικαιοσύνης. [Τί δέ; ἐν τούτῳ πᾶσα ἡ εὐδαιμονία ἐστίν; Ὡς γε ἐγὼ λέγω, ὦ Πῶλε.] Τὸν μὲν γὰρ καλοκἀγαθὸν ἄνδρα καὶ γυναῖκα εὐδαίμονας εἶναί φημι, τὸν δὲ ἄδικον καὶ πονηρὸν ἄθλιον

25. Pag. 470. D.

Ἄθλιος ἄρα οὗτός ἐστιν ὁ Ἀρχέλαος κατὰ τὸν σὸν λόγον. Εἴπερ γε, ὦ φίλε, ἄδικος.

26. Ἐν τῷ αὐτῷ.

Κατά γε τὴν ἐμὴν δόξαν, ὦ Πῶλε, ὁ ἀδικῶν τε καὶ ὁ ἄδικος πάντως γε ἄθλιος· ἀθλιώτερος μέντοι, ἐὰν μὴ διδῷ δίκην μηδὲ τυγχάνῃ τιμωρίας ἀδικῶν· ἧττον δὲ ἄθλιος, ἐὰν διδῷ δίκην καὶ τυγχάνῃ δίκης ὑπὸ θεῶν τε καὶ ἀνδρῶν.

ΟΤΙ ΑΒΕΒΑΙΟΣ Η ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ ΕΥΠΡΑΞΙΑ ΜΕΤΑΠΙΠΤΟΥΣΗΣ ΡΑΙΔΙΩΣ ΤΗΣ ΤΥΧΗΣ. ΡΕ.

1. Εὐριπίδου.

Ὁρᾶς τυράννους διὰ μακρῶν ἠσκημένους
ὡς μικρὰ τὰ σφάλλοντα, καὶ μί' ἡμέρα
τὸν μὲν καθεῖλεν ὑψόθεν, τὸν δ' ἦρ' ἄνω.
(*) ὑπόπτερος δ' ὁ πλοῦτος· οἷς γὰρ ἦν ποτε,
ἐξ ἐλπίδων πίπτοντας ὑπτίους ὁρῶ.

2. Διονυσίου τυράννου ἐκ Λήδας.

Θνητῶν δὲ μηδεὶς μηδέν' ὄλβιόν ποτε
κρίνῃ, πρὶν αὐτὸν εὖ τελευτήσαντ' ἴδῃ·
ἐν ἀσφαλεῖ γὰρ τὸν θανόντ' ἐπαινέσαι.

3. Σοφοκλέους Τυνδαρέως.

Οὐ χρή ποτ' εὖ πράσσοντος ὀλβίσαι τύχας
ἀνδρός, πρὶν αὐτῷ παντελῶς ἤδη βίος
διεκπερανθῇ καὶ τελευτήσῃ βίον.
ἐν γὰρ βραχεῖ καθεῖλε κὠλίγῳ χρόνῳ
πάμπλουτον ὄλβον δαίμονος κακοῦ δόσις,
ὅταν μεταστῇ καὶ θεοῖς δοκῇ τάδε.

26. Pag. 472. 1. Ino Fr. 23. 3. Fr. 572.

4. Ἀλέξιδος ἐκ Βρεττίας.

Τοιοῦτο τὸ ζῆν ἐστιν, ὥσπερ οἱ κύβοι.
οὐ ταὔτ᾽ ἀεὶ πίπτουσιν οὐδὲ τῷ βίῳ
ταὐτὸν διαμένει σχῆμα, μεταβολὰς δ᾽ ἔχει.

5. Διφίλου ἐκ Ζωγράφου.

Ἀπροσδόκητον οὐδὲν ἀνθρώποις πάθος,
ἐφημέρους γὰρ τὰς τύχας κεκτήμεθα.

6. Εὐριπίδου.

Οὐκ ἄγαμαι ταῦτ᾽ ἀνδρὸς ἀριστέως·
οὐκ ἐπὶ πᾶσίν σ᾽ ἐφύτευσ᾽ ἀγαθοῖς,
Ἀγάμεμνον, Ἀτρεύς. Δεῖ δέ σε χαίρειν
καὶ λυπεῖσθαι, θνητὸς γὰρ ἔφυς·
κἂν μὴ σὺ θέλῃς,
τὰ θεῶν οὕτω νενόμισται.

7. Σιμωνίδου.

Πάμπαν δ᾽ ἄμωμος οὔτις οὐδ᾽ ἀκήριος.

8. Εὐριπίδου.

Οὐ χρή ποτ᾽ ὀρθαῖς ἐν τύχαις βεβηκότα
ἕξειν τὸν αὐτὸν δαίμον᾽ εἰσαεὶ δοκεῖν.
ὁ γὰρ θεός πως, εἰ θεόν σφε χρὴ καλεῖν,
κάμνει ξυνὼν τὰ πολλὰ τοῖς αὐτοῖς ἀεί.
θνητῶν δὲ θνητὸς ὄλβος, οἱ δ᾽ ὑπέρφρονες
καὶ τῷ παρόντι τοὐπιὸν πιστούμενοι
ἔλεγχον ἔλαβον τὴν τύχην ἐν τῷ παθεῖν.

9. Σιμωνίδου Θρήνων.

Ἄνθρωπος ἐὼν μήποτε φήσῃς ὅ τι γίγνεται,
μηδ᾽ ἄνδρα ἰδὼν (ὄλβιον) ὅσσον χρόνον ἔσσεται
ὠκεῖα γάρ, οὐδὲ τανυπτερύγου μυίας
οὕτως ἁ μετάστασις.

6. Iph. Aul. 28. 8. Fr. inc. 43.

10. *Μενάνδρου.*

Εὕροις δ' ἂν οὐδὲν τῶν ἁπάντων, Δημέα,
ἀγαθὸν, ἐν ᾧ τι μὴ πρόσεστι καὶ κακόν.

11. *Εὐριπίδου ἐξ Ἀντιόπης.*

Τοιόσδε θνητῶν τῶν ταλαιπώρων βίος·
οὐδ' εὐτυχεῖ τὸ πάμπαν οὔτε δυστυχεῖ,
εὐδαιμονεῖ τε καὖθις οὐκ εὐδαιμονεῖ.
τί δῆτ' ἐν ὄλβῳ μὴ σαφεῖ βεβηκότες
οὐ ζῶμεν ὡς ἥδιστα, μὴ λυπούμενοι;

12. *Εὐριπίδου Βελλεροφόντου.*

Ποῦ δὴ τὸ σαφὲς θνατοῖσι βιοτᾶς;
θοαῖσι μὲν ναυσὶ πόρον πνοαὶ κατὰ
βένθος ἅλιον ἰθύνουσι· τύχας δὲ θνητῶν
τὸ μὲν μέγ' εἰς οὐδὲν ὁ πολὺς χρόνος
μεθίστησι, τὸ δὲ μεῖον αὔξων.

13. *Εὐριπίδου ἐκ Χρυσίππου.*

Ὦ δέσποτ', οὐδεὶς οἶδεν ἄνθρωπος γεγὼς
οὔτ' εὐτυχοῦς ἀριθμὸν οὔτε δυστυχοῦς.

14. *Τοῦ αὐτοῦ Ἀνδρομάχης.*

(*) *Χρὴ δ' οὔ ποτ' εἰπεῖν οὐδέν' ὄλβιον βροτῶν,*
πρὶν ἂν θανόντος τὴν τελευταίαν ἴδῃς
ὅπως περάσας ἡμέραν ἥξει κάτω.

15. *Εὐριπίδου ἐξ Αὐγῆς.*

Πᾶσιν γὰρ ἀνθρώποισιν, οὐχ ἡμῖν μόνον,
ἢ καὶ παραυτίκ' ἢ χρόνῳ δαίμων βίον
ἔσφηλε κοὐδεὶς διὰ τέλους εὐδαιμονεῖ.

16. *Τοῦ αὐτοῦ Σκύριοι.*

Φεῦ τῶν βροτείων ὡς ἀνώμαλοι τύχαι.

10. Cleric. p. 248. 11. Fr. 44. 12. Fr 27. 13. Fr. 4. 14. V. 100. 15. Fr. 9. 16. Fr. 2.

οἱ μὲν γὰρ εὖ πράσσουσι, τοῖς δὲ συμφοραὶ
σκληραὶ πάρεισιν εὐσεβοῦσιν εἰς θεούς,
καὶ πάντ᾽ ἀκριβῶς κἀπὶ φροντίδων βίον
οὕτω δικαίως ζῶσιν αἰσχύνης ἄτερ.

17. Εὐριπίδου Ἀνδρομέδας.

Ὁ μὲν ὄλβιος ἦν, τὸ δ᾽ ἀπέκρυψεν
θεός. Ἐκ κείνων τῶν ποτε λαμπρῶν
νεύει βίοτος, νεύει δὲ τύχα
κατὰ πνεῦμ᾽ ἀνέμων.

18. Τοῦ αὐτοῦ Ἱκετίσι.

Μὴ δῆτ᾽. Ἔχει γὰρ καταφυγὴν θὴρ μὲν πέτραν,
δοῦλοι δὲ βωμοὺς θεῶν, πόλις δὲ πρὸς πόλιν
ἔπτηξε χειμασθεῖσα· τῶν γὰρ ἐν βροτοῖς
οὐκ ἔστιν οὐδὲν διὰ τέλους εὐδαιμονοῦν.

19. Εὐριπίδου Ἰνοῖ.

Ἄνασσα, πολλοῖς ἐστιν ἀνθρώπων κακὰ,
τοῖς δ᾽ ἄρτι λήγει, τοῖς δὲ κίνδυνος μολεῖν.
κύκλῳ γὰρ ἕρπει καρπίμοις τε γῆς φυτοῖς,
θνητῶν τε γενεᾷ. Τῶν μὲν αὔξεται βίος,
τῶν δὲ φθίνει τε καὶ θερίζεται πάλιν.

20. Εὐριπίδου Ἑκάβης.

Οὐ τὸν κρατοῦντα χρὴ κρατεῖν ἃ μὴ χρεὼν,
οὐδ᾽ εὐτυχοῦντας εὖ δοκεῖν πράξειν ἀεί.
κἀγὼ γὰρ ἦν ποτ᾽, ἀλλὰ νῦν οὐκ εἴμ᾽ ἔτι·
τὸν πάντα δ᾽ ὄλβον ἦμαρ ἕν μ᾽ ἀφείλετο.

21. Σοφοκλῆς Τηρεῖ.

Μήπω μέγ᾽ εἴπῃς πρὶν τελευτήσαντ᾽ ἴδῃς.

22. Μοσχίωνος.

Συνέσει, δόξῃ πρόσθε καὶ γένει μέγας

17. Fr. 23. 18. V. 266. 19. Fr. 19. 20. V. 282. 21. Fr. 520.

Ἄργους δυνάστης, λιτὸς ἐκ τυραννικῶν
δόμων, προσίκτην θάλλον ἠγκαλισμένος,
ἔστειχεν εἰς γῆν ὄμμα συμπαθὲς φέρων
καὶ πᾶσι δεικνὺς, ὡς τὰ λαμπρὰ τῆς τύχης
τὴν κτῆσιν οὐ βέβαιον ἀνθρώποις νέμει·
ὃν πᾶς μὲν ἀστῶν ἠλέησεν εἰσιδών,
ἅπας δὲ χεῖρα καὶ προσήγορον φάτιν
ὤρεξε κάνθους τ' ἐξέτηξε δακρύοις,
τύχαις συναλγῶν· τἀξίωμα γὰρ νοσοῦν
τὸ πρόσθε πολλοῖς οἶκτον εὐπορεῖ βροτῶν.

23. *Μενάνδρου Πλοκίων Θαΐδος.*

Ὡς Παρμένων οὐκ ἔστιν ἀγαθὸν τῷ βίῳ
φυόμενον ὥσπερ δένδρον ἐκ ῥίζης μιᾶς·
ἀλλ' ἐγγὺς ἀγαθοῦ παραπέφυκε καὶ κακὸν,
ἐκ τοῦ κακοῦ τ' ἤνεγκεν ἀγαθὸν ἡ φύσις.

24. *Ἀρχιλόχου.*

Τοῖς θεοῖς τίθει (τὰ) πάντα· πολλάκις μὲν ἐκ κακῶν
ἄνδρας ὀρθοῦσιν μελαίνῃ κειμένους ἐπὶ χθονὶ,
πολλάκις δ' ἀνατρέπουσι καὶ μάλ' εὖ βεβηκότας
(*) ὑπτίους κλίνουσ'· ἔπειτα πολλὰ γίγνεται κακά.
καὶ βίου χρῇ μὴ πλανᾶται καὶ νόου παρήορος.

25. *Θεοδέκτου.*

Πολυσπερὴς μὲν, ὦ γέρον, καθ' Ἑλλάδα
φήμη πλανᾶται καὶ διέγνωσται πάλαι,
τὸ μὴ βεβαίους τὰς βροτῶν εἶναι τύχας.

26. *Εὐριπίδου Κρήσσαις.*

Τὸν εὐτυχεῖν δοκοῦντα μὴ ζηλοῦτε, πρὶν
θανόντ' ἴδῃ τις, ὡς ἐφήμεραι τύχαι.

23. Cleric. p. 156. 26. Sic Cod. A. Sed legend. Ἡρακλείδαις. Scil. v. 865. *Gaisf.*

27. Ἀλέξιδος.

Κἂν εὐτυχῇ τις, ὡς ἔοικε, προσδοκᾶν
ἀεί τι δεῖ καὶ μή τι πιστεύειν τύχῃ.

28. Μενάνδρου Γεωργῷ.

Ὁ δ' ἠδικηκώς, ὅστις ἔσθ' οὗτός ποτε,
τὴν ὑμετέραν πενίαν κακοδαίμων ἔσθ', ὅτι
τοῦτ' ἠδίκηκεν, οὗ τυχὸν μεταλήψεται.
εἰ καὶ σφόδρ' εὐπορεῖ γάρ, ἀβεβαίως τρυφᾷ·
τὸ τῆς τύχης γὰρ ῥεῦμα μεταπίπτει ταχύ.

29. Κλειτομάχου.

Τοῖς εὖ παθοῦσιν ἀντιπνεύσασ' ἡ τύχη
τὰ πάντα συγχεῖ, πάντα ναυαγεῖν ποιεῖ,
τὰ τῇ φρονήσει καὶ τοῖς λογισμοῖς ὀρθῶς ἐκπεπονῆσθαι
δοκοῦντα πρὸς τὸ καλῶς ζῆν.

30. Βάθωνος ἐξ Αἰτωλοῦ.

Ἄνθρωπος ὢν ἔπταικας· ἐν δὲ τῷ βίῳ
τέρας ἐστίν, εἴ τις εὐτύχηκε διὰ βίου.

31. Εὐριπίδου Ἀρχελάου.

Πάλαι σκοποῦμαι τὰς τύχας τὰς τῶν βροτῶν,
ὡς εὖ μεταλλάσσουσιν. Ὃς γὰρ ἂν σφαλῇ,
εἰς ὀρθὸν ἔστη, χὼ πρὶν εὐτυχῶν πιτνεῖ.

32. Εὐριπίδου Ἀνδρομέδας.

Οὐκ ἔστιν ὅστις εὐτυχὴς ἔφυ βροτῶν,
ὃν μὴ τὸ θεῖον ὡς τὰ πολλὰ συνθέλει.

33. Εὐριπίδου Ἀλεξάνδρου.

Ὥστ' οὔτις ἀνδρῶν εἰς ἅπαντ' εὐδαιμονεῖ.

34. Τοῦ αὐτοῦ Ἑκάβης.

Οὐκ ἔστιν οὐδὲν τῶν ἐν ἀνθρώποις ἴσον.

35. Εὐριπίδου Ἑκάβης.

28. Cleric. p. 34. 31. Fr. 26. 32. Fr. 24. 33. Fr. 8. 34. V. 805. 35. V. 956.

Φεῦ· οὐκ ἔστιν οὐδὲν πιστὸν, οὔτ' εὐδοξία,
οὔτ' αὖ καλῶς πράξαντα μὴ πράξειν κακῶς.

36. *Ἡσιόδου Ἔργων.*

Ἄλλοτε μητρυιὴ πέλει ἡμέρη, ἄλλοτε μήτηρ.

37. *Σοφοκλέους Αἴαντι.*

Ὡς ἡμέρα κλίνει τε κἀνάγει πάλιν
ἅπαντα τἀνθρώπεια, τοὺς δὲ σώφρονας
θεοὶ φιλοῦσι καὶ στυγοῦσι τοὺς κακούς.

38. *Σοφοκλέους Τραχινίαις.*

Λόγος μὲν ἔστ' ἀρχαῖος ἀνθρώπων φανεὶς,
ὡς οὐκ ἂν αἰῶν' ἐκμάθοις βροτῶν, πρὶν ἂν
θάνῃ τις, οὔτ' εἰ χρηστὸς οὔτ' εἴ τῳ κακός.

39. *Σοφοκλέους Φαίδρα.*

Τὸ δ' εὐτυχοῦντα πάντ' ἀριθμῆσαι βροτῶν,
οὐκ ἔστιν ὄντως ὅντιν' εὑρήσεις ἕνα.

40. *Εὐριπίδου.*

Βέβαια δ' οὐδεὶς θνητὸς εὐτυχεῖ γεγώς.

41. *Σοφοκλέους Τραχινίαις.*

Ὅμως δ' ἔνεστι τοῖσιν εὖ σκοπουμένοις,
ταρβεῖν τὸν εὖ πράσσοντα, μὴ σφαλῇ ποτε,

42. *Σοφοκλέους Ἀλήτης.*

Τίς δή ποτ' ὄλβον ἢ μέγαν θείη βροτῶν
ἢ σμικρὸν ἢ τὸν μηδαμοῦ τιμώμενον;
οὐ γάρ ποτ' αὐτῶν οὐδὲν ἐν ταὐτῷ μένει.

43. *Εὐριπίδου Ἱππολύτῳ.*

Ὁρῶ δὲ τοῖς πολλοῖσιν ἀνθρώποις ἐγὼ
τίκτουσαν ὕβριν τὴν πάροιθ' εὐπραξίαν.

44. *Τοῦ αὐτοῦ Οἰδίποδος.*

36. V. 823. 37. V. 131. 38. Init. 39. Fr. 610. 40. Fr. inc. 44. 41. V. 296. 42. Fr. 93. 43. Fr. 10. 44. Fr. 12.

Πολλάς γ' ὁ δαίμων τοῦ βίου μεταστάσεις
(*) ἔδωκεν ἡμῖν μεταβολάς τε τῆς τύχης.

45. *Ἐν τῷ αὐτῷ.*

Ἀλλ' ἡμέρα τοι μεταβολὰς πολλὰς ἔχει.

46. *Εὐριπίδου Μελέαγρος.*

Φεῦ. Τὰ τῶν εὐδαιμονούντων ὡς τάχιστα στρέφει θεός.

47. *Διφίλου.*

Βέβαιον οὐδέν ἐστιν ἐν θνητῷ βίῳ·
βιοῖ γὰρ οὐδεὶς ὃν προαιρεῖται τρόπον.

48. *Νικοστράτου.*

Οὐκ ἔστιν ὅστις πάντ' ἀνὴρ εὐδαιμονεῖ.
νὴ τὴν Ἀθηνᾶν συντόμως γε, φίλτατε
Εὐριπίδη, τὸν βίον ἔθηκας εἰς στίχον.

49. *Ἀπολλοδώρου.*

Οὐκ οἶδ' ὅτῳ πέποιθας ἀργυρίῳ, πάτερ.
ὁ καιρὸς ὁ τυχὼν τοῖς μὲν οὐ κεκτημένοις
ἔδωκε, τῶν κεκτημένων δ' ἀφείλετο.

50. *Φιλήμονος.*

Πολλάκις ἔχων τις οὐδὲ τἀναγκαῖα νῦν
αὔριον ἐπλούτησ', ὥστε χἀτέρους τρέφειν.
Θησαυρὸν εὑρὼν σήμερόν τις, αὔριον
ἅπαντα τἀκ τῆς οἰκίας ἀπώλεσεν.

51. *Τραγικὸν Ἐπεισόδιον.*

Τὰ μεγάλα δῶρα τῆς τύχης ἔχει φόβον,
καὶ τὸ πάνυ λαμπρὸν οὐκ ἀκίνδυνον κυρεῖ
οὐδ' ἀσφαλὲς πᾶν ὕψος ἐν θνητῷ γένει,
ὃ περιέτρεψεν, ἢ χρόνος τις ἢ φθόνος,
ἐπὰν ἐπ' ἄκρον τις τοῦ καλῶς πράττειν δράμῃ.

45. Fr. 13. 43. Fr. 21. 50. Cleric. p. 356.

ἡ δὲ μεσότης ἐν πᾶσιν ἀσφαλεστέρα
τῷ μήτε λίαν ἐν ταπεινῷ τῆς τύχης
μέρει φέρεσθαι μήτ᾽ ἐν ὑψηλῷ πάλιν.
κἂν γὰρ πέσῃ τις ἐξ ἐλάττονος μέτρου,
εὐπερικάλυπτον ἔσχε τὴν δυσπραξίαν.
ὄγκου δὲ μεγάλου πτῶμα γίγνεται μέγα,
πρὸς γὰρ τὸ λαμπρὸν ὁ φθόνος βιάζεται,
σφάλλει δ᾽ ἐκείνους, οὓς ἂν ὑψώσῃ τύχη.

52. Ἰσοκράτους πρὸς Δημόνικον.

Νόμιζε μηδὲν εἶναι τῶν ἀνθρωπίνων βέβαιον· οὕτω γὰρ οὔτ᾽ εὐτυχῶν ἔσῃ περιχαρὴς, οὔτε δυστυχῶν περίλυπος.

53. Ἡροδότου.

Ὡς κύκλος τῶν ἀνθρωπηΐων ἐστὶ πρηγμάτων, περιφερόμενος δὲ οὐκ ἐᾷ αἰεὶ τοὺς αὐτοὺς εὐτυχεῖν.

54. Τοῦ αὐτοῦ.

Πᾶν ἐστιν ἄνθρωπος συμφορή.

55. Ὀουθέου.

Εἰ δέ τις ὑπείληφε βεβαίως ἔχειν τὸν πλοῦτον καὶ οὐδέποτε προλείψειν αὐτὸν, οὗτος ἔοικε τύχης καὶ παραδόξων πραγμάτων καταπεφρονηκέναι καὶ οὐκ εἰδέναι, ὅτι πεπλανημένον τὸ εὖ πράττειν καὶ οὐκ ἀεὶ παρὰ τοῖς αὐτοῖς.

56. Βίωνος.

Βίων ἔφη, Τὰ χρήματα τοῖς πλουσίοις ἡ τύχη οὐ δεδώρηται, ἀλλὰ δεδάνεικεν.

57. Ἐκ τῶν Πορφυρίου περὶ Στυγός.

Ἥ τε γὰρ αἴγειρος, ὥς φασιν ἄλλοι τε καὶ Πλούταρ-

53. I. 207. 54. I. 32.

χος, φιλοπενθὴς καὶ ἀτελὴς πρὸς καρπογονίαν. Διὸ καὶ Σοφοκλῆς ἔν τισί φησιν·

Οὐ χρή ποτ' ἀνθρώπων
μέγαν ὄλβον ἀποβλέψαι·
τανυφλοίου γὰρ ἰσαμέριος
ὅστις αἰγείρου βιοτὰν ἀποβάλλει.

58. Σωκράτους.

Ταὐτόν ἐστιν ἐπ' εὐτυχίᾳ μέγα φρονεῖν καὶ ἐπὶ ὀλισθηρᾶς ὁδοῦ σταδιοδρομεῖν.

59. Δημοκρίτου.

Οὐκ ἔστιν οὕτως ἀσφαλὴς πλούτου πυλεὼν, ὃν οὐκ ἀνοίγει τύχης καιρός.

60. Ἀπελλοῦ.

Ἀπελλῆς ὁ ζωγράφος ἐρωτηθεὶς, διὰ τί τὴν τύχην καθημένην ἔγραψεν, Οὐχ ἕστηκε γὰρ, εἶπε.

61. Αἰσώπου.

(*) Αἴσωπος ἐρωτηθεὶς ὑπό τινος τῶν ἐν ἐξουσίᾳ, τι οἱ θεοὶ πράττουσιν, Τὰ μὲν οἰκοδομεῖν, ἔφη, τὰ δὲ πάλιν καταβάλλειν.

62. Φαβωρίνου.

Ἄνθρωπος ὢν μηδέποτ' εἴπῃς, ὅ τι γίνεται
αὔριον· μηδ' ἄνδρα ἰδὼν ὄλβιον, ὅσσον χρόνον ἔσεται·

ἀλλὰ μηδὲ οἶκον· ὥσπερ ἀμέλει ὁ ποιητὴς διεξέρχεται τὴν τῶν Σκοπάδων ἀθρόαν ἀπώλειαν. Ἤδη δὲ καὶ πόλεις, παρ' ὃ προσεδόκησαν, ἀνάστατοι γεγόνασιν αἰφνίδιον αἱ μὲν ὑπὸ πυρὸς, αἱ δ' ὑπὸ σεισμοῦ, αἱ δὲ τῆς θαλάττης ἐπελθούσης. Ποῦ μοι Ἑλίκη; Κατεπόθη. Ποῦ Βοῦρα; Καὶ αὐτὴ κατεπόθη. Δύο πόλεις Ἑλληνίδες ἀπώλοντο ὥσπερ πλέουσαι.

63. Ἡροδότου ἱστορίας πρώτης.

63. I. 32.

Κροῖσος δὲ σπερχθεὶς εἶπεν. Ὦ ξεῖνε Ἀθηναῖε, ἡ δὲ ἡμετέρη εὐδαιμονίη οὕτω τοι ἀπέῤῥιπται ἐς τὸ μηδὲν, ὥστε οὔτε ἰδιωτέων ἀνδρῶν ἀξίους ἡμᾶς ἐποίησας; Ὁ δὲ Σόλων εἶπεν· Ὦ Κροῖσε, ἐπιστάμενόν με τὸ θεῖον πᾶν ἐὸν φθονερόν τε καὶ ταραχῶδες ἐπηρώτας ἀνθρωπηΐων πρηγμάτων πέρι; Ἐν γὰρ τῷ μακρῷ χρόνῳ πολλὰ μέν ἐστιν ἰδεῖν τὰ μή τις ἐθέλει, πολλὰ δὲ καὶ παθεῖν. Ἐς γὰρ ἑβδομήκοντα ἔτεα οὖρον τῆς ζωῆς ἀνθρώπῳ προτίθημι. Τουτέων τῶν ἁπασέων ἡμερέων τῶν εἰς τὰ ἑβδομήκοντα ἔτεα ἐουσέων [πεντήκοντα καὶ διηκοσίων καὶ ἑξακισχιλίων καὶ δισμυρίων,] ἡ ἑτέρη αὐτέων τῇ ἑτέρῃ ἡμέρῃ τὸ παράπαν οὐδὲν ὅμοιον εἰσάγει πρῆγμα. Οὕτω, ὦ Κροῖσε, πᾶν ἐστιν ἄνθρωπος συμφορή. Ἐμοὶ δὲ καὶ σὺ πλουτέειν μὲν μέγα φαίνεαι καὶ βασιλεὺς πολλῶν εἶναι ἀνθρώπων, ἐκεῖνο δὲ, τὸ εἴρεό με, οὔκω σε λέγω, πρὶν τελευτήσαντα καλῶς τὸν αἰῶνα πύθωμαι. Οὐ γάρ τι ὁ μέγα πλούσιος μᾶλλον τοῦ ἐπ᾽ ἡμέρην ἔχοντος ὀλβιώτερός ἐστιν, εἰ μή οἱ τύχη ἐπίσποιτο ἔχοντα πάντα καλὰ τελευτῆσαι εὖ τὸν βίον. Πολλοὶ μὲν γὰρ ζάπλουτοι ἀνθρώπων ἀνόλβιοί εἰσι, πολλοὶ δὲ μετρίως ἔχοντες βίου εὐτυχέες. Ὁ μὲν δὴ μέγα πλούσιος, ἄνολβος δὲ, δυοῖσι προέχει τοῦ εὐτυχέος μούνοισιν· οὗτος δὲ τοῦ πλουσίου καὶ ἀνόλβου πολλοῖσιν. Ὁ μὲν ἐπιθυμίην ἐκτελέσαι καὶ ἄτην μεγάλην προσπεσοῦσαν ἐνεῖκαι δυνατώτερος, ὁ δὲ τοῖσδε προέχει ἐκείνου, ἄτην δὲ καὶ ἐπιθυμίην οὐχ ὁμοίως δυνατὸς ἐκείνῳ ἐνεῖκαι· ταῦτα δὲ ἡ εὐτυχίη οἱ ἀπερύκει· ἄπειρος δέ ἐστιν, ἄνουσος, ἀπαθὴς, εὔπαις, εὐειδής. Εἰ δὲ πρὸς τούτοισιν ἔτι τελευτήσει τὸν βίον εὖ, οὗτος ἐκεῖνος, τὸν σὺ ζητεῖς, ὄλβιος κεκλῆσθαι ἄξιός ἐστι· πρὶν δ᾽ ἂν τελευτήσῃ, ἐπισχεῖν

μηδὲ καλέειν κω ὄλβιον, ἀλλ' εὐτυχέα. Τὰ πάντα μὲν νῦν ταῦτα συλλαβεῖν ἄνθρωπον ἐόντα ἀδύνατόν ἐστιν, ὥσπερ χώρη οὐδεμία καταρκέει πάντα ἑωυτῇ παρέχουσα· ἀλλ' ἄλλο μὲν ἔχει, ἑτέρου δὲ ἐπιδέεται· ἣ δὲ ἂν τὰ πλεῖστα ἔχῃ, αὕτη ἀρίστη. Ὡς δὲ καὶ ἀνθρώπου σῶμα ἓν οὐδὲν αὔταρκές ἐστι· τὸ μὲν γὰρ ἔχει, ἄλλου δὲ ἐνδεές ἐστιν· ὃς δ' ἂν αὐτῶν πλεῖστα ἔχων διατελέῃ καὶ ἔπειτα τελευτήσῃ εὐχαρίστως τὸν βίον, οὗτος παρ' ἐμοὶ τοὔνομα τοῦτο, ὦ βασιλεῦ, δίκαιός ἐστι φέρεσθαι. (*) Σκοπέειν δὲ χρὴ παντὸς χρήματος τὴν τελευτὴν, κῆ ἀποβήσεται· πολλοῖσι γὰρ δὴ ὑποδέξας ὄλβον ὁ θεὸς προῤῥίζους ἀνέτρεψε.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΠΑΡ' ΑΞΙΑΝ ΕΥΤΥΧΟΥΝΤΩΝ. Ρϛ.

1. Εὐριπίδου Βελλεροφόντης.

Τιμή σ' ἐπαίρει τῶν πέλας μᾶλλον φρονεῖν.
Θνήσκοιμ' ἄν· οὐ γὰρ ἄξιον λεύσσειν φάος,
κακοὺς ὁρῶντας ἐκδίκως τιμωμένους.

2. Τοῦ αὐτοῦ Δικτύος.

Πολλοῖς παρέστην κἀφθόνησα δὴ βροτῶν,
ὅστις κακοῖσιν ἐσθλὸς ὢν ὅμοιος ᾖ,
λόγων ματαίων εἰς ἅμιλλαν ἐξιών.
τὸ δ' ἦν ἄρ' οὐκ ἀκουστὸν οὐδ' ἀνασχετὸν
σιγᾶν, κλύοντα δεινὰ πρὸς κακιόνων.

3. Εὐριπίδου Οἰνεῖ.

Ὅταν κακοὶ πράξωσιν, ὦ ξένοι, καλῶς,

1. Fr. 7 2. Fr. 16. 3. Fr. 2.

ἄγαν κρατοῦντες κοὐ νομίζοντες δίκην
δώσειν, ἔδρασαν πάντ' ἐφέντες ἡδονῇ.

4. Εὐριπίδου Ἱκετίδων.

Ἤδη νοσῶδες τοῦτο τοῖς ἀμείνοσιν,
ὅταν πονηρὸς ἀξίωμ' ἀνὴρ ἔχῃ
γλώσσῃ κατασχὼν δῆμον, οὐδὲν ὢν τὸ πρίν.

5. Τοῦ αὐτοῦ Ἑλένῃ.

Ἐσθλῶν κακίους ἔνιοτ' εὐτυχέστεροι.

6. Εὐριπίδου Ἱκετίδων.

Φεῦ φεῦ· κακοῖσιν ὡς ὅταν δαίμων διδῷ
καλῶς, ὑβρίζουσ', ὡς ἀεὶ πράξοντες εὖ.

7. Εὐριπίδου Τημενίσι.

Πολλοὶ γεγῶτες ἄνδρες οὐκ ἔχουσ', ὅπως
δείξωσιν αὑτοὺς τῶν κακῶν ἐξουσίᾳ.

8. Μενάνδρου Θεοφορουμένου.

Εἴ τις προσελθών μοι θεῶν λέγοι, Κράτων,
ἐπὰν ἀποθάνῃς αὖθις ἐξ ἀρχῆς ἔσῃ·
ἔσῃ δ' ὅ τι ἂν βούλῃ, κύων, πρόβατον, τράγος,
ἄνθρωπος, ἵππος· δὶς βιῶναι γάρ σε δεῖ,
εἱμαρμένον τοῦτ' ἐστίν· ὅ τι βούλει δ' ἑλοῦ·
ἅπαντα μᾶλλον, εὐθὺς εἰπεῖν ἂν δοκῶ,
ποίει με πλὴν ἄνθρωπον· ἀδίκως εὐτυχεῖ
κακῶς τε πράττει τοῦτο τὸ ζῶον μόνον.
ὁ κράτιστος ἵππος ἐπιμελεστέραν ἔχει
ἑτέρου θεραπείαν· ἀγαθὸς ἂν γένῃ κύων,
ἐντιμότερος εἶ τοῦ κακοῦ κυνὸς πολύ.
ἀλεκτρυὼν γενναῖος ἐν ἑτέρᾳ τροφῇ
ἐστίν, ὁ δ' ἀγεννὴς καὶ δέδιε τὸν κρείττονα.

4. V. 425. 5. V. 465. 6. V. 1233. 7. Fr. 14. 8. Cleric. p. 248.

ἄνθρωπος ἐὰν ᾖ χρηστὸς, εὐγενὴς, σφόδρα
γενναῖος, οὐδὲν ὄφελος ἐν τῷ νῦν γένει.
πράττει δ' ὁ κόλαξ ἄριστα πάντων, δεύτερα
ὁ συκοφάντης, ὁ κακοήθης τρίτα λέγει.
ὄνον γενέσθαι κρεῖττον ἢ τοὺς χείρονας
ὁρᾶν ἑαυτοῦ ζῶντας ἐπιφανέστερον;

9. Θεόγνιδος.

Καὶ σώφρων ἥμαρτε καὶ ἄφρονι πολλάκι δόξα
ἕσπετο καὶ τιμῆς τις κακὸς ὢν ἔλαχεν.

10. Τοῦ αὐτοῦ.

(*) Πολλοῖς ἀχρήστοισι θεὸς διδοῖ ἀνδράσιν ὄλβον
ἐσθλὸν, ὃς οὐδ' αὐτῷ βέλτερος οὐδὲν ἐὼν,
οὐδὲ φίλοις· ἀρετῆς δὲ μέγα κλέος οὔ ποτ' ὀλεῖται.
αἰχμητὴς γὰρ ἀνὴρ γῆν τε καὶ ἄστυ σάοι.

11. Σοφοκλέους Ἀλήτης.

Δεινόν γε τοὺς μὲν δυσσεβεῖς κακῶν ἄπο
βλαστόντας, εἶτα τούσδε μὲν πράσσειν καλῶς·
τοὺς δ' ὄντας ἐσθλοὺς, ἔκ τε γενναίων ἅμα
γεγῶτας, εἶτα δυστυχεῖς πεφυκέναι.
οὐ χρῆν τάδ' οὕτω δαίμονας θνητῶν πέρι
πράσσειν· ἐχρῆν γὰρ τοὺς μὲν εὐσεβεῖς βροτῶν
ἔχειν τι κέρδος ἐμφανὲς θεῶν πάρα,
τοὺς δ' ὄντας ἀδίκους τοῖσδε τὴν ἐναντίαν
δίκην κακῶν τιμωρὸν ἐμφανῆ τίνειν·
κοὐδεὶς ἂν οὕτως εὐτυχοῖ κακὸς γεγώς.

12. Δημοσθένους Ὀλυνθιακῶν α΄.

Τὸ γὰρ εὖ πράττειν παρὰ τὴν ἀξίαν ἀφορμὴ τοῦ κακῶς φρονεῖν τοῖς ἀνοήτοις γίγνεται.

13. Δημοσθένους Φιλιππικῶν.

9. V. 665. 10. 863. 11. Fr. 94. 12. P. 16. 13. P. 23.

Αἱ γὰρ εὐπραξίαι δειναὶ συγκρύψαι καὶ συσκιάσαι τὰς ἁμαρτίας τῶν ἀνθρώπων εἰσίν· εἰ δέ τι πταίσει, τότ' ἀκριβῶς διακαλυφθήσεται ταῦτα πάντα.

14. *Ἐκ τῶν Ἀριστωνύμου Τομαρίων.*

Ἔοικεν ὁ βίος θεάτρῳ· διὸ πολλάκις χείριστοι τὸν κάλλιστον ἐν αὐτῷ κατέχουσι τόπον.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΠΑΡ' ΑΞΙΑΝ ΔΥΣΤΥΧΟΥΝΤΩΝ. ΡΖ.

1. *Μενάνδρου.*

Οὐθέν με λυπεῖ μᾶλλον ἢ χρηστὸς τρόπος,
εἰς χαλεπὸν ὅταν ᾖ συγκεκλεισμένος βίον.

2. *Τοῦ αὐτοῦ.*

Οἰκτρότατόν ἐστι πεῖραν ἐπὶ γήραος οὐδῷ
ἀδίκου τύχης δίκαιος εἰληφὼς τρόπος.

3. *Μενάνδρου.*

Ὦ μεταβολαῖς χαίρουσα παντοίαις τύχη,
σόν ἐστ' ὄνειδος τοῦθ', ὅταν τις ὢν ἀνὴρ
δίκαιος ἀδίκοις περιπέσῃ συμπτώμασιν.

4. *Ἀλέξιδος.*

Οὐκ ἔσθ' ὅπως ἔχουσιν αἱ τύχαι φρένας·
οὐδεὶς γὰρ ἂν τοιοῦτος ἠτύχει ποτέ.

5. *Ἀντιφάνους.*

Οἴμοι τάλας, ὡς ἄδικον, ὅταν ἡ μὲν τύχη
λίπῃ τινὸς τὴν τάξιν, ὁ δὲ τρόπος μένῃ.

6. *Εὐριπίδου Ἡρακλειδῶν.*

Τὴν δ' εὐγένειαν τῆς τύχης νικωμένην
νῦν δὴ μάλιστ' ἐσεῖδον· οἵδε γὰρ πατρὸς
ἐσθλοῦ γεγῶτες δυστυχοῦσ' ἀναξίως.

1 — 3. Cleric. p. 250. 6. V. 234.

7. *Μενάνδρου Ὀλυνθιακῶν.*

Ὡς ἄδικον ὅταν ἡ μὲν φύσις
ἀποδῷ τι σεμνὸν, τοῦτο δ' ἡ τύχη κακοῖ.

8. *Τοῦ αὐτοῦ.*

Πολλοὺς δι' ἀνάγκην γὰρ πονηροὺς οἶδ' ἐγὼ
ὅταν ἀτυχήσωσιν γεγονότας, οὐ φύσει
ὄντας τοιούτους.

9. *Εὐσεβίου.*

(*) *Πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων, ἐπειδὰν δοκέωσι παρ' ἀξίην πρήσσειν, δυσανασχετέοντες, ἔπειτα δεινολογεόμενοι πρὸς ἑωυτοὺς καὶ τοὺς πλησιάζοντας, τοιάδε διαλέγονται· Ὁ μὲν γαμέει καὶ ἐξ οἴκων τῶν εὐδαιμόνων, ἐγὼ δὲ ἄγαμος· καὶ ὁ μὲν οἰκίην ἔχει μεγάλην καὶ οἰκοδομέει μεγαλοπρεπῶς καὶ ἀγροὺς κέκτηται πολλοὺς, ἐγὼ δὲ ἀνέστιος καὶ ἀκτήμων· καὶ τῷ μὲν πάρα πολλὰ χρήματα, ἐμὲ δὲ ἀχρηματίη πᾶσα ἔχει· καὶ ὅδε μὲν καὶ ὅδε ἄρχουσι καὶ τετιμέαται, τὸ δ' ἐμὸν ἐν ἰδιωτέω λόγῳ καὶ ἀτίμῳ. Πρὸς οὓς χρὴ παραμυθεύμενον τάδε λέγειν· ὡς οὐ χρὴ ἐπ' ἄλλων εὐτυχίῃ ἄχθεσθαι, ἀλλὰ ἥδεσθαι διὰ τὸ ὁμογενές· εἰδέναι δὲ ὅτι καὶ αὐτοὶ πολλῶν, ἔς τε τὰ ἑωυτῶν ἐγκύψαντες καὶ τὰ ἐκείνοις παρέοντα ἐπιφρασάμενοι, εὑρήσουσιν ἑωυτοὺς ἄμεινον πρήσσοντας, καὶ ὅτι οὐδεὶς ὑπὸ τῆς τοῦ πέλας εὐτυχίας τῆς ὀφειλευμένης ἑωυτῷ εὐπρηγίης ἀποστερέεται.*

10. *Ἡροδότου Ἱστορίας Θ'.*

Ξεῖνε, ὅ τι δεῖ γενέσθαι ἐκ τοῦ θεοῦ ἀμήχανον ἀποτρέψαι ἀνθρώπῳ· οὐδὲ γὰρ πιστὰ λέγουσι θέλει πείθεσθαι οὐδείς. Ταῦτα δὲ Περσέων συχνοὶ ἐπιστάμενοι

7. Cleric. p. 134. 8. Cleric. p. 250. 10. IX. 16.

ἑπόμεθα, ἀναγκαίῃ ἐνδεδεμένοι. Ἐχθίστη δὲ ὀδύνη ἐστὶ τῶν ἐν ἀνθρώποις αὕτη, πολλὰ φρονέοντα μηδενος κρατέειν.

ΟΤΙ ΔΕΙ ΓΕΝΝΑΙΩΣ ΦΕΡΕΙΝ ΤΑ ΠΡΟΣΠΙΠΤΟΝΤΑ ΟΝΤΑΣ ΑΝΘΡΩΠΟΥΣ ΚΑΙ ΚΑΤ' ΑΡΕΤΗΝ ΖΗΝ ΟΦΕΙΛΟΝΤΑΣ. ΡΗ.

1. Φιλήμονος.

Εἰ τὰ δάκρυ' ἡμῶν τῶν κακῶν ἦν φάρμακον,
ἀεί θ' ὁ κλαύσας τοῦ πονεῖν ἐπαύετο,
ἠλλαττόμεσθ' ἂν δάκρυα, δόντες χρυσίον.
νῦν δ' οὐ προσέχει τὰ πράγματ' οὐδ' ἀποβλέπει,
ἐάν τε κλαίῃς ἄν τε μὴ, πορεύεται.
τί δὴ ποιεῖς πλέον; Οὐδέν· ἡ λύπη δ' ἔχει,
ὥσπερ τὸ δένδρον τοῦτο καρπὸν, τὸ δάκρυον.

2. Τοῦ αὐτοῦ.

Ἐγὼ δὲ λυποῦμαι μὲν εἰς ὑπερβολὴν
ἐπὶ τοῖς παροῦσιν, ἐν δὲ τῇ λύπῃ φρονῶ.
τοῦτό με τὸ τηροῦν ἐστι κἄνθρωπον ποιοῦν.

3. Εὐριπίδου Ἀντιγόνη.

Μὴ οὖν θέλε λυπεῖν σαυτὸν, εἰδὼς πολλάκις
ὅτι τὸ λυποῦν ὕστερον χαρὰν ἄγει,
καὶ τὸ κακὸν ἀγαθοῦ γίγνεται παραίτιον.

4. Χαιρήμονος.

Οὐδεὶς ἐπὶ σμικροῖσι λυπεῖται σοφός.

5. Μενάνδρου.

Πειρῶ τύχης ἄνοιαν ἀνδρείως φέρειν.

6. Τοῦ αὐτοῦ.

1. Cleric. p.328. 2. Cleric. p.356. 3. Fr.14. 5. 6. Cleric. p.250.

Ἄνδρα τὸν ἀληθῶς εὐγενῆ καὶ τἀγαθὰ
καὶ τὰ κακὰ δεῖ πταίοντα γενναίως φέρειν.

7. Φιλήμονος ἐκ Κορινθίας.

Εἰ τὰ παρὰ τοῖς ἄλλοισιν εἰδείης κακά,
ἄσμενος ἔχοις ἄν, Νικοφῶν, ἃ νῦν ἔχεις.

8. Φιλήμονος Πτωχῆς ἢ Ῥοδίας.

(*) Εἰ πάντες ἀποθανούμεθ᾽, οἷς μὴ γίγνεται
ἃ βουλόμεσθα, πάντες ἀποθανούμεθα.

9. Διφίλου Ἀδελφοῖς.

Ὦ μακάρι᾽, ἀτυχεῖν θνητὸς ὢν ἐπίστασο,
ἵν᾽ αὐτὰ τἀναγκαῖα δυστυχῇς μόνον·
πλείω δὲ διὰ τὴν ἀμαθίαν μὴ προσλάβῃς.

10. Φιλιππίδου Φιλαδέλφων.

Ὅταν ἀτυχεῖν σοι συμπέσῃ τι, δέσποτα,
Εὐριπίδου μνήσθητι, καὶ ῥᾴων ἔσῃ·
οὐκ ἔστιν ὅστις πάντ᾽ ἀνὴρ εὐδαιμονεῖ·
εἶναι δ᾽ ὑπόλαβε καὶ σὲ τῶν πολλῶν ἕνα.

11. Εὐριπίδου Ὑψιπύλῃ.

Ἔφυ μὲν οὐδεὶς, ὅστις οὐκ ἀεὶ πονεῖ,
θάπτειν τε τέκνα χἄτερα κτᾶσθαι πάλιν,
αὐτούς δὲ θνήσκειν, κἆτα δ᾽ ἄχθονται βροτοὶ
εἰς γῆν φέροντες γῆν, ἀναγκαίως δ᾽ ἔχει
βίον θερίζειν ὥστε κάρπιμον στάχυν·
καὶ τὸν μὲν εἶναι, τὸν δὲ μή· τί ταῦτα δεῖ
στένειν, ἅπερ δεῖ κατὰ φύσιν διεκπερᾶν;

12. Εὐριπίδου Ἡρακλεῖ.

Τὰς συμφορὰς γὰρ ὅστις οὐκ ἐπίσταται,
θνητὸς πεφυκὼς, ὃν τρόπον χρεὼν φέρειν·
οὐδ᾽ ἀνδρὸς ἂν δύναιθ᾽ ὑποστῆναι βέλος.

7. Cleric. p. 310. 8. Cleric. p. 324. 11. Fr. 6. 12. V. 1349

13. *Εὐριπίδου Ἀντιγόνης.*

Ὅστις δὲ πρὸς τὸ πίπτον εὐλόγως φέρει
τὸν δαίμον', οὗτος ἧσσόν ἐστιν ὄλβιος.

14. *Μεταβαλλομένου δαίμονος, ἀνέχου.*

πλεῖ κατὰ πορθμὸν, πλεῖ κατὰ δαίμονα.

15. *Εὐριπίδου.*

Θνητὸς γὰρ ὢν καὶ θνητὰ πείσεσθαι δόκει.
θεοῦ βίον ζῆν ἀξιοῖς ἄνθρωπος ὤν.

16. *Εὐριπίδου Ἱππολύτῳ στεφανηφόρῳ.*

Θάρσει τέκνον, καὶ μὴ χαλεπῶς
μετάβαλλε δέμας.
ῥᾷον δὲ νόσον μετά θ' ἡσυχίας
καὶ γενναίου λήματος οἴσεις·
μοχθεῖν δὲ βροτοῖσιν ἀνάγκη.

17. *Εὐριπίδου Ἀλεξάνδρου.*

Πάντων τὸ θανεῖν· τὸ δὲ κοινὸν ἄχος
μετρίως ἀλγεῖν σοφία μελετᾷ.

18. *Εὐριπίδου Ἀλκμήνης.*

Ἀλλ' εὖ φέρειν χρὴ συμφορὰς τὸν εὐγενῆ.

19. *Τοῦ αὐτοῦ Αἰόλου.*

Μοχθεῖν ἀνάγκη· τὰς δὲ δαιμόνων τύχας
ὅστις φέρει κάλλιστ', ἀνὴρ οὗτος σοφός.

20. *Εὐριπίδου Βελλεροφόντου.*

Τοῖς πράγμασιν γὰρ οὐχὶ θυμοῦσθαι χρεών·
μέλει γὰρ αὐτοῖς οὐδέν, ἀλλ' οὑντυγχάνων,
τὰ πράγματ' ὀρθῶς ἢν τιθῇ, πράσσει καλῶς.

21. *Σοφοκλῆς Θυέστῃ.*

Ἔχεις μὲν ἀλγεῖν, οἶδα· πειρᾶσθαι δὲ χρὴ,

13. Fr. 15. 14. Eur. Troad. 101. 15. Fr. inc. 45. 16. V. 204. 17. Fr. 4. 18. Fr. 11. 19. Fr. 20. 20. Fr. 28. 21. Fr. 236.

ὡς ῥᾷστα τἀναγκαῖα τοῦ βίου φέρειν.
ἐκ τῶν τοιούτων χρή τιν' ἴασιν λαβεῖν.

22. Εὐριπίδου Ἑλένης.

Ἔχεις μὲν ἀλγεῖν, οἶδα· σύμφορον δέ σοι
ὡς ῥᾷστα τἀναγκαῖα τοῦ βίου φέρειν.

23. Πάντων ἄριστον μὴ βιάζεσθαι θεούς,
στέργειν δὲ μοῖραν· τῶν ἀμηχάνων δ' ἔρως
πολλοὺς ἔθηκε τοῦ παρόντος ἀμπλακεῖν.

24. Εὐριπίδου Μελανίππης.

Τὰ τυγχάνοντα δ' ὅστις εὖ φέρει βροτῶν,
σοφὸν νομίζω, σωφρονεῖν τ' ἐμοὶ δοκεῖ.

25. Εὐριπίδου.

Πέπονθας οἷα χἄτεροι πολλοὶ βροτῶν.
(*)τὰς γὰρ παρούσας οὐχὶ σώζοντες τύχας
ὤλοντ' ἐρῶντες μειζόνων ἀβουλίᾳ.

26 Βακχυλίδου Προσωδιῶν.

Εἷς ὅρος, μία βροτοῖσίν ἐστιν εὐτυχίας ὁδός,
θυμὸν εἴ τις ἔχων ἀπενθῆ δύναται διατελεῖν βίον.
ὃς δὲ μυρία μὲν ἀμφιπολεῖ φρενὶ, τό δὲ
πᾶν ἦμάρ τε καὶ νύκτα μελλόντων χάριν ἑὸν
ἰάπτεται κέαρ, ἄκαρπον ἔχει πόνον.

27. Πυθαγόρου.

Ὅσσα δὲ δαιμονίαισι τύχαις βροτοὶ ἄλγε' ἔχουσιν,
ὧν ἂν μοῖραν ἔλῃς, ταύτην φέρε μηδ' ἀγανάκτει.

28. Ἀντιφάνους Ἡνιόχῳ.

Ἀνδρὸς διαφέρει τοῦτ' ἀνήρ· ὁ μὲν κακῶς
πράττων, τὸ λυποῦν ἤγαγ' εἰς παράστασιν·
ὁ δ' ἐμφρόνως δεξάμενος, ἤνεγκεν καλῶς.

29. Ἀντιφάνους.

22. V. 261. 24. Fr. 26. 25. Fr. inc. 46. 26. Neue p. 25.

Τὰ τύχης φέρειν δεῖ γνησίως τὸν εὐγενῆ.
τὸ μὲν ἀτυχῆσαι παντὸς εἶναί μοι δοκεῖ·
ἀνδρὸς δ᾽ ἐνεγκεῖν ἀτυχίαν ὀρθοῦ τρόπου.

30. *Μενάνδρου Κανηφόρῳ.*

Ἀλογίστου τρόπου
ἀτύχημα φεύγειν ἐστὶν οὐκ αὐθαίρετον.

31. *Μενάνδρου.*

Ἔνεγκ᾽ ἀτυχίαν καὶ βλάβην εὐσχημόνως.
τοῦτ᾽ ἔστιν ἀνδρὸς νοῦν ἔχοντος, οὐκ ἄνω
ἀνασπάσας τις τὰς ὀφρῦς, εἰ μὴ λαλεῖ,
ἀλλ᾽ ὃς τὰ αὑτοῦ πράγματ᾽ ἐγκρατῶς φέρει.

32. *Μενάνδρου Πλοκίῳ.*

Ἀεὶ τὸ λυποῦν ἀποδίωκε τοῦ βίου·
μικρόν τι τὸ βίου καὶ στενὸν ζῶμεν χρόνον.

33. *Φιλήμονος.*

Μείζω τὰ κακὰ ποιοῦσι πολλοὶ, δέσποτα,
αὐτοὶ δι᾽ αὑτοὺς, ἢ πέφυκε τῇ φύσει.
οἷον τέθνηκεν υἱὸς ἢ μήτηρ τινὶ,
ἢ νὴ Δί᾽ ἄλλων τῶν ἀναγκαίων γέ τις,
εἰ μὲν λάβῃ τοῦτ᾽, Ἀπέθαν᾽, ἄνθρωπος γὰρ ἦν,
τοσοῦτο γέγονε τὸ κακὸν, ἡλίκον περ ἦν.
ἐὰν δ᾽, Ἀβίωτος ὁ βίος, οὐκ ἔτ᾽ ὄψομαι,
ἀπόλωλ᾽, ἐν ἑαυτῷ τοῦτ᾽ ἐὰν σκοπῇ, κακὰ
πρὸς τοῖς κακοῖσιν οὗτος ἕτερα συλλέγει.
ὁ δὲ τῷ λογισμῷ πάντα παρ᾽ ἑαυτῷ σκοπῶν,
τὸ κακὸν ἀφαιρεῖ, τἀγαθὸν δὲ λαμβάνει.

34. *Φιλήμονος.*

Οὕτως ἄνανδρος γέγονας· οὐκ εὐψυχία

30. Cleric. p. 94. 31. Cleric. p. 250. 32. Cleric. p. 158. 33. Cleric. p. 356. 34. Cleric. p. 358.

τοῦτ᾽ ἐστὶν ὃ ποιεῖς νῦν γὰρ, ἀλλ᾽ ἀνανδρία,
τὸ μὴ δύνασθαι καρτερεῖν λυπούμενον.

35. Τοῦ αὐτοῦ.

Πόλλ᾽ ἔστιν ἐν πολλαῖσιν οἰκίαις κακὰ,
ἃ καλῶς ἐὰν ἐνέγκῃς, ἀγαθὰ γενήσεται.

36. Ἀπολλοδώρου.

Χαλεπὸν τύχη 'στὶ πρᾶγμα, χαλεπόν· ἀλλὰ δεῖ
αὐτὴν φέρειν κατὰ τρόπον, ὥσπερ φορτίον.

37. Φιλήμονος.

Ἐνταῦθ᾽ ἀνὴρ γάρ ἐστιν ἀνδρὸς διάφορος,
ἐν τῷ τό τε κακὸν εὖ φέρειν καὶ τἀγαθόν.

38. Μενάνδρου Ἀνδρογύνου.

(*) Τὰ προσπεσόντα προσδοκᾶν ἅπαντα δεῖ
ἄνθρωπον ὄντα· παραμένει γὰρ οὐδὲ ἕν.

39. Φιλήμονος.

Ἀγγώς τίς ἐστ᾽ ἄνθρωπος, εὐδαίμων ἔσῃ.
τέθνηκέ τις; μὴ δεινὸν ἔστω τοῦτό σοι.
κεκύηκέ τις; οὐ κεκύηκέ τις; ἠτύχηκέ τις;
βήττει τις; οἰμώζει τις; ἡ φύσις φέρει
ἅπαντα ταῦτα· φεῦγε τὰς λύπας μόνον.

40. Σωτάδου.

Πλειστάκις ἀδικούμενός τις ἐν ἀδικοῦντι καιρῷ
ἀνέχεταί τις ὃ μὴ θέλει· διὸ φέρει γενέσθαι.

41. Μενάνδρου Μισογύνου.

Ἂν ἐκλέγῃ
ἀεὶ τὸ λυποῦν, μηδὲν ἀντιπαρατιθεὶς
τῶν προσδοκωμένων, ὀδυνήσῃ διὰ τέλους.

42. Μενάνδρου ἐκ Βοιωτίας.

35. Cleric. p. 358. 37. Cleric. p. 359. 38. Cleric. p. 16. 39. Cleric. 359. 41. Cleric. p. 122. 42. Cleric. p. 30.

Πολλὰ δύσκολα
εὕροις ἂν ἐν τοῖς πᾶσιν, ἀλλ' εἰ πλείονα
τὰ συμφέροντ' ἔνεστι, τοῦτο δεῖ σκοπεῖν.

43. Εὐριπίδου.

Ἀνδρῶν τάδ' ἐστὶν ἐνδίκων τε καὶ σοφῶν,
κἂν τοῖσι δεινοῖς μὴ τεθυμῶσθαι θεοῖς.

44. Μενάνδρου Μισογύνου.

Τὰ δυσχερῆ γὰρ καὶ τὰ λυπήσαντά σε
ὁρᾷς ἐν αὐτῷ, τἀγαθὰ δ' οὐκέτι βλέπεις.
εὕροις δ' ἂν οὐδὲν τῶν ἁπάντων, Σιμύλε,
ἀγαθὸν, ὅπου τι μὴ πρόσεστι καὶ κακόν.

45. Μενάνδρου Ἡνιόχῳ.

Ὧν δὲ μὴ αἴτιος τρόπος,
τό γ' ἀπὸ τῆς τύχης φέρειν δεῖ γνησίως τὸν εὐγενῆ.

46. Μενάνδρου Εὐνούχῳ.

Καὶ μὴ θεομάχου μηδὲ προσάγου τῷ πράγματι
χειμῶνας ἑτέρους, τοὺς δ' ἀναγκαίους φέρε.

47. Ἀλέξιδός ἐκ Συρακουσίου.

Τοῖς γὰρ κακοῖς
τοὺς μὴ μαχομένους ῥᾷστα χρωμένους ὁρῶ.

48. Μενάνδρου Κονιαζομέναις.

Ὥστε μηθεὶς πρὸς θεῶν
πράττων κακῶς λίαν ἀθυμήσῃ ποτέ.
ἴσως γὰρ ἀγαθοῦ τοῦτο πρόφασις γίγνεται.

49. Βακχυλίδου Προσωδιῶν.

Τί γαρ ἐλαφρὸν ἔτ' ἔστ' ἄπρακτ' ὀδυρόμενον δονεῖν
καρδίαν;

43. Aeschylo tribuit Plutarchus II. p. 116. F. Vid. fr. inc. 358. 44. Cleric. p. 122. 45. Cleric. p. 72. 46. Cleric. p. 70. 48. Cleric. p. 108.

50. Φιλήμονος.

Ἄνθρωπος εἶ δήπουθεν· οὐκ ἔστ᾽ οὐδὲ εἷς
ᾧ μὴ κακόν τι γέγονεν ἢ γενήσεται.
ὁ ποιῶν δ᾽ ἐλάχιστον τὸ γεγενημένον (κακὸν),
ἀμφότερον οὗτος εὐτυχεῖ τε καὶ φρονεῖ.

51. Σοφοκλέους.

Στέργειν δὲ τἀκπεσόντα καὶ θέσθαι πρέπει
σοφὸν κυβευτὴν, ἀλλὰ μὴ στένειν τύχην.

52. Ἀλέξιδος ἐκ Φιλοτραγῳδοῦ.

Σοφοῦ γὰρ ἀνδρὸς τὰς τύχας ὀρθῶς φέρειν.

53. Σοφοκλέους Φαίδρᾳ.

Αἴσχη μὲν, ὦ γυναῖκες, οὐδ᾽ ἂν εἷς φύγοι
βροτῶν ποθ᾽, ᾧ καὶ Ζεὺς ἐφορμήσοι κακά.
νόσους δ᾽ ἀνάγκη τὰς θεηλάτους φέρειν.

54. Τίν᾽ ἡμῖν ἥκεις τοῦ θεοῦ φήμην φέρων;
Ἐσθλήν. λέγων γὰρ καὶ τὰ δύσφορ᾽, εἰ τύχοι
κατ᾽ ὀρθὸν ἐξελθόντα, πάντ᾽ ἂν εὐτυχεῖν.

55. Σοφοκλέους Αἴαντι.

(*) Εὔφημα φώνει· μὴ κακὸν κακῷ διδοὺς
ἄκος, πλέον τὸ πῆμα τῆς ἄτης τίθει.

56. Σοφοκλέους Ἀκρισίῳ.

Θάρσει, γύναι· τὰ πολλὰ τῶν δεινῶν ὄναρ
πνεύσαντα νυκτὸς, ἡμέρας μαλάσσεται.

57. Μενάνδρου.

Οὐδὲν πέπονθας δεινὸν, ἂν μὴ προσποιῇ.

58. Σοφοκλέους Τηρεῖ.

Ἀλγεινὰ, Πρόκνη, δῆλον· ἀλλ᾽ ὅμως χρεὼν
τὰ θεῖα θνητοὺς ὄντας εὐπετῶς φέρειν.

50. Cleric. p. 359. 51. Fr. inc. 686. 53. Fr. 611. 54. Soph Oed. Tyr. 86. 55. V. 362. 56. Fr. 63. 57. Cleric. p. 252. 58. Fr. 521.

59. *Σωτίωνος ἐκ τοῦ Περὶ Ὀργῆς.*

Μῦθός τις περιφέρεται γυναικὸς, ὅτι ἡ λύπη παρ' οἷς ἂν τρέφηται, καὶ αὔξεται παρ' ἐκείνοις ἡδέως καὶ μένει. Ὁ δὲ Κλεάνθης ἔλεγε τὴν λύπην ψυχῆς παράλυσιν. Ὁ δὲ φρόνιμος ἐρεῖ,

τολμήεις μοι θυμὸς, ἐπεὶ μάλα πολλὰ πέπονθα.

. . . . . μετὰ καὶ τόδε τοῖσι γενέσθω.

60. *Ῥούφου ἐκ τῶν Ἐπικτήτου Περὶ Φιλίας.*

Ὅτι τοιαύτη ἡ τοῦ κόσμου φύσις καὶ ἦν καὶ ἔστι καὶ ἔσται καὶ οὐχ οἷόν τε ἄλλως γίγνεσθαι τὰ γιγνόμενα, ἢ ὡς νῦν ἔχει· καὶ ὅτι ταύτης τῆς τροπῆς καὶ μεταβολῆς οὐ μόνον οἱ ἄνθρωποι μετειλήφασι καὶ τἄλλα ζῶα τὰ ἐπὶ γῆς, ἀλλὰ καὶ τὰ θεῖα καὶ νὴ Δί' αὐτὰ τὰ τέσσαρα στοιχεῖα ἄνω καὶ κάτω τρέπεται καὶ μεταβάλλει καὶ γῆ τε ὕδωρ γίνεται καὶ ὕδωρ ἀὴρ, οὗτος δὲ πάλιν εἰς αἰθέρα μεταβάλλει καὶ ὁ αὐτὸς τρόπος τῆς μεταβολῆς ἄνωθεν κάτω. Ἐὰν γοῦν πρὸς ταῦτά τις ἐπιχειρῇ ῥέπειν τὸν νοῦν καὶ πείθειν ἑαυτὸν ἑκόντα δέχεσθαι τὰ ἀναγκαῖα, πάνυ μετρίως καὶ μουσικῶς διαβιώσεται τὸν βίον.

61. *Θουκυδίδου Δημηγορία Περικλέους.*

Ὡς οἵ τινες πρὸς τὰς ξυμφορὰς γνώμῃ μὲν ἥκιστα λυποῦνται, ἔργῳ δὲ μάλιστα ἀντέχουσιν, οὗτοι καὶ πόλεων καὶ ἰδιωτῶν κράτιστοί εἰσι.

62. *Αἰλιανοῦ Ἱστοριῶν.*

Ἀναξαγόρᾳ τις τῷ Κλαζομενίῳ σπουδάζοντι πρὸς τοὺς ἑταίρους προσελθὼν ἔφη τεθνηκέναι οἱ τοὺς δύο παῖδας, οὕσπερ οὖν καὶ εἶχεν μόνους ὁ Ἀναξαγόρας.

60. Fr. Schweigh. 134. 61. II. 64. 62. III. 2.

Ὁ δὲ μηδὲν διαταραχθεὶς εἶπεν· Ἤιδειν θνητοὺς γεγεννηκώς.

63. Αἰλιανοῦ.

Ξενοφῶντι θύοντι ἧκέ τις ἐκ Μαντινείας ἄγγελος λέγων τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν Γρύλλον τεθνάναι. Κἀκεῖνος ἀπέθετο μὲν τὸν στέφανον, διετέλει δὲ θύων. Ἐπεὶ δὲ ὁ ἄγγελος προσέθηκε τῷ προτέρῳ λόγῳ, ὅτι νικῶν τέθνηκεν, πάλιν ὁ Ξενοφῶν ἐπέθετο τὸν στέφανον.

64. Δημοκρίτου.

Ἀλογιστίη μὴ ξυγχωρέειν ταῖσι κατὰ τὸν βίον ἀνάγκαις.

65. Ἀῤῥιανοῦ Ἐπικτητίου.

Ὁ τοῖς παροῦσι καὶ δεδομένοις ὑπὸ τῆς τύχης δυσχεραίνων ἰδιώτης ἐν βίῳ, ὁ δὲ ταῦτα γενναίως φέρων καὶ εὐλογίστως τὰ ἀπ᾽ αὐτῶν ἀνὴρ ἀγαθὸς ἄξιος νομίζεσθαι.

66. Τοῦ αὐτοῦ.

Πάντα ὑπακούει τῷ κόσμῳ καὶ ὑπηρετεῖ, καὶ γῆ καὶ θάλασσα καὶ ἥλιος καὶ τὰ λοιπὰ ἄστρα καὶ τὰ γῆς φυτὰ καὶ ζῶα· ὑπακούει δὲ αὐτῷ καὶ τὸ ἡμέτερον σῶμα καὶ νοσοῦν καὶ ὑγιαῖνον, ὅταν ἐκεῖνος θέλῃ, καὶ νεάζον καὶ γηρῶν καὶ τὰς ἄλλας διερχόμενον μεταβολάς. Οὐκ οὖν εὔλογον καὶ ὃ ἐφ᾽ ἡμῖν ἐστι, τουτέστι (*) τὴν κρίσιν, μὴ ἀντιτείνειν μόνην πρὸς αὐτόν. Καὶ γὰρ ἰσχυρός ἐστι καὶ κρείσσων καὶ ἄμεινον ὑπὲρ ἡμῶν βεβούλευται, μετὰ τῶν ὅλων καὶ ἡμᾶς συνδιοικῶν· πρὸς δὲ τούτοις καὶ ἡ ἀντίπραξις μετὰ τοῦ ἀλόγου, καὶ πλέον οὐδὲν ποιοῦσα πλὴν τὸ διακενῆς σπᾶσθαι καὶ περιπίπτειν ὀδύναις καὶ λύπαις ποιεῖ.

63. III. 3. 65. Fr. 135. 66. Fr. 136.

67. *Δημοκρίτου.*

Λύπην ἀδέσποτον ψυχῆς ναρκώσης λογισμῷ ἔκκρουε.

68. *Τοῦ αὐτοῦ.*

Μέγα τὸ ἐν συμφορῇσι φρονεῖν ἃ δεῖ.

69. *Τοῦ αὐτοῦ.*

Μεγαλοψυχίη τὸ φέρειν πρᾴως πλημμέλειαν.

70. *Τοῦ αὐτοῦ.*

Πενίην ἐπιεικέως φέρειν σωφρονέοντος.

71. *Διογένους.*

Διογένης περιπεσὼν ἔν τισι συμπτώμασιν ἔλεγεν, Εὖ γε, ὦ τύχη, ὅτι μου ἀῤῥένως προέστηκας· ἐν δὲ τοῖς τοιούτοις καιροῖς καὶ τερετίζων ἀνεφώνει.

72. *Χείλωνος.*

Χείλων λυπουμένου τινὸς ἐπὶ τοῖς αὐτοῦ κακοῖς, εἶπεν, Εἰ τὰ πάντων κατανοήσεις, ἧττον ἐπὶ τοῖς σεαυτοῦ δυσφορήσεις.

73. *Πιττακός.*

Πιττακὸς συνετῶν μὲν ἀνδρῶν εἶπεν ἔργον, ἵνα μὴ γένηται κωλῦσαι, ἀνδρείων δὲ γενόμενα φέρειν ἐγκρατῶς.

74. *Σωκράτους.*

Σωκράτης διαλεγόμενος καί τινος προσαγγείλαντος, ὅτι ὁ υἱὸς αὐτοῦ τέθνηκε, συμπεραιώσας τὴν διάλεξιν, Ἀπίωμεν, ἔφη, Σωφρονίσκῳ τὰ νενομισμένα πληρώσοντες.

75. *Θεοβούλου.*

Τὰς τῆς τύχης μεταβολὰς γενναίως πειρῶ φέρειν καὶ μήτε εὐτυχῶν ὑπερήφανος ἔσο μήτε ἀπορῶν ταπεινός, ἀλλὰ γίνου ταπεινὸς ἐφ᾽ ἑκατέρας τῆς τύχης.

76. *Φαβωρίνου.*

Ἀνὴρ δὲ ἐν μεγαλοψυχίᾳ ἀληθινῇ καὶ φιλοσοφίᾳ τεθραμμένος πρὸ τῶν ξυμφορῶν τὴν εὐθυμίαν ἐν τῇ γνώ-

μη ἀπόθετον ἔχει. Τὸ δὲ ἐπὶ τοῖς δεινοῖς τῆς ἐξ ἑτέρου παρηγορίας χρῄζειν τὸν καιρὸν τῆς εὐθυμίας ὑπερβαίνει.

77. Διονυσίου Ἁλικαρνασέως ἐκ λόγων.

Ἡ Ξανθίππη ἔφη, μυρίων μεταβολῶν τὴν πόλιν καὶ αὐτοὺς κατασχουσῶν, ἐν πάσαις ὅμοιον τὸ Σωκράτους πρόσωπον καὶ προϊόντος ἐκ τῆς οἰκίας καὶ ἐπανιόντος θεασάσθαι. Ἥρμοστο γὰρ δηλονότι πρὸς πάντα ἐπιεικῶς· τοιγάρτοι οὐδὲν πώποτε ἐλύπησεν αὐτόν.

78. Ἐκ τοῦ Ἐπικτήτου Ἐγχειριδίου.

(*) Ὅταν κλαίοντα ἴδῃς ἐν πένθει ἢ ἀποδημοῦντος τέκνου ἢ ἀπολωλεκότος τὰ ἑαυτοῦ, πρόσεχε μή σε ἡ φαντασία συναρπάσῃ, ὡς ἐν κακοῖς ὄντος τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλ' εὐθὺς πρόχειρον ἔστω, ὅτι τοῦτον θλίβει, οὐ τὰ συμβεβηκότα (ἄλλον γὰρ οὐ θλίβει) ἀλλὰ τὰ δόγματα. Μέχρι μέντοι λόγου μὴ ὄκνει συμπεριφέρεσθαι αὐτοῖς, κἂν οὕτω τύχῃ, ἐπιστενάξαι· λίαν δὲ πρόσεχων μὴ καὶ ἔσωθεν στενάξῃς.

79. Τοῦ αὐτοῦ.

Μηδέποτε ἐπὶ μηδενὸς εἴπῃς, ὅτι ἀπώλεσα αὐτό, ἀλλ' ὅτι ἀπέδωκα. Τὸ παιδίον ἀπέθανεν; ἀπεδόθη. [Τὸ χωρίον ἀφῃρέθη; οὐκ οὖν καὶ τοῦτο ἀπεδόθη; Ἀλλὰ κακὸς ὁ ἀφελόμενος.] Τί δέ μοι μέλει διὰ τί με ὁ δοὺς ἀπῄτησε; μέχρι δ' ἂν διδῶται, ἐπιμελοῦμαι ὡς τοῦ πανδοχείου.

80. Ἀῤῥιανοῦ Ἐπικτητίου ἐκ τοῦ Περὶ Προνοίας.

Ἀλλὰ γίγνεταί τινα ἀηδῆ καὶ χαλεπὰ ἐν τῷ βίῳ. Καὶ τί οἴει, ὅτι ὁ Ἡρακλῆς ἂν ἀπέβη τοιοῦτος, εἰ μὴ λέων οὗτος ἐγένετο καὶ ὕδρα καὶ ἔλαφος καὶ σῦς καὶ ἄδικοί τινες ἄνθρωποι καὶ θηριώδεις, οὓς ἐκεῖνος ἐξήλαυνε καὶ

77. Vide Aelian V. H. IX. 7. 78. C. 16. 79. C. 11. 80. I. 6. Schweigh.

ἐκάθαιρε; Καὶ σὺ τούτων αἰσθανόμενος, βλέψον εἰς τὰς δυνάμεις καὶ ἀφορμάς, δι' ὧν κοσμήσεις σαυτόν. Οὔ· ἀλλὰ κάθησθε τὰ μὲν μὴ συμβῇ τρέμοντες, περὶ δὲ τῶν συμβαινόντων ὀδυρόμενοι· εἶτα τοῖς θεοῖς ἐγκαλεῖτε. Τί γάρ ἐστιν ἄλλο ἀκόλουθον τῇ τοιαύτῃ ἀγεννείᾳ ἢ ἀσέβεια; καίτοι ὅ γε θεὸς οὐ μόνον ἔδωκεν ἡμῖν τὰς δυνάμεις ταύτας, καθ' ἃς οἴσομεν πᾶν τὸ ἀποβαῖνον μὴ ταπεινούμενοι μηδὲ συγκλώμενοι· ἀλλ', ὃ ἦν ἀγαθοῦ βασιλέως καὶ ταῖς ἀληθείαις πατρός, ἀκώλυτον τοῦτο ἔδωκε καὶ ὅλον αὐτὸ ἐφ' ἡμῖν ἐποίησεν.

81. Ἱππάρχου Πυθαγορίου ἐκ τοῦ Περὶ Εὐθυμίας.

Ὡς πρὸς τὸν ξύμπαντα αἰῶνα ἐξετάζοντι βραχύτατον ἔχοντες οἱ ἄνθρωποι τὸν τᾶς ζωᾶς χρόνον, κάλλιστον ἐν τῷ βίῳ οἱονεί τινα παρεπιδημίαν ποιησοῦνται, ἐπ' εὐθυμίᾳ καταβιώσαντες. Ταύταν δὲ ἕξοντι μάλιστα πάντων ἀκριβῶς ἐπιστάμενοι καὶ ἐπεγνωκότες ἑαυτούς, ὅτι ἐντὶ θνατοὶ καὶ σάρκινοι, εὐαδίκητον καὶ φθαρτὸν κεκτημένοι σῶμα, καὶ πάντων χαλεπωτάτων αὐτοῖς ἐπικρεμαμένων μέχρις ἐσχάτας ἀναπνοᾶς. Καὶ πρᾶτόν γ' ἐπένθωμεν ἐπὶ τὰ συμβαίνοντα· περὶ τὸ σῶμα πλευρίτιδες, περιπλευμονίαι, φρενίτιδες, ποδάγραι, στραγγουρίαι, δυσεντερίαι, ληθαργίαι, ἐπιληψίαι, σηπεδόνες, ἄλλα μυρία· περὶ δὲ τὰν ψυχὰν πολλῷ μείζονα καὶ χαλεπώτερα· πάντα γὰρ τὰ κατὰ τὸν βίον ἄθεσμα, κακά, παράνομα καὶ ἀσεβήματα ἐκ τῶν κατὰ τὰν ψυχὰν παθημάτων ἐντί. Διὰ γὰρ τὰς παρὰ φύσιν ἀμέτρους ἐπιθυμίας πολλοὶ εἰς ἀκατασχέτους ὁρμὰς ἐξώκειλαν καὶ οὔτε τᾶς ἐκ τῶν θυγατέρων οὔτε τᾶς ἐκ τῶν ματέρων ἀνοσιωτάτας ἡδονᾶς ἀπέσχοντο, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ πατροκτονίᾳ παρεγένοντο καὶ πολλοὶ τὰ ἴδια τέκνα κατέσφα-

ξαν. Τί λέγω τὰ ἀπὸ τῶν ἐκτὸς ἐπηρτημένα κακά, τὰς ἐπομβρίας καὶ αὐχμὼς, ὑπερβολὰς καυμάτων, (*) ὑπερβολὰς ψύξιος, ὥστε πολλάκις ἐκ τᾶς κατὰ τὸν ἀέρα ἀνωμαλίας λοιμόν τε καὶ λιμὸν γίγνεσθαι καὶ ποικιλίαν παντοδαπῶν συμπτωμάτων, καὶ ὅλας πόλεις ἐρημοῦσθαι; Πολλῶν οὖν τοιούτων ἐπικρεμαμένων μήτε ταῖς κατὰ τὸ σῶμα εὐαμερίαις ποτέχοντες σεμνυνόμενοι ἐπαιρώμεθα, αἵ τινες ὀλίγῳ πυρετῷ ἐπιγενομένῳ ἀνθέων τρόπῳ συντόμως μαραίνονται, μήτε ταῖς ἐκτὸς νομιζομέναις εὐτυχίαις, αἳ καὶ αὐταὶ πολλάκις τάχιον ἀπόλλυσθαι ἢ γίνεσθαι πεφύκαντι· πάντα γὰρ ταῦτα ἄστατά τε καὶ ἀβέβαια Εὐρίπου τρόπον ἐν πολλαῖς καὶ ποικίλαις μεταβολαῖς γινόμενα παρειλήφαμεν, καὶ οὐδὲν αὐτῶν μένον οὐδὲ ἀκίνητον οὐδὲ βέβαιον οὐδὲ ἀδιαίρετον. Διὸ ταῦτα μὲν ἐνθυμηθέντες, νομίζοντες εἰ τὰ παρεόντα καὶ δεδομένα καὶ τὸν ἐλάχιστον χρόνον διαμεῖναι δύναιτο, ἐν εὐθυμίᾳ διάξομεν γενναίως φέροντες τὰ προσπίπτοντα. Νῦν δὲ πολλοὶ πάντα τὰ ὑπὸ φύσιος καὶ τύχας παρεόντα καὶ δεδομένα αὐτοῖς ἐπὶ τὸ βέλτιον προαναπλάσαντες καὶ οὐχ οἷά ἐστι λογισάμενοι, ἀλλ' οἷα ἐπ' ἄκρον ἐπιτυγχανόμενα δύναται γενέσθαι, ἄφνω στερόμενοι πολλοῖς καὶ μεγάλοισι καὶ ἀθέσμοις καὶ ἀνοήτοις κακοῖς καταφορτίζοντι τὰν ψυχὰν, καὶ οὕτω συμβαίνει αὐτοῖς πικρότατον ἔχεν τὸν βίον καὶ χαλεπώτατον. Ταῦτα δὲ γίνεται ἐπί τε ἀποβολαῖς χρημάτων ἢ φίλων θανόντων ἢ τέκνων ἢ τινων ἄλλων τῶν νομιζομένων τιμιωτάτων ἦμεν. Εἶτα κλαίοντες καὶ ὀδυρόμενοι λέγοντι αὑτοὺς μόνους ἀτυχεστάτους καὶ κακοδαίμονας, οὐ μεμναμένοι ὅτι κατταυτὰ καὶ ἄλλοις πολλοῖς ἐγένοντο καὶ νῦν γίνονται, οὔτε δυνάμενοι κατανοῆσαι τό-

τε τῶν παρεόντων βίον καὶ τὸν τῶν παρεξηκότων ἐν ὅσαις συμφοραῖς καὶ κακῶν τρικυμίαις καὶ νῦν ἔντι πολλοὶ καὶ πρὸ τοῦ ἐγένοντο. Ἐπιλογισάμενοι οὖν, ὅτι πολλοὶ ἀποβαλόντες χρήματα ὕστερον διὰ τὰν τῶν χρημάτων γενομέναν ἀπώλειαν αὐτοὶ περιεσώθησαν, ἢ λῃσταῖς διὰ τοῦτο μέλλοντες περιπεσεῖν ἢ τυράννῳ, πολλοὶ δὲ φιλήσαντές τινας καὶ καθ᾿ ὑπερβολὴν εὐνοήσαντες ἐν τῷ μετέπειτα χρόνῳ μεγάλως ἐμίσησαν· ἃ δὴ πάντα ἀναλογισάμενοι ἐκ τᾶς παραδεδομένας ἁμῖν ἱστορίας, καὶ μαθόντες, ὅτι καὶ ὑπὸ τέκνων καὶ φίλων μάλιστα φιληθέντων πολλοὶ ἀπώλοντο, καὶ ἀντιπαραβάλλοντες τὸν αὐτῶν βίον πρὸς τὸν τῶν πρασσομένων φαυλότερον, καὶ τὰ προσπίπτοντα ἀνθρώπινα νομίζοντες καὶ μὴ μόνοις συμβαίνοντα, εὐθυμότερον διάξομεν. Οὐδὲ γὰρ θέμις ἄνθρωπον μὲν ὄντα τὰ τῶν ἀλλοτρίων συμπτώματα εὔφορα νομίζειν, ἀλλὰ τὰ ἴδια κάδεα, ἰδόντας ὅτι πολλαὶ κᾶρες κατὰ πάντα τὸν βίον πεφύκαντι. Οἱ δὲ κλαίοντες καὶ κατοδυρόμενοι πρὸς τῷ μηδ᾿ ἡντινοῦν ὠφέλειαν τῷ ἀπολλυμένῳ ἢ τῷ ἀποιχομένῳ περαίνεσθαι ἐς μείζονα παθήματα τὰν ψυχὰν ἐλαύνοντι, μεστὰν πολλῶν φαύλων φυσιωμάτων οὖσαν. Προσήκει οὖν ἐκνίπτοντας καὶ ἀνακαθαίροντας ἀποῤῥύπτεσθαι πάσαις μηχαναῖς (*) τὰς ἐγκατεσκιῤῥωμένας κηλῖδας τῷ κατὰ φιλοσοφίαν λόγῳ. Ποιήσομεν δὲ τοῦτο ἀντεχόμενοι φρονήσιος καὶ σωφροσύνας καὶ μεταποιούμενοι τοῖς παρεοῦσι καὶ μὴ πολλῶν ὀρεγόμενοι. Οἱ γὰρ ἄνθρωποι τὰ πολλὰ παρασκευαζόμενοι, ὡς οὐκ ἔστι ζῆν μετὰ τὸν τᾶς ζωᾶς χρόνον, ἄξεστι γενέσθαι, χρησώμεθα παρουσίᾳ τῶν ἀγαθῶν, ἐκ δὲ τᾶς φιλοσοφίας καὶ λαβρότερον ἀπληστευώμεθα· ἀπληστευόμενοι γὰρ τῶν ἐκ φιλοσοφίας καλῶν

καὶ σεμνῶν καὶ τῆς ἐκ τῶν φαύλων ἀπολυθησόμεθα ἀπληστίας.

82. Ἐκ τῶν Τέλητος Περὶ Περιστάσεως.

Ἡ τύχη, ὥσπερ ποιήτριά τις οὖσα, παντοδαπὰ ποιεῖ πρόσωπα ναυαγοῦ, πτωχοῦ, φυγάδος, ἐνδόξου, ἀδόξου. Δεῖ οὖν τὸν ἀγαθὸν ἄνδρα πᾶν, ὅ τι ἂν αὐτὴ περιθῇ, καλῶς ἀγωνίζεσθαι. Ναυαγὸς γέγονας, εὖ τὸν ναυαγόν· πένης ἐξ εὐπόρου, εὖ τὸν πένητα· ἄρμενος ἐν μικροῖσι, καὶ ἄρμενος ἐν μεγάλοισιν· ἀρκούμενος καὶ ἐσθῆτι τῇ τυχούσῃ καὶ διαίτῃ καὶ διακονίᾳ, ὥσπερ ὁ Λαέρτης

γρηῒ σὺν ἀμφιπόλῃ, ἥ οἱ βρῶσίν τε πόσιν τε
παρτίθει·

καὶ ἐκοιμᾶτο χαμαὶ ἐπὶ στιβάδος· φύλλων δὲ κειμένων,
χθαμαλαὶ βεβλήατο εὐναί.

Ἀρκεῖ γὰρ ταῦτα καὶ εἰς τὸ προσηνῶς καὶ εἰς τὸ ὑγιεινῶς, ἐὰν μή τις τρυφᾶν βούληται·

οὐ γὰρ ἐν γαστρὸς βορᾷ
τὸ χρηστὸν εἶναι,

οὐδέ γε ἐν χλανίδος κατασκευῇ οὐδὲ ἐν στρωμνῆς μαλακότητι. Οὐκ ἀηδῶς γὰρ Εὐριπίδης,

τρυφῇ δέ τοι
πολλῶν ἐδεστῶν μηχανὰς θηρεύομεν·

καὶ οὐ μόνον ἐδεσμάτων, ἀλλὰ καὶ ὀσφραντῶν καὶ ἀκουστῶν. Οὐ δεῖ δὲ τρυφᾶν οὐδὲν τῶν πραγμάτων μὴ φερόντων· ἀλλ᾽ ὥσπερ οἱ ναυτικοὶ πρὸς τοὺς ἀνέμους καὶ πρὸς τὴν περίστασιν ὁρῶντες, ἐκποιεῖ, χρῆσαι· οὐκ ἐκποιεῖ, παῦσαι· καὶ ὥσπερ ἐπὶ στρατείας ὁ μὲν ἵππον ἔχων ἱππεὺς ἀγωνίζεται, ὁ δὲ ὅπλα ὁπλίτης, ὁ δὲ μηδὲν ἔχων ψιλός· καὶ ὥσπερ ἐκεῖσε, ὅταν ἐπικέωνται οἱ πολέμιοι καὶ βάλλωσιν, εἰς τὰ ὅπλα ἀναχωρεῖς ψιλὸς ὤν,

οὕτως αὖ δεῦρο ἐπίκειται ἐνίοτε πόλεμος, ἀπορία, ἀῤῥωστία, ἀναχωρεῖ εἰς μονοσιτίαν, εἰς αὐτοδιακονίαν, εἰς τρίβωνα, ἔσχατον εἰς ᾅδου.

83. *Ἐκ τῶν Τέλητος Περὶ Εὐπαθείας.*

Μή ποθ' ὃν τρόπον ἀπύρηνος ῥοὰ λέγεται καὶ ἀτράχηλοι καὶ ἄπλευροι ἄνθρωποι, οὕτω καὶ ἄλυποι καὶ ἄφοβοι ἄνθρωποι λέγονται; Βούλει οὖν τοῖς αὐτοῖς παραδείγμασι χρησάμενοι, ὃν τρόπον ἀπύρηνος ῥοὰ λέγεται καὶ ἄπλευροι καὶ ἀτράχηλοι ἄνθρωποι, οὕτω καὶ ἀναμάρτητοι καὶ ἄφθονοι λέγονται; καὶ ὃν τρόπον ἐκεῖ ἄπλευρος οὐ κατὰ στέρησιν πλευρῶν, ἀλλὰ τοιούτων πλευρῶν λέγεται, οὕτω καὶ ὁ ἄφρων καὶ ὁ ἄνους οὐ κατὰ στέρησιν φρενῶν καὶ νοῦ, ἀλλὰ τοιούτων φρενῶν καὶ τοιούτου νοῦ; καὶ ὥσπερ πάλιν τὸν ἄπλευρον ἔχειν μέν φαμεν πλευράς, μοχθηρὰς δέ· οὕτω καὶ τὸν ἄνουν ἔχειν μὲν νοῦν μοχθηρὸν δὲ, καὶ τὸν ἄφρονα ἔχειν μὲν φρένας μοχθηρὰς δέ; Ἢ παντάπασι τὸ πεπεῖσθαι ταῦτα γελοῖον; ἀλλ' ὥσπερ ἀναμάρτητος ὁ ὢν ἐκτὸς ἁμαρτίας καὶ ἄφθονος ὁ ἀβάσκανος καὶ ἀπερίεργος καὶ ἀμεμψίμοιρος ἐκτὸς ἑκατέρων τούτων, οὕτω καὶ ἄλυπος καὶ ἄφοβος ἐκτὸς λύπης καὶ φόβου; (*) οὕτω γὰρ καὶ εὐδαίμων ἔσται ὁ ἐκτὸς τοῦ πάθους καὶ ταραχῆς ὤν. Ὅστις δὲ ἐν ὀδύνῃ καὶ λύπῃ ὢν καὶ φόβῳ ἐστὶ, πῶς ἂν ἐκεῖνος εὐαρεστοίη τῷ βίῳ; ἢ μὴ εὐαρεστῶν πῶς ἂν εἴη εὐδαίμων; ἢ εἰ λύπη ἅψεται, πῶς οὐ καὶ φόβος καὶ ἄγνοια καὶ ὀργὴ καὶ ἔλεος; ὧν γὰρ ὑπαρξάντων ἄνθρωποι λυποῦνται, τούτων ἐν προσδοκίᾳ γενόμενοι, φοβοῦνται καὶ ἀγωνιῶσι καὶ τοὺς ἀναξίως δοκοῦντας περιπίπτειν, τούτους ἐλεοῦσι, καὶ τοῖς κατὰ προαίρεσιν ὑπερβάλλουσιν ὀργίζονται καὶ θυμοῦνται καὶ ὑφορῶνται, καὶ

οὓς μισοῦσι, τούτους ὁρῶντες εὖ πράττοντας, ζηλοτυποῦσι καὶ φθονοῦσι, καὶ ἀκούσαντες ἔχοντάς τι κακὸν ἐπιχαίρουσιν. Εἰ οὖν ἐν λύπῃ ἔσται, πῶς ἐκτός τινος ἔσται πάθους; ἢ μηδενὸς ἐκτὸς ὢν πῶς ἀπαθὴς ἔσται, ὅπερ δεῖ τὸν μακάριον εἶναι; Ὥστε οὖν μήτε ἐπὶ φίλου μήτε ἐπὶ τέκνου τελευτῇ λυπηθῆναι, εἴπερ μηδὲ ἐπὶ τῇ αὑτοῦ. Ἢ οὐκ ἄνανδροί σοι δοκοῦσιν εἶναι οἱ τὸν ἑαυτῶν θάνατον ἀγεννῶς καὶ μὴ εὐθαρσῶς προσδεχόμενοι; ἢ οὐ δεῖ τὸν εὔψυχον καὶ ἀνδρεῖον εὐψύχως τὴν ἑαυτοῦ τελευτὴν φέρειν, ὥσπερ Σωκράτης, μὴ δυσφοροῦντα μηδὲ δυσκολαίνοντα; ἢ δυσχερέστερόν τι κρίνειν τὴν ἄλλου τελευτὴν τῆς ἑαυτοῦ; ἢ οὐχ ὁμοίως αὑτὸν ἀγαπᾷ καὶ στέργει; καὶ τὸν φίλον μᾶλλον, ἢ τὰ τέκνα ἢ ἑαυτόν; Καὶ ταύτην μὲν ἐπαινοῦσιν ἐντελλομένην, Σὺ δ' ὦ τεκοῦσα μὴ τὴν σὴν λιβάσι κατάσπενδε παρηΐδα· τὴν δὲ κατακολουθοῦσαν ὠμὴν φησὶν ἡ δόξα. Ἐπεὶ καὶ ταυτασὶ τὰς Λακωνικὰς γυναῖκας πᾶς τις ἐπαινεῖ ὡς εὐψύχους. Ἀκούσασά τις τὸν ἑαυτῆς υἱὸν σεσωσμένον καὶ πεφευγότα ἐκ τῶν πολεμίων, γράφει αὐτῷ· Κακὰ φάμα τεῦ κακκέχυται· τὺ ὦν ἢ ταύταν ἀπότριψαι, ἢ μηδ' ἁμῖν φάνευ. Οὐχ ὡς ἂν Ἀττικὴ γυνὴ ἀκούσασα σεσωσμένον, ἔγραψεν ἄν· Εὖ τέκνον, ὅτι σαυτόν μοι ἔσωσας· ἀλλ' ἐκ τῶν ἐναντίων· Κακὰ φάμα τεῦ κακκέχυται· τὺ ὦν ἢ ταύταν ἀπότριψαι, ἢ μηδ' ἁμῖν φάνευ· τοῦτο δὲ ἐστιν, ἄπαγξαι. Καὶ ἄλλη πάλιν ἀπαγγείλαντος αὐτῇ τοῦ κήρυκος, ὅτι ὁ υἱὸς ἐν τῇ παρατάξει τετελεύτηκε Ποῖός τις, φησι, γενόμενος; Ἀνὴρ ἀγαθὸς, ὦ μῆτερ. Εὖγε, ὦ τέκνον, φησί· τούτου γὰρ ἕνεκά σε, φησὶν, ἐγέννησα, ἵνα χρήσιμος καὶ βοηθὸς ἦσθα τᾷ Σπάρτᾳ. Οὐκ ἔκλαιε καὶ ἐδεινοπάθει, ἀλλὰ καὶ ἀκούσασα ὅτι

εὐψύχως, ἐπῄνεσε. Καὶ ἐκείνη δὲ πάλιν ἡ Λάκαινα, ὡς γεννική· φυγόντων γὰρ αὐτῆς τῶν υἱῶν ἐκ τῆς μάχης καὶ παραγενομένων πρὸς αὐτὴν, Ποῦ φησιν ἥκετε φεύγοντες, ἢ δεῦρο καταδυσόμενοι ὅθεν ἐξέδυτε; ἀνασυραμένη καὶ δείξασα αὐτοῖς. Ὅρα οὖν εἰ καὶ τῶν παρ' ἡμῖν τις γυναικῶν τοῦτ' ἂν ποιήσειεν, ἀλλ' οὐκ ἀσμένη ὄψεται σεσωσμένους. Ἐκεῖναι δ' οὔ· (*) ἀλλὰ ἀποθανόντας εὐψύχως, ἥδιον. Καὶ ἐπιγράφουσι Λακεδαιμόνιοι, οὔτε

τὸ ζῆν θέμενοι καλὸν οὔτε τὸ θνήσκειν,
ἀλλὰ τὸ ταῦτα καλῶς ἀμφότερ' ἐκτελέσαι.

Πῶς δὲ οὐκ ἀλόγιστον καὶ ἄλλως μάταιον τὸ τελευτήσαντος τοῦ φίλου καθῆσθαι κλαίοντα καὶ λυπούμενον καὶ ἑαυτὸν προσκαταφθείροντα; δέον, ἵνα καί τις μᾶλλον φιλόσοφος δόξῃ παρὰ τοῖς ἀποπλήκτοις, πρὸ τοῦ τελευτῆσαι τὸν φίλον ὀδυνᾶσθαι καὶ κλαίειν ἐνθυμούμενον, ὅτι αὐτῷ ὁ φίλος θνητὸς ἐγένετο καὶ ἄνθρωπος. Οὐ γὰρ ὀρθῶς φησι βουλευομένους ὁ Στίλπων τὸ διὰ τοὺς ἀπογενομένους τῶν ζώντων ὀλιγωρεῖν· γεωργὸς οὐ ποιεῖ τοῦτο οὐδὲ ἂν τῶν δένδρων τι ξηρὸν γένηται, καὶ τὰ ἄλλα προσεκκόπτει· ἀλλὰ τῶν λοιπῶν ἐπιμελόμενος πειρᾶται τὴν τοῦ ἐκλελοιπότος χρείαν ἀναπληροῦν. Οὐδ' ἡμεῖς ἐπὶ τῶν ἡμετέρων μερῶν· γελοῖον γὰρ ἔσται, εἰ ἐὰν τὸν ἕτερόν τις ὀφθαλμὸν ἀποβάλῃ, δεήσει καὶ τὸν ἕτερον προσεκκόψαι, κἂν ὁ εἷς πους κυλλὸς, καὶ τὸν ἕτερον ἀνάπηρον ποιεῖν, κἂν ἕνα ὀδόντα, καὶ τοὺς ἄλλους προσεκλέξαι· ἀλλ' ἐπὶ μὲν τούτων εἴ τις οὕτως οἴοιτο, μαργίτης· τοῦ δὲ υἱοῦ τελευτήσαντος ἢ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ τε ὀλιγωρεῖν ζῶντος καὶ τὰ ὑπάρχοντα προσκα-

ταφθείρειν. Καὶ εἰ μὲν τῶν γνωρίμων τινὸς υἱὸς ἢ γυνὴ ἀπέθανε, παρεκάλεσεν ἄν, οἰόμενος δεῖν ἀνδρωδῶς καὶ θαρσαλέως καὶ μὴ βαρέως φέρειν· αὐτὸς δὲ τοῖς αὐτοῖς περιπεσὼν συμπτώμασιν, οὕτως οἴει δεῖν δυσφορεῖν, ἀλλ᾽ οὐ πρᾴως; καὶ εἴπερ ἕτερον παρακαλεῖν μέτριον ἐν στενοχωρίᾳ καὶ ἀπειρίᾳ μὴ δυσκολαίνειν μηδὲ ἀβίωτον τὸν βίον νομίζειν, ἀλλὰ τῷ δοκοῦντι κακῷ τὸ δοκοῦν ἀγαθὸν ἀνατιθέναι καὶ ἐξισοῦν. Ἀπογέγονεν ὁ φίλος· καὶ γὰρ γέγονε. Σὺ δὲ, ὅτι μὲν ἀπογέγονεν, ἀκληρεῖν οἴει· ὅτι δὲ ἐγένετο, οὐκ εὐκληρεῖν. Καὶ εἰ μὲν μηκέτι παρέξεται, χρείας ἀπογενόμενος, ἄθλιον· ὅτι δὲ παρείχετο γενόμενος, οὐ μακάριον. Ναί· ἀλλ᾽ οὐκέτι ἔσται. Οὐδὲ γὰρ ἦν μυριοστὸν ἔτος οὐδ᾽ ἐπὶ τῶν Τρωϊκῶν· οὐδὲ γὰρ κατὰ τοὺς προπάππους σου. Σὺ δὲ ἐπὶ μὲν τούτων οὐδ᾽ ὅλως ἄχθῃ· ὅτι δὲ εἰς ὕστερον οὐκ ἔσται, δυσχεραίνεις. Χρειῶν γὰρ ἐστέρημαι· καὶ γὰρ ὑπουργιῶν, ἃς αὐτὸς ἐλειτούργει ζῶντι τῷ τέκνῳ καὶ τῷ φίλῳ καὶ κακοπαθῶν καὶ κινδυνεύων. Ἄδηλον γάρ φησιν ὁ Σωκράτης οὐ μόνον τῷ καλὴν εἰ ἐπὶ ταύτῃ πλείω, ἀλλὰ καὶ τῷ τέκνα καὶ φίλους εἰ περὶ τούτους πλείω. Ἔπειτα δὴ καὶ ἀποδημοῦντος αὐτοῦ χρειῶν στερηθήσῃ καὶ στρατευομένου ὑπὲρ τῆς πατρίδος καὶ πρεσβεύοντος καὶ ἱερεύοντος καὶ ἀῤῥωστήσαντος καὶ πρεσβυτέρου γενομένου. Ἀλλ᾽ εἰ ἐπὶ πᾶσι τούτοις δυσκολαίνοις, τί τοῖς γραϊδίοις ἀπολείψεις; Ἄλογον δὲ καὶ ἅμα μὲν ἐπιβάλλουσαν ἡγεῖσθαι τὴν στρατείαν καὶ τὴν ἀποδημίαν τῷ φίλῳ, καὶ αὐτὸν συνεκπίπτειν, καὶ εἰ μὴ ἀποδημοίη, ἐγκαλεῖν ὡς ἁμαρτάνοντι, ἅμα δὲ δυσφορεῖν, εἰ ἀποδημήσει ἢ στρατεύσεται. Καλῶς τὸ τοῦ κυβερνήτου ἐκείνου, Ἀλλ᾽ οὖν γε, ὦ Πόσειδον, ὀρθήν, οὕτω (*) καὶ ἀνὴρ

ἀγαθὸς εἴποι πρὸς τὴν τύχην, Ἀλλ' οὖν γε ἄνδρα, καὶ οὐ βλάκα.

84. *Πλάτωνος.*

Καὶ τοὺς ὀδυρμοὺς ἄρα ἐξαιρήσομεν, καὶ τοὺς οἴκτους τοὺς τῶν ἐλλογίμων ἀνδρῶν. Ἀνάγκη, ἔφη, εἴπερ καὶ τὰ πρότερα. Σκόπει, ἦν δ' ἐγὼ, εἰ ὀρθῶς ἐξαιρήσομεν ἢ οὔ. Φαμὲν δὲ δὴ, ὅτι ὁ ἐπιεικὴς ἀνὴρ τῷ ἐπιεικεῖ, οὗπερ καὶ ἑταῖρός ἐστι, τὸ τεθνάναι οὐ δεινὸν ἡγήσεται. Φαμὲν γάρ. Οὐκ ἄρα ὑπέρ γε ἐκείνου ὡς δεινόν τι πεπονθότος ὀδύροιτ' ἄν. Οὐ δῆτα. Ἀλλὰ μὴν καὶ τόδε λέγομεν, ὡς ὁ τοιοῦτος μάλιστα αὐτὸς αὑτῷ αὐτάρκης πρὸς τὸ εὖ ζῆν, καὶ διαφερόντως τῶν ἄλλων ἥκιστα ἑτέρου προσδεῖται. Ἀληθῆ, ἔφη. Ἥκιστα ἄρ' αὐτῷ δεινὸν στερηθῆναι υἱέος ἢ ἀδελφοῦ ἢ χρημάτων ἢ ἄλλου του τῶν τοιούτων. Ἥκιστα μέντοι. Ἥκιστα ἄρα καὶ ὀδύρεσθαι, φέρειν δὲ ὡς πρᾳότατα, ὅταν τις αὐτὸν τοιαύτη ξυμφορὰ καταλάβῃ. Πολύ γε. Ὀρθῶς ἄρ' ἐξαιροῖμεν τοὺς θρήνους τῶν ὀνομαστῶν ἀνδρῶν, γυναιξὶ δὲ ἀποδιδοῖμεν, καὶ οὐδὲ ταύταις σπουδαίαις, καὶ ὅσοι κακοὶ τῶν ἀνδρῶν.

ΟΤΙ ΔΕΙ ΤΑΣ ΜΕΝ ΕΥΤΥΧΙΑΣ ΠΡΟΦΑΙΝΕΙΝ, ΤΑΣ ΔΕ ΑΤΥΧΙΑΣ ΚΡΥΠΤΕΙΝ ΚΑΙ ΟΡΘΩΣ ΚΕΧΡΗΣΘΑΙ ΤΟΙΣ ΠΑΡΟΥΣΙ. ΡΘ.

1. *Πινδάρου.*

Ἀλλοτρίοισι μὴ προφαίνειν,
τίς φέρεται μόχθος ἄμιν.

84. Repbl. III. p. 387. 1. Fr. 112.

τοῦτό γέ τοι ἐρέω· καλῶν μὲν ὦν
μοῖράν τε τερπνῶν ἐς μέσων χρὴ
παντὶ λαῷ δεικνύναι·
εἰ δέ τις ἀνθρώποισι θεόσδοτος ἄτη
προστύχοι, ταύταν σκότει
κρύπτειν ἔοικεν.

2. Σοφοκλέους Τυροῦς β'.

(*) Μὴ σπεῖρε πολλοῖς τὸν παρόντα δαίμονα·
σιγώμενος γάρ ἐστι θρηνεῖσθαι πρέπων.

3. Μενάνδρου Ὑποβολιμαίῳ.

Ἄπολλον, ἀλλὰ σκαιὸν οὐ μετρίως λέγεις,
μετὰ μαρτύρων ἀτυχεῖν, παρὸν λεληθέναι.

4. Μενάνδρου.

Τὸ δ' εὖ φέρειν
ἔστιν τοιοῦτον, ἂν δύνῃ μόνος φέρειν,
καὶ μὴ ἐπίδηλον τὴν τύχην πολλοῖς ποιεῖν.

5. Διφίλου.

Ὡς δεινὸν, ἡνίκ' ἄν τις ὢν ἐν φροντίσιν
εἰκῆ θεατὴν τὸν τυχόντα λαμβάνῃ.

6. Εὐριπίδου Οἰδίποδι.

Ἐκμαρτυρεῖν γὰρ ἄνδρα τὰς αὐτοῦ τύχας
εἰς πάντας, ἀμαθὲς, τὸ δ' ἐπικρύπτεσθαι σοφόν.

7. Εὐριπίδου Κρησσῶν.

Λύπη μὲν, ἄτῃ περιπεσεῖν αἰσχρᾷ τινι·
εἰ δ' οὖν γένοιτο, χρὴ περιστεῖλαι καλῶς
κρύπτοντα καὶ μὴ πᾶσι κηρύσσειν τάδε·
γέλως γὰρ ἐχθροῖς γίγνεται τὰ τοιάδε.

8. Εὐριπίδου Σκυρίοις.

2. Fr. 585. 3. Cleric. p. 266. 4. Cleric. p. 252. 6. Fr. 14. 7. Fr. 4. 8. Fr. 3.

Σοφοὶ δὲ συγκρύπτουσιν οἰκείας βλάβας.

9. *Σωκράτους.*

Ταὐτόν ἐστιν ἐν γυμνικῷ ἀγῶνι ἡττηθέντα ὕβρεως δίκην τῷ ἀνταγωνιστῇ λαχεῖν καὶ ἐν τῷ ζῆν νικώμενον ὑπὸ τῆς τύχης ἐγκαλεῖν αὐτῇ ἀγνοοῦντα, ἐφ' οἷς δικαίοις εἰς τὸν ἀγῶνα τοῦ ζῆν συγκαταβεβήκαμεν.

10. *Πλάτωνος.*

Λέγει που ὁ νόμος, ὅτι κάλλιστον ὅτι μάλιστα ἡσυχίαν ἄγειν ἐν ταῖς ξυμφοραῖς καὶ μὴ ἀγανακτεῖν, ὡς οὔτε δήλου ὄντος τοῦ ἀγαθοῦ τε καὶ κακοῦ τῶν τοιούτων, οὔτε εἰς τὸ πρόσθεν οὐδὲν προβαῖνον τῷ χαλεπῶς φέροντι, οὔτε τι τῶν ἀνθρωπίνων ἄξιον ὂν μεγάλης σπουδῆς· ὅ τε δεῖ ἐν αὐτοῖς ὅτι τάχιστα παραγίγνεσθαι ἡμῖν, τούτῳ ἐμποδὼν γιγνόμενον τὸ λυπεῖσθαι. Τίνι, ἦ δ' ὅς, λέγεις; Τῷ βουλεύεσθαι, ἦν δ' ἐγώ, περὶ τὸ γεγονὸς καὶ, ὥσπερ ἐν πτώσει κύβων, πρὸς τὰ πεπτωκότα τίθεσθαι τὰ αὐτοῦ πράγματα, ὅπῃ ὁ λόγος αἱρεῖ βέλτιστ' ἂν ἔχειν· ἀλλὰ μὴ προσπταίσαντας καθάπερ παῖδες ἐχομένους τοῦ πληγέντος ἐν τῷ βοᾶν διατρίβειν, ἀλλ' ἀεὶ ἐθίζειν τὴν ψυχὴν ὅτι τάχιστα γίγνεσθαι πρὸς τὸ ἰᾶσθαί τε καὶ ἐπανορθοῦν τὸ πεσόν τε καὶ νοσῆσαν ἰατρικῇ, θρηνῳδίαν ἀφανίζοντα. Ὀρθότατα γοῦν τις, ἔφη, πρὸς τὰς τύχας οὕτω προσφέροιτο. Οὐκ οὖν φαμεν τὸ μὲν βέλτιστον τούτῳ τῷ λογισμῷ ἐθέλει ἕπεσθαι; Δῆλον δή. Τὸ δὲ πρὸς τὰς ἀναμνήσεις τε τοῦ πάθους καὶ τοὺς ὀδυρμοὺς ἄγον καὶ ἀπλήστως ἔχον αὐτῶν, ἆρ' οὐκ ἀλόγιστόν τε φήσομεν εἶναι καὶ ἀργὸν καὶ δειλίας φίλον; Φήσομεν μὲν οὖν. Οὐκ οὖν τὸ μὲν πολλὴν μίμησιν καὶ ποικίλην ἔχει, τὸ ἀγανακτικόν; τὸ δὲ

10. Rep. X. p. 604.

φρόνιμόν τε καὶ ἡσύχιον ἦθος, παραπλήσιον ὂν ἀεὶ αὐτὸ ἑαυτῷ, οὔτε ῥᾴδιον μιμήσασθαι οὔτε μιμουμένους εὐπετὲς καταμαθεῖν;

ΠΕΡΙ ΕΛΠΙΔΟΣ. ΡΙ.

1. Λίνου ποιητοῦ.

Ἔλπεσθαι χρὴ πάντ᾽, ἐπεὶ οὐκ ἔστ᾽ οὐδὲν ἄελπτον·
ῥάδια πάντα θεῷ τελέσαι καὶ ἀνήνυτον οὐδέν.

2. Ἀπολλοδώρου ἐκ Παίδων.

(*) Οὐδέποτ᾽ ἀθυμεῖν τὸν κακῶς πράττοντα δεῖ,
ἄνδρες, τὰ βελτίω δὲ προσδοκᾶν ἀεί.

3. Εὐριπίδου Ἰνοῖ.

Ἐν ἐλπίσιν χρὴ τοὺς σοφοὺς ἔχειν βίον.

4. Μενάνδρου.

Ἄνθρωπος ἀτυχῶν σώζεθ᾽ ὑπὸ τῆς ἐλπίδος.

5. Εὐριπίδου Ἰνοῖ.

Μήτ᾽ εὐτυχοῦσα πᾶσαν ἡνίαν χάλα,
κακῶς τε πράσσουσ᾽ ἐλπίδος κενῆς ἔχου.

6. Ἡσιόδου.

Μούνη δ᾽ αὐτόθι ἐλπὶς ἐν ἀῤῥήκτοισι δόμοισιν
ἔνδον ἔμεινε πίθου ὑπὸ χείλεσιν οὐδὲ θύραζε
ἐξέπτη· πρόσθεν γὰρ ἐπέμβαλε πῶμα πίθοιο.

7. Εὐριπίδου.

Κάμνουσι γάρ τοι καὶ βροτῶν αἱ ξυμφοραί·
καὶ πνεύματ᾽ ἀνέμων οὐκ ἀεὶ ῥώμην ἔχει·
[οἵ τ᾽ εὐτυχοῦντες διὰ τέλους οὐκ εὐτυχεῖς.]
μεθίσταται γὰρ πάντ᾽ ἀπ᾽ ἀλλήλων δίχα.

3. Fr. 20. 4. Cleric. p. 286. 5. Fr. 21. 6. Opp. 96. 7. Hercul. Fur. 101.

οὗτος δ' ἀνὴρ ἄριστος, ὅστις ἐλπίσι
πέποιθεν ἀεί· τὸ δ' ἀπορεῖν ἀνδρὸς κακοῦ.

8. Μενάνδρου Ναύκληρος.

Ὦ Ζεῦ πολυτίμηθ', οἷόν ἐστ' ἐλπὶς κακόν.

9. Μενάνδρου Κιθαριστῇ.

Οὕτω τι πρᾶγμ' ἔστ' ἐπίπονον τὸ προσδοκᾶν.

10. Ἀρχιλόχου.

Χρημάτων ἄελπτον οὐδέν ἐστιν οὐδ' ἀπώμοτον
οὐδὲ θαυμάσιον· ἐπειδὴ Ζεὺς πατὴρ Ὀλυμπίων
ἐκ μεσημβρίας ἔθηκε νύκτ', ἀποκρύψας φάος
ἡλίου λάμποντος· λυγρὸν δ' ἦλθ' ἐπ' ἀνθρώπους δέος.
ἐκ δὲ τοῦ οὐκ ἄπιστα πάντα κἀπίελπτα γίγνεται
ἀνδράσιν· μηδεὶς ἔθ' ὑμῶν εἰσορῶν θαυμαζέτω,
μηδ' ἐὰν δελφῖσι θῆρες ἀνταμείψωνται νομὸν
ἐνάλιον καί σφιν θαλάσσης ἠχήεντα κύματα
φίλτερ' ἠπείρου γένηται, τοῖσι δ' ἡδὺ ἦν ὄρος.

11. Θεόγνιδος.

Ἐλπὶς καὶ κίνδυνος ἐν ἀνθρώποισιν ὁμοῖα·
οὗτοι γὰρ χαλεποὶ δαίμονες ἀμφότεροι.

12. Τοῦ αὐτοῦ.

Ἐλπὶς ἐν ἀνθρώποις μούνη θεὸς ἐσθλὴ ἔνεστι.

13. Εὐριπίδου.

Ἐλπὶς βροτοῖς κάκιστον, ἣ πολλὰς πόλεις
συνῆψ' ἄγουσα θυμὸν εἰς ὑπερβολάς.

14. Σοφοκλέους.

Ἐλπὶς γὰρ ἡ βόσκουσα τοὺς πολλοὺς βροτῶν.

15. Θεοκρίτου.

Θαρσεῖν χρή, φίλε Βάττε, τάχ' αὔριον ἔσσετ' ἄμεινον.

8. Cleric. p. 128. 11. V. 637. 12. V. 1131. 13. Suppl. 479. 14. Fr. inc. 687. 15. IV. 41.

ἐλπίδες ἐν ζωοῖσιν, ἀνέλπιστοι δὲ θανόντες.
χὼ Ζεὺς ἄλλοκα μὲν πέλει αἴθριος, ἄλλοκα δ' ὕει.

16. Εὐριπίδου Ὑψιπύλης.

Ἄελπτον οὐδὲν, πάντα δ' ἐλπίζειν χρεών.

17. Ἐκ τῶν τοῦ Βίωνος Βουκολικῶν.

Αὐτὰρ ἐγὼν βασεῦμαι ἐμὰν ὁδὸν ἐς τὸ κάταντες
τῆνο, ποτὶ ψάμαθόν τε καὶ ἠϊόνα ψιθυρίσδων,
λισσόμενος Γαλάτειαν ἀπηνέα· τὰς δὲ γλυκείας
ἐλπίδας ὑστατίω μέχρι γήραος οὐκ ἀπολείψω.

18. Δημοκρίτου.

(*) Ἐλπίδες αἱ τῶν ὀρθὰ φρονεόντων ἐφικταί, αἱ δὲ τῶν ἀξυνέτων ἀδύνατοι.

19. Τοῦ αὐτοῦ.

Ἄλογοι τῶν ἀξυνέτων αἱ ἐλπίδες.

20. Διογένους.

Διογένης ἐρωτηθεὶς, τί τῶν κατὰ τὸν βίον ἀκρότατον, εἶπεν, Ἐλπίς.

21. Ἐκ τῶν Ἀριστωνύμου Τομαρίων.

Αἱ πονηραὶ ἐλπίδες, ὥσπερ οἱ κακοὶ ὁδηγοὶ, ἐπὶ τὰ ἁμαρτήματα ἄγουσιν.

22. Ἐπικτήτου.

Οὔτε ναῦν ἐξ ἑνὸς ἀγκυρίου οὔτε βίον ἐκ μιᾶς ἐλπίδος ἁρμοστέον.

23. Τοῦ αὐτοῦ.

Καὶ τοῖς σκέλεσι καὶ ταῖς ἐλπίσι τὰ δυνατὰ δεῖ διαβαίνειν.

24. Θαλῆς.

Θαλῆς ἐρωτηθεὶς τί κοινότατον, ἀπεκρίνατο, Ἐλπίς· καὶ γὰρ, οἷς ἄλλο μηδὲν, αὕτη πάρεστιν.

16. Fr. 9. 22 Fr. 89. 23. Fr. 90.

25. Ξενοφῶντος ἐν ά τῆς Κύρου Ἀναβάσεως

Ἀλλὰ πάντα μὲν ἄρα ἄνθρωπον ὄντα προσδοκᾶν δεῖ.

26. Σωκράτους.

Οὔτε γυνὴ χωρὶς ἀνδρὸς οὔτε ἐλπὶς ἀγαθὴ χωρὶς πόνου γεννᾷ τι χρήσιμον.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΠΑΡ' ΕΛΠΙΔΑΣ. ΡΙΑ.

1. Εὐριπίδου Αἰγέως.

Πτηνὰς διώκεις, ὦ τέκνον, τὰς ἐλπίδας,
οὐχ ἡ τύχη σε. Τῆς τύχης δ' οὐχ εἷς τρόπος.

2. Εὐριπίδου Ἀνδρομέδας.

Μή μοι προτείνων ἐλπίδ' ἐξάγου δάκρυ·
γένοιτο τἂν πόλλ', ὧν δόκησις οὐκ ἔνι.

3. Πατροκλέους.

Καὶ νῦν τὰ δεινὰ ταῦτα καὶ τὰ πόλλ' ἔτη
εἰς ὧδε μικρὸν τεῦχος ἤθροισεν τύχη.
τί δῆτα θνητοὶ πόλλ' ἀπειλοῦμεν μάτην
δεινοὺς ἐπ' ἀλλήλοισι πέμποντες λόγους,
καὶ πάντα συννοοῦμεν ἐκπράξειν χερὶ
πρόσω βλέποντες, τὴν δὲ πλησίον τύχην
οὐκ ἴσμεν οὐδ' ὁρῶμεν ἀθλίου μόρου;

4. Εὐριπίδου Πρωτεσίλαος.

Πόλλ' ἐλπίδες ψεύδουσιν αἱ ἄλογοι βροτούς.

5. Τοῦ αὐτοῦ Οἰδίπους.

Ἐκ τῶν ἀέλπτων ἡ χάρις μείζων βροτοῖς
φανεῖσα μᾶλλον, ἢ τὸ προσδοκώμενον.

6. Τοῦ αὐτοῦ.

25. VII. 6, 11. 1. Fr 11. 2. Fr. 10. 4. Fr. 6. 5. Fr. 15. 6. Med. fin.

Πόλλα δ' ἄελπτα κραίνουσι θεοὶ,
καὶ τὰ δοκηθέντ' οὐκ ἐτελέσθη,
τῶν δ' ἀδοκήτων πόρον εὗρε θεός.

7. Εὐριπίδου Ἀλκμήνης.

Θάρσει· τάχ' ἂν γένοιτο. Πολλὰ τοῖς θεοῖς
κἀκ τῶν ἀέλπτων εὔπορ' ἀνθρώποις πέλει.

8. Εὐριπίδου Ἀλεξάνδρῳ.

Ἑκάβη, τὸ θεῖον ὡς ἄελπτον ἔρχεται
θνητοῖσιν, ἕλκει δ' οὔ ποτ' ἐκ ταὐτοῦ τύχας.

9. Εὐριπίδου Βελλεροφόντου.

Ὁρᾷς δ' ἀέλπτων μυρίων ἀναστροφάς.
πολλοὶ μὲν οἶδμα διέφυγον θαλάσσιον,
πολλοὶ δὲ λόγχαις πολεμίων ἀμείνονες,
ἥσσους γεγῶτες κρεῖσσον' ἦλθον εἰς τύχην.

10. Μενάνδρου.

Οὐκ ἔστιν εἰπεῖν ζῶντα, τοῦτ' οὐ πείσομαι.

11. Τοῦ αὐτοῦ Ἐγχειριδίου.

Πάντα δὲ
τὰ μὴ προσδοκώμεν', ἔκστασιν φέρει.

12. Πινδάρου.

Πίνδαρος εἶπε τὰς ἐλπίδας εἶναι ἐγρηγορότων ἐνύπνια.

13. Διονυσίου.

(*) Διονύσιος ἐκπεσὼν τῆς ἀρχῆς, εἴ τις αὐτὸν ἠνία ἐν Κορίνθῳ διατρίβοντα, ἐπέλεγεν· Ὡς μακάριοι οἱ ἐκ παίδων δυστυχεῖς.

14. Ὁμήρου Ὀδυσσείας.

Πολλὰ μεταξὺ πέλει κύλικος καὶ χείλεος ἄκρου.

7. Fr. 12. 8. Fr. 20. 9. Fr. 25. 10. Cleric. p. 56. 11. Cleric. ibid. 14. Sic Cod. A. Sed margini adscripsit recentior manus οὐκ ἔστιν. Vide Schol. ad Odyss. χ. 9. Schott. ad Zenobium V. 71. *Gaisf.*

ἀγαθὸς εἴποι πρὸς τὴν τύχην, Ἀλλ᾽ οὖν γε ἄνδρα, καὶ οὐ βλάκα.

84. *Πλάτωνος.*

Καὶ τοὺς ὀδυρμοὺς ἄρα ἐξαιρήσομεν, καὶ τοὺς οἴκτους τοὺς τῶν ἐλλογίμων ἀνδρῶν. Ἀνάγκη, ἔφη, εἴπερ καὶ τὰ πρότερα. Σκόπει, ἦν δ᾽ ἐγώ, εἰ ὀρθῶς ἐξαιρήσομεν ἢ οὔ. Φαμὲν δὲ δή, ὅτι ὁ ἐπιεικὴς ἀνὴρ τῷ ἐπιεικεῖ, οὗπερ καὶ ἑταῖρός ἐστι, τὸ τεθνάναι οὐ δεινὸν ἡγήσεται. Φαμὲν γάρ. Οὐκ ἄρα ὑπέρ γε ἐκείνου ὡς δεινόν τι πεπονθότος ὀδύροιτ᾽ ἄν. Οὐ δῆτα. Ἀλλὰ μὴν καὶ τόδε λέγομεν, ὡς ὁ τοιοῦτος μάλιστα αὐτὸς αὑτῷ αὐτάρκης πρὸς τὸ εὖ ζῆν, καὶ διαφερόντως τῶν ἄλλων ἥκιστα ἑτέρου προσδεῖται. Ἀληθῆ, ἔφη. Ἥκιστα ἄρ᾽ αὐτῷ δεινὸν στερηθῆναι υἱέος ἢ ἀδελφοῦ ἢ χρημάτων ἢ ἄλλου του τῶν τοιούτων. Ἥκιστα μέντοι. Ἥκιστα ἄρα καὶ ὀδύρεσθαι, φέρειν δὲ ὡς πρᾳότατα, ὅταν τις αὐτὸν τοιαύτη ξυμφορὰ καταλάβῃ. Πολύ γε. Ὀρθῶς ἄρ᾽ ἐξαιροῖμεν τοὺς θρήνους τῶν ὀνομαστῶν ἀνδρῶν, γυναιξὶ δὲ ἀποδιδοῖμεν, καὶ οὐδὲ ταύταις σπουδαίαις, καὶ ὅσοι κακοὶ τῶν ἀνδρῶν.

ΟΤΙ ΔΕΙ ΤΑΣ ΜΕΝ ΕΥΤΥΧΙΑΣ ΠΡΟΦΑΙΝΕΙΝ, ΤΑΣ ΔΕ ΑΤΥΧΙΑΣ ΚΡΥΠΤΕΙΝ ΚΑΙ ΟΡΘΩΣ ΚΕΧΡΗΣΘΑΙ ΤΟΙΣ ΠΑΡΟΥΣΙ. ΡΘ.

1. *Πινδάρου.*

Ἀλλοτρίοισι μὴ προφαίνειν,
τίς φέρεται μόχθος ἄμιν.

84. Repbl. III. p. 387. 1. Fr. 112.

τοῦτό γέ τοι ἐρέω· καλῶν μὲν ὦν
μοῖράν τε τερπνῶν ἐς μέσων χρὴ
παντὶ λαῷ δεικνύναι·
εἰ δέ τις ἀνθρώποισι θεόσδοτος ἄτη
προστύχοι, ταύταν σκότει
κρύπτειν ἔοικεν.

2. *Σοφοκλέους Τυροῦς β'.*

(*) *Μὴ σπεῖρε πολλοῖς τὸν παρόντα δαίμονα·*
σιγώμενος γάρ ἐστι θρηνεῖσθαι πρέπων.

3. *Μενάνδρου Ὑποβολιμαίῳ.*

Ἄπολλον, ἀλλὰ σκαιὸν οὐ μετρίως λέγεις,
μετὰ μαρτύρων ἀτυχεῖν, παρὸν λεληθέναι.

4. *Μενάνδρου.*

Τὸ δ' εὖ φέρειν
ἔστιν τοιοῦτον, ἂν δύνῃ μόνος φέρειν,
καὶ μὴ ἐπίδηλον τὴν τύχην πολλοῖς ποιεῖν.

5. *Διφίλου.*

Ὡς δεινόν, ἡνίκ' ἄν τις ὢν ἐν φροντίσιν
εἰκῇ θεατὴν τὸν τυχόντα λαμβάνῃ.

6. *Εὐριπίδου Οἰδίποδι.*

Ἐκμαρτυρεῖν γὰρ ἄνδρα τὰς αὑτοῦ τύχας
εἰς πάντας, ἀμαθές, τὸ δ' ἐπικρύπτεσθαι σοφόν.

7. *Εὐριπίδου Κρησσῶν.*

Λύπη μέν, ἄτῃ περιπεσεῖν αἰσχρᾷ τινι·
εἰ δ' οὖν γένοιτο, χρὴ περιστεῖλαι καλῶς
κρύπτοντα καὶ μὴ πᾶσι κηρύσσειν τάδε·
γέλως γὰρ ἐχθροῖς γίγνεται τὰ τοιάδε.

8. *Εὐριπίδου Σκυρίοις.*

2. Fr. 585. 3. Cleric. p. 266. 4. Cleric. p. 252. 6. Fr. 14. 7. Fr. 4. 8. Fr. 3.

Σοφοὶ δὲ συγκρύπτουσιν οἰκείας βλάβας.

9. Σωκράτους.

Ταὐτόν ἐστιν ἐν γυμνικῷ ἀγῶνι ἡττηθέντα ὕβρεως δίκην τῷ ἀνταγωνιστῇ λαχεῖν καὶ ἐν τῷ ζῆν νικώμενον ὑπὸ τῆς τύχης ἐγκαλεῖν αὐτῇ ἀγνοοῦντα, ἐφ᾽ οἷς δικαίοις εἰς τὸν ἀγῶνα τοῦ ζῆν συγκαταβεβήκαμεν.

10. Πλάτωνος.

Λέγει που ὁ νόμος, ὅτι κάλλιστον ὅτι μάλιστα ἡσυχίαν ἄγειν ἐν ταῖς ξυμφοραῖς καὶ μὴ ἀγανακτεῖν, ὡς οὔτε δήλου ὄντος τοῦ ἀγαθοῦ τε καὶ κακοῦ τῶν τοιούτων, οὔτε εἰς τὸ πρόσθεν οὐδὲν προβαῖνον τῷ χαλεπῶς φέροντι, οὔτε τι τῶν ἀνθρωπίνων ἄξιον ὂν μεγάλης σπουδῆς· ὅ τε δεῖ ἐν αὐτοῖς ὅτι τάχιστα παραγίγνεσθαι ἡμῖν, τούτῳ ἐμποδὼν γιγνόμενον τὸ λυπεῖσθαι. Τίνι, ἦ δ᾽ ὅς, λέγεις; Τῷ βουλεύεσθαι, ἦν δ᾽ ἐγώ, περὶ τὸ γεγονὸς καί, ὥσπερ ἐν πτώσει κύβων, πρὸς τὰ πεπτωκότα τίθεσθαι τὰ αὑτοῦ πράγματα, ὅπῃ ὁ λόγος αἱρεῖ βέλτιστ᾽ ἂν ἔχειν· ἀλλὰ μὴ προσπταίσαντας καθάπερ παῖδες ἐχομένους τοῦ πληγέντος ἐν τῷ βοᾶν διατρίβειν, ἀλλ᾽ ἀεὶ ἐθίζειν τὴν ψυχὴν ὅτι τάχιστα γίγνεσθαι πρὸς τὸ ἰᾶσθαί τε καὶ ἐπανορθοῦν τὸ πεσόν τε καὶ νοσῆσαν ἰατρικῇ, θρηνῳδίαν ἀφανίζοντα. Ὀρθότατα γοῦν τις, ἔφη, πρὸς τὰς τύχας οὕτω προσφέροιτο. Οὐκ οὖν φαμεν τὸ μὲν βέλτιστον τούτῳ τῷ λογισμῷ ἐθέλει ἕπεσθαι; Δῆλον δή. Τὸ δὲ πρὸς τὰς ἀναμνήσεις τε τοῦ πάθους καὶ τοὺς ὀδυρμοὺς ἄγον καὶ ἀπλήστως ἔχον αὐτῶν, ἆρ᾽ οὐκ ἀλόγιστόν τε φήσομεν εἶναι καὶ ἀργὸν καὶ δειλίας φίλον; Φήσομεν μὲν οὖν. Οὐκ οὖν τὸ μὲν πολλὴν μίμησιν καὶ ποικίλην ἔχει, τὸ ἀγανακτικόν; τὸ δὲ

10. Rep. X. p. 604.

φρόνιμόν τε καὶ ἡσύχιον ἦθος, παραπλήσιον ὂν ἀεὶ αὐτὸ ἑαυτῷ, οὔτε ῥᾴδιον μιμήσασθαι οὔτε μιμουμένους εὐπετὲς καταμαθεῖν;

ΠΕΡΙ ΕΛΠΙΔΟΣ. ΡΙ.

1. Λίνου ποιητοῦ.

Ἔλπεσθαι χρὴ πάντ', ἐπεὶ οὐκ ἔστ' οὐδὲν ἄελπτον·
ῥᾴδια πάντα θεῷ τελέσαι καὶ ἀνήνυτον οὐδέν.

2. Ἀπολλοδώρου ἐκ Παίδων.

(*) Οὐδέποτ' ἀθυμεῖν τὸν κακῶς πράττοντα δεῖ,
ἄνδρες, τὰ βελτίω δὲ προσδοκᾶν ἀεί.

3. Εὐριπίδου Ἰνοῖ.

Ἐν ἐλπίσιν χρὴ τοὺς σοφοὺς ἔχειν βίον.

4. Μενάνδρου.

Ἄνθρωπος ἀτυχῶν σώζεθ' ὑπὸ τῆς ἐλπίδος.

5. Εὐριπίδου Ἰνοῖ.

Μήτ' εὐτυχοῦσα πᾶσαν ἡνίαν χάλα,
κακῶς τε πράσσουσ' ἐλπίδος κεδνῆς ἔχου.

6. Ἡσιόδου.

Μούνη δ' αὐτόθι ἐλπὶς ἐν ἀῤῥήκτοισι δόμοισιν
ἔνδον ἔμεινε πίθου ὑπὸ χείλεσιν οὐδὲ θύραζε
ἐξέπτη· πρόσθεν γὰρ ἐπέμβαλε πῶμα πίθοιο.

7. Εὐριπίδου.

Κάμνουσι γάρ τοι καὶ βροτῶν αἱ ξυμφοραί·
καὶ πνεύματ' ἀνέμων οὐκ ἀεὶ ῥώμην ἔχει·
[οἵ τ' εὐτυχοῦντες διὰ τέλους οὐκ εὐτυχεῖς.]
μεθίσταται γὰρ πάντ' ἀπ' ἀλλήλων δίχα.

3. Fr. 20. 4. Cleric. p. 286. 5. Fr. 21. 6. Opp. 96. 7. Hercul. Fur. 101.

οὗτος δ᾽ ἀνὴρ ἄριστος, ὅστις ἐλπίσι
πέποιθεν ἀεί· τὸ δ᾽ ἀπορεῖν ἀνδρὸς κακοῦ.

8. Μενάνδρου Ναύκληρος.

Ὦ Ζεῦ πολυτίμηθ᾽, οἷόν ἐστ᾽ ἐλπὶς κακόν.

9. Μενάνδρου Κιθαριστῇ.

Οὕτω τι πρᾶγμ᾽ ἔστ᾽ ἐπίπονον τὸ προσδοκᾶν.

10. Ἀρχιλόχου.

Χρημάτων ἄελπτον οὐδέν ἐστιν οὐδ᾽ ἀπώμοτον
οὐδὲ θαυμάσιον· ἐπειδὴ Ζεὺς πατὴρ Ὀλυμπίων
ἐκ μεσημβρίας ἔθηκε νύκτ᾽, ἀποκρύψας φάος
ἡλίου λάμποντος· λυγρὸν δ᾽ ἦλθ᾽ ἐπ᾽ ἀνθρώπους δέος.
ἐκ δὲ τοῦ οὐκ ἄπιστα πάντα κἀπίελπτα γίγνεται
ἀνδράσιν· μηδεὶς ἔθ᾽ ὑμῶν εἰσορῶν θαυμαζέτω,
μηδ᾽ ἐὰν δελφῖσι θῆρες ἀνταμείψωνται νομὸν
ἐνάλιον καί σφιν θαλάσσης ἠχήεντα κύματα
φίλτερ᾽ ἠπείρου γένηται, τοῖσι δ᾽ ἡδὺ ἦν ὄρος.

11. Θεόγνιδος.

Ἐλπὶς καὶ κίνδυνος ἐν ἀνθρώποισιν ὁμοῖα·
οὗτοι γὰρ χαλεποὶ δαίμονες ἀμφότεροι.

12. Τοῦ αὐτοῦ.

Ἐλπὶς ἐν ἀνθρώποις μούνη θεὸς ἐσθλὴ ἔνεστι.

13. Εὐριπίδου.

Ἐλπὶς βροτοῖς κάκιστον, ἣ πολλὰς πόλεις
συνῆψ᾽ ἄγουσα θυμὸν εἰς ὑπερβολάς.

14. Σοφοκλέους.

Ἐλπὶς γὰρ ἡ βόσκουσα τοὺς πολλοὺς βροτῶν.

15. Θεοκρίτου.

Θαρσεῖν χρή, φίλε Βάττε, τάχ᾽ αὔριον ἔσσετ᾽ ἄμεινον.

8. Cleric. p. 128. 11. V. 637. 12. V. 1131. 13. Suppl. 479. 14. Fr. inc. 687. 15. IV. 41.

ἐλπίδες ἐν ζωοῖσιν, ἀνέλπιστοι δὲ θανόντες.
χὠ Ζεὺς ἄλλοκα μὲν πέλει αἴθριος, ἄλλοκα δ' ὕει.

16. Εὐριπίδου Ὑψιπύλης.

Ἄελπτον οὐδὲν, πάντα δ' ἐλπίζειν χρεών.

17. Ἐκ τῶν τοῦ Βίωνος Βουκολικῶν.

Αὐτὰρ ἐγὼν βασεῦμαι ἐμὰν ὁδὸν ἐς τὸ κάταντες
τῆνο, ποτὶ ψάμαθόν τε καὶ ἠϊόνα ψιθυρίσδων,
λισσόμενος Γαλάτειαν ἀπηνέα· τὰς δὲ γλυκείας
ἐλπίδας ὑστατίω μέχρι γήραος οὐκ ἀπολείψω.

18. Δημοκρίτου.

(*) Ἐλπίδες αἱ τῶν ὀρθὰ φρονεόντων ἐφικταί, αἱ δὲ τῶν ἀξυνέτων ἀδύνατοι.

19. Τοῦ αὐτοῦ.

Ἄλογοι τῶν ἀξυνέτων αἱ ἐλπίδες.

20. Διογένους.

Διογένης ἐρωτηθεὶς, τί τῶν κατὰ τὸν βίον ἀκρότατον, εἶπεν, Ἐλπίς.

21. Ἐκ τῶν Ἀριστωνύμου Τομαρίων.

Αἱ πονηραὶ ἐλπίδες, ὥσπερ οἱ κακοὶ ὁδηγοὶ, ἐπὶ τὰ ἁμαρτήματα ἄγουσιν.

22. Ἐπικτήτου.

Οὔτε ναῦν ἐξ ἑνὸς ἀγκυρίου οὔτε βίον ἐκ μιᾶς ἐλπίδος ἁρμοστέον.

23. Τοῦ αὐτοῦ.

Καὶ τοῖς σκέλεσι καὶ ταῖς ἐλπίσι τὰ δυνατὰ δεῖ διαβαίνειν.

24. Θαλῆς.

Θαλῆς ἐρωτηθεὶς τί κοινότατον, ἀπεκρίνατο, Ἐλπίς· καὶ γὰρ, οἷς ἄλλο μηδὲν, αὕτη πάρεστιν.

16. Fr. 9. 22 Fr. 89. 23. Fr. 90.

25. Ξενοφῶντος ἐν ά τῆς Κύρου Ἀναβάσεως

Ἀλλὰ πάντα μὲν ἄρα ἄνθρωπον ὄντα προσδοκᾶν δεῖ.

26. Σωκράτους.

Οὔτε γυνὴ χωρὶς ἀνδρὸς οὔτε ἐλπὶς ἀγαθὴ χωρὶς πόνου γεννᾷ τι χρήσιμον.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΠΑΡ' ΕΛΠΙΔΑΣ. ΡΙΑ.

1. Εὐριπίδου Αἰγέως.

Πτηνὰς διώκεις, ὦ τέκνον, τὰς ἐλπίδας,
οὐχ ἡ τύχη σε. Τῆς τύχης δ' οὐχ εἷς τρόπος.

2. Εὐριπίδου Ἀνδρομέδας.

Μή μοι προτείνων ἐλπίδ' ἐξάγου δάκρυ.
γένοιτο τἂν πόλλ', ὧν δόκησις οὐκ ἔνι.

3. Πατροκλέους.

Καὶ νῦν τὰ δεινὰ ταῦτα καὶ τὰ πόλλ' ἔπη
εἰς ὧδε μικρὸν τεῦχος ἤθροισεν τύχη.
τί δῆτα θνητοὶ πόλλ' ἀπειλοῦμεν μάτην
δεινοὺς ἐπ' ἀλλήλοισι πέμποντες λόγους,
καὶ πάντα συννοοῦμεν ἐκπράξειν χερὶ
πρόσω βλέποντες, τὴν δὲ πλησίον τύχην
οὐκ ἴσμεν οὐδ' ὁρῶμεν ἀθλίου μόρου;

4. Εὐριπίδου Πρωτεσίλαος.

Πόλλ' ἐλπίδες ψεύδουσιν αἱ ἄλογοι βροτούς.

5. Τοῦ αὐτοῦ Οἰδίπους.

Ἐκ τῶν ἀέλπτων ἡ χάρις μείζων βροτοῖς
φανεῖσα μᾶλλον, ἢ τὸ προσδοκώμενον.

6. Τοῦ αὐτοῦ.

25. VII. 6, 11. 1. Fr 11. 2. Fr. 10. 4. Fr. 6. 5. Fr. 15. 6. Med. fin.

Πόλλα δ' ἄελπτα κραίνουσι θεοί,
καὶ τὰ δοκηθέντ' οὐκ ἐτελέσθη,
τῶν δ' ἀδοκήτων πόρον εὗρε θεός.

7. *Εὐριπίδου Ἀλκμήνης.*

Θάρσει· τάχ' ἂν γένοιτο. Πολλὰ τοῖς θεοῖς
κἀκ τῶν ἀέλπτων εὔπορ' ἀνθρώποις πέλει.

8. *Εὐριπίδου Ἀλεξάνδρῳ.*

Ἑκάβη, τὸ θεῖον ὡς ἄελπτον ἔρχεται
θνητοῖσιν, ἕλκει δ' οὔ ποτ' ἐκ ταὐτοῦ τύχας.

9. *Εὐριπίδου Βελλεροφόντου.*

Ὁρᾷς δ' ἀέλπτων μυρίων ἀναστροφάς.
πολλοὶ μὲν οἶδμα διέφυγον θαλάσσιον,
πολλοὶ δὲ λόγχαις πολεμίων ἀμείνονες,
ἥσσους γεγῶτες κρείσσον' ἦλθον εἰς τύχην.

10. *Μενάνδρου.*

Οὐκ ἔστιν εἰπεῖν ζῶντα, τοῦτ' οὐ πείσομαι.

11. *Τοῦ αὐτοῦ Ἐγχειριδίου.*

Πάντα δὲ
τὰ μὴ προσδοκώμεν', ἔκστασιν φέρει.

12. *Πινδάρου.*

Πίνδαρος εἶπε τὰς ἐλπίδας εἶναι ἐγρηγορότων ἐνύπνια.

13. *Διονυσίου.*

(*) *Διονύσιος ἐκπεσὼν τῆς ἀρχῆς, εἴ τις αὐτὸν ἠνία ἐν Κορίνθῳ διατρίβοντα, ἐπέλεγεν· Ὡς μακάριοι οἱ ἐκ παίδων δυστυχεῖς.*

14. *Ὁμήρου Ὀδυσσείας.*

Πολλὰ μεταξὺ πέλει κύλικος καὶ χείλεος ἄκρου.

7. Fr. 12. 8. Fr. 20. 9. Fr. 25. 10. Cleric. p. 56. 11. Cleric. ibid. 14. Sic Cod. A. Sed margini adscripsit recentior manus *οὐκ ἔστιν*. Vide Schol. ad Odyss. *χ*. 9. Schott. ad Zenobium V. 71. *Gaisf.*

15. Θεόγνιδος.

Πολλάκι πὰρ δόξαν τε καὶ ἐλπίδα γίγνεται εὑρεῖν
ἔργ᾽ ἀνδρῶν· βουλαῖς δ᾽ οὐκ ἔπεσεν τὸ τέλος.

16. Θεόγνιδος.

Πᾶσίν τοι κίνδυνος ἐπ᾽ ἔργμασιν, οὐδέ τις οἶδε,
ποῖ σχήσειν μέλλει πρήγματος ἀρχομένου.
ἀλλ᾽ ὁ μὲν εὐδοκιμεῖν πειρώμενος οὐ προνοήσας
εἰς μεγάλην ἄτην καὶ χαλεπὴν ἔπεσεν,
τῷ δὲ καλὸν ποιοῦντι θεὸς κατὰ πάντα τίθησι,
συντυχίην ἀγαθῶν, ἔκλυσιν ἀφροσύνης.

ΟΤΙ ΟΥ ΧΡΗ ΕΠΙΧΑΙΡΕΙΝ ΤΟΙΣ ΑΤΥΧΟΥΣΙ. ΡΙΒ.

1. Μενάνδρου.

Ταῖς ἀτυχίαισι μὴ ἐπίχαιρε τῶν πέλας·
πρὸς τὴν τύχην γὰρ ζυγομαχεῖν οὐ ῥάδιον.

2. Μενάνδρου.

Οὐκ ἐμὸν ἀνοίγειν λανθάνουσαν ἀτυχίαν
ἔστ᾽, ἀλλὰ μᾶλλον κατακαλύπτειν φημὶ δεῖν.

3. Εὐριπίδου Ἰνοῦς.

Μὴ σκυθρωπὸς ἴσθ᾽ ἄγαν
πρὸς τοὺς κακῶς πράσσοντας, ἄνθρωπος γεγώς.

4. Εὐριπίδου Ἀνδρομέδας.

Τὰς συμφορὰς γὰρ τῶν κακῶς πεπραγότων
οὐ πώποθ᾽ ὕβρισ᾽, αὐτὸς ὀῤῥωδῶν παθεῖν.

5. Εὐριπίδου Ἀνδρομάχης.

Εἰ δ᾽ ἐγὼ πράσσω κακῶς,
μηδὲν τόδ᾽ αὔχει· καὶ σύ τοι πράξειας ἄν.

15. V. 639. 16. V. 585. 1. Cleric. p. 252 2. Cleric. ibid. 3. Fr. 15. 4. Fr. 19. 5. V. 463.

6. Ἀλέξιδος Μιλησίων.

Εἰ μὴ γὰρ ὢν ἄνθρωπος ἀνθρώπου τύχαις
ὑπηρετήσω, ποῦ φανήσομαι φρονῶν;

7. Ἡσιόδου Ἔργων.

Μὴ δέ ποτ᾽ οὐλομένην πενίην θυμοφθόρον ἀνδρὶ
τέτλαθ᾽ ὀνειδίζειν, μακάρων δόσιν αἰὲν ἐόντων.

8. Σοφοκλέους Αἴαντι.

Πότερα δ᾽ ἄν, εἰ νέμοι τις αἵρεσιν, λάβοις,
φίλους ἀνιῶν αὐτὸς ἡδονὰς ἔχειν,
ἢ κοινὸς ἐν κοινοῖσι λυπεῖσθαι ξυνών;

9. Ἰσοκράτους πρὸς Δημόνικον.

Μηδενὶ συμφορὰν ὀνειδίσῃς· κοινὴ γὰρ ἡ τύχη καὶ τὸ μέλλον ἀόρατον.

10. Δημοκρίτου.

Οἷσιν ἡδονὴν ἔχουσιν αἱ τῶν πέλας ξυμφοραὶ, οὐ ξυνιᾶσι μὲν ὡς τὰ τῆς τύχης κοινὰ πᾶσιν, ἀπορέουσι δὲ οἰκηίης χαρᾶς.

11. Χείλωνος.

Ἀτυχοῦντι μὴ ἐπιγέλα· κοινὴ γὰρ ἡ τύχη.

12. Αἰσχύλου Ἀγαμέμνονος.

Τῷ δυσπραγοῦντι δ᾽ ἐπιστενάχειν
πᾶς τις ἕτοιμος· δῆγμα δὲ λύπης
οὐδὲν ἐφ᾽ ἧπαρ προσικνεῖται·
καὶ νυκτὶ δὲ χαίρουσιν ὁμοιοπρεπεῖς,
ἀγέλαστα πρόσωπα βιαζόμενοι.

13. Φιλήμονος Ἀνακαλύπτοντος.

Λυπουμένῳ δ᾽ ὅταν τις ἀκολουθῶν λέγῃ
χαῖρ᾽ ἐξ ἀνάγκης, οὗτος οἰμώζειν λέγει.

7. V. 715. 8. V. 265. 11. V. Diog. Laert. I. 70. 12. V. 799.
13. Cleric. p. 292.

14. *Δημοσθένους ἐν τῷ Ὑπὲρ Στεφάνου.*

(*) Ἐγὼ δὲ, ὅστις ἄνθρωπος ὢν ἀνθρώπῳ τύχην προφέρει, παντελῶς ἀνόητον ἡγοῦμαι. Ἣν γὰρ ὁ τὰ βέλτιστα πράττειν νομίζων καὶ ἀρίστην ἔχειν οἰόμενος, οὐκ οἶδεν εἰ τοιαύτη διαμένει μέχρι τῆς ἑσπέρας, πῶς χρὴ περὶ ταύτης λέγειν, ἢ πῶς ὀνειδίζειν ἑτέρῳ;

15. *Ἡροδότου Ἱστορίας τρίτης.*

Ἄμασις Πολυκράτει ὧδε λέγει· ἡδὺ μὲν πυνθάνεσθαι ἄνδρα φίλον καὶ ξεῖνον εὖ πρήσσοντα, ἐμοὶ δὲ αἱ σαὶ μεγάλαι εὐτυχίαι οὐκ ἀρέσκουσιν ἐπισταμένῳ τὸ θεῖον, ὡς ἔστι φθονερόν. Καί κως βούλομαι καὶ αὐτὸς καὶ τῶν ἂν κήδωμαι τὸ μέν τι εὐτυχέειν τῶν πρηγμάτων, τὸ δὲ προσπταίειν καὶ οὕτω διαφέρειν τὸν αἰῶνα ἐναλλὰξ πρήσσων, ἢ εὐτυχέειν τὰ πάντα. Οὐδένα γάρ κω λόγῳ οἶδα ἀκούσας, ὅστις ἐς τέλος οὐ κακῶς ἐτελεύτησε πρόῤῥιζος εὐτυχέων τὰ πάντα.

ΟΤΙ ΟΙ ΑΤΥΧΟΥΝΤΕΣ ΧΡΗΖΟΥΣΙ ΤΩΝ ΣΥΜΠΑΣΧΟΝΤΩΝ. ΡΙΓ.

1. *Εὐριπίδου Οἰνέως.*

Σχολὴ μὲν οὐχὶ, τῷ δὲ δυστυχοῦντί πως
τερπνὸν τὸ λέξαι κἀποκλαύσασθαι πάλιν.

2. *Τοῦ αὐτοῦ Ἀνδρομέδας.*

Συνάλγησον, ὡς ὁ κάμνων δακρύων μεταδοὺς
ἔχει τινὰ κουφότητα μόχθων.

3. *Εὐριπίδου Ἰνοῖ.*

Ἀμουσία τοι μηδ' ἐπ' οἰκτροῖσιν δάκρυ
στάζειν.

14. P. 311. 15. III. 40. 1. Fr. 6. 2. Fr. 25. 3. Fr. 16.

4. Εὐριπίδου Ἴωνι.

Σὺν τοῖς φίλοισι δ' ἡδὺ μὲν πράσσειν καλῶς·
εἰ δ' ἄρα συμβαίνοι τι δυσχερέστερον,
εἰς ὄμματ' εὔνου φωτὸς ἐμβλέψαι γλυκύ.

5. Τοῦ αὐτοῦ

Οὐκ ἔστι λύπης ἄλλο φάρμακον βροτοῖς,
ὡς ἀνδρὸς ἐσθλοῦ καὶ φίλου παραίνεσις.
ὅστις δὲ ταύτῃ τῇ νόσῳ ξυνὼν ἀνὴρ
μέθῃ ταράσσει καὶ γαληνίζει φρένα,
παραυτίχ' ἡσθεὶς ὕστερον στένει διπλᾶ.

6. Καλλιμάχου.

Κουφοτέρως τότε φῶτα διαθλίβουσιν ἀνίαι,
ἐκ δὲ τριηκόντων μοῖραν ἀφεῖλε μίαν·
ἢ ὅτ' ἐς ἄνδρα συνέμπορον, ἢ ὅτε κωφαῖς
ἄλγεα μαψαύραις ἔσχατον ἐξερέῃ.

7. Ἀπολλοδώρου ἐκ Λακαίνης.

Φυσικὸν τοῦθ' ἕκαστον ἐν ταῖς ἀτυχίαις
ἥδιστα τοῦθ' ὃς τοὺς ὁμοπαθεῖς ὀδύρεται.

8. Σοφοκλέους Αἴαντι.

Ἀλλ', ὦ φίλοι· τούτων γὰρ οὕνεκ' ἐστάλην·
ἀρήξατ' εἰσελθόντες, εἰ δύνασθέ τι.
φίλων γὰρ οἱ τοιοίδε νικῶνται λόγοις.

9. Μενάνδρου.

Δέρκιππε καὶ Μνήσιππε, τοῖς εἰρημένοις
ἡμῶν ὑπό τινος ἢ πεπονθόσιν κακῶς
ἔστιν καταφυγὴ πᾶσιν, οἱ χρηστοὶ φίλοι.
καὶ γὰρ ἀποδύρασθαί τι μὴ γελώμενον,
καὶ συναγανακτοῦνθ' ὁπόταν οἰκείως ὁρᾷ

4. V. 730. 5. Fr. inc. 47. 6. Fr. LXVII. 8. V. 328.
9. Cleric. p. 254.

ἕκαστος αὐτῶν τὸν παρόντα, παύεται
τοῦτον μάλιστα τὸν χρόνον τοῦ δυσφορεῖν.

10. Φιλήμονος.

(*) Τί ποτ᾽ ἐστὶν ἆρα διότι βούλεταί μ᾽ ἰδεῖν;
ἢ καθάπερ οἱ νοσοῦντες ἀλγοῦντες σφόδρα,
τὸν ἰατρὸν ἂν ἴδωσιν, οὐκ ἀλγοῦσ᾽ ἔτι·
οὕτως ἐπάν τις τυγχάνῃ λυπούμενος,
ἧττον ὀδυνᾶται, φίλον ἐὰν παρόντ᾽ ἴδῃ;

11. Μενάνδρου.

Ἡδύ γε φίλου λόγος ἐστὶ τοῖς λυπουμένοις.

12. Σοφοκλέους Θυέστῃ.

Ἔνεστι γάρ τις καὶ λόγοισιν ἡδονή,
λήθην ὅταν ποιῶσι τῶν ὄντων κακῶν.

13. Μενάνδρου.

Μέγιστόν ἐστιν ἆρα τοῖς ἐπταικόσι,
τὸ παρόντας ἐγγὺς τοὺς συναλγοῦντας βλέπειν.

14. Τοῦ αὐτοῦ.

Τῷ μὲν τὸ σῶμα διατεθειμένῳ κακῶς
χρεί᾽ ἐστὶν ἰατροῦ, τῷ δὲ τὴν ψυχὴν φίλου.
λύπην γὰρ εὔνους οἶδε θεραπεύειν φίλος.

15. Σωτίωνος ἐκ τοῦ Περὶ Ὀργῆς.

Ὅτι ἡ παραμυθία φάρμακον ἀνίας ἐστὶ μέγιστον,
νηπενθές τ᾽ ἄχολόν τε κακῶν ἐπίληθον ἁπάντων.
καλῶς δὲ καὶ ταῦτ᾽ εἴρηται,
λυπουμένῳ μὲν μῦθος εὐμενὴς φίλου·
ἄγαν δὲ μωραίνοντι νουθετήματα.

16. Σωκράτους.

Τοῖς μὲν νοσοῦσιν ἰατρούς, τοῖς δ᾽ ἀτυχοῦσι φίλους δεῖ παραινεῖν.

10. Cleric. p. 358. 11. Cleric. p. 255. 12. Fr. 237. 13. Cleric. p. 255. 14. Cleric. p. 255.

17. Φιλίππου Ὀλυνθιακῷ.

Οὐ χαλεπόν ἐστι τῷ κακῶς διακειμένῳ,
εἰπεῖν τιν' ἐσθίοντα, μὴ κακῶς ἔχε,
πύκτῃ τ' ἐπιτιμᾶν οὐδὲν ἔργον μαχομένῳ,
αὐτὸν μάχεσθαι δ' οὐκ ἔτ' ἔστι ῥάδιον.
ἕτερόν τι τὸ λέγειν ἐστὶ τοῦ πεπονθέναι.

ΟΤΙ ΡΑΙΩΝ ΑΛΛΟΝ ΠΑΡΑΙΝΕΙΝ, Η ΕΑΥΤΟΝ. ΡΙΔ.

1. Φιλήμονος ἐκ Σικελοῦ.

Τοὺς ἰατροὺς οἶδ' ἐγὼ
ὑπὲρ ἐγκρατείας τοῖς νοσοῦσιν εὖ σφόδρα
πάντας λαλοῦντας· εἶτ' ἐπὰν πταίσωσί τι,
αὐτοὺς ποιοῦντας πάνθ', ὅσ' οὐκ εἴων τότε.
ἕτερον τό τ' ἀλγεῖν καὶ θεωρεῖν ἐστ' ἴσως.

2. Φιλήμονος ἐξ Ἐφεδριζόντων.

Χαλεπὸν τὸ ποιεῖν, τὸ δὲ κελεῦσαι ῥάδιον.

3. Εὐριπίδου Ἀλκμήνης.

Σοφώτεροι γὰρ συμφορὰς τὰς τῶν πέλας
πάντες διαιρεῖν ἢ τύχας τὰς οἴκοθεν.

4. Μηδέποτε πεῖραν τοῖς θεοῖς εὔχου λαβεῖν,
Φαίδιμε, τοιούτου μηδενὸς, μηδ' εἰδέναι·
ὡς ἔστιν ἑτέρῳ ῥᾴδιον παραινέσαι.

5. Ῥᾷον παραινεῖν ἢ παθόντα καρτερεῖν.

6. Σοφοκλέους Οἰδίποδι.

Τοὺς δ' ἂν μεγίστους καὶ σοφωτάτους φρενὶ
τοιούσδ' ἴδοις ἄν, οἷός ἐστι νῦν ὅδε,

1. Cleric. p. 328. 2. Cleric. p. 334. 3. Fr. 13. 5. Euripid. Alcest. 1081. 6. Non ex Oedipode sed ex Aiace Oileo esse hos versus Cicero docet Tuscul. III. 29. *Grot.*

καλῶς κακῶς πράσσοντι συμπαραινέσαι.
ὅταν δὲ δαίμων ἀνδρὸς εὐτυχοῦς τὸ πρὶν
μάστιγ᾽ ἐρείσῃ τοῦ βίου παλίντροπον,
τὰ πολλὰ φροῦδα καὶ καλῶς εἰρημένα.

7. Εὐριπίδου Ἀλεξάνδρῳ.

Οἶδ᾽· ἀλλὰ κάμπτειν τῷ χρόνῳ λύπας χρεών.
χρή· τοῦτο δ᾽ εἰπεῖν ῥᾷον ἢ φέρειν κακά.

8. Τοῦ αὐτοῦ Αἰόλου.

Οἴμοι, τίς ἀλγεῖν οὐκ ἐπίσταται κακοῖς;
τίς ἂν κλύων τῶνδ᾽ οὐκ ἂν ἐκβάλοι δάκρυ;

9. Μοσχίωνος.

(*) Ἦν ἄρα τρανὸς αἶνος ἀνθρώπων ὅδε·
ὡς τὸν πέλας μὲν νουθετεῖν βραχὺς πόνος,
αὐτὸν δ᾽ ἐνεγκεῖν ὕβριν ἠδικημένον,
πάντων μέγιστον τῶν ἐν ἀνθρώποις βάρος.

ΕΠΑΙΝΟΣ ΓΗΡΩΣ. ΡΙΕ.

1. Εὐριπίδου Φοινίσσαις.

Ὦ τέκνον, οὐχ ἅπαντα τῷ γήρᾳ κακά,
Ἐτεόκλεες, πρόσεστιν· ἀλλ᾽ ἡ ᾽μπειρία
ἔχει τι δεῖξαι τῶν νέων σοφώτερον.

2. Εὐριπίδου Βελλεροφόντης.

Ὦ παῖ, νέων τοι δρᾶν μὲν ἔντονοι χέρες,
γνῶμαι δ᾽ ἀμείνους εἰσὶ τῶν γεραιτέρων·
ὁ γὰρ χρόνος δίδαγμα ποικιλώτατον.

3. Εὐριπίδου Ἐρεχθεῖ·

Ὁμιλίας δὲ τὰς γεραιτέρας φιλεῖ.

7. Fr. 2. 8. Fr. 16. 1. V. 531. 2. Fr. 13. 3. Fr. 20, 21.

ἀκόλαστα δ' ἤθη, λαμπρὰ συγγελᾶν μόνον,
μίσει· βραχεῖα τέρψις ἡδονῆς κακῆς.

4. Μενάνδρου.

Εἰ τἄλλ' ἀφαιρεῖν ὁ πολὺς εἴωθεν χρόνος
ἡμῶν, τό γε φρονεῖν ἀσφαλέστερον ποιεῖ.

5. Εὐριπίδου Μελανίππης.

Παλαιὸς αἶνος· ἔργα μὲν νεωτέρων,
βουλαὶ δ' ἔχουσι τῶν γεραιτέρων κράτος.

6. Εὐριπίδου Πηλεῖ.

Τὸ γῆρας, ὦ παῖ, τῶν νεωτέρων φρενῶν
σοφώτερον πέφυκε κἀσφαλέστερον·
ἐμπειρία τε τῆς ἀπειρίας κρατεῖ.

7. Ἀλέξιδος ἐκ Δημητρίου.

Ὁμοιότατον ἄνθρωπος οἴνῳ τὴν φύσιν
τρόπον τιν' ἐστί· τὸν γὰρ οἶνον τὸν νέον
πολλή γ' ἀνάγκη καὶ τὸν ἄνδρ' ἀποζέσαι
πρώτιστον ἀφυβρίσαι τ', ἀπανθήσαντα δὲ
σκληρὸν γενέσθαι καὶ καταστῆναι πάλιν
ἡδύν θ' ἅπασι τοὐπίλοιπον διατελεῖν.

8. Σοφοκλέους Τυροῦς.

Γῆρας διδάσκει πάντα καὶ χρόνου τριβή.

9. Κράτητος ἐξ Ἀντιφάνους.

Ὠνείδισάς μοι γῆρας ὡς κακὸν μέγα,
ᾧ μὴ τυχόντι θάνατός ἐσθ' ἡ ζημία,
οὗ πάντες ἐπιθυμοῦμεν· ἂν δ' ἔλθῃ ποτὲ,
ἀνιώμεθ'· οὕτως ἐσμὲν ἀχάριστοι φύσει.
τοῦ ζῆν γὰρ οὐδεὶς ὡς ὁ γηράσκων ἐρᾷ.

10. Αἰσχύλου.

Γῆρας γὰρ ἥβης ἐστὶν ἐνδικώτερον.

4. Cleric. p. 254. 5. Fr. 23. 6. Fr. 5. 8. Fr. 586. 10. Fr. 283.

11. *Καλλιμάχου ἐπῶν πρῶτον.*

Γηράσκει δ' ὁ γέρων κεῖνος ἐλαφρότερον,
κοῦροι τὸν φιλέουσι· νέοι δέ μιν, οἷα τοκῆα,
χειρὸς ἐπ' οἰκείην ἄχρις ἄγουσι θύρην.

12. *Τηρεῖν μὲν ἑτέρους οἱ γέροντες δυνάμεθα,*
ἡμεῖς δ' ἀπολαβεῖν ὧν ἔχουσιν οἱ νέοι.

13. *Ἱπποθόου.*

Παυρολόγοι πολιαί, ταὶ γήραος ἄνθεα θνατοῖς.

14. *Ἱπποθόωντος.*

Γῆρας λεόντων κρεῖσσον ἀκμαίων νεβρῶν.

15. *Ἀντιφάνους ἐκ Φιλοκτήτου.*

Σοφόν γέ τι πρὸς τὸ βουλεύειν ἔχει
τὸ γῆρας, ὡς δὴ πόλλ' ἰδόν τε καὶ παθόν.

16. *Σοφοκλέους Θυέστῃ.*

Καίπερ γέρων ὤν, ἀλλὰ τῷ γήρᾳ φιλεῖ
χὠ νοῦς ὁμαρτεῖν καὶ τὸ βουλεύειν ἃ δεῖ.

17. *Ἐκ τοῦ Φαβωρίνου Περὶ Γήρως.*

Οὐδὲ γὰρ τοῦτο ἐάσω ἄῤῥητον, ὅτι καὶ Πλάτωνι καὶ Πυθαγόρᾳ δοκεῖ τὸ γῆρας οὐκ ἐπ' ἐξόδῳ τοῦ βίου εἶναι, ἀλλ' ἐπ' ἀρχῇ μακαρίας ζωῆς.

18. *Πλουτάρχου.*

(*) *Νέοις δὲ ζηλωτέον τοὺς γέροντας κατὰ Σιμωνίδην,*
ἄθηλος ἵππῳ πῶλος ὣς ἅμα τρέχειν.
καθάπερ φησὶν ὁ Πλάτων ἐπὶ τοῦ μιγνυμένου πρὸς ὕδωρ ἀκράτου, μαινόμενον θεὸν ἑτέρῳ θεῷ νήφοντι σωφρονίζεσθαι.

19. *Δημοκρίτου.*

Ἰσχὺς καὶ εὐμορφίη νεότητος ἀγαθά, γῆρας δὲ σωφροσύνης ἄνθος.

13. Vide infra 118, 4. 16. Fr. 238. 18. Fr. inc. 2.

20. *Πλάτωνος ἐκ τοῦ Τιμαίου.*

Τέλος δ᾽ ἐπειδὰν τῶν περὶ τὸν μυελὸν τριγώνων οἱ συναρμοσθέντες μηκέτι ἀντέχωσι δεσμοὶ, τῷ πόνῳ διϊστάμενοι μεθιᾶσι τοὺς τῆς ψυχῆς αὖ δεσμοὺς, ἡ δὲ λυθεῖσα κατὰ φύσιν μεθ᾽ ἡδονῆς ἐξέπτατο. Πᾶν γὰρ τὸ μὲν παρὰ φύσιν ἀλγεινὸν, τὸ δ᾽ ᾗ πέφυκε γιγνόμενον ἡδύ. Καὶ θάνατος δὴ κατὰ ταῦτα ὁ μὲν κατὰ νόσους καὶ ὑπὸ τραυμάτων γιγνόμενος ἀλγεινὸς καὶ βίαιος, ὁ δὲ μετὰ γήρως ἰὼν ἐπὶ τέλος κατὰ φύσιν ἀπονώτατος τῶν θανάτων καὶ μᾶλλον μεθ᾽ ἡδονῆς γιγνόμενος ἢ λύπης.

21. *Δημοκρίτου.*

Ὁ γέρων νέος ἐγένετο, ὁ δὲ νέος ἄδηλον, εἰ ἐς γῆρας ἀφίξεται. Τὸ τέλειον οὖν ἀγαθὸν τοῦ μέλλοντος, εἰ καὶ ἀδήλου, κρέσσον.

22. *Ἐκ τῶν Φαβωρίνου Περὶ Γήρως.*

Ἡδονῆς γὰρ ὁ μὲν ἑκὼν εἰργόμενος σοφὸς, ὁ δὲ μὴ δεόμενος μακάριος. Τὸ δὲ γῆρας πρὸς ἀμφότερα ἐπιτήδειον, καὶ γὰρ φρονιμωτέρους τοὺς ἀνθρώπους ἀπεργάζεται καὶ τῶν ἡδέων ἀμελεστέρους.

23. *Ἄξιον δέ ἐστιν εἰς τὸν περὶ τῆς ἡδονῆς λόγον προσελθόντα μηδὲ ἐκείνην ἀμνημόνευτον ἐᾶσαι, τὴν παρὰ πᾶσι τοῖς νοῦν ἔχουσιν εὐδοκιμοῦσαν, ἣν ἡδονὴν ὀνομάζουσι καὶ χαρὰν καὶ τέρψιν· περιγίγνεται δ᾽ ἐκ τῶν καλῶν μαθημάτων καὶ τῶν ἐνδόξων κατορθωμάτων. Ἀμφοτέρων δὲ τούτων ὑπάρχει τῷ γέροντι πρὸς ἑαυτὸν ἀναμιμνήσκεσθαι καὶ καθάπερ κτήμασι τέρπεσθαι, λογιζόμενον, ὅτι ἡ τύχη ἡ πάντων κυρία τούτων ταῦτα ἄκυρός ἐστιν ἀφελέσθαι.*

24. *Τοῦ αὐτοῦ.*

20. Pag. 81. D.

Ὁ Βοιώτιος ἐντυχὼν θησαυρῷ μετὰ ἑβδομήκοντα ἔτη, ἐπάρας τὸ σκέλος ἀπεματάϊσε καὶ παρῆλθεν, ὡς οὐκέτι οὐδὲν ὄντα πρὸς αὐτόν. Ὥστε καὶ πολυχρηματίας ἅμα παύει τὸ γῆρας καὶ πολυπραγμοσύνης.

25. *Αἰσχίνου ἐν τῷ κατὰ Τιμάρχου.*

Σκέψασθε δὴ καλῶς, ὦ Ἀθηναῖοι, ὡς οὐκ ἠγνόει, οἶμαι, ὁ νομοθέτης ὅτι οἱ πρεσβύτεροι τῷ μὲν εὖ φρονεῖν ἀκμάζουσιν, ἡ δὲ τόλμα ἤδη αὐτοὺς ἄρχεται ἐπιλείπειν διὰ τὴν ἐμπειρίαν τῶν πραγμάτων.

26. *Ἰούνκου ἐκ τοῦ Περὶ Γήρως.*

Μέτειμι δὲ ἐπὶ τὴν ἐμαυτοῦ γνώμην ἡγούμενος, τοὺς μὲν πρεσβύτας διά τε τὸν χρόνον αὐτὸν καὶ διὰ τὴν τῶν κατὰ τὸν βίον ἔργων ἱστορίαν καθαρεύειν ἁμαρτημάτων, τοὺς δ᾽ αὖ νέους ἐμποδίζεσθαι πρὸς τἀγαθὰ διά τε ῥώμην σώματος, ᾗ πιστεύοντες αἴρονταί πως ἐπὶ πολέμους καὶ πλεονεξίαν, διά τε ἀμελετησίαν τῶν ξυμφερόντων. Καὶ δὴ παρίσταταί μοι μάρτυς τῶν λεγομένων (*) Ἀθηναῖος Σόλων, νομοθετήσας μήτε ἄρχειν τὸν σφόδρα νέον μήτε ξυμβουλεύειν, εἰ καὶ ἄριστα δοκοίη γνώμης ἔχειν. Τὸ μέντοι τῶν ἐπιθυμιῶν ἐστερῆσθαι τοὺς γέροντας, μηδὲν ὑπ᾽ αὐτῶν ἔτι παρενοχλουμένους, μέγιστον δὴ τοῦτο καὶ πρεπωδέστατον ἡγοῦμαι δεδόσθαι τοῖς ἀνθρώποις δῶρον ὑπὸ τῶν θεῶν, κατά τινα τῆς αὐτῶν ἐκείνων φύσεως ὡμοιῶσθαι. Οἱ μὲν γὰρ οὐ σῖτον ἔδουσιν οὐδὲ πίνουσ᾽ αἴθοπα οἶνον, οἱ δὲ τοῦ περιττοῦ καὶ ἐνοχλοῦντος ἀπεχόμενοι κατ᾽ οὐδὲν τῆς χρήσεως αὐτοῦ δέονται, τῆς μὲν ἐνδείας ἐκπεφευγότες τὸ λυπηρὸν, τοῦ δὲ αὐτάρκους αὐτοῖς προσάγοντος τὴν ἡδονήν. Καὶ γάρ το πεπαῦσθαι τῆς κατὰ τὰ ἀφροδί-

25. Pag. 50.

σια ὁρμῆς τε καὶ ὀρέξεως, ὦ Ζεῦ, μέγα ἄφελας φαίην ἂν καὶ μανίας καὶ λύπης ἀπόῤῥευσιν· ὁπότε τῆς μὲν ψυχῆς τὸ ἀλόγιστον δὴ καὶ ἐπιθυμητικὸν εὕδοι διαφυγὸν πονηροὺς δεσπότας, τὸ δὲ λογιστικὸν ἀπολαύοι διὰ τῆς ὄψεως τῆς κατὰ τὸ κάλλος ἡδονῆς. Καὶ γὰρ θαυμάσεται τὸν τούτου κύριον ὁ γέρων, καὶ προσιόντα καθάπερ υἱὸν ἀσπάσεται καὶ παιδεύσει κατὰ τὸν τοῦ Σωκράτους νόμον, ὥσπερ Ἀλκιβιάδην ἐκεῖνος, τῶν δὲ περιττῶν καὶ ἀκολάστων οὐδὲ μεμνήσεται. Καὶ ὅλως, ὦ φίλε, σκόπησον ἐπὶ πάντων πραγμάτων αὐτὸ δὴ τοῦτο, ὡς ἄρα τὸ μὲν ἐθέλειν μετὰ σπουδῆς οὑτινοσοῦν τυγχάνειν διαμαρτίας ἑπομένης λύπην ἐπάγει, τὸ δὲ ἀπόνως καὶ ἀνενδεῶς διακεῖσθαι μίμησίν τινα ἐμποιεῖ τῆς θείας σωφροσύνης. Τουτὶ δὲ ἔτι σοι σαφέστερον ἐξηγήσομαι πρὸς τὰ ἐγκλήματα τοῦ γήρως, ἃ πεποίησαι μικρῷ πρόσθεν, ἀποκρινόμενος. Εἰ γὰρ ἧττον ἐσθίων ἢ πίνων ὁ πρεσβύτης ἀφροδισίων τε ἀπεχόμενος, ὥσπερ τε ἱεροφάντης, ἀλύπως διάκειται καὶ ἀνενδεῶς, τὸ πρὸς σωτηρίαν χρήσιμον προσαγόμενος, ἀπολείπων σοι τῷ νέῳ δι᾽ ἀμαθίαν καὶ ἄγνοιαν τὰ νομιζόμενα εἶναι περισπούδαστα, μακάριζε τὸν τῶν μὲν ἀνθρωπείων κακῶν ἀπηλλαγμένον, ἄγοντα δὲ σχολὴν ἐπὶ τοῖς κατὰ ἀλήθειαν καλοῖς καὶ ἀγαθοῖς. Ὁπότε δὲ πτωχὸν δὴ λέγοις καὶ ἀνάπηρον καὶ παρειμένον τὸν γέροντα, μέμνησο ὡς ταῦτα δὴ τὰ παθήματα οὐ μόνον γήρως ἔργα, μυριάκις δὲ ἔκ τινος τύχης ἐπιπαραγίγνεται καὶ τοῖς νέοις. Ταῦτα δὲ τὸν μὲν ἐν ἀκμῇ τῆς ἡλικίας διάγοντα βαρέως οἶμαι φέρειν, τὸν δὲ πρεσβύτην ἐν δυσμαῖς ὄντα τοῦ βίου καὶ δυστυχοῦντα ἧττόν τις ἡγήσεται βλάπτεσθαι εὖ φρονῶν. Ἀλλὰ μὴν ταυτὶ τὰ δοκοῦντά σοι δεινά πως εἶναι καὶ ἄφυκτα κουφίζουσι

μὲν καὶ φίλων καὶ οἰκείων ἐπικουρίαι, μάλιστα δὲ ὁ κατὰ φιλοσοφίαν λόγος, ὃν δεῖ πιστεύειν τοῖς μετιοῦσιν αὐτὸν χειραγωγόν τε εἶναι καὶ φύλακα καὶ πλοῦτον καὶ φῶς, καταγελάσαι δὲ μικρῷ πρόσθεν τοῦ εἰρημένου περὶ τῆς τῶν γερόντων δυσμορφίας· οὐ γὰρ ἐπὶ κάλλει κριθησόμενον τὸ γῆρας πρὸς τὴν νεότητα παρήγετο, οὐδ᾽ ὥσπερ ὑπό τινων ἐμπόρων ἢ ἐραστῶν μορφαί τινες ἐδοκιμάζοντο τῶνδε· (*)ὅμως ἵνα μὴ δοκοίην τὰ πρόδηλα ταῦτα ὑπολείπειν, ὑπομνήσω σε, ὅτι τὸ μὲν νέον ὥρα τις καὶ ἀκμὴ κατακοσμεῖν ἔοικεν, τό τε τοῦ σώματος ἄνθος λήγει ἅμα τῷ χρόνῳ· τὸ δὲ ἀληθὲς κάλλος, ὅπερ ἐκ θείας κοινωνίας ἔσχε τὴν ἀποῤῥοὴν καὶ ἦλθεν ἐπί τινας, τοῦτο δὲ οὔτε πόνος ἢ λιμὸς ἢ ἀμέλειά τις, ἀλλὰ μὴν οὐδ᾽ ὁ πολὺς χρόνος δύναται ἀμαυρῶσαι, συγγενόμενον δὲ ὁτῳοῦν καὶ συντραφὲν οὐκ ὤφθη ποτὲ θᾶττον ἀπαλλαγὲν τῆς ἐκείνου ψυχῆς. Ὥσπερ δὲ ἔν τινι ἀγαθῇ γῇ φυτὸν ἀεὶ θάλλον ἀνίησι τοὺς καρποὺς καὶ φυλάττει πολυχρονίους, οὕτω δὲ καὶ παιδὸς ἁψάμενον αὔξεται καὶ μειρακίῳ σύνεστι καὶ μᾶλλον ἐκτρεφόμενον δὴ καὶ κοσμούμενον ὑπὸ τῆς ὥρας νεανίσκῳ τε συμπαρομαρτεῖ καὶ γηράσαντος οὐκ ἀπολείπεται. Αὐτίκα ἔστιν ἰδεῖν τοὺς πλείστους γέροντας οὐ μόνον σεμνότητι κατὰ τὸ σχῆμα καὶ βαδίσματι πρᾴῳ κοσμουμένους οὐδὲ φωνῇ, καθάπερ που Ὅμηρος εἶπεν ἐπὶ τῶν γερόντων ἡδείᾳ καὶ τῇ τῶν τεττίγων λειριοέσσῃ χρωμένους· ἀλλὰ δὴ καὶ τὸ εὐπρεπὲς παραμένει αὐτοῖς. Ὥστε καὶ κατὰ ἀγορὰν καί που ἐν θεάτροις ὀφθέντες, οἷα δὴ ἐν ἀγέλῃ βοῶν καὶ ἵππων οἱ δοκοῦντες ἄρχειν τῆς ἀγέλης, τὸ εὐπρεπὲς παρέχουσι δῆλον τοῖς ἁπάντων ὀφθαλμοῖς, μάλιστα δὲ ἐν τοῖς ἱεροῖς θύοντες ἐστεφανωμένοι περιβλεπτότεροι τῶν ἱερῶν

γίγνονται, ὅ τε νόμος αὐτοὺς ἐκείνους χειροτονεῖ τῇ Ἀθηνᾷ, ὥς φησι Ξενοφῶν ὁ φιλόσοφος, θαλλοφόρους. Μέτειμι δὲ ἐκ τοῦ παρόντος λόγου, καίτοι πλέον ἴσως τοῦ προσήκοντος ἐνδιατρίψας αὐτῷ, ἐπὶ τὸν εἰρημένον ὑπὸ σοῦ τελευταῖόν τε καὶ ὥσπερ ἀνανταγώνιστον· ἐδόκει γάρ πως οὗτος ἐνίους τῶν παρόντων ταράττειν ἅμα τε καὶ λυπεῖν· ἐπειδὴ καὶ προστησάμενος τοῦ παντὸς ἀγῶνος καὶ τῆς χλεύης τὸν περὶ τοῦ θανάτου φόβον, ἤλπισας ἐκπλήξειν οὐδὲν ἧττον κἀμὲ τὸν ἀντιλέγοντά σοι. Ἀλλὰ μὴν τὸ κοινὸν τοῦ θανάτου τέλος, καὶ ὅτι οὐδεὶς ἐπ' αὐτῷ νόμος ἢ χρόνος ὑπὸ τῶν θεῶν γέγραπται, ἴσον οἶμαι ποιεῖ τὸ πρᾶγμα τοῖς νέοις τε καὶ τοῖς γέρουσιν· ἀλλ' ὁ μὲν γέρων προλαβὼν τἀγαθὰ καὶ πλείονι χρόνῳ διατρίψας ἐν αὐτοῖς μένει μὲν καὶ τῷ παρόντι βίῳ προσιούσης τῆς τελευτῆς μεμνημένος, ὧν τε εἶδεν ὧν τε μετέσχε καθ' ἡδονήν, ὁ δὲ ἐπὶ τοῖς θαῤῥεῖ δὲ ὡς ἐπ' αὐτὰ ἀφιγμένος, ὁ δὲ ἐν ἀκμῇ τῆς ἡλικίας τελευτήσας, ἀνάγκη γὰρ τελευτᾶν καὶ νέους, ἄπειρός τε τῶν ἡδέων καὶ ἀπλήρωτος ἐν τοῖς ὁμοίοις ἔσται. Δοκεῖ δέ μοι ἑκάτερος αὐτῶν ἐοικέναι τοῖς ἀγωνιζομένοις δρόμον ἢ τοῖς πλέουσι· καὶ ὁ μὲν διελθὼν τὸ μέγα πέλαγος, ὅπερ εἶναι λέγω τὸν βίον, κατάρας ἐπί τινα λιμένα τοῦ κυβερνήτου κελεύσαντος ἀπέβη τῆς νεώς, ἤ που διαγωνισάμενος ἐν τῷ σταδίῳ καὶ τοῦ στεφάνου τυχὼν ἀποτάττεται τοῖς ἀγῶσιν· ὁ δ' ἕτερος ἐν μέσῳ τῷ πόρῳ τῆς θαλάττης διεφθάρη μὴ διελθὼν τὸν προκείμενον αὐτῷ πλοῦν, (*) ὑπὲρ οὗ πολλάκις εὔξατο, ἤ που τρέχων ἐν τῷ σταδίῳ καταπεσὼν ἀστεφάνωτος ἐξεκομίσθη.

27. Ἀρχύτα Πυθαγορίου ἐκ τοῦ Περὶ ἀνδρὸς ἀγαθοῦ καὶ εὐδαίμονος.

Παραπλησίως δὲ καὶ γῆρας ἔχει ποτὶ νεότατα καὶ ποιεῖ ἃ μὲν νεότας ἐγχειρητικῶς, τὸ δὲ γῆρας προνοατικῶς· καὶ μηδέποκα ἀφύλακτον αὐτὸ ἀφίεμεν διανοίας, ἀλλὰ καὶ τί πράσσει καὶ τί πέπραγεν ἐπισκοπεῖ, ἵνα τὰ μὲν μέλλοντα τοῖς παρεόντεσι σταθμευόμενος, τὰ δ' ἐνεστακότα τοῖς παρῳχημένοις αὐτὸς αὔταυτον διορθοῦν δύνηται, ποτὶ μὲν τὸν παροιχόμενον τὰν μνάμαν ἐφαρμόζων, ποτὶ δὲ τὸν παρέοντα τὰν αἴσθασιν, ποτὶ δὲ τὸν μέλλοντα τὰν πρόνοιαν. Ἔστι γὰρ ἀεὶ μνάμα μὲν ἁμῖν τῶ παρεληλυθότος χρόνω, πρόνοια δὲ τῶ μέλλοντος, αἴσθασις δὲ τῶ παρεόντος. Διὸ δὴ δεῖ τὸν ὀρθῶς καὶ καλῶς βιοτεύεν μέλλοντα μὴ μόνον αἰσθατικὸν καὶ μναμονικὸν, ἀλλὰ καὶ προνοατικὸν ἦμεν.

28. *Ἐκ τοῦ Θεμιστίου Περὶ ψυχῆς.*

Καίτοι περί γε τῶν γερόντων ὁ Σοφοκλῆς εἴρηκε χαριέντως,

σμικρὰ παλαιὰ σώματ' εὐνάζει ῥοπή.

καταγωγῇ γὰρ ἔοικεν ὁ γεροντικὸς θάνατος, ἐκβολὴ δὲ καὶ ναυάγιόν ἐστιν ὁ τῶν νέων· ἐκπίπτει γὰρ ἡ ψυχὴ βίᾳ συντριβομένου τοῦ σώματος.

29. *Παρμενίδου.*

Γῆρας γίγνεσθαι παρὰ τὴν τοῦ θερμοῦ ὑπόλειψιν.

30. *Πλάτωνος ἐκ τοῦ πρώτου τῆς Πολιτείας.*

Ὡς εὖ ἴσθι, ὅτι ἔμοιγε ὅσον αἱ ἄλλαι αἱ κατὰ τὸ σῶμα ἡδοναὶ ἀπομαραίνονται, τοσοῦτον αὔξονται αἱ περὶ τοὺς λόγους ἐπιθυμίαι τε καὶ ἡδοναί. Μὴ οὖν ἄλλως ποίει, ἀλλὰ τοῖσδέ τε τοῖς νεανίσκοις ξύνισθι, καὶ δεῦρο παρ' ἡμᾶς φοίτα ὡς παρὰ φίλους τε καὶ πάνυ οἰκείους. Καὶ μὴν, ἦν δ' ἐγὼ, ὦ Κέφαλε, χαίρω γε διαλε-

30. Pag. 328.

γόμενος τοῖς σφόδρα πρεσβύταις· δοκεῖ γάρ μοι χρῆναι παρ᾽ αὐτῶν πυνθάνεσθαι ὥσπερ τινὰ ὁδὸν προεληλυθότων, ἣν καὶ ἡμᾶς ἴσως δεήσει πορεύεσθαι, ὁποία τίς ἐστι, τραχεῖα καὶ χαλεπὴ ἢ ῥᾳδία καὶ εὔπορος. Καὶ δὴ καὶ σοῦ ἡδέως ἂν πυθοίμην, ὅ τι σοι φαίνεται τοῦτο, ἐπειδὴ ἐνταῦθα ἤδη εἶ τῆς ἡλικίας, ὃ δὴ ἐπὶ γήραος οὐδῷ φασιν εἶναι οἱ ποιηταί· πότερον χαλεπὸν τοῦ βίου, ἢ πῶς σὺ αὐτὸ ἐξαγγέλλεις. Ἐγώ σοι, ἔφη, νὴ τὸν Δία ἐρῶ, ὦ Σώκρατες, οἷόν γέ μοι φαίνεται· πολλάκις γὰρ συνερχόμεθά τινες εἰς ταὐτὸ, παραπλησίαν ἡλικίαν ἔχοντες, διασώζοντες τὴν παλαιὰν παροιμίαν. Οἱ οὖν πλεῖστοι ἡμῶν ὀλοφύρονται ξυνιόντες, τὰς ἐν τῇ νεότητι ἡδονὰς ποθοῦντες καὶ ἀναμιμνησκόμενοι περί τε τὰ ἀφροδίσια καὶ περὶ πότους τε καὶ εὐωχίας καὶ ἄλλα ἄττα, ἃ τῶν τοιούτων ἔχεται, καὶ ἀγανακτοῦσιν ὡς μεγάλων τινῶν ἀπεστερημένοι καὶ τότε μὲν εὖ ζῶντες, νῦν δὲ οὐδὲ ζῶντες· ἔνιοι δὲ καὶ τὰς τῶν οἰκείων προπηλακίσεις τοῦ γήρως ὀδύρονται καὶ ἐπὶ τοῦτο δὴ τὸ γῆρας ὑμνοῦσιν, ὅσων κακῶν σφίσιν αἴτιον. Ἐμοὶ δὲ δοκοῦσιν, ὦ Σώκρατες, οὗτοι οὐ τὸ αἴτιον αἰτιᾶσθαι. Εἰ γὰρ ἦν τοῦτο αἴτιον, κἂν ἐγὼ ταῦτα ἐπεπόνθειν ἕνεκά γε γήρως καὶ οἱ ἄλλοι πάντες, ὅσοι ἐνταῦθα ἦλθον ἡλικίας. (*) Νῦν δὲ ἐγὼ ἤδη ἐντετύχηκα οὐχ οὕτως ἔχουσι καὶ ἄλλοις καὶ δὴ καὶ Σοφοκλεῖ ποτε τῷ ποιητῇ παρεγενόμην ἐρωτωμένῳ ὑπό τινος, Πῶς, ἔφη, ὦ Σοφόκλεις, ἔχεις πρὸς τὰ ἀφροδίσια; ἔτι οἷός τε εἶ γυναικὶ συγγίγνεσθαι; Καὶ ὅς, Εὐφήμει, ἔφη, ὦ ἄνθρωπε· ἀσμενέστατα μέντοι αὐτὸ ἀπέφυγον, ὥσπερ λυττῶντά τινα καὶ ἄγριον δεσπότην ἀποφυγών. Εὖ οὖν μοι καὶ τότε ἐκεῖνος ἔδοξεν εἰπεῖν, καὶ νῦν οὐχ ἧττον· παντάπασι γὰρ τῶν γε τοι-

ούτων ἐν τῷ γήρᾳ πολλὴ εἰρήνη γίγνεται καὶ ἐλευθερία. Ἐπειδὰν γὰρ αἱ ἐπιθυμίαι παύσωνται κατατείνουσαι καὶ χαλάσωσι, παντάπασι τὸ τοῦ Σοφοκλέους γίγνεται, δεσποτῶν πάνυ πολλῶν ἐστι καὶ μαινομένων ἀπηλλάχθαι. Ἀλλὰ καὶ τούτων πέρι καὶ τῶν γε πρὸς τοὺς οἰκείους, μία τις αἰτία ἐστὶν, οὐ τὸ γῆρας, ὦ Σώκρατες, ἀλλ' ὁ τρόπος τῶν ἀνθρώπων. Ἐὰν μὲν γὰρ κόσμιοι καὶ εὔκολοι ὦσι, καὶ τὸ γῆρας μετρίως ἐστὶν ἐπίπονον· εἰ δὲ μὴ, καὶ γῆρας, ὦ Σώκρατες, καὶ νεότης χαλεπὴ τῷ τοιούτῳ συμβαίνει.

ΨΟΓΟΣ ΓΗΡΩΣ. ΡΙϚ.

1. *Μιμνέρμου.*

Τὸ πρὶν ἐὼν κάλλιστος ἐπὴν παραμείψεται ὥρη,
    οὐδὲ πατὴρ παισὶν τίμιος οὔτε φίλος.

2. *Εὐριπίδου Γλαύκῳ.*

Φεῦ φεῦ· τὸ γῆρας ὡς ἔχει πολλὰς νόσους,
γέροντι δ' οὐχ οἷόν τε μηκύνειν χρόνον.
μακρὸς γὰρ αἰὼν συμφορὰς πολλὰς ἔχει.

3. *Εὐριπίδου Ἀνδρομάχης.*

Ὡς δύσκολον τὸ γῆρας ἀνθρώποις ἔφυ.

4. *Τοῦ αὐτοῦ Αἰόλῳ.*

Φεῦ φεῦ· παλαιὸς αἶνος ὡς καλῶς ἔχει,
γέροντες οὐδέν ἐσμεν ἄλλο πλὴν ὄχλος
καὶ σχῆμ', ὀνείρων δ' ἕρπομεν μιμήματα.
νοῦς δ' οὐκέτ' ἐστίν· οἰόμεσθα δ' εὖ φρονεῖν.

5. *Εὐριπίδου Οἰνομάῳ.*

Ὅστις δὲ θνητῶν βούλεται δυσώνυμον

2. Fr. Polyid. 18. 3. Immo Bacch. 1249. *Gaisf.* 4. Fr. 18. 5. Fr. 4.

εἰς γῆρας ἐλθεῖν, οὐ λογίζεται καλῶς·
μακρὸς γὰρ αἰὼν μυρίους τίκτει πόνους.

6. Τοῦ αὐτοῦ.

Ὦ γῆρας, οἵαν ἐλπίδ᾽ ἡδονῆς ἔχεις,
καὶ πᾶς τις εἰς σὲ βούλετ᾽ ἀνθρώπων μολεῖν·
λαβὼν δὲ πεῖραν, μεταμέλειαν λαμβάνει,
ὡς οὐδέν ἐστι χεῖρον ἐν θνητῷ γένει.

7. Εὐριπίδου Μελανίππης.

Τί δ᾽ ἄλλο, φωνὴ καὶ σκιὰ γέρων ἀνήρ;

8. Μενάνδρου.

Ὀχληρὸν ὁ χρόνος ὁ πολύς· ὦ γῆρας βαρύ,
ὡς οὐδὲν ἀγαθὸν, δυσχερῆ δὲ πόλλ᾽ ἔχεις
τοῖς ζῶσι καὶ λυπηρά· πάντες εἰς σὲ δὲ
ἐλθεῖν ὅμως εὐχόμεθα καὶ σπουδάζομεν.

9. Τοῦ αὐτοῦ Χαλκεῖα.

Οὐκ ἂν γένοιτ᾽ ἐρῶντος ἀθλιώτερον
οὐθὲν γέροντος, πλὴν ἕτερος γέρων ἐρῶν.
ὃς γὰρ ἀπολαύειν βούλεθ᾽ ὧν ἀπολείπεται
διὰ τὸν χρόνον, πῶς οὗτος οὐκ ἔστ᾽ ἄθλιος;

10. Θεόγνιδος.

Οὔτε γε μὴν πενίης θυμοφθόρου οὐ μελεδαίνω
οὐδ᾽ ἀνδρῶν ἐχθρῶν, οἵ με λέγουσι κακῶς.
ἀλλ᾽ ἥβην ἐρατὴν ὀλοφύρομαι, ἥ μ᾽ ἐπιλείπει,
κλαίω δ᾽ ἀργαλέον γῆρας ἐπερχόμενον.

11. Τοῦ αὐτοῦ.

(*) Ὤμοι ἐγὼν, ἥβης καὶ γήραος οὐλομένοιο,
τοῦ μὲν ἐπερχομένου, τῆς δ᾽ ἀπονισσομένης.

12. Φερεκράτους.

6. Fr. inc. 48. 7. Fr. 27. 8. Cleric. p. 254. 10. V. 1125. 11. V. 527.

Ὦ γῆρας, ὡς ἐπαχθὲς ἀνθρώποισιν εἶ
καὶ πανταχῇ λυπηρὸν, οὐ καθ' ἓν μόνον.
ἐν ᾧ γὰρ οὐδὲν δυνάμεθ' οὐδ' ἰσχύομεν,
σὺ τηνικαῦθ' ἡμᾶς προδιδάσκεις εὖ φρονεῖν.
εἰκῇ μ' ἐπῆρας, ὄντα τηλικουτονὶ,
πολλοῖς ἐμαυτὸν ἐγκυλῖσαι πράγμασιν.
ἐγὼ γὰρ, ὦ ἄνδρες, ἡνίκ' ἦν νεώτερος,
ἐδόκουν μὲν, ἐφρόνουν δ' οὐδέν· ἀλλὰ πάντα μοι
κατὰ χειρὸς ἦν τὰ πράγματ' ἐνθυμουμένῳ,
νῦν δ' ἄρτι μοι τὸ γῆρας ἐντίθησι νοῦν.

13. Ἀντιφάνους.

Σφόδρα
τί ἐστιν ἡμῶν ὁ βίος οἴνῳ προσφερής·
ὅταν ᾖ τὸ λοιπὸν μικρὸν, ὄξος γίγνεται.

14. Ἀντιφάνους.

Πρὸς γὰρ τὸ γῆρας, ὥσπερ ἐργαστήριον,
ἅπαντα τἀνθρώπεια προσφοιτᾷ κακά.

15. Τοῦ αὐτοῦ.

Τὸ γῆρας ὥσπερ βωμός ἐστι τῶν κακῶν·
πάντ' ἔστ' ἰδεῖν εἰς τοῦτο καταπεφευγότα.

16. Ἀντιφάνους.

Ὦ γῆρας, ὡς ἅπασι τοῖς ζητοῦσί σε
ψέγειν ἀφορμὰς παραδίδως τοῦ πράγματος.

17. Φιλήμονος.

Σύρα, Σύρα. Τί ἐστι; Πῶς ἡμῖν ἔχεις;
Μηδέποτ' ἐρώτα τοῦτ', ἐὰν γέροντ' ἴδῃς
ἢ γραῦν τίν'· ἴσθι δ' εὐθὺς ὅτι κακῶς ἔχει.

18. Ἡρώδου Μιμιάμβων.

17. Cleric. p. 358.

Ἐγὼ δὲ δραίνω γυιὸς ὤν, τὸ γὰρ γῆρας
ἡμέας καθέλκει, κἢν σκιῇ παραστήκῃ.

19. Ἀλέξιδος Τιτθῆς.

Ἤδη γὰρ ὁ βίος οὑμὸς ἑσπέραν ἄγει.

20. Μενάνδρου.

Πικρόν ἐστι θρέμμ' ἐν οἰκίᾳ γέρων.

21. Ἡρώδου ἐκ Μολπεινοῦ.

Ἐπὴν τὸν ἑξηκοστὸν ἥλιον κάμψῃς,
ὦ Γρύλλε, Γρύλλε, θνῆσκε καὶ τέφρη γίνευ·
ὡς τυφλὸς οὑπέκεινα τοῦ βίου καμπτήρ.

22. Ἡρώδου Μιμιάμβων.

Ἤδη γὰρ αὐγὴ τῇ ζοῆς ἀπήμβλυνται.

23. Ἀντιφάνους ἐξ Ἐπικλήρου.

Ὦ γῆρας, ὡς ἅπασιν ἀνθρώποισιν εἶ
ποθεινὸν, ὡς εὔδαιμον· εἶθ' ὅταν παρῇς,
ἀχθηρὸν, ὡς μοχθηρόν· εὖ λέγει τέ σε
οὐδείς, κακῶς δὲ πᾶς τις, ὃς σοφῶς λέγει.

24. Ἡρώδα Μιμιάμβων.

Γύναι, τὰ λευκὰ τῶν τριχῶν ἀπαμβλύνει
τὸν νοῦν.

25. Χαιρήμονος.

Γέρων γὰρ ὀρθῇ πᾶς ὑπηρετεῖν κακός.

26. Ἀντιφάνους.

Οὐδεὶς τὰ πατρῷά πω γέρων κατεδήδοκε,
ἀλλ' οὐδὲ κατεμώρανεν· οὐδ' ἐλύσατο
πορνίδιον οὐδὲ θυροκόπων ὦφλεν δίκην.
οὕτω τὸ γῆρας σωφρονοῦν οὐκ εὐτυχεῖ.

27. Μενεκράτους Σαμίου.

20. Cleric. p. 254.

Γῆρας ἐπὰν μὲν ἀπῇ, πᾶς εὔχεται· ἢν δέ ποτ' ἔλθῃ,
μέμφεται· ἔστι δ' ἀεὶ κρεῖσσον ὀφειλόμενον.

28. *Σοφοκλέους Σκυρίων.*

Οὐδὲν γὰρ ἄλγος, οἷον ἡ πολλὴ ζοή.

29. *Πάντ' ἐμπέφυκε τῷ μακρῷ γήρᾳ κακά,*
νοῦς φροῦδος, ἔργ' ἀχρεῖα, φροντίδες κεναί.

30. *Σώφρονος.*

Τὸ γὰρ ἀπεχθόμενον γῆρας ἐμὲ μαραῖνον ταριχεύει.

31. *Κράτητος.*

Ὁ γὰρ χρόνος μ' ἔκαμψε, τέκτων οὐ σοφός,
ἅπαντα δ' ἐργαζόμενος ἀσθενέστερα.

32. *Διφίλου ἐκ Φρέατος.*

Πολιὸς τεχνίτης ἐστὶν ὁ χρόνος, ὦ ξένε.
(*) *χαίρει μεταπλάττων πάντας ἐπὶ τὰ χείρονα.*

33. *Μιμνέρμου Νάννους.*

Τιθωνῷ μὲν ἔδωκεν ἔχειν κακὸν ἄφθιτον ὁ Ζεύς,
γῆρας, ὃ καὶ θανάτου ῥίγιον ἀργαλέου.

34. *Μιμνέρμου Νάννους.*

Ἀλλ' ὀλιγοχρόνιον γίγνεται, ὥσπερ ὄναρ,
ἥβη τιμήεσσα· τὸ δ' ἀργαλέον καὶ ἄμορφον
γῆρας ὑπὲρ κεφαλῆς αὐτίχ' ὑπερκρέμαται,
ἐχθρὸν ὁμῶς καὶ ἄτιμον, ὅ τ' ἄγνωστον τιθεῖ ἄνδρα,
βλάπτει δ' ὀφθαλμοὺς καὶ νόον ἀμφιχυθέν.

35. *Ἀπολλοδώρου Λακαίνης.*

Μὴ καταφρόνει, Φιλῖν', ἐτῶν γεροντικῶν,
οἷς ἔνοχος, εἰς τὸ γῆρας ἂν ἔλθῃς, ἔσῃ.
ἀλλὰ μέγα τοῦθ' οἱ πατέρες ἡλαττώμεθα·
ὑμεῖς μὲν ὠνειδίσατ', ἐάν τι μὴ ποιῇ
ὁ πατὴρ ποθ' ὑμῶν, οὐ γέγονας αὐτὸς νέος;

28. 29. Fr. 500.

τῷ δὲ πατρὶ πρὸς τὸν υἱόν, ἐὰν ἀγνωμονῇ,
οὐκ ἔστιν εἰπεῖν, οὐ γέγονας αὐτὸς γέρων;

36. Εὐριπίδου Φοίνικι.

Ὦ γῆρας, οἷον τοῖς ἔχουσιν εἶ κακόν.

37. Εὐριπίδου Ἀνδρομάχης.

Ἀνειμένον τι χρῆμα πρεσβυτῶν γένος
καὶ δυσφύλακτον ὀξυθυμίας ὕπο.

38. Εὐριπίδου Αἰόλου.

Ἀλλ' ἢ τὸ γῆρας τὴν Κύπριν χαίρειν ἐᾷ
ἥ τ' Ἀφροδίτη τοῖς γέρουσιν ἄχθεται.

39. Σοφοκλῆς.

Ζῆν γὰρ οὐδεὶς ὡς ὁ γηράσκων ἐρᾷ.

40. Ἰσοκράτους ἐκ τοῦ Παναθηναϊκοῦ.

Ἀλλ' οὕτω τὸ γῆράς ἐστι δυσάρεστον καὶ μεμψίμοιρον καὶ μικρολόγον, ὥστε πολλάκις ἤδη τήν τε φύσιν τὴν ἐμαυτοῦ κατεμεμψάμην, ἧς οὐδεὶς ἄλλος καταπεφρόνηκε.

41. Δημοκρίτου.

Γῆρας ὁλόκληρός ἐστι πήρωσις· πάντ' ἔχει καὶ πᾶσιν ἐνδεῖ.

42. Μητροδώρου.

Οὐ μακαριεῖς τὸν γέροντα, καθ' ὅσον γηράσκων τελευτᾷ, ἀλλ' εἰ τοῖς ἀγαθοῖς συμπεπλήρωται· ἕνεκα γὰρ χρόνου πάντες ἐσμὲν ἄδωροι.

43. Ἐρατοσθένους Κυρηναϊκοῦ.

Ἐρατοσθένης τῆς ἡλικίας ἔφη τὸ μὲν ἀκμάζον ἔαρ εἶναι, τὸ δὲ μετὰ τὴν ἀκμὴν θέρος καὶ μετόπωρον, χειμῶνα δὲ τὸ γῆρας.

36. Fr. 3. 37. V. 728. 38. Fr. 9. 39. Sic Cod. A. V. supra 115, 9.

44. *Φαβωρίνου ἐκ τῶν κγ΄.*

Πολύς τοι μόχθος ἐν μακρῷ χρόνῳ.

45. *Δημοκρίτου.*

Αὐξανομένου τοῦ σώματος συναύξονται φρένες, γηράσκοντος δὲ συγγηράσκουσι καὶ εἰς τὰ πράγματα πάντα ἀμβλύνονται.

46. *Κάτωνος.*

Κάτων γέροντι πονηρευομένῳ ἔφη, Τί, ἄνθρωπε, τῷ γήρᾳ κακὰ πολλὰ ἔχοντι τὴν ἐκ τῆς πονηρίας αἰσχύνην προστίθης;

47. *Ἐκ τῶν Ἀριστοτέλους Χρειῶν.*

Ἄλεξις ὁ τῶν κωμῳδιῶν ποιητὴς ἐπειδή τις αὐτὸν ὄντα πρεσβύτην ἑώρακε μόλις πορευόμενον καὶ ἠρώτα, Τί ποιεῖς; ἔφη, Κατὰ σχολὴν ἀποθνήσκω.

48. *Μητροκλέους.*

Μητροκλῆς τὸ γῆρας τοῦ βίου ἔλεγε χειμῶνα.

49. *Ἰούνκου ἐκ τοῦ Περὶ Γήρως.*

Ἐπειδὴ γὰρ ὁρῶ σε τὰς ἐπὶ τῆς νεότητος καὶ ἀκμῆς ἡδονὰς καὶ ἀπολαύσεις, αἳ πᾶσιν ἔργοις ἕπονται, συνελόντι δὲ εἰπεῖν, τὴν ἀνθρώπειον εὐδαιμονίαν ἀπολιπόντα καὶ παραμειψάμενον καθάπερ ἐπὶ νεὼς κομιζόμενον οὐριοδρομούσης, ἱστάμενον ἐπὶ τῷ γήρᾳ καὶ αὐτὸν ἑαυτοῦ βραδύτερόν τε καὶ δυσκινητότερον γεγονότα καὶ ἀεὶ γιγνόμενον τῇ τε ψυχῇ καὶ τῷ σώματι, ἐθέλω παρὰ σοῦ μαθεῖν, ἥντινα γνώμην ἔχεις περί τε τῶν γεγηρακότων, (*) καὶ περὶ αὐτοῦ δὴ τοῦ γήρως· ἐμοὶ γὰρ δύσκολος ὁ ἐν αὐτῷ βίος καταφαίνεται διὰ τὴν τῶν αἰσθήσεων στέρησιν κατ᾽ ὀλίγον ἀποσβεννυμένων. Διόπερ ἡδὺ μὲν οὐδὲν ἔτι παρακολουθεῖν φασι τοῖς γεγηρακόσιν, ἐπίπονα δὲ ἅπαντα εἶναι καὶ χαλεπὰ αὐτῷ τε τῷ πάσχοντι

τὴν μεταβολὴν περαιτέρω τούτων ἐνοχλεῖν τὸν περὶ τοῦ θανάτου φόβον ἀεὶ ἑπόμενον αὐτῷ, καθάπερ ἐπιβουλεύοντα συνοδοιπόρον ἢ σύνοικον, καὶ τοῦτον δὲ ἔκ τινος ὡμολογημένης καὶ φυσικῆς ἀνάγκης. Τῶν γὰρ πρώτων ὅρων τοῦ βίου κατὰ τὴν προσοῦσαν ἡλικίαν ὑφ' ἑκάστου ῥᾳδίων ἀπολειπομένων, ὁπότε παῖς μὲν ὁ παῖς οὐκέτι ἔσται, τὸ δὲ μειράκιον ἀνὴρ γίνεται, μετὰ δὲ τὸν ἄνδρα γῆρας πρόσεισιν· ἀνάγκη που μετ' αὐτὸ μηδενὸς ἑτέρου καταλειπομένου διάλυσίν τε καὶ χωρισμὸν ἐπιγίγνεσθαι τῇ ψυχῇ καὶ τῷ σώματι, ὃ δὴ καλεῖται θάνατος. Πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα ἐν τῷ ζῆν πρεσβύτῃ ἀνδρὶ χαλεπὰ παρομαρτεῖ καὶ ἐπίπονα. Τότε μὲν γὰρ συνεχεῖς νόσοι καὶ δίαιτα πάντως νοσώδης, εἰ καὶ μηδὲν παρείη ἰατροῦ δεόμενον, ἐκεῖνον δὴ τὸν λεγόμενον εὐδαίμονα εἶναι καταναλίσκει. Κεῖται γάρ που γήρᾳ παρειμένος ἄσιτός τε καὶ ἄποτος καὶ ἀνέραστος, οὐδενὸς μὲν ξὺν ἡδονῇ μετέχων, τοῦ δὲ λυποῦντος ἀκριβῶς αἰσθανόμενος· εἴτε δὲ θαῤῥήσει προελθεῖν εἰς τὴν ἀγορὰν, γέλωτα τοῖς ὁρῶσι παρασκευάζει, βλέπων τε οὐκ ἀκριβὲς καὶ βοώντων οὐκ ἀκροώμενος· καὶ πειρώμενος ἑαυτὸν διακομίζειν καταπίπτων, σφαλλόμενος, θλίβειν λεγόμενος καὶ ἀφανίζειν τὸν κοινὸν τῆς πόλεως ἀέρα· οὔτε γὰρ εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν φυλετῶν ἐν ἐκκλησίᾳ παρὼν τάττεται, οὔτε μὴν ἀρχῆς οἷός τέ ἐστι προΐστασθαι διά τε τὰ προειρημένα ἐμπόδια κυφός τε ὢν καὶ ῥικνὸς καὶ ἄμορφος καὶ ἀδύνατος, τῇ τε ψυχῇ κατὰ τὴν παροιμίαν παῖς πάλιν γεγονώς. Ἐν δὲ πολέμῳ τί χρὴ καὶ λέγειν ὡς ἀστράτευτός τε καὶ γυμνὸς ἀπολείπεται, οὐ πεζὸς, οὐχ ἱππευτὴς τεταγμένος οὐδ' αὖ νεὼς ἐρέτης τις ἢ ἐπιβάτης· ὅτι δὴ καὶ τὸ καθέζεσθαι αὐτῷ μᾶλλον δὲ καὶ τὰ κεῖσθαι

πόνον ἔχει, συμπεπλεγμένου αὐτῷ τοῦ θανάτου καὶ ἤδη αὐτὸν ἄγοντος εἴσω τῶν ἑαυτοῦ θυρῶν. Εἰ δὲ καὶ πενία πως ἀνδρὶ γεγηρακότι ξυμπέσοι, αὐτὸς ἂν ἐκεῖνος εὔξαιτο ἀπαλλαγῆναι τέλεον τοῦ βίου διὰ τὸ ἄπορον ἐπὶ πᾶσιν, οὐχ ἡγεμόνος ὁδοῦ τυγχάνων, οὐ τροφέως, οὐκ ἐσθῆτα τὴν αὐτάρκη περικείμενος, οὐ στέγης εὐπορῶν, οὐ τροφῆς, ἔστι δὲ ὅπη καὶ ὕδατος, οὐκ ἔχων τὸν ἀρυσόμενον· οἱ δὲ ὁρῶντες αὐτὸν, εἰ καὶ φίλοι καὶ οἰκεῖοι λέγοιντο, ἐπαχθὲς εἶναι νομίζουσι καὶ θέαμα ἀλγεινόν τε καὶ λυπηρὸν καὶ πολυχρόνιον, τὰ δὲ ἄλλα εἰπεῖν, Ἰλιὰς κακῶν. Τῷ δὲ νέῳ πολλὰ μὲν πλεονεκτήματα ἔν τε τῇ ψυχῇ καὶ τῷ σώματι ἔδωκεν ὁ θεὸς ἀεὶ αὐξόμενα μέγεθός τε καὶ ἀλκὴν καὶ κάλλος καὶ χάριν ἐπανθοῦσαν νοῦν τε ἤδη βέβαιον καὶ φρόνησιν καὶ λόγον τῶν κατὰ τὴν ψυχὴν ἀγαθῶν ἄγγελον, πολλὰ δὲ ἐκ τῶν ἐπιστημῶν τε καὶ τεχνῶν ἐκαρπώσατο· (*) εἰ δὲ ἔλθοι τι αὐτῷ δυστύχημα νόσου κομιζούσης ἢ πενίας ἢ ἀδοξίας, οἷός τέ ἐστι διαφέρειν ἕκαστα καὶ ὥσπερ ἀγαθὸς ἀθλητὴς νικᾷ τὸ προσπίπτον. Ἀλλ᾽ οὐ γὰρ νεότητα βουλόμενος μακαρίσαι τούσδε τοὺς λόγους ἐποιησάμην· δῆλα γάρ ἐστιν, οἶμαι, καὶ τυφλῷ τὰ συνόντα αὐτῇ καλά τε καὶ ἀγαθὰ, καὶ μάλα οὐκ ἀπὸ σκοποῦ τινος δοκῶ μοι εἰρηκέναι, ἅ τινα τῷ γεγηρακότι ἐνοχλεῖν ἔφην παρόντα τε καὶ ἀφιστάμενα αὐτοῦ, καὶ ὁπόσα κοσμεῖν ἔοικε καὶ ὠφελεῖν νέον.

50. *Πλάτωνος Πολιτείας πέμπτης.*

Τὸ δ᾽ ἐφεξῆς διέλθωμεν, ὃ προὐθέμεθα. Ἔφαμεν γὰρ δὴ ἐξ ἀκμαζόντων δεῖν τὰ ἔκγονα γίγνεσθαι. Ἀληθῆ. Ἆρ᾽ οὖν σοι ξυνδοκεῖ μέτριος χρόνος ἀκμῆς τὰ

50. Pag. 460. D

εἴκοσι ἔτη γυναικί, ἀνδρὶ δὲ τὰ τριάκοντα; Τὰ ποῖα αὐτῶν; ἔφη. Γυναικὶ μέν, ἦν δ' ἐγώ, ἀρξαμένη ἀπὸ εἰκοσιετίδος μέχρι τεσσαρακονταετίδος τίκτειν τῇ πόλει· ἀνδρὶ δὲ ἐπειδὰν τὴν ὀξυτάτην δρόμου ἀκμὴν παρῇ, τὸ ἀπὸ τούτου γεννᾷν τῇ πόλει μέχρι πέντε καὶ πεντηκονταέτους. Ἀμφοτέρων γοῦν, ἔφη, αὕτη ἀκμὴ σώματός τε καὶ φρονήσεως.

ΟΤΙ ΤΟ ΓΗΡΑΣ ΑΝΕΠΑΧΘΕΣ ΚΑΙ ΠΟΛΛΗΣ ΑΙΔΟΥΣ ΑΞΙΟΝ Η ΣΥΝΕΣΙΣ ΑΠΕΡΓΑΖΕΤΑΙ. ΡΙΖ.

1. Ἐσθλοῦ γὰρ ἀνδρὸς γῆρας εὐπροσήγορον.

2. Ἀναξανδρίδου.

Οὔ τοι τὸ γῆράς ἐστιν, ὡς οἴει, πάτερ,
τῶν φορτίων μέγιστον· ἀλλ' ὃς ἂν φέρῃ
ἀγνωμόνως αὔθ', οὗτός ἐστιν αἴτιος.
οὐδ' εὐκόλως ἐνίοτε κοιμίζειν ποιεῖ,
μεταλαμβάνων ἐπιδέξι' αὐτοῦ τὸν τρόπον,
λύπην ἀφαιρῶν ἡδονήν τε προστιθείς.
λύπην δὲ ποιῶν, εἴ τις δυσκόλως ἔχει.

3. Σοφοκλέους Ἐριφύλη.

Γήρᾳ προσόντος σῶζε τὴν εὐφημίαν.

4. Τοῦ αὐτοῦ.

Οὐκ ἔστι γῆρας τῶν σοφῶν, ἐν οἷς ὁ νοῦς
θείᾳ ξύνεστιν ἡμέρᾳ τεθραμμένος.
προμηθία γὰρ κέρδος ἀνθρώποις μέγα.

5. Ἀναξιμένους.

Τοῖς γὰρ ἀστείοις πρεσβύταις, ὅσον αἱ κατα τὸ σῶμα

3. Fr. 206. 4. Fr. inc. 688.

ἡδοναὶ ἀπομαραίνονται, τοσοῦτον αἱ περὶ τοὺς λόγους ἐπιθυμίαι πάλιν αὔξονται καὶ τοσούτῳ βεβαιότερον αὐτοῖς παρέχει τὸ λέγειν, τί χρήσιμον, τοῖς ἄλλοις καὶ παρ' ἑτέρων αὐτοὺς ἀκούειν. Ὥστε τὰς μὲν ἀπὸ τῶν βρωτῶν καὶ ποτῶν καὶ ἀφροδισίων ἡδονὰς γινομένας ἰδεῖν ἐστιν οὐχ οὕτως εἰς τὸ παραχρῆμα εὐφραινούσας, ὡς ὕστερον λυπούσας· ἡ δὲ περὶ τοὺς λόγους ἡδονὴ καὶ μάθησις ἔν τε τῷ παραυτίκα εὐφραίνει καὶ πρὸς τὸν ἄλλον βίον τοὺς μανθάνοντας διάγειν ἡδέως παρασκευάζει.

6. Ξενοφῶντος.

Ξενοφῶν περὶ Ἀγησιλάου φησί· Ποίας γὰρ νεότητος οὐ κρεῖττον τὸ ἐκείνου γῆρας;

7. Σωκράτους.

Ὁ μὲν χειμὼν σκέπης, τὸ δὲ γῆρας ἀλυπίας δεῖται.

8. Μουσωνίου ἐκ τοῦ Τί ἄριστον γήρως ἐφόδιον.

(*) Αὖθις δὲ, ἐπεὶ πρεσβύτης τις ἐπύθετο, τί ἂν εἴη γήρως ἐφόδιον ἄριστον· Ταὐτὸν, εἶπεν, ὅπερ καὶ νεότητος, τὸ ζῆν ὁδῷ καὶ κατὰ φύσιν. Τοῦτο δὲ μάλιστ' ἂν οὕτω μάθοις ὁποῖόν τί ἐστιν, εἰ ἐννοήσαις τὴν τοῦ ἀνθρώπου φύσιν, ὡς οὐ πρὸς ἡδονὴν γέγονεν. Οὐδὲ γὰρ ἵππος οὐδὲ κύων οὐδὲ βοῦς, ἅπερ ἀτιμότερα πολὺ ἀνθρώπου ἐστὶν, οὐ πρὸς ἡδονὴν γέγονεν· οὐδὲ γὰρ νομισθείη ἂν τυγχάνειν τοῦ ἑαυτοῦ τέλους ἵππος ἐσθίων μὲν καὶ πίνων καὶ ὀχεύων ἀνέδην, πράττων δὲ μηδὲν, ὧν ἵππῳ προσήκει· οὐδέ γε κύων ἡδόμενος μὲν ὥσπερ ὁ ἵππος ἁπάσας ἡδονὰς, πράττων δὲ μηδὲν ἀφ' ὧν ἀγαθοὶ νομίζονται εἶναι κύνες· οὐδὲ μὴν ἄλλο ζῶον ὁτιοῦν ἔργου μὲν τοῦ προσήκοντος αὐτῷ στερόμενον, ἡδονῶν δὲ ἐμπιπλάμενον. Οὐδὲν οὖν οὕτως ζῆν λέγοιτο κατὰ

6. Vide Xenoph. Ages. XI. 15. Plut. II. p. 784.

φύσιν, ἀλλ᾽ ὅ τι ἂν μάλιστα τὴν ἀρετὴν ἐμφανίζῃ, δι᾽ ὧν πράττει κατὰ τὴν ἑαυτοῦ φύσιν. Ἄγει γὰρ ἡ ἑκάστου φύσις ἕκαστον πρὸς τὴν ἀρετὴν τὴν ἐκείνου· ὥστε καὶ τὸν ἄνθρωπον εἰκὸς οὐχ ὅταν ἐν ἡδονῇ βιοῖ, τότε κατὰ φύσιν βιοῦν, ἀλλ᾽ ὅταν ἐν ἀρετῇ. Τότε γὰρ καὶ ἐπαινεῖσθαι δικαίως ὑπάρχοι ἂν αὐτῷ καὶ μέγα φρονεῖν ἐφ᾽ αὑτῷ καὶ εὔελπιν καὶ θαῤῥαλέον εἶναι, οἷς εὐφροσύνην τε καὶ χαρὰν βεβαίαν ἕπεσθαι ἀναγκαῖον. Καθόλου δὲ ἄνθρωπος μίμημα μὲν θεοῦ μόνον τῶν ἐπιγείων ἐστὶν, ἐκείνῳ δὲ παραπλησίας ἔχει τὰς ἀρετάς· ἐπεὶ μηδ᾽ ἐν θεοῖς μηδὲν ὑπονοῆσαι κρεῖττον ἔχομεν φρονήσεως καὶ δικαιοσύνης, ἔτι δὲ ἀνδρείας καὶ σωφροσύνης. Ὥσπερ οὖν ὁ θεὸς διὰ τὴν παρουσίαν τούτων τῶν ἀρετῶν ἀήττητος μὲν ἡδονῆς, ἀήττητος δὲ πλεονεξίας, κρείττων δὲ ἐπιθυμίας, κρείττων δὲ φθόνου καὶ ζηλοτυπίας, μεγαλόφρων δὲ καὶ εὐεργετικὸς καὶ φιλάνθρωπος· τοιοῦτον γὰρ ἐπινοοῦμεν τὸν θεόν· οὕτω καὶ τὸ ἐκείνου μίμημα τὸν ἄνθρωπον ἡγητέον, ὅταν ἔχῃ κατὰ φύσιν, ὁμοίως ἔχειν καὶ οὕτως ἔχοντα εἶναι ζηλωτόν· ὢν δὲ ζηλωτὸς εὐθὺς ἂν εἴη καὶ εὐδαίμων· οὐ γὰρ ἄλλους γέ τινας ἢ τοὺς εὐδαίμονας ζηλοῦμεν. Καὶ μὴν οὐκ ἀδύνατον γενέσθαι τοιοῦτον ἄνθρωπον· οὐ γὰρ ἑτέρωθέν ποθεν ταύτας ἐπινοῆσαι τὰς ἀρετὰς ἔχομεν ἢ ἀπ᾽ αὐτῆς τῆς ἀνθρωπείας φύσεως, ἐντυχόντες ἀνθρώποις τοῖς δέ τισιν, οἵους ὄντας αὐτοὺς θείους καὶ θεοειδεῖς ὠνόμαζον. Εἰ μὲν οὖν τις τύχοι πρότερον ἔτι νέος ὢν παιδείας ὀρθῆς ἐπιμέλειαν πεποιημένος καὶ τὰ μὲν ὅσα μαθημάτων ἔχεται καλῶν μεμαθηκὼς οὐκ ἐνδεῶς, τὰ δὲ ἀσκητὰ ἠσκηκὼς ἱκανῶς, οὗτος ἂν ἐν γήρᾳ ταῖς ἐνούσαις ἑαυτῷ χρώμενος ἀφορμαῖς ζῴη κατὰ φύσιν καὶ ἀλύπως

μὲν φέροι τὴν στέρησιν τῶν ἡδονῶν τῶν ἐπὶ νεότητος, ἀλύπως δ' ἔχοι τῇ παρούσῃ τοῦ σώματος ἀδυναμίᾳ, δυσκολαίνοι δ' οὐκ ἂν οὔτε καταφρονούμενος ὑπὸ τῶν πλησίον οὔτ' ἀμελούμενος ὑπὸ τῶν οἰκείων καὶ φίλων, ἅτε πρὸς ταῦτα πάντα ἀλεξιφάρμακον ἔχων καλὸν ἐπὶ τῇ διανοίᾳ τῇ ἑαυτοῦ (*) τὴν παιδείαν τὴν ὑπάρχουσαν. Εἰ δέ τις εἴη παιδείας μὲν ἐνδεέστερον μετεσχηκώς, προθυμίαν δὲ παρέχοιτο πρὸς τὰ κρείττω καὶ πείθεσθαι δύναιτο τοῖς εὖ λεγομένοις, οὗτος ἂν εὖ ποιοίη ζητῶν λόγων ἀκούειν ὑποθετικῶν παρὰ τῶν πεποιημένων ἔργον εἰδέναι, τίνα μὲν βλαβερὰ, τίνα δὲ ὠφέλιμα ἀνθρώποις καὶ τίνα δὴ τρόπον τὰ μὲν ἐκφύγοι, τὰ δὲ κτῷτο καὶ πῶς ἂν τὰ μὴ ὄντα μὲν κακὰ, δοκοῦντα δὲ, προσιόντα πρᾴως δέχοιτο. Τούτων μὲν ἀκούων καὶ πειθόμενος (ὡς τό γε ἀκούειν ἀπειθῶς ἀκερδέστατον) διαθοῖτ' ἂν τὸ γῆρας καλῶς τά τε ἄλλα καὶ τὸν τοῦ θανάτου φόβον ἐξαιρεθείη ἂν, ὃς μάλιστα θορυβεῖ τε καὶ πιέζει τοὺς γέροντας, ὥσπερ ἐπιλελησμένους, ὅτι παντὶ θνητῷ θάνατος ὀφείλεται. Καὶ τό γε ἀθλιώτατον ποιοῦν τὸν βίον τοῖς γέρουσιν αὐτὸ τοῦτό ἐστιν ὁ τοῦ θανάτου φόβος, ὥσπερ ἀμέλει καὶ ὁ ῥήτωρ Ἰσοκράτης ἀνωμολογήσατο. Φασὶ γὰρ ἐκεῖνον, ἐρωτήσαντός τινος ὅπως διάγει, εἰπεῖν, ὅτι οὕτως, ὥσπερ ἐκεῖνον τὸν ἐννενήκοντα μὲν γεγονότα ἔτη, κακῶν δὲ ἔσχατον νομίζοντα εἶναι τὸν θάνατον. Καί τοι πῶς ἐκείνῳ τι παιδείας μετῆν ἢ γνώσεως τῶν ἀληθῶν ἢ κακῶν, ὃς ὑπελαμβάνεν εἶναι κακὸν τὸ ἐξ ἀνάγκης ἑπόμενον βίῳ τῷ ἀρίστῳ; εἴ γε ἄριστος βίος ὁ τοῦ ἀγαθοῦ ἀνδρὸς, πέρας δὲ καὶ τούτου θάνατος. Ὃ δ' οὖν εἶπον, εἰ τοῦτο περιποιήσαιτό τις ἐν γήρᾳ, τὸ προσδέχεσθαι τὸν θάνατον ἀφόβως καὶ

θαῤῥαλέως, οὐ μικρὸν ἂν πρὸς τὸ ζῆν ἀλύπως καὶ κατὰ φύσιν εἴη πεπορισμένος· κτήσαιτο δ᾽ ἂν τοῦτο συνὼν τοῖς οὐκ ὀνόμασι μόνον, ἀλλ᾽ ἀληθῶς φιλοσόφοις, ἄν γε καὶ πείθεσθαι θέλῃ αὐτοῖς. Ἐγὼ μὲν οὖν φημι γήρως ἐφόδιον εἶναι κράτιστον, ὃ δὴ καὶ ἀρχόμενος τοῦ λόγου εἶπον, τὸ ζῆν κατὰ φύσιν, ἃ χρὴ πράττοντα καὶ διανοούμενον. Οὕτω γὰρ ἂν καὶ εὐθυμότατος εἴη ὁ γέρων καὶ ἐπαινετώτατος, ταῦτα δὲ ἔχων εὐπότμως καὶ ἐντίμως βιῴη ἄν. Εἰ δέ τις οἴεται μέγιστον εἶναι παραμύθιον τοῖς γέρουσι τὸν πλοῦτον καὶ τοῦτον αὐτοῖς παρέχειν ἀλύπως βιοῦν, κακῶς οἴεται· πλοῦτος γὰρ ἡδονὰς μὲν οἷός τε παρέχειν ἀνθρώποις ἐστὶ τὰς ἀπὸ σίτων καὶ πότων καὶ ἀφροδισίων καὶ ἄλλων ὁμοίων, οὔτε δὲ εὐθυμίαν οὔτε ἀλυπίαν οὐδαμοῦ τῷ κεκτημένῳ παράσχοι ἄν. Μάρτυρες δὲ πολλοὶ τῶν πλουσίων, λυπούμενοι καὶ ἀθυμοῦντες καὶ ἀθλίους νομίζοντες εἶναι αὑτούς. Διόπερ οὐδὲ ἐπικούρημα γήρως καλὸν ὁ πλοῦτος εἴη ἄν.

9. Ἰούνκου ἐκ τοῦ Περὶ Γήρως.

Σὺ δὲ ἄκουε λόγον οὐκ ἐμὸν οὐδὲ νεώτερον ἐχθές που καὶ πρώην εὑρεθέντα καὶ μόλις εὐδοκιμήσαντα, παλαιῶν δὲ ἀνδρῶν σοφῶν τεθαυμασμένον. Διδάσκει γὰρ ἡμᾶς, ὅτι πάντα δὴ σχεδὸν τὰ ἀνθρώποις πράγματα τέλος οὐκ ἂν εὑρεθείη βέβαιον ἔχοντα πρὸς τὸ ἀγαθὸν ἢ τὸ χεῖρον, ἐπειδήπερ χρῆσις μεταβάλλειν αὐτὰ ἔοικεν, ὡς εἶναι ποτὲ μὲν καλὰ καὶ ἀγαθὰ προστάτου καὶ καθηγεμόνος ἀγαθοῦ τυχόντα, ποτὲ δ᾽ αὖ ἑαυτὰ τὴν ἐναντίαν ἔχειν (*) δύναμιν, ὑπ᾽ ἀνδρὸς κακοῦ παρειλημμένα. Καὶ τὰ μὲν ἄλλα ἐάσω, πλοῦτόν τε καὶ δόξαν καὶ στρατηγίαν καὶ πολιτείαν καὶ δύναμιν σώματος καὶ κάλλος καὶ ἰσχὺν

λόγου καὶ πάντα, ὁπόσα ἐς τὸ καλὸν καὶ τὸ φαῦλον τελευτᾷ καλῶς ἢ πονηρῶς δρώμενα, ἐπ' αὐτὴν δὲ πειράσομαι τὴν προκειμένην ὑπόθεσιν τραπῆναι διά τινος συντόμου καὶ εὐθείας ὁδοῦ. Καὶ γὰρ νεότης, ὦ οὗτος, καὶ γῆρας ἄμφω μὲν καλά ἐστον καὶ περισπούδαστα καὶ εὐκτὰ, ἄμφω δὲ χαλεπὰ καὶ αἰσχρὰ καὶ δύσκολα δειχθείη ἂν ὑπὸ τῶν οὐ δεόντως αὐτοῖς χρωμένων. Αὐτίκα τὸν ἀμαθῆ τε καὶ θρασὺν ἕτοιμον πρὸς τὸ ἀδικεῖν, εὔρωστόν τε καὶ πλούσιον πλάττωμεν τῷ λόγῳ· συνέστω δὲ τούτῳ κατὰ τὴν αὐτοῦ εἰκόνα πρεσβύτης πονηρὸς τὸν τρόπον καὶ ἀναίσχυντος καὶ εἰς οὐδὲν ὑπομένων ἐλαττοῦσθαι τοῦ νέου ἐπὶ τοῖς ἁμαρτήμασι. Τί οὖν; ἢ νεότητα διὰ ταῦτα μέμψαιτ' ἄν τις ἢ γῆρας αἰτιάσαιτο, οὐχὶ δὲ τὸν νέον, αὐτὸ δὴ τοῦτο, καὶ τὸν γέροντα, εἰ ἀδικοῖεν, ὑπευθύνους εἶναι δόξει; Καὶ δὴ καθάπερ ἐπὶ σκηνῆς ἤ τινος ἀγορᾶς, ἐν ᾗ δεικνύουσιν οἱ θαυματοποιοὶ τὰ θαύματα, ἡκέτω τις ἡμῖν ἑτέρα εἰκὼν, τῶν προειρημένων μορφὴν ἔχουσα διὰ τὴν προσοῦσαν ἡλικίαν ἑκατέροις, τοὺς δὲ τρόπους καὶ τὰ ἤθη καὶ τὰ ἔργα κατὰ τὸ ἐναντίον τῶν προειρημένων. Ἀγαθὸς μὲν ὁ νέος ἔστω καὶ περὶ τὸ ποιεῖν τἀγαθὸν προθυμότατος, ἐνάρετος δὲ ὁ πρεσβύτης καὶ δυνατὸς ἐπιτελεῖν, ὁπόσα λέγεται καὶ ἔστιν ἐν ἀνθρώποις πλεονεκτήματα. Ἐπὶ τοῖσδε οὖν ἀμφοῖν περιβλέπτοιν ὄντοιν, τῷ γήρᾳ καὶ τῇ νεότητι, τὰς αἰτίας τῆς ἀρετῆς τοῖν ἀνδροῖν ἀναθήσομεν, οὐχὶ δὲ ἑκατέρῳ τὰ προσόντα δι' ἑαυτὸν εἶναι πιστεύσομεν; Καί με ὑπόμεινον λέγοντα, ἅπερ ποτὲ ἤκουσα ἀνδρὸς φιλοσόφου διδάσκοντος ἡμᾶς αὐτὰ ταῦτα· ἔλεγε δὲ περί τε ψυχῆς ἀνθρώπου καὶ σώματος· ὅτι ἄρα τὰ μὲν θεῖα καὶ μεγάλα καὶ οἷς ἐφέστηκε δαίμων τις ἢ θεὸς

ἢ τύχη, ταῦτα δὲ καὶ ἀκόντων ἡμῶν κρατεῖ· τὰ δὲ ὥσπερ κοινὰ ἤδη καὶ συνήθη τισὶν ἁμαρτήματα οἱ χρόνοι προσάγουσιν ἑκοῦσιν ἑκούσια. Φράσω δ' ἔτι σαφέστερον ἅπερ εἶπεν· ἔχει δὲ ὧδε. Τῆς ψυχῆς τὸ μὲν εἰλικρινὲς καὶ καθαρὸν, ὃ δὴ θεῖόν ἐστι καὶ εἶναι δοκεῖ, τοῦτο μὲν ἔφη γεννωμένοις ἡμῖν συνεκπέμπεσθαι, μηδενὸς αὐτῷ κοινωνοῦντος τῶν ταραττόντων τε καὶ ἀφανιζόντων τὴν ἐν αὐτῷ φρόνησιν· ἔπειτα δὲ τρεφομένου καὶ αὐξομένου τοῦ σώματος παρακολουθεῖν τινας ἡδονὰς καὶ ἀδικίας τῷ ζώῳ πολεμούσας, αἷς σύμμαχός τε καὶ συνέριθος ἡ νεότης γίνεται, ὑφ' ἧς βαδίζουσαι καὶ κατακρύπτεσθαι δοκοῦσαι, μονονουχὶ μάστιξι καὶ κέντροις, ὥσπερ ἐπὶ σκηνῆς αἱ τῶν τραγῳδῶν Εὐμενίδες, τὸν νέον ἐλαύνουσιν, αἱ μὲν ἐπί τινας ἔρωτας οὐ νενομισμένους οὐδὲ τοῖς θεοῖς φίλους, ἄλλαι δὲ ἐξοργίζουσί τε καὶ ἀνεγείρουσιν αὐτὸν ἐπὶ μανίαν καὶ θυμὸν ἀλόγιστόν τινα, πάντα τὰ δεινὰ κελεύουσαι δρᾶν, ἅπερ οἶμαι καλλωπίζουσί τε καὶ ἐπισκιάζουσιν ἑτέροις ὀνόμασιν, (*) εἰ μὲν θυγατρὸς ἐρῴη τις ἢ μητρὸς, τὸν ἔρωτα συνήγορον παραλαμβάνουσαι, εἰ δὲ ἀλλοτρίου μέν τινος, οὐκ ἐξὸν δὲ ὅμως, τὰ τῶν Βοιωτῶν ἢ τὰ τῶν Ἰώνων νόμιμα σημαίνουσιν, ὑπὸ κάλλους καὶ ἡδονῆς περιαστράπτεσθαι λέγουσαι τὸν ἄνδρα, καὶ ὅτι

νέῳ δέ τε πάντ' ἐπέοικεν.

Αἱ δὲ θάρσος ἐμποιοῦσαι καὶ ἀλογιστίαν ἀνδρείαν ταῦτα ἐκάλουν, μέτριαι δέ πως ἐνομίσθησαν αἱ φιλοίνους τε καὶ ὀψοφάγους καὶ αὖ φιλαργύρους ποιοῦσαι. Καὶ δὴ σκοπήσατε, ὦ παρόντες, ὅτι αἵδε αἱ μυρίαι Σειρῆνες αἱ τὸν πλεῖστον ἀπάγουσαι λεὼν ὥσπερ αἰχμάλωτον οὐ θαῤῥοῦσι προσελθεῖν γέροντι· ἀλλὰ δὴ σὺν τῷ σώματι

λήγοντι καὶ μαραινομένῳ τά τε αἴτια τῶν ἁμαρτημάτων ὑπέξεισιν ἥ τε ψυχὴ αὐτοῦ μελετᾷ ἤδη ὥσπερ καθ᾽ ἑαυτὴν γιγνομένη τὰ μὲν ἀνθρώπεια κακὰ φεύγειν, συνεῖναι δὲ σωφροσύνῃ· τεκμήρια δὲ τῶν εἰρημένων καὶ πίστεις ἐποιεῖτο τά τε ἔργα παραλαμβάνων καὶ παλαιὰ ἐξηγούμενος, δι᾽ ὧν ἔπειθε, τὸ μὲν νέον ἅπαν σκιρτᾶν τε καὶ πεφυκέναι ἀκρατὲς ἑαυτοῦ καὶ ταράττεσθαι, τὸ δὲ πρεσβύτερον καὶ κατηρτυμένον δίκαιόν τε εἶναι καὶ εἰλικρινές, οὐ παρέχον τοῖς λυποῦσιν ἀφορμάς, ὅμοιον εἶναι θεῷ. Ἐμνημόνευσε δὲ τραπεὶς ἐπὶ τὴν Ἑλληνικὴν ἱστορίαν τοῦ Πυλίου Νέστορος, ὃν διὰ γνώμην καὶ γῆρας τῶν ξυμπάντων ἡρώων προετίμησεν Ἀγαμέμνων ὁ τοῦ πολέμου στρατηγός, οὐ δι᾽ ἡμέρας μόνον, ἀλλὰ καὶ νύκτωρ παραγενόμενος ἐπὶ τὴν ἐκείνου ναῦν, ὁπότε συμβούλου δέοιτο, θέλων αὐτῷ συνεῖναι κατὰ τοὺς κινδύνους Ἀχιλλέως μηνίοντος. Οὐ γὰρ τὸν νέον καὶ ἄτρωτον Αἴαντα οὐδὲ μὴν Διομήδην τὸν περιφανέστατον διὰ τὸ ἐπικείμενον αὐτοῦ τοῖς ὅπλοις θεῖον πῦρ, ἀλλ᾽ οὐδὲ Μενέλεων τὸν ἀδελφόν, ὡς ἐκεῖνον δὴ τὸν ὑπερβαλλόμενον γενεὰς ἀνθρώπων τὰς ἐπὶ ζωῇ νενομισμένας πάντα ἐδόκει αὐτῷ τὰ κατὰ τοὺς πολέμους βοηθήματα εἶναι. Καὶ τοῦτο δὲ ἔλεγε, τὸν Θεμιστοκλέα τὸν Ἀθηναῖον νέον μὲν ὄντα ὁ πατὴρ ἀπεκήρυξεν, οὐκ ἐθέλων υἱὸν ἔχειν διὰ τὰς ἐν τῇ νεότητι ἁμαρτάδας· πλησίον δὲ τοῦ γήρως γιγνόμενον αὐτὸν ἐκεῖνον οἱ Ἀθηναῖοι στρατηγὸν εἵλοντο ἐν τῷ Περσικῷ πολέμῳ καὶ συμβουλεύοντί τε καὶ διακρίνοντι ἐπὶ τὸ σαφέστερον τὰ τοῦ Ἀπόλλωνος μαντεῖα εἵποντο ἀπολιπόντες τὴν πόλιν ἐρήμην, καὶ προθύμως ἐνέβαινον εἰς τὰς ναῦς ἡγουμένου Θεμιστοκλέους, καὶ διὰ τοῦτο ἐσώζοντο. Τί γάρ με δεῖ λέγειν τὴν Ἀλκιβιάδου

νεότητα καὶ τὸ γῆρας τοῦ Νικίου; ὧν ὁ μὲν ἐπὶ Σικελίαν ἦγεν αὐτοὺς καὶ ἐδυστύχουν, ὁ δὲ συνεβούλευσε σωφρονεῖν. Εἰ γὰρ ἐθελήσαιμι τούτων γε πέρι καὶ τῶν ὁμοίων γίγνεσθαι, ἐπιλείψει με ὁ σύμπας χρόνος. Καὶ τὰ μὲν ἀκοῇ μοι παραδοθέντα ὡς διὰ βραχέων εἶπον, οὕτως ἔχει.

(*) ΠΕΡΙ ΘΑΝΑΤΟΥ ΚΑΙ ΩΣ ΕΙΗ ΑΦΥΚΤΟΣ. ΡΙΗ.

1. Αἰσχύλου Νιόβης.

Μόνος θεῶν γὰρ θάνατος οὐ δώρων ἐρᾷ.
οὔτ᾽ ἄν τι θύων οὔτ᾽ ἐπισπένδων ἄνοις·
οὐ βωμός ἐστιν οὐδὲ παιωνίζεται,
μόνου δὲ πειθὼ δαιμόνων ἀποστατεῖ.

2. Ὁμήρου Ἰλιάδος.

Ληϊστοὶ μὲν γάρ τε βόες καὶ ἴφια μῆλα
κτητοί τε τρίποδες καὶ ἵππων ξανθὰ κάρηνα,
ἀνδρὸς δὲ ψυχὴ πάλιν ἐλθεῖν οὔτε λῃϊστὴ
οὔθ᾽ ἑλετή, ἐπεὶ ἄρ κεν ἀμείψεται ἕρκος ὀδόντων.

3. Φιλήτα Ἑρμοῦ.

Ἀτραπὸν εἰς Ἀΐδεω
ἤνυσα, τὴν οὔπω τις ἐναντίον ἦλθεν ὁδίτης.

4. Εἰρήνης.

Τοῦτό κεν εἰς ἀΐδαν κενεὰ διανήχεται ἀχώ,
σιγὰ δ᾽ ἐν νεκύεσσι, τὸ δὲ σκότος ὄσσε κατέῤῥει.

5. Σιμωνίδου.

Πάντα γὰρ μίαν ἱκνεῖται δασπλῆτα χάρυβδιν,
αἱ μεγάλαι τ᾽ ἀρεταὶ καὶ ὁ πλοῦτος.

1. Fr. 147. 2. Il. IX. 406.

6. *Σιμωνίδου.*

Ὁ δ' αὖ θάνατος ἔκιχε καὶ τὸν φυγόμαχον.

7. *Σωτάδου.*

Πῶς ἀναλύεται τὸ σῶμα πνεύματος φυγόντος.

8. *Εὐριπίδου Αἰγέως.*

Κατθανεῖν δ' ὀφείλεται
καὶ τῷ κατ' οἴκους ἐκτὸς ἡμένῳ πόνων.

9. [*Φωκυλίδου.*

Πάντες ἴσον νέκυες, ψυχῶν δὲ θεὸς βασιλεύει.
κοινὸς χῶρος ἅπασι πένησί τε καὶ βασιλεῦσιν.]

10. *Μενάνδρου Κυβερνήτου.*

Ἀθανασία δ' οὐκ ἔστιν οὐδ' ἂν συναγάγῃς
τὰ Ταντάλου τάλαντ' ἐκεῖνα λεγόμενα,
ἀλλ' ἀποθανῇ καὶ ταῦτα καταλείψεις τινί.

11. *Σοφοκλέους.*

Σμικρὰ παλαιὰ σώματ' εὐνάζει ῥοπή.

12. *Ὅστις δὲ θνητῶν θάνατον ὀῤῥωδεῖ λίαν,*
μωρὸς πέφυκε· τῇ τύχῃ μέλει τάδε·
ὅταν γὰρ ὁ καιρὸς τοῦ θανεῖν ἐλθὼν τύχῃ,
οὐδ' ἂν πρὸς αὐλὰς Ζηνὸς ἐκφύγῃ μολών.

13. *Ἀνακρέοντος.*

Πολιοὶ μὲν ἡμὶν ἤδη
κρόταφοι, κάρη δὲ λευκόν·
χαρίεσσα δ' οὐκ ἔθ' ἥβη
πάρα, γηραλέοι δ' ὀδόντες·
γλυκεροῦ δ' οὐκ ἔτι πολλὸς
βιότου χρόνος λέλειπται.
διὰ ταῦτ' ἀνασταλύζω

8. Fr. 6. 10. Cleric. p. 214. 11. Oed. Tyr. 961. 13. Fr. 41. Brgk.

θαμὰ, Τάρταρον δεδοικώς·
Ἀΐδεω γάρ ἐστι δεινὸς
μυχὸς, ἀργαλέη δ᾽ ἐς αὐτὸν
κάθοδος· καὶ γὰρ ἕτοιμον
καταβάντι μὴ ἀναβῆναι.

14. Εὐριπίδου Ἄλκηστις.

Βροτοῖς ἅπασι κατθανεῖν ὀφείλεται·
κοὐκ ἔστι θνητῶν, ὅστις ἐξεπίσταται
τὴν αὔριον μέλλουσαν εἰ βιώσεται.

15. Διφίλου.

Θνητὸς πεφυκὼς μὴ εὐλαβοῦ τεθνηκέναι.

16. Ἀριστοφάνους Πολυΐδου.

Τὸ γὰρ φοβεῖσθαι τὸν θάνατον, λῆρος πολύς·
πᾶσιν γὰρ ἡμῖν τοῦτ᾽ ὀφείλεται παθεῖν.

17. Ποσειδίππου ἐκ Μύρμηκος.

Ὧν τοῖς θεοῖς ἄνθρωπος εὔχεται τυχεῖν.
τῆς εὐθανασίας κρεῖττον οὐδὲν εὔχεται.

18. Πλάτωνος ἐκ τοῦ Φαίδωνος.

(*) Οὐκ οὖν τοῦτό γε θάνατος ὀνομάζεται, λύσις καὶ χωρισμὸς ψυχῆς ἀπὸ σώματος;

19. Πορφυρίου Τῶν πρὸς θάνατον Ἀφορμῶν.

Ὃ ἔδησεν ἡ φύσις, τοῦτο φύσις λύει· καὶ ὃ ἔδησεν ἡ ψυχὴ, τοῦτο αὐτὴ λύει. Ἔδησε δὲ φύσις μὲν σῶμα ἐν ψυχῇ, ψυχὴ δὲ αὐτὴν ἐν σώματι. Φύσις μὲν ἄρα λύει σῶμα ἐκ ψυχῆς, ψυχὴ δὲ αὐτὴν λύει ἀπὸ σώματος.

20. Ἐκ τοῦ Ἐπικτήτου Ἐγχειριδίου.

Ταράσσει τοὺς ἀνθρώπους οὐ τὰ πράγματα, ἀλλὰ τὰ περὶ τῶν πραγμάτων δόγματα. Θάνατος οὐ φοβερὸν, ἐπεὶ καὶ Σωκράτει ἂν ἦν· ἀλλὰ τὸ δόξαι τὸν θά-

14. V. 785. 16. Fr. 390. 18. P. 77. D. 20. C. 5.

νατον εἶναι φοβερόν. Ὅταν οὖν ἐμποδιζώμεθα [καὶ σπαραττώμεθα,] μηδέποτε ἄλλον αἰτιώμεθα, ἀλλ' ἑαυτούς, τοῦτο δέ ἐστι τὰ φαῦλα δόγματα.

21. Ἐκ τοῦ Ἐπικτήτου Ἐγχειριδίου,

Καθάπερ ἐν πλῷ [τοῦ] πλοίου καθορμισθέντος, εἰ ἐξέλθοις ὑδρεύσασθαι, ὁδοῦ μὲν πάρεργον καὶ κοχλίδιον ἀναλέξασθαι καὶ βολβάριον, τετάσθαι δὲ [δεῖ τὴν διάνοιαν] ἐπὶ τὸ πλοῖον καὶ συνεχῶς ἐπιστρέφεσθαι, μή τι ὁ κυβερνήτης καλῇ, κἂν καλῇ, πάντα ἀφεῖναι, ἵνα μὴ δεδεμένος ἐμβληθῇς ὡς τὰ πρόβατα· οὕτω καὶ ἐν τῷ βίῳ ἐὰν δίδωται ὁδοῦ πάρεργον ἀντὶ βολβοῦ καὶ κοχλίου γυναικάριον καὶ παιδίον, οὐδὲν κωλύσει· ἐὰν δὲ ὁ κυβερνήτης καλέσῃ, τρέχε ἐπὶ τὸ πλοῖον ἀφεὶς ἐκεῖνα [πάντα] μηδὲ ἐπιστρεφόμενος· ἂν δὲ ᾖς γέρων, μηδὲ ἀποχώρει τοῦ πλοίου μακράν, μήποτε καλοῦντος ἐλλίπῃς.

22. Ἀριστοτέλους.

Ἄφυκτόν ἐστι τὸ τῆς πεπρωμένης κακόν.

23. Αἰλιανοῦ Ἱστοριῶν.

Γοργίας ὁ Λεοντῖνος ἐπὶ τέρματι ὢν τοῦ βίου ὑπ' ἀσθενείας καταληφθεὶς κατ' ὀλίγον εἰς ὕπνον ὑπολισθαίνων ἔκειτο· εἰ δέ τις αὐτὸν τῶν ἐπιτηδείων ἤρετο, τί πράττοι, ὁ Γοργίας ἀπεκρίνατο· Ἤδη με ὁ ὕπνος ἄρχεται παρακατατίθεσθαι τἀδελφῷ.

24. Σωκράτους.

Χρὴ ψυχὴν λιπεῖν μηδ' ἀνιάζειν δακρύοις καὶ θρήνοις, τὸ δὲ χρεὼν ἀνδρὸς ἀγαθοῦ φέρειν.

25. Αἰσχίνου.

Οὐχ ὁ θάνατος δεινόν, ἀλλ' ἡ περὶ τὴν τελευτὴν ὕβρις φοβερά.

21. C. 7. 23. Var. Hist. II. 33.

26. *Μουσωνίου.*

Τοῦ ἀποθανεῖν ὁμοίως ἐπικεκλωσμένου πᾶσιν οὐ τὸ βραδέως, ἀλλὰ τὸ ἐμφανῶς ἀποθανεῖν μακάριον.

27. *Ἀριμνήστου.*

Ἀρίμνηστος ἐρωτηθεὶς, τί μέγιστον ἀγαθὸν ἀνθρώπῳ, εἶπε, Τὸ καλῶς ἀποθανεῖν.

28. *Φαβωρίνου.*

Ὅτι παραπλήσια τοῖς μετοικιζομένοις πάσχομεν. Καὶ γὰρ ἐκείνων οἱ μὲν εὐγνώμονες ταχέως ἐξίασιν, οἱ δὲ μὴ βουλόμενοι πρὸς βίαν.

29. *Ἐκ τῶν Ἀριστοτέλους Χρειῶν.*

Γοργίας ὁ ῥήτωρ ἤδη γηραιὸς ὑπάρχων ἐρωτηθεὶς, εἰ ἡδέως ἀποθνήσκοι, Μάλιστα, εἶπεν· ὥσπερ γὰρ ἐκ σαπροῦ καὶ ῥέοντος συνοικιδίου ἀσμένως ἀπαλλάττομαι.

30. *Ἐπικούρου.*

Ὁ θάνατος οὐδὲν πρὸς ἡμᾶς· τὸ γὰρ διαλυθὲν ἀναισθητεῖ, τὸ δὲ ἀναίσθητον οὐδὲν πρὸς ἡμᾶς.

31. *Ἑρμάχου.*

Εὐκαταφρόνητος ὁ θάνατος· ἄπρακτον γὰρ τὸ ποιοῦν τοῦ πάσχοντος ἀνῃρημένου.

32. *Πορφυρίου ἐκ τῶν Πρὸς θάνατον Ἀφορμῶν.*

Ὁ θάνατος διπλοῦς· ὁ μὲν οὖν συνεγνωσμένος (*) λυομένου τοῦ σώματος ἀπὸ τῆς ψυχῆς, ὁ δὲ τῶν φιλοσόφων λυομένης τῆς ψυχῆς ἀπὸ τοῦ σώματος, καὶ οὐ πάντως ὁ ἕτερος τῷ ἑτέρῳ ἕπεται.

33. *Μητροδώρου.*

Πρὸς μὲν τὰ ἄλλα δυνατὸν ἀσφάλειαν πορίσασθαι, χάριν δὲ θανάτου πάντες ἄνθρωποι πόλιν ἀτείχιστον οἰκοῦμεν.

ΕΠΑΙΝΟΣ ΖΩΗΣ. ΡΙΘ.

1. *Εὐριπίδου ἐξ Ἀλκήστιδος.*

Μάτην ἄρ' οἱ γέροντες εὔχονται θανεῖν,
γῆρας ψέγοντες καὶ μακρὸν χρόνον βίου·
ἂν δ' ἐγγὺς ἔλθῃ θάνατος, οὐδεὶς βούλεται
θνήσκειν, τὸ γῆρας δ' οὐκ ἔτ' ἔστ' αὐτοῖς βαρύ.

2. *Εὐριπίδου Ὀρέστου.*

Πᾶς ἀνὴρ, κἂν δοῦλος ᾖ τις, ἥδεται τὸ φῶς ὁρῶν.

3. *Ἐν ταὐτῷ.*

Πᾶσιν γὰρ οἰκτρὸν ἡ φίλη ψυχὴ βροτοῖς.

4. *Ἐν ταὐτῷ.*

Πανταχοῦ ζῆν ἡδὺ μᾶλλον ἢ θανεῖν τοῖς σώφροσιν.

5. *Εὐριπίδου Ἰφιγενείας.*

Τὸ φῶς τόδ' ἀνθρώποισιν ἥδιστον βλέπειν,
τὸ νέρθεν οὐδέν· μαίνεται δ' ὃς εὔχεται
θανεῖν· κακῶς ζῆν κρεῖττον ἢ καλῶς θανεῖν.

6. *Σοφοκλέους Ἰοβάτου.*

Τὸν ἅιδαν γὰρ οὐδὲ γῆρας οἶδε φιλεῖν.

7. *Τοῦ αὐτοῦ Ἀκρισίῳ.*

Τοῦ ζῆν γὰρ οὐδεὶς ὡς ὁ γηράσκων ἐρᾷ.

8. *Εὐριπίδου Ἱππολύτου.*

Ὦ λαμπρὸς αἰθὴρ, ἡμέρας θ' ἁγνὸν φάος,
ὡς ἡδὺ λεύσσειν τοῖς τε πράσσουσιν καλῶς,
καὶ τοῖσι δυστυχοῦσιν, ὧν πέφυκ' ἐγώ.

9. *Εὐριπίδου Μελεάγρῳ.*

Τερπνὸν τὸ φῶς μοι τόδ· ὑπὸ γῆν δ' Ἅιδου σκότος
οὐδ' εἰς ὄνειρον οὐδ' εἰς ἀνθρώπους μολεῖν·

1. V. 672. 2. V. 1523. 3. V. 1034. 4. V. 1509. 5. Aul. 1250. 6. Fr. 280. 7. Fr. 64. 8. Fr. 8. 9. Fr. 14.

ἐγὼ μὲν οὖν γεγῶσα τηλίκη δόμοις
ἀπέπτυσ᾽ αὐτὸ κοὔποτ᾽ εὔχομαι θανεῖν.

10. Τοῦ αὐτοῦ.

Ψυχῆς γὰρ οὐδέν ἐστι τιμιώτερον.

11. Ὁμήρου Ὀδυσσείας

Βουλοίμην κ᾽ ἐπάρουρος ἐὼν θητευέμεν ἄλλῳ
ἀνδρὶ παρ᾽ ἀκλήρῳ, ᾧ μὴ βίοτος πολὺς εἴη,
ἢ πᾶσιν νεκύεσσι καταφθιμένοισιν ἀνάσσειν.

12. Σοφοκλέους Ἀκρισίου.

Τὸ ζῆν γάρ, ὦ παῖ, παντὸς ἥδιστον γέρας.
θανεῖν γὰρ οὐκ ἔξεστι τοῖς αὐτοῖσι δίς.

13. Λυκόφρονος ἐκ Πελοπιδῶν.

Ἀλλ᾽ ἡνίκ᾽ ἂν μὲν ᾖ πρόσω τὸ κατθανεῖν,
ᾅδης ποθεῖται τοῖς δεδυστυχηκόσιν.
ὅταν δ᾽ ἐφέρπῃ κῦμα λοίσθιον βίου,
τὸ ζῆν ποθοῦμεν· οὐ γάρ ἐστ᾽ αὐτοῦ κόρος.

14. Ἀπολλοδώρου ἐκ Διαμαρτάνοντος.

Ὅτε μειράκιον ἦν, τοὺς ἀώρους ἠλέουν·
νυνὶ δ᾽, ὅταν γέροντος ἐκφορὰν ἴδω,
κλαίω· πρὸς ἐμὲ γάρ ἐστι τοῦτ᾽, ἐκεῖνο δ᾽ οὔ.

15. Ἀλέξιδος ἐκ Τραυματίου.

Τὸν γὰρ ὕστατον
τρέχων δίαυλον τοῦ βίου, ζῆν βούλομαι.

16. Ἐκ τῶν Φαβωρίνου Περὶ Γήρως.

Θεόδωρος μὲν γὰρ ὁ Κυθηραῖος οὐδεμίαν ἱκανὴν πρόφασιν ἔφασκεν εἶναι τῷ σοφῷ πρὸς τὴν τοῦ βίου κατάλυσιν, καὶ τό τε ἀκόλουθον οὕτως ἑώρα· τὸ γὰρ καταφρονοῦντα τῶν ἀνθρωπείων συμπτωμάτων ἀπωστὸν ὑπ᾽ αὐτῶν ἐκ τοῦ βίου γίγνεσθαι, πῶς οὐχ ὑπε-

10. Alcest. 301. 11. Od. XI. 488. 12. Fr. 65.

ναντίον τῷ μόνον μὲν τὸ καλὸν ἀγαθὸν, μόνον δὲ αἰσχρὸν τὸ κακὸν εἰρηκότι;

17. Σπευσίππου.

Σπευσίππῳ παραλυθέντι τὰ σκέλη, Διογένης ἐξαγαγεῖν αὐτὸν παρῄνει τοῦ βίου· ὁ δὲ, Οὐ τοῖς σκέλεσιν, ἔφη, ζῶμεν, ἀλλὰ τῷ νῷ.

18. Ἐκ τῶν Ἀρίστωνος Ὁμοιωμάτων.

(*) Πολλοὶ σοφοὶ γηραιοὶ φιλοζωοῦσι. Καὶ γὰρ οἱ ὀψὲ γήμαντες φιλοζωοῦσιν, ἵν' ἐκθρέψωσι τὰ τέκνα, καὶ οὗτοι ὀψὲ ἀρετῆς ἐπήβολοι γενόμενοι ἐφίενται αὐτὴν ἐκθρέψαι.

19. Καρνεάδου.

Καρνεάδης Ἀντιπάτρου αὐτὸν ἐξαγαγόντος γέρων ὢν δύο κύλικας ἐκέρασε τὴν μὲν κωνείου, τὴν δὲ οἰνομέλιτος. Καὶ τὴν τοῦ κωνείου τοῖς λοιποῖς Στωϊκοῖς εἰπὼν προπίνειν, τὴν τοῦ οἰνομέλιτος ἐξέπιε διαπαίζων τὴν σπουδὴν τῶν ἑκουσίως ἐκλειπόντων τὸν βίον.

ΕΠΑΙΝΟΣ ΘΑΝΑΤΟΥ. ΡΚ.

1. Εὐριπίδου Τρῳάδων.

Ἄκουσον, ὥς σοι τέρψιν ἐμβαλῶ φρενί·
τὸ μὴ γενέσθαι τῷ θανεῖν ἴσον λέγω.

2. Ἀριστάρχου.

Ὦ θάνατε, σωφρόνημα τῶν ἀμεινόνων.

3. Ἐκ τοῦ Χαλκιδάμαντος Μουσίου.

Ἀρχὴν μὲν μὴ φῦναι ἐπιχθονίοισιν ἄριστον·
φύντα δ' ὅπως ὤκιστα πύλας ἀΐδαο περῆσαι.

4. Θεόγνιδος.

1. V. 630. 4. V. 425.

Ἀρχὴν μὲν μὴ φῦναι ἐπιχθονίοισιν ἄριστον,
μηδ' ἐσιδεῖν αὐγὰς ὀξέος ἠελίου.
φύντα δ' ὅπως ὤκιστα πύλας ἀΐδαο περῆσαι,
καὶ κεῖσθαι πολλὴν γῆν ἐπαμησάμενον.

5. Νεοπτόλεμος ἐν τῷ Περὶ ἀστεισμῶν.

Ὦ θάνατ', εἴθ' εἴης αὐτάγρετος, ὄφρ' ἂν ἑλοίμην
πρώτιστον· καί κ' ἐχθρὸς ἐὼν πολὺ φίλτατος εἴης.

6. Εὐριπίδου Ἡρακλειδῶν.

Εἴ τι δὴ κάτω χθονός,
εἴη γε μέντοι μηδέν· εἰ γὰρ ἕξομεν
κἀκεῖ μερίμνας οἱ θανούμενοι βροτῶν,
οὐκ οἶδα πῆ τις τρέψεται· τὸ γὰρ θανεῖν
κακῶν μέγιστον φάρμακον νομίζεται.

7. Σοφοκλέους Φιλοκτήτου.

Ἀλλ' ἔσθ' ὁ θάνατος λοῖσθος ἰατρὸς νόσων.

8. Μενάνδρου Δὶς Ἐξαπατῶντος.

Ὃν οἱ θεοὶ φιλοῦσιν, ἀποθνήσκει νέος.

9. Λεωνίδα.

Εὔθυμος ὢν ἔρεσσε τὴν ἐπ' ἄϊδος
ἀταρπὸν ἕρπων· οὐ γάρ ἐστι δύσβατος
οὐδὲ σκαληνὸς οὐδ' ἐνίπλεως πλάνης,
ἰθεῖα δὴ μάλιστα καὶ κατακλινὴς
ἅπασα, κἠκ μεμυκότων ὁδεύεται.

10. Εὐριπίδου Φιλοκτήτου.

Ἅλις, ὦ βιοτά· πέραινε, πρίν τινα συντυχίαν
ἢ κτεάτεσσιν ἐμοῖς ἢ σώματι τῷδε γενέσθαι.

11. Σωτάδου.

Πάντων ὁ λιμὴν τῶν μερόπων ὁ θάνατός ἐστιν.

12. Αἰσχύλου.

6. V. 593. 7. Fr. 626. 8. Cleric. p. 46. 10. Fr. 4.

Ὦ θάνατε παιάν, μή μ' ἀτιμάσῃς μολεῖν.
μόνος γὰρ εἶ σὺ τῶν ἀνηκέστων κακῶν
ἰατρός, ἄλγος δ' οὐδὲν ἅπτεται νεκροῦ.

13. Ὑψαίου.

Νέος δ' ἀπόλλυθ' ὅντινα φιλεῖ θεός.

14. Σοφοκλέους Τραχινίαις.

Τὸ δ' ἦν ἄρ' οὐδὲν ἄλλο, πλὴν θανεῖν ἐμέ·
τοῖς γὰρ θανοῦσι μόχθος οὐ προσγίγνεται.

15. Ἀστυδάμαντος Ναυπλίου.

Χαῖρ'· εἰ τὸ χαίρειν ἔστι που κάτω χθονός.
δοκῶ δέ· ποῦ γὰρ μή ἐστι λυπεῖσθαι βίῳ,
ἔστιν τὸ χαίρειν τῶν κακῶν λελασμένῳ.

16. Ἴωνος Ἀγαμέμνονος.

Κακῶν ἀπέστω θάνατος ὡς ἴδῃ κακά.

17. Εὐριπίδου.

Τὸ μὴ γενέσθαι κρεῖσσον ἢ φῦναι βροτούς.

18. Τοῦ αὐτοῦ Φρίξῳ.

Τίς δ' οἶδεν εἰ ζῆν τοῦθ', ὃ κέκληται θανεῖν,
τὸ ζῆν δὲ θνήσκειν ἐστί; πλὴν ὅμως βροτῶν
νοσοῦσιν οἱ βλέποντες, οἱ δ' ὀλωλότες
οὐδὲν νοσοῦσιν οὐδὲ κέκτηνται κακά.

19. Ἀναξαγόρου.

Ἀναξαγόρας δύο ἔλεγε διδασκαλίας εἶναι θανάτου, τόν τε πρὸ τοῦ γενέσθαι χρόνον καὶ τὸν ὕπνον.

20. Δημοκρίτου.

(*) Ἔνιοι θνητῆς φύσεως διάλυσιν οὐκ εἰδότες ἄνθρωποι, συνειδήσει δὲ τῆς ἐν τῷ βίῳ κακοπραγμοσύνης τὸν τῆς βιοτῆς χρόνον ἐν ταραχαῖς καὶ φόβοις ταλαιπω-

14. V. 1173. 17. Cf. tit. 121, 17, 2. 18. Fr. 14.

ροῦσι, ψεύδεα περὶ τοῦ μετὰ τὴν τελευτὴν μυθοπλαστέοντες χρόνου.

21. Ἰουλίου ἐκ τῶν εἰς τὸν Διονύσιον καὶ τὴν Πατρίδα λεχθέντων.

Φέρτερον εὐκλέα μοῖραν ἐπ᾽ ἀκλείῃ βιότοιο
εὑρέμεναι, ἀγαθὸν δὲ θανεῖν τῷδε περὶ ἔργῳ.

22. Εὐριπίδου.

Ἐχρῆν μὲν ἡμᾶς σύλλογον ποιουμένους
τὸν ζῶντα θρηνεῖν εἰς ὅσ᾽ ἔρχεται κακά,
τὸν δ᾽ αὖ θανόντα καὶ πόνων πεπαυμένον
χαίροντας εὐφημοῦντας ἐκπέμπειν δόμων.

23. Πλουτάρχου ἐκ τοῦ Ὅτι καὶ γυναῖκα παιδευτέον.

Τροφώνιος καὶ Ἀγαμήδης ποιήσαντες ἐν Δελφοῖς ναὸν ᾔτουν παρὰ τοῦ Ἀπόλλωνος τὸν μισθὸν, ὁ δὲ αὐτοῖς ἔφη δώσειν τῇ ἑβδόμῃ ἡμέρᾳ· καὶ ταύτῃ ἀπέθανον. Ἔτι δὲ Κλέοβις καὶ Βίτων Κυδίππης τῆς μητρὸς αὐτῶν εὐξαμένης τῇ Ἥρᾳ δοῦναι τοῖς παισὶν, ὅπερ ἂν εἴη κάλλιστον, ὅτι ἑαυτοὺς ὑποζεύξαντες τὴν μητέρα εἰς τὸ ἱερὸν ἀνήγαγον, τὸν βίον παραχρῆμα κατέστρεψαν. Εἰς οὓς καὶ τοιόνδε τις ἐπίγραμμα πεποίηκεν·

Οἵδε Βίτων Κλέοβίς τ᾽ ἐπὶ σώμασιν οἰκείοισιν
ζεύγλαν ζευξάμενοι, μητέρα ἦν ἀγέτην
Ἥρας εἰς ἱερόν· λαοὶ δέ μιν ἐζήλωσαν
εὐτεκνίας παίδων, ἡ δὲ χαρεῖσα θεᾷ
εὔξατο, παῖδε τυχεῖν τοῦ ἀρίστου δαίμονος αἴσης,
οὕνεκ᾽ ἐτίμησαν μητέρα τὴν σφετέρην.
αὐτοῦ δ᾽ εὐνηθέντε, λίπον βίον ἐν νεότητι,
ὡς τόδ᾽ ἄριστον ἐὸν καὶ μακαριστότατον.

24. Ἐκ τῆς Νικολάου Ἐθῶν Συναγωγῆς.

22. Cresphont. Fr. 13. 23. Fr. XXII. 7.

Καυσιανοὶ τοὺς μὲν γεννωμένους θρηνοῦσι, τοὺς δὲ τελευτήσαντας μακαρίζουσιν.

25. Θεμιστίου ἐκ τοῦ Περὶ Ψυχῆς.

Ὅπου τὸν ἀπὸ τῆς στοᾶς φιλόσοφον Ἀντίπατρον ἀποθνήσκοντα λέγουσιν ἐν εὐτυχήματος μέρει διακεῖσθαι καὶ τὴν ἐκ Κιλικίας αὐτῷ γενομένην εἰς Ἀθήνας εὔπλοιαν.

26. Δημοσθένους ἐν τῷ Ὑπὲρ τοῦ Στεφάνου.

Τίς γὰρ οὐκ οἶδε τῶν ἁπάντων, ὅτι τοῖς μὲν ζῶσι πᾶσιν ὕπεστί τις ἢ πλείων ἢ ἐλάττων φθόνος, τοὺς τεθνεῶτας δὲ οὐδὲ τῶν ἐχθρῶν οὐδεὶς ἀτιμήσει.

27. Ἑρμοῦ ἐκ τῶν Πρὸς Ἀσκλήπιον.

Περὶ δὲ τοῦ θανάτου νῦν λεκτέον· τοὺς γὰρ πολλοὺς ὁ θάνατος φοβεῖ, ὡς κακὸν μέγιστον, ἀγνοίᾳ τοῦ πράγματος. Θάνατος γὰρ γίγνεται διάλυσις καμόντος σώματος. Καὶ γὰρ ἀριθμοῦ πληρωθέντος τῶν ἁρμῶν τοῦ σώματος. Ἀριθμὸς γάρ ἐστιν ἡ ἁρμογὴ τοῦ σώματος. Ἀποθνήσκει δὲ τὸ σῶμα, ὅταν μηκέτι δύνηται φέρειν τὸν ἄνθρωπον. Καὶ τοῦτό ἐστι θάνατος, διάλυσις σώματος καὶ ἀφανισμὸς αἰσθήσεως σωματικῆς.

28. Θεμιστίου ἐκ τοῦ Περὶ Ψυχῆς.

Ταῦτα τοῦ Τίμωνος εἰπόντος ὑπολαβὼν ὁ Πατροκλεύς, Ὁ μὲν λόγος, εἶπεν, οὐχ ἧττον ἰσχυρὸς ἢ παλαιός, ἔχει δ᾽ ὅμως ἀπορίας. Εἰ γὰρ ἡ δόξα τῆς ἀφθαρσίας παμπάλαιός ἐστι, πῶς αὖ πάλιν τὸ τοῦ θανάτου δέος πάντων πρεσβύτατόν ἐστι τῶν φόβων, εἰ μὴ νὴ Δία καὶ πάντας ἡμῖν τοῦτο τοὺς ἄλλους ἐγγεγένηκεν; οὐ γὰρ νεαρὸν οὐδὲ πρόσφατόν ἐστι τὸ κλαίεσθαι τὸν τεθνηκότα καὶ ταῦτα δὴ τὰ θρηνώδη καὶ δύσφημα τῶν ὀνομάτων

26. Pag. 330, 2.

ἐπιλέγεσθαι τὸν ἄθλιον καὶ τὸν οἰκτρόν. Ἀλλ' οὕτω μέν, ἔφη ὁ Τίμων, λογιζομένοις καὶ τὰ ἄφθαρτα δοξάζουσι διανοεῖσθαι φθειρομένοις. (*) Ὅτι μὲν οὖν τὸ μετηλλαχέναι καὶ μεθίστασθαι καὶ οἴχεσθαι τὸν τεθνηκότα δυσχεροῦς οὐδενὸς ἁπλῶς, ἀμείψεως δέ τινος ἢ μεταβολῆς ὑπόνοιαν δίδωσιν, οὐκ ἄδηλόν ἐστιν· ὅπου δὲ αὕτη γίγνεται τοῖς μεταλλάττουσιν ἡ μεταβολὴ καὶ πότερον εἰς χεῖρον ἢ βέλτιον, ἐκ τῶν ἄλλων ὀνομάτων σκοπῶμεν. Αὐτὸ τοίνυν τὸ τοῦ θανάτου πρῶτον οὐχ ὑπὸ γῆν ἔοικεν οὐδὲ κάτω μιγνύναι χωροῦν τὸ μετηλλαχός, ἀλλ' ἄνω φερόμενον καὶ θέον· ὃ δὴ καὶ λόγον ἔχει, καθαπερεὶ κάμπτης τινὸς ἀνείσης, οἷον ἐξάττειν καὶ ἀναθεῖν τὴν ψυχὴν ἀποπνέοντος τοῦ σώματος ἀναπνέουσαν αὐτὴν καὶ ἀναψύχουσαν. Ὅρα δὲ τὸ ἀντικείμενον θανάτῳ τὴν γένεσιν, ὡς τοὐναντίον δηλοῖ, ῥοπήν τινα κάτω καὶ νεῦσιν ἐπὶ γῆν, ἐκείνου τοῦ περὶ τὴν τελευτὴν πάλιν ἀναθέοντος· ᾗ καὶ γενέθλιον τὴν ἡμέραν καλοῦσιν ὡς ἄθλων καὶ πόνων ἀρχὴν γενομένην. Μᾶλλον δ' ἴσως ἀφ' ἑτέρας τὸ αὐτὸ συζυγίας κατοψόμεθα καὶ σαφέστερον· ἀπολύεσθαι γὰρ τὸν ἀποθνήσκοντα καὶ τὴν τελευτὴν ἀπόλυσιν καλοῦσιν· ἂν δὲ ἔρημαι σώματος· τοῦτο γὰρ δέμας ὀνομάζουσιν, ὡς δεδεμένης ὑπ' αὐτοῦ τῆς ψυχῆς ἐνταῦθα παρὰ φύσιν· οὐδὲν γὰρ ἐν ᾧ πέφυκεν εἶναι κατέχεται βίᾳ· καὶ τῷ δεδέσθαι τήν τε βίαν ταύτην παραγαγόντες ὠνόμασαν βίον, ὥσπερ οἶμαι τὴν ἑσπέραν Ὅμηρος, ἕσπερον. Ὅθεν ἀντίφωνον τοῦ βίου ὄνομα γέγονε τὸ ἀναπαύεσθαι τὸν θνήσκοντα μεγάλης καὶ παρὰ φύσιν ἀνάγκης ἀπαλλαττόμενον.

Οὕτως κατὰ τὴν εἰς τὸ ὅλον μεταβολὴν καὶ κατακόσμησιν ὀλωλέναι τὴν ψυχὴν λέγομεν ἐκεῖ γενομένην, ἐν-

ταῦθα δὲ ἀγνοεῖν, πλὴν ὅταν ἐν τῷ τελευτᾶν ἤδη γένηται· τὸ δὲ πάσχει πάθος, οἷον οἱ τελεταῖς μεγάλαις κατοργιαζόμενοι. Διὸ καὶ ῥῆμα τῷ ῥήματι καὶ τὸ ἔργον τῷ ἔργῳ τοῦ τελευτᾶν καὶ τελεῖσθαι προσέοικε. Πλάναι τὰ πρῶτα καὶ περιδρομαὶ κοπώδεις καὶ διὰ σκότους τινὸς ὕποπτοι πορεῖαι καὶ ἀτέλεστοι, εἶτα πρὸ τοῦ τέλους αὐτοῦ τὰ δεινὰ πάντα, φρίκη καὶ τρόμος καὶ ἱδρὼς καὶ θάμβος, ἐκ δὲ τούτου φῶς τι θαυμάσιον ἀπήντησεν ἢ τόποι καθαροὶ καὶ λειμῶνες ἐδέξαντο φωνὰς καὶ χορείας καὶ σεμνότητας ἀκουσμάτων ἱερῶν καὶ φαντασμάτων ἁγίων ἔχοντες, ἐν αἷς ὁ παντελὴς ἤδη καὶ μεμυημένος ἐλεύθερος γεγονὼς καὶ ἄφετος περιϊὼν ἐστεφανωμένος ὀργιάζει καὶ σύνεστιν ὁσίοις καὶ καθαροῖς ἀνδράσι, τὸν ἀμύητον ἐνταῦθα τῶν ζώντων ἀκάθαρτον ἐφορῶν ὄχλον ἐν βορβόρῳ πολλῷ καὶ ὁμίχλῃ πατούμενον ὑφ᾽ ἑαυτοῦ καὶ συνελαυνόμενον, φόβῳ δὲ θανάτου τοῖς κακοῖς ἀπιστίᾳ τῶν ἐκεῖ ἀγαθῶν ἐμμένοντα. Ἐπεὶ τό γε παρὰ φύσιν, τὴν πρὸς τὸ σῶμα τῇ ψυχῇ συμπλοκὴν εἶναι καὶ σύνερξιν, ἐκεῖθεν ἂν συνίδοις. Πόθεν; ἔφη ὁ Πατροκλεύς. (*) Ὅτι τῶν περὶ ἡμᾶς παθῶν ὁ ὕπνος ἥδιστόν ἐστι. Πρῶτα μὲν γὰρ αἴσθησιν ἀλγηδόνος πᾶσι σβέννυσι διὰ τὴν ἡδονὴν πολλῷ τῷ οἰκείῳ κεραννυμένης· ἔπειτα τῶν ἄλλων ἐπιθυμιῶν κρατεῖ, κἂν ὦσι σφοδρόταται. Καὶ γὰρ πρὸς ἡδονὴν εἰ φιλομουσότατοι δυσανασχετοῦσιν, ἐπιόντος αὐτοῖς τοῦ καθεύδειν, καὶ περιβολὰς ἐρωμένων προΐενται καταδαρθάνοντες. Καὶ τί δεῖ ταῦτα λέγειν; ὅπου καὶ τὴν ἀπὸ τοῦ μανθάνειν καὶ διαλέγεσθαι καὶ φιλοσοφεῖν ἡδονὴν καταλαμβάνων ὁ ὕπνος ἀποκλείει τῆς ψυχῆς, ὥσπερ ἀπὸ ῥεύματος λείου καὶ βαθέος ὑποφερομένης. Ἡδονὴ δ᾽ ἥδε πᾶσα μὲν ἴσως

οὐσίαν ἔχει καὶ φύσιν ἀλγηδόνος ἀπαλλαγὴν, αὕτη δὲ καὶ παντάπασιν· οὐδενὸς γὰρ ἔξωθεν οἷον ἐπιτερποῦς καὶ κινητικοῦ προσιόντος ἡδόμεθα καταδαρθάνοντες, ἀλλ' ἐπίπονόν τινα καὶ κοπώδη καὶ σκληρὰν ἔοικεν ἐξαίρων ὕπνος διάθεσιν ἥδιστον εἶναι. Αὕτη δ' ἐστὶν οὐχ ἑτέρα τῆς πρὸς τὸ σῶμα τὴν ψυχὴν συνδεούσης· χωρίζεται γὰρ ἡ ψυχὴ ἐν τῷ καθεύδειν ἀνατρέχουσα καὶ συλλεγομένη πρὸς ἑαυτὴν ἐκ τοῦ διατετάσθαι πρὸς τὸ σῶμα καὶ διεσπάρθαι ταῖς αἰσθήσεσι. Καίτοι λέγουσί τινες ὡς καταμίγνυσι μᾶλλον ὁ ὕπνος πρὸς τὸ σῶμα τὴν ψυχὴν, οὐκ ὀρθῶς λέγοντες. Ἀντιμαρτυρεῖ γὰρ τῇ ἀναισθησίᾳ καὶ ψυχρότητι καὶ βάρει καὶ ὠχρότητι τὸ σῶμα κατηγοροῦν τῆς ψυχῆς, ἔκλειψιν μὲν, ὅταν τελευτήσῃ, μετάστασιν δὲ, ὅταν καθεύδῃ. Καὶ τοῦτό ἐστι τὸ τὴν ἡδονὴν ποιοῦν, ἀνάπαυλαν καὶ ἀνάπαυσιν τῆς ψυχῆς ὥσπερ ἄχθος κατατιθεμένης καὶ πάλιν ἀναλαμβανούσης καὶ ἀποδυομένης. Φεύγειν γὰρ ἔοικε κομιδῇ τὸ σῶμα θνήσκουσα, δραπετεύειν δὲ καταδαρθάνουσα. Διὸ θνήσκουσι μὲν ἔνιοι μετὰ πόνων, καθεύδουσι δὲ μετὰ ἡδονῆς ἅπαντες. Ὅπου μὲν γὰρ ἀποῤῥήγνυται παντάπασιν ὁ δεσμὸς, ὅπου δ' ἐνδίδωσι καὶ χαλᾶται καὶ γίγνεται μαλακώτερος, οἷον ὀμμάτων, ἀφαιμάτων, αἰσθήσεων παραλυομένων καὶ προϊεμένων τῶν περὶ τὸ σῶμα τῆς ψυχῆς ἐν πᾶσιν. Εἶτα πῶς, εἶπεν ὁ Πατροκλεὺς, οὐ δυσφοροῦμεν οὐδὲ ἀλγοῦμεν ἐγρηγορότες; Πῶς δὲ, ἔφη ὁ Τίμων, κειρομένων μὲν αἰσθάνεται κουφότητος ἡ κεφαλὴ καὶ ῥᾳστώνης, κομώντων δὲ βαρύτητος αἴσθησιν οὐ πάνυ παρεῖχεν; καὶ λυθέντες μὲν ἐκ δεσμῶν ἥδονται, δεδεμένοι δὲ οὐκ ἀλγοῦσι· καὶ φῶς ἐπεισενεχθὲν ἐξαίφνης συμποσίῳ θόρυβον καὶ κρότον ὑφ' ἡδονῆς ἐποίησε,

πρότερον δὲ τὸ ἀλαμπὲς ἐδόκει μὴ ἐνοχλεῖν μηδὲ λυπεῖν τὴν ὄψιν. Ἓν γὰρ αἴτιον ὤφειλε τούτων ἁπάντων, ὅτι τῷ παρὰ φύσιν τὸ κατὰ μικρὸν σύνηθες καὶ σύντροφον ἐποίει τὴν αἴσθησιν, ὥστε μὴ πάνυ δυσχεραίνειν πάσχουσαν, ἀπαλλαγείσης δὲ καὶ μεταβαλούσης εἰς τὴν φύσιν. Φαίνεται γὰρ εὐθὺς τῷ οἰκείῳ τὸ ἀλλότριον καὶ τῷ ἡδομένῳ τὸ λυποῦν, ὅτι παρῆν, καὶ βαρῦνον. Οὕτω δὴ καὶ τὴν ψυχὴν τῇ πρὸς τὰ θνητὰ πάθη καὶ μέρη καὶ ὄργανα κοινωνίᾳ (*) τὸ παρὰ φύσιν καὶ ἀλλότριον οὐ πάνυ δοκεῖ πιέζειν ὑπὸ μικρᾶς συνηθείας· αἰσθάνεται δὲ ῥαστώνης καὶ κουφότητος μεθ᾽ ἡδονῆς ἀφεμένη τῶν διὰ τοῦ σώματος ἐνεργειῶν· ἐκείναις γὰρ ἐνοχλεῖται καὶ περὶ ἐκείνας ἐκπονεῖται καὶ ἀπ᾽ ἐκείνων σχολῆς δεῖται καὶ ἀναπαύσεως· ἃ δὲ αὐτὴ καθ᾽ αὑτὴν ἐνεργεῖ κατὰ φύσιν τὸ σκοπεῖν ἀεί τι καὶ λογίζεσθαι καὶ μνημονεύειν καὶ θεωρεῖν, πρὸς ταῦτα ἄτρυτός ἐστι καὶ ἀκόρεστος. Καὶ γὰρ ὁ κόρος κόπος ἐν ἡδοναῖς ἔοικεν εἶναι τῷ μετὰ σώματός τι τὴν ψυχὴν πάσχειν. Ἐπεὶ πρός τε τὰς αὐτὰς ἡδονὰς οὐ κατηγοροῦσι, συμπεπλεγμένη δὲ, ὥσπερ εἴρηται, τῷ σώματι ταὐτὰ τῷ Ὀδυσσεῖ πέπονθεν. Ὡς γὰρ ἐκεῖνος τῷ ἐρινεῷ προσφὺς εἴχετο καὶ περιέπτυσσεν οὐ ποθῶν οὐδὲ ἀγαπῶν ἐκεῖνον, ἀλλὰ δεδιὼς ὑποκειμένην τὴν Χάρυβδιν· οὕτως ἔοικεν ἡ ψυχὴ ἔχεσθαι καὶ περιπεπλέχθαι δι᾽ εὔνοιαν οὐδεμίαν αὐτοῦ καὶ χάριν, ἀλλ᾽ ὀῤῥωδοῦσα τοῦ θανάτου τὴν ἀδηλότητα.

κρύψαντες γὰρ ἔχουσι θεοὶ βίον ἀνθρώποισι,

κατὰ τὸν σοφὸν Ἡσίοδον, οὐ σαρκίνοις τισὶ δεσμοῖς πρὸς τὸ σῶμα τὴν ψυχὴν κατατείναντες, ἀλλ᾽ ἕνα δεσμὸν αὐτῇ καὶ μίαν φυλακὴν μηχανησάμενοι καὶ περιβαλόντες, τὴν ἀδηλότητα καὶ ἀπιστίαν τῶν μετὰ τὴν τελευτήν.

Ἐπεὶ τήν τε πεισθεῖσαν ὅσα ἀνθρώπους περιμένει τελευτήσαντας, καθ᾽ Ἡράκλειτον, οὐδὲν ἂν κατάσχοι.

29. Πλάτωνος ἐκ τῆς Σωκρατικῆς Ἀπολογίας.

Δυοῖν γὰρ θάτερόν ἐστι τὸ τεθνάναι· ἢ γὰρ οἷον μηδὲν εἶναι μηδὲ αἴσθησιν μηδεμίαν μηδενὸς ἔχειν τὸν τεθνεῶτα, ἢ κατὰ τὰ λεγόμενα μεταβολή τις τυγχάνει οὖσα καὶ μετοίκησις τῇ ψυχῇ τοῦ τόπου ἐνθένδε εἰς ἄλλον τόπον. Καὶ εἴτε δὴ μηδεμία αἴσθησίς ἐστιν, ἀλλ᾽ οἷον ὕπνος, ἐπειδάν τις καθεύδων μηδὲ ὄναρ μηδὲν ὁρᾷ, θαυμάσιον κέρδος ἂν εἴη ὁ θάνατος. Ἐγὼ γὰρ οἶμαι, εἴ τι ἐκλεξάμενον δέοι ταύτην τὴν νύκτα, ἐν ᾗ οὕτω κατέδαρθεν ὥστε μηδὲ ὄναρ ἰδεῖν, καὶ τὰς ἄλλας νύκτας τε καὶ ἡμέρας [τὰς] τοῦ βίου τοῦ ἑαυτοῦ ἀντιπαραθέντα ταύτῃ τῇ νυκτὶ δέοι σκεψάμενον [εἰπεῖν,] πόσας ἄμεινον καὶ ἥδιον ἡμέρας καὶ νύκτας ταύτης τῆς νυκτὸς βεβίωκεν ἐν τῷ ἑαυτοῦ βίῳ, οἶμαι ἂν μὴ ὅτι ἰδιώτην τινὰ, ἀλλὰ τὸν μέγαν βασιλέα εὐαριθμήτους ἂν εὑρεῖν αὐτὸν ταύτας πρὸς τὰς ἄλλας ἡμέρας καὶ νύκτας. Εἰ οὖν τοιοῦτον ὁ θάνατός ἐστι, κέρδος ἔγωγε λέγω· καὶ γὰρ οὐδὲν πλέον ὁ πᾶς χρόνος φαίνεται οὕτω δὴ εἶναι ἢ μία νύξ· εἰ τ᾽ αὖ οἷον ἀποδημῆσαι ἐστιν ὁ θάνατος ἐνθένδε εἰς ἄλλον τόπον, καὶ ἀληθῆ ἐστι τὰ λεγόμενα, ὡς ἄρα ἐκεῖ εἰσιν ἅπαντες οἱ τεθνεῶτες, τί μεῖζον ἀγαθὸν τούτου εἴη, ὦ ἄνδρες δικασταί; εἰ γάρ τις ἀφικόμενος εἰς ᾅδου ἀπαλλαγεὶς τούτων τῶν φασκόντων δικαστῶν εἶναι, εὑρήσει τοὺς ὡς ἀληθῶς δικαστὰς, οἵπερ καὶ λέγονται ἐκεῖ δικάζειν, Μίνως τε καὶ Ῥαδάμανθυς καὶ Αἰακὸς καὶ Τριπτόλεμος καὶ ἄλλοι ὅσοι τῶν ἡμιθέων δίκαιοι ἐγένοντο ἐν τῷ ἑαυτῶν βίῳ, ἆρα φαύλη ἂν εἴη ἡ ἀποδημία, (*) ἢ

29. Pag. 40. C.

αὖ Ὀρφεῖ συγγενέσθαι καὶ Μυυσαίῳ καὶ Ἡσιόδῳ καὶ Ὁμήρῳ;

30. Τά τε γὰρ ἄλλα εὐδαιμονέστεροί εἰσιν οἱ ἐκεῖ τῶν ἐνθάδε καὶ ἤδη τὸν λοιπὸν χρόνον ἀθάνατοί εἰσιν, εἴπερ γε τὰ λεγόμενα ἀληθῆ ἐστιν.

31. Πλάτωνος ἐκ τοῦ Φαίδωνος.

Βαβαὶ, ὦ Σιμμία, ἦ που χαλεπῶς ἂν τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους πείσαιμι, ὡς οὐ συμφορὰν ἡγοῦμαι τὴν παροῦσαν τύχην, ὅτε γε μηδ᾽ ὑμᾶς δύναμαι πείθειν. Ἀλλὰ φοβεῖσθε, μὴ δυσκολώτερον [νῦν] διάκειμαι ἢ ἐν τῷ πρόσθεν βίῳ καὶ, ὡς ἔοικε, τῶν κύκνων δοκῶ φαυλότερος ὑμῖν εἶναι τὴν μαντικὴν, οἳ ἐπειδὰν αἴσθωνται, ὅτι δεῖ αὐτοὺς ἀποθανεῖν, ᾄδοντες καὶ ἐν τῷ πρόσθεν χρόνῳ, τότε δὴ πλεῖστα καὶ μάλιστα ᾄδουσι γεγηθότες, ὅτι μέλλουσι παρὰ τὸν θεὸν ἀπιέναι, οὗπέρ εἰσι θεράποντες. Οἱ δὲ ἄνθρωποι διὰ τὸ αὐτῶν δέος τοῦ θανάτου καὶ τῶν κύκνων καταψεύδονται καί φασιν, αὐτοὺς θρηνοῦντας τὸν θάνατον ὑπὸ λύπης ἐξᾴδειν καὶ οὐ λογίζονται, ὅτι οὐδὲν ὄρνεον ᾄδει, ὅταν πεινῇ ἢ ῥιγοῖ ἤ τινα ἄλλην λύπην λυπῆται οὔτε αὐτὴ [ἥ τε] ἀηδὼν καὶ [ὁ] ἔποψ, ὃν δή φασι διὰ λύπην θρηνοῦντα ᾄδειν. Ἀλλ᾽ οὔτε ταῦτά μοι φαίνεται λυπούμενα ᾄδειν οὔτε οἱ κύκνοι, ἀλλ᾽, ἅτε οἶμαι, τοῦ Ἀπόλλωνος ὄντες μαντικοί τέ εἰσι καὶ προειδότες τὰ ἐν ᾄδου ἀγαθὰ ᾄδουσι καὶ τέρπονται ἐκείνην τὴν ἡμέραν διαφερόντως ἢ ἐν τῷ ἔμπροσθεν χρόνῳ. Ἐγὼ δὲ καὶ αὐτὸς ἡγοῦμαι ὁμόδουλός τε εἶναι τῶν κύκνων καὶ ἱερὸς τοῦ αὐτοῦ θεοῦ, καὶ οὐ χεῖρον ἐκείνων τὴν μαντικὴν ἔχειν παρὰ τοῦ δεσπότου αὐτοῦ οὐδὲ δυσθυμότερον αὐτῶν τοῦ βίου ἀπαλλάττεσθαι.

31. Pag. 84. D.

32. Ἐν ταὐτῷ.

Καὶ γὰρ ἀκήκοα, ὅτι ἐν εὐφημίᾳ χρὴ τελευτᾶν· ἀλλ' ἡσυχίαν τε ἄγετε καὶ καρτερεῖτε.

33. Ἡροδότου ἱστορίας πέμπτης.

Τραυσοὶ δὲ τὰ μὲν ἄλλα πάντα κατὰ ταὐτὰ τοῖσιν ἄλλοισι Θρήξὶν ἐπιτελέουσι, κατὰ δὲ τὸν γινόμενον σφίσι καὶ ἀπογινόμενον ποιεῦσι τοιάδε· τὸν μὲν γινόμενον περιϊζόμενοι οἱ προσήκοντες ὀλοφύρονται, ὅσα μιν δεῖ ἐπεί τ' ἐγένετο ἀναπλῆσαι, κακὰ ἀνηγεόμενοι τὰ ἀνθρωπήϊα πάντα πάθεα· τὸν δ' ἀπογινόμενον παίζοντές τε καὶ ἡδόμενοι γῇ κρύπτουσιν ἐπιλέγοντες, ὅσων κακῶν ἐξαπαλλαχθείς ἐστιν ἐν πάσῃ εὐδαιμονίῃ.

34. Πλάτωνος ἐκ τοῦ Ἀξιόχου.

Ὅτι τὸ κοινὸν δὴ τοῦτο καὶ πρὸς πάντων θρυλλούμενον, παρεπιδημία τίς ἐστιν ὁ βίος καὶ δεῖ τοῦτον ἐπιδόντας, μονονουχὶ παιανίζοντας, εἰς τὸ χρεὼν ἀπιέναι.

35. *Ὅτι ὁ θάνατος οὔτε πρὸς τοὺς ζῶντάς ἐστιν οὔτε πρὸς τοὺς μετηλλαχότας. Πῶς φής, ὦ Σώκρατες; Ὅτι περὶ μὲν τοὺς ζῶντας οὐκ ἔστιν, οἱ δὲ ἀποθανόντες οὐκ εἰσίν.*

(*) ΣΥΓΚΡΙΣΙΣ ΖΩΗΣ ΚΑΙ ΘΑΝΑΤΟΥ. ΡΚΑ.

1. Σιμωνίδου.

Πολλὸς γὰρ ἡμῖν ἐστι τεθνάναι χρόνος,
ζῶμεν δ' ἀριθμῷ παῦρα κακῶς ἔτεα.

2. Εὐριπίδου Τρῳάδων.

32. Pag. 117. D. 33. V. 4. 34. P. 365. B. 35. Pag. 369. B.
2. V. 628.

Οὐ ταὐτόν, ὦ παῖ, τῷ βλέπειν τὸ κατθανεῖν·
τὸ μὲν γὰρ οὐδέν, τῷ δ' ἔνεισιν ἐλπίδες.

3. Σιμωνίδου.

Βιοτῆς μὲν γὰρ
χρόνος ἐστὶ βραχύς, κρυφθεὶς δ' ὑπὸ γῆς
κεῖται θνητὸς τὸν ἅπαντα χρόνον.

4. Ἀντιφάνους ἐκ Διπλασίων.

Οὐθεὶς πώποτε,
ὦ δέσποτ', ἀπέθαν', ἀποθανεῖν πρόθυμος ὤν·
τοὺς γλιχομένους δὲ ζῆν κατασπᾷ τοῦ σκέλους
ἄκοντας ὁ Χάρων, ἐπὶ τὸ πορθμεῖόν τ' ἄγει
σιτιζομένους καὶ πάντ' ἔχοντας ἀφθόνως.
ὁ δὲ λιμός ἐστιν ἀθανασίας φάρμακον.

5. Μενάνδρου Φιλαδέλφοις.

Ὡς ἡδὺ τὸ ζῆν, εἰ μεθ' ὧν κρίνει τις ἄν.
τοῦτ' ἐστὶ τὸ ζῆν, οὐχ ἑαυτῷ ζῆν μόνον.

6. Ἡδύ τ' ἀποθνήσκειν, ὅτῳ ζῆν μὴ παρέσθ' ὡς βούλεται.

7. Μενάνδρου Ὑποβολιμαίου.

Τοῦτον εὐτυχέστατον λέγω,
ὅστις θεωρήσας ἀλύπως, Παρμένων.
τὰ σεμνὰ ταῦτ' ἀπῆλθεν, ὅθεν ἦλθεν, ταχύ·
τὸν ἥλιον τὸν κοινόν, ἄστρ', ὕδωρ, νέφη,
πῦρ· ταῦτα, κἂν ἑκατὸν ἔτη βιῷς ἔτι,
ὄψει παρόντα, κἂν ἐνιαυτοὺς σφόδρ' ὀλίγους.
σεμνότερα τούτων, ἕτερα δ' οὐκ ὄψει ποτέ.
πανήγυριν νόμισόν τιν' εἶναι τὸν χρόνον,
ὅν φημι, τοῦτον ἢ 'πιδημίαν, ἐν ᾧ
ὄχλος, ἀγορά, κλέπται, κυβεῖαι, διατριβαί.

5. Cleric p. 190. 7. Cleric. p. 184.

ἂν πρῶτος ἀπίῃς καταλύσεις, βελτίονα
ἐφόδι᾽ ἔχων ἀπῆλθες, ἐχθρὸς οὐδενί·
ὁ προσδιατρίβων δὲ κοπιάσας ἀπώλεσε·
κακῶς τε γηρῶν, ἐνδεής του γίγνεται·
ῥεμβόμενος ἐχθροὺς ηὗρ᾽, ἐπεβουλεύθη ποθέν·
οὐκ εὐθανάτως ἀπῆλθεν ἐλθὼν εἰς χρόνον.

8. Φιλήμονος.

Θανεῖν ἄριστόν ἐστιν ἢ ζῆν ἀθλίως.

9. Σοφοκλέους Πηλέως.

Τὸ μὴ γὰρ εἶναι κρεῖσσον ἢ τὸ ζῆν κακῶς.

10. Μενάνδρου.

Ὅταν ᾖ γέρων τις ἐνδεής τε τὸν βίον,
οὐδὲν τὸ θνήσκειν δεινόν, ἀλλ᾽ ἐν τῷ καλῷ
ἑκάτερον αὐτῶν τὴν διάγνωσιν φέρει.

11. Ἐπίκληρος.

Ὥσπερ τῶν χορῶν
οὐ πάντες ᾄδουσ᾽, ἀλλ᾽ ἄφωνοι δύο τινὲς
ἢ τρεῖς παρεστήκασι πάντων ἔσχατοι
εἰς τὸν ἀριθμὸν καὶ τοῦθ᾽ ὁμοίως πως ἔχει·
χώραν κατέχουσι, ζῶσι δ᾽ οἷς ἐστιν βίος.

12. Εὐριπίδου.

Καίτοι ποτ᾽ εἴ τιν᾽ εἰσίδοιμ᾽ ἀνὰ πτόλιν
τυφλὸν προηγητῆρος ἐξηρτημένον,
εὐδαιμονῶν ταῖς συμφοραῖς ἐλοιδόρουν,
ὡς δειλὸς εἴη θάνατον ἐκποδὼν ἔχων.
καὶ νῦν λόγοισι τοῖς ἐμοῖς ἐναντίως
πέπτωχ᾽ ὁ τλήμων. ὦ φιλόζωοι βροτοί,
οἳ τὴν ἐπιστείχουσαν ἡμέραν ἰδεῖν

8. Cleric. p. 360. 9. Fr. 436. 10. Cleric. p. 254.
12. Phoen. Fr. 9.

ποθοῦσ᾽ ἔχοντες μυρίων ἄχθος κακῶν.
οὕτως ἔρως βροτοῖσιν ἔγκειται βίου.
τὸ ζῆν γὰρ ἴσμεν, τοῦ θανεῖν δ᾽ ἀπειρίᾳ
πᾶς τις φοβεῖται, φῶς λιπεῖν τόδ᾽ ἡλίου.

13. Ἀπολλοδώρου Ἀδελφῶν.

Ἀπραγμόνως ζῆν ἡδύ· μακάριος βίος
καὶ σεμνός, ἂν ᾖ μεθ᾽ ἑτέρων ἀπραγμόνων·
(*) ἐν θηρίοις δὲ καὶ πιθήκοις ὄντα δεῖ
εἶναι πίθηκον, ὦ ταλαιπώρου βίου.

14. Ἀπολλοδώρου ἐκ Κιθαρῳδοῦ.

Οὐ πανταχοῦ Φρύξ εἰμι· τοῦ ζῆν ἢν ὁρῶ
κρεῖσσον τὸ μὴ ζῆν χρήσομαι τῷ κρείττονι.

15. Εὐριπίδου Ἐρεχθέως.

Ἐγὼ δὲ τοὺς καλῶς τεθνηκότας
ζῆν φημι μᾶλλον, τοῦ βλέπειν τοὺς μὴ καλῶς.

16. Αἰσχύλου Ἰξίονος.

Βίου πονηροῦ θάνατος εὐκλεέστερος.

17. Αἰσχύλου.

Ζωῆς πονηρᾶς θάνατος εὐπορώτερος.
τὸ μὴ γενέσθαι δ᾽ ἐστὶν ἢ πεφυκέναι
κρεῖσσον κακῶς πάσχοντα.

18. Ἀριστοφάνους Ταγηνισταῖς.

Καὶ μὴν πόθεν Πλούτων γ᾽ ἂν ὠνομάζετο,
εἰ μὴ τὰ βέλτιστ᾽ ἔλαχεν; ἓν δέ σοι φράσω,
ὅσῳ τὰ κάτω κρείττω ᾽στὶν, ὧν ὁ Ζεὺς ἔχει.
ὅταν γὰρ ἱστᾷς, τοῦ ταλάντου τὸ ῥέπον
κάτω βαδίζει, τὸ δὲ κενὸν πρὸς τὸν Δία.
οὐ γὰρ ἄν ποτε οὕτως ἐστεφανωμένοι
προὔκείμεθ᾽ οὐδ᾽ ἂν κατακεκριμένοι,

15. Fr. 11. 16. Fr. 82. 18. Fr. 445. a.

εἰ μὴ καταβάντας εὐθέως πίνειν ἔδει.
διὰ ταῦτα γάρ τοι καὶ καλοῦνται μακάριοι.
πᾶς γὰρ λέγει τις, ὁ μακαρίτης οἴχεται·
κατέδαρθεν εὐδαίμων, ὅτ' οὐκ ἀνιάσεται.
καὶ θύομέν γ' αὐτοῖσι τοῖς ἐναγίσμασιν,
ὥσπερ θεοῖσι καὶ χοάς γε χέομεν,
αἰτούμεθ' αὐτοὺς δεῦρ' ἀνιέναι τἀγαθά.

19. Μενάνδρου Ἐπίκληρος.

Τί δ' ἂν ἔχοι νεκρὸς
ἀγαθὸν, ὅπου γ' οἱ ζῶντες ἔχομεν οὐδὲ ἕν;

20. Εὐριπίδου Ἑκάβης.

Θανὼν δ' ἂν εἴη μᾶλλον εὐτυχέστερος,
ἢ ζῶν· τὸ γὰρ ζῆν μὴ καλῶς μέγας πόνος.

21. Σοφοκλέους.

Ὅστις γὰρ ἐν κακοῖσιν ἱμείρει βίου,
ἢ δειλός ἐστιν ἢ δυσάλγητος φρένας.

22. Σοφοκλέους Αἴαντι.

Αἰσχρὸν γὰρ ἄνδρα τοῦ μακροῦ χρῄζειν βίου,
κακοῖσιν ὅστις μηδὲν ἐξαλλάσσεται.
τί γὰρ παρ' ἦμαρ ἡμέρα τέρπειν ἔχει,
προσθεῖσα κἀναθεῖσα τοῦ γε κατθανεῖν;
οὐκ ἂν πριαίμην οὐδενὸς λόγου βροτὸν,
ὅστις κεναῖσιν ἐλπίσιν θερμαίνεται·
ἀλλ' ἢ καλῶς ζῆν ἢ καλῶς τεθνηκέναι
τὸν εὐγενῆ χρή. πάντ' ἀκήκοας λόγον.

23. Αἰσχύλος ἐν Ὅπλων Κρίσει.

Τί γὰρ καλὸν ζῆν βίον, ὃς λύπας φέρει;

19. Cleric. p. 254. 20. V. 377. 21. Fr. inc. 689. 22. V. 473
23. Fr. 163.

24. *Εὐριπίδου Πειρίθου.*

Οὐκ οὖν τὸ μὴ ζῆν κρεῖσσόν ἐστ' ἢ ζῆν κακῶς;

25. *Εὐριπίδου.*

Τοὺς ζῶντας εὖ δρᾶν· κατθανὼν δὲ πᾶς ἀνὴρ
γῆ καὶ σκιά· τὸ μηδὲν εἰς οὐδὲν ῥέπει.

26. *Διογένους.*

Διογένης εἰπόντος τινὸς, χαλεπόν ἐστι τὸ ζῆν· Οὐκ, εἶπεν, ἀλλὰ τὸ κακῶς ζῆν.

27. *Ἐπικτήτου.*

Ψυχὴν σώματος ἀναγκαιότερον ἰᾶσθαι· τοῦ γὰρ ζῆν κακῶς τὸ τεθνάναι κρεῖσσον.

28. *Πύῤῥωνος.*

Πύῤῥων ἔλεγε μηδὲν διαφέρειν ζῆν ἢ τεθνάναι. Και τις ἔφη πρὸς αὐτόν· Τί οὖν σὺ οὐκ ἀποθνήσκεις; ὁ δὲ, Ὅτι, εἶπεν, οὐδὲν διαφέρει.

29. *Ἐπικτήτου.*

Θαυμαστὴ ἡ φύσις καὶ, ὥς φησιν ὁ Ξενοφῶν, φιλόζωος. Τὸ γοῦν σῶμα, τὸ πάντων ἀηδέστατον καὶ ῥυπαρώτατον, στέργομεν καὶ θεραπεύομεν· εἰ γὰρ ἔδει πέντε μόναις ἡμέραις θεραπεῦσαι τὸ τοῦ γείτονος σῶμα, (*) οὐκ ἂν ὑπεμείναμεν· ὅρα γὰρ οἷόν ἐστιν, ἕωθεν ἀναστάντα τρίβειν τοὺς ὀδόντας τοὺς ἀλλοτρίους καί τι τῶν ἀναγκαίων ποιήσαντα ἀπονίζειν ἐκεῖνα τὰ μέρη. Τῷ ὄντι θαυμαστόν ἐστι φιλεῖν πρᾶγμα, ᾧ τοσαῦτα λειτουργοῦμεν καθ' ἑκάστην ἡμέραν. Νάττω τουτονὶ τὸν θύλακον· εἶτα κενῶ. Τί τούτου βαρύτερον; Ἀλλὰ θεῷ δεῖ με ὑπηρετεῖν. Διὰ τοῦτο μένω καὶ ἀνέχομαι λούων τὸ δύστηνον τοῦτο σωμάτιον, χορτάζων, σκέπων·

24. Fr. 8. 25. Meleagr. fr. 20. 27. Fr. 92. 28. Epicteto tribuit Schweighaeuser. Fr. 93. *Gaisf.* 29. Fr. 94.

ὅτε δὲ νεώτερος ἦν καὶ ἄλλο τι προσέταττέ μοι, καὶ ὅμως ἠνειχόμην αὐτοῦ. Διὰ τί οὖν οὐκ ἀνέχεσθε, ὅταν ἡ δοῦσα ἡμῖν φύσις τὸ σῶμα ἀφαιρῆται; Φιλῶ φησιν αὐτό. Οὐκ οὖν ὃ νῦν δὴ ἔλεγον, καὶ αὐτὸ τὸ φιλεῖν ἡ φύσις σοι δέδωκεν; Ἡ δ᾽ αὐτὴ λέγει, Ἄφες αὐτὸ ἤδη καὶ μηκέτι πρᾶγμα ἔχε.

30. Τοῦ αὐτοῦ.

Ἐὰν νέος τελευτᾷ τὸν βίον, ἐγκαλεῖ τοῖς θεοῖς, ὅτι δέον αὐτὸν ἤδη ἀναπεπαῦσθαι πρᾶγμα ἔχει, καὶ οὐδὲν ἧττον, ὅταν προσίῃ ὁ θάνατος, ζῆν βούλεται καὶ πέμπει παρὰ τὸν ἰατρὸν καὶ δεῖται αὐτοῦ μηδὲν ἀπολιπεῖν προθυμίας καὶ ἐπιμελείας. Θαυμαστοὶ, ἔφη, ἄνθρωποι, μήτε ζῆν θέλοντες μήτε ἀποθνήσκειν.

31. Πλάτωνος.

Τοῦ πλείονος βίου, φαυλοτέρου δὲ, τὸν ἐλάσσω ἀμείνονα ὄντα παντὶ πάντως προαιρετέον.

32. Τοῦ αὐτοῦ.

Οὐκ ἄμεινον ζῆν τῷ μοχθηρῷ ἀνθρώπῳ, κακῶς ἄρ᾽ ἀναγκάζῃ ζῆν.

33. Ἀλλὰ γὰρ ἤδη ὥρα ἀπιέναι ἐμοὶ μὲν ἀποθανουμένῳ, ὑμῖν δὲ βιωσομένοις· ὁπότεροι δὲ ἡμῶν ἔρχονται ἐπὶ ἄμεινον πρᾶγμα, ἄδηλον παντὶ πλὴν ἢ τῷ θεῷ.

34. Ἀπολλώνιος Κορνηλιανῷ.

Βραχὺς ὁ βίος ἀνθρώπῳ εὖ πράττοντι, δυστυχοῦντι δὲ μακρός.

35. Ἰούνκου ἐκ τοῦ Περὶ Γήρως.

Ὅς δ᾽ εἰδοίη ἀληθὴς εἶναι καὶ αὖ ἐπίσης ὠφελήσειν τε καὶ διδάξειν τὰ ὄντα νεανίσκους τε καὶ γέροντας καὶ τὴν ἄλλην ἡλικίαν, ὧδέ μοι εἰρήσεται. Πάντα μὲν ὅσα

30. Fr. 95. 33. Apol. Socr. extr.

γίγνεται καθ' ἥντινοῦν αἰτίαν, ἀνάγκη λυθῆναι· τὸ γὰρ ἀΐδιον καὶ ἄφθαρτον μόνῳ θείῳ προσήκει, τὸ δὲ ὑπὸ τεχνίτου συστὰν ἔκ τινος ὕλης προσδέχεται φθοράν. Ὁπότε καὶ φυτοῖς ἅπασι καὶ λίθοις καὶ σιδήρῳ μεταβολὴν ἴσμεν ξυμβαίνουσαν ὁμοίαν θανάτῳ, δένδροις μὲν καὶ τοῖς ἐξ αὐτῶν ξύλοις σηπεδόνα, λίθοις δὲ διάλυσιν, σιδήρῳ δὲ ἰόν. Φασὶ δὲ καὶ τὸν κόσμον αὐτὸν, διότι ἐγένετο, κατὰ γνώμην μέντοι τοῦ ποιήσαντος θεοῦ λελύσθαι ποτὲ ἐκ μέρους καὶ αὖθις λυθήσεσθαι εἴς τε πῦρ καὶ ὕδωρ. Ἀνθρώπῳ δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις ζώοις ἡμέροις τε καὶ ἀγρίοις ἐξιέναι τοῦ βίου πᾶσα ἀνάγκη. Καὶ σοὶ μὲν ἴσως, μᾶλλον δὲ ἄλλῳ τινὶ τῶν ἀμυήτων φιλοσοφίας δόξει τὸ πρᾶγμα χαλεπὸν εἶναι διὰ τὰ προειρημένα· εὖ δὲ ἴσθι ἐξεταζόμενον, αἱρετώτερον φανεῖται τῆς περισπουδάστου ζωῆς. Ἐνταῦθα μὲν γὰρ ἐνοχλεῖ τοῖς ἀνθρώποις ὁ βραχὺς πόνος οὐδὲ λύπη καὶ ταλαιπωρία ξύντομος, ἀλλ' οὐδὲ τῶν προσηκόντων εἰς σώματος ἐπιμέλειαν εὔροια πάρεστιν οὐδὲ ὑγίεια συνεχὴς, οὐδὲ μὴν αἱ θαυμαζόμεναι παρά τισιν ἡδοναὶ καθ' ἑαυτὰς (*) εἰλικρινεῖς τε καὶ ῥᾴδιαι γίγνονται τοῦ μὲν ἀνιῶντος προκαταρχομένου καὶ ὥσπερ ἀπογεννῶντος αὐτὰς, τοῦ δὲ οἰκείου βραχεῖαν καὶ ὀλιγοχρόνιον ἔχοντος τὴν τέρψιν· πόλεμοι δὲ καὶ μάχαι καὶ πράξεις ἐπίπονοι, μακρὸν ἂν εἴη λέγειν, ὁποῖά ἐστιν, εἴ τις ἐθέλοι μαρτύρια ποιήσασθαι τὰ ἔργα ἐπὶ τοῖς λόγοις, οὐδὲ γὰρ ἐπὶ θανάτοις οἰκείων καὶ φίλων ὁποῖα δρῶσι πατέρες ἢ μητέρες, καιρὸς ἐπιτήδειος ὁ παρὼν ἐξηγήσασθαι· ἀλλ' οὐδὲ τὰς ἐπὶ τὸ πλουτεῖν μεταβολὰς οὐδὲ κινδύνους ὑπομένουσιν ἑκάστων διὰ γῆς καὶ θαλάττης. Ἐπὶ πᾶσι γὰρ ὁ δαίμων τέτακται, μεταποιεῖν τἀγαθὰ καὶ διώκειν ἀντεισά-

γων αὐτοῖς τὰς συμφοράς. Ὁ δὲ θάνατος ἄδηλον μὲν εἰ φύσιν ἔχει τῆς ἀληθοῦς ζωῆς, τοῦ ζῆν ὑπό τινων ἀποτεθνηκέναι λεγομένου· ὅσα μέντοι ἀγαθὰ παρέχει δεξάμενος ἡμᾶς ἀδεῶς τε καὶ πιστῶς, ἀκούετε. Τὰ μὲν γὰρ ἐνοχλοῦντα ταῖς ψυχαῖς σώματα μυρίων ὄντα κακῶν αἴτια ἐπιστὰς διέλυσεν, ἀποδιδοὺς αὐτὰ τοῖς στοιχείοις καὶ προστιθεὶς ἅπερ ἐξ αὐτῶν ὥσπερ ἐδανείσατο· τὰς δὲ ψυχὰς ἄγει ἐπὶ τὸν ἀειδῆ τόπον, ἔνθα δικασταί τε καὶ ἀψευδεῖς θεοὶ τῶν τε δικαίων καὶ τῶν ἀδίκων κάθηνται κρίνοντες, κατὰ μίαν ταττομένας εἰς τὸν προεληλυθότα δῆμον, αἵ τε ἀπαλλαττόμεναι τῶν δικαιωτηρίων τυχοῦσαι νίκης ἐπὶ πεδία Ἠλύσια καὶ τὰς ἐκεῖσε εὐπαθείας ἐκπέμπονται, καὶ εἰσὶ φίλαι τε καὶ κοινωνοὶ δαιμόνων τε καὶ ἡρώων, οὓς τέως ἀκοῇ παραλαμβάνουσαι ἐθαύμαζον, στρατηγῶν τε καὶ βασιλέων οὐκ ἀπολείπονται· τὰς δὲ χαλεπὰς καὶ ἀδίκους μεταβολὴ καταλαμβάνει καὶ οὐκέτι ἀφικνοῦνται ἐς τὸ φῶς.

36. *Πλάτωνος ἐκ τοῦ Γοργίου.*

Ἀλλὰ μὲν δὴ καὶ ὥς γε σὺ λέγεις, δεινὸς ὁ βίος. Οὐ γάρ τοι θαυμάζοιμ' ἄν, εἰ Εὐριπίδης ἀληθῆ ἐν τοῖσδε λέγει, λέγων·

τίς δ' οἶδεν, εἰ τὸ ζῆν μέν ἐστι κατθανεῖν,
τὸ κατθανεῖν δὲ ζῆν;

καὶ ἡμεῖς δὲ τῷ ὄντι ἴσως τέθναμεν· ἤδη γάρ του ἔγωγε καὶ ἤκουσα τῶν σοφῶν, ὡς νῦν ἡμεῖς τέθναμεν, καὶ τὸ μὲν σῶμά ἐστιν ἡμῖν σῆμα, τῆς δὲ ψυχῆς τοῦτο, ἐν ᾧ αἱ ἐπιθυμίαι εἰσὶ, τυγχάνει ὂν οἷον ἀναπείθεσθαι καὶ μεταπίπτειν ἄνω κάτω, καὶ τοῦτο ἄρα τις μυθολογῶν κομψὸς ἀνὴρ, ἴσως Σικελικός τις ἢ Ἰταλικὸς, παράγων

36. Pag. 492. E.

τῷ ὀνόματι, διὰ τὸ πιθανόν τε καὶ πιστικὸν ὠνόμασε πίθον, τοὺς δὲ ἀνοήτους ἀμυήτους· τῶν δὲ ἀνοήτων τοῦτο τῆς ψυχῆς, οὗ αἱ ἐπιθυμίαι εἰσὶ, τὸ ἀκόλαστον αὐτοῦ καὶ οὐ στεγανὸν, ὡς τετρημένος εἴη πίθος, διὰ τὴν ἀπληστίαν ἀπεικάσας. Τοὐναντίον δὴ οὗτός σοι, ὦ Καλλίκλεις, ἐνδείκνυται, ὡς τῶν ἐν ᾅδου τὸ ἀειδὲς δὴ λέγων, οὗτοι ἀθλιώτατοι εἶεν οἱ ἀμύητοι καὶ φοροῖεν εἰς τὸν τετρημένον πίθον ὕδωρ ἑτέρῳ τοιούτῳ τετρημένῳ κοσκίνῳ· τὸ δὲ κόσκινον ἄρα λέγει, ὡς ἔφη ὁ πρὸς ἐμὲ λέγων, τὴν ψυχὴν εἶναι· τὴν δὲ ψυχὴν κοσκίνῳ ἀπείκασε τὴν τῶν ἀνοήτων ὡς τετρημένην, ἅτε οὐ δυναμένην στέγειν δι᾽ ἀπιστίαν τε καὶ λήθην.

37. Ξενοφῶντος ἐκ τῆς πρὸς Σώτειραν Ἐπιστολῆς.

(*) Ἐμοὶ δὲ δοκεῖ, ὦ Σώτειρα, οὔτε ὁ θάνατος αἰσχρὸν οὔτε τι καλὸν εἶναι. Ὅρος δὲ ζωῆς οὐχ εἷς πάντων, ἀνισάριθμον ἐτῶν φέρων τὸ μὴ ὅμοιον τῆς γενέσεως τῇ ἰσχύϊ ἢ ἀῤῥωστίᾳ. Τὴν δὲ πρόφασιν πότε μὲν αἰσχρὰν οὖσαν ἐφέλκεσθαι θάνατον, ὅπου δὲ καλὴν καὶ πρεπώδη.

38. Πλάτωνος ἐκ τοῦ Ἀξιόχου.

Ὅτι τῆς συγκρίσεως ἅπαξ διαλυθείσης καὶ τῆς ψυχῆς εἰς τὸν οἰκεῖον ἱδρυθείσης τόπον τὸ ὑπολειφθὲν σῶμα γεῶδες ὂν καὶ ἄλογον οὐκ ἔστιν ὁ ἄνθρωπος. Ἡμεῖς γάρ ἐσμεν ψυχὴ, ζῶον ἀθάνατον, ἐν θνητῷ καθειργμένον φρουρίῳ· τὸ δὲ σκῆνος τουτὶ πρὸς κακοῦ περιήρμοσεν ἡ φύσις, ᾧ τὰ μὲν ἥδοντα ἀμυχιαῖα καὶ πτηνὰ καὶ πλείοσιν ὀδύναις ἀνακεκραμένα, τὰ δὲ ἀλγεινὰ ἀκραιφνῆ καὶ πολυχρόνια καὶ τῶν ἡδόντων ἄμοιρα· νόσους δὲ καὶ φλεγμονὰς τῶν αἰσθητηρίων, ἔτι δὲ τὰς ἐντὸς κακότητας,

38. P. 365.

οἷς ἀναγκαστῶς ἅτε παρεσπαρμένη τοῖς πόροις ἡ ψυχὴ συναλγοῦσα τὸν οὐράνιον ποθεῖ καὶ σύμφυλον αἰθέρα καὶ διψᾷ τῆς ἐκεῖ διαίτης καὶ χορείας ὀριγνωμένη, ὥστε ἡ τοῦ ζῆν ἀπαλλαγὴ κακοῦ τινός ἐστιν εἰς ἀγαθὸν μεταβολή.

39. Σωκράτους.

Ἐν τῷ βίῳ καθάπερ ἐν θεάτρῳ ἄχρι τούτου δεῖ παραμένειν, ἄχρις οὗ τὴν τῶν ἔργων θέαν ἐπιτερπῆ εἶναι συμβαίνει.

40. Ἡροδότου.

Ὦ βασιλεῦ, ὡς πολὺ ἀλλήλων κεχωρισμένα ἐργάσαο νῦν τε καὶ ὀλίγῳ πρότερον· μακαρίσας γὰρ σεωυτὸν δακρύεις. Ὁ δὲ εἶπεν· Ἐπῆλθε γάρ με λογισάμενον κατοικτεῖραι, ὡς βραχὺς εἴη ὁ πᾶς ἀνθρώπινος βίος, εἰ τούτων γε ἐόντων τοσούσων οὐδεὶς ἐς ἑκατοστὸν ἔτος περιέσται. Ὁ δὲ ἀμείβετο λέγων· Ἕτερα τούτου παρὰ τὴν ζωὴν πεπόνθαμεν οἰκτρότερα· ἐν γὰρ οὕτω βραχεῖ βίῳ οὐδεὶς οὕτως ἄνθρωπος ἐὼν εὐδαίμων πέφυκεν οὔτε τούτων οὔτε τῶν ἄλλων, τῷ οὐ παραστήσεται πολλάκις καὶ οὐχὶ ἅπαξ τεθνάναι μᾶλλον βούλεσθαι ἢ ζῆν· αἵ τε γὰρ συμφοραὶ προσπίπτουσαι καὶ αἱ νοῦσοι συνταράσσουσαι καὶ βραχὺν ἐόντα μακρὸν δοκεῖν εἶναι ποιεῦσι τὸν βίον. Οὕτω ὁ μὲν θάνατος μοχθηρῆς ἐούσης τῆς ζωῆς καταφυγὴ αἱρετωτάτη τῷ ἀνθρώπῳ γέγονεν, ὁ δὲ θεὸς γλυκὺν γεύσας τὸν αἰῶνα φθονερὸς ἐν αὐτῷ εὑρίσκεται ἐών.

ΠΕΡΙ ΠΕΝΘΟΥΣ. ΡΚΒ.

1. Βακχυλίδου Ὕμνων.

Αἰαῖ τέκος ἁμέτερον,

40. VII. 46.

μεῖζον ἢ πενθεῖν ἐφάνη κακόν,
ἀφθέγκτοισιν ἴσον.

2. Αἰσχύλου Ἡρακλειδῶν.

Οὐ γάρ τι μεῖζον ἄλλο τοῦδε πείσομαι.

3. Σόλωνος.

Μηδέ μοι ἄκλαυστος θάνατος μόλοι, ἀλλὰ φίλοισι
καλλείποιμι θανὼν ἄλγεα καὶ στοναχάς.

4. Εὐριπίδου Τρῳάδων.

Ὡς ἡδὺ δάκρυα τοῖς κακῶς πεπονθόσι
θρήνων τ᾽ ὀδυρμοὶ μοῦσά θ᾽, ἣ λύπας ἔχει.

5. Ὁμήρου Ὀδυσσείας.

Τοῦτό νυ καὶ γέρας οἶον ὀϊζυροῖσι βροτοῖσι
(*) κείρασθαί τε κόμην, βαλέειν τ᾽ ἀπὸ δάκρυ παρειῶν.

6. Τοῦ αὐτοῦ Ἰλιάδος.

Πάτροκλον κλαίωμεν· ὃ γὰρ γέρας ἐστὶ θανόντων.

7. Εὐριπίδου Ἀρχελάου.

Ἔστι καὶ παρὰ δάκρυσι κείμενον ἡδὺ βροτοῖς,
ὅταν ἄνδρα φίλον στενάχῃ τις ἐν οἴκῳ.

8. Εὐριπίδου Οἰνόμαος.

Ἀλλ᾽ ἔστι γὰρ δὴ κἀν κακοῖσιν ἡδονὴ
θνητοῖς, ὀδυρμοί, δακρύων τ᾽ ἐπιῤῥοαί·
ἀλγηδόνας δὲ ταῦτα κουφίζει φρενῶν,
καὶ καρδίας ἔλυσε τοὺς ἄγαν πόνους.

9. Εὐριπίδου Φρίξῳ.

Καὶ γὰρ πέφυκε τοῦτ᾽ ἐν ἀνθρώπου φύσει·
ἢν καὶ δίκῃ θνήσκῃ τις, οὐχ ἧσσον ποθεῖ
πᾶς τις δακρύειν τοὺς προσήκοντας φίλους.

10. Σοφοκλέους Τεύκρου.

2. Fr. 67. 4. V. 604. 5. Odyss. IV. 197. 6. Il. XXIII. 9. 7. Fr. 27. 8. Fr. 5. 9. Fr. 10. 10. Fr. 508.

Ὡς ἄρ', ὦ τέκνον, κενὴν
ἐτερπόμην σου τέρψιν εὐλογουμένου,
ὡς ζῶντος· ἡ δ' ἄρ' ἐν σκότῳ λαθοῦσά με
ἔσαιν' Ἐριννὺς ἡδοναῖς ἐψευσμένον.

11. Σοφοκλέους.

Θανόντι κείνῳ συνθανεῖν ἔρως μ' ἔχει.
ἥξεις· ἐπείγου μηδὲν εἰς τὸ μόρσιμον.

12. Φιλήμονος.

Τί δὴ ποιεῖς πλέον; οὐδέν· ἡ λύπη δ' ἔχει,
ὥσπερ τὸ δένδρον τοῦτο καρπὸν, τὸ δάκρυον.

13. Δημοσθένους ἐξ Ἐπιστολῶν.

Ἀλλ' ἔχει τινὰ τοῖς ἀδικουμένοις ῥαστώνην τὸ λέγειν, ἃ πάσχουσιν, ὥσπερ τοῖς ἀλγοῦσι τὸ στένειν.

14. Σόλωνος.

Σόλων ἀποβαλὼν υἱὸν ἔκλαιεν· εἰπόντος δέ τινος πρὸς αὐτὸν, ὡς οὐδὲν προὔργου ποιεῖ κλαίων· Δι' αὐτὸ γάρ τοι τοῦτο, ἔφη, κλαίω.

15. Ὀβρίμου ὑπὲρ Πρωτογόνου.

Ἔστι δὲ ἀνθρώποις καὶ θρήνων χάρις καὶ ταύτην ἔδωκεν ἡμῖν παραμυθίαν ἡ φύσις ἐν ταῖς τύχαις.

16. Πλάτωνος Νόμων ιβ'.

Δακρύειν μὲν τὸν τετελευτηκότα ἐπιτάττειν ἢ μὴ, ἄμορφον· θρηνεῖν δὲ καὶ ἔξω τῆς οἰκίας φωνὴν ἐξαγγέλλειν, ἀπαγορεύειν, καὶ τὸν νεκρὸν εἰς τὸ φανερὸν προάγειν τῶν ὁδῶν, κωλύειν, καὶ ἐν ταῖς ὁδοῖς πορευόμενον φθέγγεσθαι καὶ πρὸ ἡμέρας ἔξω τῆς πόλεως εἶναι.

11. Fr. inc. 690. 12. Cleric. p. 328. 13. Pag. 1485. 16. Pag. 959.

ΠΕΡΙ ΤΑΦΗΣ. ΡΚΓ.

1. *Εὐριπίδου Πολυΐδῳ.*

Ἀνθρώπων δὲ μαίνονται φρένες,
δαπάνας ὅταν θανοῦσι πέμπωσιν κενάς.

2. *Μενάνδρου Περινθίας.*

Οὐ πώποτ' ἐζήλωσα πολυτελῆ νεκρόν.
εἰς τὸν ἴσον ὄγκον τῷ σφόδρ' ἔρχετ' εὐτελεῖ.

3. *Μοσχίωνος.*

Ἐάσατ' ἤδη γῇ καλυφθῆναι νεκρούς·
ὅθεν δ' ἕκαστον εἰς τὸ σῶμ' ἀφίκετο,
ἐνταῦθ' ἀπελθεῖν, πνεῦμα μὲν πρὸς αἰθέρα,
τὸ σῶμα δ' εἰς γῆν. Οὔ τι γὰρ κεκτήμεθα
ἡμέτερον αὐτὸ, πλὴν ἐνοικῆσαι βίον·
κἄπειτα τὴν θρέψασαν αὐτὸ δεῖ λαβεῖν.

4. *Εὐριπίδην Ἀνδρομέδας.*

Τὸ ζῆν ἀφέντες τὸ κατὰ γῆν τιμῶσί σου.
Κενόν γ'· ὅταν γὰρ ζῇ τις, εὐτυχεῖ, Κρέων.

5. *Λάωνος ἐκ Διαθηκῶν.*

Τῶν γὰρ μετ' ἐμαυτὸν εἰκόνος καὶ μνημάτων
ἀεὶ καταφρονῶν, ζῶν ἔχειν τί βούλομαι.

6. *Ὁμήρου Ὀδυσσείας.*

Σῆμά τε οἱ χεῦσαι καὶ ἐπὶ κτέρεα κτερεΐξαι.

7. *Τοῦ αὐτοῦ Ἰλιάδος.*

(*) *Ὄφρα ἑ ταρχύσωσι κασίγνητοί τε ἔται τε*
τύμβῳ τε στήλῃ τε· τὸ γὰρ γέρας ἐστὶ θανόντων.

8. *Τοῦ αὐτοῦ.*

Ἀλλὰ χρὴ τὸν μὲν καταθάπτειν, ὅς κε θάνῃσι,
νηλέα θυμὸν ἔχοντας, ἐπ' ἤματι δακρύσαντας.

1. Fr. 5. 2. Cleric. p. 146. 4. Fr. 26. 6. I. 291. 7. XVI. 674. 8. Il. XIX. 228.

9. Θουκυδίδου.

Ἀνδρῶν γὰρ ἐπιφανῶν πᾶσα γῆ τάφος.

10. Ἐκ τῆς Αἰλιανοῦ Συμμίκτου Ἱστορίας.

Ὁ Σωκράτης, ἐπεὶ τὸ κώνειον ἔμελλε πίεσθαι, τῶν ἀμφὶ τὸν Κρίτωνα ἐρομένων αὐτὸν, τίνα τρόπον ταφῆναι θέλει· Ὅπως ἂν ὑμῖν, ἀπεκρίνατο, ᾖ ῥᾷστον.

11. Διογένους.

Ἔλεγεν ὁ Διογένης, ὅτι ἂν μὲν κύνες αὐτὸν σπαράξωσιν, Ὑρκανία ἔσται ἡ ταφή· ἂν δὲ γῦπες, ἀπτέον· ἂν δὲ μηδεὶς προσέλθῃ, ὁ χρόνος καλλίω τὴν ταφὴν διὰ τῶν πολυτελεστάτων, ἡλίου καὶ ὄμβρου.

12. Ἐκ τῆς Νικολάου ἐθῶν συναγωγῆς.

Κίοι τοὺς ἀποθανόντας κατακαύσαντες καὶ ὀστολογήσαντες ἐν ὅλμῳ τὰ ὀστᾶ καταπτίσσουσιν, εἶτα ἐνθέντες εἰς πλοῖον καὶ κόσκινον λαβόντες ἀναπλέουσιν εἰς πέλαγος καὶ πρὸς τὸν ἄνεμον ἐξοδιάζουσιν, ἄχρις ἂν πάντα ἐκφυσηθῇ καὶ ἀφανῆ γένηται.

Ταῦροι, Σκυθικὸν ἔθνος, τοῖς βασιλεῦσι τοὺς εὐνουστάτους τῶν φίλων συγκαταθάπτουσιν. Ὁ δὲ βασιλεὺς ἀποθανόντος φίλου ἢ μέρος ἢ τὸ ὅλον ἀποτέμνει ὠτίον πρὸς τὴν ἀξίαν τοῦ τελευτήσαντος.

Σινδοὶ τοσούτους ἰχθῦς ἐπὶ τοὺς τάφους ἐπιβάλλουσιν, ὅσους πολεμίους ὁ θαπτόμενος ἀπεκτονὼς ᾖ.

Κολχοὶ τοὺς τελευτήσαντας οὐ θάπτουσιν, ἀλλὰ κρεμῶσιν ἀπὸ δένδρων.

Φρύγες οὐ κατορύττουσι τοὺς ἱερεῖς τελευτήσαντας, ἀλλ' ἐπὶ λίθους δεκαπήχεας τιθέασιν ὀρθούς.

Πάνηβοι Λίβυες, ὅταν αὐτοῖς βασιλεὺς ἀποθάνῃ, τὸ

9. II. 43. 10. Locum non Aeliani esse monet Perizonius p. 1054. *Gaisf.*

μὲν σῶμα κατορύττουσι, τὴν δὲ κεφαλὴν ἀποκόψαντες καὶ χρυσώσαντες ἀνατιθέασιν ἐν ἱερῷ.

Ἰνδοὶ συγκατακαίουσιν, ὅταν τελευτήσωσι, τῶν γυναικῶν τὴν προσφιλεστάτην. Αὐτῶν δὲ ἐκείνων ἀγὼν μέγιστος γίγνεται, σπουδαζόντων νικῆσαι ἑκάστην τῶν φίλων.

Τὸ αὐτὸ καὶ Ἡρόδοτος ἐν πέμπτῃ ἱστοριῶν παρὰ Σκυθῶν τῶν ὕπερθεν Κριστονέων γίγνεσθαι λέγει.

13. Ἡροδότου Ἱστορίας τρίτης.

Πέρσαι καὶ Αἰγύπτιοι οὐχ ὅσιον ἡγοῦνται τοὺς νεκροὺς καίειν· Πέρσαι γὰρ θεὸν νομίζουσιν εἶναι τὸ πῦρ, διὸ οὐδὲ δίκαιον εἶναι λέγουσι θεῷ νέμειν νεκρὸν ἀνθρώπου· Αἰγυπτίοισι δὲ νενόμισται τὸ πῦρ θηρίον εἶναι ἔμψυχον, πάντα δὲ αὐτὸ κατεσθίειν, τάπερ ἂν λάβῃ, πλησθὲν δὲ αὐτὸ τῆς βορῆς συναποθνήσκειν τῷ κατεσθιομένῳ· οὐκ ὦν θηρίοισι οὐδαμῶς σφιν νόμος ἐστὶ τὸν νέκυν διδόναι, καὶ διὰ ταῦτα ταριχεύουσιν, μὴ κείμενος ὑπὸ εὐλέων καταβρωθῇ.

14. Πλάτωνος Νόμων δ'.

(*) Οὔσης γὰρ ταφῆς τῆς μὲν ὑπερβεβλημένης, τῆς δὲ ἐλλειπούσης, τῆς δὲ μετρίας τὴν μίαν ἑλόμενος σὺ τὴν μέσην ταύτην προστάττεις καὶ ἐπῄνεσας ἁπλῶς. Ἐγὼ δέ, εἰ μὲν γυνή μοι διαφέρουσα εἴη πλούτῳ καὶ θάπτειν αὐτὴν διακελεύοιτο, ἐν τῷ ποιήματι τὸν ὑπερβάλλοντα ἂν τάφον ἐπαινοίην, φειδωλὸς δ' αὖ τις καὶ πένης ἀνὴρ τὸν καταδεᾶ, μέτρον δὲ οὐσίας κεκτημένος καὶ μέτριος αὐτὸς ὢν τὸν αὐτὸν ἂν ἐπαινέσοι.

15. Ξενοφῶντος ἐν τῷ η περὶ τῆς Κύρου παιδείας.

Τὸ δ' ἐμὸν σῶμα, ὦ παῖδες, ὅταν τελευτήσω, μήτε ἐν

13. III. 16. 14. Pag. 719. 15. VIII. 7, 25.

χρυσῷ θῆτε μήτε ἐν ἀργυρῷ μήτε ἐν ἄλλῳ μηδενὶ, ἀλλ' ὡς τάχιστα τῇ γῇ ἀπόδοτε. Τί γὰρ τούτου μακαριώτερον ἢ τὸ γῇ μιχθῆναι, ἣ πάντα μὲν τὰ καλὰ, πάντα δὲ τἀγαθὰ φύει τε καὶ τρέφει; Ἐγὼ δὲ καὶ ἄλλως φιλάνθρωπος ἐγενόμην, καὶ νῦν ἡδέως ἄν μοι δοκῶ κοινωνῆσαι τοῦ εὐεργετοῦντος ἀνθρώπους.

ΠΑΡΗΓΟΡΙΚΑ. ΡΚΔ.

1. Ὁμήρου Ἰλιάδος ω.

Ἴσχεο μηδ' ἄλλαστον ὀδύρεο σὸν κατὰ θυμόν·
οὐ γάρ τι πρήξεις ἀκαχήμενος υἷέος αἰνῶς,
οὐδέ μιν ἀνστήσεις, πρὶν καὶ κακὸν ἄλλο πάθησθα.

2. Τοῦ αὐτοῦ Ἰλιάδος ταῦ.

Γαστέρι δ' οὔ πως ἔστι νέκυν πενθῆσαι Ἀχαιούς.

3. Ὁμήρου.

Μέλλει μέν πού τις καὶ φίλτερον ἄλλον ὀλέσσαι,
ἠὲ κασίγνητον ὁμογάστριον ἠὲ καὶ υἱόν.
ἀλλ' ἤτοι κλαύσας καὶ ὀδυρόμενος μεθέηκε·
τλητὸν γὰρ μοῖραι θυμὸν θέσαν ἀνθρώποισι.

4. Καὶ γάρ τ' ἠΰκομος Νιόβη ἐμνήσατο σίτου,
τῇ περ δώδεκα παῖδες ἐνὶ μεγάροισιν ὄλοντο,
ἓξ μὲν θυγατέρες, ἓξ δ' υἱέες ἡβώοντες.

5. Σιμωνίδου.

Τοῦ μὲν θανόντος οὐκ ἂν ἐνθυμοίμεθα,
εἴ τι φρονοῖμεν, πλεῖον ἡμέρας μιᾶς.

6. Μενάνδρου.

Ἐπὶ τοῦτ' ἐγένοντο πάντες ἔνθα λήξομεν.

1. V. 549. 2. V. 225. 3. Il. XXIV. 46. 4. Il. XXIV. 602. 6. Cleric. p. 256.

ἀνθρωπίνως χρὴ τὰς τύχας φέρειν, ξένε.
τὰ κοινὰ κοινῶς δεῖ φέρειν συμπτώματα.

7. *Εὐριπίδου Ἰνοῦς.*

Γίγνωσκε τἀνθρώπεια μηδ' ὑπερμέτρως
ἄλγει· κακοῖς γὰρ οὐ σὺ πρόσκεισαι μόνη.

8. *Εὐριπίδου Πρωτεσίλαος.*

Πέπονθεν, οἷα καὶ σὲ καὶ πάντας μένει.

9. *Θεόγνιδος.*

Τόλμα, θυμὲ, κακοῖσιν ὁμῶς ἄτλητα πεπονθώς·
δειλῶν τοι κραδίη γίγνεται ὀξυτέρη.
μηδὲ σύ γ' ἀπρήκτοισιν ἐπ' ἔργμασιν ἄλγος ἀέξων
ἔχθει, μηδ' ἄχθου, μηδὲ φίλους ἀνία,
μηδ' ἐχθροὺς εὔφραινε, θεῶν δ' εἱμαρμένα δῶρα
οὐκ ἂν ῥηϊδίως θνητὸς ἀνὴρ προφύγοι.

10. *Φιλήτα Παιγνίων.*

Ἐκ θυμοῦ κλαῦσαί με τὰ μέτρια, καί τι προσηνὲς
εἰπεῖν, μεμνῆσθαί τ' οὐκ ἔτ' ἐόντος ὁμῶς.

11. *Φιλέα Ἐπιγραμμάτων.*

(*) *Οὐ κλαίω ξείνων σε φιλαίτατε· πολλὰ γὰρ ἔγνως*
καλά· κακῶν δ' αὖ σοι μοῖραν ἔνειμε θεός.

12. *Εὐφορίωνος.*

Τῷ καὶ μέτρια μέν τις ἐπὶ φθιμένῳ ἀκάχοιτο,
μέτρια καὶ κλαύσειεν· ἐπεὶ καὶ πάμπαν ἄδακρυν
μοῖραι ἐπημήναντο.

13. *Ὀδυσσείας δ'.*

Αἰψηρὸς δὲ κόρος κρυεροῖο γόοιο.

14. *Ὣς γὰρ ἐπεκλώσαντο θεοὶ δειλοῖσι βροτοῖσι*
ζώειν ἀχνυμένους, αὐτοὶ δ' ἀκηδέες εἰσίν.

7. Fr. 22. 8. Fr. 5. 9. V. 1023. 13. V. 103. 14. Il. XXIV. 525.

15. *Στησιχόρου.*

Ἀτελέστατα γὰρ καὶ ἀμήχανα τοὺς θανόντας κλαίειν.

16. *Εὐριπίδου Μελανίππης.*

Τί τοὺς θανόντας οὐκ ἐᾷς τεθνηκέναι,
καὶ τἀκχυθέντα συλλέγεις ἀλγήματα;

17. *Σοφοκλέους Σκυρίων.*

Ἀλλ' εἰ μὲν ἦν κλαίουσιν ἰᾶσθαι κακὰ
καὶ τὸν θανόντα δακρύοις ἀνιστάναι,
ὁ χρυσὸς ἧττον κτῆμα τοῦ κλαίειν ἂν ἦν.
νῦν δ', ὦ γεραιέ, ταῦτ' ἀνηνύτως ἔχει,
τὸν μὲν τάφῳ κρυφθέντα πρὸς τὸ φῶς ἄγειν.
καί μοι γὰρ ἂν πατήρ τε δακρύων χάριν
ἀνῆκτ' ἂν εἰς φῶς.

18. *Φιλήμονος Σαρδίου.*

Εἰ τὰ δάκρυ' ἡμῖν τῶν κακῶν ἦν φάρμακον,
ἀεί θ' ὁ κλαύσας τοῦ πονεῖν ἐπαύετο,
ἠλλαττόμεσθ' ἂν δάκρυα δόντες χρυσίον.

19. *Τιμοκλέους.*

Ὦ 'τὰν ἄκουσον, ἤν τί σοι δοκῶ λέγειν·
ἄνθρωπός ἐστι ζῶον ἐπίπονον φύσει,
καὶ πολλὰ λυπήρ' ὁ βίος ἐν ἑαυτῷ φέρει.
παραψυχὰς οὖν φροντίδων ἀνεύρατο
ταύτας· ὁ γὰρ νοῦς τῶν ἰδίων λήθην λαβὼν
πρὸς ἀλλοτρίῳ τε ψυχαγωγηθεὶς πάθει
μεθ' ἡδονῆς ἀπῆλθε παιδευθεὶς ἅμα·
τοὺς γὰρ τραγῳδοὺς πρῶτον, εἰ βούλει, σκόπει,
ὡς ὠφελοῦσι πάντας. Ὁ μὲν γὰρ πένης
πτωχότερον αὑτοῦ καταμαθὼν τὸν Τήλεφον
γενόμενον, οὕτω τὴν πενίαν ῥᾷον φέρει.

16. Fr. 8. 17. Fr. 501. 18. Cleric. p. 328.

ὁ νοσῶν τι μανικὸν, Ἀλκμαίων᾿ ἐσκέψατο.
ὀφθαλμιᾷ τις, εἰσὶ Φινεῖδαι τυφλοί.
τέθνηκέ τῳ παῖς, ἡ Νιόβη κεκούφικε.
χωλός τίς ἐστι, τὸν Φιλοκτήτην ὁρᾷ.
γέρων τις ἀτυχεῖ, κατέμαθεν τὸν Οἰνέα.
ἅπαντα γὰρ τὰ μείζον᾿ ἢ πέπονθέ τις
ἀτυχήματ᾿ ἄλλοις γεγονότ᾿ ἐννοούμενος,
τὰς αὐτὸς αὑτοῦ συμφορὰς ἧττον στένει.

20. Εὐριπίδου Ἀλεξάνδρου.

Παλαιὰ καινοῖς δακρύοις οὐ χρὴ στένειν.

21. Φιλιππίδου.

Ὁ κοινὸς ἰατρός σε θεραπεύσει χρόνος.

22. Μενάνδρου.

Πάντων ἰατρὸς τῶν ἀναγκαίων κακῶν
χρόνος ἐστὶν, οὗτος καὶ σὲ νῦν ἰάσεται.

23. Ὁμήρου.

Τέκνον ἐμὸν, τέο μέχρις ὀδυρόμενος καὶ ἀχεύων
σὴν ἔδεαι κραδίην;

24. Πυθαγόρου.

Φείδεο τῆς ζωῆς, μή μιν καταθυμοβορήσῃς.

25. Διφίλου.

Λύπης δὲ πάσης γίγνετ᾿ ἰατρὸς χρόνος.

26. Φιλήτα Δημητρός.

(*) Ἀλλ᾿ ὅτ᾿ ἐπὶ χρόνος ἔλθῃ, ὃς ἐκ Διὸς ἄλγεα πέσσειν
ἔλλαχε, καὶ πενθέων φάρμακα μοῦνος ἔχει.

Φιλήτα Δημητρός.

Καὶ γάρ τις μελέοιο κορεσσάμενος κλαυθμοῖο,
κήδεα δειλαίων εἷλεν ἀπὸ πραπίδων.

27. Ἀντιφάνους ἐξ Ἀφροδισίου.

20. Fr. 1. 22. Cleric. p. 286. 23. Il. XXIV. 128.

Πενθεῖν δὲ μετρίως τοὺς προσήκοντας φίλους.
οὐ γὰρ τεθνᾶσιν, ἀλλὰ τὴν αὐτὴν ὁδὸν,
ἣν πᾶσιν ἐλθεῖν ἔστ' ἀναγκαίως ἔχον,
προεληλύθασιν· εἶτα χἠμεῖς ὕστερον
εἰς ταὐτὸ καταγωγεῖον αὐτοῖς ἥξομεν,
κοινῇ τὸν ἄλλον συνδιατρίψοντες χρόνον.

28. *Εὐριπίδου Ἀνδρομάχης.*

Παῦσαι δὲ λύπης τῶν τεθνηκότων ὕπερ·
πᾶσιν γὰρ ἀνθρώποισιν ἥδε πρὸς θεῶν
ψῆφος κέκρανται κατθανεῖν τ' ὀφείλεται.

29. *Εὐριπίδου Τημένισι.*

Τοῖς πᾶσιν ἀνθρώποισι κατθανεῖν μένει,
κοινὸν δ' ἔχοντες αὐτὸ κοινὰ πάσχομεν
πάντες· τὸ γὰρ χρεὼν μεῖζον ἢ τὸ μὴ χρεών.

30. *Ἀρχιλόχου.*

Κήδεα μὲν στονόεντα, Περίκλεες, οὔτε τις ἀστῶν
μεμφόμενος θαλίῃς τέρψεται οὐδὲ πόλις.
τοίους γὰρ κατὰ κῦμα πολυφλοίσβοιο θαλάσσης
ἔκλυσεν, οἰδαλέους δ' ἀμφ' ὀδύνῃς ἔχομεν
πνεύμονας· ἀλλὰ θεοὶ γὰρ ἀνηκέστοισι κακοῖσιν,
ὦ φίλ', ἐπὶ κρατερὴν τλημοσύνην ἔθεσαν
φάρμακον· ἄλλοτε δ' ἄλλος ἔχει τόδε· νῦν μὲν ἐς ἡμέας
ἐτράπεθ', αἱματόεν δ' ἕλκος ἀναστένομεν.
ἐξαῦτις δ' ἑτέρους ἐπαμείψεται· ἀλλὰ τάχιστα
τλῆτε, γυναικεῖον πένθος ἀπωσάμενοι.

31. *Πολυαίνου.*

Ἐπὶ τοῖς ἀποθνήσκουσι μὴ λυποῦ, ἀναγκαῖον γὰρ,
ἀλλ' ἐπὶ τοῖς αἰσχρῶς τελευτῶσιν.

32. *Ἀμάσιος.*

28. V. 1271. 29. Fr. 15.

Ἄμασις πρός τινα τὸν υἱὸν ἀποβαλόντα εἶπεν, Εἰ ὅτε μηδέπω ἦν οὐκ ἐλύπου, μηδὲ νῦν λυπηθῇς, ὅτε οὐκ ἔτ' ἐστίν.

33. Δίωνος ἐκ τοῦ Χαριδήμου.

Τὰ μὲν καθ' ἡμᾶς οὕτω γέγονεν, ὡς ἔδοξε τῷ θεῷ. Χρὴ δὲ μὴ γιγνομένων χαλεπὸν ἡγεῖσθαι μηδὲ δυσχερῶς φέρειν, ὥσπερ ἐν δεινοῖς οὖσι. Παραινοῦσι δὲ ἄλλοι τε σοφοὶ καὶ οὐχ ἥκιστα Ὅμηρος λέγων, μηδαμῇ ἀπόβλητα εἶναι ἀνθρώποις θεῶν δῶρα, καλῶς ὀνομάζων τὰ δῶρα τὰ ἔργα τῶν θεῶν, ὡς ἅπαντα ἀγαθὰ ὄντα καὶ ἐπ' ἀγαθῷ γιγνόμενα.

34. Θεοκρίτου.

Θεόκριτος ἐν περιδείπνῳ τοῦ πενθοῦντος λαιμάργως ἐσθίοντος, Θάῤῥει βέλτιστε, εἶπεν, οὐ σοὶ μόνῳ ταῦτα γέγονεν.

35. Ἀπολλώνιος Νουμηνίῳ.

Οὐ θρηνητέον οἵων φίλων ἐστερήθημεν, ἀλλὰ μνημονευτέον, ὅτι μετὰ τῶν φίλων τὴν καλλίστην βιοτὴν ἐβιοτεύσαμεν.

36. Ὑπερίδου.

(*) Χαλεπὸν μὲν ἴσως ἐστὶ τοὺς ἐν τοῖς τοιούτοις ὄντας πάθεσι παραμυθεῖσθαι. Τὰ γὰρ πένθη οὔτε λόγῳ οὔτε νόμῳ κοιμίζεται, ἀλλ' ἡ φύσις ἑκάστου καὶ φιλία πρὸς τὸν τελευτήσοντα ὁρισμὸν ἔχει τοῦ λυπεῖσθαι. Ὅμως δὲ χρὴ θαῤῥεῖν καὶ τῆς λύπης παραιρεῖν εἰς τὸ ἐνδεχόμενον καὶ μεμνῆσθαι μὴ μόνον τοῦ θανάτου τῶν τετελευτηκότων, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀρετῆς, ἧς καταλελοίπασιν Οὐ γὰρ θρήνων ἄξια πεπόνθασιν, ἀλλ' ἐπαίνων μεγάλων πεποιήκασιν. Εἰ δὲ γήρως θνητοῦ μὴ μετέσχον, ἀλλ' εὐδοξίαν ἀγήρατον εἰλήφασιν, εὐδαιμονές τε γεγό-

νασι κατὰ πάντα. Ὅσοι μὲν γὰρ αὐτῶν ἄπαιδες τετελευτήκασιν, οἱ παρὰ τῶν Ἑλλήνων ἔπαινοι παῖδες αὐτῶν ἀθάνατοι ἔσονται· ὅσοι δὲ παῖδας καταλελοίπασιν, ἡ τῆς πατρίδος εὔνοια ἐπίτροπος αὐτοῖς τῶν παίδων καταστήσεται. Πρὸς δὲ τούτοις, εἰ μέν ἐστι τὸ ἀποθανεῖν ὅμοιον τῷ μὴ γενέσθαι, ἀπηλλαγμένοι εἰσὶ νόσων καὶ λύπης καὶ τῶν ἄλλων τῶν προσπιπτόντων εἰς τὸν ἀνθρώπινον βίον· εἰ δ' ἔστιν αἴσθησις ἐν ᾅδου καὶ ἐπιμέλεια παρὰ τοῦ δαιμονίου, ὥσπερ ὑπολαμβάνομεν, εἴη τοὺς ταῖς τιμαῖς τῶν θεῶν καταλυομέναις βοηθήσαντας πλείστης κηδεμονίας ὑπὸ τοῦ δαιμονίου τυγχάνειν.

37. Ἀπολλώνιος Θεαιτήτῳ.

Τὸ λυπούμενον ἀλλοτρίοις κακοῖς παραμυθοῦ.

38. Εὐσεβίου.

Ἀνιηροῦ τευ προσπεσόντος ἔπειτα χαλεπαίνειν τοῖς θεοῖς, μεῖζον κακόν ἐστι ζητέειν.

39. Εὐσεβίου.

Ἀνιηροῦ τευ προσπεσόντος, εἴ τι τοῦ παρεστεῶτος ἐστὶν εὑρεῖν μεῖζον, ἐπιλέγεο καὶ εὑρὼν, ὅτι μὴ ἐκεῖνο, ἀλλὰ τὸ μεῖον ἔχεις, ἀσπάζεο.

40. Διονυσίου Ἁλικαρνάσεως.

Τοῖς δὲ ἀνθισταμένοις καὶ μὴ καταπίπτουσι κουφότερα γίγνεται τὰ κακά.

41. Σωκράτους.

Πεττείᾳ τινὶ ἔοικεν ὁ βίος καὶ δεῖ, ὥσπερ ψῆφόν τινα, τίθεσθαι τὸ συμβαῖνον· οὐ γάρ ἐστιν ἄνωθεν βαλεῖν οὐδὲ θέσθαι τὴν ψῆφον.

42. Ξενοφῶντος ἐκ τῆς πρὸς Σώτειραν ἐπιστολῆς.

Ἀλλ' οὔτε ἐπὶ θανάτῳ προσήκει τοσοῦτον πένθος εὑρέσθαι ἐπισταμένην, ὅτι ὁδοῦ ἀνθρωπίνης χρὴ νομίζειν

ἀρχὴν μὲν γένεσιν, τέλος δὲ θάνατον. Ἀπέθανε δὲ, ὅπερ ἂν καὶ ὁ μὴ θέλων ἔπαθε, τὸ δὲ καλῶς ἑκόντος τε ἔργον καὶ ἃ χρὴ παιδευθέντος. Μακάριος οὖν δὴ Γρύλλος καὶ ὅστις οὐ τὸ μήκιστον ἑλόμενος τοῦ βίου, τὸ δὲ μετὰ ἀρετῆς, καὶ εἰ βραχὺν οἱ ἔδωκεν αἰῶνα ὁ θεός.

43. Πλάτωνος.

Ἀνὴρ, ἦν δ' ἐγὼ, ἐπιεικὴς τοιᾶσδε τύχης μετασχὼν, υἱὸν ἀπολέσας ἤ τι ἄλλο ὧν περὶ πλείστου ποιεῖται, ἐλέγομέν που καὶ τότε, ὅτι ῥᾷστα οἴσει τῶν ἄλλων. Πάνυ γε. Νῦν δὲ τόδε ἐπισκεψώμεθα, πότερον οὐδὲν ἀχθέσεται ἢ τοῦτο μὲν ἀδύνατον, μετριάσει δέ πως πρὸς λύπην. Οὕτω μᾶλλον, ἔφη, τό γε ἀληθές. Τὸ δὲ νῦν μοι περὶ αὐτοῦ εἰπὲ, πότερον αὐτὸν μᾶλλον οἴῃ τῇ λύπῃ μάχεσθαί τε καὶ ἀντιτείνειν, ὅταν ὁρᾶται ὑπὸ τῶν ὁμοίων, ἢ ὅταν ἐν ἐρημίᾳ μόνος αὐτὸς καθ' αὑτὸν γίγνηται; Πολύ που, ἔφη, διοίσει, ὅταν ὁρᾶται. Μονωθεὶς δέ γε, οἶμαι, πολλὰ μὲν τολμήσει φθέγξασθαι, ἃ εἴ τις αὐτοῦ (*) ἀκούοι, αἰσχύνοιτ' ἂν· πολλὰ δὲ ποιήσει, ἃ οὐκ ἂν δέξαιτό τινα ἰδεῖν δρῶντα. Οὕτως ἔχει, ἔφη. Οὐκ οὖν τὸ μὲν ἀντιτείνειν διακελευόμενον λόγος καὶ νόμος ἐστί, τὸ δ' ἕλκον ἐπὶ τὰς λύπας αὐτὸ τὸ πάθος; Ἀληθῆ. Ἐναντίας δὲ δὴ ἀγωγῆς γιγνομένης ἐν τῷ ἀνθρώπῳ περὶ τὸ αὐτὸ, ἅμα δύο ἔφαμεν δὴ ἀναγκαῖον εἶναι. Πῶς δ' οὔ; Οὐκ οὖν τὸ μὲν ἕτερον τῷ νόμῳ ἕτοιμον πείθεσθαι, ᾗ ὁ νόμος ἐξηγεῖται; Πῶς; Λέγει που ὁ νόμος, ὅτι κάλλιστον ὅτι μάλιστα ἡσυχίαν ἄγειν ἐν ταῖς ξυμφοραῖς, καὶ μὴ ἀγανακτεῖν, ὡς οὔτε δήλου ὄντος τοῦ ἀγαθοῦ τε καὶ κακοῦ τῶν τοιούτων, οὔτε εἰς τὸ πρόσθεν οὐδὲν προβαῖνον τῷ χαλεπῶς φέροντι οὔτε τι τῶν ἀνθρωπίνων

43. Rep. X. p. 603.

ἄξιον ὂν μεγάλης σπουδῆς, ὅ τε δεῖ ἐν αὐτοῖς ὅτι τάχιστα παραγίγνεσθαι ἡμῖν, τούτῳ ἐμποδὼν γιγνόμενον τὸ λυπεῖσθαι. Τίνι, ἦ δ' ὅς, λέγεις; Τῷ βουλεύεσθαι, ἦν δ' ἐγὼ, περὶ τὸ γεγονὸς, καὶ ὥσπερ ἐν πτώσει κύβων πρὸς τὰ πεπτωκότα τίθεσθαι τὰ αὑτοῦ πράγματα, ὅπου ὁ νοῦς αἱρεῖ βέλτιστ' ἂν ἔχειν. Ἀλλὰ μὴ προσπταίσαντας καθάπερ παῖδας ἐχομένους τοῦ πληγέντος ἐν τῷ βοᾶν διατρίβειν, ἀλλ' ἀεὶ ἐθίζειν τὴν ψυχὴν ὅτι τάχιστα γίγνεσθαι πρὸς τὸ ἰᾶσθαί τε καὶ ἐπανορθοῦν τὸ πεσόν τε καὶ νοσῆσαν, ἰατρικῇ θρηνῳδίαν ἀφανίζοντα. Ὀρθότατά γ' ἂν οὖν [τις, ἔφη,] πρὸς τὰς τύχας οὕτω προσφέροιτο. Οὐκ οὖν φαμεν τὸ μὲν βέλτιστον τούτῳ τῷ λογισμῷ ἐθέλει ἕπεσθαι; Δῆλον δή. Τὸ δὲ πρὸς τὰς ἀναμνήσεις τε τοῦ πάθους καὶ πρὸς τοὺς ὀδυρμοὺς ἄγον καὶ ἀπλήστως ἔχον αὐτῶν, ἆρ' οὐκ ἀλόγιστον τε φήσομεν εἶναι καὶ ἀργὸν καὶ δειλίας φίλον; Φήσομεν οὖν.

ΟΤΙ ΟΥ ΧΡΗ ΠΑΡΟΙΝΕΙΝ ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΤΕΤΕΛΕΥΤΗΚΟΤΑΣ. ΡΚΕ.

1. Ὁμήρου Ἰλιάδος ω.

Κωφὴν γὰρ δὴ γαῖαν ἀεικίζει μενεαίνων.

2. Ὁμήρου Ὀδυσσείας χ.

Οὐχ ὁσίη φθιμένοισιν ἐπ' ἀνδράσιν εὐχετάασθαι.

3. Μοσχίωνος ἐκ Φεραιῶν.

Κενὸν θανόντος ἀνδρὸς αἰκίζειν σκιάν.

4. Ζῶντας κολάζειν, οὐ θανόντας εὐσεβές.

5. Ἀρχιλόχου.

Οὐ γὰρ ἐσθλὰ κατθανοῦσι κερτομεῖν ἐπ' ἀνδράσιν.

1. V. 54. 2. V. 412.

6. *Εὐριπίδου Ἀντιγόνης.*

Θάνατος γὰρ ἀνθρώποισι νεικέων τέλος
ἔχει· τί γὰρ τοῦδ' ἐστὶ μεῖζον ἐν βροτοῖς;
τίς γὰρ πετραῖον σκόπελον οὐτάζων δορὶ
ὀδύναισι δώσει; τίς δ' ἀτιμάζων νέκυς,
εἰ μηδὲν αἰσθάνοιντο τῶν παθημάτων;

7. *Αἰσχύλου Ἕκτορος.*

Καὶ τοὺς θανόντας εἰ θέλεις εὐεργετεῖν.
τὸ γοῦν κακουργεῖν ἀμφιδεξίως ἔχει
καὶ μήτε χαίρειν μήτε λυπεῖσθαι βροτούς.
ἡμῶν γε μέντοι νέμεσίς ἐσθ' ὑπερτέρα
καὶ τοῦ θανόντος ἡ δίκη πράσσει κότον.

8. *Διονυσίου Σωτείρας.*

Πρὸς τὸν τελευτήσανθ' ἕκαστος, κἂν σφόδρα
ὢν ἐχθρὸς ᾖ τις, γίγνεται φίλος τότε.

9. *Εὐριπίδου Φοινισσῶν.*

(*) *Τοῖς γὰρ τεθνεῶσι χρὴ τὸν οὐ τεθνηκότα*
τιμὰς διδόντα χθόνιον εὐσεβεῖν θεόν.

10. *Τιμοκλέους Συνεργικά.*

Τοῖς μὲν τεθνεῶσιν ἔλεος ἐπιεικὴς θεός,
τοῖς ζῶσι δ' ἕτερον ἀνοσιώτατον, φθόνος.

11. *Σοφοκλέους Λαρισσαίων.*

Μηδὲ τῷ τεθνηκότι
τὸν ζῶντ' ἐπαρκεῖν αὐτὸν ὡς θανούμενον.

12. *Μιμνέρμου ἐκ Νεοπτολέμου.*

Δεινοὶ γὰρ ἀνδρὶ πάντες ἐσμὲν εὐκλεεῖ
ζῶντι φθονῆσαι, κατθανόντα δ' αἰνέσαι.

13. *Σοφοκλέους Αἴαντι.*

6. Fr. 17. 7. Phryg. fr. 243. 9. V. 1330. 11. Acris. fr. 66. 13. V. 1091.

Μενέλαε, μὴ γνώμας ὑποστήσας σοφὰς,
μήτ' αὐτὸς ἐν θανοῦσιν ὑβριστὴς γένῃ.

14. Μοσχίωνος.

Τί κέρδος οὐκ ἔτ' ὄντας αἰκίζειν νεκρούς;
τί τὴν ἄναυδον γαῖαν ὑβρίζειν πλέον;
ἐπὰν γὰρ ἡ κρίνουσα καὶ θ' ἡδίονα
καὶ τἀνιαρὰ φροῦδος αἴσθησις φθαρῇ,
τὸ σῶμα κωφοῦ τάξιν εἴληφεν πέτρου.

15. Χείλωνος.

Τὸν τετελευτηκότα μὴ κακολόγει, ἀλλὰ μακάριζε.

16. Πλάτωνος Πολιτείας έ.

Ἀνελεύθερον δὲ οὐ δοκεῖ καὶ φιλοχρήματον νεκρὸν συλᾶν, καὶ γυναικείας τε καὶ σμικρᾶς διανοίας τὸ πολέμιον νομίζειν τὸ σῶμα τοῦ τεθνεῶτος ἀποπταμένου τοῦ ἐχθροῦ, λελοιπότος δὲ ᾧ ἐπολέμει; ἢ οἴει τι διάφορον δρᾶν τοὺς τοῦτο ποιοῦντας τῶν κυνῶν, αἳ τοῖς λίθοις οἷς ἂν βληθῶσι χαλεπαίνουσι τοῦ βάλλοντος οὐχ ἁπτόμεναι; Οὐδὲ σμικρὸν, ἔφη. Ἐατέον ἄρα τὰς νεκροσυλίας καὶ τὰς τῶν ἀναιρέσεων διακωλύσεις.

17. Τοῦ αὐτοῦ.

Εἰς τινα γὰρ οὖν μοι καιρὸν φαινόμεθα τοὺς ἔμπροσθεν λόγους διεξελθεῖν, ὡς ἄρα αἱ τῶν τελευτησάντων ψυχαὶ δύναμιν ἔχουσί τινα τελευτήσασαι, ἧ τῶν κατ' ἀνθρώπους πραγμάτων ἐπιμελοῦνται. Ταῦτα δὲ ἀληθεῖς μὲν, μακροὶ δέ εἰσι περιέχοντες λόγοι. Πιστεύειν τε ταῖς ἄλλαις φήμαις χρεὼν περὶ τὰ τοιαῦτα οὕτω πολλαῖσι καὶ σφόδρα παλαιαῖς οὔσαις, πιστεύειν δ' αὖ τοῖς νομοθετοῦσι ταῦθ' οὕτως ἔχειν, ἂν περ μὴ παντάπασιν ἄφρονες φαίνωνται, [ταύτῃ δὲ εἰ ταῦτ' ἐστὶ κατὰ

14. V. 469. 17. Legg. XI. p. 926.

φύσιν, πρῶτον μὲν τοὺς ἄνω θεοὺς φοβείσθων, οἳ τῶν ὀρφανῶν τῆς ἐρημίας αἰσθήσεις ἔχουσιν· εἶτα τὰς τῶν κεκμηκότων ψυχάς, αἷς ἐστιν ἐν τῇ φύσει τῶν αὐτῶν ἐκγόνων κήδεσθαι διαφερόντως,] καὶ τιμῶσί τε αὐτοὺς εὐμενεῖς εἶναι καὶ ἀτιμάζουσι δυσμενεῖς.

ΟΤΙ ΤΩΝ ΠΛΕΙΣΤΩΝ ΜΕΤΑ ΘΑΝΑΤΟΝ Η ΜΝΗΜΗ ΔΙΑΡΡΕΙ ΤΑΧΕΩΣ. ΡΚϛ.

1. Εὐριπίδου.

Τύμβῳ γὰρ οὐδεὶς πιστὸς ἀνθρώπων φίλος.

2. Θανόντων δὲ καὶ λόγοι φίλοι προδόται.

3. Σοφοκλέους.

Φεῦ, τοῦ θανόντος ὡς ταχεῖά τις βροτοῖς
χάρις διαῤῥεῖ καὶ προδοῦσ' ἁλίσκεται.

4. Ἀρχιλόχου.

Οὔ τις αἰδοῖος μετ' ἀστῶν καίπερ ἴφθιμος θανὼν
γίγνεται· χάριν δὲ μᾶλλον τοῦ ζόου διώκομεν
(*) οἱ ζοοί, κάκιστα δ' αὐτῷ τῷ θανόντι γίγνεται.

5. Στησιχόρου.

Θανόντος ἀνδρὸς πᾶσ' ἀπόλλυται χάρις.

6. Εὐριπίδου.

Ὡς σκαιὸς ἀνὴρ καὶ ξένοισιν ἄξενος,
καὶ μνημονεύων οὐδὲν ὧν ἐχρῆν φίλου.

7. Τοῦ αὐτοῦ.

Σπάνιον δ' ἄρ' ἦν θανοῦσιν ἀσφαλεῖς φίλοι,
κἂν ὁμόθεν ὦσι· τὸ γὰρ ἔχειν πλέον κρατεῖ
τῆς εὐσεβείας, ἡ δ' ἐν ὀφθαλμοῖς χάρις
ἀπόλωλ', ὅταν τις ἐκ δόμων ἔλθῃ θανών.

8. Χρόνος δ' ἀμαυροῖ πάντα, κεἰς λήθην ἄγει.

1. Fr. inc. 49. 2. Menandro tribuit Gesnerus. Cleric. p. 256. *Gaisf.* 3. Aj. 1266. 6. Fr. inc. 50. 7. Fr. inc. 51.

ΓΝΩΜΑΙ ΘΕΟΚΤΙΣΤΟΥ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΜΑΛΑΚΩΣ ΚΑΙ ΥΠΤΙΩΤΕΡΩΣ ΔΙΑΚΕΙΜΕΝΟΥΣ ΜΑΛΙΣΤΑ ΤΗΝ ΩΦΕΛΕΙΑΝ ΠΑΡΕΧΟΥΣΑΙ, ΚΑΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΟΝ.

1. Ἀνιαρὸν μέν· πῶς γὰρ οὔ; τὸ μὴ ἐπικουφίζειν ἀτυχίας ἐλέῳ καὶ συμφορᾷ διὰ τὸ ἀνθρώπινον ἀδοκήτως παραπιπτούσας, ἀλλ' ὀνειδίζειν καὶ δριμυτέραν τὴν ὀδύνην ἐργάζεσθαι, ὑπέκκαυμα τοῦ πάθους καὶ τῆς δίκης διὰ τὸ ὁμογενὲς καθεστῶτας.

2. Βέλτιον ἐπὶ ξυροῦ ἢ ὄγκου βαίνειν μετὰ προλήψεως διὰ τὸ ἀβέβαιον καὶ ἀστάθμητον τοῦ βίου.

3. Γῆν ὥσπερ ἐπαμησάμενοι ἄνθρωποι ἐπὶ τὸ ἀσελγέστερον προϊούσης τῆς μοχθηρίας, κατέχεαν ἑαυτοῖς καὶ τοῖς ἐχθροῖς γέλωτα ὤφλησαν· ὡς καὶ οἱ ἐπιγενόμενοι ὀφλισκάνουσιν.

4. Δεινὴ πέφυκεν ἡ συνήθεια κόρον ἀπογεννῆσαι καὶ φύσιν ἐκ παραλλήλου μεταποιῆσαι.

5. Εὖ παθοῦσι τοῖς φίλοις οἱ πολλοὶ ἥδονται, δυσπαθοῦσι δὲ εὐαρίθμητοι συμπάσχουσι κακῷ τὸ κακὸν παρηγοροῦντες.

6. Ζωὴν ἀμείψασθαι χειρίστης τὴν κρατίστην ἐπιπονώτερον.

7. Ἠλιθιότητος οὐχ ἧττον ἢ κενοσπουδίας τὸ ὑπεκλύειν τὸ ἀνακεχωρηκὸς τοῦ θυμοειδοῦς ἐν τοῖς περιπάτοις.

8. *Θράσει μὲν οὐδεὶς οὐδέπω, πόνῳ δὲ καὶ γενναιότητι καὶ ἐπιεικείᾳ ἀρετὴν ἐπεκτήσατο.*

9. *Ἰατρεύειν δεῖ τοὺς ἀναφέροντας καὶ μὴ, μή πως οἱ μὲν πρὸς τὴν αὐτὴν νόσον, οἱ δὲ τὴν ἐπὶ θανάτῳ βαδίσωσι.*

10. *Κράτιστον μὴ μᾶλλον ὑπ' ἀγχινοίας ἢ ἀρετῆς ἐγκαλλωπίζεσθαι.*

11. *Λίαν εὖ βεβηκότων ἀνδρῶν τῶν ἀκλινὲς τὸ τῆς ψυχῆς ὄρθιον ἐν τοῖς δεινοῖς διαφυλαττόντων.*

12. *Μέγιστον μὲν καὶ θεοῦ μόνον τὸ ἀνάλωτον, γενναίων δὲ τὸ καὶ μετὰ τὸ ὑπὸ τῆς ἁμαρτίας ἀρχθῆναι ἐν τῷ παραχρῆμα ἀνενεγκεῖν.*

13. *Ναῦν ἐξ ἑνὸς ἀγκυρίου καὶ ἐκ μιᾶς ἐλπίδος πρὸς τὸν λιμένα τῆς ἀπαθείας, οὐ καθορμίζομεν.*

14. *Ξένον χρὴ πάντα τρόπον τῶν γλαφυρῶν θεαμάτων τυγχάνειν καὶ μετέωρον σκιατροφίας,* (*) *μή πως ὑφ' ἡδονῆς ἀρθέντα, ἐπίσημον σχεῖν τὴν πονηρίαν.*

15. *Οὐ χαλεπὸν τοσοῦτον αὐτοῖς πληρώμασι καταδῦναι ναῦν ὅσον ὑπέραντλον αὐτὸν τοῖς πάθεσιν ἀπειρηκότα τῷ βυθῷ τῆς ἀπωλείας καταβαπτίσαι.*

16. *Πᾶν ὃ τιμῆς τε καὶ τιμωρίας κατὰ τὸ ἴσον ἀφέστηκεν, οὔπω ἀρετή.*

17. *Ῥαστώνης τὴν ἀκμὴν παραιρεῖσθαι, κακίας ὑποπιμπλώσης καὶ διωλύγιον τὸν ὄλισθον παρασκευαζούσης.*

18. *Σαινόντων παρασίτων ἐπ' ἀῤῥήτοις καὶ ἀνωνύμοις αἰσχρουργίαις καὶ ὡς τὸ πολὺ καταγοητευόντων, μὴ ἐπιστρέφεσθαι.*

19. *Τὸ μὲν δυσωπεῖσθαι τὰς τῶν φίλων συνουσίας εἰς δυσμένειαν ἀποτελευτώσας φυλάξασθαι οὐ ῥᾴδιον*

προπολλοῦσαν ἰδεῖν. Ἐπηλυγαζόντων τὸ ἀμύνασθαι τὸ δὲ τὰς τῶν διαφόρων.

20. Ὑψιτενεῖν, μὴ ὑπερφρονεῖν τῶν σωτηρίων ὁδῶν ἐπιλαμβανόμενον.

21. Φεύγειν δεῖ πάντα τρόπον τὰς σκολιὰς καὶ πρανεῖς, τὰς δὲ ἀποτόμους καὶ ὀρθίους τρίβους ἀσπάζεσθαι.

22. Χαλεπὰ τὰ καλὰ, τὰ δὲ κακὰ οὐ χαλεπά.

23. Ψυχὴν ὅτι μάλιστα τῆς τοῦ σώματος βδελυρίας χωρίζειν, ὅτι πᾶσα ἀνάγκη τὴν τούτων συμπάθειαν ἀποικονομεῖσθαι.

24. Ὥρας χρὴ ἀπεριμαχήτως ᾐρηκέναι. Τὸ γὰρ περιεῖναι αὐτὰς κινδυνεύει, μὴ οὐχὶ ἐπ᾽ ἔσχατον κακὸν, ὥσπερ αὖ κατὰ τὸ ἐναντίον χωρῆσαι.

APPENDIX

EX COD. MS. FLORENTINO

PARALLELORUM SACRORUM

IOANNIS DAMASCENI.

APPENDIX
E MS. FLORENT. *)

(*) I. ΠΕΡΙ ΝΕΟΤΗΤΟΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΗΛΙΚΙΑΣ ΚΑΙ ΟΣΑ ΕΠΕΤΑΙ ΑΥΤΗΙ.

1. *Κακόν τε* 52, 1. *Νέων γὰρ* 52, 6. *Νέος φιλ.* 52, 7. *Νεότης* 52, 2. *Μὴ τοῦτο* 52, 9. *Ἥβη* 52, 11. *Ἥβη* 52, 12. *Πλάτωνος* 52, 13. *Πλάτωνος* 52, 14. *Τὰ γὰρ* 52, 16. *Αἰεὶ δ'* 52, 18. *Χρῆν δὲ καὶ νόμον* 52, 17.

2. *Ὑμεών.*

Οὔτε πάνυ γήρᾳ θάῤῥειν οὔτε νεότητα χρὴ παντάπασιν ἀποδοκιμάζειν· ἔνι γάρ, οἶμαι, καὶ σωφρονεῖν τὴν νεότητα καὶ γῆρας πολλάκις τοῦ καθήκοντος ἀμελεῖν, ἄλλως καὶ κρεῖσσον νεότης πολλάκις δοκιμασθεῖσα καὶ μηδὲν ἔχειν φαῦλον ἐπεγνωσμένη ἢ πολιὰ τῷ μακρῷ χρόνῳ συνεκταθεῖσα καὶ μηδέν τι μέγα μηδὲ λαμπρὸν

2. *Simeoni* tribuit Antonius CLIII. p. 244, 39. *Μουσωνίου* conj. Wyttenb.

*) Haec excerpta ex integriore Stobaeanorum collectaneorum exemplo quam quo hodie utimur deprompta leguntur in codice Parallelorum sacrorum Ioannis Damasceni, qui Florentiae servatur in Bibliotheca Laurentiana. (Vid. Gaisf. T. I Praef. p. VII. sq.) Ea primus edidit Gaisfordus Stobaei Vol. IV. ita, ut eodem quo in scripto libro leguntur ordine servato, inedita exhiberet integra, editorum titulos tantum et initia.

καταπράξασα· τὴν μὲν γὰρ ὁδῷ βαδίζουσαν ἔνι καὶ πρὸς μέγα τῆς ἀρετῆς ἀναβῆναι, τὴν δὲ καινότερόν τι δράσειν ὁ μακρὸς ἤδη χρόνος ἀπαγορεύει. Τί φὴς ὁ τὴν πολιὰν ἡμῖν προτεινόμενος καὶ δυσωπῶν ἁπλῶς τῷ μήκει τῆς ἡλικίας, τιμᾷς τὸ γῆρας διὰ τὴν σωφροσύνην; Ἀλλὰ θαυμάζω μᾶλλον τὴν σωφρονοῦσαν νεότητα· ἡ μὲν γὰρ ἐν τῷ λιμένι μένει καὶ διαφεύγει τὸν κίνδυνον, ἡ δὲ ἐν τῷ πελάγει πολλοῖς πνεύμασι μαχομένη διασώζει τὸ σκάφος. Ἄλλως τε καὶ τῶν ἀγωνιζομένων μᾶλλον ἢ τῶν ἠρεμούντων οἱ στέφανοι· σὺ δ' οὐκ ἆθλον ἀρετῆς ἡγῇ τὴν τιμὴν, τῷ γήρᾳ ταύτην ἁπλῶς χαριζόμενος· εἰ (4 pag. Cod. Flor.) μὲν γὰρ σύγχρονον αὐτὴν τῆς ἡλικίας ἔχει καὶ τὸ καλὸν, δέχομαι τὴν προτίμησιν καὶ πρεσβεύω μᾶλλον ἐν τῷ γήρᾳ (*) τὴν ἀρετὴν καταλύσασαν ἢ τῷ σφοδρῷ τῆς νεότητος ἔτι σαλευομένην· εἰ δ' ὁ μὲν ὁδεύει διὰ τῆς ἀνωμαλίας καὶ τῆς ἀρετῆς εὐτόνως ἐπιμελεῖται, ὁ δ' οὐδένα μόχθον ὑπὲρ τοῦ καλοῦ τῇ πολιᾷ συνεισήνεγκε, τί καταλιπὼν πόνους ἐθελουσίους ἔργον τιμᾷς ἁπλῶς φύσεως;

3. Αἴλιανος τοῦ Ῥωμαίου.

Τίς γάρ ποτε καὶ ὅρος ἡλικίας τοῖς γ' ἅπαξ ἐξ μειρακίων ἐξελθοῦσι πρὸς τὰ δέοντα φρονεῖν ἔπεστι; τίς ἀριθμὸς ἐτῶν πρὸς τὰ προσήκοντα πράττειν ἀποδέδεικται; Οὐχ ὅσοι μὲν ἂν τῇ τε φύσει καὶ τῇ τύχῃ χρηστῇ χρήσωνται, πάντα ἀπ' ἀρχῆς εὐθὺς ἃ δεῖ φρονοῦσι καὶ πράττουσιν, οἱ δὲ ἐν τῇδε τῇ ἡλικίᾳ βραχὺν νοῦν ἔχοντες, οὐδ' ἂν αὖθίς ποτε ἔτη διέλθοι, φρονιμώτεροι γίνοιντο; Ἀμείνων γάρ τις αὐτὸς ἑαυτοῦ προϊούσης τῆς ἡλικίας ὑπάρξειεν, ἔννους δ' ἐξ ἀνοήτου, ἔμφρων δ' ἐξ ἄφρονος οὐδ' ἂν εἰς ἐκβαίη. Μὴ μέντοι τοὺς νέους εἰς ἀθυμίαν, ὡς κατε-

γνωσμένους μηδὲν τῶν δεόντων πράττειν δύνασθαι, ἐμβαλέτω· πᾶν γὰρ τοὐναντίον προτρέπεσθαι αὐτοὺς ὀφείλει πάντα τὰ προσήκοντα αὐτοῖς προθύμως ποιεῖν ἀσκεῖν, ὡς καὶ τιμὰς καὶ ἀρχὰς καὶ πρὸ τοῦ γήρως ληψομένους· ἐκ γὰρ τούτου καὶ τοὺς πρακτικωτέρους βελτίους ποιήσεται· πρῶτον μὲν ἀνταγωνιστὰς πολλοὺς ἀποδείξαντες, ἔπειτ' ἐνδειξάμενοι ὡς καὶ τἄλλα πάντα καὶ τὰς ἡγεμονίας μὲν οὐκ ἐξ ἀριθμοῦ ἐτῶν ἀλλ' ἐξ ἀρετῆς ἐμφύτου πᾶσι τοῖς πολίταις δώσεται.

4. Ἔστι που σύνεσις νέων καὶ γερόντων ἀσυνεσία· χρυσόστομος γὰρ οὐ διδάσκει φρόνησιν, ἀλλὰ φύσις καὶ ὀρθὴ δίαιτα.

5. Διῄρουν Πυθαγόρειοι τὰς ἡλικίας τῶν ἀνθρώπων (5) εἰς τέσσαρα μέρη, παιδὸς, νέου, νεανίσκου καὶ γέροντος· καὶ τούτων τῶν ἡλικιῶν ἑκάστην ὁμοίαν ἔφασαν εἶναι ταῖς κατὰ τὸν ἐνιαυτὸν τῶν ὡρῶν μεταβολαῖς, τὸ μὲν ἔαρ τῷ παιδὶ διδόντες, τὸ δὲ θέρος τῷ νεανίσκῳ, φθινόπωρον τῷ ἀνδρὶ, τὸν δὲ χειμῶνα τῷ γέροντι.

6. Γαίου τοῦ Καίσαρος.

Θορυβοῦντας δὲ τοὺς ἐν ἀξιώματι νέους καταστεῖλαι (*) βουλόμενος, ὡς οὐ προσεῖχε, ἀλλ' ἐθορύβει, Ἀκούσατε, ἔφη, νέοι γέροντος, οὗ νέου γέροντες ἤκουον.

7. Ἱροδώρου.

Νέος ἐν πολυτελέσι βρώμασι καὶ ποτοῖς, ἔτι δὲ ἀφροδισίοις ἀνατρεφόμενος, λέληται ἑαυτὸν ἐν τῷ θέρει τὴν χλαῖναν κατατρίβων.

Μόνῳ τῷ 3, 43.

8. Πλάτων παρεκελεύετο τοὺς νέους τρία ταῦτα ἔχειν·

8. Phavorino tribuit Maximus CL. p. 240, 29. Plutarcho Antonius CLI. p. 242. *Gaisf.*

ἐπὶ μὲν τῶν γνωμῶν τὴν σωφροσύνην, ἐπὶ δὲ τῆς γλώσσης σιγὴν, ἐπὶ δὲ τῶν ὀφθαλμῶν αἰδῶ.

9. Αἰλιανοῦ τοῦ ϑ ῑε περὶ ζώων λογ. κεφ. ιζ ὅταν ἀποδύσηται τὸ γῆρας κ. τ. λ.

Αἰλιανοῦ.

Ἀετὸς ζῶον πλ. κ. τ. λ.

Πυθαγόρου. Ἄγρυπνος — 1, 19.

10. Διογένης τοὺς ῥήτορας τὰ δίκαια μὲν ἔφη ἐσπουδακέναι, πράττειν δὲ οὐδαμῶς.

11. Μὴ νεῖκος 44, 2. Ἄρχοντες 44, 7. Παντελῶς 44, 3. Τόν τε νόμον 44, 12. Ἃ δ᾽ ὡς 44, 13. Κρέσσον 44, 14. Τοὺς κατοικοῦντας 44, 20. Φῦναι 44, 23. Ὁ δὲ Λυκ. 44, 24. Τοὺς βουλομένους 44, 40. Παρὰ Ταρτησίοις 44, 41. Περσῶν 44, 41. Οἱ δὲ βασ. 44, 42. (6) Ἀγάθυρσοι 44, 43. Οἱ μὲν οὖν 44, 22. Δέξασθε 44, 22. Πλάτωνος Τιμαίου — Μινῶος — Νόμων β γ δ ε ϛ ζ ϑ ια ιβ.

II. *ΠΕΡΙ ΝΕΦΩΝ ΟΜΙΧΛΗΣ ΥΕΤΩΝ ΔΡΟΣΟΥ ΧΙΟΝΟΣ ΧΑΛΑΖΗΣ.*

1. Ἀναξαγόρας νέφη μὲν καὶ χιόνα παραπλησίως, χάλαζαν δ᾽ ὅταν ἀπὸ τῶν παγέντων νεφῶν προωσθῇ τινα πρὸς τὴν γῆν ἤδη ταῖς καταφοραῖς ἀποψυχρούμενα στρογγυλοῦται.

2. Μητρόδωρος ἀπὸ τῆς ὑδατώδους.

Ξενοφάνης ὑπὸ τῆς τοῦ ἡλίου θερμότητος ὡς ἀρκτικῆς αἰτίας κἂν τοῖς μεταρσίοις συμβαίνειν· ἀνελκομένου γὰρ ἐκ τῆς θαλάττης τοῦ ὑγροῦ τὸ γλυκὺ διὰ τὴν

II. Hinc suppleatur lacuna in Stobaei Phys. I. 32. *Gaisf.*

λεπτομέρειαν (*) διακρινόμενον νέφη, τὸ συνιστάνειν ὀμιχλούμενον καὶ καταστάζειν ὄμβρους ὑπὸ πιλήσεως καὶ διατμίζειν τὰ πνεύματα, γράφει γὰρ διαῤῥήδην, πηγὴ δ' ἔστι θάλασσα ὕδατος. Ὁ δὲ Ἐπίκουρος ἀπὸ τῶν ἀτόμων στρογγυλαίνεσθαι τὴν θάλασσαν, τὸν ὑετὸν ἀπὸ τῆς μακρᾶς καταφορᾶς ὑποπεπλασμένον.

3. Ἐμπεδοκλῆς ἔμπτωσιν φωτὸς εἰς νέφος καὶ πνεῦμα μὲν ἀποτελεῖν παρῶσαν τὰ νέφη, ὄμβρους δὲ διαχέαν, χάλαζαν δὲ πιλῆσαν, χιόνας δὲ συμπεριλαβόμενόν τι τοῦ ἀερώδους, ἐκ δὲ τῆς ὑγρᾶς καὶ ἀτμώδους ὑετοὺς καὶ δρόσους καὶ πάχνας, ὀμίχλας τε καὶ νέφη καὶ χιόνας καὶ χαλάζας· ὑετοὺς μὲν γίνεσθαι τῆς ἀναδιδομένης ἀπὸ τῆς γῆς ἀτμίδος τοῖς ἄνω τόποις συνισταμένης κατὰ πύκνωσιν καὶ τρεπομένης εἰς ὕδωρ, εἶτα φερομένης ἀθρόως ἐπὶ γῆν διὰ τὴν ἀπόλειψιν τοῦ ἀναγαγόντος αὐτὴν θερμοῦ, σκεδασθείσης δὲ εἰς μικρὰ μόρια, καλεῖσθαι ψεκάδας, πρὸ τοῦ δὲ μετεωρισθῆναι σφόδρα κατενεχθείσης διὰ τὴν τοῦ ἀναγαγόντος αὐτὴν πυρὸς ὀλιγότητα προσονομάζεσθαι δρόσον καὶ πάχνην· πάχνη μὲν ὅταν παγῇ πρὶν εἰς ὕδωρ συγκριθῆναι, γίνεσθαι δὲ (7) χειμῶνος καὶ ἐν τόποις μᾶλλον χειμερινοῖς· δρόσον δ', ὅταν τὸ συνιστάμενον ὑγρὸν νύκτωρ ψυχθὲν ἅμα τοῖς ὄρθροις ἐπὶ γῆν ἐπιφέρηται· διὸ καὶ πλείστην πίπτειν δρόσον καὶ πάχνην περὶ τὰ ἕλη καὶ τὰς λίμνας καὶ τοὺς ποταμοὺς καὶ μάλιστα περὶ τοὺς κοίλους καὶ ἐνύλους τῶν τόπων· ἀνάγεσθαί τε γὰρ πλεῖστον ὑγρὸν ἀπὸ τῶν τοιούτων χωρίων καὶ καταψύχεσθαι μᾶλλον, τὴν δ' ἀθρόαν ἀνάδοσιν λέγεσθαι τῆς ἀτμίδος, ἔτι μικρὸν μὲν παχυνθεῖσαν ὀμίχλην, οἷον ἀραιὰν καὶ ἄγονον ὕδατος νεφέλην, ὡς ἂν προσυνισταμένην ταύτης καὶ προδιαλυο-

μένην καὶ σημεῖον οὖσαν εὐδίας, τὴν δὲ μετεωρισθεῖσαν καὶ συγκριθεῖσαν ἐπὶ πλεῖον νεφέλην· πάντα δὲ περὶ γῆν ταῦτα γίνεσθαι διὰ τὸ μὴ πόῤῥω τὴν ἀτμίδα μετεωρίζεσθαι κατισχύειν· ἐν γοῦν τοῖς ὑψηλοτάτοις ὄρεσιν οὐδὲν γίνεσθαι τούτων αἴτιον, ὅτι μάλιστα ἐκ τῶν κοίλων ἀνάγεται καὶ ἐφύδρων ἡ ἀτμὶς τόπων· ὥστε καθάπερ φορτίον πλεῖον φέρουσαν ἢ καθ' ἑαυτὴν τὴν ἄγουσαν θερμότητα μὴ δύνασθαι μετεωρίζεσθαι ἐπὶ πολὺν ἄγον τόπον, ἀλλ' ἐγγὺς οὖσαν ἐπὶ τῆς γῆς μεθιέναι πάλιν ἐπ' αὐτήν. Ἐκ δὲ τοῦ περὶ τὰ νέφη τόπου τρία φοιτᾶν σώματα πρὸς ἡμᾶς, ὕδωρ καὶ χιόνα καὶ χάλαζαν, ὧν δύο μὲν ἀναλογίας ἔχει (*) πρὸς ἄλληλα παρὰ τὸ διὰ τὰς αὐτὰς αἰτίας γίνεσθαι ταῖς κάτω διαφέροντα τῷ μᾶλλον καὶ ἧττον καὶ πλήθει καὶ ὀλιγότητι. Χιόνα γὰρ καὶ πάχνην εἶναι ταὐτὸν καὶ ὑετὸν καὶ δρόσον, ἀλλὰ τὸ μὲν πολύ, τὸ δ' ὀλίγον· τὸν μὲν γὰρ ὑετὸν ἐκ πολλῆς ἀτμίδος γίνεσθαι ψυχομένης, τὴν δὲ δρόσον ἐξ ὀλίγης, ἐφήμερον γὰρ αὐτῆς ὑπάρχειν τὴν σύστασιν· ὁμοίως χιόνα καὶ πάχνην· διὸ καὶ χώρας ἢ ὥρας ψυχρᾶς σημεῖον γίνεσθαι τὴν χιόνα, χάλαζαν δὲ κατὰ τοὐναντίον ἐν ταῖς εὐδιεινοτέραις συμβαίνειν χώραις ἢ ὥραις, θέρους γοῦν μάλιστα γίνεσθαι ἢ μετοπώρου, χειμῶνος δ' ὀλιγάκις καὶ ὅταν ἧττον ᾖ ψύχος· εἶναι δὲ (8) *τὴν χάλαζαν τοῦ καταφερομένου πῆξιν ἐκ τῶν νεφῶν ὕδατος· ἐκ δὲ τῆς ξηρᾶς καὶ καπνώδους πόῤῥω διατεινούσης καὶ μετεωριζομένης, ὡς καὶ διὰ τοῦτο πολλάκις διὰ τῆς ἐπιφορᾶς τῶν οὐρανίων ἐμπιπράσθαι, τῶν πρότερον εἰρημένων ἕκαστον ἀποτελεῖσθαι.*

4. *Χρυσίππου.*

Χρύσιππος ἔφησε τὴν ὀμίχλην νέφος διακεχυμένον ἢ

ἀέρα πάχος ἔχοντα, δρόσον δὲ ἐξ ὁμίχλης καταφερόμενον ὑγρὸν, ὑετὸν δὲ φορὰν ὕδατος ἐκ νεφῶν, ὄμβρον δὲ λαβροῦ ὕδατος καὶ πολλοῦ ἐκ νεφῶν φορὰν, χάλαζαν δὲ ὑετοῦ πεπηγότος διάθρυψιν, χιόνα δὲ νέφος πεπηγὸς ἢ νέφους πῆξιν, τὸ δ' ἐπὶ τῆς γῆς πεπηγὸς ὕδωρ κρύσταλλος, πάχνην δὲ δρόσον πεπηγυῖαν.

5. Ἀῤῥιανοῦ.

Ἀῤῥιανός φησι τὴν ὁμίχλην, ἣ μὲν πρὸ νέφους ξυνίσταται πρὶν ἐξαναστῆναι, ἐπιπολὺ δ' ἀπὸ νέφους ἐκχυθέντος καὶ σκεδασθέντος· γίγνεται δὲ ταῦτα εἰ μὴ κρατήσειεν αὐτῶν ὁ ἥλιος καὶ τὰ ἄλλα ἄστρα ὅσα ἐν οὐρανῷ καὶ αὐτὸς ὁ οὐρανός· ἀπὸ δὲ νεφελῶν, ὅσαι μὲν ἄγαν πλησθεῖσαι συνέστησαν, ψεκάδες καταφέρονται ἐπὶ γῆν καὶ εἰς ταύτας διαλύονται ὁμίχλαι τε καὶ ὅσαι νεφελῶν μανώτεραι· ὅσαι δὲ ἐπὶ μέγα ξυστᾶσαι εἰς ὕδωρ μετέβαλον, ὑετοὺς ἐκ νεφῶν γεννῶσι. Καὶ ὁμίχλαι μὲν τὸ πολὺ τῇ γῇ ἐπιζάνουσι, ἅτε δὴ κεχυμένης τε ἔτι καὶ ἀξυστάτου τῆς ἀτμίδος, αἱ νεφέλαι δὲ αἴρονται εἰς τὸ ἄνω, οὐ μὴν ὑπὲρ εἴκοσίν γε ἀπὸ γῆς σταδίους οὐδὲ αὗται ἀναφέρονται, ὅτι καὶ τῶν ὀρῶν ὅσα ὑπὲρ εἴκοσί γε ἀπὸ γῆς σταδίους ἀνέχει εἰς εὐθύ — ἔστι δὲ καὶ εὐαρίθμητα ταῦτα, ἔν γε τοῖς καθ' ἡμᾶς τόποις — οὔτε ὑόμενα ὤφθη ποτὲ (*) οὔτε καταπνεόμενα οὐδὲ νεφέλη ὑπὲρ αὐτῶν ἢ καὶ ἐπ' αὐτοῖς ἱζάνουσα, ἀλλὰ τῆς Οἴτης γε ἐπὶ τῇ ἀκρωρείᾳ θύεσθαι, ὅσα ἔτι λόγος καὶ Ἡρακλεῖ καὶ Φιλοκτήτῃ εἰς μνήμην τοῦ παλαιοῦ παθήματος, καὶ τὴν τέφραν ἐπὶ τῇ πυρκαιᾷ ἐν χώρᾳ μένειν· εἶναι γὰρ τὸν (9) ἄνω ὑπὲρ γῆς ἀέρα λεπτόν τε ἤδη καὶ καθαρὸν καὶ αὐγοειδῆ, καὶ ταῦτα διαφορεῖσθαι τοὺς ἀτμοὺς ὅσῳ προτέρω ὑπεραναφέρονται· ὅση δὲ λεπτὴ ἀτμὶς μὴ ἐπὶ μέγα

ἀρθεῖσα ἐσκεδάσθη ἀλλὰ ψυχθεῖσα κατενέχθη ἐπὶ γῆν, δρόσος γίγνεται, πρὸς ἡλίου δὲ ἐπικαυθεῖσα ἐρυθαίνεται ἢ μελαίνεται· καὶ τοῦτο μὴν φοινιάδα μὲν τὸ ἐρυθρὸν αὐτοῦ, ἐρυσίβην δὲ ὅ τι περ καὶ μέλαν καλοῦσι· παγεῖσα δὲ καὶ πεσοῦσα ἐπὶ γῆν πάχνη γίνεται· καὶ ἔτι ὅ τι περ πάχνη πρὸς δρόσον, τοῦτο χιὼν πρὸς ὑετόν· ὅτι καὶ τὸ νέφος ξυνελθὸν μὲν ἄνευ πήξεως εἰς ὑετὸν διακρίνεται, παγὲν δὲ εἰς νιφετὸν συνάγεται· ὅτι πρὶν παντελῶς εἰς ὕδωρ ξυστῆναι τὴν νεφέλην, φθάνει παγὲν εἰς χιόνα, καὶ ἡ χρόα τῆς χιόνος τεκμηριῶσα παρέχει, λευκή τε γὰρ καὶ αὐγοειδής ἐστιν· ὅτι πρὶν τραπῆναι ἐς ὕδωρ παγεῖσα θρύπτεται, οἷαν δὴ οὐ σμικρὰν μοῖραν οὐ πνεύματα φωτοειδοῦς ὄντος συνεπιλαμβάνουσα· ἔνθεν τε ἀφρῷ ἐς τὰ μάλιστα τὴν χρόαν ἔοικεν, ὅτι καὶ ἐν ἀφρῷ πολύ τι ἔνι πνεύματος· δηλοῦσι δὲ πομφόλυγες αἱ ἐπὶ τῶν ἀφρῶν οἷα δὴ ἐπιζέουσαι.

6. *Πλάτωνος ἐκ τοῦ Τιμαίου.*

Τὸ πυρὶ μεμιγμένον — πάχνη λέγεται.

Sequitur in ms. novum caput sine titulo: post excerpta e SScr. praecipue e Regum libris haec sequuntur: *Συνεσίου ἐκ τῶν ἐπιστολῶν. Τὰς πιθήκους — Αἰλιανοῦ τοῦ περὶ ζώων — Πατρὶς* 40, 1. *Ὅθεν εὖ* 40, 3. *Ξενιτείη* 40, 6. *Μήποτε* 40, 8. *Φυγάδος* 40, 9.

7. *Αἰλιανοῦ τοῦ περὶ ζώων γ λόγου κεφ. λϛ. κ. τ. λ.*

Novum caput, in quo post excerpta e SS. haec: *Προσαρμόσεις ὧδε καὶ Αἰλιανοῦ τοῦ περὶ ζώων θ λόγου κεφ. λβ. Λέων ὅταν.* .

6. T. III. p. 59.

(*) III. ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΔΟΚΕΙΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΙΝΑΙ.

(10) 1. Ἀστυδάμαντος Ἀλκμαίωνος.
Οὐ τοῦ δοκεῖν μοι, τῆς δ' ἀληθείας μέλει.
2. Εὐριπίδης Ἱκετίσιν.
Τυδέως δ' ἔπαινον ἐν βραχεῖ θήσω μέγαν·
φιλότιμον ἦθος πλούσιον, φρόνημα δὲ
ἐν τοῖσιν ἔργοις, οὐχὶ τοῖς λόγοις ἔχων.
3. Αἰσχύλου Ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας.
Οὐ γὰρ δοκεῖν ἄριστος κ. τ. λ.
4. Ζήνου.
Ἡγοῦμαι σοφίας εἶναι μέρος οὐκ ἐλάχιστον
ὀρθῶς γινώσκειν οἷος ἕκαστος ἀνήρ.
5. Σοφοκλέους Οἰδίποδος.
Οὐ γὰρ λόγοισιν τὸν βίον σπουδάζομεν
λαμπρὸν ποιεῖσθαι μᾶλλον ἢ τοῖς δρωμένοις.
Ὁ βίος ἔστ' ἀλαζονείας δεόμενος.
6. Ἐπιχάρμου.
Πρὸς τοὺς πέλας πορεύου λαμπρὸν ἱμάτιον ἔχων,
καὶ φρονεῖν πολλοῖσι δόξεις τυχὸν ἴσως.
7. Φωκυλίδου.
Πολλοί τοι δοκέουσι σαόφρονες ἔμμεναι ἄνδρες
σὺν κόσμῳ στείχοντες, ἐλαφρόνοοί περ ἐόντες.
8. Εὐριπίδου.
Πᾶς ὁ καθ' ἑαυτὸν τεχνολογῶν θαυμάζεται,

III. Hinc suppleatur lacuna in Stobaei Eclogis Ethicis II. c. 15. Heer. *Gaisf.* 2. V. 901. 3. V. 598. 4. An Ζηνοδότου? *Gaisf.* 5. Oed. Col. 1143. 8. Falso tribuitur hoc fragmentum Euripidi. Versus sunt Comici. *Gaisf.*

διακρινόμενος δὲ πρὸς ἑτέρους ἐλέγχεται,
(11) ὑποβολιμαίαν σύνεσιν ἠμφιεσμένος.

9. Φιλήμονος.

Ἀδελφεοῦς κἂν λαλῇ τις μικρόν ἐστι κόσμιος,
οὐδ' ἂν πορεύηταί τις εἰς τὴν γῆν βλέπων·
ὁ δ' ἥλικον μὲν ἡ φύσις φέρει λαλῶν,
μηδὲν ποιῶν δ' ἄσχημον, οὗτος κόσμιος.

10. Εὐριπίδου Φοίνικι.

(*) Οἱ πεῖραν οὐ δεδωκότες,
μᾶλλον δοκοῦντες ἢ πεφυκότες σοφοί.

11. Εὐριπίδου Ἀντιόπῃ.

Ὃς δ' εὐγλωσσίᾳ
νικᾷ, σοφὸς μέν, ἀλλὰ γὰρ τὰ πράγματα
κρεῖσσον νομίζω τῶν λόγων ἀεί ποτε.

12. Εὐριπίδου.

Οὐ μὴ φρονήσετ' κ. τ. 86, 4.

13. Τίωνος.

Ἐκ τῶν λόγων μὴ κρῖνε, Κλειτοφῶν, σοφὸν
ἢ χρηστὸν ἄνδρα, τὸν βίον ἐξέταζ' ἀεί·
πολλοὶ γὰρ λέγουσιν ἀδικίας χάριν,
τὰ δ' ἔργ' ἔχουσι φαῦλα κοὐ φρονοῦσιν εὖ.

14. Εὐριπίδου Παλαμήδῃ.

Ὅστις λέγει μὲν εὖ, τὰ δ' ἔργ' ἐφ' οἷς λέγει
αἴσχρ' ἐστὶν αὐτοῦ, τοῦτον οὐκ αἰνῶ ποτε.

15. Σοφοκλέους.

Σύ τοι λέγεις νῦν, οὐκ ἐγώ· σὺ γὰρ ποιεῖς
τοὖργον, τὰ δ' ἔργα τοὺς λόγους εὑρίσκεται.

9. Legendum videtur Φιλήμονος Ἀδελφοῖς. Οὐκ ἂν l. τ. *Gaisf.* 10. Fr. 7. 11. Fr. 28. 13. F. Φιλιστίωνος. *Gaisf.* 14. Fr. 6. 15. Elect. 624.

16. *Εὐριπίδου Θυέστῃ.*

(Οὐ) πώποτ᾽ ἔργου μᾶλλον εἱλόμην λόγους.
Τῷ λόγῳ μὲν εὖ διέρχῃ πάντα, τῷ δ᾽ ἔργῳ κακῶς.

(12) 17. *Μενάνδρου.*

Οὐχ ὁ λόγος αὔξει τὴν τέχνην περισσὸς ὤν,
ἀλλ᾽ αὐτὰ κοσμεῖ τὴν τέχνην τὰ πράγματα.

18. *Εὐριπίδου Πελιάσιν.*

Φθείρου· τὸ γὰρ δρᾶν οὐκ ἔχων, λόγους ἔχεις.

19. *Μενάνδρου.*

Τί δ᾽ ὄφελος λαλοῦντος ἂν κακῶς φρονῇ.

20. *Εὐριπίδου.*

Πολλὰ πολλοῖς εἰμι διάφορος βροτῶν·
ἐμοὶ γὰρ ὅστις ἄδικος ὢν σοφὸς λέγειν
πέφυκε, πλείστην ζημίαν ὀφλισκάνει·
γλώσσῃ γὰρ αὐχῶν τἄδικ᾽ εὖ περιστελεῖν,
τολμᾷ πανουργεῖν, ἔστι δ᾽ οὐκ ἄγαν σοφός.

(*) 21. *Μενάνδρου.*

Ὁ μὲν λόγος (σου) συνέσεως πολλῆς γέμει·
τὰ δ᾽ ἔργα σύνεσιν οὐκ ἔχοντα φαίνεται.

22. *Ποσειδίππου.*

Οὐκ ἔργον ἐστὶν εὖ λέγειν, ἀλλ᾽ εὖ ποιεῖν·
πολλοὶ γὰρ εὖ λέγοντες οὐκ ἔχουσι νοῦν.

23. *Εὐριπίδου.*

Ἤδη δὲ πολλῶν ἡρέθην κριτὴς λόγων,
καὶ πόλλ᾽ ἁμιλληθέντα μαρτύρων ὕπο
τἀναντί᾽ ἔγνων συμφορᾶς μιᾶς πέρι.
κἀγὼ μὲν οὕτω, χὤστις ἔστ᾽ ἀνὴρ σοφὸς
λογίζεται τἀληθὲς εἰς ἀνδρὸς φύσιν
βλέπων, δίαιτάν θ᾽ ἣν τιν᾽ ἡμερεύεται

18. Fr. 9. 20. Med. 379. 23. Fr. Phoenicis 4.

καὶ τῷδε δηλώσαιμ᾽ ἂν, εἰ βούλοιο σὺ,
(13) τἀληθὲς, ὡς ἔγωγε καὐτὸς ἄχθομαι,
ὅστις λέγειν μὲν εὐπρεπῶς ἐπίσταται,
τὰ δ᾽ ἔργα χείρω τῶν λόγων παρέσχετο.

24. Μενάνδρου.

Ὁ μὲν λόγος σου καὶ κατ᾽ ὀρθὸν εὐδρομεῖ,
τὸ δ᾽ ἔργον ἄλλην οἶμον ἐκπορεύεται.

25. Σοφοκλέους Ἐριφύλῃ.

. . γλῶσσ᾽ ἐν οἷσιν ἀνδράσιν τιμὴν ἔχεις,
ὅπου λόγοι σθένουσι τῶν ἔργων πλέον.

26. Μενάνδρου.

Ὁ μὴ φρονῶν μὲν, πολλὰ δ᾽ ἐφ᾽ ἑκάστου λαλῶν
δείκνυσιν αὑτοῦ τὸν τρόπον τοῖς ῥήμασιν.

27. Θεμιστίου ἐκ τοῦ Μετριοπαθοῦς ἢ Φιλοτέκνου.

Ὅτι ὁ λόγος, ἐὰν μὴ τῷ τρόπῳ σύμφωνος ᾖ, ἀλλότριος γίνεται καὶ οὐ τοῦ λέγοντος, ὥσπερ ἐκεῖνος ὃν Θερσίτης ἔλεγε τοῖς Ἀχαιοῖς,

ὅν κεν ἐγὼ δήσας ἀγάγω —

οὗτος γὰρ Ἀχιλλέως ἢ Αἴαντος ἦν, ὁ κυφὸς δὲ αὐτὸν οὐδὲν προσήκοντα ὑπεβάλετο.

28. Φύσωνος.

(*) Φύσων ὁ Χιμεὺς ἔφη δεῖν οὐκ ἐκ τῶν λόγων ἔργα κρίνειν, ἀλλ᾽ ἐκ τῶν πράξεων τοὺς λόγους.

29. Θεοφράστου.

Οὐ τὸν βίον ἐκ τῆς τοῦ λόγου δεινότητος πιστεύομεν, ἀλλὰ τὸν λόγον ἐκ τῆς περὶ τὸν βίον εὐδοξίας.

30. Δημοσθένους.

Ὃς ἅπας μὲν λόγος κ. τ. λ.

25. Fr. 209. 27. Pag. 261. D. 28. Leg. *Μύσωνος. Μύσων ὁ Χηνιεύς. Gaisf.*

31. *Δημοκρίτου.*

Πολλοὶ δρῶντες τὰ αἴσχιστα λόγους τοὺς ἀρίστους ἀσκέουσιν.

(14) 32. (*Α*) *πολλώνιος.*

γλαυ . . . αλον μάζα καὶ τριβὼν καὶ κατεπιτήδευμα δοξοκοπικὸν καλούμενον· ἀλλ' ὅταν τὰ πράγματα ἄγῃ πρὸς αὐτὸ σεμνῶς φορούμενα.

33. *Πυθαγόρας.*

Ἐπιδείκνυσο μὴ ἐν τοῖς λόγοις ἃ φρονεῖν, ἀλλ' ἐν τῷ ἔργῳ ἃ ποιεῖν.

34. *Δημοκρίτου.*

Ἔργα καὶ πρήξιας ἀρετῆς, οὐ λόγους ζηλεύειν χρεών.

35. *Σωκράτους.*

Σωκράτης ἐρωτηθεὶς, τίνων μάλιστα ὁ λόγος ἰσχύει, Ὧν ἡ πρᾶξις, εἶπε, συνακολουθεῖ τῷ λόγῳ.

36. *Ὀξιθέου.*

Ὀξίθεος ὁ Ἀθηναῖος τοὺς χρηστοὺς μὲν ἐν τοῖς . . ἀχρήστους δὲ κατὰ τὸν βίον ὁμοίους ἔφη εἶναι τοῖς ἀγαθοῖς ἐνυπνίοις.

37. *Ἐκ τοῦ Ἐπικτήτου Ἐγχειριδίου.*

Τὰ πρόβατα οὐ χόρτον φέροντα τοῖς ποιμέσιν ἐπιδείκνυσι πόσον ἔφαγεν, ἀλλὰ πέμψαντα τὴν νομὴν ἔσω ἔρια φέρει καὶ τυρόν· καὶ σὺ μὴ τὰ θεωρήματα τοῖς ἰδιώταις, ἀλλὰ τὰ ἀπ' αὐτῶν πραχθέντα ἔργα.

38. *Δημοκρίτου.*

Οὔτε λόγος ἐσθλὸς φαύλην πρῆξιν ἀμαυρίσκει, οὔτε πρῆξις ἀγαθὴ λόγου βλασφημίῃ λυμαίνεται.

39. *Δημοσθένους Ὀλυνθιακῶν.*

Τὸ γὰρ πράττειν τοῦ λέγειν κ. τ. λ.

37. Cap. 46.

40. (*) *Φαλάριδος*

Οὐδὲ τοῦτο συνιεὶς, ὅτι λόγος ἔργου σκιὰ παρὰ τοῖς σοφοῖς πεπίστευται.

(15) 41. *Διογένους.*

Διογένης λόγον τινὰ διεξῄει περὶ σωφροσύνης καὶ ἐγκρατείας, καὶ ὡς ἐπῄνουν αὐτὸν οἱ Ἀθηναῖοι, ὁ δὲ, Κάκιστ' ἀπόλλυσθε, εἶπε, τοῖς ἔργοις μὴ ἀντιλέγοντες.

42. *Πολυαίνου.*

Ὅταν μὲν γὰρ τῇ σεμνότητι τῶν λόγων καὶ ἡ πεῖρα τῶν ἔργων ἕπηται, τοῦτό τοι χρὴ καλεῖν δόγμα φιλοσόφου· ὅταν δὲ ὁ μὲν λόγος ἀπαγγέλληται μεγάλα, ὁ δὲ βίος πράττῃ μηδὲ τοὐλάχιστον, ἆρα οὐ κόμπος ταῦτα καὶ τερατεία τοῦ σοφιστοῦ, καὶ μειρακίων ἀκοὰς ἐκπλήττειν ἐσπουδακότος;

43. *Ἐν ταὐτῷ. Περὶ Δημοσθένους.*

Τοῖς λόγοις καλλωπιζόμενος κ. τ. λ.

44. *Λυκίου ἐκ τῶν Μουσωνίου Πότερον ἰσχυρότερον ἔθος ἢ λόγος.*

Αὖθις ἐνέπεσε μὲν ζήτησις, πότερον ἀνυσιμώτερον (16) *πρὸς κτῆσιν ἀρετῆς ἔθος ἢ λόγος, εἰ μὲν ὁ λόγος διδάσκει ὀρθῶς, (*) τί εἴη πρακτέον, τὸ δὲ ἔθος γένοιτο κατὰ τοιοῦτον λόγον πράττειν ἐθιζομένων. Τῷ δὲ Μουσωνίῳ τὸ ἔθος ἐδόκει ἀνυσιμώτερον, καὶ συνήγορον τῇ ἑαυτοῦ δόξῃ ἤρετο τῶν παρόντων τινὰ οὕτως. Δυοῖν ὄντοιν ἰατροῖν τοῦ μὲν ἱκανοῦ λέγειν καὶ περὶ τῶν ἰατρικῶν ὥρα ὅτι ἐμπειρότατον, περὶ δὲ θεραπείαν τῶν καμνόντων μηδὲ τετριμμένου· τοῦ δ' εἰπεῖν μὲν ἀδυνάτου, θεραπεύειν δ' εἰθισμένου κατὰ τὸν λόγον τὸν ἰατρικόν, πότερον, ἔφη, μᾶλλον ἕλοιο ἂν παρεῖναί σοι νο-*

40. Ep. 92. ed. Lennep.

σοῦντι; Ὁ δὲ ἀπεκρίνατο τὸν θεραπεύειν εἰθισμένον. Καὶ ὁ Μουσώνιος· Τί δέ; δύο ἀνδρῶν τοῦ μὲν πεπλευκότος πολλάκις καὶ κυβερνήσαντος ἤδη οἷα ἱκανὰ, τοῦ δὲ ὀλιγάκις μὲν πεπλευκότος, κυβερνήσαντος δὲ μηδέποτε ἐὰν οὗτος ὁ μὴ κυβερνήσας ἱκανώτατον λέγει ὃν τρόπον χρὴ κυβερνᾶν, ὁ δ' ἕτερος ἐνδεῶς καὶ παντάπασιν ἀσθενῶς, ποτέρῳ ἂν πλέω χρησ κυβερνήτῃ; Καὶ ὁ εἶπε, ὅτι τῷ κυβερνήσαντι πολλάκις. Πάλιν ὁ Μουσώνιος· (17) Μουσικοῖν δε δυοῖν τοῦ μὲν τοὺς λόγους ἐπισταμένου τοὺς μουσικοὺς καὶ λέγοντος αὐτοὺς πιθανώτατον, ᾄδειν δὲ καὶ κιθαρίζειν καὶ λυρίζειν ἀδυνατοῦντος, τοῦ δὲ περὶ μὲν τοὺς λόγους ὄντος ἥττονος κιθαρίζοντος δὲ καλῶς καὶ λυρίζοντος ἔτι δὲ ᾄδοντος, ποτέρῳ ἂν ἐπιτρέψαι ἔργον μουσικὸν ἢ πότερον ἂν ἐθέλοις (*) γενέσθαι διδάσκαλον τῶν μουσικῶν παιδὸς οὐκ εἴδοι; Ὁ δὲ ἀπεκρίνατο τὸν ἐν τοῖς ἱκανόν. Τί οὖν, εἶπεν ὁ Μουσώνιος, ταῦτα μὲν ταύτῃ ἔχει, περὶ δὲ σωφροσύνης ἢ ἐγκρατείας τοῦ ἃ χρὴ δύνασθαι λέγειν οὐ πολὺ κρεῖττον τὸ ἐγκρατῆ γενέσθαι καὶ σώφρονα περὶ τὰ πραττόμενα πάντα; Συνεχώρει κἀνταῦθα ὁ νεανίσκος, ἧττον καὶ φαυλότερον εἶναι τοῦ σωφρονεῖν ἔργῳ, τὸ λέγειν περὶ σωφροσύνης ἱκανῶς. Ὅθεν ὁ Μουσώνιος συνάπτων τοῖς προειρημένοις, πῶς οὖν ἐπὶ τούτοις, ἔφη, τὸ τὸν ἑκάστου λόγον ἐπίστασθαι πράγματος κρεῖττον ἂν εἴη τοῦ ἐθίζεσθαι καὶ πράττειν τὰ πράγματα κατὰ τὴν ὑφήγησιν τοῦ λόγου; ἐπείπερ τὸ μὲν ἔθος πρὸς τὸ δύνασθαι πράττειν ἄγει, τὸ δὲ ἐπίστασθαι λόγον τοῦ πράγματος πρὸς τὸ δύνασθαι λέγειν. Συνεργεῖ μὲν γὰρ καὶ τῇ πράξει ὁ λόγος διδάσκων ὅπως πρακτέον, καὶ ἔστι τῇ πράξει πρότερος τοῦ ἔθους· οὐ γὰρ ἐθισθῆναί τι

καλὸν οἷόν τε μὴ κατὰ λόγον ἐθιζόμενον· δυνάμει μέν-
(18) τοι τὸ ἔθος προτερεῖ τοῦ λόγου, ὅτι ἔστι κυριώτερον ἐπὶ τὰς πράξεις ἄγειν τὸν ἄνθρωπον ἤπερ ὁ λόγος.

45. Ἐκ τοῦ Θεοδώρου τῶν Τέλητος ἐπιτομῆς. Περὶ τοῦ δοκεῖν καὶ τοῦ εἶναι.

Κρεῖττόν φασι τὸ δοκεῖν δίκαιον εἶναι τοῦ εἶναι· μὴ καὶ τὸ δοκεῖν ἀγαθὸν εἶναι τοῦ εἶναι κρεῖττόν ἐστιν; Ἀμέλει πότερον οὖν διὰ τὸ δοκεῖν ἀγαθοὶ ὑποκριταὶ εἶναι ὑποκρίνονται ἢ διὰ τὸ εἶναι; κιθαρίζουσι δὲ πότερον διὰ τὸ δοκεῖν ἀγαθοὶ ἢ διὰ τὸ εἶναι; Διὰ τὸ εἶναι. Τὰ δ' ἄλλα πάντα ἁπλῶς διὰ τὸ δοκεῖν ἀγαθοὶ εὖ πράττουσιν ἢ διὰ τὸ εἶναι; Διὰ τὸ εἶναι. Διὸ δ' εὖ βιοῦσιν κρεῖττον ἢ διὸ μή; ὥστε (*) κρεῖττον φαίνοιτ' ἂν τὸ ἀγαθὸν εἶναι τοῦ δοκεῖν· ὁ γὰρ δίκαιος ἀγαθός, οὐχ ὁ δοκῶν δίκαιος εἶναι· καὶ τί ποτε ἐπὶ τῶν ἄλλων ἀγαθῶν ὅσα δοκοῦσιν ἄνθρωποι μᾶλλον ἂν βούλοιο εἶναι ἐν αὐτοῖς καὶ ἔχειν αὐτὰ μᾶλλον ἢ δοκεῖν ἔχειν· εὐθέως ὁρᾶν ἂν βούλοιο ἢ δοκεῖν ὁρᾶν, ὑγιαίνειν μᾶλλον ἢ δοκεῖν, ἰσχύειν μᾶλλον ἢ δοκεῖν, εὔπορος εἶναι, φίλους ἔχειν μᾶλλον ἢ δοκεῖν· ἐπὶ τῶν ψυχικῶν πάλιν φρονεῖν μᾶλλον ἢ δοκεῖν, ἄλυπος εἶναι μᾶλλον ἢ δοκεῖν, θαρσαλέος εἶναι, ἄφοβος εἶναι, ἀνδρεῖος εἶναι μᾶλλον ἢ δοκεῖν· ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης δὲ οὐκ ἔτι δίκαιος εἶναι μᾶλλον ἢ δοκεῖν, ἀλλὰ καὶ ἀνδρεῖος ἂν μᾶλλον βουλοίμην δοκεῖν ἢ εἶναι· ἢ οὐχ ὁ ἀνδρεῖος καὶ ἄφοβος καὶ ἄλυπος, οὐχ ὁ δοκῶν; Διὰ τί δὲ βούλει ἀνδρεῖος δοκεῖν εἶναι; Τιμήσουσί με. Καὶ γὰρ πρωτοστάτην σε καταστήσουσι καὶ μονομαχεῖν κελεύσουσι καὶ ἵνα λάχῃς μηχανήσονται καὶ λαχόντος ἐπιχαρήσονται, καθάπερ τῷ Αἴαντι· εἶτα τί οἴει πείσεσθαι δειλὸς μὲν ὤν, κινδυνεύων δέ; καὶ ἐὰν αἰχμάλωτος

γένῃ δοκῶν ἀνδρεῖος εἶναι πέδας ἕξεις μεγάλας καὶ χειροπέδας καὶ οὐθείς σοι μὴ πιστεύσει, ἀλλὰ καὶ κατακεκλεισμένος ἔσῃ, κἂν βασανίζωσί σε πολλὰς λήψῃ καὶ (19) *λέγων τὴν ἀλήθειαν οὐ μὴ πιστευθήσῃ, ἀλλὰ δόξεις μωκᾶσθαι διὰ τὸ καρτερικὸς εἶναι, καὶ κελεύσουσί σε δέρειν καὶ ἐπιτείνειν καὶ παροπτοις. Ὅρα ὅσα λήψῃ δοκῶν ἀνδρεῖος εἶναι καὶ καρτερικός· σὺ δὲ ἐκεῖνο μὲν προφέρῃ, ταῦτα δὲ ἀποκρύπτεις ὥσπερ οἱ ῥήτορες.*

46. *Πλάτωνος ἐκ τῆς πρὸς Ἀριστόδωρον ἐπιστολῆς.*

Ἀκούω Δίωνος ἐν τοῖς μάλιστα ἑταῖρον εἶναί τέ σε νῦν καὶ γεγονέναι διὰ παντὸς, τὸ σοφώτατον ἦθος τῶν εἰς φιλοσοφίαν παρεχόμενον· τὸ γὰρ βέβαιον καὶ πιστὸν καὶ ὑγιὲς τοῦτο ἐγώ φημι εἶναι τὴν ἀληθινὴν φιλοφίαν, τὰς δὲ ἄλλας τε καὶ εἰς ἄλλα τεινούσας σοφίας τε καὶ δεινότητας, κομψότητας οἶμαι προσαγορεύων ὀρθῶς ὀνομάζειν.

47. *Αἰσχίνου περὶ Δημοσθένους.*

Πλεῖστον δὲ ἐκ πολιτείας κ. τ. λ.

IV. *ΠΕΡΙ ΟΙΚΟΥ ΚΑΙ ΟΙΚΕΙΑΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ.*

Post loca e SS. haec sequuntur: *Τοῦτον* 85, 14. *Καὶ μὴν* 85, 20. *Πρὸ πάντων* 85, 21. *Καὶ οἰκίας* 85, 22. (*) *Οὐκοῦν* 85, 23. *Εἰ βούλει . . . Κέλτοι* 7, 40. *Αἰλιανοῦ π. ζώων.*

V. *ΠΕΡΙ ΟΜΟΙΟΤΡΟΠΩΝ.*

1. *Εὐριπίδου.*

Ὅστις δ' ὁμιλῶν ἥδεται κακοῖς ἀνὴρ

46. Pag. 358. V. Deberi videtur hic titulus viro docto qui codicem Florentinum Ruhnkenii gratia descripsit. Verbo enim

οὐ πώποτ' ἠρώτησα, γιγνώσκων ὅτι
τοιοῦτός ἐστιν, οἷσπερ ἥδεται ξυνών.

(20) 2. *Εὐριπίδου Βελλεροφόντῃ.*

Ἀνὴρ δὲ χρηστὸς χρηστὸν οὐ μισεῖ ποτε,
κακῷ κακός τε συντέτηκεν ἡδοναῖς,
φιλεῖ δὲ τοὐμόφυλον ἀνθρώπους ἄγειν

3. *Εὐριπίδου Πελιάσιν.*

. . γὰρ ξυνὼν κακὸς ἂν τύχῃ γεγὼς
τοιούτους δὲ τοὺς ξυνόντας ἐκπορίζεται,
χρηστοὺς δὲ χρηστός· ἀλλὰ τὰς ὁμιλίας
ἐσθλὰς διώκειν, ὦ νέοι, σπουδάζετε.

4. *Μενάνδρου.*

Ἡ τῶν ὁμοίων αἵρεσις μάλιστά πως
τὴν τοῦ βίου σύγκρασιν ὁμόνοιαν ποιεῖ.

5. *Εὐριπίδου Ἀντιγόνης.*

Νέοι νέοισι συννοσοῦσι τἀφανῆ·

6. *Μενάνδρου Περικειρομένοι.*

Οὕτω ποθεινόν ἐστιν ὁμότροπος φίλος.
οὐδείς ἐστι μοι·
ἀλλότριος ἂν ᾖ χρηστὸς ἡ φύσις μία
πάντων, τὸ δ' οἰκεῖον συνίστησιν τρόπος.

7. *Ὁμήρου.*

Ὡς αἰεὶ τὸν ὅμοιον κ. τ. λ.

8. *Δημοκρίτου.*

Ὁμοφροσύνη φιλίην ποιεῖ.

(*) 9. *Διογένης ἐρωτηθεὶς, τί ἐστι φίλος, Μία ψυχὴ ἐν δυσὶ σώμασι κειμένη.*

περὶ praefixam reperio literam f. i. e. forte. Verum suspicor titulum fuisse, Ὅτι ἡ ὁμοιότης τῶν τρόπων φιλίαν ἀπεργάζεται — Atque ex h. l. lacuna supplenda in Stobaei Ecl. Eth. II. 33. *Gaisf.* 2. Fr. 8. 3. Cf. infra tit. XVI. 4 5. Fr. 20.

10. *Εἰδότες οὔτε φιλίαν ἰδιώταις βεβαίαν γιγνομένην οὔτε κοινωνίαν πόλεσιν, εἰ μὴ μετὰ ἀρετῆς δοκούσης εἰς* (21) *ἀλλήλους γίγνοιτο καὶ τἄλλα ὁμοιότροποι εἶεν· ἐν γὰρ τῷ διαλλάσσοντι τῆς γνώμης καὶ αἱ διαφοραὶ τῶν ἔργων καθίστανται.*

11. *Ἀριστοτέλους*

Ὥσπερ ὁ οἶνος κιρνᾶται τοῖς τῶν πινόντων τρόποις, οὕτω καὶ ἡ φιλία τοῖς τῶν χρωμένων ἤθεσι.

12. *Πυθαγόρας ἐρωτηθεὶς, τί ἐστι φίλος, ἀπεκρίνατο, Ἄλλος ἐγώ.*

Τὴν φιλίαν ἔφη ἰσότητα εἶναι.

13. *Ἰάμβλιχος Μακεδονίῳ περὶ Ὁμονοίας.*

Ἡ ὁμόνοια, καθάπερ αὐτὸ τὸ ὄνομα βούλεται ἐνδείκνυσθαι, συναγωγὴν ὁ μόνου τοῦ νοῦ κοινωνίαν τε καὶ ἕνωσιν ἐν ἑαυτῇ συνείληφεν· ἀφορμηθεῖσα δὴ οὖν ἐντεῦθεν ἐπὶ πόλεις καὶ οἴκους κοινούς τε συλλόγους πάντας καὶ ἰδίους οἴκους, φύσεις τε καὶ συγγενείας πάσας ἐπιπορεύσεται, κοινάς τε καὶ ἰδίας ὡσαύτως· ἔτι δὲ περιέχει καὶ τὴν ἑνὸς ἑκάστου πρὸς ἑαυτὸν ὁμογνωμοσύνην· ὑφ᾽ ἑνὸς μὲν γάρ τις νοήματος καὶ μιᾶς γνώμης κυβερνώμενος ὁμονοεῖ πρὸς ἑαυτὸν, διχογνωμονῶν δὲ πρὸς ἑαυτὸν καὶ ἀνόμοια λογιζόμενος διαστασιάζει καὶ ὁ μὲν ἐπὶ τῆς ἀεὶ αὐτῆς ἐπιμένων διανοήσεως ὁμοφροσύνης ἐστὶ πλήρης, ὁ δ᾽ ἄστατος τοῖς λογισμοῖς καὶ ἄλλοτε ἐπ᾽ ἄλλης δόξης φερόμενος ἀστάθμητός ἐστι καὶ πολέμιος πρὸς ἑαυτόν. Φιλία ἡ μὲν ἀπὸ ἐναντίων δεινὴ καὶ ἀγρία καὶ τὸ κοινὸν οὐ πολλάκις ἔχουσα ἐν ἡμῖν, ἡ δ᾽ ἐκ τῶν ὁμοίων ἥμερός τε καὶ κοινὴ διὰ βίου.

10. Thucydid. III. 10. 11. Vid. Maximus CXXXV. p. 216. 4.

14. *Πλάτωνος ἐκ τοῦ Φαίδρου.*

γὰρ δή ποτε εἵμαρται κ. τ. λ.

15. *Ἑτέρων.*

Μέλει μοι τῶν τοιούτων ἧττον ἢ βατράχων τῶν ἐν τοῖς τέλμασιν.

(22) (*) 16. *Ὥσπερ οἱ ἐν χαλκείῳ κατακτυπούμενοι τὰς ἀκοὰς ἐν μελέτῃ γίγνονται τῶν ψόφων, οὕτω καὶ ἡμεῖς ταῖς πυκναῖς ἀπειλαῖς τῶν παραλόγων σου λόγων ἐνεθισθέντες ἀθορύβητοι μένομεν.*

17. . . ιῷ τὸ πᾶν ἐπιτρέψας, οὐδὲν αὐτὸς φροντίζω τῶν σοφισμάτων ὑμῶν.

18. *Ἐπειδὴ ἅπαξ περιεβαλόμην τὴν λεοντῆν, οὐκ ἀποδειλιατέον.*

19. *Οὐδενὶ ἂν παρὰ τὸ δίκαιον ὑπεικάθοιμι δείσας θάνατον.*

20. *Οὐδὲν αὐτῶν χρὴ φροντίζειν, ἀλλ' ὁμόσε μᾶλλον ἰέναι.*

21. *Ὧν ἐγὼ οὔτε μέγα οὔτε μικρὸν πέρι ἐπαΐω.*

22. *Ἄγαν ἡ σὴ δεινότης καταθρασύνεται τῆς ἡμετέρας ἁπλότητος.*

23. *Πάνυ κάρχαρον ἡμῖν ἐπαφῆκας τὸν κύνα τῆς λοιδορίας.*

24. *Ἔστι καὶ παρ' ἡμῖν ἀμύνης ἀκμὴ καὶ λόγος λύων σοφίσματα.*

25. *Ὁπλισθέντες λόγων ἐλευθερίᾳ τῆς ἀληθείας κατὰ τὸ θεμιτὸν προστησόμεθα.*

26. *Πρὸς τὰς μακρὰς σοῦ λοιδορίας καὶ βραχὺς ἐμοὶ καὶ σαφὴς ἀπόλογος.*

15. Forte hic inc. tit. *ΠΕΡΙ ΛΟΙΔΟΡΙΑΣ. Gaisf.*

27. *Αἰλιανοῦ.*

Ὄνομα ἔστιν κ. τ. λ. Ιστ. ζ. V. 35.

VI. *ΠΕΡΙ ΟΝΟΜΑΤΟΣ ΧΡΗΣΤΟΥ.*

1. *Ἀριστείδου.*

Τοῦτο δέ ἐστι τῇ μνήμῃ τῆς ἀναγκαίας τελευτῆς παραμύθιον καὶ τοῦ ἐκποδὼν γενομένου σώζεσθαι τοὔνομα, ὅτι αὐτῷ τὰ ἔργα ἐξ ὧν εἰργάζετο οὐ συντέθνηκεν, ἀλλὰ καὶ τοῖς τῆς ἐκείνου δυνάμεως ὑπομνήματα εἰς χεῖρας ἀφίξεται.

2. *Αἰλιανοῦ.*

Ἀπὸ τῷ κ. τ. λ.

(23) VII. *ΠΕΡΙ ΟΡΚΟΥ.*

Ὅρκον 27, 1. *Οὐκ* 27, 2. *Ὅρκος* 27, 3. *Ὅστις* 27, 4. *Δέσποιν'* 27, 5. *Ὅρκου* 27, 6. *Μάστιγος* 27, 7. *Τοῖς* 27, 9. *Δεῖ* 27, 10. *Ὅρκον* 27, 11. *Ὅρκον* 27, 12 *Οἱ* 27, 13. *Ἐπερωτῶντα* 27, 14.

VIII. *ΠΕΡΙ ΕΠΙΟΡΚΙΑΣ.*

1. *Ἡ γλῶσσ'* 28, 6. *Ὅρκοισι* 28, 1. *Ὅρκον* 28, 8. *Ὤμοσεν* 28, 3.

(*) 2. *Μενάνδρου.*

Γυναικὶ δ' ὅστις ὅρκον ὀμνύων ἀνὴρ
μηδὲν ποιεῖ δίκαιον, οὗτος εὐσεβής.

3. *Τιμοθέου.*

Θ' ὁ πτερωτὸς ἰξὸς ὀμμάτων ἔρως
ὁ Κύπριος κυναγὸς, ἡ φρενῶν ἄκις,
ὁ μὴ τίνων θέοισιν ὁρκίων δίκας.

4. *Δημοκρίτου. Ὅρκους οὓς κ. τ. λ.* 28, 9. *Ἐκ θεῶν ἀγορᾶς. Καινοὺς π. κ. τ. λ.* 28, 11. *Χρησμός. Γλαῦκ'*

ἐπιτυδείδη 27, 14. *Κλεάνθης* 28, 14. *Χρύσιππος* 28, 15. *Ἐν τῇ Κύρου ἀναβάσει* 28, 16. *ἄνευ γὰρ* 28, 17.

IX. *ΠΕΡΙ ΟΡΦΑΝΩΝ ΚΑΙ ΧΗΡΩΝ.*

Αἰλιανοῦ. Αἱ θήλεις κόσσυφοι . . . .

X. *ΠΕΡΙ ΟΦΘΑΛΜΟΥ ΚΑΙ ΟΡΑΣΕΩΣ.*

1. *Λεύκιππος, Δημόκριτος, Ἐπίκουρος κατὰ εἰδώλων εἴσκρισιν οἴονται τὸ ὁρατικὸν συμβαίνειν πάθος καὶ κατά τινων ἀκτίνων εἴσκρισιν, μετὰ τὴν πρὸς τὸ ὑποκείμενον ἔνστασιν πάλιν ὑποστρεφουσῶν πρὸς τὴν ὄψιν.*

(24) 2. *Τιμαγόρας εἷς τῶν παραχαραξάντων ἐν συχνοῖς τὴν Ἐπικούρειον αἵρεσιν ἀντὶ τῶν εἰδώλων ταῖς ἀποῤῥοαῖς χρῆται.*

3. *Κράτων χρώματά φησιν ἀπὸ τῶν σωμάτων φέρεσθαι συγχροΐζοντ᾽ αὐτοῖς τὸν μεταξὺ ἀέρα.*

Ἀρισταγόρας σχήματα συνδιατυποῦντά πως αὐτοῖς τὸν ἀέρα.

4. *Ἵππαρχος ἀφ᾽ ἑκατέρου φησὶ τῶν ὀφθαλμῶν ἀποτεινομένας τοῖς πέρασιν αὐτῶν, οἱονεὶ χειρῶν ἐπαφαῖς περικαθαπτούσαις τοῖς ἐκτὸς σώμασι τὴν ἀντίληψιν αὐτῶν πρὸς τὸ ὁρατικὸν ἀναδιδόναι.*

5. *Πλάτων συναύγειαν κ. τ. λ.* ut LV. 1. ed. Heeren.

6. *Ἀλκμαίων κατὰ τὴν τοῦ διαφανοῦς ἀντίληψιν.*

7. *Ἀριστοτέλης* ut Stob. nisi quod om. *μεταξὺ διεχοῦς.*

8. *Τῶν Ἀκαδημαϊκῶν τινες κατά τινων (ἀκτίνων) ἔκχυσιν, μετὰ τὴν πρὸς τὸ ὑποκείμενον ἔνστασιν πάλιν ὑποστρεφουσῶν πρὸς τὴν ὄψιν. Ποσειδώνιος γοῦν αὐτὴν σύμφυσιν ὀνομάζει.*

X. Hinc supplendus videtur Stobaeus Phys. I. 55. *Gaisf.*

9. *Ἐμπεδοκλῆς καὶ πρὸς τὸ διὰ τῶν ἀκτίνων καὶ πρὸς τὸ* (*) *διὰ τῶν εἰδώλων ἐκδοχὰς παρέχεται· πλείους δὲ πρὸς τὸ δευτερ . . τὰς γὰρ ἀποῤῥοίας ἀποδέχεται.*

10. *Ἑστιαῖος ὁ Περίνθιος τοῖς εἰδώλοις τὰς ἀκτῖνας προσέμιξε προσαγορεύσας τὸ γιγνόμενον ἀκτῖν' εἰδώλων.*

11. *Ἐμπεδοκλῆς κατ' ἀποῤῥοίας τὰς συνισταμένας μὲν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ κατόπτρου, πιλουμένας δὲ ὑπὸ τοῦ ἐκκρινομένου αὐτοῦ κατόπτρου πυρώδους καὶ τὸν προκείμενον ἀέρα, εἰς ὃν φέρεται τὰ ῥεύματα συντρέφοντος.*

12. *Λεύκιππος, Δημόκριτος, Ἐπίκουρος τὰς κατοπτρικὰς, ἐμφάσεις γίνεσθαι κατ' εἰδώλων ἐμφάσεις, ἅτινα φέρεσθαι μὲν ἀφ' ἡμῶν, συνίστασθαι δὲ ἐπὶ τοῦ κατόπτρου κατὰ τὴν ἀντεπιστροφήν.*

13. *Ἀπὸ Πυθαγόρου καὶ τῶν μαθηματικῶν κ. τ. λ.*
(25) *Σφαῖρος ὁ Στωϊκὸς ὁρατὸν εἶναι τὸ σκότος, ἐκ γὰρ τῆς ὁράσεως προχεῖσθαί τινα εἰς αὐτὸ αὐτήν.*

14. *Οἱ Στωϊκοὶ ὁρατὸν εἶναι τὸ σκότος· ἐκ γὰρ τῆς ὁράσεως προκεῖσθαί τινα ἐπ' αὐτὸ αὐτήν. Καὶ οὐ ψεύδεται ἡ ὅρασις, βλέπεται γὰρ ταῖς ἀληθείαις ὅτι ἐστὶ σκότος.*

15. *Χρύσιππος κατὰ τὴν συνένστασιν τὰ ὄντα τοῦ μεταξὺ ἀέρος ὁρᾶν ἡμᾶς, νυγέντος μὲν ὑπὸ τοῦ ὀπτικοῦ πνεύματος, ὅπερ ἀπὸ τοῦ ἡγεμονικοῦ μέχρι τῆς κόρης διήκει, κατὰ δὲ τὴν πρὸς τὸν παρακείμενον ἀέρα ἐπιβολὴν ἐντείνοντος αὐτὸν κωνοειδῶς, ὅταν ᾖ ὁμογενὴς ὁ ἀήρ. προχέονται δὲ ἐκ τῆς ὄψεως ἀκτῖνες πύριναι, οὐχὶ μέλαιναι καὶ ὁμιχλώδεις· διόπερ ὁρατὸν εἶναι τὸ σκότος.*

16. *Πλάτωνος ἐκ τοῦ Τιμαίου.*

16 Pag. 45. Verba *εἰς τὸ περὶ χρωμάτων* librarii videntur, in-

Εἰς τὸ περὶ χρωμάτων.

17. *Ἔστι γένος ἡμῖν.*

18. *Ἀριστομβρότου περὶ Ὄψεως.*

Ὄψις καὶ φῶς καὶ ἀὴρ φυσικὴν ἔχει σύγκρασίν τε καὶ συγγένειαν ποτ' ἄλλα λαμπρῶς ὁρῇ καὶ ἀὴρ πᾶς τῷ λαμπρῷ διορῆται, συμβέβηκε δὲ καὶ τὴν ὄψιν καὶ τὸν ἀέρα εἶμεν, ἀλλὰ τὴν μὲν ὄψιν μέλαιναν καὶ ὑγρὰν, τὸν δὲ ἀέρα μέλανα καὶ ἀραιόν· ἐνυπόκειται δὲ καὶ τῇ ὄψει καὶ τῷ ἀέρι (*) καὶ τὸ δυνάμει διαφανὲς, ἀλλὰ τᾷ μὲν ὄψει συγγενὲς φῶς, τῷ δὲ ἀέρι τὸ ἀπὸ τῶν ἄνω. Ὅτι δὲ ἁ ὄψις ὑγρὰ οὖσα φάος ἔχει συγγενὲς, δειξάτω τις καὶ ἐκ τῶδε, πρᾶτον μὲν τῷ διαφανέα καὶ λαμπρὰν εἶμεν· πᾶν γὰρ τὸ διαφανὲς καὶ λαμπρὸν οὐκ ἄνευ τινὸς φάους ἐκ τᾶς ὄψιος ἢ διά τινος παραθλίψεως ἢ καὶ παρατρίψεως.

19. *Ἀναξιμένης κ. τ. λ.*

(26) XI. *ΠΕΡΙ ΟΣΦΡΗΣΕΩΣ.*

1. *Ἀλκμαίων ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ εἶναι τὸ ἡγεμονικόν· τούτων οὖν ὀσφραίνεσθαι ἕλκοντι διὰ τῶν ἀναπνοῶν τὰς ὀσμάς.*

2. *Ἐμπεδοκλῆς ταῖς ἀναπνοαῖς ταῖς ἀπὸ τοῦ πνεύμονος συνεισκρίνεσθαι τὴν ὀσμήν· ὅταν γοῦν ἡ πνοὴ βαρεῖα γένηται, κατὰ τραχύτητα μὴ συναισθάνεσθαι, ὡς ἐπὶ τῶν ῥευματιζομένων.*

3. *Ἀριστοτέλης ὀσφραίνεσθαι τοῦ μεταξὺ σώματος· ἀναπιμπλαμένου τῶν ὀσφραντῶν.*

4. *Πλάτωνος ἐκ τοῦ Τιμαίου. Περὶ δὲ τὴν . . .*

dicantis sequentem locum ad tit. *περὶ χρωμάτων* pertinere. *Gaisf.*
17. Ex Platone ib. p. 67. Vide Stobaeum Heeren. XVII. 2.
19. V. Stobaeum Heeren. XXIV. 1. 4. Pag. 66.

XII. *ΠΕΡΙ ΟΦΘΑΛΜΟΥ ΚΑΙ ΟΡΑΣΕΩΣ.*

Αἰλιανοῦ. Κύρων δ᾽ ἄρα καὶ ἰχθὺς κ. τ. λ.

XIII. *ΠΕΡΙ ΣΩΦΡΟΣΥΝΗΣ.*

1. *Ὁ πολὺ τοῖς ὀφθαλμοῖς τοῦ σώματος ἀντιστήσας τοὺς τῆς ψυχῆς, ἀπῆλθε τελευταῖον ἡττηθεὶς καὶ βέλος τῇ ψυχῇ δεξάμενος ἀφροδίσιον, δικαστὴν δὲ τὸν λόγον ἐπιστήσας, φυγῃ τὸ πάθος ἐκόλασε· τὸ μὲν σῶμα κατεπόνει, τὴν δὲ ψυχὴν εἰς σωφροσύνην ἐῤῥώννυε, πάσας γυναικῶν μυραλοιφίας ἀποστρεφόμενος, ἔρωτα καὶ Ἀφροδίτην καὶ πάντα τοῦτον θίασον ἀτιμάζων· πολλῇ τῇ ῥύμῃ παρὰ τὴν ἀρχὴν πνεύσας κατὰ τῆς σαρκὸς ἔσβεσεν αὐτῆς τὰς ἐπιθυμίας οὐ χαλινώσης τὸν ἵππον, ἀλλὰ συμποδίσας καὶ χαμαὶ ῥίψας καὶ ποιήσας ἀκίνητον καὶ πρότερον μὲν ἐγκράτειαν κατορθώσας, ὕστερον δὲ ἀπάθειαν, καθάπερ λυττῶντα κύνα καὶ συνεχῶς ἐπιπηδῶντα διεκρούσατο τὴν ἐπιθυμίαν καὶ μαινομένην κατέστειλε (27) τὴν θάλατταν τῆς ἡδονῆς καὶ ἐν ἀγρίοις κύμασιν ἔπλευσε μετὰ γαλήνης καὶ ταραττομένου τοῦ (*) πελάγους ἐξ οὐρίας ἐφέρετο καὶ μέσον ἑστὼς τῆς φυσικῆς καμίνου δίκην πηλοῦ τοὺς ἄνθρακας αὐτῆς κατεπάτησεν, οὐ μόνον πυρὸς καὶ βελῶν, ἀλλὰ καὶ πτερῶν γυμνώσας τὸν ἔρωτα, πρᾳότητος καὶ σωφροσύνης ἧκεν εἰς τὸ ἀκρότατον. Ἐρωτῶντας καὶ περιέργους ὀφθαλμοὺς οὐκ ἐπέβαλον ἀλλοτρίοις κάλλεσι μέχρι καὶ ψιλῆς θέας τὸ φίλον τηρήσαντες.*

2. *Οὐχ ὁ Διόν.* 5, 15. *ἢ μάκαρ* 5, 16. *χαίρειν* 5, 14. *ταμεῖον* 5, 9. *ἀνθρώποισι* 5, 119. *τὰ αὐτὰ* 5, 136.

XII. Nescio an hic titulus exscriptoris ingenio debeatur, in apographo enim praefixam reperio literam F. *Gaisf.*

χρημάτων 5, 118. *τί δὲ* 5, 128. *Ἰβήρων* 5, 121. *σωφρόνων* 5, 122. *Μενέδημος* 5, 123. *οὕτω γὰρ* 5, 74. *ἐν συμποσίῳ* 5, 75. *ἂν ἡδονῇ* 5, 76. *ἡδονὴν* 5, 77. *πρῶτον* 5, 79. *δεῖ* 5, 81. *πρὸς τὸν* 5, 43. *Εὐριπίδης* 5, 82. *Διονύσιος* 5, 46. *δεινὸν* 5, 41. . . *ωμη ψυχῆς* 5, 42. *προτρεπομένων* 5, 36. *Θέλων* (*Γέλων*) 5, 83. *Δημήτριος* 5, 59. *ὅθεν* 5, 60. *πᾶσα* 5, 61. *πρέσβεις* 5, 48. *Κράτης* 5, 52. Sequuntur excerpta plurima e Platonis Sympos. Phileb. Charmid. Gorg. Deinde ex Aeliano de Animalibus.

XIV. *ΠΕΡΙ ΠΑΡΡΗΣΙΑΣ.*

1. *Παῤῥησία καὶ ἀνδρεία ἐστὶν, ὅταν τις κινδύνου καὶ θανάτου κατατολμᾷ, καὶ καταφρονῇ φιλίας καὶ ἀπεχθείας ὑπὲρ τῶν δοκούντων θεῷ.*

2. *Ἄκουε παρ᾽ ἡμῶν ἃ οἱ πολλοὶ διαβάλλοντες ὑποτονθορύζουσιν . . . μὴ σιωπήσω, τάχ᾽ ἂν οὐκ εἰς καλὸν ἀπολαύσαιμι τῆς παῤῥησίας.*

3. *Τὴν πρὸς θεὸν παῤῥησίαν χαρίζεται ἡ φυλακὴ τῶν προσταγμάτων αὐτοῦ. Οἱ παῤῥησιαζόμενοι πλέον ἢ ἔλαττον τοῦ προσήκοντος δόξαν ἀλογίστων παθῶν λαμβάνουσιν, οἷς μὲν ὑστεροῦσι δειλίας, οἷς δ᾽ ὑπερβάλλουσι θρασύτητος.*

(28) 4. *Οὔτε μάχαιραν ἀμβλεῖαν οὔτε παῤῥησίαν ἄτακτον ἔχειν δεῖ.*

5. *Διδοῦ παῤῥησίαν τοῖς εὖ φρονοῦσιν, ἵνα περὶ ὧν ἀμφιγνοεῖς ἔχῃς τοὺς συνδοκιμάσοντας.*

6. *Μεγίστη παῤῥησία τὸ νομίζειν ἔχειν παῤῥησίαν.*

4. Max. p. 74, 30. 5. Ib. 23. 6. Ib. 16.

7. Οὐ χρὴ σκοποῦντα τὴν ἰδίαν ἀσφάλειαν ὑποστέλλεσθαι.

8. Οἶδα στηλιτεύειν παντὸς κωμῳδοῦ λαμπρότερον.

(*) 9. (Ὥσ)περ τῶν βροχίων αἱ ὑδάτων τὰ μὲν ἐν βάθει κρύπτεται παντελῶς, τὰ δὲ . . . . στενοχωρούμενα καὶ τὴν ἔξρηξιν ὑπισχνεῖται μὲν ταῖς ἀκοαῖς, μέλει δ' ἔτι, οὕτω καὶ τῶν περὶ θεοῦ φιλοσοφούντων οἱ μὲν πάντη κρύφιον καὶ λανθάνουσαν ἔχουσιν ἐν ἑαυτοῖς εὐσέβειαν, οἱ δὲ τῆς ὠδῖνος ἐγγὺς, ὅσοι τὸ μὲν ἀσεβὲς φεύγουσι τὴν δ' εὐσέβειαν οὐ παῤῥησιάζονται, εἴτε οἰκονομίᾳ τινὶ χρώμενοι παρὰ τὸν λόγον, εἴτε δειλίᾳ πρὸς τοῦτο καταφεύγουσιν, οἱ δὲ καὶ δημοσιεύουσι τὸν θησαυρὸν, οὐ στέγοντες τὴν ὠδῖνα τῆς εὐσεβείας οὐδὲ τὸ μόνον σώζεσθαι σωτηρίαν νομίζοντες, εἰ μὴ καὶ ἄλλοις τὸ καλὸν ὑπερβύσειε, μεθ' ὧν ἐγὼ ταττοίμην καὶ οἵ τινες μετ' ἐμοῦ.

10. Ἐνδεέστερος εἶ παῤῥησίας καὶ τοῦ δέοντος αἰσχυντηλότερος. Εἴπερ ἦν τι κέρδος ἐκ τῆς πρὸς τοιοῦτον ἄνδρα παῤῥησίας, οὐδενὶ ἂν αὐτὸς παρεχώρησα.
πότερα 13, 1. ἐκ Τημεν. 13, 8. ἐκ Τηλέφου 13, 10. φεῦ φεῦ 13, 12. ἐκ Δίκτυος 13, 13.

11. Ἐξ Ἀντιγόνης.

Ἄκουσον· οὐ γὰρ οἱ κακῶς πεπραγότες
σὺν ταῖς τύχαισι τοὺς λόγους ἀπώλεσαν.

12. . . χῳ

Τὸ γὰρ πρᾶγμ' αὐτό μοι καλῶς ἔχον
καλοὺς παρασχεῖν τοὺς λόγους δυνήσεται.
ἐμοὶ 13, 7.

13. Σοφίλου.

11. Eurip. Antig. fr. 16.

(29) *Γλώσσῃ σὺ δεινός· ἄνδρα δ' οὐδέν' οἶδ' ἐγὼ δίκαιον ὅστις ἐξαπατῶν εὖ λέγει.*

14. *Ἐλευθέρα γὰρ γλῶσσα τῶν ἐλευθέρων.*

15. *Ἐλευθερία Διὸς ὄλβον τέκος.*

οὕτως 13, 2. *πρόχειρον* 13, 11.

16. *Περὶ μεγάλων πραγμάτων σκοπουμένῃ εὐνουστάτη σύμβουλος ἡ παῤῥησία.*

παῤῥησίαν δὲ παντὸς ὠνοῦ χρυσίου.

17. *Νικοστράτου.*

Ἆρ' οἶσθ' ὅτι τῆς πενίας ὅπλον ἡ παῤῥησία;
ταύτην ἐάν τις ἀπολέσῃ
τὴν ἀσπίδ' ἀποβέβληκεν οὗτος τοῦ βίου.

ὁ δὼς (αἰδὼς) 13, 9.

(*) 18. *Ἀριστοφάνους.*

Τὴν παροιμίαν παραινῶ
τὴν παλαιάν· ὑπὸ λίθῳ γὰρ
παντί που χρὴ
μὴ δάκῃ ῥήτωρ ἀθρεῖν.

19. *Φιλόξενος* 13, 16. *οὐδὲν* 13, 17. *ὥσπερ* 13, 18. *συμβούλευε* 12, 20. *ἐκ τῶν Ἀρ.* 13, 22. *ὥσπερ* 13, 23. *ἐκ τῶν Δίωνος* 13, 24. *Διογένους* 13, 25. *κρέσσον* 13, 26. *Διονύσιος* 13, 36. *φήσαντος* 13, 39. *Λάκαινα* 13, 42. *ἡ παῤῥησία* 13, 44. *τῆς παῤῥησίας* 13, 46. *ἔλεγχος* 13, 50. *συγγενεῖ* 13, 21. *Τιμόθεος* 13, 38. *Ἐκ τοῦ π. ψ.* 13, 43.

Caput novum e SS. et pauca ex Aeliano de Animalibus.

Aliud caput f. *περὶ μαντευομένων* e SS. et Aeliano. Aliud caput f. *περὶ παρακαταθήκης* post loca e SS. et Aeliano haec: *Πιττακὸς ἔφη* 9, 34. *Πισίδαι* 44, 41. p. 225. Hic desinit secunda sententiarum collectio.

Tertia, cui praemittitur index Titulorum, prioribus (30) XI. capp. nulla continet ex profanis.

XV. *ΠΕΡΙ ΑΓΝΩΜΟΝΟΥΝΤΩΝ ΚΑΙ ΑΧΑΡΙΣΤΟΥΝΤΩΝ.*

Ἑτέρων.

1. *Εὔνοια μὲν μήτηρ εὐταξίας, ἀγνωμοσύνη δὲ λύσις τάξεως.*

2. *Οὐδενὸς τῶν ἄλλων ἀδικούντων ἔλαττον εἰς μῖσος ἀχαριστία. Ἔστι δὲ ἀχάριστος οὐ μόνον ὃς εὖ παθὼν δρᾷ κακῶς ἢ λέγει, ἀλλὰ καὶ ὁ σιωπῶν καὶ ἀποκρύπτων τὰς χάριτας· ἢ γὰρ οὐ συνιεὶς ἀναίσθητός ἐστιν, ἢ συνιεὶς ἐπιλήσμων ὧν ἔπρεπεν εἰς ἅπαντα μεμνῆσθαι τὸν χρόνον.*

3. *Ἄνθρωπος ἐπιλήσμων εὐεργεσίας πίθος τετρημένος διαῤῥέων τὰς χάριτας.*

4. *Ἀλγεινὸν τῷ πεποιηκότι καλῶς ἡ τοῦ πεπονθότος ἀγνωμοσύνη.*

5. *Βοηθῶν ἀπορεῖν ἀνάγκη τοὺς χάριτός τινος ἐπιλήσμονας.*

6. *Δεινὸν μὴ ἀμείβεσθαι πειρᾶσθαι τοὺς εὐεργέτας, εἰ καὶ μὴ πράγμασιν ἄλλοις, εὐχαριστίαις γοῦν ταῖς διὰ λόγων· τοῦτο γὰρ ἢ παντελῶς ἀγνώμονος ἢ ἀναισθήτου καὶ ἀνοήτου.*

(*) 7. *Αἱ χάριτες ἀμείβειν τῶν πονηρῶν τὰς γνώμας οὐ δύνανται.*

8. *Ἀχαριστήσας ἀπιστότερος ἐφάνη τῶν Ναυπλίου λιμένων.*

XV. Suspicor esse ultimum caput Eclogarum Ethicarum, sive *περὶ Εὐχαριστίας*, apud Photium. *Gaisf.*

9. Ὅμηρα δεδωκὼς φιλίας ἀπιστότερος καὶ τῶν λεόντων ἐγένετο.

10. Ἄγονοι χαρίτων εἰσὶ καὶ φιλοτιμιῶν ἐπιλήσμονες, ὧν εὖ πάθοιεν ἐκλανθανόμενοι μετὰ τὴν χρείαν.

11. Μενάνδρου.

Ἀχάριστος ἄνθρωπος μὴ νομιζέσθω φίλος·
μήθ᾽ ὁ πονηρὸς κατεχέτω χρηστοῦ τόπον.

(31) 12. Σοφοκλέους Οἰδίποδος.

Φίλον γὰρ ἐκβαλεῖν ἴσον λέγω
καὶ τὸν παρ᾽ αὑτὸν βίοτον, ὃν πλεῖστον φιλεῖ.

13. Τοῦ αὐτοῦ Αἴαντος.

Χάρις χάριν γάρ ἐστιν ἡ τίκτουσ᾽ ἀεί·
ὅτου δ᾽ ἀποῤῥεῖ μνῆστις εὖ πεπονθότος,
οὐκ ἂν γένοιθ᾽ οὗτος εὐγενὴς ἀνήρ.

14. Χάρις διαῤῥεῖ, καὶ προδοῦσ᾽ ἁλίσκεται.

15. Ἀναξανδρίδου.

Οὐχὶ παρὰ πολλοῖς ἡ χάρις τίκτει χάριν.

16. Σοφοκλέους.

Ἀμνήμονος γὰρ ἀνδρὸς ἀπόλλυται χάρις.

17. Θεοκρίτου.

Θρέψαι λυκιδεῖς, θρέψαι κύνας ὥς τε φάγονται.

18. Μενάνδρου.

Οὐχὶ τὴν αὐτὴν διάνοιαν αἰτῶν εἷς ἕκαστος καὶ λαβών...

19. Τοῦ αὐτοῦ.

Ἀεὶ δ᾽ ὁ σωθεὶς ἐστιν ἀχάριστον φύσει·
ἅμ᾽ ἠλέηται, καὶ τέθνηκεν ἡ χάρις,
ἣν δεόμενος τότ᾽ ἀθάνατον ἕξειν ἔφη.

20. Εὐριπίδου Πελιάσιν.

12. Oed. Tyr. 611. 13. V. 522. 14. Ibid. v. 1267. 16. Fr. inc. 780. Brunck. tamen potius praecedentem vsm. tragici esse putat. 17. Idyll. V. 38. 20. Fr. 11.

Ἐν τοῖσι μὲν δεινοῖσιν ὡς φίλοι φίλων,
ὅταν δὲ πράξωσ' εὖ διωθοῦνται χάριν,
αὐτοὶ δι' αὑτοὺς εὐτυχεῖν ἡγούμενοι.

21. Φιλήτου.

Ὅταν τις ἡμῶν ἀμέριμνον ἔχῃ βίον
(*) οὐκ ἐπικαλεῖται τὴν τύχην εὐδαίμονα·
ἐπεὶ δὲ λύπαις περιπέσῃ καὶ πράγμασιν
εὐθὺς προσάπτει τῇ τύχῃ τὴν αἰτίαν.

22. Θεόγνιδος.

Δειλοὺς εὖ ἔρδοντι δύω κακά· τῶν τε γὰρ αὐτοῦ
(32) χήρωσις κτεάνων, καὶ χάρις οὐδεμία.

23. Διογένης ἐρωτηθεὶς, τί μάλιστα γηράσκει παρ' ἀνθρώποις, εἶπεν, Ἡ χάρις.

24. Αἰλιανοῦ.

Θεμιστοκλῆς ὁ Νεοκλέους ἑαυτὸν εἴκαζε ταῖς δρυσὶν, λέγων ὅτι καὶ ἐκείνας ὑπέρχονται οἱ ἄνθρωποι καὶ δέονται αὐτῶν, εἰ ὕοι, στέγην τὴν ἐκ τῶν κλάδων ποθοῦντες· ὅταν δὲ οὔσης εὐδίας παριῶσι, τίλλουσιν αὐτὰς καὶ περικυκλοῦσι· καὶ αὐτὸς οὖν ἔλεγεν ὑπὸ τοῦ δήμου τὰ αὐτὰ πάσχειν.

25. Ἐκ τῆς περὶ Φιλίας Ἐπιστολῆς.

Ὡς μέντοι λαμπρόν ἐστιν εὖ ποιεῖν, οὕτως ἀμειπτέον, ἵνα μὴ μόνον ἀχαριστίας ὄφλῃ τις δίκην, ἀλλὰ καὶ βλάβους κοινοῦ τῶν εὖ πεισομένων εἰς αὐτοὺς ἑτέρων ἀνακοπῇ πρὸς εὐεργεσίαν.

26. Ἰαμβλίχου Σωπάτρῳ.

Φευκτὴ μὲν οὖν ἐστιν ἡ ἀχαριστία δι' ἑαυτήν· ἀχθεσθείη δ' ἄν τις πρὸς αὐτὴν δικαιότερον, ἐπειδὴ κωλύει τἀγαθὸν προϊέναι καὶ ἐκφαίνεσθαι τήν τε χώραν αὐτῶν παντελῶς ἀνατρέπει καὶ κατακλείει πως εἰς στενὸν τὰς

ἔξω διαφαινομένας τῶν καλῶν εὐεργεσίας, ἀποστερεῖ δὲ καὶ τὸ κοινὸν τῆς θείας βοηθείας πάσης· διὰ τοῦτό ἐστι πάνδεινον. Παντὶ ἀνδρὶ παρακελεύομαι ἕνα λόγον ὀρθὸν κατέχειν εὐεργεσιῶν μετὰ φιλίας, δεύτερον (οὐκ) ἀχαρίστως τὰς εὐεργεσίας παραλαμβάνειν καὶ προκαλεῖσθαι τὰς μείζονας εὐποιΐας διὰ τῆς εὐχαριστίας.

27. Θεμιστοκλῆς διαβαλλόντων αὐτὸν ἐπ' ἐκκλησίας τινῶν ὡς εἰς ἕνα τοὺς πολλοὺς ἡδέως ἀκούοντας, Κοπιᾶν, ἔφη, μοι δοκεῖτε, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εὐεργετούμενοι· κόπος γὰρ ὡς ἀληθῶς εὐεργεσίας κόρος, δι' ὃν συμβαίνει καινότητος ἐπιθυμεῖν.

28. Ἐκ τῶν Ὑψαίου ὑποθηκῶν περὶ τοῦ εὐεργετεῖν.

Οὐδένα μισήσεις ὡς ἀχάριστον, ἐὰν ὡς ἀληθῶς χαρίζῃ. (33) (*) Τοὺς μηδεμίαν ὧν ἂν εὖ πάθωσι ὑπὸ σοῦ χάριν ἐκτίνοντας ἄλλοι λεγέτωσαν ἀχαρίστους, σὺ δ' ἀνοήτους, ὅτι τοῦ καλλίστου τῶν ἀγαθῶν οὐ συνιᾶσιν.

29. Εἰκότως οἱ νομοθέται μόνης ἀχαριστίας δίκας οὐχ ὁρίζουσιν, ὡς τοῦ μὲν εὖ ποιοῦντος τὴν μεγίστην ἀμοιβὴν ἐν οἷς ἔτυχεν εὖ ποιῶν ἀπειληφότος, τοῦ δὲ τὴν ἀξίαν τίνοντος δίκην ἐν ᾧ λαμβάνει τῷ μεγίστῳ κακῷ συνεχόμενος, ἀχαριστίᾳ.

30. Ἀπολλώνιος Ἡρωδιανῷ.

Μὴ κ. τ. λ.

31. Ἀπολλώνιος Νουμηνίῳ.

Οὐ πάρα κ. τ. λ.

32. Ξενοφῶντος Κύρου παιδείας.

Δικάζονται κ. τ. λ.

33. Σωκράτους.

Ἀχάριστον εὐεργετεῖν καὶ νεκρὸν μυρίζειν ἐν ἴσῳ κεῖται.

33. V. Maxim. 53. p. 96, 6

34. *Φιλιστίωνος.*

Τῇ γῇ δανείζειν κρεῖττόν ἐστιν ἢ βροτοῖς,
ἥ τις τόκους δίδωσι μὴ λυπουμένη.

Sequuntur capita duo sine locis profanorum.

XVI. *ΠΕΡΙ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΠΑΙΔΕΙΑΣ.*

1. *Εὐριπίδου Ἑκάβη.*

Ἔχει γέ τι κ. τ. λ.

2. *Τοῦ αὐτοῦ.*

Παῖς ὢν κ. τ. λ.

3. *Τοῦ αὐτοῦ Ἱκετίδων.*

Τὸ γὰρ . . .

4. *Τοῦ αὐτοῦ Πελιάσιν.*

Ὁ γὰρ ξυνὼν κακὸς μὲν ἢν τύχῃ γένος,
τοιούσδε τοὺς ξυνόντας ἐκπαιδεύεται,
χρηστοὺς δ' ὁ χρηστός· ἀλλὰ τὰς ὁμιλίας
(34) *ἐσθλὰς διώκειν, ὦ νέοι, σπουδάζετε.*

5. *Σοφοκλέους.*

Ἐπεὶ πέπρακται πᾶν τὸ τοῦ θεοῦ καλῶς,
χωρῶμεν ἤδη, παῖδες, εἰς τὰ τῶν σοφῶν
(*) *διδασκαλεῖα, μουσικῆς παιδεύματα·*
προσλαμβάνειν δὲ δεῖ καθ' ἡμέραν ἀεὶ,
ἕως ἂν ἐξῇ μανθάνειν βελτίονα·
παῖς δ' ὢν κακὸν μὲν δρᾶν τι προῖκ' ἐπίσταται,
αὐτὸς παρ' αὐτῶν μανθάνων ἄνευ πόνου·
τὰ χρηστὰ δ', οὐδ' ἂν τὸν διδάσκαλον λάβῃ,
ἐμνημόνευσεν, ἀλλὰ κέκτηται μόλις.
ταῦτ' οὖν φυλαξόμεσθα καὶ μοχθητέον,

34. V. Maxim. p. 95, 45. XVI. Suppleatur hinc c. 81. Eclogarum Ethicarum. *Gaisf.* 4. Fr. 10. 5. Fr. inc. 779.

ὦ παῖδες, ὡς ἂν μήτ᾽ ἀπαιδεύτων βροτῶν
δοκῶμεν εἶναι κἀποδημοῦντος πατρός.

6. Ἐμπεδοκλέους.

Ἀλλ᾽ ἄγε, μύθων κλῦθι, μάθησις γάρ φρένας αὔξει.

7. Σοφοκλέους Αἴαντος. Οἱ γὰρ κακ. . .

8. Εὐριπίδου Ἱππολύτου. Ὦ πόλλ᾽ ἁμαρτ.

9. Ἀντιφάνους.

Τὸ γὰρ πεπαιδεῦσθαι, μόνον ἄν τις τοῦτ᾽ ἔχοι,
ἀληθές ἐστι καὶ τὸ (τῶν) ἀδικημάτων
μὴ λαμβάνειν τὰς ἀξίας τιμωρίας,
ἐλεῖν δὲ πάντως.

10. Παροιμία.

Μελέτη χρονισθεῖσ᾽ εἰς φύσιν καθίσταται.

11. Ἀλέξιδος.

Ὦ παῖ, μέγιστος ἔρανός ἐστί μοι τὸ σὲ
θρέψαι κατὰ τρόπον· ὃν γὰρ αὐτὸς ἀπέλαβον
παρὰ τοῦ πατρὸς, δεῖ τοῦτον ἀποδοῦναί με σοί.

12. Ἀριστοφάνους Νεφελῶν. Λέξω . . .

13. Μενάνδρου.

Μανθάνειν·
οἵου δ᾽ ἂν ἔργου τυγχάνῃς ἄπειρος ὤν,
τὸ πυνθάνεσθαι τῶν κατειδότων καλόν.

14. Εὐριπίδου Ῥήσῳ.

Σοφοῦ παρ᾽ κ. τ. λ.

15. Μενάνδρου.

Πολὺ κρεῖττόν ἐστιν ἓν καλῶς μεμαθηκέναι,
ἢ πολλὰ φαύλως περιβεβλῆσθαι πράγματα.

16. Σοφοκλέους Φθιωτίδων.

(*) Νέος πέφυκας, πολλὰ καὶ μαθεῖν σε δεῖ

16. Fr. 622.

καὶ πόλλ' ἀκοῦσαι καὶ διδάσκεσθαι μακρά.
ἀεί τι βούλου χρήσιμον προσμανθάνειν.

17. Φιλήμονος.

Ἤκουσα τούτων αὐτὸς, οὐδὲ φύεται
αὐτόματον ἀνθρώποισιν, ὦ βέλτιστε, νοῦς
ὥσπερ ἐν ἀγρῷ θύμος· ἐκ δὲ τοῦ λέγειν τε καὶ
ἑτέρων ἀκούειν καὶ θεωρῆσαι . .
κατὰ μικρὸν ἀεὶ, φασὶ, φύονται φρένες.

18. Μενάνδρου.

Ὅταν λέγῃς μὲν πολλὰ, μανθάνῃς δὲ μὴ,
τὸ σὸν διδάξας τοὐμὸν οὐ μαθὼν ἔσῃ.
ν

19. Τοῦ αὐτοῦ Καρχηδο.

Ἔργον ἐκ πολλοῦ χρόνου
ἄνοιαν ἡμέρᾳ μεταστῆσαι μιᾷ.

20. Τοῦ αὐτοῦ Φιλαδέλφοις.

Οὐ ῥᾴδιον
ἄνοιαν ἐν μικρῷ μεταστῆσαι χρόνῳ.

21. Εὐριπίδου Μελεάγρῳ.

Ἐκ γὰρ πατρὸς καὶ μητρὸς ὅστις ἐκπονεῖ
(36) σκληρὰς διαίτας, οἱ πόνοι βελτίονες.

22. Ξενοκράτης νέον φιλοσοφεῖν βουλόμενον ἤρετο εἰ γεγεωμέτρηκε, τοῦ δ' ἀποφήσαντος, ἀλλ' εἰ ἠστρονόμηκε, καὶ τοῦτο ἀπειπόντος, ἀλλ' εἰ τὰ τῶν ποιητῶν ἀνέγνωκεν, ὁ δὲ καὶ τοῦτο ἔξαρνος ἦν, ἄλλως δὲ εἰ γράμματα οἶδε· ταῦτα ἔφη ἐκεῖνος εἰδέναι. Πόκος τοίνυν, ἔφη ὁ Ξενοκράτης, ὑπογραφέως οὐ πλύνεται.

23. Αἰσχίνου τοῦ Σωκρατικοῦ.

Οὗτός ἐστι Μιλτιάδης ὁ Στησαγόρου, ὃς παῖς μὲν ὢν

22. V. Diogen. Laert. IV. 13.

ἤσκει Ὀλύμπια καὶ κρείσσων ἦν τοὺς πόνους πονῶν ἢ παιδοτρίβης ἐπιτάσσων· ἐκεῖ δὲ μείζους παῖδας αὐτοῦ καὶ πρεσβυτέρους κατεμαχέσατο καὶ ἀγωνιζόμενος ὑπὲρ τοῦ στεφάνου ἄκων ὑπὸ τοῦ παιδοτρίβου ἐξήχθη, ἔτι δὲ ἐπίτροποι αὐτοῦ ἐγένοντο οὔτε τὰς αὐτὰς ἡλικίας ἔχοντες οὔτε τοὺς αὐτοὺς τρόπους, καὶ τούτων ἁπάντων ἦν κατήκοος· παιδαγωγὸς αὐτῷ ἠκολούθει οὐ πάνυ σπουδαῖος, καὶ τούτῳ (*) οὐδὲν πώποτε ἠναντιώθη. Ταῦτα μὲν παιδὶ ὄντι αὐτῷ ἐπιτετήδευται· ἐπεὶ δὲ μειράκιον ἤρχετο γενέσθαι, σιωπᾶν καλὸν ἡγήσατο εἶναι, σεσιώπηται αὐτῷ μᾶλλον ἢ τοῖς χαλκείοις ἀνδριάσι· τοῦ σώματος αὐτῷ καλὸν ἐδόκει εἶναι ἐπιμελεῖσθαι, ἐπιμεμέληται τούτου, ὥστ᾽ ἔτι καὶ νῦν τῶν ἡλικιωτῶν ἄριστα ἔχει τὸ σῶμα.

24. Εὐριπίδου Κωμικοῦ.

Ὅστις νέος ὢν μουσῶν ἀμελεῖ,
τόν τε παρελθόντ᾽ ἀπόλωλε χρόνον
καὶ τὸν μέλλοντα τέθνηκε.

25. Φύσιν ἔχειν ἄριστόν ἐστι· δεύτερον δὲ . . .

26. Κράντωρ ἔλεγε μήτε δύνασθαί τινα τὰ μεγάλα πρὸ τῶν μικρῶν μυηθῆναι, μήτ᾽ ἂν ἐπὶ φιλοσοφίαν ἐλθεῖν πρὶν ἐν τοῖς ἐγκυκλίοις διαπονηθῆναι.

(37) 27. Ἀρκεσίλαος ὁρῶν τινα νεανίσκον φιλοσόφων λόγων κατακούοντα πρὶν παιδευθῆναι, Οὐδὲ τοὺς τῆς Δημητρὸς, ἔφη, καρποὺς καλλίστους καὶ τροφιμωτάτους ὄντας εὐθὺς ἐκ γενετῆς τοῖς παισὶν ἁρμόζειν, τὸ δὲ γάλα τῶν τιτθῶν.

28. Δημοσθένης ὁ ῥήτωρ ἔφη —

24. Forte leg. Σοφοκλέους Καμικῶν. *Gaisf.* Vid. Fr. Soph. 304. Nisi Κωμικοῦ lemma sequentis versus. 26. Maximus p. 207, 10.

29. Ἀριστοτέλης ὁ Περιπατητικὸς —

30. Θεοφράστου.

Ἀναγκαιοτάτη δ' ἐπὶ τῶν γυναικῶν ἡ τῶν πραγμάτων δοκεῖ παίδευσις εἶναι καὶ αὐτὴ μέχρι χρησίμου πρὸς οἰκονομίαν, τὸ δὲ ἐξακριβούμενον ἐπὶ πλέον ἀργοτέρας τε ποιεῖ πρός τε τἄλλα καὶ λάλους καὶ περιέργους.

31. Ἰαμβλίχου ἐκ τοῦ περὶ Ψυχῆς.

Ἡ γὰρ συνακολουθοῦσα παντὶ τῷ βουλήματι τοῦ διδάσκοντος τῶν μανθανόντων, αὐτὴ πασῶν ἐστι μουσικωτάτη τε καὶ ἀρίστη ἀκρόασις.

32. Ἀντισθένης ὁ Σωκρατικὸς φιλόσοφος ἐρωτηθεὶς ὑπό τινος, ποῖος στέφανος κάλλιστός ἐστιν, εἶπεν, Ὁ ἀπὸ παιδείας.

33. Ὁ αὐτος ἐρωτηθεὶς, τί ἀναγκαιότατόν ἐστι μάθημα, Τὸ ἀπομαθεῖν, εἶπε, τὰ κακά.

34. Ἀριστοτέλης ἔφη τὴν παιδείαν εὐτυχοῦσι μὲν κόσμιον εἶναι, πταίσασι δὲ καταφυγὴν ἐλευθέριον.

(*) 35. Αἰλιανοῦ.

Σωκράτης ὁ γενναῖος ᾐτιᾶτο τῶν πατέρων ἐκείνους, ὅσοι (μὴ) παιδεύσαντες αὐτῶν τοὺς υἱεῖς, εἶτα ἀπορούμενοι ἦγον ἐπὶ τὰς ἀρχὰς τοὺς νεανίσκους καὶ ἔκρινον αὐτοὺς ἀχαριστίας, ὅτι οὐ τρέφονται ὑπ' αὐτῶν· ἔφη γὰρ ἀδύνατον ἀξιοῦν τοὺς πατέρας, μὴ γὰρ οἵους τε εἶναι τοὺς μὴ μαθόντας τὰ δίκαια ποιεῖν αὐτά.

36. Ἀντιφῶντος.

Πρῶτον, οἶμαι, τῶν ἐν οὐρανοῖς ἐστι παίδευσις· ὅταν γάρ τις πράγματος κἂν ὅτου οὖν τὴν ἀρχὴν ὀρθῶς ποιήσηται, εἰκὸς καὶ τὴν τελευτὴν ὀρθῶς γίγνεσθαι· καὶ (38) γὰρ τῇ γῇ οἷον ἄν τις τὸ σπέρμα ἐναρόσῃ, τοι-

33. Vid. Maximum p. 208. 34. Vid. Maximum p. 207, 39.

αὔτα καὶ τὰ ἔκφορα δεῖ προσδοκᾶν καὶ ἐν νέῳ σώματι ὅταν τις τὴν παίδευσιν γενναίαν ἐναρόσῃ, ζῇ τοῦτο καὶ θάλλει διὰ παντὸς τοῦ βίου, καὶ αὐτὸ οὔτε ὄμβρος οὔτε ἀνομβρία ἀφαιρεῖται.

37. Τοῦ αὐτοῦ.

Ἀναρχίας δ' οὐδὲν κάκιον ἀνθρώποις· τοῦτο γινώσκοντες οἱ πρόσθεν ἄνθρωποι ἀπὸ τῆς ἀρχῆς εἴθιζον τοὺς παῖδας ἄρχεσθαι καὶ τὸ κελευόμενον ποιεῖν, ἵνα μὴ ἐξανδρούμενοι εἰς μεγάλην μεταβολὴν ἰόντες ἐκπλήσσοιντο.

38. Ὅτῳ τις ἂν πλεῖστον τῆς ἡμέρας συνῇ, τοιοῦτον ἀνάγκη γενέσθαι καὶ αὐτὸν τοὺς τρόπους.

39. Πλάτωνος Πολιτείας ζ.

Κόποι . . .

40. Ἐν ταὐτῷ.

Τότε χύδην . . .

41. Σωκράτους.

Πανήγυρίς ἐστι ψυχῆς ἡ παιδεία· πολλὰ γάρ ἐστιν ἐν αὐτῇ ψυχῆς θεάματα καὶ ἀκούσματα.

42. Τοῦ αὐτοῦ.

Τοῖς μὲν σταδιοδρομοῦσιν ἐπὶ τῷ τέρματι τὸ βραβεῖον τῆς νίκης, τοῖς δὲ φιλοπονήσασι ἐπὶ τοῦ γήρως τὸ πρωτεῖον τῆς φρονήσεως ἀποκεῖται.

43. Τοῦ αὐτοῦ.

Οὗτος ἰδὼν πλούσιον ἀπαίδευτον, ἔφη, Ἰδοὺ καὶ τὸ χρυσοῦν ἀνδράποδον.

44. Ἀριστοτέλους.

44. Maximus p. 207, 54. 45. Ibid.

(*) Οὗτος ἐρωτηθεὶς, τί τῶν ζώων κάλλιστον, ἔφη, Ἄνθρωπος τὴν ψυχὴν παιδείᾳ κεκοσμημένος.

45. Ὁ αὐτὸς ὀνειδιζόμενος ὑπό τινος, ὅτι βαρβαρίζει, ἔφη, Ἐγὼ μὲν τῷ λόγῳ, ὑμεῖς δὲ τῷ τρόπῳ.

(39) 46. Οὐ μικρὸν ὠφελεῖ τὸ τὰ βέλτιστα ὑμᾶς ἀκούειν καὶ συνεθίζειν.

47. Τοῦ αὐτοῦ.

Ἅπασα φύσις βελτίων γίνεται παιδείαν προσλαβοῦσα τὴν προσήκουσαν, πολὺ δὲ μάλιστα ὅσαις ἐξ ἀρχῆς εὐφυέστερον τῶν ἄλλων ἔχειν ὑπῆρξε· τοῖς μὲν γὰρ αὐτῶν πόνῳ βελτίοσι γίγνεσθαι, τοῖς δὲ καὶ τῶν ἄλλων συμβαίνει διενεγκεῖν.

48. Εὐκλείδου.

Οὗτοι γὰρ τῶν ἀνθρώπων κάλλιστα μανθάνουσιν, οἵτινες καὶ τὰ κάλλιστα μιμοῦνται.

49. Δημώνακτος Ὑψαίου καὶ Σωκράτους.

Τὰς μὲν πόλεις ἀναθήμασι, τὰς δὲ ψυχὰς μαθήμασι κοσμεῖν δεῖ.

50. Σωκράτης ἐρωτηθεὶς, πῶς ἂν τις ἄγοι καλῶς τοὺς ἰδίους παῖδας, εἶπε, νέους μὲν ὄντας παιδεύσας, ἄνδρας δὲ γενομένους διδάξας συμπεριφέρεσθαι τοῖς ἀποβαίνουσι καὶ τὴν οὐσίαν διανείμας αὐτοῖς, ἵνα μὴ διὰ τοῦτο ἐχθροὶ γένωνται.

51. Δημοκράτους

Πάντων κάκιστον ἡ εὐπετείη παιδεῦσαι την νεότητα, αὕτη γάρ ἐστιν ἣ τίκτει τὰς ἡδονὰς ταύτας, ἐξ ὧν ἡ κακότης γίγνεται.

52. Τοῦ αὐτοῦ.

Ἐξωτικῶς μὴ πονεῖν παῖδες ἀνιέντες οὔτε γράμματα

46. Vid. Maximus p. 207, 54. 50. Maxim. p. 207, 41.

μάθοιεν οὔτε μουσικὴν οὔτε ἀγωνίην οὐδ᾽ ὅπερ μάλιστα τὴν ἀρετὴν συνέχει, τὸ αἰδεῖσθαι· μάλα γὰρ ἐκ τούτων φιλεῖ γίγνεσθαι ἡ αἰδώς.

53. Τοῦ αὐτοῦ.

Ἡ παιδεία εὐτυχοῦσι μέν ἐστι κόσμος, ἀτυχοῦσι δὲ καταφύγιον.

54. Τοῦ αὐτοῦ.

Κρείσσων ἐπ᾽ ἀρετὴν φανεῖται προτροπῇ χρώμενος (40) καὶ λόγου πειθοῖ ἤπερ λόγῳ καὶ ἀνάγκῃ. Λάθρη μὲν γὰρ (*) ἁμαρτέειν εἰκὸς τὸν εἰργμένον ἀδικίης ὑπὸ νόμου, τὸν δὲ ἐς τὸ δέον ἠγμένον πειθοῖ οὐκ εἰκὸς οὔτε λάθρη οὔτε φανερῶς ἔρδειν τι πλημμελές· διόπερ συνέσει τε καὶ ἐπιστήμῃ ὀρθοπραγέων τις ἀνδρεῖος ἅμα καὶ εὐθύγνωμος γίνεται.

55. Διογένους.

Ὅταν ἄλλου τινὸς φροντίζῃς, τότ᾽ ἀμελεῖς σαυτοῦ.

56. Πλάτων παρεκελεύετο τοῖς μαθηταῖς τρία ταῦτα ἔχειν· ἐν μὲν τῇ γνώμῃ σωφροσύνην, ἐπὶ δὲ τῆς γλώττης σιγήν, ἐπὶ δὲ τῶν ὀφθαλμῶν αἰδῶ.

57. Κλεάνθης ἑτέρου ἀπιέναι μέλλοντος καὶ ἐρωτῶντος, πῶς ἂν ἥκιστα ἁμαρτάνοι, εἶπεν, Εἰ παρ᾽ ἕκαστα ὧν πράττεις δοκοίης μὴ παρεῖναι.

58. Ὁ αὐτὸς εἶπε τοὺς ἀπαιδεύτους μόνῃ τῇ μορφῇ τῶν θηρίων διαφέρειν.

59. Δημοκράτους.

Ἡ φύσις καὶ ἡ διδαχὴ παραπλήσιόν ἐστι· καὶ ἡ διδαχὴ μετὰ ῥυσμοῦ τὸν ἄνθρωπον, μετὰ ῥυσμοῦ δὲ ἡ φύσις ποιεῖ.

60. Τοῦ αὐτοῦ.

54. Maxim. p. 207, 39.

Τὰ μὲν καλὰ χρήματα τοῖς πόνοισιν ἡ μάθησις ἐξεργάζεται, τὰ δ' αἰσχρὰ ἄνευ πόνων αὐτόματα καρποῦται· καὶ γὰρ οὖν οὐκ ἐθέλοντα πολλάκις ἐξείργει τοιοῦτον εἶναι· οὕτω μεγάλης τε . . . φυτικῆς ἐστι.

61. Ἡροδώρου.

Νέος ὢν ἐν πολυτελέσι βρώμασι καὶ ποτοῖς ἔτι δὲ ἀφροδισίοις ἀνατρεφόμενος, λέληθεν ἑαυτὸν ἐν τῷ θέρει τὴν χλαῖναν κατατρίβων.

62. Ἀντισθένους.

Δεῖ τοὺς μέλλοντας ἀγαθοὺς ἄνδρας γενήσεσθαι τὸ μὲν σῶμα γυμνασίοις ἀσκεῖν, τὴν δὲ ψυχὴν παιδεύειν.

(41) 63. Δημοσθένης Φιλιππικῶν.

Ἔστι δ' οὐδεπ . . .

64. Ξενοφῶντος.

Κράτιστον μέν ἐστιν παρὰ τῆς ἑαυτοῦ φύσεως τὸ ἀγαθὸν διδάσκεσθαι· δεύτερον δὲ παρὰ τῶν ἀληθῶς ἀγαθῶν.

65. Δημοκράτους.

Οὔτε τέχνη οὔτε σοφίη ἐφικτὸν, ἢν μὴ μάθησις.

66. Τοῦ αὐτοῦ.

(*) Ἔστι που νέου ξύνεσις καὶ γερόντων ἀξυνεσίη· χρόνος γὰρ οὐ διδάσκει φρονεῖν, ἀλλ' ὡραίη τροφὴ καὶ φύσις.

67. Τοῦ αὐτοῦ.

Ὁ ἀντιλεγόμενος καὶ πολλὰ λεσχηνευόμενος ἀφυὴς ἐς μάθησιν.

68. Διογένης ἄτοπον ἔφησεν εἶναι ἐπὶ μὲν τὸν λύχνον ἐπιχεῖν ἔλαιον, ἵνα ἐπὶ τῆς τραπέζης ὁρῶμεν, ὅπως δὲ τῇ

67. Vid. supra p. 4.

διανοίᾳ φρονιμώτεροι γενόμενοι κατανοήσωμεν τὰ τῷ βίῳ βέλτιστα, μηδὲν ἐθέλειν ἀναλίσκειν.

69. Ὁ αὐτὸς ἐρωτηθεὶς, τί γῆ βαρύτερον βαστάζει, ἔφη, Ἄνθρωπον ἀπαίδευτον.

70. Ἀντισθένης ἐρωτηθεὶς ὑπό τινος, τί διδάξει τὸν υἱὸν, εἶπεν, Εἰ μὲν θεοῖς μέλλει συμβιοῦν, φιλόσοφον, εἰ δὲ ἀνθρώποις, ῥήτορα.

71. Σόλων ἐπετίμα τινὶ κυβεύοντι· τοῦ δὲ λέγοντος περὶ μικροῦ παίζειν, ἀλλὰ τὸ ἔθος οὐ μικρόν.

72. Ὑπερίδης ὁ ῥήτωρ ἔφη μὴ δύνασθαι καλῶς ζῆν, μὴ μαθὼν τὰ καλὰ τὰ ἐν τῷ βίῳ.

73. Σωκράτης ἐρωτηθεὶς, τί ἐπιστήμη, ἔφη, Ἐπιμέλεια ψυχῆς. Πόθεν δὲ μάλιστα κακοὶ γίνονται, Ἐξ ἀγωγῆς κακῆς καὶ ὁμιλίας πονηρῶν, ἔφη.

74. Πλάτων εἶπε τὴν παιδείαν τοῖς ἀνθρώποις δεύτερον ἥλιον εἶναι.

75. Ζήνων ἐρωτηθεὶς, πῶς ἄν τις νέος ἐλάχιστα (42) ἁμαρτάνοι, Εἰ πρὸ ὀφθαλμῶν ἔχοι, ἔφη, οὓς μάλιστα τιμᾷ καὶ αἰσχύνεται.

76. Ἐκ τῆς περὶ Φιλίας ἐπιστολῆς.

Ἡ παιδεία κἂν μηδὲν ἕτερον ἀγαθὸν ἔχοι, τό γε συμφοιτᾶν αὐτὴν νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἔξω κακίας, οἷς ἂν ᾖ τις αἰδὼς, καὶ πολλοὶ σφὰς αὐτοὺς καὶ ἄλλους.

77. Ἐκ τῶν Ἀρίστωνος Ὁμοιωμάτων.

Τὸ κύμινόν φασι δεῖν σπείρειν βλασφημοῦντας, οὕτω γὰρ καλὸν φύεσθαι· καὶ τοὺς νέους χρὴ παιδεύειν ἐπισκώπτοντας, οὕτω γὰρ χρήσιμοι ἔσονται.

78. Πλάτωνος.

Πᾶσα ψυχὴ δείμασι κ. τ. λ.

70. Maxim. p. 209, 44. 77. Plutarch. Fr. XVIII. 15.

(*) 79. Ἐκ τῶν Ἀριστωνύμου Τομαρίων καὶ Σωκράτους.

Ταῖς μὲν πόλεσι τὰ τείχη, ταῖς δὲ ψυχαῖς ὁ ἐκ παιδείας νοῦς κόσμον καὶ ἀσφάλειαν παρέχει.

80. Φιλόξενος ὁ Μουσικὸς ἐρωτηθεὶς, τί μᾶλλον συνεργεῖ παιδεία, εἶπε, Χρόνος.

81. Διογένης ἔλεγε τὴν τῶν παίδων ἀγωγὴν ἐοικέναι τοῖς τῶν κεραμέων πλάσμασιν, ὡς γὰρ ἐκεῖνοι ἁπαλὸν μὲν τὸν πηλὸν ὄντα ὅπου θέλουσι σχηματίζουσι καὶ ῥυθμίζουσι, ὀπτηθέντα δ᾽ οὐκέτι δύνανται πλάσσειν, οὕτω καὶ τοὺς ἐν νεότητι μὴ διὰ πόνων παιδαγωγηθέντας τελείους γενομένους ἀμεταπλάστους γενέσθαι.

82. Μόνιμος ὁ Κυνικὸς φιλόσοφος ἔφη, κρεῖττον εἶναι τυφλὸν ἢ ἀπαίδευτον· τὸν μὲν γὰρ εἰς τὸν βόθρον, τὸν δ᾽ εἰς τὸ βάραθρον ἐμπίπτειν.

83. Ἐκ τῶν Δίωνος Χρειῶν.

Ἀθηναίοις ἐρομένοις, ὅπως λώϊον αὐτοῖς γίγνοιτο, ἔχρησεν ἡ Πυθία εἰ τὸ κάλλιστον εἰς τὸ δεξιὸν οὖς τῶν παίδων ἐντιθέναι βούλοιντο· οἱ δὲ τρήσαντες αὐτὸ χρυσίον ἔβαλλον, ἀγνοήσαντες, ὅτι τὸν φιλόσοφον λόγον ἐμήνυσε.

(43) 84. Δημοκράτους.

Φαύλων ὁμιλίη συνεχὴς ἕξιν κακίης συναύξει.

85. Διογένους.

Ἡ παιδεία ὁμοία ἐστὶ χρυσῷ στεφάνῳ· καὶ γὰρ τιμὴν ἔχει καὶ πολυτέλειαν.

86. Ἰσοκράτους πρὸς Δημόνικον.

Πάντων . .

87. Δημοκράτους.

80. Maxim. p. 207, 43. 87. Maxim. p. 209, 17.

Κρείσσονές εἰσιν αἱ τῶν πεπαιδευμένων ἐλπίδες ἢ ὁ τῶν ἀμαθῶν πλοῦτος.

88. *Ἐκ τῶν Ἀρίστωνος Ὁμοιωμάτων.*

Κυβερνήτης μὲν οὔτε ἐν μεγάλῳ πλοίῳ οὔτε ἐν μικρῷ ναυτιάσει, οἱ δ' ἄπειροι ἐν ἀμφοῖν· οὕτως ὁ μὲν πεπαιδευμένος καὶ ἐν πλούτῳ καὶ ἐν πενίᾳ οὐ ταράττεται, ὁ δ' ἀπαίδευτος ἐν ἀμφοῖν.

89. *Πυθαγόρου.*

Ἀπαιδευσία πάντων τῶν παθῶν μήτηρ· τὸ δὲ πε-
(*) *παιδεῦσθαι οὐκ ἐν πολυμαθείας λόγων ἀναλήψει, ἐν ἀπαλλάξει δὲ τῶν φύσει παθῶν θεωρεῖται.*

90. *Δίων ἔλεγε κατὰ Ἡσίοδον τρία γένη εἶναι μαθημάτων, χρυσοῦν, ἀργυροῦν, χαλκοῦν· χρυσοῦν μὲν τὸ τῶν διδόντων καὶ μὴ μανθανόντων· ἀργυροῦν δὲ τὸ τῶν διδόντων καὶ μανθανόντων· χαλκοῦν δὲ τὸ τῶν μανθανόντων μέν, μὴ διδόντων δέ.*

91. *Σωκράτης παρῄνει τοῖς νέοις πολλάκις ἐσοπτρίζεσθαι, τοὺς μὲν εὐπρεπεῖς ὅμοιον ποιεῖν τῷ εἴδει τὸν τρόπον, τοὺς δὲ ἀμόρφους περιστέλλειν τὸ δυσειδὲς τῇ εὐτροπίᾳ.*

92. *Ὁ αὐτὸς ἐρωτηθείς, τί ἥδιστον ἐν τῷ βίῳ, ἔφη, παιδεία καὶ ἀρετὴ καὶ ἱστορία τῶν ἀγνοουμένων.*

93. *Πιττακὸς συνεβούλευε πρὸς τὸ γῆρας ἐφόδια παρατίθεσθαι παιδείαν· γηροκομικωτάτη γὰρ αὕτη καὶ εὐκόλως ποιοῦσα ὑποφέρειν τὰς τοῦ γήρως δυσκολίας.*

(44) 94. *Σωκράτης Ξενοφῶντα νέον ὁρῶν εὐφυῆ ἠρώτησεν εἰ οἶδεν ὅπου τῆς ἀγορᾶς οἱ ἰχθύες εἶεν, τοῦ δ' εἰπόντος, ναί, ἑξῆς ἤρετο, τί δέ, τὰ λάχανα; ὡς δ' εἶπε καὶ τοῦτο, καὶ τἆλλα ἐπὶ πᾶσιν ἤρετο, εἰ οἶδεν ὅπου οἱ*

92. Vid. Plutarch. II. p. 141. D.

καλοὶ κἀγαθοὶ διατρίβουσι· σιωπῶντος δὲ, ἐπιπλήξας αὐτὸν κατέλιπεν· ὁ δὲ διατραπεὶς ἀπ' ἐκείνου ἤρξατο φιλοσοφεῖν.

95. Σωκράτης πρός τινα πάντα εἰδέναι φάσκοντα καὶ πολυμάθειαν ὑπισχνούμενον, ἐτύγχανε δὲ εἰς Ἀκαδημίαν συγκατιὼν αὐτῷ, ἐπιστὰς χωρίῳ πεφυτευμένῳ, ἤρετο αὐτὸν εἰ δοκεῖ σοι ὁ γεωργὸς ἀμελῆσαι μὴ καταφυτεύσας πᾶσαν τὴν γῆν, ἀλλὰ διαλείμματα μεταξὺ τῶν δένδρων καταλιπών· τοῦ δὲ εἰπόντος, καὶ μὴν εἰ μὴ τοῦτο ἐποίησεν οὐδὲν ἂν τούτων ἐπεβίω, ἀλλ' ὑπ' ἀλλήλων ἀπώλετο· εἶτα, ἔφη, σὺ ἐν τῇ σαυτοῦ ψυχῇ οὐδὲ μικρὸν τόπον παραλιπὼν, ἀλλὰ ἀεὶ ἄλλοις μαθήματα σωρεύων, οἴει τινὰ καρπὸν ἐξ αὐτῶν δρέψασθαι;

96. Τοῦ αὐτοῦ.

Ἡ παιδεία καθάπερ εὐδαίμων χώρα πάντα τὰ ἀγαθὰ φέρει.

97. Τῷ μὲν Ὀρέστῃ μαινομένῳ τὴν Ἠλέκτραν ὁ μῦθος, τῇ δὲ τῶν νέων ὁρμῇ τὴν εὐβουλίαν ὁ κατὰ φιλοσοφίαν λόγος παρίστησιν εἰς ἀντίληψιν.

(*) 98. Ἐν τῷ βίῳ, καθάπερ ἐν ὁδῷ μακρᾷ, δεῖ που καὶ ἀνάπαυσιν εἶναι.

99. Πλείω τε ἕκαστα γίνεται καὶ ῥᾷον καὶ κάλλιον, ὅταν εἷς ἓν κατὰ φύσιν καὶ ἐν καιρῷ τῶν ἄλλων ἄγων πράττῃ.

100. Δύο ἐπιτηδεύματα ἢ δύο τέχνας ἀκριβῶς διαπονεῖσθαι σχεδὸν οὐδεμία φύσις ἱκανὴ τῶν ἀνθρωπίνων· οὐδ' αὖ τὴν μὲν αὐτὸς ἱκανὸς ἀσκεῖν, τὴν δὲ ἄλ-

101. Plato Legg. VIII. p. 846. v. Stobaei 43, 145.

λον ἀσκοῦντα ἐπιτροπεύειν· τὰ γὰρ ἐναντία ἄλληλα ταράττοντα δυσμαθίαν παρέχει.

(45) 101. *Πολλὰ ὁ αὐτὸς μιμεῖσθαι, ὥσπερ ἦν, οὐ δυνατός.*

102. *Ὅσα δ' αὖ τῶν μεγάλων δεῖ διαπονεῖσθαι καλῶς, περὶ τούτων δέδοκται πᾶσιν, καὶ πάλαι τὸ πρότερον ἐν σμικροῖς καὶ ῥᾴοσιν αὐτὰ δεῖν μελετᾶν πρὶν ἐν αὐτοῖς τοῖς μεγίστοις· ῥᾷον δ' ἐν τοῖς ἐλάττοσι μελέτη παντὸς πέρι μᾶλλον ἢ περὶ τὰ μείζω· κρεῖττον γάρ που σμικρὸν εὖ, ἢ πολὺ μὴ ἱκανῶς περάναι.*

Plurima sequuntur e Platonis Legg. Rep. Euthyph. Tim. etc.

103. *Ξενοκράτης, ὁπότε τις αὐτῷ σχολάζειν ἔθελε οὐδενὸς τῶν ἐγκυκλίων μαθημάτων μετειληφώς, Ἄπιθι, εἶπε, λαβὰς γὰρ οὐκ ἔχεις πρὸς φιλοσοφίαν· δεῖ γὰρ προμεμαλάχθαι διὰ τούτων τὴν ψυχήν.*

104. *Ἰσοκράτης τοῖς μαθηταῖς παρεκελεύετο μὴ πράγματα λέγειν ἀλλὰ πράγματα παρέχειν τοῖς ἀκροωμένοις.*

105. *Ἀγησίλαος ἐρωτηθεὶς, τίνα χρὴ τοὺς ἐλευθέρους παῖδας ἐκμανθάνειν, Ἃ αἰσχρὸν, ἔφη, γέροντας μὴ εἰδέναι.*

106. *Ἐκ τῶν Σερίνου.*

Παρ' Εὐκλείδῃ τις ἀρξάμενος γεωμετρεῖν ὡς τὸ πρῶτον θεώρημα ἔμαθεν, ἤρετο τὸν Εὐκλείδην τί δέ μοι πλέον ἔσται ταῦτα μανθάνοντι· καὶ ὁ Εὐκλείδης τὸν παῖδα καλέσας, Δὸς, ἔφη, αὐτῷ τριώβολον, ἐπειδὴ δεῖ αὐτῷ ἐξ ὧν μανθάνει κερδαίνειν.

107. *Μέναιχμον τὸν γεωμέτρην Ἀλέξανδρος ἠξίου συντόμως αὐτῷ παραδοῦναι τὴν γεωμετρίαν· ὁ δὲ, Ὦ*

107. Cf. Procl. Comment. in Eucl. p. 20. Senec. ep. 91.

βασιλεῦ, εἶπε, (*) κατὰ μὲν τὴν χώραν εἰσὶν ὁδοὶ ἰδιωτικαὶ καὶ βασιλικαὶ, ἐν δὲ τῇ γεωμετρίᾳ πᾶσίν ἐστιν ὁδὸς μία.

(46) 108. Ἐκ τῶν Σερίνου.

Ἡράκλειτος μὲν ἔλεγε πολυμάθειαν νοῦν μὴ ἐμποιεῖν· Ἀνάξαρχος δὲ, πολυμάθειαν κάρτα μὲν ὠφελεῖν, κάρτα δὲ βλάπτειν.

109. Ἰαμβλίχου Εὐσταθίῳ περὶ Μουσικῆς.

Ἓν ἐκεῖνο εἰδότας, ὡς αἵτε μεγάλαι φύσεις τὰ μεγάλα κακὰ γεννῶσι διαφθαρεῖσαι, καὶ τὰ κράτιστα ἐπιτηδεύματα πάντων ἐστὶ βλαβερώτατα ἐπὶ τὸ κακὸν ῥέψαντα.

110. Γεωμέτρης τις τὸν Διογένη ἀπαίδευτον καὶ ἀμαθῆ ἐκάλει· ὁ δὲ, Συγγίνωσκέ μοι, ἔφη, μὴ μαθόντι ἃ μηδὲ Χείρων τῷ Ἀχιλλεῖ ἐδίδαξε, τοῦτ᾽ ἔστι τὸ γεωμετρεῖν.

111. Ἐκ τῶν Ἀριστοξένου Πυθαγορικοῦ Ἀποφάσεων.

Ἔφασκον δὲ καὶ τὰς μαθήσεις πάσας τῶν τε ἐπιστημῶν καὶ τῶν τεχνῶν τὰς μὲν ἑκουσίους ὀρθάς τε εἶναι καὶ εἰς τέλος ἀφικνεῖσθαι, τὰς δὲ ἀκουσίους φαύλους τε καὶ ἀτελεῖς γίνεσθαι.

112. Ἀρχύτα Πυθαγορείου ἐκ τοῦ Περὶ Παιδεύσεως ἠθικῆς.

Φιλοσοφίαν φάντι ὄρεξιν εἶμεν τῷ ἀναλαμβάνειν ἢ συνέχειν αὔταυτον ἐν ἀρετᾷ πρακτικᾷ κаττὰν ἔφεσιν τᾶς σοφίας διὰ ταύταν· ταύτας δ᾽ ἀρχὰν μὲν τὰν φύσιν προειδέμεν, μέσα δὲ τὰν ἄσκησιν, τέρμα δὲ τὰν εἴδησιν φέρειν. Εὐτυχὲς μὲν ὦν εἶμεν φῦναι εὖ τραφῆναί τε καὶ ἀχθῆμεν καττὸν ὀρθὸν νόμον καθ᾽ ὁμόλογά τε τᾷ φύσει ἔθεα· δεῖ δ᾽ ἀσκηθῆμεν ὑπό τε γενέτορας ἢ ἐπιτρόπους παιδευτάς τε σώφρονας γενέσθαι, καλὸν δὲ τὸν

αὐτὸν αὐτῷ προστάσσειν τὰ ἄριστα μηδὲ ποτιδέεσθαι ἀνάγκας, εὐπειθέα δ' εἶμεν τοῖς ὑφαγεομένοις τὰ ἄριστα ποτὶ πρᾶξιν καὶ εἴδησιν· ταὶ γὰρ εὐφυΐαι καὶ ταὶ καλαὶ τροφαὶ πολλάκις φθάνοντι τὰς διδασκαλίας ἐς ὀρθότατα (47) ἄγοισαι, ἀποδέοντι δὲ μόνον (*) λόγω ἁγεμόνος τὸν ἐν τείθῃ τῇ ἐπιστάμᾳ. Δύο μὲν ὦν ἔντι βίοι ἀντίπαλοι, τοὶ τῶν πρατήων ἀντιποιεύμενοι, πρακτικός τε καὶ φιλόσοφος· πολὺ δὲ κάῤῥων δοκέει εἶμεν ὁ ἐξ ἀμφοτέρων κεκραμένος ποτὶ καιρὼς τὼς ἁρμόσδοντας συντεταγμένος καθ' ἑκατέραν διέξοδον. Γεγόναμες γὰρ ποτ' ἐνέργειαν νοεράν, ἃν καλέομες πρᾶξιν· τᾶς δὲ διανοίας ἁ μὲν πρακτικὰ ἐπὶ τὰν πολιτικὰν φέρεται, ἁ δὲ ἐπιστημονικὰ ἐπὶ τὰν θέαν τῶν συμπάντων, αὐτὸς δ' ὁ καθόλω νόος ταύτας τὰς δύο δυνάμιας ἀμπέχων ἐπὶ τὰν εὐδαιμονίαν, τὰν φάμες ἐνέργειαν ἀρετᾶς ἐν εὐτυχίᾳ εἶμεν, οὔτε πρακτικὰν ἔασαν μόνον ὥστε καὶ μὴ τὰν ἐπιστήμαν περιέχειν, οὔτε θεωρητικὰν ὡς ἄπρακτον εἶμεν· ἁ γὰρ τέλος διάνοια ποτὶ δύο ἀρχὰς ἐπικρατέας ῥέπει, ποθ' ἃς καὶ ὁ ἄνθρωπος πέφυκε, τάν τε κοινωνατικὰν καὶ τὰν εἰδημονικάν· καὶ γὰρ αἱ κατὰ τοίας ἀντιλήψιας δοκέοντι ἀντιθλίβεν ἀλλάλοις τᾷ ἀγωγᾷ, τᾷ μὲν γὰρ πολιτικᾷ ἀφέλκοισα τᾶς θεωρίας, τᾷ δὲ θεωρητικᾷ ἀπὸ τᾶς πολιτείας μετάγοισα ἐς ἁσυχίαν, ἄλλως τὰ πέρατα, ὧν ἁψαμένα ἁ φύσις ἀπέδειξεν ἐν ταυτῷ ἀλωμένα· οὐ γὰρ ἀντιπαθέες ἔντι τᾷ ἀρετᾷ, ἀλλ' ἁρμονίας ἁπάσας συμφωνότεραι. Αἰ δὲ κά τις ἐκ νέων ὁρμαθεὶς αὐτὸς ἁρμόζηται εἰς τὰς ἀρχὰς τὰν ἀρετὰν καὶ τὸν θεῖον νόμον τᾶς τῶ κόσμω ἁρμονίας, εὔροον βίον διεξάγει· αἰ δέ κα αὐτὸς καθ' αὑτὸν πλαζόμενος τύχῃ ἁγεμόνων καῤῥόνων, ἀπευθύνειν τὸν δρόμον δυνάσεται ποτὶ μακαριότατα, ὥσπερ τοὶ εὐτυ-

χέοντες ἐν πλοίῳ ἀνύοντι τὰν θάλασσαν διὰ τᾶς κυβερ-
(48) νητικᾶς εὐπλοίας ἐφιέμενοι, ὅπερ ἐν βίῳ τᾶς εὐδαι-
μονίας. Αἰ δὲ μήτ᾽ αὐτὸς νέοιτο ποτίφορα, μήτ᾽ ἐπι-
τρόπων τύχοι ἐμφρόνων, οὐδὲν ὄφελος χοραγίας ἀφθό-
νω· ἀφροσύνα γάρ, αἴκα ἐς τἆλλα εὐτυχῇ, κακοδαίμων
ἐσαεί ἐστιν. Ἐπεὶ δ᾽ ἐν ἅπαντι πρᾶτον ἀνάγκα σκοπῆν
μὲν τὸ τέλος· τοῦτο γὰρ ποιέοντι κυβερνᾶται μὲν λιμένα
νεὼς ἐς ὃν καταχθήσονται προτιθέμενοι, ἁνίοχοι δὲ τέρμα
δρόμω, τοξόται δὲ καὶ σφενδονᾶται σκοπὸν ποθ᾽ ὃν (*)
πάντα ἁρμόσδονται· ἀνάγκα καὶ τᾷ ἀρετᾷ προκέεσθαί
τινα ὥσπερ τέχναν τῶ βίω σκοπὸν ἢ πρόθεσιν, ταῦτα
γὰρ ὀνυμαίνω καθ᾽ ἑκατέρων· τοῦτο δέ φαμι εἶμεν τὸν μὲν
πρακτικῶ τὸ κράτιστον, τῶ δὲ βίω τὸ τέλειον ἀγαθόν, τῶ
λέγοντι τἀνθρωπεία σοφοὶ εὐδαιμονίαν. Ταύταν δὲ οὔτε
καττὰν ἀλήθειαν κρίνεν δύνανται τοὶ κακῶς ἔχοντες
οὔτε ἑλέσθαι ἰσχύοντι τοὶ μὴ ἐνδαλότατα ὁρέοντες αὐ-
τάν, τίνοντι δὲ δίκας ἀφροσύνας τοὶ ἁδονᾷ τὸ ἄριστον
διδόντες, κολάζονται τοὶ τὰν ἀναλγησίαν πάντων προτι-
μῶντες, καθόλω δ᾽ εἰπέν, ἄγχονται ἐν κακᾷ ζάλᾳ τοὶ ἐν
εὐπαθείᾳ σωμάτων ἢ ἐν ψυχᾶς ἀλόγω κατασκευᾷ ἀπο-
λιπόντες τὰν εὐδαίμονα ζωάν, οὐδὲ πολλὸν ἀπὸ τούτων
εὐτυχέστεροί ἐντι τοὶ ἐξαίροντες μὲν τὸ καλόν, ὡς κατ-
ταὐτά τι μὴ λέγεν, ὁμότιμον δὲ αὐτῷ τὰν ἁδονὰν καὶ
τὰν ἀναλγησίαν καὶ τὰς εὐπαθείας τὰς πρώτας καὶ φυ-
σικὰς καὶ ἀλόγως ὁρμάς, ἢ σώματος ἢ ψυχᾶς ἀντέχον-
τες· ἑκάτερα γὰρ ἀδικέοντι τὰν μὲν ψυχικὰν ἀκρότατα
καὶ τὰ ἔργα αὐτᾶς κατάγοντες εἰς ἰσότητα ποττὰν τοῦ
σώματος τελεότατα, τὰν δὲ σωματικὰν εὐεξίαν εἰς ὕψος
ἀντικαθιστάντες τᾷ ψυχικᾷ ἡδονᾷ· ἢ ἐμέσης δὴ δὲ καὶ ἁ
φύσις καὶ τὸ θεῖον τᾷ τούτων διακρίσει· οὐ γὰρ φυλάσ-

σοντι τὰν ἀξίαν τῶ κάῤῥονος πρὸς τὸ χεῖρον· ἀλλ' ἁμεῖς γε λέγοντες σῶμα μὲν εἶμεν ψυχᾶς ὄργανον, νόον δὲ (49) ἁγεμόνα τᾶς τε ἄλλας ψυχᾶς καὶ τῶ σκάνεος αὐτᾶς, τὰν δ' ἐς τἆλλα εὐτυχίαν φυσικὰν ὀργανικὰν τᾷ νοερᾷ ἐνεργείᾳ εἶμεν, αἴκα παντελὴς δυνάμει τε καὶ χρόνῳ καὶ χοραγίᾳ ᾖ.

113. Ἱερωνύμου.

Δεῦρο δὴ καὶ σκεψώμεθα περὶ τῆς τῶν παίδων ἀγωγῆς, τίνα τρόπον διειλήφασιν οἱ πατέρες· οὐ γὰρ μόνον ἐν τοῖς πρότερον, ἀλλὰ καὶ ἐν τούτοις εὑρήσομεν αὐτοὺς οὐ μικρὰ διαφωνοῦντας, οἵτινες πρῶτον μὲν βαρβάροις παραβάλλοντες παιδαγωγοῖς καὶ τούτων ἀκούειν κελεύσαντες ἱκανῶς ἐπιμελεῖσθαι νομίζουσιν, ὥσπερ τοῦ κατὰ πόδας ἀκολουθήσαντος, ἀλλ' οὐ τοῦ καλῶς ἡγησαμένου δεομένων (*) τῶν παίδων, καὶ τοῦ φυλάττοντος καθάπερ συβώτου εἰ πλανηθῇ, ἀλλ' οὐχὶ . . . διὸ καὶ τὸν ἐκ τῶν ἔργων ἀποδοκιμασθέντα, τοῦτον ἐπὶ παιδαγωγίᾳ κατατάττουσι, τὰ φύσει τιμιώτερα τοῖς εὐτελεστέροις διδόντες· ὅθεν καὶ Περικλῆς, οἰκέτου ποτὲ πεσόντος ἀπὸ ἐλαίας καὶ τὸ σκέλος συντρίψαντος, νέε ὅρα, ἔφη, παιδαγωγὸς πέφηνεν, οὐκ ἀπιθάνως τῆς ὑπουργίας τὴν ἀτιμίαν σκώψας.

114. Ἐκ τῆς Ἰαμβλίχου ἐπιστολῆς Σωπάτρῳ περὶ Παίδων Ἀγωγῆς.

Παντὸς ζώου καὶ φυτοῦ ἡ πρώτη βλάστη καλῶς ὁρμηθεῖσα πρὸς τὴν ἑκάστου ἀρετὴν κυριωτάτη πασῶν ἐστι τέλος ἐπιθεῖναι τὸ πρόσφορον, καὶ τῆς τῶν παίδων τοίνυν εὐεξίας ἡ πρώτη βελτίστη τῆς φύσεως πρόοδος ὁδῷ πρόεισιν ἐπὶ τὴν τελειότητα τεταγμένως, ἐφ' ἥνπερ

113. Scil. Rhodii. v. Wyttenbach. ad Plutarch. p. 4. A. *Gaisf.*

αὐτὴν προσχωρεῖν ἄξιον· ταύτην τοίνυν ἡ ὀρθὴ παιδεία (50) δεόντως ποδηγεῖ, σπέρματα τῶν ἀρετῶν ἤδη προκαταβαλλομένη καὶ ἐν ἁπαλαῖς ἔτι καὶ ἀβάτοις ψυχαῖς θαυμαστὴν οἰκείωσιν ἐμποιοῦσα πρὸς τὴν τῶν καλῶν ἐπιτήδευσιν. Πρῶτον μὲν τοίνυν διὰ τῶν αἰσθήσεων ἐν πατρὶ καὶ μητρὶ καὶ παιδαγωγῷ καὶ διδασκάλῳ προτείνει παράδειγμα τῶν καλῶν ἔργων, ἵνα οἱ θεώμενοι παῖδες αὐτὰ ζηλῶσι τὴν πρὸς αὐτὸν ἀφομοίωσιν· ἔπειτα τοῖς ἔθεσιν ἄγει καλῶς καὶ ἐμποιεῖ τὰ σπουδαῖα ἤθη, μήπω δυναμένων αὐτῶν λόγῳ λαμβάνειν, διά τε τῆς συνηθείας τῶν καλῶν τρέπουσα αὐτῶν τὰς ψυχὰς πρὸς τὸ βέλτιον, ἐπὶ δὲ τούτοις συμφωνίαν ἡδονῆς καὶ λύπης πρὸς τὰ καλὰ ἔργα παρασκευάζει· ὥστε μὴ μόνον πράττειν τὰ καλὰ ἔργα, ἀλλὰ καὶ χαίρειν ἐπ᾽ αὐτοῖς συμμέτρως, μηδὲ ἀποφεύγειν μόνον τὰ αἰσχρά, ἀλλὰ καὶ δυσχεραίνειν αὐτὰ ἐγκαιρότατα· προάγουσι δὲ αὐτοῖς ἐνταῦθα, ὃ χρὴ ἡγεῖσθαι παντὸς τοῦ ὀρθοῦ βίου, τὴν ἐπὶ τοῖς αἰσχροῖς αἰσχύνην καὶ ἐπὶ τοῖς καλοῖς φιλοτιμίαν ἐντίθησι, δι᾽ ὧν ἀπάγονται μὲν πάντων τῶν αἰσχρῶν, καὶ εὐλάβειάν τινα πρὸς αὐτὰ κτῶνται, ἐφίενται δὲ τῶν ἀγαθῶν, καὶ πρὸς αὐτὰ σύντονον ὁρμὴν προσλαμβάνουσι· μετὰ δὲ ταῦτα προστάγματά τινα νομοθετητικὰ μικρὰ μὲν ὄντα τοῖς ῥήμασι, (*) μεγάλην δέ τινα δύναμιν τοῖς τηλικούτοις παρεχόμενα, οἷον τὸ δεῖ καί ποτε οὐ δεῖ καὶ τὸ μέχρι πόσου, καὶ ποῖόν τι τὸ ἀόριστόν ἐστι μέτρον, καί τις τὰ τοιαῦτα, συμμετρίαν αὐτοῖς συναρμόζει τὴν πρὸς ἀλλότριον λόγον συνταττομένην, οἷον τοῦ νομοθέτου καὶ διδασκάλου· καί ποτε δὴ κράτιστόν ἐστι τὰ οἰκεῖα παραγγέλματα καὶ νουθετήματα φέροντα πρὸς ἑκάστην ἀρετὴν παραδιδόναι δεόντως, τὰ μὲν ἐν κοιναῖς γνώμαις, τὰ δ᾽ ἐν ἔργων ἀσκήσει.

τὰ δ᾽ ἐν τῇ τῶν λόγων μελέτῃ, τὰ δὲ ἐν ταῖς ὑποθήκαις περὶ τῶν πρακτέων ἢ μὴ πρακτέων, τὰ δὲ ἐν ταῖς τῆς ζωῆς κατασκευαῖς. Ἐπειδὰν δὲ τούτων ἕνεκα ἱκανῶς (51) ἔχωσι, τοῖς λόγοις αὐτοὺς παιδευτέον ἀρχομένους ἀπὸ τῶν ἁπλουστέρων καὶ γνωριμωτέρων, ἔπειτα προϊόντες ὁσημέραι καὶ κατὰ βραχὺ πρὸς τοὺς τῆς αἰτίας ἀπολογισμοὺς καὶ ἐπὶ τούτων τὸ μὲν δι᾽ εὐκρινείας ἐπιστημονικῆς τελέως φυλακτέον ἔτι ἐντελέσι παρακατατίθεσθαι, τὸ δ᾽ ὡς ἔπος εἰπεῖν καὶ διὰ πειθοῦς ἐμμελὲς καὶ προσαγόμενον τῇ διανοίᾳ τῶν ἀκουόντων καταβλητέον εἰς αὐτοὺς ὡς οἷόν τ᾽ ἐστὶ μάλιστα· γυμνασαμένων δὲ αὐτῶν ἱκανῶς ἐν τούτοις ἐπὶ τῷ τέλει τῆς εἰς ἀρετὴν ἀγωγῆς, οἱ ὅροι ἀφοριζέσθωσαν καὶ τῆς αἰτίας ἡ ἀκροτάτη παραδιδόσθω θεωρία τελειότης τε τῶν λογισμῶν καὶ ἀναμάρτητος καὶ ἀνέλεγκτος ἐπιστήμη βεβαιότης ἐντιθέσθω τῆς γνώσεως ἀληθείᾳ· ἡ γὰρ εἰς τοῦτο ἀγωγὴ τῆς παιδείας τέλος ἔχει τῆς τῶν παίδων ἀγωγῆς κράτιστον.

115. *Μουσωνίου ἐκ τοῦ, Εἰ παραπλησίως παιδευτέον τὰς θυγατέρας τοῖς υἱοῖς.*

Λόγου δέ ποτε ἐμπεσόντος, εἰ τὴν αὐτὴν παιδείαν παιδευτέον τοὺς υἱέας καὶ τὰς θυγατέρας· Ἵππους μὲν, ἔφη, καὶ κύνας ὁμοῦ οὐδὲν διαφερόντως παιδεύουσιν οἵ τε ἱππικοὶ καὶ οἱ κυνηγετικοὶ τοὺς ἄῤῥενας τῶν θηλειῶν· ἀλλ᾽ αἵ τε κύνες αἱ θήλειαι παραπλησίως τοῖς ἄῤῥεσι διδάσκονται θηρᾶν, ἵππους τε θηλείας ἄν τις θέλῃ τὰ ἵππων ἔργα ἀποτελεῖν καλῶς, οὐ διάφορον τῶν ἀῤῥένων διδασκαλίαν διδασκομένας ἰδεῖν ἐστιν· ἀνθρώπους δὲ τοὺς ἄῤῥενας ἐξαίρετόν τι ἄρα δεήσει ἔχειν ἐν τῇ παιδείᾳ καὶ τροφῇ παρὰ τὰς θηλείας, ὥσπερ οὐχὶ τὰς αὐ-

τὰς παραγίνεσθαι δέον ἀρετὰς ἀμφοῖν ὁμοίως ἀνδρὶ καὶ γυναικὶ, ἢ ἐπὶ τὰς αὐτὰς ἀρετὰς (*) μὴ διὰ τῶν αὐτῶν παιδευμάτων ἢ δι᾽ ἑτέρων οἷόν τε ὂν ἐλθεῖν. Ὅτι δὲ οὐκ ἄλλαι ἀρεταὶ ἀνδρὸς, ἄλλαι δὲ γυναικὸς, ῥᾴδιον μαθεῖν. Αὐτίκα φρονεῖν δεῖ μὲν τὸν ἄνδρα, δεῖ δὲ καὶ τὴν γυναῖκα· ἢ τί ὄφελος εἴη ἂν ἄφρονος ἀνδρὸς ἢ γυναικός; (52) Εἶτα δικαίως βιοῦν οὐδέτερον ἧττον θατέρου· ἀλλ᾽ ὅ τε ἀνὴρ οὐκ ἂν εἴη πολίτης ἀγαθὸς ἄδικος ὢν ἥ τε γυνὴ οὐκ ἂν οἰκονομοίη χρηστῶς μὴ δίκαιος ἀλλ᾽ ἄδικος οὖσα· πρῶτον ἀδικήσει τὸν ἄνδρα, ὥσπερ τὴν Ἐριφύλην φασί. Σωφρονεῖν μὲν οὖν καλὸν τὴν γυναῖκα, καλὸν δ᾽ ὁμοίως καὶ τὸν ἄνδρα· τῷ γοῦν μοιχεύειν τὸ μοιχεύεσθαι ἐπίσης κολάζουσιν οἱ νόμοι καὶ λιχνεῖαι καὶ οἰνοφλυγίαι καὶ ἄλλα παραπλήσια κακὰ ἀκολαστήματα ὄντα καὶ καταισχύνοντα μεγάλως τοὺς ἐνεχομένους ἀποφαίνει τὴν σωφροσύνην ἀναγκαιοτάτην οὖσαν ἀνθρώπῳ παντὶ, τῷ τε θήλει καὶ τῷ ἄῤῥενι· διὰ γὰρ σωφροσύνης μόνης ἐκφεύγομεν ἀκολασίαν, ἄλλως δ᾽ οὐδαμῶς. Τὴν ἀνδρίαν φαίη τις ἂν ἴσως μόνοις προσήκειν τοῖς ἀνδράσι. Ἔχει δὲ οὐδὲ τοῦτο ταύτῃ. Δεῖ γὰρ ἀνδρίζεσθαι τὴν γυναῖκα καὶ καθαρεύειν δειλίας τήν γε ἀρίστην, ὡς μήθ᾽ ὑπὸ πόνου μήθ᾽ ὑπὸ φόβου κάμπτηται· εἰ δὲ μὴ, πῶς ἔτι σωφρονήσειεν, ἄν τις ἢ φοβῶν ἢ προσάγων πόνους βιάσασθαι αὐτὴν δύνηται, ὑπομεῖναί τι τῶν αἰσχρῶν. Δεῖ δὲ δὴ καὶ ἀμυντικὸν ἔχειν τὰς γυναῖκας, εἰ μὴ νὴ Δία φαίνεσθαι μέλλουσι κακίους ἀλεκτορίδων καὶ ἄλλων ὀρνίθων θηλειῶν, αἳ πολὺ μείζοσι θηρίοις ἑαυτῶν ὑπὲρ τῶν νέων διαλλάττονται. Πῶς οὖν οὐκ ἀνδρείας αἱ γυναῖκες δέοιντο; Ὅτι δὲ καὶ ἀλκή τις δι᾽ ὅπλων μέτεστιν αὐταῖς ἐδήλωσε τὸ Ἀμαζόνων γένος, ἔθνη πολλὰ δι᾽ ὅπλων κα-

ταστρεψάμενον· ὥστ' εἴ τι ἐνδεῖ πρὸς τοῦτο ταῖς ἄλλαις (53) γυναιξὶν, ἀνασκησίᾳ μᾶλλον ἢ τῷ μὴ πεφυκέναι ἀρετὰς ἀνδρὸς καὶ (*) γυναικὸς, ἀνάγκη πᾶσα καὶ τροφὴν καὶ παιδείαν τὴν αὐτὴν προσήκειν ἀμφοῖν. Παντὶ γὰρ ζώῳ καὶ φυτῷ τὴν ἐπιμέλειαν τὴν προσαγομένην ὀρθῶς ἐμποιεῖν χρὴ τὴν ἐκείνων προσήκουσαν ἀρετήν. Ἢ εἰ μὲν ἔδει αὐλεῖν δύνασθαι παραπλησίως ἄνδρα καὶ γυναῖκα καὶ εἰ τοῦθ' ἑκατέρῳ αὐτῶν ἀναγκαῖον ἦν πρὸς τὸν βίον, ἀμφοτέρους ἂν ἐπ' ἴσον τὴν αὐλητικὴν τέχνην ἐξεδιδάσκομεν, καὶ εἰ κιθαρίζειν ἑκάτερον· ἀμφοτέρους δὲ εἰ δεῖ γενέσθαι ἀγαθοὺς τὴν ἀνθρώπῳ προσήκουσαν ἀρετὴν καὶ φρονεῖν ὁμοίως δύνασθαι καὶ σωφρονεῖν καὶ ἀνδρίας μετέχειν καὶ δικαιοσύνης μηδὲν ἧττον θατέρου θάτερον, οὐ γὰρ ὁμοίως ἑκάτερον παιδεύσομεν; οὐδὲ τὴν τέχνην, ἀφ' ἧς γένοιτ' ἂν ἄνθρωπος ἀγαθὸς, ἐπίσης ἀμφοτέρους διδάξομεν; Ἀλλὰ χρὴ οὕτω ποιεῖν καὶ οὐχ ἑτέρως. Τί οὖν, καὶ ταλασίαν, φησί τις, ἴσως ἀξιοῖς σὺ παραπλησίως ἐκμανθάνειν ταῖς γυναιξὶν τοὺς ἄνδρας, καὶ γυμναστικὴν μετέρχεσθαι ὁμοίως τοῖς ἀνδράσιν τὰς γυναῖκας; Τοῦτο μὲν οὐκέτι ἀξιώσω ἐγώ· φημὶ δὲ ὅτι οὔσης ἐν τῷ γένει τῷ ἀνθρωπίνῳ τῆς μὲν ἰσχυροτέρας φύσεως τῆς τῶν ἀῤῥένων, τῆς δ' ἀσθενεστέρας τῆς τῶν θηλειῶν ἑκατέρᾳ φύσει τῶν ἔργων ἀπονεμητέον τὰ προσφορώτατα καὶ τὰ μὲν βαρύτερα τοῖς ἰσχυροτέροις ἀποδοτέον, τὰ δὲ ἐλαφρότερα τοῖς ἀσθενεστέροις· διὰ τοῦτο μὲν ταλασία ταῖς γυναιξὶ μᾶλλον πρέποι ἂν ἤπερ ἀνδράσι, ὥσπερ οἰκουρία· γυμναστικὴ δὲ ἀνδράσι μᾶλλον ἢ γυναιξὶν, ὥσπερ καὶ θυραυλία· εἶναι δ' ὅτε μέντοι καὶ ἄνδρες τινὲς τῶν ἐλαφροτέρων ἔργων ἔνια καὶ δοκούντων γυναικείων μεταχειρίσαιντ'

ἂν εἰκότως, καὶ γυναῖκες αὖ τῶν σκληροτέρων καὶ δοκούντων μᾶλλον προσήκειν ἀνδράσιν ἐργάσαιντ' ἄν, ὅταν (54) ἢ τὰ τοῦ σώματος οὕτως ὑφηγῆται ἢ τὰ τῆς χρείας ἢ τὰ τοῦ καιροῦ. Πάντα μὲν γὰρ ἴσως ἐν κοινῷ κεῖται τὰ ἀνθρώπεια ἔργα καὶ ἔστι κοινὰ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν καὶ οὐδὲν ἀπόταχτον ἐξ ἀνάγκης τῷ ἑτέρῳ μηδὲ ἐπιτηδειότερα τὰ μὲν τῇδε τῇ φύσει, τὰ δὲ τῇδε· δι' ἃ τὰ μὲν ἀνδρῷα καλεῖται, τὰ δὲ γυναικεῖα· ὅσα μέντοι τὴν ἀναφορὰν ἔχει εἰς ἀρετήν, ταῦτα φαίη τις ἂν ὀρθῶς ἐπ' ἴσον ἑκατέρᾳ προσήκειν φύσει, (*) εἴτι καὶ τὰς ἀρετὰς προσήκειν φαμὲν οὐδὲν τοῖς ἑτέροις μᾶλλον καὶ τοῖς ἑτέροις. Ὅθεν εἰκότως οἶμαι καὶ παιδευτέον ὅσα πρὸς ἀρετὴν παραπλησίως τό τε θῆλυ καὶ τὸ ἄῤῥεν καὶ ἀρξαμένους ἀπὸ νηπίων εὐθὺς διδακτέον, ὅτι τοῦτο μὲν ἀγαθόν, τοῦτο δὲ κακὸν (κακὸν ταὐτὸν ἀμφοῖν) καὶ τοῦτο μὲν ὠφέλιμον, τοῦτο δὲ βλαβερὸν καὶ τόδε μὲν πρακτέον, τόδε δὲ οὔ· ἐξ ὧν ἐπιγίνεται φρόνησις τοῖς μανθάνουσιν ὁμοίως τε κόραις καὶ κούροις, καὶ οὐδὲν διαφορώτερον τοῖς ἑτέροις· εἶτα δὲ ἐμποιητέον αἰδῶ πρὸς ἅπαν αἰσχρόν· ὧν ἐγγενομένων ἀνάγκη σώφρονας εἶναι καὶ ἄνδρα καὶ γυναῖκα. Καὶ μὴν τὸν παιδευόμενον ὀρθῶς, ὅστις ἂν ᾖ, εἴτε ἄῤῥην εἴτε θήλεια, ἐθιστέον μὲν ἀνέχεσθαι πόνου, ἐθιστέον δὲ μὴ φοβεῖσθαι θάνατον, ἐθιστέον δὲ μὴ ταπεινοῦσθαι πρὸς συμφορὰν μηδεμίαν· δι' ὅσων ἄν τις εἴη ἀνδρεῖος. Ἀνδρίας δὲ μικρῷ πρότερον ἐδείχθη δεῖν μετεῖναι καὶ γυναιξίν. Ἔστι τοίνυν πλεονεξίαν μὲν φεύγειν, ἰσότητα δὲ τιμᾶν καὶ εὐποιεῖν μὲν θέλειν, κακοποιεῖν δὲ μὴ θέλειν ἄνθρωπον ὄντα ἀνθρώπους· ἔστι μὲν δίδαγμα κάλλιστον καὶ δικαίους ἐπιτελεῖ τοὺς μανθάνοντας. Τί δὲ μᾶλλον ἄνδρα

μεμαθηκέναι χρὴ ταῦτα; ἤπερ νὴ Δία πρέπει δικαίας (55) εἶναι γυναῖκας, καὶ ταῦτα δεῖ μεμαθηκέναι ἄμφω τά γε καιριώτατα καὶ μέγιστα. Εἰ γάρ τί που καὶ μικρὸν ὃ μὲν εἴσεται, ἣ δὲ οὔ, ἢ ἀνάπαλιν ἣ μὲν εἴσεται, ὃ δὲ οὔ, τεχνίτου τινὸς ἐχόμενον, οὐ τοῦτο διάφορον ἀποφαίνει τὴν ἑκατέρου παιδείαν· μόνον περὶ μηδενὸς τῶν μεγίστων ἕτερος ἕτερα μεμαθηκέτω, ἀλλὰ ταῦτα. Ἂν δέ τις ἐρωτᾷ με, τίς ἐπιστήμη τῆς παιδείας ταύτης ἐπιστατεῖ, λέξω πρὸς αὐτὸν ὅτι φιλοσοφίας ἄνευ ὥσπερ ἀνὴρ οὐκ ἂν οὐδεὶς, οὕτως οὐδ᾽ ἂν γυνὴ παιδευθείη ὀρθῶς. Καὶ οὐ τοῦτο βούλομαι λέγειν, ὅτι τρανότητα περὶ λόγους καὶ δεινότητά τινα περιττὴν χρὴ προσεῖναι ταῖς γυναιξὶν, εἴπερ φιλοσοφήσουσι καὶ γυναῖκες· οὐδὲ γὰρ ἐπ᾽ ἀνδρῶν ἐγὼ πάνυ τι τοῦτο ἐπαινῶ· ἀλλ᾽ ὅτι ἤθους χρηστότητα καὶ καλοκἀγαθίαν τρόπου κτητέον ταῖς γυναιξὶν, (*) ἐπειδὴ καὶ φιλοσοφία καλοκἀγαθία ἐστὶν ἐπιτήδευσις καὶ οὐδὲν ἕτερον.

116. Θεοφράστου.

Δοκεῖ γὰρ ἡ παιδεία, καὶ τοῦτο πάντες ὁμολογοῦσιν, ἡμεροῦν τὰς ψυχὰς ἀφαιροῦσα τὸ θηριῶδες καὶ ἄγνωμον, ὅθεν καὶ τὰ ἤθη κοινότερα μὲν καὶ ὑγρότερα γίνεται· τοῖς μὲν γὰρ πολλοῖς οὐκ ἄν τις ἴσως ἐπιτιμῴη διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἐξουσίαν, ὅσοι δὲ τραφέντες ἐλευθέρως καὶ χορηγίαν ἔχοντες ἱκανὴν ὡς εἰς ὁποιονοῦν βίον ἐλθεῖν ἄσκεπτοι περὶ τοῦ ἀρίστου τυγχάνουσι, τούτοις ἤδη δίκαιον ἐγκαλεῖν. Ἄτοπον γὰρ ὡς ἀληθῶς, εἰ αἱρέσεως αὐτοῖς διδομένης πόλιν μὲν ἂν ἕλοιντο τὴν ἐπιδοξοτάτην καὶ φίλους καὶ οἰκείους τοὺς ἀρίστους, βίον δὲ ἐξὸν ἑλέσθαι τὸν ἄριστον κατολιγωρήσαντες τούτου, πρὸς τὸ τυχὸν τὰ ἑαυτῶν ἀποδιδοίησαν μηδὲ εἰς αὐτὸ

τὸ κρίνειν καὶ σκοπεῖν ἐλθόντες, ἀλλ᾽ ὁδὸν μὲν βαδίζειν εἰ δέοι, ἄλλων πύθοιντ᾽ ἂν πολλάκις καὶ ἀναζητήσειαν ἡγεμόνα μεθ᾽ οὗ ποιήσαιντο τὴν κομιδὴν ἀσφαλῶς, ὑπὲρ δὲ τοῦ βίου παντὸς τὸ λεγόμενον δὴ τοῦτο κινδυ-
(56) νεύοντες, οὐδενὶ κοινωσάμενοι πρὸς τὸν χείριστον, ἂν οὕτω τύχῃ, προσπίπτουσι· καὶ μὴν καὶ πολλῷ γ᾽ ἐπισφαλεστέρα τῆς διαιρέσεως ἡ ἐκτροπὴ τῷ μὴ τὴν ὀρθὴν βαδίζοντι· καὶ γὰρ αἱ βλάβαι μεγάλαι καὶ ἡ ἀναστροφὴ χαλεπὴ, μᾶλλον δὲ σχεδὸν ἀδύνατος· οὐδὲ γὰρ ὁ χρόνος δίδωσιν ἐξουσίαν μεταθέσεως οὐθ᾽ ἡ φύσις δύναται μεταμανθάνειν τὸ βέλτιον, ὅταν ἐντραφῇ τοῖς χείροσιν, ἀλλὰ προαιρεῖται καὶ ἕτερά γε προκρίνει βελτίω, καταζῇ δὲ ὅμως ἐν τοῖς εἰωθόσιν· ἀλλ᾽ ὅπερ πολλάκις λέγεται, τοῦτο ἀληθὲς ἔοικεν εἶναι, διότι πάντες ἥκιστα περὶ ἑαυτῶν βουλεύονται.

Μουσωνίου ἐκ τοῦ, Ὅτι· οὐ δεῖ πολλαῖς ἀποδείξεσι πρὸς ἓν πρᾶγμα χρῆσθαι.

Λόγου δέ ποτε γενομένου περὶ ἀποδείξεων, ἃς χρὴ ἀκούειν τοὺς νέους παρὰ τῶν φιλοσόφων πρὸς κατάληψιν ὧν μανθάνουσιν, ἔφη ὁ Μουσώνιος, οὐχὶ πολλὰς ἐφ᾽ ἑκάστου πράγματος ζητεῖν ἀποδείξεις προσήκειν, ἀλλ᾽ ἀνυσίμους καὶ ἐναργεῖς. Οὔτε γὰρ ἰατρὸς, ἔφη, ἐκεῖνος ἐπαινετὸς ὁ φάρμακα πολλὰ προσφέρων τοῖς νονοῦσιν, ἀλλ᾽ ὁ δι᾽ ὀλίγων (*) ὧν προσφέρει ὠφελῶν· οὔτε φιλόσοφος ὁ διὰ πολλῶν ἀποδείξεων διδάσκων τοὺς ἀκούοντας, ἀλλ᾽ ὁ δι᾽ ὀλίγων ἐπάγων αὐτοὺς ἐφ᾽ ὅ μέντοι βούλεται· καὶ ὁ ἀκουστὴς ὅσῳπερ ἂν ᾖ συνετώτερος,
(57) τοσούτῳ μειόνων δεήσεται τῶν ἀποδείξεων καὶ τοσοῦτον θᾶττον συναινέσει τῷ κεφαλαίῳ τοῦ λόγου ὄντι γε ὑγιῶς. Ὅστις δὲ πανταχοῦ δεῖται ἀποδείξεων, καὶ

ὅπου σαφῆ τὰ πράγματά ἐστιν, εἰ διὰ πολλῶν αὐτῷ ἀποδείκνυσθαι βούλεται τὰ δι' ὀλίγων δυνάμενα, παντάπασιν ἄτοπος καὶ δυσμαθής. Θεοὺς μὲν οὖν οὐκ εἰκὸς οὐδεμιᾶς ἀποδείξεως δεῖσθαι πρὸς οὐδὲν, ὅτι μήτε ἀσαφὲς μήτε ἄδηλόν ἐστιν αὐτοῖς μηδέν· πρὸς μόνα δὲ τῶν ἀποδείξεων· τοὺς δὲ ἀνθρώπους ἀνάγκη τὰ μὴ φανερὰ μηδ' αὐτόθεν (*) γνώριμα διὰ τῶν φανερῶν καὶ προδήλων ζητεῖν ἀνευρίσκειν, ὅπερ ἔργον ἀποδείξεώς ἐστιν. Οἷον, ὅτι ἡδονὴ οὐκ ἔστιν ἀγαθὸν, αὐτόθεν μὲν οὐ δοκεῖ γνώριμον εἶναι, ἐπείπερ ἔργῳ προσκαλεῖται ἡμᾶς ὡς ἀγαθὸν οὖσα ἡ ἡδονή· λαβόντος δέ τινος λῆμμα γνώριμον τούτῳ, τὸ πᾶν ἀγαθὸν αἱρετέον εἶναι, καὶ
(58) προσλαβόντος ἕτερον γνώριμον τούτῳ, τὸ τινὰς ἡδονὰς οὐχ αἱρετέον εἶναι, ἀποδεικνύομεν τὸ μὴ ἀγαθὸν εἶναι τὴν ἡδονὴν, διὰ τῶν γνωρίμων τὸ μὴ γνώριμον. Πάλιν ὡς ὁ πόνος οὐκ ἔστι κακὸν, αὐτόθεν μὲν οὐ φαίνεται πιθανόν· τοὐναντίον γὰρ τούτου φαίνεται πιθανώτερον, τὸ κακὸν εἶναι τὸν πόνον· τεθέντος δὲ φανεροῦ λήμματος, τοῦ πᾶν τὸ κακὸν φευκτὸν εἶναι, καὶ προστεθέντος αὐτῷ φανερωτέρου, τοῦ πόνους πολλοὺς
(59) οὐκ εἶναι φευκτοὺς, περαίνεται (*) τὸ μὴ κακὸν εἶναι τὸν πόνον. Τοιούτου δ' ὄντος τοῦ γένους τοῦ τῆς ἀποδείξεως, ἐπειδὴ τῶν ἀνθρώπων οἱ μὲν ὀξύτεροι, οἱ δ' ἀμβλύτεροί εἰσι καὶ οἱ μὲν ἐν ἔθεσι κρείττοσι, οἱ δὲ ἐν χείροσι τεθραμμένοι, οἱ μὲν ἤθους καὶ φύσεως ὄντες χειρόνων, πλειόνων δέοιντ' ἂν ἀποδείξεων καὶ πραγματείας μείζονος, ὥστε δέξασθαι ταυτὶ τὰ δόγματα καὶ τυπωθῆναι κατὰ ταῦτα, καθάπερ οἶμαι καὶ τὰ πονηρὰ τῶν σωμάτων, ὁπόταν μέλλῃ κακῶς ἕξειν, πάνυ πολλῆς ἐπιμελείας δεῖται· ὅσοι δὲ τῶν νέων εὐφυέστεροι καὶ ἀγω-

γῆς μετεσχηκότες κρείττονος, οὗτοι ῥᾷόν τε καὶ θᾶττον καὶ δι' ὀλίγων ἀποδείξεων συναινοῖεν ἂν τοῖς λεγομένοις ὀρθῶς καὶ ἀκολουθοῖεν. Ὅτι δ' οὕτως ἔχει ταῦτα, γνοίημεν ἂν ῥᾳδίως, εἰ νοήσαιμεν μειράκιον ἢ νεανίαν τὸν μὲν ἐν τρυφῇ πάσῃ τεθραμμένον καὶ τό τε σῶμα τεθηλυμένον καὶ τὴν ψυχὴν ἐκλελυμένον ὑπὸ ἐθῶν ἀγόντων εἰς μαλακίαν, ἔτι δὲ νωθῆ παρεχόμενον καὶ δυσμαθῆ
(60) (*) τὴν φύσιν, τὸν δὲ αὖ Λακωνικῶς πως ἠγωνισμένον καὶ τρυφᾶν οὐκ εἰθισμένον καὶ καρτερεῖν μεμελετηκότα, καὶ τῶν λεγομένων ὀρθῶς εὐήκοον ὄντα· εἶτα τοὺς δύο τούτους νεανίας εἰ θείημεν ἀκούοντας φιλοσόφου λέγοντος περὶ θανάτου, περὶ πόνου, περὶ πενίας, περὶ τῶν ὁμοίων ὡς οὐ κακῶν ὄντων, πάλιν δ' αὖ περὶ ζωῆς, περὶ ἡδονῆς, περὶ πλούτου, περὶ παραπλησίων τούτοις ὡς οὐκ ἀγαθά ἐστιν, ἆρά γε ὁμοίως ἄμφω προσήσονται τοὺς λόγους καὶ παραπλησίως ἑκάτερος πίθοιτο τοῖς λεγομένοις; οὐκ ἔστιν εἰπεῖν. Ἀλλ' ὁ μὲν μόγις καὶ βραδέως καὶ ὥσπερ μοχλευόμενος ὑπὸ (*) μυρίων λόγων τάχ' ἂν ἐπινεύσειεν ὁ νωθέστερος, ὁ δ' αὖ ταχέως καὶ
(61) ἑτοίμως δέξεται τὰ λεγόμενα ὡς οἰκεῖα καὶ προσήκοντα αὐτῷ, μήτε ἀποδείξεων δεόμενος πολλῶν μήτε πραγματείας μείζονος. Ἢ ὁ τοιοῦτος παῖς ἐκεῖνος ὁ Λάκων, ὃς Κλεάνθην τὸν φιλόσοφον ἠρώτησε εἰ ἀγαθὸν ὁ πόνος ἐστίν· οὕτω γὰρ ἐκεῖνος φαίνεται φύσει πεφυκὼς καλὸς καὶ τεθραμμένος πρὸς ἀρετήν, ὥστε ἔγγυον νομίζειν εἶναι τὸν πόνον τῆς τ' ἀγαθοῦ φύσεως καὶ τῆς τοῦ κακοῦ· ὥστε ὡς ὁμολογουμένου τοῦ μὴ κακὸν ὑπάρχειν αὐτὸν ἢ ἀγαθὸν, τυγχάνει ὧν ἐπυνθάνετο. Ὅθεν καὶ ὁ Κλεάνθης ἀγασθεὶς τοῦ παιδὸς, εἶπεν ἄρα πρὸς αὐτὸν,

Αἵματος εἶς ἀγαθοῖο, φίλον τέκος, οἷ' ἀγορεύεις.

(62) Πῶς οὖν ὁ τοιοῦτος οὐ ῥᾳδίως ἐπείσθη ἂν μήτε πενίαν μήτε θάνατον δεδιέναι μήτ' ἄλλο μηδὲν τῶν δοκούντων φανερῶν, μήτ' αὖ διώκειν πλοῦτον, ζωὴν ἢ ἡδονήν;

Ἵνα δὲ ἐπὶ τὴν ἀρχὴν ἐπανέλθω τοῦ λόγου, φημὶ δεῖν τὸν διδάσκαλον τοῦ φιλοσόφου μὴ λόγων πλῆθος μήτ' ἀποδείξεων ζητεῖν διεξιέναι πρὸς τοὺς μανθάνοντας, ἀλλὰ καιρίως περὶ ἑκάστου λέγειν καὶ καθικνεῖσθαι τῆς διανοίας τοῦ ἀκούοντος, καὶ * * * στικὰ εἶναι λέγειν καὶ ἀνατραπῆναι μὴ ῥᾴδια καὶ μάλιστά γε τῷ παρέχειν αὑτὸν περί γε τῶν χρησιμωτάτων λέγοντα καὶ ὁμολογούμενα οἷς λέγει πράττοντα, τούτῳ μεταχειριζόμενον τοὺς ἀκούοντας· τὸν δὲ μαθητὴν (*) ἐντετάσθαι πρὸς τὰ λεγόμενα καὶ σκοπεῖν μὲν ὅπως μὴ λάθῃ ψεῦδός τι παραδεξάμενος, τῶν δὲ ἀληθῶν μὴ μὰ Δία πολλὰς ζητεῖν ἀποδείξεις ἀκούειν ἀλλ' ἐναργεῖς, καὶ ἅπερ ἂν πεισθῇ τῶν παραινουμένων ἑαυτῷ εἶναι καὶ ἀληθῆ, τούτοις ἐπακολουθεῖν ἐν τῷ βίῳ. Οὕτω γὰρ μόνως ἔσται τις ἐκ φιλοσοφίας ὠφελημένος, ἂν οἷς παραδέδεκται λόγοις οὖσιν ὑγιέσι τὰ ἔργα παρέχηται συνῳδά.

117. Μουσωνίου ἐκ τοῦ Ὅτι καὶ γυναιξὶ φιλοσοφητέον.

Ἐπεὶ δ' ἐπύθετό τις αὐτοῦ, εἰ καὶ γυναιξὶ φιλοσοφητέον, οὕτω πως ἤρξατο διδάσκειν ὡς φιλοσοφητέον αὐταῖς. Λόγον μὲν, ἔφη, τὸν αὐτὸν εἰλήφασι παρὰ θεῶν αἱ γυναῖκες τοῖς ἀνδράσι, ᾧ τε χρώμεθα πρὸς ἀλλήλους καὶ καθ' ὃν διανοούμεθα περὶ ἑκάστου πράγματος, ἀγαθὸν ἢ κακόν ἐστι καὶ καλὸν ἢ αἰσχρόν. Ὁμοίως δὲ καὶ αἰσθήσεις τὰς αὐτὰς ἔχει τὸ θῆλυ τῷ ἄρρενι, ὁρᾶν, ἀκούειν, ὀσφραίνεσθαι καὶ τὰ ἄλλα.

Ὁμοίως δὲ καὶ μέρη σώματος τὰ αὐτὰ ὑπάρχει ἑκατέρῳ (63) καὶ οὐδὲν θατέρῳ πλέον. Ἔτι δὲ ὀρέξεις καὶ οἰκειώσεις φύσει πρὸς ἀρετὴν οὐ μόνον γίνεται τοῖς ἀνδράσιν, ἀλλὰ καὶ γυναιξίν· οὐδὲν γὰρ ἧττον αὗταί γε τῶν ἀνδρῶν τοῖς μὲν καλοῖς καὶ δικαίοις ἔργοις ἀρέσκεσθαι πεφύκασι, τὰ δὲ ἐναντία τούτων προβάλλεσθαι. Τούτων δὲ ταύτῃ ἐχόντων διὰ τί πρότερον τοῖς μὲν ἀνδράσι προσήκοι ἂν ζητεῖν καὶ σκοπεῖν ὅπως βιώσονται καλῶς, ὅπερ τὸ φιλοσοφεῖν ἐστὶ, γυναιξὶ δὲ οὐ πρότερον; ὅτι ἄνδρας μὲν προσήκει ἀγαθοὺς εἶναι, γυναῖκας δὲ οὔ; Σκοπῶμεν δὲ καὶ καθ᾽ ἓν ἕκαστον τῶν προσηκόντων γυναιξὶ τῇ ἐσομένῃ ἀγαθῇ· φανεῖται γὰρ φιλοσοφίας τούτων ἕκαστον μάλιστ᾽ ἂν αὐτῇ περιγενόμενον. Αὐτίκα δεῖ οἰκονομικὴν εἶναι τὴν γυναῖκα καὶ ἐκλογιστικὴν τῶν οἴκῳ συμφερόντων καὶ ἀρχικὴν τῶν οἰκετῶν. Ταῦτα δ᾽ ἐγώ φημι τῇ φιλοσοφίᾳ ὑπάρξαι ἂν μάλιστα, εἴγε ἕκαστον μὲν τούτων μέρος τοῦ βίου ἐστὶν, ἐπιστήμη δὲ περὶ βίον οὐχ ἑτέρα τις ἢ φιλοσοφία καὶ ὁ φιλόσοφος. Ὡς γὰρ ἔλεγε Σωκράτης, τοῦτο διατελεῖ σκοπῶν,

Ὅττι τοι ἐν μεγάροισι κακόν τ᾽ ἀγαθόν τε τέτυκται.

(*) Ἀλλὰ δεῖ δὴ καὶ σώφρονα εἶναι τὴν γυναῖκα, οἵαν καθαρεύειν μὲν ἀφροδισίων παρανόμων, καθαρεύειν δὲ τῆς περὶ τὰς ἄλλας ἡδονὰς ἀκρασίας, μὴ δουλεύειν ἐπιθυμίαις μηδὲ φιλόνεικον εἶναι, μὴ πολυτελῆ, μὴ καλλωπίστριαν. Ταῦτα μὲν ἔργα τῆς σώφρονός ἐστι καὶ ἔτι πρὸς τούτοις ἐκεῖνα, κρατεῖν μὲν ὀργῆς, μὴ κρατεῖσθαι δὲ ὑπὸ λύπης, κρείττονα δὲ πάθους παντὸς εἶναι. Ταῦτα δ᾽ ὁ φιλόσοφος παρεγγυᾷ λόγος, ὁ δὲ μαθὼν αὐτὰ (64) καὶ ἀσκήσας ἐμοὶ μὲν δοκεῖ γενέσθαι ἂν κοσμιώτατος, ἐπὰν ἀνὴρ εἴη εἴτε γυνή. Τί οὖν; ταῦτα μὲν ταύτῃ

ἔχει, δίκαια δ᾽ οὐκ ἂν εἴη γυνὴ φιλοσοφοῦσα οὐδ᾽ ἄμεμπτος βίου κοινωνὸς οὐδ᾽ ὁμονοίας ἀγαθὴ συνεργὸς οὐδ᾽ ἀνδρὸς καὶ τέκνων ἐπιμελὴς κηδεμὼν οὐδὲ φιλοκερδείας ἢ πλεονεξίας πάντη καθαρά. Καὶ τίς ἂν μᾶλλον τῆς φιλοσόφου τοιαύτη γένοιτο, ἥν γε ἀνάγκη πᾶσα, εἴπερ εἴη τὸ ἴσον φιλόσοφον, τὸ μὲν ἀδικεῖν τοῦ ἀδικεῖσθαι χεῖρον νομίζειν, ὅσωπερ αἴσχιον, τὸ δὲ ἐλαττοῦσθαι τοῦ πλεονεκτεῖν κρεῖττον ὑπολαμβάνειν, τὸ δὲ καὶ τέκνα μᾶλλον ἀγαπᾶν τοῦ ζῆν. Τῆς δὲ ἐχούσης οὕτω τίς ἂν εἴη γυνὴ δικαιοτέρα; Καὶ μὴν καὶ ἀνδρειοτέραν προσήκει εἶναι γυναῖκα τῆς ἀπαιδεύτου τὴν πεπαιδευμένην καὶ τὴν φιλόσοφον τῆς ἰδιώτιδος, ὡς μήτε θανάτου φόβῳ μήτε ὄκνῳ τῷ πρὸς πόνον ὑπομεῖναί τι αἰσχρὸν μηδὲ ὑποπτῆξαι μηδενὶ ὅτι εὐγενὴς ἢ ὅτι δυνατὸς ἢ ὅτι πλούσιος ἢ καὶ νὴ Δία ὅτι τύραννος. Ὑπάρχει γὰρ αὐτῇ μέγα φρονεῖν καὶ τὸν θάνατον ἡγεῖσθαι μὴ κακὸν, τὴν δὲ ζωὴν μὴ ἀγαθόν· ὡσαύτως δὲ καὶ τὸν μὲν πόνον μὴ ἐκτρέπεσθαι, τὴν δὲ ἀπονίαν μὴ διώκειν ἐξ ἅπαντος. Ὅθεν εἰκὸς εἶναι τὴν γυναῖκα ταύτην καὶ αὐτουργικὴν καὶ κακόπαθον, οἵαν ἃ μὲν ἂν τέκῃ τρέφειν μαστῷ τῷ ἑαυτῆς, τῷ δὲ ἀνδρὶ ὑπηρετεῖν χερσὶ ταῖς ἑαυτῆς· ἃ δὲ δουλικὰ νομίζουσι ἔνιοι, ταῦτα ἀόκνως ποιεῖν. Ἆρ᾽ οὐκ ἂν ἡ τοιαύτη γυνὴ μέγα μὲν ὄφελος εἴη τῷ γεγαμηκότι, κόσμιος δὲ τοῖς προσήκουσι γένει, παράδειγμα δὲ χρηστὸν ταῖς ἐπισταμέναις αὐτήν; Ἀλλὰ νὴ Δία, φασί τινες, ὅτι αὐθάδεις ὡς ἐπὶ πολὺ καὶ θρασείας εἶναι ἀνάγκη τὰς προσιούσας τοῖς φιλοσόφοις γυναῖκας, ὅταν ἀφεμέναι τοῦ οἰκουρεῖν ἐν μέσοις (*) ἀναστρέφωνται τοῖς ἀνδράσι καὶ μελετῶσι λόγους καὶ ἀναλύωσι συλλογισμοὺς δέον οἴκοι καθημένας ταλασιουργεῖν. Ἐγὼ δὲ οὐχ ὅπως

τὰς γυναῖκας, ἀλλ᾽ οὐδὲ τοὺς ἄνδρας ἀξιώσαιμ᾽ ἂν (65) ἀφεμένους τῶν προσηκόντων ἔργων εἶναι πρὸς λόγους μόνον, ἀλλὰ καὶ ὅσους μεταχειρίζονται λόγους τῶν ἔργων φημὶ δεῖν ἕνεκα μεταχειρίζεσθαι αὐτούς. Ὥσπερ γὰρ ἰατρικοῦ λόγου οὐδὲν ὄφελος, ἐὰν μὴ πρὸς ὑγιείαν φέρῃ σώματος ἀνθρώπου, οὕτως οὐδ᾽ εἴ τινα φιλόσοφος ἔχει ἢ διδάσκει λόγον οὐδὲν ὄφελος αὐτοῦ, ἐὰν μὴ φέρῃ πρὸς ἀρετὴν ψυχῆς ἀνθρωπίνης. Πρὸ παντὸς δὲ σκοπεῖν τὸν λόγον χρὴ, ᾧ ἕπεσθαι τὰς φιλοσοφούσας ἀξιοῦμεν, εἰ δύναται θρασείας ποιεῖν, ὁ τὴν αἰδῶ μέγιστον ἀποφαίνων ἀγαθόν· εἰ ζῆν ἰταμώτερον ἐθίζει, ὁ καταστολὴν πλείστην ὑφηγούμενος· εἰ μὴ διδάσκει σωφρονεῖν, ὁ κακὸν ἀποδεικνὺς ἔσχατον τὴν ἀκολασίαν· εἰ μὴ προτρέπεται οἰκονομεῖν, ὁ παριστὰς ἀρετὴν εἶναι τὴν οἰκονομικήν· καὶ στέργειν δὲ καὶ αὐτουργεῖν ὁ τῶν φιλοσόφων λόγος παρακαλεῖ τὴν γυναῖκα.

118. Ξενοφῶντος ἐν δ´ Σωκρατικῶν ἀπομνημονευμάτων.

Γεωμετρίαν . . .

119. Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς πρὸς Ἀγησίλαον . . .

120. Πλάτωνος ἐκ τοῦ Σοφιστοῦ.

121. Ξενοφῶντος.

Παίδευσις . .

122. Πλουτάρχου.

Ὀνείρῳ ἔοικεν ὁ τῶν ἀπαιδεύτων βίος, κενὰς ἔχων φαντασίας.

123. Οὔτ᾽ ἐν ἰχθύσι φωνὴν οὔτ᾽ ἐν ἀπαιδεύτοις ἀρετὴν δεῖ ζητεῖν.

122. Fr. inc. 7.

124. *Δυσάρεστοι ὄντες οἱ ἀπαίδευτοι καθάπερ ἐξ οἰκιῶν τῶν προαιρέσεων καθ' ἡμέραν μετοικίζονται.*

125. *Οἱ μὲν ξένοι ἐν ταῖς ὁδοῖς, οἱ δὲ ἀπαίδευτοι ἐν τοῖς πράγμασι διαπλανῶνται.*

(66) 126. *Ἀντισθένης.*

127. *Ἀριστοτέλους.*

Νομίζειν. . . .

128. *Δημώνακτος.*

(*) *Οἱ ἀπαίδευτοι, καθάπερ οἱ ἁλιευόμενοι ἰχθύες, ἑλκόμενοι σιγῶσι.*

129. *Ἀρίστιππος παρεκελεύετο τοῖς νέοις τοιαῦτα ἐφόδια κτᾶσθαι, ἅ τινα αὐτοῖς καὶ ναυαγήσασι συνεκκολυμβήσει.*

130. *Σόλων ὀνειδιζόμενός ποτε, ὅτι δίκην ἔχων ἐμισθώσατο ῥήτορα, Καὶ γάρ, ἔφη, ὅταν δεῖπνον ἔχω, μάγειρον μισθοῦμαι.*

131. *Ὁ Λύκων τὴν παιδείαν ἔλεγεν εἶναι ἱερὸν ἄσυλον.*

132. *Ἐμπεδοκλῆς πρὸς τὸν λέγοντα, ὅτι οὐδένα σοφὸν εὑρεῖν δύναμαι, Κατὰ λόγον, εἶπε· τὸν γὰρ ζητοῦντα σοφὸν αὐτὸν πρότερον εἶναι δεῖ σοφόν.*

133. *Ἀφυοῦς ποιητοῦ ἀκρόασιν ποιουμένου Θεόκριτος ἐρωτώμενος ὑπ' αὐτοῦ, ποῖά ἐστι τὰ καλῶς εἰρημένα, ἔφη, Ἃ παρέλιπες.*

134. *Ἱέρων ὁ Σικελίας τύραννος, Ξενοφάνους τοῦ Κολοφωνίου ποιητοῦ ψέγοντος Ὅμηρον, ἠρώτησεν αὐτόν, Πόσους οἰκέτας ἔχεις; τοῦ δ' εἰπόντος, Δύο, καὶ τούτους μόγις τρέφειν· Οὐκ αἰσχύνῃ, ἔφη, Ὅμηρον ψέγων, ὃς μετηλλαχὼς πλείους ἢ μυρίους τρέφει;*

126. Ut Stob. 2, 46. Maximus c. 134. qui multa habet e seqq. *Gaisf.* 127. Ut Stob. 3, 54.

135. Φιλόσοφος ἔχων δύο μαθητὰς ἕνα μὲν ἀφυῆ φιλόπονον δὲ, ἕτερον δὲ εὐφυῆ ἀργὸν δὲ, εἶπεν, Ἀμφότεροι ἀπόλοισθε, σὺ μὲν ὅτι θέλων οὐ δύνῃ, σὺ δὲ ὅτι δυνάμενος οὐ θέλεις.

136. Ὁ αὐτὸς ἔλεγε μεγάλους δεῖ λαμβάνειν μισθοὺς μαθητῶν τοὺς διδασκάλους, παρὰ μὲν τῶν εὐφυῶν ὅτι πολλὰ μανθάνουσι, παρὰ δὲ τῶν ἀφυῶν ὅτι πολὺν κόπον παρέχουσιν.

(67) 137. Ὁ αὐτὸς ἐρωτηθεὶς, τί αὐτῷ γέγονεν ἐκ φιλοσοφίας, ἔφη, Τὸ ἀνεπίτακτα ποιεῖν ἃ ἕτεροι διὰ τὸν ἐκ τῶν νόμων φόβον ποιοῦσιν.

138. Φιλιστίωνος.

Τὰ σπουδαῖα μελέτα καὶ ἐάν τι παρηκμακὼς μανθάνῃς, μὴ αἰσχύνου· βέλτιον γὰρ ὀψιμαθῆ καλεῖσθαι ἢ ἀμαθῆ.

139. Ὁ μὲν γεωργὸς τὴν γῆν, ὁ δὲ φιλοσοφῶν τὴν ψυχὴν ἐξημεροῖ.

140. Νεανίσκου ἐν θεάτρῳ ἐναβρυνομένου καὶ λέγοντος, σοφὸς εἶναι πολλοῖς ὁμιλήσας σοφοῖς, εἶπέ τις, ὅτι κἀγὼ πολλοῖς πλουσίοις ὡμίλησα, ἀλλὰ πλούσιος οὐκ εἰμί.

141 Ὁ αὐτὸς ἔφη, οὐ καλὸν πεπαιδευμένον ἀπαιδεύτῳ διαλέγεσθαι, ὥσπερ οὐδὲ νήφοντα μεθύοντι.

142. (*) Οἰνοπίδης ὁρῶν μειράκιον πολλὰ βιβλία κτώμενον, ἔφη, μὴ τῷ κιβωτίῳ, ἀλλὰ τῷ στήθει.

143. Ὁ αὐτὸς ἔλεγε τὰ βιβλία τῶν μεμαθηκότων μὲν ὑπομνήματα εἶναι, τῶν δὲ ἀμαθῶν μνήματα.

144. Στίλπνων, ἁλούσης αὐτοῦ τῆς πατρίδος ὑπὸ Δημητρίου τοῦ τυράννου καὶ διαρπαγείσης, ἀναχθεὶς

144. Vid. Wyttenbach. Plutarch. p. 5. E. *Gaisf.*

ἐπὶ τὸν βασιλέα, καὶ ἐρωτηθεὶς εἴ τι δὴ αὐτὸς ἀπώλεσε· Τῶν μὲν ἐμῶν, ἔφη, οὐδὲν, τὸν γὰρ λόγον καὶ τὴν παιδείαν ἔχω, τὰ δὲ λοιπὰ διὰ τί μᾶλλον ἐμὰ, καὶ οὐχὶ τῶν πολιορκούντων;

145. *Πρωταγόρας. . . .*

146. *Βάσσος. . . .*

147. *Ἐπικούρου.*

Οὐ προσποιεῖσθαι δεῖ φιλοσοφεῖν, ἀλλ' ὄντως φιλοσοφεῖν· οὐ γὰρ προσδεόμεθα τοῦ δοκεῖν ὑγιαίνειν, ἀλλὰ τοῦ κατ' ἀλήθειαν ὑγιαίνειν.

148. *Δημάδης. . . .*

(68) Sequuntur capita 3. praeter excerpta sacra ex uno Aeliano quid continentia.

Caput novum conveniens fere cum Stobaei 84.

149. *Ἀδελφὸς ὑπ' ἀδελφοῦ βοηθούμενος, ὡς πόλις ὀχυρὰ καὶ ὑψηλή· ἰσχύει δὲ ὥσπερ τεθεμελιωμένον βασιλεῖον.*

150. *Πᾶς ὁ ἀδελφὸν πτωχὸν μισῶν φιλίας μακρὰν ἐστι.*

151. *Κρεῖσσον φίλος ἐγγὺς, ἢ ἀδελφὸς μακρὰν οἰκῶν.*

ὡς **84, 1.** *δεινὸν* **84, 3.** *Ἀθήνησι* **84, 7.** *Καλλίας* **84, 8.** *Οἱ* **84, 6.** *πλουτ.* **84, 9.** *φιλάδελφον* **84, 17.** *Ἱεροκλέους* **84, 20.** *Μουσωνίου* **84, 21.** *Ξενοφῶντος* **84, 22.**

152. *Πλουτάρχου.*

Ὁ μὲν Ἀρκαδικὸς μάντις δικαίως πόδα ξύλινον προσεποιήσατο, οἰκείου στερηθείς· ἀδελφὸς δὲ πολεμῶν ἀδελφῷ καὶ κτώμενος ὀθνεῖον ἀγορᾶς ἑταῖρον, οὐδὲν ἔοι-

145. Stob. 29, 80. 146. Stob. 29, 70. 148. Stob. 29, 91. 152. P. 479. B.

κεν ἄλλο ποιεῖν, ἢ σάρκινον καὶ συμφυὲς ἀποκόψας μέλος, ἀλλότριον προστρίβεσθαι προσαρμόττειν.

153. *Ἐν τῷ φιλεῖν τὸν ἀδελφὸν μικροῦ τὸν περὶ Διοσκούρων μῦθον οὐ μῦθον ἤλεγξε.*

Sequuntur duo capita sine profanorum sententiis

(*) XVII. *ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΩΝ ΑΕΡΩΝ ΚΑΙ ΗΜΕΡΩΝ ΔΙΑΦΟΡΑΣ.*

Ἡμέραν 101, 15. *ὑψηλοὶ* 101, 18. *Αἰλιανοῦ τοῦ περὶ ζώων ιβ. λόγου.*

Seq. caput sine profanorum sententiis.

XVIII. *ΠΕΡΙ ΑΙΣΧΥΝΗΣ ΑΓΑΘΗΣ.*

(69) 1. *βούλομαι* 31, 2. *αἰδὼς* 31, 4. *πᾶς* 31, 5. *αἰδοῖος* 31, 13. *οὐδένα* 31, 16. *δοκεῖν* 31, 17. *αἰδοῦς* 31, 6. *φαῦλον* 31, 7. *Πυθιὰς* 31, 8. *τοιοῦτα* 31, 9. *αἰδοῦ* 31, 10. *μάλιστα* 31, 11. *Ζῆνα* 31, 12. *Πλάτωνος* 31, 18.

2. *Αἰδὼς ἀπώλεσ᾽ αὐτὸν, ἐῤῥέτω κακή·*
πολλὴν γὰρ αὐτὴν δειλὸς ὢν ἐκτήσατο.

3. *Κἀγὼ μετ᾽ ἀνδρῶν ἡνίκ᾽ ηὐτύχουν βίῳ·*
τοῖς γὰρ κακῶς πράσσουσιν οἱ σεμνοὶ λόγοι
κόσμον μὲν ἐνδοίησαν, ἡ δ᾽ εὐπραξία
σὺν τοῖς ἀναισχύντοισιν ὥρισται βροτῶν.

4. *Ὦ παῖ, τὸ δεῖσθαι τῶν πέλας θνητοῖς μέγα διδασκαλεῖον τῆς ἀναιδείας ἔφυ.*

5. *Ὡς Ἀχιλεὺς ἔλεον μὲν ἀπώλεσεν, οὐδέ οἱ αἰδὼς*
γίνεται, ἥτ᾽ ἄνδρας μέγα σίνεται ἠδ᾽ ὀνίνησιν.

XVII. Commentitium hunc titulum esse suspicor, et reddendum ex Stobaeo *ΠΕΡΙ ΥΓΙΕΙΑΣ. Gaisf.* XVIII. Restitue ex Stobaeo *Περὶ Αἰδοῦς.*

6. Ὁμήρου.
ὠκειῶν . . .

7. Αἰδώς τοι ξυνετοῖσιν ἐπὶ βλεφάροισι κάθηται,
ὕβρις δ' ἀξυνέτοισι· σοφὸς δέ κε τοῦτο δαείη.

XIX. ΠΕΡΙ ΑΙΣΧΥΝΗΣ ΠΟΝΗΡΑΣ.

Οὔτοι 32, 5. ἤδη 32, 4. ἀπερυθρία 32, 1. οὐκ ἔστ' 32, 3. ἅπαντ' 32, 6. ἅμα 32, 8. ἕπεσθαι 32, 9. καὶ ἔτι . . πολέμιοι . .

Caput sine profanorum sententiis.

XX. ΠΕΡΙ ΑΙΣΘΗΣΕΩΝ.

1. Ἑτέρων.
Ἀνδρὸς χαρακτὴρ ἐκ λόγου γνωρίζεται.

2. Φωτίῳ Πατριάρχῃ.
Κατόπτρῳ μὲν ἐμφανίζεται τύπος τῆς μορφῆς τοῦ (70) σώματος, ὁμιλίαις δὲ καὶ λόγοις τὸ τῆς ψυχῆς ἦθος χαρακτηρίζεται.

3. (*) Εἰκόνες οἱ λόγοι τῶν ἐν τῇ ψυχῇ τύπων, ὥσπερ ὁ νοῦς κινούμενος ἐνεγράψατο.

4. Λόγος πολλάκις ἄγγελος διαθέσεως. Στόμα μὲν φωνῆς ὄργανον, φωνὴ δὲ ψυχῆς σκιά.

5. Δημοκράτους.
Φαύλων.
Ὥσπερ τῶν δένδρων τὰ καλοὺς φέροντα καρποὺς πρὸ τῶν καρπῶν καὶ ἐκ τῶν φύλλων ἐστὶ κατανοεῖν, οὕτως ἐκ τῶν λόγων πρὸ τῶν ἔργων καὶ οἱ πλεῖστοι τῶν ἀνθρώπων διαγινώσκονται.

XIX. Stob. π. Ἀναισχυντίας. 1. Maxim. p. 278. extr. 2. Maxim. p. 277. 5. Stob. 5, 25.

6. Seq. ea quae sunt apud Plutarch. Placit. Philos. IV. 8. l. 3. δι' αἰσθητηρίου κατάληψις 6. τασια καταληπτικὰ 7. ὄγδοον om. 8. ἀφ' οὗ πάλιν om. συνίσταται. 10. τεταγμένα. 12. ὅθεν — ὅπερ. 15. αἰσθητόν. 19. δι' ἕν. 20. τῶν-τοῖς-γίνεται om. Ibid. addit λέγει δὲ ἐν τῷ Φιλήβῳ ut apud Stob. p. 150. τὸ δ' ἐνὶ πάθει] τῷδε δ' ἔνι πάθει. Additur, Κατὰ τοὺς Περιπατητικοὺς τετραχῶς, ἐξ οὗ τὸ ἡγεμονικόν, δι' οὗ τὸ ὄργανον καὶ αἰσθητήριον, καθ' ὃ ἡ ἐνέργεια καὶ ἕνεκα τὸ αἰσθητόν.

7. Λεύκιππος Δημοκράτης τὰς αἰσθήσεις καὶ τὰς νοήσεις ἑτεροιώσεις εἶναι τοῦ σώματος.

8. Ἀριστοτέλης quod Stobaeus p. 150, 21. l. 2. συνθέντων εἰδῶν addita. 3. πάλαι-τοῖς ἰδίοις. 5. ἐν μεθορίῳ.

9. Οἱ Στωϊκοὶ τήνδε τὴν κοινὴν αἴσθησιν ἐντὸς ἁφὴν προσαγορεύουσι, καθ' ἣν καὶ ἡμῶν αὐτῶν ἀντιλαμβανόμεθα.

10. Ἀπελλῆς πλείους αἰσθήσεις εἶναι περὶ τὰ ἄλογα ζῶα.

11. Δημόκριτος πλείους μὲν εἶναι τὰς αἰσθήσεις τῶν (71) αἰσθητῶν, τῷ δὲ μὴ ἀναλογίζειν τὰ αἰσθητὰ τῷ πλήθει λανθάνειν· οἱ δὲ ἄλλοι πασισους

12. Οἱ Στωϊκοὶ σωμάτων τὰς αἰσθήσεις ἀπὸ τῶν ἀρχαίων τῶν περὶ τὰ σώματα ἀσωμάτων λόγων, ἅπερ ἤδη σχήματα προσαγορεύουσι.

13. Λεύκιππος Δημόκριτος Ἐπίκουρος τὴν αἴσθησιν καὶ τὴν νόησιν etc. ut apud Plutarch. IV. 8.

14. Οἱ ἄλλοι εἰδῶν ἢ σχημάτων ἑτεροίωσιν ἐν πάσῃ τυπώσει ἀποῤῥοίαις πάντα μᾶλλον ἢ εἰδώλοις.

15. *Οἱ Στωϊκοὶ πᾶσαν αἴσθησιν εἶναι συγκατάθεσιν καὶ κατάληψιν.*

(*) 16. *Οἱ Ἀκαδημαϊκοὶ μὴ εἶναι τὰς αἰσθήσεις μήτε καταλήψεις μήτε συγκαταθέσεις.*

17. *Οἱ Περιπατητικοὶ οὐκ ἄνευ μὲν συγκαταθέσεως τὰς αἰσθήσεις, οὐ μέντοι συγκαταθέσεις.*

18. *Πυθαγόρας, Ἐμπεδοκλῆς, Ξενοφάνης, Παρμενίδης, Ζήνων, Μέλισσος, Ἀναξαγόρας, Δημοκράτης, Μητρόδωρος, Πρωταγόρας, Πλάτων ψευδεῖς εἶναι τὰς αἰσθήσεις.*

19. *Οἱ ἀπὸ τῆς Ἀκαδημίας ὑγιεῖς μέν, ὅτι δι' αὐτῶν οἴονται λαβεῖν ἀληθινὰς φαντασίας, οὐ μὲν ἀκριβεῖς.*

20. *Ἀριστοτέλης τὴν αἴσθησιν μὴ πλανᾶσθαι περὶ τὸ ἴδιον, περὶ δὲ τὸ συμβεβηκός.*

21. *Οἱ Στωϊκοὶ* ut Plutarch IV. 9. l. 7. *ψευδοποιεῖ τὰ κατανοητά.* 8. *διχῶς νοεῖται καὶ γάρ.* 10. *Παρμενίδης Ἐμπεδοκλῆς Ἀναξαγόρας Δημόκριτος Ἐπίκουρος Ἡρακλείδης.* ib. pro *παρὰ* habet *περί.* ult. *αἰσθητῶν ἑκάστου ἑκάστην ἁρμόττοντος.*

22. *Οἱ Περιπατητικοὶ περὶ τὰς δυνάμεις τῶν αἰσθητηρίων· οἱ μὲν ἄλλοι φύσει τὰ αἰσθητά, Λεύκιππος δέ, Δημόκριτος καὶ Διογένης νόμῳ, τοῦτο δ' ἔστι δόξῃ καὶ πάθεσι τοῖς ἡμετέροις· μηδὲν δ' εἶναι ἀληθὲς μηδὲ* (72) *καταληπτὸν ἐκτὸς τῶν πρώτων στοιχείων ἀτόμων καὶ κενοῦ· ταῦτα γὰρ εἶναι μόνα φύσεις, τὰ δ' ἐκ τούτων θέσει καὶ τάξει καὶ σχήματι διαφέροντα ἀλλήλων συμβεβηκότα.*

23. *Παρμενίδης, Ἐμπεδοκλῆς, ἐλλείψει τροφῆς τὴν ὄρεξιν οἱ τὰ ἄτομα καὶ οἱ τὰ ὁμοιομερῆ καὶ οἱ τὰ ἀμερῆ καὶ τὰ ἐλάχιστα πάντ' ἐν πᾶσι τὰ αἰσθητὰ ἀναμεμι-*

χθαι, καὶ μηδὲν αὐτῶν εἰλικρινὲς ὑπάρχειν· περὶ δὲ τῆς ἐπικρατείας ὀνομάζεσθαι τοῖον ἢ τοῖον καὶ περὶ τὴν πολυαυγείαν. Conf. Plut. V. 28.

24. Πυθαγόρας, Πλάτων καθαρὸν ἕκαστον εἶναι τῶν αἰσθητῶν ἐξ ἑκάστου στοιχείου προσερχόμενον· πρὸς μὲν οὖν τὴν ὅρασιν τὸ αἰσθερῶδες πεφυκέναι, πρὸς δὲ τὴν ἀκοὴν τὸ πνευματικὸν, πρὸς δὲ τὴν ὄσφρησιν τὸ πυρῶδες, πρὸς δὲ τὴν γεῦσιν τὸ ὑγρὸν, πρὸς δὲ τὴν ἀφὴν τὸ γεῶδες.

25. Ἐπίκουρος τῶν αἰσθητῶν ἡδονὰς ἤδη καὶ τὰς λύπας.

26. Οἱ Περιπατητικοὶ τῶν νοητῶν· οὐ γὰρ πᾶσι φαίνεται τὰ αὐτὰ ἡδέα τε καὶ λυπηρὰ, καθάπερ λευκά τε καὶ μέλανα.

27. Χρύσιππος τὸ μὲν γενικὸν ἡδὺ νοητὸν, τὸ δὲ εἰδικὸν καὶ προσπίπτον ἤδη αἰσθητόν.

(*) 28. Ἐμπεδοκλῆς τὰς ἡδονὰς γίνεσθαι τοῖς μὲν ὁμοίοις τῶν ὁμοίων, κατὰ δὲ τὸ ἐλλεῖπον πρὸς τὴν ἀναπλήρωσιν, ὥστε τῷ ἐλλείποντι ἡ ὄρεξις τοῦ ὁμοίου· τὰς δ' ἀλγηδόνας τοῖς ἐναντίοις, ἢ ἀλλοτριοῦσθαι γὰρ πρὸς ἄλλα ὅσα διαφέρει κατά τε τὴν σύγκρισιν καὶ τὴν τῶν στοιχείων κρᾶσιν.

29. Ἀναξαγόρας πᾶσαν αἴσθησιν μετὰ πόνου. Ἄλλοι ἐπιγίγνεσθαι ἤτοι ἡδονὴν ἢ πόνους συμπεφυκέναι.

30. Οἱ Στωϊκοὶ τὸν σοφὸν αἰσθήσει καταληπτὸν ἀπὸ τοῦ εἴδους τεκμηριωδῶς.

31. Οἱ Ἀκαδημαϊκοὶ λόγων γνώριμον . .

32. Ἐπίκουρος σοφῷ μόνῳ τὸν σοφόν . . .

(73) 33. Δημόκριτος τὰ νεκρὰ τῶν σωμάτων αἰσθάνεσθαι.

34. *Σιμύλου.*

Πέντ' εἰσὶν ἃς ἄνθρωπος αἰσθήσεις ἔχει,
ἁφὴν, ὅρασιν, [ἀκοὴν,] γεῦσιν, ὄσφρησιν· μία
τούτων ἁπασῶν ἐστι κυριωτάτη
ἀκοή· φαγὼν γὰρ οὐδεὶς ἔτι σοφὸς
οὐδ' ἁψάμενος οὐδεὶς ἰδών τε λυσιτελές,
ἐκ τοῦ δ' ἀκούειν μανθάνειν τε τἀγαθὰ
πολλοὶ φρόνιμοι γεγόνασι· ταύτην γὰρ μίαν
ὁ νοῦς ἑαυτῷ κατέλιπε διδάσκαλον,
ὥσπερ δικαστὴν ἢ κριτὴν ἢ κύριον.

Sequitur locus qui constituit Plut. IV. 10. et Stob. 151. Sed additur *Δημόκριτος, πλείους* . . ut in Plut. abest *δείκνυται.*

35. *Ἀριστοτέλης. Τὸ δὴ αἰσθητικὸν, ὃ δὴ κοινῶς ἁπάντων ζώων ἴδιον· αἰσθήσει γὰρ διαφέρειν τὸ ζῶον τοῦ φυτοῦ πενταπλουν ἐοικέναι· τοῦτο γὰρ τὸ μὲν ὅρασιν, τὸ δ' ἀκοὴν, τὸ δ' ὄσφρησιν, τὸ δὲ γεῦσιν, τὸ δὲ ἁφήν· ὑπάρχειν δέ τινα καὶ σύνθετον αἴσθησιν, ἐν ᾗ τό τε φανταστικὸν πᾶν γίνεσθαι καὶ μνημονευτικὸν καὶ τὸ δοξαστικὸν, ὅπερ οὖν οὐδ' ἄμοιρον τοῦ νοῦ τυγχάνει, αἰσθάνεσθαι δὲ ἡμᾶς παθούσης τι τῆς αἰσθήσεως.*

36. *Πλάτωνος ἐκ τοῦ Φαίδωνος* ut Stob. p. 151. *ὁ δ' ἐγκέφαλος.*

37. *Ἐμπεδοκλῆς.*

Γαίῃ μὲν γὰρ γαῖαν ὀπώπαμεν, ὕδατι δ' ὕδωρ,
αἰθέρι δ' αἰθέρα δῖαν, ἀτὰρ πυρὶ πῦρ ἀΐδηλον.

(*) 38. Epicteti l. 8. *τὴν πόλιν* om. 9. *περιβάλλον.* 13. *παρατάξηται στίφος* 14. *σου* om. 16. *ἐπίκαιρος.* 23 *κυνῶν . . . λαθης* lacun. 25. *τὸ μὲν γύψοι.*

(74) Additur eiusdem *Ὥσπερ οὐκ ἂν αβουλως ἐν τῇ*

μεγάλῃ καὶ πολυχρύσῳ πλέων βαπτίζεσθαι, οὕτω μηδὲ ἐν οἰκίᾳ αἱροῦ ὑπερμεγέθει καὶ πολυτελεῖ αὐλιζόμενος χειμάζεσθαι.

39. Νικολάου π ἐθῶν. Κέλτοι τὰς θύρας τῶν οἰκιῶν οὐδέ ποτε κλείουσι.

40. Caput novum. Scil. Stobaei Ecl. Eth. c. 1. ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΤΑ ΘΕΙΑ ΕΡΜΗΝΕΥΟΝΤΩΝ κ. τ. λ. 1—19.

Aliud caput e Sacris.

Novum caput.

41. Δημοκράτους.

Αὐταρκείῃ τροφῆς μικρὰ νὺξ οὐδέπω γίνεται.

42. Κλειτάρχου.

Ὀφείλομεν ἑαυτοὺς ἐθίζειν ἀπ᾽ ὀλίγων ζῆν, ἵνα μηδὲν αἰσχρὸν ἕνεκα χρημάτων πάθωμεν.

Σωκράτης 5, 43.

43. Μοσχίωνος.

Βέλτιόν ἐστιν ἐν μικρᾷ περιουσίᾳ συστελλόμενον εὐθυμεῖν, ἢ μεγάλῃ τυγχάνοντα δυστυχεῖν.

44. Δημοκράτους 5, 38.

Ἐκ τῶν Ἐπικτήτου καὶ Ἰσοκράτους.

Ἡ αὐταρκεία 5, 37.

45. Ὀχύρωσον σαυτὸν τῇ αὐταρκείᾳ· τοῦτο γὰρ δυσάλωτόν ἐστι χωρίον.

46. Ὁ αὐτὸς ἐρωτηθεὶς, τίς ἄνθρωπος πλούσιος, εἶπεν, Ὁ αὐταρκής.

47. Σωκράτει Ξανθίππης τῆς γυναικὸς ἐπιτιμώσης διότι λιτῶς παρεσκευάζετο ὑποδέξασθαι φίλον, Ὦ γύναι,

41. Maxim. p. 45, 40. 42. Maxim. p. 45, 42. 43. Maxim. p. 45, 48. 45. Maxim. p. 46, 3. 47. Maxim. p. 46, 5.

(75) εἶπεν, εἰ μὲν ἡμέτεροί εἰσιν, οὐδὲν ἐκείνοις μελήσει, εἰ δὲ ἀλλότριοι, ἡμῖν περὶ αὐτῶν οὐδὲν μελήσει.

48. *Εὐριπίδης ὁ ποιητής, ἐπεὶ ὀψωνοῦντος αὐτοῦ ἐπελάβετό τις, λέγων, ὅτι Σοφοκλῆς αὐτὸ διὰ δούλου ποιεῖ, Τοιγαροῦν* (*) *Σοφοκλῆς ἐσθίει ὄψον ὁποῖον τῷ οἰκέτῃ αὐτοῦ ἀρέσκει, ἐγὼ δ' ὁποῖον ἂν ἐμοί.*

49. *Πλουτάρχου.*

Μήτε λίαν πολυτελῶς μήτε ἄγαν εὐτελῶς πειρῶ τὰ περὶ τὴν ἐσθῆτα καὶ δίαιταν καὶ τὴν ἑτέραν διαγωγὴν τὸ σῶμα διοικεῖν· τὸ μὲν γὰρ φθονεῖσθαι ἢ γελᾶσθαι ποιεῖ, τὸ δὲ μισεῖσθαι ἢ ἐλεεῖσθαι.

50. *Πιστέον τὸ σῶμα δι' εὐτελείας πρὸς εὐκολίαν, αὐταρκὲς ἑαυτῷ γινόμενον· οἱ γὰρ ὀλίγων δεόμενοι πολλῶν οὐκ ἀποτυγχάνουσι.*

51. *Αἰλιανοῦ περὶ ζώων.* Sequuntur multa ex Stobaei Tit. 6. *ΠΕΡΙ ΑΚΟΛΑΣΙΑΣ.* Scil. 22. 18. 19. 21. 23. 24. 25. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 36. 49. 34. 35. 61. 62. 10. 11. 12. 13. 38. 3. 4. 1. 2. 6. 39. 40. 42. 47. 50. 54. 65.

52. *Εὐσεβίου.*

Σωφροσύνην, τό περ δὴ καὶ ἀναγκαιότατον παρὰ τῶν ξυνοικουσῶν γυναικῶν ἄνδρες ἀπαιτοῦσι, καὶ ὡς κρέσσονες ὑποδεεστέρων ἄρχειν ἀξιοῦσι· ταῦτα δὲ ἀξιεῦντες οὐκ οἰδέονται ὁκόσα ἑκάστῳ ἐστὶ σωφροσύνης καὶ τῶν ἐν τῇ τοῦ χείρονος ἐόντων μοίρᾳ τὸ ἐξαμαρτάνειν ταῦτα αὐτοὶ, ὥσπερ σφίσι μούναις ἐξεὸν καὶ μετὰ τοῦ ἀνεπιπλήκτου παρὰ σφέων παντελέως καὶ ἀνέδην οὕτως πλημμελέοντες.

18, 36. 6, 37. 63.

49. II. p. 461. C. Maxim. p. 45, 50. 50. Maxim. p. 45, 55

(76) XXI. ΠΕΡΙ ΑΛΗΘΕΙΑΣ ΚΑΙ ΜΑΡΤΥΡΙΑΣ ΠΙΣΤΗΣ.

1. *Πυθαγόρου.*

Βέλτιον λίθον βαλεῖν εἰκῇ ἢ λόγον. Λάλει ἃ δεῖ καὶ ὅτε δεῖ, καὶ οὐκ ἀκούσεις ἃ μὴ δεῖ.

2. *Σιγᾶν τὴν ἀλήθειαν χρυσόν ἐστι θάπτειν.*

3. *Ἑτέρων.*

Φίλη ἡ ἀλήθεια, καὶ γὰρ αὐτὴν φιλεῖ τὴν ἀλήθειαν ἡ ἀλήθεια.

4. *Ἡ ἀλήθεια δάκνει ψυχὴν νοσοῦσαν, ὥσπερ καὶ μέλι σῶμα τετραυματισμένον.*

5. *Τοῖς λανθάνειν σπουδάζουσι πικρὸν ἡ ἀλήθεια.*

6. *Ὥσπερ οὐ δυνατὸν ὀφθαλμῷ τεθολωμένῳ ἀκριβῆ τῶν (*) ὁρωμένων κατάληψιν, οὕτως οὐδὲ τεθολωμένῃ ψυχῇ τῇ κατανοήσει τῆς ἀληθείας ἐπιβαλεῖν.*

Ὥσπερ 9, 51.

7. *Πλουτάρχου.*

Καὶ ὁδοῦ καὶ ἀληθείας χαλεπὸν ἀποπλανηθῆναι. Ἐπὶ τῆς ἑαυτοῦ γλώσσης οἰκοῦσαν ἔφερε τὴν ἀλήθειαν

8. *Σοφοκλέους.*

Τἀληθὲς ἀεὶ πλεῖστον ἰσχύει λόγου.

τὸ γὰρ 11, 9. *τοῖς τοι* 11, 13. ubi *δικαίοις χρῶ.*

9. *Μενάνδρου.*

Οὐδὲν γὰρ αἰσχρὸν τἀληθῆ λέγειν.
Ἀδύνατον ὡς ἔοικε τἀληθὲς λαθεῖν.
Ἐὰν ἐγὼ φῶ νῦν ἔχειν βακτηρίαν
χρυσῆν, τί μοι σεμνότερον ἔσται τὸ ξύλον.
Ἀληθὲς εἶναι δεῖ τὸ σεμνόν, οὐ κενόν.

XXI. Vide Stobaei tit. 11. Maxim. 45. 1. Stob. 34, 11. 2. Maxim. p. 69, 26. 7. Maxim. p. 69, 29.

Ἀεὶ 11, 11. Ἁπλᾶ 11, 8.

(77) 10. Πινδάρου.

οὔτ᾽ ἐξελέγχων μόνος
ἀλάθειαν ἐτήτυμος
χρόνος. τό τ᾽ εἰς ἀφανὲς τῶν πρόσω
κατεφρόνησεν.

11. [Οὔ] τοι ἅπασα κερδίων
φαίνουσα πρόσωπον ἀλάθει᾽ ἀτρεκές·
καίτοι σιγᾶν πολλάκις σοφώ-
τατον ἀνδρὶ νοῆσαι.

12. Μὴ παρίει καλά. νώ-
μα δικαίῳ πηδαλίῳ στρατόν. ἀ-
ψευδεῖ δὲ πρὸς ἄκμονι χάλ-
κευε γλῶτταν.

Λυδία 11, 7. Ἀλήθεια 11, 2.

13. Ἰσοκράτους.

Διὰ παντὸς χρόνου τὴν ἀλήθειαν φαίνου προτιμῶν, ὡς πιστοτέρους εἶναι τοὺς σοὺς λόγους ἢ τοὺς ἄλλων ὅρκους.

14. Θουκυδίδου.

Οἱ τὰ μὴ πιστὰ δοκοῦντα εἶναι λέγοντες ἢ ἀπαγγέλλοντες, οὐ μόνον οὐ πείθουσιν, ἀλλὰ καὶ ἄφρονες δοκοῦσιν.

(*) 15. Πλάτων 11, 15. Ὑμεῖς 11, 16. Τότ᾽ οὖν 11, 17. Ἀλήθεια 11, 18. Ψεύδεσθαι 11, 20. Ἀληθείην 11, 21. Ψεύδεσθαι 11, 22. Περὶ 11, 23. Ὅτι 11, 24. Πυθαγόρας 11, 25. Ἡροδότου ἱστοριῶν γ΄. Οἱ δὲ μ. init. Ἀλήθεια 11, 14.

10. Ol. X. 65. 11. Nem. V. 30. 12. Pyth. I. 167.

16. *Πλουτάρχου.*

Τὸ μὲν ἴσον ζυγῷ, τὸ δ' ἀληθὲς τῷ ἐκ φιλοσοφίας λόγῳ κρίνεται.

17. *Δίωνος τοῦ Ῥωμαίου.*

Ἔχει γάρ τι πικρὸν ὁ τῆς ἀληθείας λόγος, ἐπειδάν τις (78) ἀκράτῳ παῤῥησίᾳ χρώμενος μεγαλῶν προσδοκίαν ἀφαιρῆται, τὰ δὲ προσηνῆ καὶ ψευδῆ πείθῃ τοὺς ἀκούοντας.

18. *Διογένους.*

Τὸ ἀληθὲς πικρόν ἐστι καὶ ἀηδὲς τοῖς ἀνοήτοις, τὸ δὲ ψεῦδος γλυκὺ καὶ προσηνές· ὥσπερ γε οἶμαι καὶ τοῖς νοσοῦσι τὰ ὄμματα τὸ μὲν φῶς ἀνιαρὸν, τὸ δὲ σκότος ἄλυπον καὶ φίλον οὐκ ἐῶν βλέπειν.

19. *Ἀριστοτέλης καὶ Ἡρακλείδης . . .*

ήνιος. Μεσήνιος ἡλίῳ καὶ αὐτὸς τὴν αἰτίαν ἀνατίθησι, καθ' οὓς μὲν ἂν τόπους γένηται τῆς γῆς πλημμυροῦντι τὰ πελάγη· ἐξ ὧν δ' ἂν τύχῃ παραποστὰς ὑποσυνέλκοντι· ταῦτα δὲ συμβαίνειν παρὰ τὰς ἑῴας καὶ τὰς μεσημβρινὰς ἐκκλίσεις.

20. *Καθέας ὁ Μασαλιήτης* τῇ πληρώσει τῆς σελήνης καὶ τῇ μειώσει τῆς ἑκατέρου τούτων αἰτίας ἀνατίθησι.

21. *Ποσειδώνιος* ὑπὸ μὲν τῆς σελήνης κινεῖσθαι τοὺς ἀνέμους, ὑπὸ δὲ τούτων τὰ πελάγη, ἐν οἷς τὰ προειρημένα γίνεσθαι πάθη.

22. *Πλάτων ἐπὶ τὴν κ. τ. λ.*

Τίμαιος ὁ Ταυρομενίτης τὰς ἐμβάλλοντας ποταμοὺς εἰς τὴν Ἀτλαντικὴν διὰ τῆς Κελτικῆς ὀρεινῆς αἰτιᾶται,

16. Maxim. p. 69, 26. 18. Maxim. p. 69, 33. 19. Est procul dubio e Stobaei Phys. c. 41. *Gaisf.*

Ἀεὶ 11, 11. *Ἁπλᾶ* 11, 8.

(77) 10. *Πινδάρου.*

οὔτ' ἐξελέγχων μόνος
ἀλάθειαν ἐτήτυμος
χρόνος. τό τ' εἰς ἀφανὲς τῶν πρόσω
κατεφρόνησεν.

11. *[Οὔ] τοι ἅπασα κερδίων*
φαίνουσα πρόσωπον ἀλάθει' ἀτρεκές·
καίτοι σιγᾶν πολλάκις σοφώ-
τατον ἀνδρὶ νοῆσαι.

12. *Μὴ παριει καλά. νώ-*
μα δικαίῳ πηδαλίῳ στρατόν. ἀ-
ψευδεῖ δὲ πρὸς ἄκμονι χάλ-
κευε γλῶτταν.

Λυδία 11, 7. *Ἀλήθεια* 11, 2.

13. *Ἰσοκράτους.*

Διὰ παντὸς χρόνου τὴν ἀλήθειαν φαίνου προτιμῶν, ὥς πιστοτέρους εἶναι τοὺς σοὺς λόγους ἢ τοὺς ἄλλων ὅρκους.

14. *Θουκυδίδου.*

Οἱ τὰ μὴ πιστὰ δοκοῦντα εἶναι λέγοντες ἢ ἀπαγγέλλοντες, οὐ μόνον οὐ πείθουσιν, ἀλλὰ καὶ ἄφρονες δοκοῦσιν.

(*) 15. *Πλάτων* 11, 15. *Ὑμεῖς* 11, 16. *Τότ' οὖν* 11, 17. *Ἀλήθεια* 11, 18. *Ψεύδεσθαι* 11, 20. *Ἀληθείην* 11, 21. *Ψεύδεσθαι* 11, 22. *Περὶ* 11, 23. *Ὅτι* 11, 24. *Πυθαγόρας* 11, 25. *Ἡροδότου ἱστοριῶν γ'. Οἱ δὲ μ.* init. *Ἀλήθεια* 11, 14.

10. Ol. X. 65. 11. Nem. V. 30. 12. Pyth. I. 167.

16. *Πλουτάρχου.*

Τὸ μὲν ἴσον ζυγῷ, τὸ δ' ἀληθὲς τῷ ἐκ φιλοσοφίας λόγῳ κρίνεται.

17. *Δίωνος τοῦ Ῥωμαίου.*

Ἔχει γάρ τι πικρὸν ὁ τῆς ἀληθείας λόγος, ἐπειδάν τις (78) ἀκράτῳ παῤῥησίᾳ χρώμενος μεγαλῶν προσδοκίαν ἀφαιρῆται, τὰ δὲ προσηνῆ καὶ ψευδῆ πείθῃ τοὺς ἀκούοντας.

18. *Διογένους.*

Τὸ ἀληθὲς πικρόν ἐστι καὶ ἀηδὲς τοῖς ἀνοήτοις, τὸ δὲ ψεῦδος γλυκὺ καὶ προσηνές· ὥσπερ γε οἶμαι καὶ τοῖς νοσοῦσι τὰ ὄμματα τὸ μὲν φῶς ἀνιαρὸν, τὸ δὲ σκότος ἄλυπον καὶ φίλον οὐκ ἐῶν βλέπειν.

19. *Ἀριστοτέλης καὶ Ἡρακλείδης* . . .

ήνιος. Μεσήνιος ἡλίῳ καὶ αὐτὸς τὴν αἰτίαν ἀνατίθησι, καθ' οὓς μὲν ἂν τόπους γένηται τῆς γῆς πλημμυροῦντι τὰ πελάγη· ἐξ ὧν δ' ἂν τύχῃ παραποστὰς ὑποσυνέλκοντι· ταῦτα δὲ συμβαίνειν παρὰ τὰς ἑώας καὶ τὰς μεσημβρινὰς ἐκκλίσεις.

20. *Καθέας ὁ Μασαλιήτης* τῇ πληρώσει τῆς σελήνης καὶ τῇ μειώσει τῆς ἑκατέρου τούτων αἰτίας ἀνατίθησι.

21. *Ποσειδώνιος* ὑπὸ μὲν τῆς σελήνης κινεῖσθαι τοὺς ἀνέμους, ὑπὸ δὲ τούτων τὰ πελάγη, ἐν οἷς τὰ προειρημένα γίνεσθαι πάθη.

22. *Πλάτων ἐπὶ τὴν κ. τ. λ.*

Τίμαιος ὁ Ταυρομενίτης τὰς ἐμβάλλοντας ποταμοὺς εἰς τὴν Ἀτλαντικὴν διὰ τῆς Κελτικῆς ὀρεινῆς αἰτιᾶται,

16. Maxim. p. 69, 26. 18. Maxim. p. 69, 33. 19. Est procul dubio e Stobaei Phys. c. 41. *Gaisf.*

προωθοῦντας μὲν ταῖς ἐφόδοις, ὑφέλκοντας δὲ ταῖς ἀναπαύλαις.

23. Κράτης ὁ γραμματικὸς τὸν ἀντισπασμὸν τῆς θαλάττης αἰτιᾶται.

24. Ἀπολλόδωρος ὁ Κερκυραῖος τὰς ἐκ τοῦ ὠκεανοῦ παλιῤῥοίας.

25. Σέλευκος ὁ μαθηματικὸς ἀντιγεγραφὼς Κράτητι, (79) κινῶν (*) αὐτὸς τὴν γῆν ἀντικόπτειν αὐτῆς τῷ δίνῳ φησὶ τὴν περιστροφὴν τῆς σελήνης· τοῦ δὲ μεταξὺ ἀμφοτέρων τῶν σωμάτων ἀντιπεριισπωμένου πνεύματος καὶ ἐμπίπτοντος εἰς τὸ Ἀτλαντικὸν πέλαγος, κατὰ λόγον οὕτω συγκυμαίνεσθαι τὴν θάλασσαν.

26. Ἐκ τῶν Ἐπιστολῶν Πλάτωνος. . . . .

27. Πλουτάρχου.

Τοὺς μὲν εὐθὺς ἐν σώματι καὶ διὰ σωμάτων κολαζομένους μεταχειρίζεται ποινὴ ταχεῖα πράῳ τινὶ τρόπῳ, καὶ παραλείποντι πολλὰ τῶν καθαρμῶν δεομένων, ὧν μεῖζόν ἐστιν ἔργον ἡ περὶ τὴν κακίαν ἰατρεία· τούτους δίκη μετὰ τὴν τελευτὴν ὁ θεὸς παραδίδωσιν.

28. Ἅιδου τινὸς ἀνοίγονται πύλαι βαθεῖαι καὶ ποταμοὶ πυρὸς ὁμοῦ καὶ στυγὸς ἀποῤῥῶγες ἀνακεράννυνται καὶ σκότος ἐμπίπλαται πολυφαντάστων εἰδώλων χαλεπὰς μὲν ὄψεις, οἰκτρὰς δὲ φωνὰς ἐπιφερόντων, δικασταὶ δὲ καὶ κολασταὶ καὶ χάσματα καὶ μυχοὶ μυρίων κακῶν γέμοντες.

29. Ζαλεύκου.

Ὧδ' ἡμῖν παρηγγέλθω πᾶσι τοῖς τοιούτοις πολίταις καὶ πολίτισι καὶ συνοίκοις μεμνῆσθαι θεὸν ὡς ὄντα καὶ δίκας ἐπιπέμποντα τοῖς ἀδίκοις, καὶ τίθεσθαι πρὸ ὀμ-

28. Plutarch. II. p. 167. A. 29. Maxim. p. 251; 49.

μάτων τὸν καιρὸν τοῦτον ἐν ᾧ γίνεται τὸ τέλος ἑκάστῳ τῆς ἀπαλλαγῆς τοῦ ζῆν· πᾶσι γὰρ ἐμπίπτει μεταμέλεια τοῖς μέλλουσι τελευτᾶν, μεμνημένοις ὡς ἠδικήκασι, καὶ ὁρμῇ τοῦ βούλεσθαι πάντα πεπρᾶχθαι δικαίως αὐτοῖς.

30. Ἀπολλωνίου.

Εἰ δ᾽ ἔστιν αἴσθησις ἐν ᾅδου καὶ ἐπιμέλεια παρὰ τοῦ (80) *δαιμονίου, ὥσπερ ὑπολαμβάνομεν, εἴη τοὺς ταῖς τιμαῖς τῶν θεῶν καταλυομέναις βοηθήσαντας πλείστης ἐπιμελείας καὶ ὑπὸ τοῦ δαιμονίου τυγχάνειν.*

30. Apollonio item male tribuit Maximus p. 250. quum sit Hyperidis. Patebit erroris fons consulenti Stobaeum 124, 36. in quo praecedit sententia Apollonii. *Gaisf.*

Addenda ex Edit. Froben.

Ἱέρακος.

p. 75. Ἀρκοῦ τοῖς σαυτοῦ καὶ μὴ διάρπαζε τὰ πλησίον, μηδ᾽ αὖ προΐεσο τῶν σῶν ὡς κατὰ τοῦτο μειονεκτῶν.

Κλειτάρχου.

Ἀγωνιζόμενος ὑπὲρ οὗ ἀδίκως ἔπραξας, δὶς ἀδικήσεις.

p. 88. Χάρης τοὺς ἀπόῤῥητον λόγον ἐκφέροντας ἀδικεῖν ᾤετο καὶ πρὸς οὓς ἐκφέρουσι. Μισοῦμεν γὰρ οὐ μόνον τοὺς ἐκλαλήσαντας, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀκούσαντας ἃ μὴ βουλόμεθα.

p. 163. Ἡλιοδώρου.

Πάθος ἅπαν τὸ μὲν ὀξέως γιγνωσκόμενον εὐβοήθητον, τὸ δὲ χρόνῳ παραπεμπόμενον ἐγγὺς ἀνίατον.

p. 174. Ἐρασιστράτου.

Εἰθισμένοι δέ εἰσι καὶ οἱ Σκύθαι, ὅταν διά τινα καιρὸν ἀναγκάζωνται ἀσιτεῖν, ζώναις πλατείαις τὴν κοιλίαν διασφίγγειν, ὡς τῆς πείνης αὐτοὺς ἧττον ἐνοχλούσης.

Σχεδὸν καὶ ὅταν πλήρης ἡ κοιλία ᾖ, διὰ τὸ κένωμα ἐν αὐτῇ μηδὲν εἶναι, διὰ τοῦτο οὐ πεινῶσιν, ὅταν δὲ συμπεπτωκυῖα ᾖ, κένωμα οὐκ ἔχει.

p. 177. *Ἀρίστιππος ἔφη, πανταχόθεν ἴση καὶ ὁμοία ἡ εἰς ᾅδην ὁδός.*

p. 197. *Βρούτου.*

Ἆ τλῆμον ἀρετὴ, λόγος ἄρ' ᾖσθα μόνος· ἐγὼ δέ σε ὡς ἔργον ἐτίμων, σὺ δ' ἐδούλευες τύχῃ.

p. 205. *Δημοκρίτου.*

Διηνεκὴς ἐπὶ πᾶσιν ἀνθρώποις ἡ τοῦ πλούτου ἐπιθυμία· μὴ κτηθεῖσα μὲν γὰρ τρύχει, κτηθεῖσα δὲ βασανίζει ταῖς φροντίσιν, ἀποκτηθεῖσα δὲ ταῖς λύπαις.

p. 208. *Τοῦ αὐτοῦ.*

Ἀδικείτω μοι πλούσιος καὶ μὴ πένης,
ῥᾷον φέρειν γὰρ κρειττόνων τυραννίδα.

p. 222. *Δημοσθένους.*

Οὐδέν ἐστι τῆς ἀκρασίας ἐπωδυνώτερον.

p. 223. *Ἀριστοτέλους.*

Ἀνδρειότερος εἶναί μοι δοκεῖ ὁ τῶν ἐπιθυμιῶν ἢ τῶν πολεμίων κρατῶν. Καὶ γὰρ χαλεπώτατόν ἐστι τὸ ἑαυτὸν νικῆσαι.

EX PHOTII BIBLIOTHECA [LXV.]

COD. CLXVII.

ΑΝΕΓΝΩΣΘΗ Ἰωάννου Στοβαίου ἐκλογῶν ἀποφθεγμάτων ὑποθηκῶν βιβλία τέσσαρα ἐν τεύχεσι δυσί· προσφωνεῖ δὲ ταῦτα, δι᾽ ὃν καὶ τὴν συνάθροισιν φιλοπονῆσαι λέγει, Σεπτιμίῳ ἰδίῳ υἱῷ. Ἡ δὲ συναγωγὴ αὐτῷ ἔκ τε ποιητῶν καὶ ῥητόρων καὶ τῶν κατὰ τὰς πολιτείας λαμπρῶς βεβιωκότων ἐγένετο· ὧν, ὡς καὶ αὐτός φησι, τῶν μὲν τὰς ἐκλογὰς, τῶν δὲ τὰ ἀποφθέγματα καί τινων ὑποθήκας συλλεξάμενος ἐπὶ τῷ ῥυθμίσαι καὶ βελτιῶσαι τῷ παιδὶ τὴν φύσιν, ἀμαυρότερον ἔχουσαν, πρὸς τὴν τῶν ἀναγνωσμάτων στήλην στείλειεν. Ἔστι δὲ αὐτῷ τὸ μὲν πρῶτον βιβλίον Φυσικόν, τοῦ δὲ δευτέρου μέν τι κατ᾽ ἀρχὰς Λογικὸν, τὸ δὲ λοιπὸν καὶ πλεῖστον Ἠθικόν, καὶ τὸ τρίτον δὲ καὶ τὸ τέταρτον πλὴν ὀλιγίστων Ἠθικὰ καὶ Πολιτικά. Καὶ γὰρ τὸ μὲν πρῶτον ἔχει μὲν κεφάλαια ξ΄, οἷς καὶ τὰς τῶν παλαιῶν ἁρμόζει χρήσεις καὶ χρείας· ταῦτα δέ ἐστι μετὰ τὸ

Περὶ θεοῦ διαλαβεῖν, ὅτι δημιουργὸς τῶν ὄντων, καὶ διέπει τὸ ὅλον τῷ τῆς προνοίας λόγῳ. (VII)

[LXVI] δεύτερον, *Περὶ τῶν νομιζόντων μὴ εἶναι πρόνοιαν καὶ ἑπομένας ταύτῃ θείας ἐπὶ τῇ τοῦ παντὸς διοικήσει δυνάμεις.*

εἶτα, *Περὶ δίκης παρὰ τοῦ θεοῦ τεταγμένης ἐποπτεύειν τὰ γινόμενα ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, τιμωρὸν οὖσαν τῶν ἁμαρτανόντων.* (IV)

καὶ, *Περὶ ἀνάγκης θείας, καθ' ἣν ἀπαραιτήτως τα κατὰ τὴν τοῦ θεοῦ γίνεται βούλησιν.* (V)

Περί τε εἱμαρμένης καὶ τῆς τῶν γινομένων εὐταξίας. (VI)

Περὶ τύχης ἢ ταυτομάτου. (VII)

καὶ, *Ὅτι ἀλόγιστος ἡ φορὰ τῆς τύχης.* (VIII)

Περί τε χρόνου οὐσίας καὶ μερῶν καὶ πόσων εἴη αἴτιος. (IX)

καὶ *Περὶ Ἀφροδίτης οὐρανίας καὶ ἔρωτος θείου* (X)

δέκατον, *Περὶ ἀρχῶν καὶ στοιχείων καὶ τοῦ παντός.* (XI)

εἶτα, *Περὶ ὕλης.* (XII)

Περὶ ἰδέας. (XIII)

Περὶ αἰτιῶν. (XIV)

Περὶ σωμάτων καὶ περὶ τῆς τούτων τομῆς, καὶ περὶ ἐλαχίστου. (XV)

Περὶ σχημάτων. (XVI)

Περὶ χρωμάτων. (XVII)

Περὶ μίξεως καὶ κράσεως. (XVIII)

Περὶ κενοῦ καὶ τόπου καὶ χώρας. (XIX)

Περὶ κινήσεως. (XX)

εἰκοστὸν δὲ, *Περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς.* (XXI)

Περὶ κόσμου καὶ εἰ ἔμψυχος καὶ προνοίᾳ διοικούμενος καὶ ποῦ ἔχει τὸ ἡγεμονικὸν καὶ πόθεν τρέφεται. (XXII)

Περὶ τάξεως τοῦ κόσμου· εἰ ἓν τὸ πᾶν. (XXIII)

Περὶ τῆς οὐρανοῦ οὐσίας καὶ διαιρέσεως. (XXIV)

Περὶ οὐσίας ἄστρων καὶ σχημάτων κινήσεώς τε καὶ ἐπισημασίας. (XXV)

Περὶ οὐσίας ἡλίου καὶ μεγέθους σχήματός τε καὶ τροπῶν καὶ ἐκλείψεως καὶ σημείων καὶ κινήσεως. (XXVI)

Περὶ σελήνης οὐσίας, μεγέθους καὶ σχήματος φωτισμῶν τε καὶ περὶ ἐκλείψεως καὶ περὶ ἀποστημάτων καὶ σημείων. (XXVII)

[LXVII] *Περὶ γάλακτος.* (XXVIII)

Περὶ κομητῶν καὶ διαττόντων καὶ τῶν τοιούτων. (XXIX)

Περὶ βροντῶν, ἀστραπῶν, κεραυνῶν, πρηστήρων, τυφώνων. (XXX)

τριακοστὸν δέ, Περὶ ἴριδος, περὶ ἅλω, καὶ παρηλίου, καὶ ῥάβδων, καὶ δὴ καὶ περὶ νεφῶν, ὁμίχλης, ὑετῶν, δρόσου, χιόνος, πάχνης, χαλάζης. (XXXI. XXXII.)

Περὶ ἀνέμων. (XXXIII)

Περὶ γῆς, εἰ μία καὶ πεπερασμένη, καὶ περὶ πόσου μεγέθους καὶ περὶ θέσεως αὐτῆς καὶ περὶ σχήματος αὐτῆς τῆς γῆς καὶ πότερα μένει ἡ γῆ ἢ κινεῖται, περί τε σεισμῶν γῆς καὶ περὶ θαλάσσης, πῶς ἄμπωτις καὶ πλημμύραι γίνονται. (XXXIV — XLI*)

Περὶ ὑδάτων. (XLII)

Περὶ τοῦ παντός. (XLIV)

Περὶ φύσεως καὶ τῶν συμβαινόντων ἐξ αὐτῆς αἰτιῶν. (XLIII)

Περὶ τῆς τῶν ζώων γενέσεως καὶ τὰ ἑξῆς. (XLV)

*) Multa ex his perierunt.

Πόσα γένη ζώων, καὶ εἰ πάντα λογικὰ καὶ αἰσθητά. (XLVI)

Περὶ ὕπνου καὶ θανάτου. (XLVII **)

Περὶ φυτῶν. (XLVIII)

Περὶ τροφῆς καὶ ὀρέξεως τῶν ζώων. (XLIX)

Περὶ φύσεως ἀνθρώπων. (L)

Περὶ νοῦ. (LI)

Περὶ ψυχῆς. (LII)

Περὶ αἰσθήσεως καὶ αἰσθητῶν καὶ εἰ ἀληθεῖς αἱ αἰσθήσεις. (LIII)

Πόσαι εἰσὶν αἱ αἰσθήσεις, καὶ ποίας οὐσίας καὶ ἐνεργείας ἑκάστη. (LIV)

Περὶ ὁράσεως καὶ κατοπτρικῶν ἐμφάσεων (LV)

Περὶ ἀκοῆς. (LVI)

Περὶ ὀσφρήσεως. (LVI)

[LXVIII] Περὶ γεύσεως. (LVI)

Περὶ ἁφῆς. (LVI)

Περὶ φωνῆς, καὶ εἰ ἀσώματος ἡ φωνή, καὶ τί αὐτῆς τὸ ἡγεμονικόν. (LVII)

Περὶ φαντασίας καὶ κριτηρίου. (LVIII)

καὶ νθ. Περὶ δόξης. (LIX)

καὶ ξ. Περὶ ἀναπνοῆς καὶ παθῶν. (LX)

Καὶ τὰ μὲν τοῦ πρώτου βιβλίου κεφάλαια τοσαῦτα, καὶ περὶ τούτων· καὶ δηλονότι φυσικά, πλὴν ἐνίων τῶν ἐν ἀρχῇ, ἃ μᾶλλον ἄν τις εἰς τὰ μετὰ τὰ φυσικὰ ἀνάξοι· τούτοις δέ, ὥς ἔφημεν, τὰς τῶν παλαιῶν δόξας, εἴτε συμφώνους οὔσας εἴτε καὶ διαφώνους, παρατίθησιν. Ἐν μέντοι τούτῳ τῷ βιβλίῳ, πρὸ τοῦ τοῖς εἰρημένοις κεφαλαίοις ἐπιβαλεῖν περὶ δύο κεφαλαίων διαλαμβάνει· ὧν

**) Periit hic titulus, et reliqui stellulis notati.

τὸ μὲν ἔπαινός ἐστι φιλοσοφίας, καὶ οὗτος ἐκ διαφόρων αὐτῷ συνηρανισμένος, τὸ δὲ περὶ τῶν κατὰ ταύτην συνεστηκυιῶν αἱρέσεων, ἐν ᾧ καὶ περὶ γεωμετρίας καὶ μουσικῆς καὶ ἀριθμητικῆς δόξας παλαιὰς συναναγράφει.

Τὸ δὲ δεύτερον βιβλίον συμπληροῦται μὲν κεφαλαίοις ***) ϛʹ καὶ μʹ. Διαλαμβάνει δὲ πρῶτον μὲν

Περὶ τῶν τὰ θεῖα ἑρμηνευόντων, καὶ ὡς εἴη ἀνθρώποις ἀκατάληπτος ἡ τῶν νοητῶν κατὰ τὴν οὐσίαν ἀλήθεια. (I)
εἶτα Περὶ διαλεκτικῆς. (II)
καὶ Περὶ ῥητορικῆς. (III)
καὶ Περὶ λόγου καὶ *) γραμμάτων. (IV *)
Περὶ ποιητικῆς. (V)
Περὶ χαρακτῆρος. (VI)
Περὶ τοῦ ἠθικοῦ εἴδους **) τῆς φιλοσοφίας. (VII)
[LXIX] Περὶ τῶν ἐφ' ἡμῖν. (VIII)
Ὅτι οὐδεὶς ἑκὼν πονηρός. (IX)
Ὁποῖον χρὴ εἶναι τὸν φιλόσοφον. (X*)
Ὅτι χρὴ σέβειν τὸ θεῖον. (XI*)
Ὅτι τοῖς εὐσεβέσι καὶ δικαίοις βοηθεῖ τὸ κρεῖττον. (XII*)
Περὶ μαντικῆς. (XIII*)

***) De quibus vix tria haec, primum, septimum et octavum, utcunque integra posteriore Eclogarum libro a Cant. edito legas: quinque inter haec mediis capitibus partim turbatis, partim alio reiectis. Reliqua porro XXXIIX huius libri alterius capita, magno sane damno publico periisse, vel solae inscriptiones hae testantur. SCHOTT.

*) Huc plane pertinent quae serm. 80. 81. et 82. in Gesneri edit. hodieque leguntur. SCHOTT.

**) Cui rursum capita quinque subiicit Canteri codex: quorum tamen ultimum illud est, quod octavum hic locum obtinet. SCHOTT.

Ὅτι χρὴ περὶ πολλοῦ ποιεῖσθαι τὰς τῶν σοφῶν συνουσίας, ἐκκλίνειν δὲ τοὺς φαύλους καὶ ἀπαιδεύτους. (XIV*)

Περὶ τοῦ δοκεῖν καὶ τοῦ εἶναι· καὶ ὅτι οὐ τῷ λόγῳ χρὴ κρίνειν τὸν ἄνθρωπον, ἀλλὰ τῷ τρόπῳ. (XV*)

Ὅτι οἱ ἄλλοις ἐπιβουλεύοντες ἑαυτοὺς λανθάνουσι καταβλάπτοντες. (XVI*)

Περὶ εὐδοξίας. (XVII*)

Περὶ φήμης. (XVIII*)

Ὅτι μέτρον ἄριστον. (XIX*)

Ὅτι δυσκατόρθωτον ἡ ἀρετή, εὐμεταχείριστον δὲ ἡ κακία. (XX*)

Ὅτι οὐ χρὴ λόγον ποιεῖσθαι περὶ τῆς τῶν ἀσυνέτων δοκιμασίας. (XXI*)

Ὅτι τὴν ὑπόκρισιν, τοῖς κεχρημένοις ἐπιβλαβῆ οὖσαν καὶ πρὸς οὓς γίνεται, τῆς ψυχῆς ἐκβλητέον. (XXII*)

Ὅτι οὐ χρὴ πολυπραγμονεῖν, φθόνου γὰρ καὶ διαβολῆς αἴτιον γίνεται τὸ τοιοῦτον. (XXIII*)

Ὅτι ἐν οἷς πλημμελεῖ τις τὸ μεταμελεῖσθαι κάλλιστον. (XXIV*)

Περὶ λοιδορίας, ὡς οὐκ ἀγαθόν. (XXV*)

Ὅτι ἐν τῷ λοιδορεῖσθαι χρὴ σκοπεῖν, μὴ τοῖς αὐτοῖς περιπεπτώκαμεν ἐλαττώμασι. (XXVI)

Περὶ ἀνάγκης τῆς κατὰ τὸν βίον. (XXVII*)

Ὅτι εὐκαίρως δεῖ πράττειν. (XXVIII*)

Περὶ τοῦ βούλεσθαι, ὅτι οὐ δεῖ ὡς ἔτυχεν ἀναβάλλεσθαι. (XXIX*)

[LXX] Ὅτι τὸ δυστυχῆσαι πολλάκις ἐπωφελὲς γίνεται, καὶ μάλιστα τοῖς ἄφροσι. (XXX*)

Περὶ ἀγωγῆς καὶ παιδείας. (XXXI*)
Ὅτι κάλλιστον ἡ φιλία τῶν ἀγαθῶν. (XXXII*)
Ὅτι ἡ ὁμοιότης τῶν τρόπων φιλίαν ἀπεργάζεται. (XXXIII*)
Ὅτι χρὴ ἐν ταῖς δυστυχίαις καὶ τοῖς κινδύνοις μὴ περιορᾷν τοὺς φίλους. (XXXIV*)
Ὅτι οὐ χρὴ συναδικεῖν τοῖς φίλοις. (XXXV*)
Περὶ γνησίων καὶ ἀβεβαίων φίλων. (XXXVI*)
Ὅτι χρὴ ταχείας ποιεῖσθαι τὰς πρὸς τοὺς φίλους διαλλαγὰς, τὰ ἁμαρτήματα αὐτῶν ῥᾷον φέροντας μετὰ τῆς ἀμνηστείας. (XXXVII*)
Ὅτι ἐν ταῖς ἀτυχίαις τοὺς γνησίους τῶν φίλων διαγινώσκομεν. (XXXVIII*)
Φιλικὰ παραγγέλματα. (XXXIX*)
Περὶ ἔχθρας, καὶ τοῦ ὁποῖόν τινα εἶναι χρὴ πρὸς τοὺς ἐχθρούς. (XL*)
Περὶ τοῦ πῶς ἐστὶν ἀπ᾽ ἐχθρῶν ὠφεληθῆναι. (XLI*)
Περὶ τοῦ εὐεργετεῖν. (XLII*)
Ὅτι μείζων ἡ χάρις ἐν καιρῷ δοθεῖσα. (XLIII*)
Περὶ τοῦ ἀντευεργετεῖν. (XLIV*)
Ὅτι τοὺς πονηροὺς οὐ χρὴ εὖ ποιεῖν, οὐδὲ παρ᾽ αὐτῶν εὐεργετεῖσθαι. (XLV*)
Καὶ τὸ τελευταῖον, Περὶ εὐχαριστίας, (XLVI*)
ἐν οἷς καὶ τὰ τοῦ δευτέρου κεφάλαια.

Ἐν δὲ τῷ γ´ περιέχεται κεφάλαια μβ´.

πρῶτον *Περὶ ἀρετῆς.* 1
εἶτα *Περὶ κακίας.* 2
Περὶ φρονήσεως. 3
Περὶ ἀφροσύνης. 4
Περὶ σωφροσύνης. 5
Περὶ ἀκολασίας. 6
Περὶ ἀνδρίας. 7
Περὶ δειλίας. 8

Περὶ δικαιοσύνης. 9
Περὶ πλεονεξίας καὶ ἀδικίας. 10
Περὶ ἀληθείας. 11
[LXXI] Περὶ ψεύδους. 12
Περὶ παῤῥησίας. 13
Περὶ κολακείας. 14
Περὶ ἀσωτίας. 15
Περὶ φειδωλίας. 16
Περὶ ἐγκρατείας. 17
Περὶ ἀκρασίας. 18
Περὶ ἀνεξικακίας. 19
Περὶ ὀργῆς. 20
Περὶ τοῦ γνῶθι σαυτόν. 21
Περὶ ὑπεροψίας. 22
Περὶ φιλαυτίας. 23
Περὶ τοῦ συνειδότος. 24
Περὶ μνήμης. 25
Περὶ λήθης. 26
Περὶ ὅρκου. 27
Περὶ ἐπιορκίας. 28
Περὶ φιλοπονίας. 29
Περὶ ἀργίας. 30.
Περὶ αἰδοῦς. 31
Περὶ ἀναιδείας. 32
Περὶ σιγῆς. 33
Περὶ τοῦ εὐκαίρως λέγειν. 34
Περὶ βραχυλογίας. 35
Περὶ ἀδολεσχίας. 36
Περὶ χρηστότητος. 37
Περὶ φθόνου. 38
Περὶ πατρίδος. 39
Περὶ ξένης. 40
Περὶ ἀποῤῥήτων. 41
καὶ μβ. Περὶ διαβολῆς. 42

Τὰ δὲ τοῦ τετάρτου βιβλίου ἐστὶ ταῦτα·

πρῶτον Περὶ πολιτείας. 43.
β Περὶ νόμων καὶ ἐθῶν. 44
***) Περὶ δήμου.
Περὶ τῶν ἐν ταῖς πόλεσι δυναστῶν. 45
Περὶ ἀρχῆς, καὶ περὶ τοῦ ὁποῖον χρὴ εἶναι τὸν ἄρχοντα. 46
Ὅτι κάλλιστον ἡ μοναρχία. 47
Ὑποθῆκαι περὶ βασιλείας. 48

***) Qui sermo in libris editis non exstat. SCHOTT.

Ψόγος τυραννίδος. 49
Περὶ πολέμου. 50
Περὶ τόλμης. 51.
Περὶ νεότητος. 52
[LXXII] *Περὶ στρατηγῶν καὶ περὶ τῶν κατὰ πόλεμον χρειῶν ὑποθῆκαι.* 54
Περὶ εἰρήνης. 55
Περὶ γεωργίας. 56, 57
Περὶ ἡσυχίας. 58
Περὶ ναυτιλίας. 59
Περὶ τεχνῶν. 60, 61
Περὶ δεσποτῶν καὶ δούλων. 62
Περὶ Ἀφροδίτης πανδήμου. Περὶ ἔρωτος τῶν κατὰ τὸ σῶμα ἡδονῶν. 63, 64
Περὶ κάλλους. 65, 66
Περὶ γάμου κ. τ. ἑ. τ. κ. τ. 67 — 73
Γαμικὰ παραγγέλματα. 74
Περὶ παίδων κ. τ. ἑ τ. κ. τ. 75 — 78
Ὅτι χρὴ τοὺς γονεῖς τῆς καθηκούσης τιμῆς καταξιοῦσθαι παρὰ τῶν τέκνων. 79
Ὁποίους χρὴ εἶναι τοὺς πατέρας περὶ τὰ τέκνα. 83
Ὅτι κάλλιστον ἡ φιλαδελφία καὶ ἡ περὶ τοὺς συγγενεῖς διάθεσις. 84
Οἰκονομικός. 85
Περὶ εὐγενείας κ. τ. ἑ. τ. κ. τ. 86 — 89
Περὶ δυσγενείας. 90
Περὶ πλούτου κ. τ. ἑ. 91 — 94
Περὶ πενίας. 95
Σύγκρισις πενίας καὶ πλούτου. 96, 97
Ὅτι ὁ βίος βραχὺς καὶ φροντίδων ἀνάμεστος. 98

Περὶ λύπης ὅτι λίαν μοχθηρά. **99**
Περὶ νόσου καὶ ἰάσεων. **100**
Περὶ ὑγιείας καὶ διαμονῆς αὐτῆς. **101**
Περὶ ἰατρῶν. **102**
Περὶ εὐδαιμονίας. **103**
Περὶ κακοδαιμονίας. **104**
Ὅτι ἀβέβαιος τῶν ἀνθρώπων εὐπραξία. **105**
Περὶ τῶν παρ' ἀξίαν εὐτυχούντων. **106**
[LXXIII] *Περὶ τῶν παρ' ἀξίαν δυστυχούντων.* **107**
Ὅτι δεῖ γενναίως φέρειν τὰ προσπίπτοντα. **108**
Ὅτι δεῖ τὰς εὐτυχίας προφαίνειν, τὰς δὲ ἀτυχίας κρύπτειν. **109**
Περὶ ἐλπίδος. **110.**
Περὶ τῶν παρ' ἐλπίδα. **111**
Ὅτι οὐ χρὴ ἐπιχαίρειν τοῖς ἀτυχοῦσιν. **112**
Ὅτι οἱ ἀτυχοῦντες χρῄζουσι τῶν συμπασχόντων. **113**
Περὶ γήρως κ. τ. ἑ τ. κ. τ. **115 — 117**
Περὶ θανάτου. **118**
Περὶ ζωῆς. **119**
Σύγκρισις ζωῆς καὶ θανάτου. **121**
Περὶ πένθους. **122**
Περὶ ταφῆς. **123**
Παρηγορικά. **124**
Ὅτι οὐ χρὴ παροινεῖν εἰς τοὺς τετελευτηκότας. **125**
Ὅτι τῶν πλείστων μετὰ θάνατον ἡ μνήμη διαῤῥεῖ ταχέως ὁμοῦ. **126**

*Τὰ κεφάλαια τοῦ τετάρτου νή. Τῶν δὲ τεσσάρων βιβλίων *) σή. οἷς παρατίθησιν, ὥς ἔφημεν, Ἰωάννης*

*) Atqui sex tantum supra ducenta singulorum librorum calculi collecti conficiunt. Erroris ansa fortassis ex numero-

ἔκ τε τῶν ἐκλογῶν καὶ τῶν ἀποφθεγμάτων καὶ τῶν ὑποθηκῶν δόξας τε καὶ χρήσεις καὶ χρείας. Ἀγείρει δὲ ταύτας ἀπὸ μὲν

ΦΙΛΟΣΟΦΩΝ ἀπό τε
Αἰσχίνου τοῦ Σωκρατικοῦ καὶ
Ἀναξάρχου καὶ
Ἀναχάρσιδος
Ἀριστωνύμου καὶ
Ἀπολλωνίου
Ἀντισθένους καὶ
Ἀριστίππου
Ἀρίστωνος καὶ
Ἀριστοξένου καὶ
Ἀρχύτου
Ἀριστοτέλους
Ἀναξιμάνδρου
Ἀναξιμένους
Ἀρχελάου
Ἀναξαγόρου
Ἀρχαινέτου
Ἀρκεσιλάου
Ἀρειανοῦ
Ἀντιπάτρου Ἱστιαίου
Ἀρχεδήμου Ἑκαταίου
Ἀπολλοφάνους Αἰγιμαίου
Ἀπολλοδώρου
Ἀριστάρχου
Ἀσκληπιάδου
Ἀρισταίου
Ἀττικοῦ
Ἀμελίου
Ἀλβίνου
Ἀριστάνδρου
Ἁρποκρατίωνος
Ἀπελλοῦς
Ἀρισταγόρου
Ἀριστομβρότου
Ἀρχιμήδους
Βοηθοῦ
Βίαντος
Βηρόσσου
Βερονίκης
Βροτίνου
Βίωνος
Γλαύττωνος(leg. Γλαύκωνος)
Δημώνακτος
Δημητρίου
Δαμίππου
Διογένους
Διοδώρου
Διοτίμου
Διοκλέους
Δαμαρμένους
Διδύμου
Δίου
Εὐκλείδου
Εὐφράτου
Ἐπιχάρμου
Ἐπανδρίδου
Ἐρασιστράτου
Ἐκπώλου
Ἐπικούρου Γαργηττίου
Ἐπικτήτου
Ἑρμοῦ
Ἐμπεδοκλέους
Ἐπικούρου Ἀθηναίου
Εὐσεβίου
Ἐρύσου
Ἐρατοσθένους
Εὐρυστράτου
Ἐκφάντου

rum notis obiecta. Ceterum ex his XXIIX secundi libri, quae interciderunt, capita desideramus. Schott.

Ἐπιδίκου
Εὐδόξου
Ἐπιγένους
Ἐνηνίου
Εὐρυφάμου
Ζαλεύκου
Ζήνωνος
Ζωροάστρου
Ἡρακλείδου
Ἡρακλείτου
Ἡροφίλου
Θεμιστίου
Θεοβούλου
Θεαγένους
Θεάγους
Θεοφράστου
Θεοδώρου
Θάλητος
Θεοκρίτου [LXXIV]
Θρασύλλου
Ἱερωνύμου
Ἱππίου
Ἰαμβλίχου
Ἱεροκλέους
Ἱππάλου
Ἴωνος
Ἱππώνου
Ἱέρακος
Ἱπποδάμου
Ἱππάσου

Ἰούγκου
Κρίτωνος
Κλεοβούλου
Κέβητος
Κορίσκου
Κλειτομάχου
Κριτολάου
Κλεινίου
Καρνεάδου
Κλεάνθους
Καλλιμάχου [LXXV]
Κριτίου
Κράντορος
Καλλικρατίδου
Λευκίππου
Λουκίου
Λύσιδος
Λύκου
Λύγκωνος
Λεωφάνους
Λογγίνου
Μενέχμου
Μητροκλέους
Μετώπου
Μενεδήμου
Μουσωνίου
Μνησάρχου
Μελίσσου
Μητροδώρου
Μήλωνος

Μοδεράτου
Μαξίμου
Νικολάου
Νουμηνίου
Ναυμαχίου
Ναυκράτους
Νίκτου
Νικοστράτου
Ξενοκράτους
Ξενοφάνους
Ὀνάτου
Ὀκέλλου
Ὀνήτορος
Πανακαίου
Πιττακοῦ
Περιάνδρου
Πυθαγόρου
Πλουτάρχου
Πεμπέλου
Πλάτωνος
Παναιτίου
Ποσειδωνίου
Περικτιόνης
Πορφυρίου
Παρμενίδου
Πολέμωνος
Πυθέου
Πώρου
Πολυβίου
Πλωτίνου

Πρωταγόρου
Πυθιάδου
Πύῤῥωνος
Ῥούφου
Ῥηγίνου
Σόλωνος
Σωτίωνος
Σωσιάδου
Σερήνου
Σωκράτους
Στίλπωνος
Σπευσίππου
Στράτωνος
Σκυθίνου
Σφαίρου
Σελεύκου
Σευήρου
Σερήνου
Τίμωνος
Τιμαίου
Ταύρου
Τιμαγόρου
Τέλητος
Ὑψαίου
Φιλοξένου
Φιλολάου
Φερεκύδου
Φαβωρίνου
Φίντιος
Χίονος
Χρυσίππου
Χαρώνδου
Χίλωνος
καὶ ΚΥΝΙΚΩΝ δὲ
Ἀντισθένους
Διογένους
Κράτητος
Ἡγησιάνακτος
Ὀνησικρίτου
Μενάνδρου
Μονίμου
Πολυζήλου
Ξανθίππου
Θεομνήστου

Καὶ τῶν μὲν φιλοσόφων τὴν συλλογὴν ἐποιήσατο, οὗτοι. [LXXVI]

ΠΟΙΗΤΑΙ δὲ
Ἀθηνόδωρος
Ἀναξίλλης
Ἄρχιππος
Ἀπολλωνίδης
Ἀλκιδάμας
Ἀρισταῖος
Ἀντίμαχος
Ἀντιφάνης
Ἀρίσταρχος
Ἀρχίλοχος
Ἀχαιός
Αἰσχύλος
Ἀγάθων
Ἄλεξις
Ἀριστοκράτης
Ἄμφις
Ἀλκαῖος
Ἄρατος
Ἀστυδάμας
Ἀνδρόνικος
Ἀναξανδρίδης
Ἀριστοφάνης
Ἀράλοχος
Ἀπολλόδωρος
Ἀλέξανδρος
Ἀνακρέων
Ἀξίνικος
Ἀριστοφῶν
Βακχυλίδης
Βίων
Βίοτος
Βάθων

Δίφιλος
Διονύσιος
Δημήτριος
Δικαιογένης
Διόδωρος
Δικτύς
Εὐθύδαμος
Εὔπολις
Εὔφρων
Ἐρατοσθένης
Ἐπίχαρμος
Εὔηνος
Εὐφορίων
Ἑρμόλοχος
Εὐριπίδης
Ζήνων
Ζηνόδοτος
Ζώπυρος
Ἡσίοδος
Ἡρώδης
Ἡνίοχος
Ἡλιόδωρος
Θεόδςτος
Θέσπις
Θέογνις
Θεόκριτος
Θελέρεφος
Ἰοφῶν
Ἱπποθόος
Ἱππῶναξ
Ἰσίδωρος
Ἱπποθόων
Ἰούλιος
Ἴων
Κλεάνθης
Κλεαίνετος
Καλλίμαχος
Κλειτίας
Κλεόβουλος
Κρατῖνος
Καρκῖνος
Κερκίδας
Καλλίνικος
Κλεινίας
Κράντωρ
Κλειτόμαχος
Λίνος
Λικύμνιος
Λυκόφρων
Λεωνίδης
Λάων
Μένανδρος
Μοσχίων
Μύρων
Μένιππος
Μόσχος
Μίμνερμος
Μελινώ
Μητρόδωρος
Μηνόφιλος
Νικόστρατος
Νικόλαος
Νικόμαχος
Νεόφρων [LXXVII]
Ναυμάχιος
Νεοπτόλεμος
Ξενοφάνης
Ξέναρχος
Ὅμηρος
Ὀρφεύς
Ὀλυμπιάς
Πίνδαρος
Παρμενίδης
Ποσείδιππος
Παυσανίας
Πολυειδής
Πατροκλῆς
Πείσανδρος
Πανύασις
Πειρίνθους
Πομπήϊος
Ῥιανός
Σοφοκλῆς
Σωτάδης
Σιμωνίδης
Σωσιφάνης
Σίμυλος
Σωσίθεος
Σκληριός
Σαπφώ

Σαραπίων	*Τελέσιλλα*	*Φίλιππος*
Σωσικράτης	*Ὑποβολιμαῖος*	*Φοινικίδης*
Στασῖνος	*Ὑψαῖος*	*Φίλισκος*
Σώπατρος	*Φιλήτας*	*Φερεκράτης*
Σθενίδης	*Φιλόξενος*	*Φανοκλῆς*
Σουσαρίων	*Φιλιππίδης*	*Φίντυς*
Στησίχορος	*Φρύνιχος*	*Φιλαῖος*
Τιμόστρατος	*Φιλωνίδης*	*Χαιρήμων*
Τιμοκλῆς	*Φιλήμων*	*Χοίριλος*
Τυρταῖος	*Φωκυλίδης*	*Χάρης*

Ἀλλὰ καὶ ποιηταὶ, ὧν ῥήσεις παρέθηκε τοῖς κεφαλαίοις, οὗτοι.

ῬΗΤΟΡΕΣ δὲ καὶ ἹΣΤΟΡΙΟΓΡΑΦΟΙ ΒΑΣΙΛΕΙΣ τε καὶ ΣΤΡΑΤΗΓΟΙ, καὶ γὰρ ἐκ τούτων μαρτυρίας συνήθροισεν, οἵδε·

Ἀριστείδης	*Ἔφορος*	*Καλλισθένης*
Ἀριστοκλῆς	*Ζώπυρος*	*Κλειτοφῶν*
Αἰλιανός	*Ἡγησιάδης*	*Κτησίας*
Αἰσχίνης	*Ἡγήσιος*	*Λυσίας*
Ἀγάθων	*Θουκυδίδης*	*Νικίας*
Ἀντιφῶν	*Θησεύς*	*Ξενοφῶν*
Ἀρχέλαος	*Θεόδωρος*	*Ὄμβριμος*
Γάϊος	*Θράσυλλος*	*Πολύαινος*
Γοργίας	*Θεόπομπος*	*Πρωταγόρας*
Δημοσθένης	*Ἰσοκράτης*	*Σώστρατος*
Δημάδης	*Ἰσαῖος*	*Τιμαγόρας*
Δημάρατος	*Κορνηλιανός*	*Τρόφιμος*

Ὑπερίδης
Φιλόστρατος
Χρύσερμος
Ἀλέξανδρος
Ἀγησίλαος
Ἀγαθοκλῆς
Ἀντίγονος
Ἆγις
Ἀγριππῖνος
Ἀναξίλαος
Ἀρχίδαμος
Διονύσιος
Δαρεῖος
Ἐπαμεινώνδας
Εὐδαμίδας
Θεμιστοκλῆς
Ἰφικράτης
Ἵππαρχος
Κότυς
Κλείταρχος
Λυκοῦργος
Λεωνίδης
Λάμαχος
Μαλλίας
Περικλῆς
Πύῤῥος
Πτολεμαῖος
Σεμίραμις

Σκηπίων
Σκιλοῦρος
Τιμόθεος
Φίλιππος
Φωκίων
Φάλαρις
Χάριλλος
Χαρίας
Χάρης
Ἀριστοφάνης
Αἴσωπος
Ἀντιγενίδας
Ἀριστοτέλης
Ἀριστείδης ὁ δί-
καιος
Ἀλκμαίων ἰατρός
Ἄντυλλος ἰατρός
Ἀρίμνηστος
Ἀπελλῆς
Βρύσων
Γλαύκων
Γαληνὸς ἰατρός
Δικαίαρχος
Δίων
Διονύσιος
Διοκλῆς ἰατρός [LXXVIII]
Εὔξιθεος
Ἕρμαρχος

Ἕρμιππος
Ἐρυξίμαχος
Εὐφρανίας
Ἐρασίστρατος ἰα-
τρός
Εὐρύφρων ἰατρός
Ἐρατοσθένης
Εὔβουλος
Θεόπομπος
Θεόκριτος
Θομαρίδης
Θύνων
Ἱπποκράτης ἰατρός
Κάτων
Κηφισόδωρος
Κλεόστρατος
Κλειτόμαχος
Λικύμνιος
Μύσων
Μητρόδωρος
Μητροκλῆς
Νικόστρατος
Πραυσίων
Σιμωνίδης
Σερίφιος
Σωτίων
Σώστρατος
Σπεύσιππος

Ἀλλὰ τὰ μὲν κεφάλαια, οἷς τὰς τῶν παλαιοτέρων ῥήσεις ἥρμοσεν Ἰωάννης ὁ Στοβαῖος, καὶ ἐξ ὧν ἀνδρῶν

[LXXIX] φιλοσόφων τε καὶ ποιητῶν, ῥητόρων τε καὶ βασιλέων καὶ στρατηγῶν, ταύτας συνήθροισε, τοσαῦτα καὶ ἐκ τοσούτων.

Χρήσιμον δὲ τὸ βιβλίον τοῖς μὲν ἀναγινώσκουσιν αὐτὰ τὰ συγγράμματα τῶν ἀνδρῶν καὶ συντάγματα πρὸς ἀνάμνησιν· τοῖς δ' οὐκ εἰληφόσι πεῖραν ἐκείνων, ὅτι διὰ συνεχοῦς αὐτῶν μελέτης οὐκ ἐν πολλῷ χρόνῳ πολλῶν καὶ καλῶν καὶ ποικίλων νοημάτων εἰς κεφαλαιώδη μνήμην καρπώσονται· κοινὸν δ' ἀμφοτέροις ἡ τῶν ζητουμένων, ὡς εἰκὸς, ἀταλαίπωρος καὶ σύντομος εὕρεσις, ἐπειδάν τις ἀπὸ τῶν κεφαλαίων εἰς αὐτὰ τὰ πλάτη ἀναδραμεῖν ἐθελήσειε· καὶ πρὸς ἄλλα δὲ τοῖς ῥητορεύειν καὶ γράφειν σπουδάζουσιν οὐκ ἄχρηστον τὸ βιβλίον.

INDICES.

I. Index Titulorum.

Tomus I.

Pagina.

1. περὶ Ἀρετῆς καὶ τίνα τρόπον κατὰ ἀρετὴν βιωτέον. 1
2. περὶ Κακίας. 62
3. περὶ Φρονήσεως. 70
4. περὶ Ἀφροσύνης. 97
5. περὶ Σωφροσύνης. 115
6. περὶ Ἀκολασίας. 147
7. περὶ Ἀνδρείας. 163
8. περὶ Δειλίας. 183
9. περὶ Δικαιοσύνης. 189
10. περὶ Ἀδικίας καὶ Φιλαργυρίας καὶ Πλεονεξίας. 234
11. περὶ Ἀληθείας. 247
12. περὶ Ψεύδους. 255
13. περὶ Παῤῥησίας. 261
14. περὶ Κολακείας. 268
15. περὶ Ἀσωτίας. 272
16. περὶ Φειδωλίας. 274
17. περὶ Ἐγκρατείας. 280
18. περὶ Ἀκρασίας. 293
19. περὶ Ἀνεξικακίας. 302
20. περὶ Ὀργῆς. 309

Pagina.

21. περὶ τοῦ Γνῶθι σαυτόν. 302
22. περὶ Ὑπεροψίας. 338
23. περὶ Φιλαυτίας. 345
24. περὶ τοῦ Συνειδότος. 348
25. περὶ Μνήμης. 350
26. περὶ Λήθης. 353
27. περὶ Ὅρκου. 354
28. περὶ Ἐπιορκίας. 357

Tomus II.

29. περὶ Φιλοπονίας καὶ Μελέτης καὶ ὅτι ἀσύμφορον τὸ Ὀκνεῖν. 1
30. περὶ Ἀργίας. 23
31. περὶ Αἰδοῦς. 27
32. περὶ Ἀναιδείας. 30
33. περὶ Σιώπης. 31
34. περὶ τοῦ Εὐκαίρως λέγειν. 33
35. περὶ Βραχυλογίας. 36
36. περὶ Ἀδολεσχίας. 37
37. περὶ Χρηστότητυς. 42
38. περὶ Φθόνου. 47
39. περὶ Πατρίδος. 56
40. περὶ Ξένης. 63
41. περὶ Ἀποῤῥήτων. 76
42. περὶ Διαβολῆς. 77
43. περὶ Πολιτείας. 80
44. περὶ Νόμων καὶ Ἐθῶν. 159
45. περὶ τῶν ἐν ταῖς πόλεσι Δυνατῶν. 203
46. περὶ Ἀρχῆς καὶ τοῦ ὁποῖον χρὴ εἶναι ἄρχοντα 213
47. ὅτι κάλλιστον ἡ Μοναρχία. 243
48. ὑποθῆκαι περὶ Βασιλείας. 250
49. ψόγος Τυραννίδος. 283
50. περὶ Πολέμου. 298
51. περὶ Τόλμης. 302
52. περὶ Νεότητος. 310
53. ψόγος Τόλμης, Στρατείας καὶ Ἰσχύος. . . 312

Pagina.

54. περὶ Στρατηγῶν καὶ περὶ τῶν κατὰ πόλεμον χρειῶν ὑποθῆκαι. 314
55. περὶ Εἰρήνης. 330
56. περὶ Γεωργίας ὅτι ἀγαθόν. 333
57. ἔτι περὶ Γεωργίας εἰς τὸ ἐναντίον. 341
58. περὶ Ἡσυχίας. 344
59. περὶ Ναυτιλίας καὶ Ναυαγίου. 347
60. ὑπὲρ Τεχνῶν. 350
61. ἔτι περὶ Τεχνῶν εἰς τὸ ἐναντίον. 358
62. περὶ Δεσποτῶν καὶ Δούλων. 360
63. περὶ Ἀφροδίτης πανδήμου παρεχούσης τὴν αἰτίαν τῆς γενέσεως τοῖς ἀνθρώποις, καὶ περὶ Ἔρωτος τῶν κατὰ τὸ σῶμα Ἡδονῶν . . 368
64. ψόγος Ἀφροδίτης καὶ ὅτι φαῦλος ὁ Ἔρως καὶ πόσων εἴη κακῶν γεγονὼς αἴτιος. 384
65. ὑπὲρ Κάλλους. 400
66. κατὰ Κάλλους. 405

Tomus III.

67. ὅτι κάλλιστον Γάμος. 1
68. ὅτι οὐκ ἀγαθὸν τὸ Γαμεῖν. 15
69. ὅτι τοῖς μὲν ἐπωφελῆ τὸν Γάμον, τοῖς δὲ ἀσύμφορον ὁ τῶν Συναπτομένων ἀπετέλεσε τρόπος. 22
70. περὶ Μνηστείας, ἔτι καὶ περὶ Γάμου. . . . 28
71. ὅτι ἐν τοῖς Γάμοις τὰς τῶν Συναπτομένων ἡλικίας χρὴ σκοπεῖν. 35
72. ὅτι ἐν τοῖς Γάμοις οὐ τὴν εὐγένειαν οὐδὲ τὸν πλοῦτον χρὴ σκοπεῖν, ἀλλὰ τὸν τρόπον. . . 36
73. ψόγος Γυναικῶν, ἔτι καὶ περὶ Γάμου. . . . 39
74. Γαμικὰ παραγγέλματα. 51
75. ὅτι καλὸν τὸ ἔχειν Παῖδας. 71
76. ὅτι ἀσύμφορον τὸ ἔχειν Τέκνα καὶ ἄδηλον, εἰ ἴδια τῶν ἔχειν νομιζόντων· καὶ μηδὲ θετὸν ποιεῖσθαι. 77

Pagina.
77. ὅτι κρείττονες οἱ ἀσθενεῖς τῶν Παίδων καὶ ὅτι τοὺς Νόθους οὐκ ἐλάττονας χρὴ κρίνειν τῶν Γνησίων. 80
78. περὶ Νηπίων. 81
79. ὅτι χρὴ τοὺς Γονεῖς τῆς καθηκούσης τιμῆς καταξιοῦσθαι παρὰ τῶν Τέκνων, καὶ εἰ ἐν ἅπασιν αὐτοῖς πειστέον. 83
80. περὶ Θεῶν καὶ τῆς περὶ τὸν Οὐρανὸν καὶ Κόσμον φυσιολογίας. 104
81. περὶ Γραμμάτων. 110
82. εἰς τὸ ἐναντίον περὶ Γραμμάτων. 118
83. ὁποίους τινὰς χρὴ εἶναι τοὺς Πατέρας περὶ τὰ Τέκνα καὶ ὅτι φυσική τις ἀνάγκη ἀμφοτέρους εἰς διάθεσιν ἄγει. 120
84. ὅτι κάλλιστον ἡ Φιλαδελφία καὶ ἡ περὶ τοὺς Συγγενεῖς διάθεσις καὶ ὅτι ἀναγκαῖοι. . . 125
85. Οἰκονομικὸς (s. περὶ Γυναικός τε καὶ περὶ τῆς κατὰ τὰς οἰκίας ἐπιμελείας καὶ περὶ Γυναικῶν παραγγέλματα). 138
86. περὶ Εὐγενείας· ὅτι Εὐγενεῖς οἱ κατ' ἀρετὴν ζῶντες κἂν μὴ λαμπρῶν εἰσι γεγονότες πατέρων καὶ ἀγαθῶν τὸν τρόπον. 154
87. ὅτι οὐκ ἀεὶ τοῖς Εὐγενέσι καὶ Χρηστοῖς τῶν πατέρων ἔοικε τὰ τέκνα. 163
88. ὅτι Εὐγενεῖς οἱ ἀπὸ χρηστῶν πατέρων ἢ δυνατῶν ἢ ἐνδόξων γενόμενοι. 165
89. ὁποῖον χρὴ εἶναι τὸν Εὐγενῆ. 170
90. περὶ Δυσγενείας. 171
91. ἔπαινος Πλούτου. 173
92. ὅσα Πλοῦτος ποιεῖ διὰ τὴν τῶν πλείστων ἄνοιαν. 180
93. ψόγος Πλούτου. 185
94. ὅτι τὰ Χρήματα ἀβλαβῆ συμμετρῶς καὶ δικαίως πορισθέντα, καὶ ὅτι τῶν Μέσων ὁ πλοῦτος. 193
95. Πενίας ἔπαινος. 199

Pagina.

96. *Πενίας ψόγος.* 204
97. *σύγκρισις Πενίας καὶ Πλούτου.* 208
98. *περὶ τοῦ Βίου, ὅτι βραχὺς καὶ εὐτελὴς καὶ φροντίδων ἀνάμεστος.* 223
99. *περὶ Λύπης, ὅτι λίαν μοχθηρὰ καὶ ἐπώδυνος τοῖς φροντίζουσιν.* 242
100. *περὶ Νόσου καὶ τῆς τῶν κατ' αὐτὴν ἀνιαρῶν λύσεως.* 246
101. *περὶ Ὑγείας καὶ τῆς περὶ τὴν διαμονὴν αὐτῆς προνοίας.* 252
102. *περὶ Ἰατρῶν καὶ Ἰατρικῆς.* 267
103. *περὶ Εὐδαιμονίας.* 268
104. *περὶ Κακοδαιμονίας.* 280
105. *ὅτι ἀβέβαιος ὁ τῶν ἀνθρώπων Εὐπραξία μεταπιπτούσης ῥᾳδίως τῆς Τύχης.* . . . 284
106. *περὶ τῶν παρ' ἀξίαν Εὐτυχούντων.* . . . 295
107. *περὶ τῶν παρ' ἀξίαν Δυστυχούντων.* . . . 298
108. *ὅτι δεῖ γενναίως φέρειν τὰ Προσπίπτοντα ὄντας ἀνθρώπους καὶ κατ' ἀρετὴν ζῆν ὀφείλοντας.* 300
109. *ὅτι δεῖ τὰς μὲν Εὐτυχίας προφαίνειν, τὰς δὲ κρύπτειν καὶ ὀρθῶς κεχρῆσθαι τοῖς παροῦσι.* 320
110. *περὶ Ἐλπίδος.* 323
111. *περὶ τῶν παρ' Ἐλπίδος.* 326
112. *ὅτι οὐ χρὴ ἐπιχαίρειν τοῖς Ἀτυχοῦσι.* . . 328
113. *ὅτι οἱ Ἀτυχοῦντες χρήζουσι τῶν συμπασχόντων.* 330
114. *ὅτι ῥᾷον ἄλλον παραινεῖν ἢ ἑαυτόν.* . . . 333
115. *ἔπαινος Γήρως.* 334
116. *ψόγος Γήρως.* 344
117. *ὅτι τὸ Γῆρας ἀνεπαχθὲς καὶ πολλῆς αἰδοῦς ἄξιον ἡ σύνεσις ἀπεργάζεται.* 353
118. *περὶ Θανάτου καὶ ὡς εἴη ἄφυκτός.* . . . 361
119. *ἔπαινος Ζωῆς.* 366
120. *ἔπαινος Θανάτου.* 370

Pagina.

121. σύγκρισις Ζωῆς καὶ Θανάτου. 379
122. περὶ Πένθους. 389
123. περὶ Τάφης. 392
124. Παρηγορικά. 395
125. ὅτι οὐ χρὴ παροινεῖν εἰς τοὺς τετελευτηκότας. 403
126. ὅτι τῶν πλείστων μετὰ Θάνατον ἡ Μνήμη διαῤῥεῖ ταχέως. 406
127. γνῶμαι Θεοκτίστου πρὸς τοὺς μαλακῶς καὶ ὑπτιωτέρως διακειμένους μάλιστα τὴν ὠφέλειαν παρέχουσαι κατὰ Στοιχεῖον. . . . 407

Tituli Appendicis.

1. περὶ Νεότητος καὶ τῆς νέας ἡλικίας καὶ ὅσα ἕπεται αὐτῇ (coll. tit. 52.) 413
2. περὶ Νεφῶν, Ὁμίχλης, Ὑετῶν, Δρόσου, Χιόνος, Χαλάζης (coll. ecl. phys. I. 32.) . . 416
3. περὶ τοῦ Δοκεῖν καὶ τοῦ Εἶναι (coll. ecl. ethic. II. 15.) 421
4. περὶ Οἴκου (coll. tit. 85.) 429
5. περὶ Ὁμοιοτρόπων (coll. ecl. ethic. II. 33.) . 429
(περὶ Λοιδορίας 432
6. περὶ Ὀνόματος Χρηστοῦ. 433
7. περὶ Ὅρκου (coll. tit. 27.) 433
8. περὶ Ἐπιορκίας (coll. tit. 28.) 433
9. περὶ Ὀρφανῶν καὶ Χήρων 434
10. περὶ Ὀφθαλμοῦ καὶ Ὁράσεως (coll. tit. 12. et ecl. phys. I. 55.) 434
(περὶ Χρωμάτων. 435
11. περὶ Ὀσφρήσεως. 436
12. περὶ Ὀφθαλμοῦ καὶ Ὁράσεως. 437
13. περὶ Σωφροσύνης (coll. tit. 5.) 437
14. περὶ Παῤῥησίας (coll. tit. 13.) 438
(περὶ μαντευομένων, ... 440
(περὶ παρακαταθήκης. 440

Pagina.

15. περὶ Ἀγνωμονούντων καὶ Ἀχαριστούντων. . 441
16. περὶ Ἀγωγῆς καὶ Παιδείας (coll. tit. 84. et ecl. ethic. 31.) 446
17. περὶ τῆς τῶν Ἀέρων καὶ Ἡμερῶν διαφορᾶς (coll. tit. 101.) 479
18. περὶ Αἰσχύνης ἀγαθῆς (coll. tit. 31.) . . . 479
19. περὶ Αἰσχύνης πονηρᾶς (coll. tit. 32.) . . 480
20. περὶ Αἰσθήσεων. 480
(περὶ τῶν τὰ Θεῖα ἑρμηνευόντων coll. ecl. eth. 1. 485
(περὶ Ἀκολασίας coll. tit. 6. 456
21. περὶ Ἀληθείας καὶ Μαρτυρίας πιστῆς(coll.t.11.) 487

II. INDEX LEMMATUM.

Aelianus Συμμικτῳ ἱστορίᾳ (II. 35.) 118, 23. (II. 43.) 95, 10. (III. 2.) 108, 62. (III. 3.) 108, 63. (III. 28.) 22, 33. (IV. 13.) 17, 30. (VII. 7.) 29, 60. (VII. 20) 12, 20. (VIII. 15.) 21, 6. (IX. 33.) 79, 39 (X. 5.) 49, 24. (XIV. 3.) 13, 38.
Fragm. 29, 58. 79, 38. 123, 10.

Aeschines c. Ctesiph. (p. 404.) 46, 18. (p. 490.) 2, 48. (p. 537.) 43, 35. (p. 569.) 43, 87.
κ. Τιμάρχου (p. 20.) 43, 57. (p. 29.) 43, 62. (p. 50.) 115, 25. (p. 55.) 43, 32. 44, 13. (p. 73.) 5, 74. (p. 107.) 11, 16.
Sine loci indicio 118, 25.

Aechines Socratic. 34, 10.

Aeschylus (incert.) 2, 7. 3, 1. 3, 10. 4, 16. 5, 11. 9, 23. 18, 13. 27, 2. 29, 21. 29, 24. 34, 5. 45, 14. 98, 49. 115, 10. 121, 17. ap. Plutarch. 29, 89 — S. Theb.

(42.)7,11. Agam.(841.) 38, 28. Philoct. 120, 12.
Ἀγαμέμνονος (799.) 112,12.
Ἕκτορος 125, 7.
Ἡρακλειδῶν 122, 2.
Ἰξίονος 121, 16.
Καρῶν 51, 26.
Νιόβης 118, 1.
Ὅπλων κρίσεως 11,8. 121,23.
Προμηθέως δεσμώτου (44.) 58, 6. (329.) 36, 17. (378.) 20, 13. (458.) 81, 1.
Φρυξὶ 4, 21.
Aesopus 6, 40. 23, 6. 43, 137. 105, 61.
Agatharchides Samius δ' Περσικῶν 7, 63.
Agatho 3, 16. 29, 39. 31, 17. 38, 12. 23. 46, 24. 52, 6. 54, 4. 79, 12.
Agatho Samius β' περὶ ποταμῶν 100, 10.
Agesilaus 9, 27. 54, 49. 65, 10.
Alcaeus 96, 17.
Alcidamas Μουσείου 120, 3. Versus sunt proculdubio Theognidis, ab Alcidamante citati. Gaisf.
Alcmaeon 100, 25. 101, 2.
Alexander Magnus 5, 36. 7, 52. 21, 15. 54, 48.
Alexander, (Locus forte ex Euripidis Alexandro. Gaisf.) 67, 12.
Alexis 6, 24. 30, 8. 62, 40. 63, 13. 68, 2. 73, 39. 42. 79, 13. 93, 1. 95, 8. 99, 9. 28. 105, 27. 107, 4.
Ἀχαΐδι (*Orchestride* Gesner) 29, 33.
Βρεττίας 105, 4.
Δημητρίου 115, 7.
Θητευόντων 27, 3.
Μιλησίων 112, 6.
Ὀλυνθίων 27, 9.
Συναποθνησκόντων 59, 2.
Συρακουσίου 108, 47.
Τίτθη 116, 19.
Τραυματίου 119, 15.
Φιλοτραγῳδοῦ 108, 52.
Amasis 124, 32.
Amphis 27, 4. 33, 6.
Ἀμπελουργῷ 60, 1. 104, 6.
Ἐρίθοις 56, 4.
Φιλαδέλφων 99, 24.
Anacharsis 2, 43. 18, 26. 35. 83, 20. 86, 16.
Anacreon 93, 25. 118, 13.
Anaxandrides 6, 23. 29, 12. 41, 2. 63, 10. 68, 1. 7. 74, 1. 117, 2.
Anaxarchus 30, 13. 34, 19.
Anaximenes 38, 44. 45. 49, 17. 79, 37. 97, 21. 117, 5.
Anaxilaus Rheg. Tyr. 48, 17.
Anaxilaus ἐκ Λυροποιοῦ 57, 4.
Annibal 54, 58.
Antigonus 7, 20. 49, 20. 54, 44. 46. 87, 12.
Antilochus (al. Antiphanes) 34, 4.

Antipater
Περὶ γάμου 67, 25.
Περὶ γυναικὸς συμβιώσεως 70, 13.
Antiphanes 2, 3. 9, 16. 10, 22. 16, 12. 21, 4. 24, 7. 27, 5. 29, 51. 34, 4. 37, 13. 51, 18. 53, 9. 59, 15. 62, 9. 63, 12. 68, 27. 73, 48. 52. 74, 3. 9. 79, 7. 83, 19. 91, 14. 93, 1. 20, 97, 1. 99, 27. 107, 5. 108, 29. 116, 13 — 16. 26.
Ἀφροδισίου 124, 27.
Διπλασίων 121, 4.
Ἐπικλήρου 116, 23.
Ἐφεσίας 59, 6.
Εὐπλοίας 99, 32.
Ἡνιόχῳ 108, 28.
Ἰατροῦ 99, 31,
Κναφέως 61, 2.
Μελίττης 59, 17.
Νεανίσκων 97, 8.
Φιλοκτήτου 115, 15.
Antiphon 5, 53. 6, 7. 8, 18. 10, 40. 16, 19. 29. 20, 44. 66. 46, 19. 65. 68, 37, 98, 56. 63. 104, 19.
Antisthenes 1, 30. 3, 46. 6, 2. 8, 14. 10, 42. 14, 17. 19. 18, 27. 29, 65. 45, 28. 49, 47. 50, 11. 54, 41. 82, 8.
Antyllus, *Περὶ τῆς καθ' ἡμέραν διαφορᾶς ἀέρων* 101, 15.
Περὶ τῶν ἐν τῷ ἀέρι διαφορῶν 101, 16.
Περὶ τῆς ἐν ἑκάστῃ τῶν ἐτησίων ὡρῶν διαφορᾶς 101, 17.
Περὶ τῆς κατὰ μῆνα τῶν ἀέρων διαφορᾶς 101, 30.
Περὶ τόπων καὶ τῶν ἐν αὐτοῖς ἀέρων 101, 18.
Simpl. 101, 27 — 29.
Apelles 105, 60.
Apollodorus 6, 28. 16, 2. 3. 27, 7. 29, 43. 46, 15. 105, 49. 108, 36.
Ἀδελφῶν 121, 13.
Ἀποκαρτερῶν 16, 11.
Ἀφανιζομένου 53, 4.
Γάλακτος 99, 26.
Διαμαρτάνοντος 119, 14.
Κιθαρῳδοῦ 121, 14.
Λακαίνης 113, 7, 116, 35.
Παιδίων 53, 7.
Παίδων 110, 2.
Παραλογιζόμενοι 99, 17.
Apollonides 67, 3. 6.
Apollonius *Ἀδελφοῖς* 38, 58.
Ἀριστοκλεῖ 20, 50.
Γνωρίμοις 17, 15. 33, 13. 36, 28.
Δαναῷ 29, 83.
Δηλίῳ 11, 20.
Δημοκρατεῖ 20, 51.
Διονυσίῳ 58, 12.
Δίωνι 29, 82.
Εἰδομένῃ 17, 14.
Εὐφράτῃ 10, 64. 36, 29.
Θεαιτήτῳ 124, 37.
Κορνηλιανῷ 121, 34.
Λύκῳ 95, 9.

Μακεδόνι 20, 49.
Νουμηνίῳ 124, 35.
Σατύρῳ 23, 14.
Aratus Sicyon. 53, 15.
Aratus Phaenom. (108.) 56, 10. (130.) 50, 2. (292.) 59, 4.
Arcesilaus 43, 91. 82, 4. 95, 17.
Archelaus *ά περὶ ποταμῶν* 100, 15.
Archidamus 50, 12. 53, 12.
Archilochus 20, 28. 64, 11. 12. 105, 24. 110, 10. 124, 30. 125, 5. 126, 4.
Archimedes 29, 86.
Archippus 59, 7.
Archytas 43, 129.
Περὶ παιδεύσεως ἠθικῆς 1, 70. 71.
Περὶ ἀνδρὸς ἀγαθοῦ καὶ εὐδαίμονος 1, 72 — 81. 3, 76. 115, 27.
Περὶ νόμου καὶ δικαιοσύνης 43, 132. 133. 134. 46, 61.
Περὶ μαθημάτων 43, 135.
Arimnestus 118, 27.
Aristarchus 63, 9. 120, 2.
Aristides 9, 35. 39, 28. 30.
Aristides *γ' Περσικῶν* 7, 64.
Aristippus 17, 18. 19, 6. 20, 63. 37, 25. 49, 18. 22. 57, 13. 76, 14. 84, 19. 94, 32.
Ariston 20, 69. 67, 16. 80, 7. 82, 11. 15. 99, 33.
Ὁμοιωμάτων 4, 110. 111. 13, 22. 39. 79, 44. 82, 7. 16. 94, 15. 119, 18.
Aristocles *ά Παραδόξων* 64, 37.
Aristonymus, *ἐκ τῶν Ἀ. Τομαρίων* 3, 40. 4, 106. 5, 45. 10, 50. 51. 13, 23. 14, 9. 21, 7. 23, 7. 38, 36. 97, 29. 103, 31. 106, 14. 110, 21.
Aristophanes (Eccles. 208.) 10, 9.
(Ranis 739.) 43, 28.
Ἀχαρνέων (32.) 56, 8.
Γεωργῶν 55, 2. (forte) 56, 1.
Εἰρήνης (519.) 55, 8. (555.) 56, 2.
Νεφελῶν (43.) 56, 12.
Νήσων 55, 7.
Πολυΐδῳ 68, 17. 118, 16.
Ταγηνισταῖς 121, 18.
Aristophon 96, 23.
Βαβίου 96, 19.
Ἰατροῦ 6, 27.
Aristoteles (Top. I. 14.) 3, 13. 53. 54. 4, 87. 20, 47. 55. 65. 37, 32. 41, 8. 45, 18. 63, 32. 65, 11. 14. 94, 16. 98, 60. 118, 22.
Ἀκουσμάτων θαυμασίων (p. 91.) 100, 13.
Περὶ Ἀρετῆς 1, 18.
Περὶ Εὐγενείας 86, 24. 25. 88, 13.
Κοινῶν Διατριβῶν 38, 37. 45, 21.
Περὶ Μνήμης 25, 3.
Ὕμνος εἰς Ἀρετὴν 1, 12.
Χρειῶν 5, 83. 7, 30. 31. 29,

70. 90. 43, 140. 57, 12. 93, 38. 116, 47. 118, 29.
Aristoxenus, Pythagoreus, 10, 67. 101, 4.
Πυθαγορικῶν ἀποφάσεων 5, 70. 43, 49. 79. 45 — 48.
Arrianus 20,48. (Fr. Epict. 135. 136.) 108. 65. 66.
Προτρεπτικῶν Ὁμιλιῶν 97, 28.
Πρὸς τὸν περὶ οὐσίας 80, 14.
Περὶ Προνοίας 108, 80.
Astydamas 36, 4. 86, 3.
Ναυπλίου 120, 15.
Athenodorus, poeta, 33, 5.
Atheniensium Ephehorum iurisiurandi formula 43, 48.
Axinicus, Comicus, 2, 2.
Bacchylides 1, 9. *Ὑπορχημάτων* 11, 7.
Ἐπινικῶν 10, 14. 98, 26. 27. 103, 2.
Παιάνων 55, 3.
Ὕμνων 122, 1.
Προσῳδιῶν 98, 25. 108, 26. 49.
Batho 6, 29.
Αἰτωλοῦ 98, 18. 105, 30.
Bias Prienaeus 3, 30. 5, 27 — 30. 21, 11. 14. 24, 11. 37, 36. 46, 67.
Bion Sophista 4, 54. 88. 10, 38. 38, 50. 46, 23. 66, 5. 80, 3. 86, 13. 91, 32. 93, 34, 105, 56.
Περὶ Δουλείας 2, 39. 62, 42.
Bion, Smyrnaeus, Bucolicorum Scriptor, 29, 52. 53, 43, 8. 58, 11. 63, 7. 26. 27. 28. 64, 21. 22. 65, 4. 110, 17.
Biotus *Μηδείας* 78, 3.
BRYSON *Οἰκονομικοῦ* 85, 15.
Caius *Ὑπὲρ δεσποτῶν* 3, 64.
Κατὰ Ἀρτεμισίου 83, 28. 104, 17. 18.
Ὑπὲρ Λουκίλλης 67, 18. 69, 21. 73, 63.
Κατὰ Μενάνδρας 73, 64.
Κατὰ Μουσαίου 11, 17.
Ὑπὲρ Παύλου 104, 22.
Callicratides, Pythagoreus, *Περὶ οἴκου εὐδαιμονίας* 70, 11. 85, 16. 17. 18.
Callimachus (Ep. 26.) 28, 3. (Fragm.) 59, 10. 11. 78, 1.
Δεύτερον (f. *β' αἰτίων*) 81, 8. 96, 12. 113, 6.
Ἐπῶν α' (f. *α' αἰτίων* v. fr. 11.) 115, 11.
Ὕμνων (Jov. 95.) 103, 4.
Callinus 51, 19.
Callisthenes Sybarita *ιγ' Γαλατικῶν* 100, 14.
γ' Μακεδονικῶν 7, 65.
β' Μεταμορφώσεων 7, 69.
Cato 6, 54. 56. 20, 68. 31, 11. 38, 55. 46, 78. 116, 46.
Carcinus 29, 31. 33, 1. 88, 18. 93, 8. 11.

Τηρευς 103, 3.
Carneades 82, 13. 119, 19.
Cephisodorus 29, 98.
Cercidas 4, 43.
Μιμιάμβων 58, 10.
Chabrias 54, 53.
Chaeremon 3, 17. 4, 14. 15. 12, 15. 20, 15. 16. 22, 10. 46, 8. 68, 22. 79, 25. 31. 83, 14. 91, 11. 108, 4. 116, 25.
Chalcidamas 120, 3. vide Alcidamas.
Chares 17, 3. 33, 4. 38, 3.
Charilaus 43, 73.
Charondae *Προοίμιον Νόμων* 44, 40.
Chilo 5, 31. 21, 13. 48, 24. 70, 15. 108, 72. 112, 11. 125, 15.
Choerilus *Περσηΐδος* 27, 1.
Chrysermus, Corinthius, *ιγ' Περὶ Ποταμῶν* 100, 11.
β' Περσικῶν 39, 31.
Chrysippus 3, 66. 7, 21. 18, 24, 28, 15. 45, 29. 63, 31. 103, 22.
Cleaenetus 79, 5. 99, 2.
Cleanthes 4, 90. 6, 19. 20. 37. 7, 54. 28, 14. 33, 8. 42, 2. 82, 9. 94, 28.
Cleobulus 70, 16.
Cleostratus 34, 17.
Clinias, Pythagoreus, *π. ὁσιότητος καὶ εὐσεβείας* 1, 65. 66.
Clinias poeta 64, 16.
Clitarchus 53, 13.
έ Περὶ Ἀλεξάνδρου 64, 36.
Clitomachus 7, 55. 82, 14. 98, 67. 105, 29.
Clitophon Rhodius *ά Ἰνδικῶν* 100, 20.
έ Ἰταλικοῦ 10, 71.
Comicus incertus 3, 4. 57, 7. 115, 12.
Coriscus 7, 53.
Cornelianus *κατὰ Βερονίκης* 4, 47.
Cotys 48, 45.
Cranton (f. Crantor) 96, 13.
Crantor 97, 6.
Crates 4, 52. 5, 52. 6, 39. 14, 16. 20. 15, 10. 97, 27. 116, 31.
Ἐξ Ἀντιφάνους 115, 9.
Cratinus *Εὐνίδαις* 52, 11.
Πλούτοις 103, 11.
Crispinus *κατὰ Διονυσίου* 47, 21.
Critias 14, 2. 23, 1. 29, 10. 97, 10.
Crito, Pythagoreus, (v. Damippus) *Περὶ Φρονήσεως* 3, 74. 75.
Ctesiae Cnidii *β' Περὶ Ὀρῶν* 100, 18.
Damippus (v. Crito) 3, 74. 75.
Darius 7, 28.
Demades, orator, 4, 69. 29, 91. 54, 47. 74, 56.
Demaratus *β' Ἀρκαδικῶν* 39, 32.

γ' *Τραγῳδουμένων* 39, 33.
Demetrius Poeta 2, 1.
Phalereus 8, 20. 48, 27. [12, 18.]
Τῶν ζ' σοφῶν ἀποφθέγματα 3, 79.
Democrates 13, 30. 22, 43. 93, 30.
Democritus 1, 39. 40. 2, 37. 3, 34. 35. 51. 57. 4, 53. 71—83. 5, 23—25. 38. 44. 49. 77. 78. 6, 55. 57. 7, 22, 26. 32. 80. 9, 31. 32. 10, 37. 43—45. 58. 65. 66. 69. 12, 13. 13, 26. 40. 14, 8. 16, 16—18. 21. 17, 26. 38—40. 18, 31. 36. 20, 56. 62. 22, 42. 28, 9. 29, 63. 64. 66. 67. 88. 31, 7. 36, 24. 37, 23. 26. 38, 46. 47. 57. 40, 6. 7. 43, 33. 34. 40. 42—46. 44, 14—19. 45, 27. 46, 43. 48. 47, 19. 48, 13. 51, 16. 62, 45. 63, 33. 70, 18. 73, 62. 74, 38. 39. 76, 13. 15. 16. 17. 81, 11. 83, 25. 86, 18. 92, 14. 15. 94, 24. 25. 97, 23—25. 98, 58. 61. 65. 103, 17. 25, 104, 20. 105, 59. 108, 64 67—70. 110, 18. 19. 112, 10. 115, 19. 21. 116, 41. 45. 120, 20.
Demonax 21, 8. 22, 16.
Demosthenes 2, 22. 4, 51. 9, 29. 13, 17. 13, 32. (prooem. demeg. p. 1438, 11.) 17, 21. 19, 4. (Ol. III. p. 33.) 23, 9. (v. Dio) 33, 16. (Phorm. p. 960, 16.) 37, 22. 34. 42, 8. 45, 22. 23. (c. Aphob p. 835.) 46, 66. (c. Steph. p. 1121.) 46, 72. 50, 10. (Erot. p. 1403.) 89, 3.
Κατ' Ἀνδροτίωνος (p. 613.) 43, 36.
Ὑπὲρ τοῦ Στεφάνου (p. 258.) 7, 50. (p. 269.) 22, 34. (p. 311.) 112, 14. (p. 330.) 120, 26.
Πρὸς Λεπτίνην (p. 472.) 15, 11. (p. 506.) 21, 18. 19.
Κατὰ Νεαίρας (1386.) 67, 19.
Ὀλυνθιακῶν α' (p. 13.) 30, 14. (15.) 91, 30. (16.) 106, 12. (II. p. 21.) 9, 51. (III. p. 34.) 13, 41. (p. 26.) 46, 98. (25.) 48, 46. (128, 21.) 59, 20. III. (p. 37.) 102, 7. (p. 23.) 106, 13. (p. 24.) 100, 9.
Φιλιππικῶν (p. 115, 9.) 2, 25. (I. p. 41.) 29, 61. (II. p. 71, 18.) 43, 52. (IV. p. 132, 12.) 43, 60. (IV. p. 142, 3.) 43, 68. (IV. p. 142.) 43, 69. (Cherson. p. 107, 24.) 43, 67. (p. 66, 7.) 43, 138. (I. p. 10.) 49, 15. (72, 2.) 49, 23. (p. 51, 10.) 54, 42.
Ῥοδίων ἐλευθερίας (p. 193, 8.) 54, 33.

Epistolae(p.1485.)122,13.
Dicaeogenes 64, 1. 79, 6. 33.
Didymus Epitome103, 28.
Dio Academicus 19, 17.
Dio Chrysostomus 33, 16. (v. Demosthenes.)
Χαριδήμου(p.300.)124,33.
Χρειῶν 7,29. 13,24. 34, 16. [de non temere credendo (LXXIV. init.) 3, 97.]
Εὐβοϊκοῦ 2, 19.
Ἐκ τοῦ Μελαγκόμα (p. 293.) 65, 9.
Οἰκονομικοῦ 42, 12. 62, 46. 74, 59. 60. 85, 12. 13.
Περὶ Δουλείας 2,39. 62,42.
Diocles 100, 26.
Diodorus, Comicus, 72, 1.
Σωτείρας 125, 8.
Diogenes 1, 32. 3, 62. 63. 4, 84. 86. 112. 5, 41. 6, 3 — 5. 38. 52. 53. 7, 18, 47. 8, 15. 9, 49. 10,46. 59. 61. 63. 13,25. 27. 37. 14, 14. 15, 9. 17, 16. 22, 40. 41. 23, 10. 24, 14. 29, 92. 33, 14. 36, 21. 62, 47. 64, 1. 65, 15. 75, 1. 10. 80, 6. 83, 23. 86, 19. 89, 4. 92, 13. 93, 35. 95, 11. 12. 19. 97, 26. 100, 8. 103,20. 21. 108, 71. 110, 20. 121, 26. 123, 11.
Διατριβῶν 13,18. 19. 49,27.
Dionysius tyrannus 3,65. 29, 100. 38, 2. 6. 49, 9. 111, 13.
Ἀλκμήνης 98, 30.
Λήδας 105, 2.
Σωτείρας 125, 8.
Dionysius *Ὑπὲρ τῶν παίδων* 46, 71.
Dionysius Halicarnasseus 2, 38. 20, 52. 124, 40.
Ἐκ λόγων 108, 77.
Diotogenes Pythagoreus *Περὶ Ὁσιότητος* 5, 69. 43, 95, 130.
Περὶ βασιλείας 48, 61. 62.
Diphilus 10, 4. 5. 12, 11. 15, 3. 21, 3. 24, 1. 28, 4. 32, 23. 37, 9. 57, 2. 68, 21. 77, 8. 79, 16. 84, 4. 91, 17. 95, 3. 96, 9. 98, 6. 104, 16. 105, 47. 109, 5. 118, 15. 124, 25.
Ἀδελφοῖς 108, 9.
Ζωγράφου 105, 5.
Φρέατος 116, 32.
Θησαυροῦ 12, 12.
Dius Pythagoreus 65,16. 17.
Dorotheus *ά Σικελικῶν* 49, 49.
Ecdorus 90, 9.
Ecphantus, Pythagoreus, *Περὶ βασιλείας* 47, 22. 48. 64 — 66.
Εἰρήνης 118, 4. Nescio an legendum sit *Ἑρμῆς* et locus Philetae tribuendus. *Gaisf.*

Epaminondas 5, 48. 54, 50. 68, 36.
Epicharmus 1, 14. 4, 42. 10, 13. 20, 8 — 10. 29, 8. 54. 37, 16. 38, 21. 68, 9. 69, 17. 74, 37. 86, 6. 87, 7. 90, 8.
Αὐτομόλου 58, 7.
Epictetus (fr. 1 — 11.) 1, 46—52. 54—57. (12.) 2, 30. (13. 14.) 3, 77. 78. (15—18.) 4, 92—95. (19—51.) 5, 84 — 117. (52.) 6, 50. (53—55.) 6, 58—60. (56.) 7, 17. (58 seq.) 9, 40—48. (67.) 19, 13. (71.) 20, 67. (72.) 29, 84. (78.) 45, 19. (79—88.) 46, 79—88. (89. 90.) 110, 22. 23. (92.) 121, 27. (94.) 121, 29. (95.) 121, 30. (v. Arrianus et Rufus.)
Enchiridio (c. 42.) 1, 53. (5.) 118, 20. (6.) 5, 40. (6.) 21, 17. (7.) 118, 21. (11.) 108, 79. (12.) 19, 15. (15.) 5, 75. (16.) 108, 78. (33.) 27, 12. 5, 39. 71. 34, 14. 35, 10. (34.) 17, 20. (39.) 95, 13. (43.) 5, 68.
Epicurus 16, 28. 17, 23, 24. 30. 34. 35. 37. 43, 139. 118, 30.
Erasistratus, Chius, 7, 57. 100, 27.
Eratosthenes, Cyrenaicus. 18, 3. 116, 43.
Erinna, Lesbia, *εἰς Ῥώμην* 7, 13.
Eryximachus 6, 6.
Eubulus 62, 32.
Euclides 6, 65. 84, 15.
Eudaemonidas 54, 65.
Euenus, poëta, 20, 2. 51, 17. 82, 3.
Euphorion 78, 5. 124, 12.
Φιλοκτήτου 59, 16.
Euphrantes 99, 34.
Euphron 6, 21. *Διδύμων*, 15, 2. 98, 12.
Θεῶν ἀγορᾶς 28, 11.
Eupolis 4, 33. 43, 9.
Δήμοις 35, 2.
Euripides (incert.) 1, 6. 3, 3. 4, 2. 4, 19. 4, 30. 4, 31. 5, 2. 5, 3. 5, 7. 8, 12. 9, 15. 12, 1. 13, 1. 13, 7. 13, 15. 20, 25. 20, 26. 20, 39. 20, 40. (al. Menandri) 22, 5. 22, 6. 22, 7. 22, 8. 22, 31. 23, 5. 28, 12. 29, 44. 34, 1. 39, 2. 43, 12. 43, 13. 43, 16. 44, 1. 46, 3. 48, 2. 48, 5. 51, 6. 51, 14. 67, 8. 69, 3. 69, 5. 71, 5. 73, 1. 73, 31. 74, 10. 74, 15. 79, 27. 81, 3. 84, 2. 87, 8. 88, 1. 88, 8. 90, 3. 93, 7. 99, 4. 99, 10. 102, 2. 105, 8. 105, 40. 108, 15. 108, 25. 108, 43. 113, 5. 116, 6. 120, 17. 121, 12. 126, 1. 126, 6. 126, 7. Ino 9, 5. Belle-

roph. 38, 13. Apophth. 4: 6.
Αἰγεῖ (f. 45, 1.) 7, 2. 34, 3. 39, 6. 47, 6. 73, 14. 73, 16. 86, 11. 111, 1. 118, 8.
Αἰόλῳ 4, 11. 5, 4. 20, 7. 22, 14. 35, 3. 39, 1. 43, 20. 45, 13. 50, 6. 54, 6. 63, 1. 65, 1. 71, 3. 73, 13. 91, 21. 93, 9. 98, 32. 104, 10. 108, 19, 114, 8. 116, 4. 116, 38.
Ἀλεξάνδρου 4, 32. 38, 20. 42, 3. 62, 14. 62, 15. 62, 16. 62, 18. 62, 19. 69, 20. 86, 2. 86, 7. 93, 14. 97, 3. 105, 33. 108, 17. 111, 8. 114, 7. 124, 20.
Ἄλκηστις (238.) 68, 14. (301.) 119, 10. (672.) 119, 1. (785.) 118, 14. (884.) 69, 12. (885.) 68, 13. (1081.) 114, 5.
Ἀλκμαίωνος 22, 13. 22, 24. 49, 6. 62, 20. 62, 22. 69, 7. 79, 15. 79, 23. 90, 2.
Ἀλκμήνης 43, 22. 45, 9. 45, 12. 62, 24. 83, 6. 92, 1. 93, 15. 98, 22. 99, 16. 108, 18. 111, 7. 114, 3.
Ἀλόπης 73, 12. 74, 17. 79, 29.
Ἀνδρομάχης (85.) 73, 15. (95.) 73, 17. (100.) 105, 14. (177.) 74, 19. (181.) 73, 18. (184.) 52, 1. (189.) 22, 15. (206.) 72, 10. (229.) 74, 21. (269.) 73, 19. (353.) 74, 22. (373.) 74, 23. (420.) 76, 3. (422.) 99, 13. (463.) 112, 5. (640.) 72, 14. (643.) 19, 1. (673.) 74, 24. (728.) 116, 37. (765.) 51, 13. (775.) 1, 2. (931.) 74, 25. (945.) 74, 4. (1274.) 124, 28. (1283.) 72, 3.
Ἀνδρομέδας 64, 6. 29, 20. 29, 56. 57. 52, 2. 63, 22. 64, 7. 67, 10. 81, 6. 91, 20. 98, 31. 99, 11. 105, 17. 105, 32. 112, 4. 5, 17. 113, 2. 123, 4. 77, 12. 34, 12. 111, 2.
Ἀντιγόνης 48, 4. 43, 21. 49, 5. 62, 4. 63, 4. 64, 4. 67, 13. 77, 10. 87, 1. 90, 1. 93, 13. 104, 9. 108, 3. 108, 13. 125, 6.
Ἀντιόπη 1, 8. 3, 12. 3, 27. 6, 22. 16, 4. (16, 5.) 30, 9. 36, 10. 48, 3. 54, 5. 58, 1. (62, 4.) 62, 12. 62, 41. 70, 3. 70, 10. 72, 8. 74, 18. 98, 34. 98, 36. 98, 38. 99, 12. 105, 11. 63, 2. 82, 2. 30, 1. 56, 13. 99, 14. (113, 3.)
Ἀρχελάῳ 7, 5. 8, 13. 20, 11. 20, 12. 29, 13. 29, 32. 51, 4. 34, 2. 47, 5. 54, 10. 54, 11. 51, 7. 51, 9. 52, 4. 62, 11. 62, 13. 79, 19. 88, 3. 88, 4. 88, 5. 91, 16. 91, 18. 93, 12. 96, 3. 96, 4. 105, 31. 122, 7. 29, 14.

Αὐγῆς 18, 20. 37, 20. 46, 9. 49, 3. 63, 11. 73, 41. 78, 4. 105, 15.
Βάκχαις 5, 15. 36, 13. 58, 3. 22, 17. 4, 18. 116, 3. Vide *Πενθεῖ.*
Βελλεροφόντου 2, 15. 7, 1. 8, 1. 10, 17. (38, 13.) 38, 19. 54, 7. 54, 14. 54, 19. 72, 6. 73, 20. 90, 10. (91, 4.) 96, 1. 97, 16. 98, 39. 100, 3. 4. 108, 20. 105, 12. 106, 1. 111, 9. 115, 2.
Βουσίριδος 62, 21.
Βουτημένῳ 56, 14.
Γλαύκῳ 22, 1. 45, 3. 116, 3.
Δανάῃ 7, 6. 10, 18. 16, 6. 64, 5. 71, 7. 73, 11. 77, 1. 73, 21. 73, 22. 74, 13. 75, 4. 78, 8. 91, 4. 92, 6. 97, 14.
Δίκτυϊ (5, 21.) 13, 13. 36, 15. 39, 7. 9. 44, 2. 52, 5. 64, 8. 83, 16. 83, 17. 83, 18. 83, 21. 86, 1. 90, 5. 93, 6. 106, 2.
Ἑκάβης (282.) 105, 20. (293.) 45, 6. (306.) 43, 19. (332.) 62, 25. (375.) 30, 3. (377.) 121, 20. (379.) 88, 6. (805.) 107, 34. (844.) 9, 6. (956.) 105, 35. (1178.) 73, 9. (1183.) 69, 16. (1238.) 13, 12. (fals. cit.) 91, 23.
Ἑλένης (261.) 108, 22. (465.) 106, 5. (732.) 62, 1. (817.) 54, 20. (946.) 89, 2.
Ἐρεχθέως 3, 18. 14, 3. 17, 7. 29, 11. 22. 44, 4. 51, 12. 54, 12. 54, 13. 55, 4. 59, 13. 76, 12. 79, 4. 91, 22. 92, 2. 94, 4. 94, 10. 115, 3. 121, 15.
Εὐρυσθέως 62, 23. 77, 11. 92, 7. 98. 40.
Ἠλέκτρα (37.) 97, 5. (80.) 30, 12. (372.) 87, 10. (376.) 96, 2. (383.) 86. 4. (426.) 91, 6. (553.) 87, 9. (943.) 94, 5. (1138.) 95, 4. (fals. cit.) 49, 4.
Ἡρακλειδῶν (1.) 10, 1. (110.) 58, 4. (180.) 46, 2. (234.) 107, 6. (298.) 79, 3. 38, 7. (389.) 22, 18. (593.) 120, 6. (626.) 29, 5. (748.) 92, 5. (865.) 105, 26. (fals. cit.) 79, 2.
Ἡρακλέους (101.) 110, 7. (299.) 4, 25. (583.) 79, 22. (675.) 81, 5. (1264.) 75, 5. 90, 4. (1292.) 104, 4. (1349.) 108, 12. (fals.) 7, 9.
Θησέως 5, 21. 9, 8. 45, 1.
Θυέστῃ 92, 3. 98, 21.
Ἱκετίδων (40.) 85, 4. (238.) 43, 10. (266.) 105, 18 (312.) 43, 29. (323.) 29, 49. (425.) 106, 4. (429.) 49, 1. (435.) 44, 6. (479.) 110, 13. (481.) 55, 6. (877.) 46, 4. (911.) 1, 5. (1233.) 106, 6.

Ἰνοῦς 4, 9. (9, 5.) 10, 23. 93, 4. 16, 5. 38, 8. 41, 1, 68, 12. 73, 24. 73, 25. 85, 2. 86, 8. 88, 9. 88, 10. 89, 9. 94, 6. 105, 1. 105, 19. 110, 3. 110, 5. 112, 3, 113, 3. 124, 7. v. 13, 7.
Ἰξίονι 2, 8. 10, 7. 22, 2. 51, 11.
Ἱππολύτῳ (Καλυπτομένῳ) 5, 16. 12, 10. 29, 34. 31, 3. 51, 10. 63, 3, 63, 23. 73, 23. 73, 55. 82, 1. 93, 3. 105, 43. 119, 8.
Ἱππολύτῳ (Στεφανηφόρῳ) (204.) 108, 16. (380.) 30, 2. (395.) 36, 2. (425.) 90, 11. (431.) 5, 20. (443.) 63, 5. (616.) 73, 30. (612.) 28, 6. (664.) 73, 3.
Ἰφιγενείας [Aul.] (16.) 58, 2. (28.) 105, 6. (376.) 84, 3. (378.) 31, 2. (395.) 28, 10. (979.) 14, 5. (1250.) 119, 5. [Taur.] (57.) 77, 3. (114.) 29, 6. (484.) 8, 6. (1032.) 73, 26. (1193.) 4, 20.
Ἴωνι (381.) 98, 41. (395.) 74, 29. (617.) 45, 4. (621.) 49, 2. (730.) 113, 4. (872.) 62, 26. (1045.) 54, 22.
Κρεσφόντου 31, 15. 55, 1. 94, 3. 120, 22.
Κρήσσαις 29, 23. 72, 4. 74, 2. 91, 7. 92, 5. 105, 26. 109, 7.
Λικυμνίῳ 29, 7.
Μελανίππης 30, 11. 52, 3. 62, 38. 69, 11. 70, 1. 70, 4. 72, 13. 73, 10. 74, 6. 76, 10. 83, 3. 86, 9. 94, 1. 108, 24. 115, 5. 116, 7. 124, 16. 69, 19.
Μελεάγρῳ 8, 3. 62, 3. 70, 6. 72, 12. 73, 29. 74, 12. 75, 2. 87, 5. 98, 4. 121, 25. 105, 46. 119, 9. 64, 10.
Μηδείας (13.) 74, 30. (46.) 78, 10. (54.) 62, 37. (109.) 20, 30. (226.) 45, 10. (230.) 73, 27. (263.) 73, 8. (293.) 36, 3. (330.) 64, 23. (418.) 73, 32. (447.) 20, 35. (469.) 32, 5. (516.) 2, 16. (520.) 20, 36. (568.) 73, 33. (603.) 93, 5. (641.) 5, 19. (1079.) 20, 38. (extr.) 111, 6.
Οἰδίποδος 67, 2. 69, 18. 73, 28. 5, 8. 1, 3. 7, 10. 38, 9. 65, 1. 67, 1. 73, 5. 105, 44. 105, 45. 109, 6. 111, 5.
Οἰνεῖ 75, 3. 113, 1. 106, 3.
Οἰνομάῳ 58, 5. 76, 2. 99, 8. 116, 5. 122, 8.
Ὀρέστου (init.) 98, 42. (108.) 85, 5. (211.) 100, 1. (213.) 26, 2. (229.) 100, 2. (395.) 24, 5. (399.) 99, 15. (601.) 69, 13. (605.) 73, 34. (697.) 46, 5. (907.) 45, 5. (1034.) 119, 3. (1162.) 14, 6. (1204.) 67, 7. (1509.) 119, 4. (1523.) 119, 2.

Παλαμήδει 54, 8. 81, 7. 91, 24. 9, 13.
Πειρίθου 121, 24. vid. 37, 15.
Πελιάσι 3, 22. 49, 7. 74, 25. (92, 4.)
Πελοπίσι 92, 4.
Πενθεῖ (Bacch. 268.) 36, 9. (Bacch. 270.) 45, 2. (Bacch. 314.) 74, 8.
Πηλεῖ 90, 7. 93, 10. 115, 6.
Πλεισθένει 48, 1. (91, 12.) 93, 16. 93, 17.
Πολυείδου 61, 4. 91, 8. 95, 7. 123, 1. 3, 20.
Πρωτεσιλάου 5, 18. 19, 3. 69, 9. 98, 47. 124, 8. 111, 4. 75, 7.
Ῥαδάμανθυς 64, 24.
Ῥήσῳ (105.) 54, 9.
Σθενοβοίας 29, 36. (72, 6.) 85, 6. 68, 15.
Σκίρωνι 46, 10.
Σκύριοι 105, 16. 109, 8.
Συλέως 46, 1.
Τενῦ (sic) 2, 17.
Τηλέφου 13, 10. 20, 37. 29, 9. 29, 55. 39, 10. 51, 8. 93, 19. 97, 11. 22, 32.
Τημενίδων vel *Τημένῳ* 1, 4. 13, 8. (29, 34.) 31, 1. 39, 1. 50, 1. 51, 2. 51, 3. 54, 15. 54, 16. 54, 17. (56, 14.) 88, 2. 106, 7. 124, 29. 4, 10.
Τρῳάδων (101.) 108, 14. (604.) 122, 4. (628.) 121, 2. (630.) 120, 1.
Ὑψιπύλῃ 108, 11. 10, 26. 20, 31. 110, 16.
Φαέθοντι 40, 2. 43, 2. 43, 3. 93, 2.
Φιλοκτήτου 29, 15. 120, 10. 39, 13. 59, 18. 20, 17. 40, 1.
Φοίνικι 38, 14. 39, 9. 71, 1. 71, 8. 73, 57. 90, 6. 91, 12. 116, 36.
Φοινίσσαις (18.) 70, 2. (206.) 73, 36. (360.) 39, 22. (391.) 39, 17. (420.) 39, 3. (441.) 91, 3, (472.) 11, 12. (506.) 47, 3. (527.) 47, 4. (531.) 115, 1. (557.) 95, 5. (569.) 94, 9. (602.) 54, 18. (611.) 93, 18. (1022.) 43, 1. (1330.) 125, 9.
Φρίξῳ 8, 7. 43, 4. 62, 39. 67, 15. 73, 35. 74, 31. 94, 2. 120, 18. 122, 9.
Χρυσίππῳ 5, 6. 66, 2. 105, 13.

Euryphamus Pythagoreus, *Περὶ Βίου* 103, 27.

Eusebius 1, 85. 4, 100—105. 6, 12—17. 10, 28—33. 36. 11, 21. 22. 13, 44. 45. 16, 14. 24. 17, 41. 42. 19, 9. 23, 15. 16. 27, 13. 28, 13. 29, 59. 30, 15. 36, 30. 38, 38. 59. 39, 24. 43, 142. 143. 46, 28—41. 53, 16. 17. 74, 41. 80, 8. 107, 9. 124, 38. 39.

Galeni χαρακτηριάζοντα εἰς Ἱπποκράτην 101, 14.
Glauco 59, 21.
Gorgias 101, 21.
Heliodorus Ἰταλικῶν θεαμάτων 100, 6.
Heniochus Comicus 43, 27.
Heraclitus 3, 81—84. 4, 56. 5, 119. 120. 104, 23.
Hermachus 118, 31.
Hermes ἐκ τῶν πρὸς Τάτ. 11, 23. 80, 9.
ἐκ τοῦ Ἴσιδος πρὸς Ὧρον 13, 50. πρὸς Ἀσκλήπιον 120, 27.
Hermippus Συναγωγῆς τῶν καλῶς ἀναφωνηθέντων ἐξ Ὁμήρου 5, 59.
Hermodotus 60, 3.
Hermolochus 98, 66.
Herodes Atticus, Mimiambis 74, 14. 78, 6. 98, 28, 116, 18. 22. 24.
ἐκ Μολπεινοῦ 116, 21.
Herodotus ά (8.) 32, 8. 74, 36. (32.) 105, 54. 63. (74.) 28, 17. (87.) 55, 10. (187.) 10, 53. (207.) 105, 53.
β'. (35.) 43, 74.
γ' (8.) 49, 29. (16.) 123, 13. (19.) 48, 19. (38.) 23, 11. (40.) 112, 15. (52.) 3, 69. (53.) 23, 12. (72.) 12, 23. (82.) 47, 24.
δ'. (104.) 44, 43.
ε'. (4.) 120, 33. (78.) 43, 38.
ς'. (27.) 43, 39. (86.) 27, 14.
ζ'. (10.) 22, 46. (10, 7.) 42, 16. (16.) 3, 68. 10, 41. (18.) 10, 35. (39.) 20, 46. (44.) 98, 73. (46.) 98, 62. 121, 39. (49.) 54, 31. 98, 64. (50.) 7, 33. (102.) 7, 58. (152.) 98, 74. (160.) 19, 19. 20, 45. (203.) 98, 74. (237.) 38, 61.
ή. (68.) 62, 51.
θ'. (16.) 107, 10.
Hesiodus Ἔργων (21.) 29, 2. (25.) 38, 25. (40.) 10, 11. (57.) 73, 49. (67.) 73, 50. (96.) 110, 6. (101.) 98, 33. (155.) 96, 18. (188.) 2, 11. (208.) 4, 3. (268.) 2, 13. (287.) 1, 17. (291.) 4, 22. (301.) 30, 5. (306.) 29, 3. (315.) 29, 4. (316.) 31, 4. (318.) 10, 10. (344.) 2, 14. (350.) 10, 12. (354.) 10, 16. (359.) 29, 18. (371.) 85, 3. (373.) 73, 38. (496.) 30, 10. (684.) 91, 25. (693.) 71, 6. (697.) 70, 8. (700.) 69, 6. (715.) 112, 7. (717.) 35, 1. (823.) 105, 36.
Θεογονίας (79.) 48, 12. (85.) 80, 14. (88.) 48, 10. (96.) 47, 7. (231.) 28, 8. (591.) 73, 47. (600.) 69, 15.

(*Ἀσπίδος* 92.) 4, 36.
Hierax *Περὶ δικαιοσύνης* 5, 60. 9, 56 — 58. 10, 77. 78. 93, 39.
Hierocles 75, 14.
Περὶ δικαιοσύνης 8, 19.
Πῶς πατρίδι χρηστέον 39, 34. 35, 36.
Περὶ γάμου 67, 21 — 24.
Πῶς χρηστέον τοῖς γονεῦσι 79, 53.
Περὶ Φιλαδελφίας 84, 20.
Εἰ συγγενέσι χρηστέον 84, 23.
Οἰκονομικοῦ 85, 21.
Hipparchi Epitaph. 9, 24.
Hipparchus Com. *Ζωγράφῳ* 60, 2.
Hipparchus Pythagoreus *Περὶ εὐθυμίας* 108, 81.
Hippocrates 13, 31. 101, 22. (p. 1276, 40.) 74, 40.
Hippodamus, Thurius Pythagoreus, *Περὶ εὐδαιμονίας* 103, 26.
Περὶ πολιτείας 43, 92. 93. 94. 98, 71.
Hippouax 29, 42. 68, 8. 72, 5. (vel Ananius) 97, 12.
Hippothous, poeta 68, 24. 83, 15. 115, 13.
Hippothoon, poeta 22, 25. 38, 15. 67, 14. 115, 14.
Homerus *Ἰλιάδος ά* (103.) 20, 24. (526.) 11, 6. 24.
β'. (24.) 48, 8. (53.) 48, 9. (204.) 47, 1. (506.) 47, 2. (671.) 65, 3.
γ'. (108.) 52, 18. (172.) 31, 13.
ε'. (406.) 118, 2.
ι'. (63.) 50, 4. (493.) 20, 41. (589.) 50, 5.
λ'. (514.) 102, 1.
μ'. (243.) 39, 18. (244.) 8, 4.
ν'. (279.) 51, 15. (288.) 7, 14.
ο'. (201.) 20, 42. (494.) 39, 19. (628.) 59, 8.
π'. (674.) 123, 7.
ρ'. (446.) 98, 52.
τ'. (225.) 124, 2. (228.) 123, 8. (290.) 104, 8.
φ'. (463.) 98, 53.
χ'. (60.) 104, 1. (283.) 7, 15.
ψ'. (9.) 122, 6. (478.) 36, 7.
ω'. (28.) 124, 23. (46.) 124, 3. (525.) 98, 51. 124, 14. (549.) 124, 1. (602.) 124, 4.
Ὀδυσσείας ά (57.) 39, 20. (215.) 76, 6. (291.) 123, 6. (298.) 79, 21.
β'. (277.) 87, 11.
γ'. (20.) 12, 7.
δ'. (103.) 124, 13. (197.) 122, 5. (208.) 103, 1.
θ'. (138.) 59, 1.
ι'. (34.) 39, 21.
λ'. (488.) 119, 11.
ξ'. (463.) 18, 18. (466.) 36, 6.
ο'. (20.) 73, 37.

π'. (97.) 84, 5.
ϱ'. (36.) 65, 6. (188.) 31, 14.
τ'. (290.) 104, 8.
χ'. (9.) 111, 14. (412.) 125, 2.
ψ'. (212.) 103, 1.
Hyperides 8, 16. 46, 63. 74, 33 — 35. 124, 36.
Hypsaeus Philosophus 92, 10. 95, 20. 97, 30. 120, 13.
Jamblichus 1, 58. 17, 9. 46, 62.
Πρὸς Ἀνατόλιον 9, 38. 39.
Πρὸς Ἀρετὴν περὶ Σωφροσύνης 5, 61 — 66. 136.
Περὶ Ἀρετῆς 1, 60. 31, 9. 37, 33. 101, 23.
Πρὸς Ἀσφάλιον 3, 55.
Περὶ γάμου χρήσεως 74, 57.
Πρὸς Δέξιππον Περὶ διαλεκτικῆς 81, 17.
Πρὸς Δυσκόλιον 46, 74. 75.
Ἐπιστολῆς πρὸς Ἀγρίππαν 46, 76. 77.
Πρὸς Ὀλύμπιον 7, 41. 42.
Προτρεπτικῶν εἰς φιλοσοφίαν λόγων 1, 59. 2, 40. (forte) 6, 41. (c. 2.) 43, 71. 46, 70.
Πρὸς Σώπατρον 11, 14. *Περὶ διαλ.* 81, 18. 19.
Περὶ ψυχῆς 25, 6.
Ion, *Ἀγαμέμνονος* 120, 16.
Josephus *περὶ ἁλώσεως* 38, 63. 42, 17.
Iphicrates 54, 51. 52. 62. 86, 15.
Isaeus 5, 54, 46, 25. 48, 25.
Isidorus 22, 27.
Isocrates 1, 45. 36, 25. 48, 28 — 41.
Βουσίριδι 4, 48.
Πρὸς Δημόνικον 1, 42. 43. 5, 55. 14, 15. 24, 9. 27, 11. 34, 6. 41, 10. 42, 7. 46, 21. 51, 28. 53, 10. 79, 36. 92, 12. 93, 24. 94, 18 — 20.
Εὐαγόρᾳ 38, 42. 48, 48. 51, 29. 81, 10.
Παναθηναϊκοῦ 1, 44. 116, 40.
Κατὰ τῶν Σοφιστῶν 9, 28.
Νικοκλῆς ἢ Κύπριοι 1, 41. 5, 56. 24, 10. 16. 38, 40. 43, 65. 47, 9 — 18. 48, 58. 49, 25. 94, 14.
Julius *Εἰς τὸν Διόνυσον καὶ τὴν πατρίδα* 79, 9. 120, 21. In altero loco scriptum *Διονύσιον*.
Juncus, philosopus, *Περὶ γήρως* 115, 26. 116, 49. 117, 9. 121, 35.
Jusiurandum *τῶν Ἀθήνησιν ἐφήβων* 43, 48.
Lamachus 54, 45.
Lampis 29, 87,
Laon, Comicus, *ἐν Διαθήκαις* 123, 5.
Leonidas 7, 46. 120, 9.
Linus 5, 22. 110, 1.

Lycophron, poeta, *ἐκ Πελοπιδῶν* 119, 13.
Lycurgus 2, 31. 9, 50. 27, 10. 35, 9. 37, 24. 54, 59. 68, 35. 94, 17.
Lysias 2, 24. 12, 21. 45, 17. 46, 110. 111. 68, 32.
Melino (al. **Erinna**) *Εἰς Ῥώμην* 7, 13.
Menander 2, 5. 6. 3, 7. 11. 23. 4, 4. 6. 8. 13. 28. 29. 35. 39. 5, 9. 6, 26. 7, 4. 9, 9. 10. 12. 10, 3. 6. 12, 5. 8. 9. 15, 1. 4. 5. 16, 7. 8. 18, 4. 5. 19. 20, 3. 19—22. 22, 19. 23, 3. 24, 3. 28, 7. 29, 17. 19. 32, 1. 7. 33, 2. 36, 12. 14. 37, 1. 2. 5—8. 12. 38, 11. 29. 42, 4—6. 43, 23. 24. 30. 31. 44, 8. 45, 8. 46, 7. 11. 48, 7. 51, 25. 52, 9. 10. 53, 1. 6. 54, 23. 55, 9. 56, 9. 57, 1. 3. 9. 59, 14. 62, 5—7. 10. 34. 63, 20. 64, 3. 65, 2. 67, 9. 11. 68, 4. 10. 11. 18. 25. 28. 69, 4. 10. 70, 5. 72, 2. 7. 11. 73, 2. 4. 7. 40. 43—46. 58. 59. 74, 11. 27. 75, 8. 9. 76, 1. 7. 77, 2. 4. 79, 14. 18. 26. 32. 83, 1. 2. 4. 5. 10—13. 84, 1. 87, 4. 89, 1. 6. 91, 29. 92, 8. 93, 1. 22. 94, 11. 95, 6. 96, 11. 97, 2. 13. 98, 7. 8. 11. 19. 37. 99, 7. 18. 104, 14. 105, 10. 107, 1. 2. 3. 8. 108, 5. 6. 31. 57. 109, 4. 110, 4. 111, 10. 112, 1. 2. 113, 9. 11. 13. 14. 115, 4. 116, 8. 20. 121, 10. 124, 6. 22.
Ἀδελφοῖς 8, 8. 10, 24. 44, 3. 56. 3.
Ἁλιεῖ 61, 1. 77, 6. 91, 5.
Ἀνδρίᾳ 64, 15.
Ἀνδρογύνῳ 44, 5. 108, 38.
Ἀνεψιοῖς 56, 7. 64, 17. 77, 5.
Ἀσπίδος 23, 4. 49, 8. 53, 5,
Αὐλητρίδος 60, 5.
Ἀφροδισίων 64, 2.
Βοιωτίας 42, 1. 91, 19. 108, 42.
Γεωργῷ 5, 1. 57, 5. 96, 5. 105, 28.
Δεισιδαίμονι 9, 11.
Δημιουργῷ 103, 7.
Δὶς ἐξαπατῶντι 120, 8.
Δυσκόλῳ 16, 13. 29, 45.
Ἑαυτὸν πενθοῦντος 93, 21.
Ἑαυτὸν τιμωρουμένῳ 39, 11.
Ἐγχειριδίῳ 104, 7. 111, 11.
Ἐμπιμπραμένῃ 22, 28. 43, 15. 75, 6.
Ἐπαγγελλόμενος 22, 29. 35, 5. 51, 27.
Ἐπικλήρῳ 76, 4. 121, 11. 19.
Ἐπιτρεπόντων 30, 7. 89, 5.
Εὐνούχου 29, 47. 108, 46.
Ἡνιόχῳ 108, 45.
Ἥρωι 63, 21. 89, 7. 104, 13.
Θεοφορουμένῳ 3, 6. 106, 8.
Θεσσαλῇ 4, 40. 62, 31.

Θησαυρῷ vel Θησαυροῖς 63, 14. 18. 64, 18.
Θρασυλέοντι 21, 5. 59, 9.
Ἰμβρίοις 3, 9.
Κανηφόρῳ 22, 30. 108, 30.
(Καρίνῃ) 32, 7.
Καρχηδονίῳ 9, 17. 76, 11.
Κιθαριστῇ 9, 18. 19. 95, 2. 98, 54. 110, 9.
Κνιδίᾳ 86, 10.
Κόλακι 10, 21.
Κονιαζομέναις 108, 48.
Κοτταβιζούσαις 21, 2. Sed nescio an leg. *Κονιαζομέναις* e vestigiis ms. A. *Gaisf*.
Κυβερνήταις 22, 11. 12.
Κυβερνήτου 118, 10.
Λευκαδίᾳ 10, 20. 95, 4.
Μηναγύρτῃ 94, 7.
Μισογύνῳ 108, 41. 44.
Ναννοῖς (fals. cit. v. Mimnermus) 11, 1.
Ναυκλήρῳ 63, 17. 110, 8.
Ὀλυνθίᾳ 107, 7.
Ὁμοπατρίοις 31, 5. 37, 10.
Ὀργῇ 6, 25.
Παιδίῳ 62, 27.
Παλλακῇ 2, 4. 37, 11.
Παρακαταθήκῃ 53, 2. 96, 21. 104, 5.
Περινθίᾳ 123, 2.
Πλοκίῳ 56, 5. 96, 20. 108, 32.
Πλοκίων Θαΐδος 105, 23.
Προεγκαλοῦντι 62, 17. 7, 68.
Ῥαπιζομένῃ 11, 10.
Σικυωνίῳ 53, 3.
Στρατιώταις 4, 7.
Συναριστώσαις 63, 15. 83, 7. 98, 53.
Τίτθῃ 22, 9.
Τροφωνίῳ 9, 20.
Ὑδρίᾳ 56, 11. 58, 8. 104, 2.
Ὕμνιδι 37, 18. 19. 61, 3.
Ὑποβολιμαίῳ 11, 11. 73, 56. 74, 5. 91, 9. 109, 3. 121, 7.
Φιλαδέλφοις 121, 5.
Χαλκεῖα 116, 9.
Ψευδηρακλεῖ 16, 10.
Menecrates Comicus *Σαμίῳ* 116, 27.
Menedemus 5, 123.
Menophilus Damascenus, Poeta, *Πλοκάμοις* 65, 7.
Metopus, Pythagoreus, *Περὶ Ἀρετῆς* 1, 64.
Metrocles 116, 48.
Metrodorus 16, 20. 45, 26. 52, 7. 62, 44. 116, 42. 118, 33.
Mimnermus 7, 12. 63, 16. 98, 13. 116, 1.
Ναννοῖ 11, 1.
Κατὰ ἰατρῶν Μ. Νάννου 102, 3.
Νάννους 116, 33. 44.
Ἐκ Νεοπτολέμου 125, 12.
Monimus 93, 36.
Moschio 13, 14. 46, 14. 105, 22. 114, 9. 123, 3. 125, 14.

Φεραιῶν 125, 3.
Θεμιστοκλέους 51, 21.
Moschus, Bucolicorum Scriptor 59, 19. 63, 29. 64, 19. 64, 20.
Musonius Philosophus 1, 83. 2, 32. 5, 76. 6, 8. 35. 7, 23—25. 31, 6. 48, 14—16. 94, 23. 118, 26.
Περὶ ἀσκήσεως 29, 78.
Περὶ τροφῆς 17, 43. 18, 38.
Περὶ σκέπης 1, 84.
Ὅτι πόνου καταφρονητέον 29, 75.
Ὅτι οὐ κακὸν ἡ φυγὴ 40, 9.
Εἰ γραφὴν ὕβρεως γράψεταί τινα ὁ φιλόσοφος 19, 16.
Τίς ὁ φιλοσόφῳ προσήκων πόρος 56, 18.
Ὅτι φιλοσοφητέον καὶ τοῖς βασιλεῦσι 48, 67.
Εἰ ἐμπόδιον τῷ φιλοσοφεῖν γάμος 67, 20.
Ἐκ τοῦ τίτλου κεφάλαιον γάμου 69, 23. 70, 14.
Περὶ Ἀφροδισίων 6, 61.
Εἰ πάντα τὰ γινόμενα τέκνα θρεπτέον 75, 15. 84, 21.
Τί ἄριστον γήρως ἐφόδιον 117, 8.
Εἰ πάντα πειστέον τοῖς γονεῦσι 79, 51.
Περὶ σκευῶν 85, 20.
Περὶ κουρᾶς 6, 62.
Naucrates 20, 64.
Naumachius Poeta 68, 5. 74, 7. 93, 23.
Neophron *Μηδείᾳ* 20, 34.
Neoptolemus 98, 70.
Περὶ Ἀστεϊσμῶν 120, 5.
Nicias 29, 85.
Nicias *Περὶ λίθων* 100, 12.
Nicolaus Comicus 14, 7.
Nicolaus Damascenus, *Ἐθῶν Συναγωγῆς* 5, 50. 51. 73. 121. 7, 39. 40. 9, 52. 10, 70. 37, 38. 38, 56. 44, 41. 54, 39. 40. 120, 24. 123, 12.
Nicomachus, tragicus, *Ναυμαχίας* 38, 10.
Nicostratus 36, 8. 105, 48.
Περὶ γάμου 70, 12. 74, 62—65.
Obrimus *Πρωτογόνου κρινομένου φαρμάκων* 46, 69. 122, 15.
ὑπὲρ Σεβήρου 46, 97.
Olympias 11, 2.
Orpheus 79, 28.
Outheus 105, 55.
Pantelei Ep. in Cynaegirum 7, 62.
Panyasis 18, 22.
Patrocles, Tragicus, 111, 3.
Parmenides 115, 29.
Pelopidas 42, 13.
Pempelus, Pythagoreus, *Περὶ γονέων* 79, 52.
Periander, Corinthius,

3, 56. 10, 49. 24, 12. 41, 7. 43, 78.
Pericles 17, 19. 70, 17.
Perictyone, Pythagorea,
Περὶ σοφίας 1, 62. 63.
Περὶ γυναικὸς ἁρμονίας 79, 50. 85, 19.
Phalaris *Ἐπιστολῆς Ἀξιόχῳ* 86, 17.
πρὸς Δημοτέλη 49, 16.
πρὸς Παυρόλαν 49, 26.
πρὸς Περισθένην 7, 68.
Phanocles 64, 14.
Phavorinus 4, 91. 14, 11. 22. 22, 39. 29, 69. 49, 14. 48. 57, 10. 62, 43. 64, 26. 65, 8. 66, 3. 6. 94, 29. 95, 14. 105, 62. 108, 76. 118, 28.
ἐκ τῶν κγ̄. 116, 44.
περὶ γήρως 115, 17. 22—24. 119, 16.
Pherecrates 116, 12.
Philemon, Comicus, 2, 27. 4, 41. 6, 18. 9, 22. 16, 1. 18, 6. 7. 8. 9. 20, 4. 5. 21, 1. 22, 4. 29, 30. 30, 4. 36, 18. 38, 1. 24. 53, 8. 56, 15. 57, 6. 68, 3. 16. 23. 74, 20. 79, 8. 30. 81, 2. 83, 9. 96, 6. 97, 18. 19. 98, 3. 5. 14. 17. 99, 1. 3. 5. 22. 102, 4. 5. 105, 50. 108, 1. 2. 33—35. 37. 39. 50. 113, 10. 116, 17. 121, 8. 122, 12.
Ἀγύρτου 2, 26.
Ἀνακαλύπτοντι 112, 13.
Ἀπόλλωνος 81, 9.
Ἐγχειριδίῳ 8, 10.
Ἐξοικιζομένῳ 62, 28.
Ἐπιδικαζομένου 13, 11. 19, 2.
Ἐφεδριζόντων 114, 2.
Ἐφήβῳ 98, 20.
Θηβαίων 62, 8.
Καταψευδομένῳ 29, 28.
Κορινθίας 108, 7.
Μυστιδι 100, 5.
Παίδων 62, 29.
Παλαμήδῃ 9, 21.
Πτέρυγες 91, 13.
Πτωχῇ ἢ Ῥοδίᾳ 108, 8.
Πύῤῥου 55, 5.
Πυρφόρῳ 65, 5.
Σαρδίου 124, 18.
Σικελοῦ 114, 1.
Ὑποβολιμαίῳ 57, 8.
Philemon junior 102, 6.
Philetas 68, 20. 97, 19. 104, 12. 15.
Δημητρὸς 124, 26.
Ἐπιγραμμάτων 59, 5. 124, 11.
Ἑρμοῦ 118, 3. 104, 11.
Παιγνίων 81, 4. 124, 10.
Philippides Comicus 2, 10. 18, 21. 49, 19. 69, 8. 124, 21.
Ἀνανεούσης (f. *Ἀνανέωσις* *Gaisf.*) 1, 13. 68, 6.
Φιλαδέλφων 108, 10.
Philippus R. Maced. 2,

20. 4, 68. 7, 59. 48, 21. 54, 61. 63.
Philippus poeta 62, 35.
Ὀλυνθιακῷ 113, 17.
Philiscus 29, 40.
Φιλαργύρων 73, 53.
† **Philoctetes** (f. Epictetus. *Gaisf.*) 42, 14.
Philonis uxor 74, 54.
Philonides 9, 14. 33, 7. 35, 6.
Philoxenus 13, 16.
Phintys, Pythagorea, Callicratidis filia, *περὶ γυναικὸς σωφροσύνης* 74, 61.
Phocion 1, 31. 17, 10. 37, 37.
Phocylides 3, 26. 56, 6. 73, 60. 87, 2. 118, 9.
Phoenicides 6, 30.
Pindarus (Nem. IV. 51.) 46, 12. (Ol. VII. 55.) 99, 23. (Pyth. I. 164.) 38, 22. (Pyth. III. 96.) 10, 15. Fragm. 80, 4. 11, 3. 109, 1. 111, 12.
Θρήνων 103, 6.
Ὀλυμπιονικῶν (I. 129.) 51, 22.
Ὑπορχημάτων 50, 3. 58, 9.
Pirithus (Photio *Πειρίνθους*) v. Euripides. 37, 15.
Pisander 12, 6.
Pittacus 9, 33. 34. 10, 48. 19, 14. 67, 17. 108, 73.
Plato Comicus 18, 30.
Plato 3, 59. 71. 93. 7, 27. 43. 44. 51. 10, 60. 13, 36. 17, 36. 19, 5. 20, 43. 57. 23, 13. 36, 22. 68, 31. 79, 40. 43. 94, 27. 103, 24. 121, 31 — 33.
Ἀλκιβιάδου α'. (109. E.) 9, 68. (110. D.) 9, 69. (114. E.) 9, 70. (120. D.) 86, 26. (126. B.) 43, 146. (127. E.) 21, 23. (131. B.) 18, 37. (132. B.) 21, 24. (134. B.) 43, 147.
Ἀλκιβιάδου β'. (140. E.) 4, 118. (146. C.) 3, 95.
Ἀντεραστῶν (137. E.) 21, 20.
Ἀξιόχου (365. B.) 120, 34. (p. 365.) 121, 38. (p. 366.) 98, 75. (369. B.) 120, 35.
Ἀπολογίας Σωκράτους (p. 28. B.) 7, 34. (29. A.) 5, 124. (30. A.) 5, 125. 126. (31. E.) 58, 13. (p. 38. E.) 7, 77. (40. C.) 120, 129.
Περὶ ἀρετῆς (p. 379.) 1, 97.
Γοργίου (p. 448. C.) 3, 88. (p. 466.) 45, 31. (470. D.) 104, 25. (472.) 104, 26. (474. B.) 46, 91. (p. 476.) 43, 144. (478. D.) 45, 16. (486. E.) 46, 93. (492. E.) 121, 36. (p. 499. C.) 5, 134. (p. 507.) 5, 135.
Δημοδόκου (388. A.) 46, 64.
Περὶ δικαίου (p. 374. B.) 12, 26.
Ἐπιστολῆς πρὸς Ἀρχύταν (357. E.) 45, 24.
πρὸς τοὺς Δίωνος οἰκείους

(321. B.) 46, 105. (331. B.) 79, 40. (p. 336.) 4, 114. (354. A.) 47, 23. (354. E.) 48, 59. 62, 49. (355. A.) 44, 22.
πρὸς Διόνυσον (p. 314. C.) 25, 4. (317. C.) 14, 25. 93, 28.
Ἐρυξίου (p. 396.) 92, 16. (p. 397.) 94, 21. (p. 401. B.) 97, 33. (405. B.) 97, 34.
Euthydemo (280. D.) 103, 29.
Εὐθύφρονος 4, 96—98. (4. E.) 79, 35. (8. D.) 46, 20. (p. 12.) 31, 18.
Θεαιτήτου (146. B.) 52, 13. (153. B.) 29, 27. (176. B.) 9, 53. (p. 202. B.) 81, 15.
Κλειτοφῶντος (407. E.) 3, 94. 4, 55. (408. A.) 47, 8. (408. B.) 1, 90. (408. E.) 9, 67.
Κρατύλου (428. D.) 23, 17. (437. B.) 25, 2.
Κριτίου ἢ Ἀτλαντικοῦ (p. 107.) 80, 11. (110.) 43, 64.
Κρίτωνι (49. C.) 10, 27. (51. A.) 39, 23.
Λάχητος (p. 180. D.) 45, 30. (184. F.) 46, 89. (185. A.) 83, 27. (188. A.) 29, 101. (p. 194. D.) 29, 102. (197. D.) 46, 90.
Μενεξένου ἢ Ἐπιταφίου (234. C.) 50, 16. (235. D.) 14, 26. (238. C.) 43, 86. (240. D.) 1, 91. (242. A.) 38, 49. (246. C.) 51, 30. (246. E.) 9, 30.
Menone (p. 77.) 4, 113. (p. 80.) 43, 112.
Μίνωος (317. C.) 44, 10. (318. A.) 44, 11.
Νόμων α'. (626.) 50, 14. (641.) 35, 11. (646.) 18, 29.
β'. (661.) 2, 46. (666.) 44, 44. (672.) 52, 14. (674.) 44, 45.
γ'. (679.) 43, 119. (688.) 43, 120. 121. (689.) 44, 46. (691.) 43, 122. (697.) 43, 123.
δ'. (705.) 43, 124. (708.) 43, 125. (709.) 60, 8. (715.) 44, 47. (717.) 79, 49. (719.) 123, 14. (720.) 44, 18.
ε'. (726) 43, 113. (727.) 1, 95. (730.) 9, 55. 11, 18. (731.) 23, 18. (734.) 44, 49. (736.) 10, 68. (742.) 44, 50. (742. 743.) 93, 26. (743.) 43, 126. (744.) 43, 127.
ς'. (757.) 44, 52. (759.) 44, 53. (762.) 44, 54. 62, 50. (765.) 44, 55. (773.) 67, 26. (776.) 67, 27. (777.) 62, 52.
ζ'. (789.) 101, 24. (792.) 101, 5. (801.) 44, 56. (807.) 30, 17. (808.) 1, 96.
η'. (829.) 103, 30. (846.) 43, 145.

θ'. (856.) 44, 57. (874.) 43, 128. (879.) 44, 58. 59. (880.) 44, 60.
ιά. (926.) 125, 17. (929.) 52, 16. (930.) 44, 61. 79, 34.
ιβ'. (941.) 10, 75. 76. (944.) 46, 94. (957.) 46, 104. (959.) 122, 16. (963.) 3, 70.
Πολιτείας ά. (328.) 115, 30. (330.) 94, 22. (347. B.) 10, 73. (348.) 9, 61. (350.) 9, 62. 10, 74. (351.) 9, 63.
β'. (361.) 10, 72. (374.) 43, 149. (376.) 43, 110. 150.
γ'. (387.) 108, 84. (388.) 5, 127. (389.) 5, 128. 46, 96. (395.) 43, 151. (402.) 65, 18. (405.) 2, 44. (408.) 46, 96. (412.) 43, 152. (416.) 43, 153.
δ'. (421.) 43, 125. (423.) 43, 156. (425.) 43, 96. (429.) 43, 97. (432.) 43, 98. (441.) 9, 64. (445.) 43, 99.
ε; (450.) 1, 94. (452.) 1, 93. (457.) 1, 92. 43, 100. 101. (460.) 116, 50. (461.) 43, 102. (469.) 125, 16. (470.) 43, 103. (471.) 43, 104. (472.) 43, 109. (473.) 43, 105. (497.) 43, 106.
ς'. (490. C.) 11, 19.
ζ'. (520.) 43, 107. (521.) 43, 108. (535.) 12, 22. 29, 81. (540.) 43, 111.
ή. (543.) 43, 114. 115. (550.) 93, 29. (564.) 43, 116.
θ'. (571.) 5, 129. (576.) 43, 117. (579.) 49, 50. (580.) 43, 118. (588.) 9, 65.
ι'. (603.) 124, 43. (604.) 109, 10. (612.) 9, 66.
Πολιτικοῦ (p. 258. D.) 61, 6. (276. B.) 47, 25. (281. D.) 60, 9. (291. C.) 43, 63. (305. B.) 46, 107. (305. C.) 48, 22. (311. A.) 46, 103.
Πρωταγόρου (324. A.) 46, 92. (331. B.) 9, 36. (p. 350. E.) 7, 79. (p. 357. B.) 6, 63.
Σοφιστοῦ (p. 219. A.) 60, 6. (232.) 3, 89. (235.) 60, 7. (240. C.) 12, 24. (260.) 12, 25. (261. C.) 81, 16.
Συμποσίου (p. 180. E.) 5, 130. (p. 181.) 52, 17. (p. 183.) 63, 30. (p. 184. B.) 5, 131. (p. 185.) 100, 28. (p. 189.) 63, 35. (p. 195.) 63, 36. (p. 208.) 26, 6. (p. 208.) 75, 12.
Τιμαίου (17. B.) 44, 9. (29. C.) 80, 2. (29. E.) 38, 33. (p. 48.) 80, 10. (p. 81. D.) 115, 20. (p. 86. B.) 4. 99. (88.) 101, 6.
Φαίδρου (233.) 64, 39. (237.) 64, 40. 41. (239. A.) 3, 58. (241. B.) 64, 43. (258. D.) 29, 93. (258. E.) 29, 103.

Φαίδωνος (p. 67. D.) 118, 18. (67. E.) 1, 89. 8, 21. (p. 68. B.) 8, 22. (p.68.C.) 5, 132. (p. 68. E.) 6, 11. (p. 84. D.) 7, 78. 120, 31. (p. 89.) 4, 49. (91.) 4, 50. (117. D.) 120, 32.
Φιλήβου (p. 18.) 81, 14. (p. 33.) 26, 5. (p. 34.) 25, 5. (48.) 21, 22. 38, 62. (55. D.) 61, 7. (p. 65. B.) 6, 64.
Χαρμίδου (156. D.) 101, 23 (164.) 21, 25. (p. 173. C.) 5, 133.
Plutarchus (Consol. Apoll. 103. A.) 3, 48. (Fr. p. 586) 5, 72. (II. p. 445. A.) 7, 71. (II. 190. F.) 7, 72. (II. 458. F.) 20, 59. (fr. 1.) 33, 17. (Fr. p. 572.) 66, 4. (II. p.122.D.) 102, 8.
Περὶ Ὀργῆς 20, 70.
περὶ Φιλίας 48, 42. 43.
Περὶ Ἴσιδος (354. B.) 44, 42. (355. A.) 46, 26.
εἰ ἡ τῶν μελλόντων πρόγνωσις ὠφέλιμος (fr. 15.) 3, 49.
Παράλληλα (init.) 7, 62.
(de Morali Virtute) (443. E.) 3, 37.
Περὶ Εὐθυμίας (465. C.) 29, 79. (466. B.) 4, 117. (472. B.) 21, 16. (476. F.) 24, 15.
Περὶ ἡσυχίας 58, 14.
Κατὰ ἡδονῆς 6, 42 — 46.
(Apophthegmata) (II. p. 190. C.) 7, 48.
Κατὰ πλούτου 93, 32. 33. 95, 16.
Ὅτι καὶ γυναῖκα παιδευτέον 18, 28. 32. 33. 43, 136. 92, 11. 95, 15. 120, 23.
Πῶς ἐστιν ἀπ' ἐχθρῶν ὠφεληθῆναι (p. 90. C.) 19, 7. (90. B.) 38, 9.
ἐκ τοῦ Διαβάλλειν 38, 32. 42, 10.
Περὶ Φυγῆς (p. 600. F.) 40, 3. (601. C.) 40, 4. (607. D.) 40, 5.
Εἰ πολιτευτέον πρεσβυτέρῳ (783. D.) 45, 20. (788. D.) 54, 43.
Ἐπιστολῆς περὶ Φιλίας 2, 35. 36. 46, 68. 53, 11. 85, 8. 94, 30. 31. 97, 20.
Πρὸς Ἡγεμόνα ἀπαίδευτον (p. 779. 780. 782.) 46, 99. 100. 101. 102.
Κατ' Ἰσχύος 53, 14.
Περὶ Μαντικῆς 60, 10.
Περὶ Ἔρωτος 63, 34. 64, 30. 31. 32. 66, 7.
Ὑπὲρ Κάλλους 65, 12. 13.
Γαμικῶν Παραγγελμάτων (139.F.) 72, 16. (139 sqq.) 85, 9. 10. (p. 140 seqq.) 74, 43 — 52.
Περὶ Φιλαδελφίας (479 sqq.) 84, 9 — 13.

Τῶν ζ' σοφῶν περὶ τῆς κατὰ τὰς οἰκίας ἐπιμελείας (155.) 85, 14.
Κατὰ Εὐγενείας 86,21. 22. 88, 12.
Ὑγιεινῶν Παραγγελμάτων (125. E.) 16, 22. (125. F.) 101, 6. (126. C.) 101, 3. (127. A.) 101, 7. (127. B.) 101, 8. (128. D.) 101, 9. (128. E.) 101, 10. (129. A.) 101, 11. (129. F.) 101, 12.
(An Virtus doceri) 1, 98.
Polyaenus 124, 31.
ἐν τῷ ὑπὲρ τοῦ συνεδρίου 43, 41.
ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ τῶν Μακεδόνων 43, 53.
ὑπὲρ λαγόνων 43, 55.
Polus, Lucanus, Pythag. *Περὶ Δικαιοσύνης* 9, 54.
Pompeius *Μακρός* (an *Μάρκος*. *Gaisf.*) 78, 7.
Porphyrius *π. τῶν πρὸς τὰ νοητὰ ἀφορμῶν* 1, 88.
τῶν πρὸς θάνατον ἀφορμῶν 118, 19. 32. (sed et hic leg. *πρὸς τὰ νοητά*.)
Περὶ τῶν τῆς ψυχῆς δυνάμεων 25, 1.
Περὶ τοῦ Γνῶθι σεαυτόν 21, 26. 27. 28.
Περὶ Στυγὸς 100, 21. 105, 57.
Posidippus, Comicus, 14, 1. 37, 14. 98, 57.
Ἑρμαφροδίτου 77, 7.
Μύρμηκος 99, 29. 116, 17.
Ὁμοίων 99, 30.
Prodicus 10, 34. 64, 28.
Protagoras 29, 80.
Ptolemaeus 49, 21.
Proverbium 4, 44. 21, 14. 99, 25.
Pyrrho 121, 28.
Pyrrhus 7, 60. 54, 57. 60.
Pythagoras 1, 15. 1, 19—29. 2, 23. 3, 21. 24. 60. 4, 109. 5, 42. 6, 47. 48. 51. 9, 37. (Porphyr. Vit. §. 41.) 11, 25. 13, 21. 33. 34. 35. 14, 18. 15, 7. 17, 8. 12, 13. 27. 18, 23. 25. 34, 19. 8. 24, 2. 8. 29, 99. 34. 7. 11. 35, 8. 39, 25. 41, 9. 43, 79. 84. 46, 42. 112. 48, 20. 82, 6. 94, 26. 101, 1. 13. 124, 24.
Aurea Carmina 79, 11. 108, 27.
Pythagorica 5, 72. v. Plutarch.
Pythias 31, 8.
Rheginus, *Περὶ Φιλίας* 4, 46. 42, 11.
Rhianus, Poeta, 4, 34.
Rufus, Stoicus, *Ἐκ τῶν Ἐπικτήτου περὶ Φιλίας* 19, 13. 20, 60. 61. (cf. 42, 14. 15.) 108, 60.
Sappho 71, 4.
Πρὸς ἀπαίδευτον γυναῖκα 4, 12.

Scilurus 84, 16.
Scipio 37, 35.
Sclerias, Comicus, 2, 9. 18, 2. 103, 9.
Semiramidis inscr. monumenti 10, 53.
Septem Sapientes de Rep. 43, 131. 48, 47.
Serapio, poeta, 10, 2.
Serenus 5, 46. 47. 82. 6, 33. 36. 49. 7, 61. 13, 28. 29. 42. 29, 96. 39, 27. 44, 41. 47, 20. 62, 48. 72, 15. 75, 11. 80, 5. 82, 10.
ἀπομνημονεύματα 11, 15.
Seriphius 39, 29.
Simonides 2, 42. 10, 39. 62. 33, 12. 73, 61. 91, 31. 98, 15. 16. 29. 105, 7. 118, 5. 6. 121, 1. 3. 124, 5.
Θρήνων 105, 9.
Simonis Ep. ad Aristippum 17, 11.
Simyli, poetae, versus 60, 4.
Socrates 1, 33—38. 86. 2, 47. 3, 32. 41—45. 61. 67. 72. 85. 86. 87. 90. 91. 92. 4, 57—67. 85. 108. 115. 116. 119—121. 5, 33—35. 37. 43. 81. 6, 9. 31. 32. 7, 16. 56. 10, 47. 55. 56. 13, 46—49. 14, 21—24. 15, 8. 16, 26. 27. 17, 17. 22. 28. 31. 21, 9. 22, 35—38. 23, 8. 24, 13. 29, 68. 34, 18. 37, 27. 38, 34. 35. 48. 41, 5. 43, 47. 80—85. 48, 26. 56, 16. 68, 30. 74, 58. 79, 42. 81, 12. 13. 83, 22. 86, 20. 23. 90, 12. 93, 30. 37. 94, 12. 13. 33. 34. 95, 18. 98, 69. 99, 35. 100, 7. 101, 20. 103, 18. 19. 105, 58. 108, 74. 109, 9. 110, 26. 113, 16. 117, 7. 118, 24. 121, 39. 124, 41.
Socraticus, Cynicus 2, 41. Pro *Σωκρατικὸς* reponendum fortasse *Κράτης* cf. 97, 27. *Gsf.*
Solon 6, 10. 9, 25. 13, 20. 34, 9. 15. 37, 31. 43, 76. 77. 89, 46, 22. 68, 33. 98, 24. 122, 3. 14.
Sopater *Ἐκ τῆς ἐπιστολῆς πρὸς Ἡμέριον* 46, 51—60.
Sophocles 1, 6. 2, 18. (Electr. 1015.) 3, 2. (Acris) 12, 2. (Laoc.) 29, 37. (Oenom.) vid. *Ἱπποδ.* (Polyid.) vid. *Μάντ.* (incert.) 3, 14. 15. 4, 1. 5. 17. 37. 38. 5, 5. 6, 1. 8, 11. 13, 9. 18, 1. 24, 4. 28, 1. 5. 39, 14. 41, 3. 43, 11. 43, 25. 45, 11. 54, 3. 62, 33. 63, 6. 67, 5. 73, 54. 96, 10. 98, 1. 43. 44. 46. 108, 51. 110, 14. 116, 39. 117, 4. 121, 21. 122, 11.
Αἴαντι (125.) 22, 20. 98, 2. (131.) 5, 14. 105, 37. (157.)

43, 18. (260.) 99, 21. (265.) 112, 8. (292.) 85, 1. (328.) 113, 8. (362.) 108, 55. (473.) 7, 3. 121, 22. (550.) 78, 9. (666.) 44, 7. (758.) 22, 31. (964.) 4, 23. (1071.) 43, 14. (1081.) 43, 17. (1091.) 125, 13. (1093.) 87, 6. (1118.) 13, 3. (1124.) 13, 4. (1159.) 2, 28. (1246.) 3, 5. (1266.) 126, 3. (1334.) 9, 7. (1350.) 49, 12. (1357.) 19, 10. (1372.) 5, 13 (Locr.) 98, 48. 114, 6.

Ἀκρισίῳ 8, 2. 12, 2. 62, 30. 74, 28. 79, 24. 108, 56. (116, 39.) 119, 7. 119, 12. (125, 11.)

Ἀλευάδαις 9, 4. 12, 3. 13, 6. 33, 3. 36, 11. 41, 50. 43, 6. 54, 21. 76, 9. 77, 9. 91, 27. 94, 8.

Ἀλήτῃ 3, 8. 35, 4. 36, 16. 88, 11. 89, 8. 105, 42. 106, 11.

Ἀντιγόνης (175.) 45, 15. (187.) 39, 16. (582.) 103, 5. (672.) 43, 26. (755.) 79, 10. (1028.) 20, 14.

Ἀχιλλέως Ἐρασταῖς 64, 13.

Ἐπίγονοι 38, 27. 73, 51.

Ἐριφύλης 1, 1. 7, 7. 43, 7. 99, 20. 117, 3.

Ἠλέκτρας (467.) 11, 9. (770.) 76, 5. (989.) 17, 1. [(1015.) 3, 2.] (1027.) 4, 26. (1082.) 37, 4.

Θυέστῃ 29, 1. 108, 21. 113, 12. 115, 16.

Ἰνάχῳ 46, 13.

Ἰοβάτου 119, 6.

Ἱπποδαμείας (Oenom.) 27, 6.

Ἴωνος 103, 10.

Ἰφιγενείας 30, 6.

Κρεούσᾳ 7, 8. 12, 3. 38, 26. 91, 28. 103, 15.

Κολχίδες 22, 23.

Λαοκόωντος (29, 37.) 29, 38.

Λαρισσαίων 125, 11.

Μάντεσι (Polyid.) 29, 25.

Μυσῶν 26, 4. 98, 23.

Ναυπλίου 104, 3.

Οἰδίποδος (Tyr. 54.) 48, 6. (86.) 108, 54. (110.) 29, 48. (354.) 13, 2. (387.) 10, 19. (489.) 98, 35. (580.) 49, 10. (873.) 49, 11. (961.) 118, 11. (999.) 79, 20. (1409.) 17, 4. (Col. 592.) 20, 27. (880.) 11, 13.

Πηλέως 121, 9.

Πολυξένῃ 49, 13.

Σκυρίοις 51, 24. 59, 3. 116, 29. 124, 17.

Συνδείπνου 26, 1.

Τεύκρου 122, 10.

Τηρεῖ 10, 25. 13, 5. 20, 32. 22, 22. 39, 12. 68, 19. 86, 12. 98, 45. 105, 21. 108, 58.

Τραχινίαις (init.) 105, 38. (296.) 105, 41. (441.) 63, 24. (1173.) 120, 14.

Τυμπανιστῶν 59, 12.
Τυνδαρέως 105, 3.
Τυροῖ 20, 29. 46, 6. 87, 3. 99, 19. 109, 2. 115, 8.
Ὕβρεως Σατύρου 26, 3.
Φαίδρᾳ 2, 29. 17, 2. 63, 25. 69, 14. 74, 16. 105, 39. 108, 53. 43, 5.
Φιλοκτήτου (ἐν Τροίᾳ) 120, 7.
Φρυγῶν 8, 5.
Sophron 116, 30.
Sosiades *Ὑποθῆκαι* 7. Sap. Graec. 3, 80.
Sosicrates 23, 2.
Sosiphanes 20, 18. 22, 3.
Sositheus *Ἀθλίῳ* 51, 23.
Sostratus tibicen 86, 14.
Sostratus *ά Μυθικῆς Ἀγωγῆς* 100, 19.
β' Κυνηγετικῶν 64, 33.
β' Θρᾳκικῶν 7, 66.
β' Τυραννικῶν 64, 35. (Sed reponendum *Τυῤῥηνικῶν* ex Plutarch. *Gf.*)
Sotades 3, 39. 5, 32. 22, 26. 98, 9. 10. 103, 13. 108, 40. 118, 7. 120, 11.
Sotion *Περὶ Ὀργῆς* 14, 10. 20, 53. 84, 6 — 8. 17, 18. 108, 59. 113, 15.
Speusippus 119, 17.
Stasinus (in Cypriacis carminibus) 31, 12.
Stesichorus 124, 15. 126, 5.
Sthenides Locrus Pythagoreus *Περὶ Βασιλείας* 48, 63.
Stilpo Socraticus 4, 89.
Stoici 44, 12. 46. 50.
Susarion 69, 2
Teles *Περὶ Αὐταρκείας* 5, 67.
Μὴ εἶναι τέλος ἡδονὴν 98, 72.
Συγκρίσεως πλούτου καὶ ἀρετῆς 91, 33. 93, 31.
Ἐπιτομὴ 95, 21. 97, 31.
Περὶ Φυγῆς 40, 8.
Περὶ Περιστάσεως 108, 82.
Περὶ Εὐπαθείας 108, 83.
Thales 2, 21. 12, 14. 68, 29. 34. 110, 24.
Theages, Pythagoreus, *Περὶ Ἀρετῆς* 1, 67. 68. 69.
Theano 74, 32. 53. 55.
Themistius *Περὶ Ψυχῆς* 13, 43. 69, 22. 115, 28. 120, 25. 28.
Μετριοπαθὴς ἢ Φιλότεκνος (359. C.) 1, 87. (falso cit. pro *Βασανιστῇ* p. 258. B.) 12, 22. 46, 27. (363. D.) 83, 24.
Themistocles 37, 30. 85, 11.
Theobulus 3, 31. 5, 26. 48, 23. 108, 75.
Theocritus 2, 34. 4, 70. 16, 23. 21, 10. 33, 15. 36, 20. 27. 82, 12. 124, 34.
Theocritus Bucolicorum scriptor (I. 15.) 20, 23.

(I. 100.) 64, 9. (III. 15.) 64, 23. (IV. 41.) 110, 15. (VIII. 63.) 78, 2. (X. 54.) 16, 9. (XIV. 60.) 48, 11. (XXVII. 4.) 63, 19.

Theodectes 10, 8. 29, 35. 32, 6. 68, 26. 69, 1. 83, 8. 86, 5. 105, 25.

Theodorus *Μεταμορφώσεων* 64, 34.

Theodorus (Cyren.) 2, 33.

Theodorus *Ὑπὲρ Ἐλπίδα Φοριανῆς* 14, 13. 71, 9.

Theognis (131.) 79, 1. (155.) 96, 15. (175.) 96, 16. (183.) 70, 9. (221.) 4, 27. (255.) 103, 8. (315.) 1, 16. (319.) 37, 3. (331.) 15, 6. (409.) 31, 16. (421.) 36, 1. (425.) 120, 4. (457.) 71, 2. (479.) 18, 14. (497.) 18, 15. (509.) 18, 12. (523.) 91, 1. (527.) 116, 11. (535.) 62, 36. (585.) 111, 16. (605.) 18, 10. (607.) 12, 17. (617.) 98, 55. (619.) 97, 15. (625.) 34, 13. (627.) 18, 11. (629.) 52, 12. (635.) 37, 17. (637.) 110, 11. (639.) 111, 15. (648.) 32, 4. (649.) 96, 14. (653.) 103, 12. (665.) 106, 9. (683.) 92, 9. (693.) 4, 45. (695.) 19, 11. (717.) 91, 10. (719.) 97, 7. (863.) 106, 10. (899.) 91, 2. (941.) 39, 15. (957.) 3, 28. (1023.) 124, 9. (1057.) 97, 9. (1125.) 116, 10. (1131.) 110, 12. (1149.) 103, 14. (1153.) 91, 26. (1165.) 3, 19. (1221.) 20, 1. (1224.) 67, 4. (1225.) 8, 9.

Theophrastus 3, 50. 12, 19. 19, 12. 31, 10. 37, 21. 38, 30. 43. 43, 72. 44, 22. 52, 15. 64, 27. 29. 74, 42. 84, 14. 85. 7.

Theopompus 16, 15.

Theseus 7, 67. 70.

Thrasyllus *Αἰγυπτιακοῖς* 100, 16.

Thucydides ά (69.) 46, 49. (71.) 43, 54. (77.) 43, 56. (78.) 50, 8. (120.) 50, 13. (122.) 50, 9. (124.) 54, 24.

β'. (40.) 7, 37. (43.) 7, 36. 123, 9. (45.) 38, 41. (46.) 43, 90. (63.) 7, 19. (64.) 108, 61. (87.) 7, 35. (89.) 8, 17.

γ'. (37.) 43, 58. 59. (48.) 54, 54.

δ'. (10.) 54, 25. (18.) 5, 122. (61.) 54, 32. (86.) 54, 55. (92.) 54, 34.

έ. (9.) 54, 35. 38. (69.) 29, 62. (89.) 45, 17. (102.) 54, 37. (103.) 54, 36. (111.) 43, 141.

ς'. (9.) 43, 61. (39.) 43, 66. (41.) 42, 9. (85.) 43, 70. (91.) 54, 56.

Timagoras *Πρώτῳ Περὶ Ποταμῶν* 100, 17.
Timocles, (Ponticus) 79, 17. 91, 15. 96, 22. 124, 19.
Συνεργικὰ 125, 10.
Timon *μισάνθρωπος* 10, 54.
Timotheus 39, 26. 54, 64.
Tragicum Episodium 105, 51.
Tragicus incertus 17, 5.6. 73, 6. 117, 1.
Trophilus, medicus 102, 9.
Trophilus *Συναγωγῆς Ἀκουσμάτων θαυμασίων* 100, 22 — 24.
Tyrtaeus, poeta 50, 7. 51, 1. 5.
Xenocrates 5, 118. 17, 25. 33, 11. 104, 24.
Xenophanes 29, 41.
Xenophon 7, 49. 48, 18. 103, 16.
Ἐπιστολῆς πρὸς Λαμπρόκλειαν 5, 79. 80.
Ἀγλαϊτάδαν 66, 8.
Αἰσχίνην 80, 12.
Κρίτωνα 83, 29.
Σώτειραν 121, 37. 124, 42.
Ἀγησιλάου (XI. 9.) 29, 71. (XI. 15.) 117, 6.
Κύρου παιδείας ά (2.) 44, 23. (2, 7.) 32, 9. (4, 3.) 36, 31. (4, 5.) 29, 72. (5, 9.) 29, 74. (6, 3.) 48, 68. (6, 8.) 43, 69. (6, 10.) 48, 70. (6, 14.) 48, 71 — 72. (6, 17.) 43, 73. 74.
β'. (2, 12.) 22, 44.
ἐ. (3, 9.) 54, 66.
ς'. (2, 29.) 101, 25.
ζ'. (5, 82.) 15, 13.
η'. (1, 1.) 46, 108. (1, 2.) 43, 148. (1, 37.) 29, 73. (2, 23.) 16, 25. (2, 41.) 48, 60. (3, 38.) 57, 11. (3, 40.) 97, 32. (4, 14.) 22, 45. (7, 13.) 84, 24. (7, 25.) 123, 15.
Κ. Ἀναβάσει β' (5, 7.) 28, 16. (6, 21.) 2, 45.
γ'. (1, 42.) 50, 15.
ζ'. (6, 11.) 110, 25.
Ἱέρωνος (9.) 46, 109. 49, 30 — 46.
Οἰκονομικοῦ (VI. 12.) 37, 28. (VII. 43.) 37, 29. (IV. 19.) 46, 106. (V.) 56, 19. (IV. 2.) 61, 5. (VI. 4.) 85, 23.
Ἀθηναίων πολιτείας (I. 14.) 43, 50. (II. 20.) 43, 51.
Λακώνων πολιτείας (I. 4.) 44, 24 — 39.
Σωκράτους Ἀπολογίας (25.) 7, 81. (28.) 7, 75.
Ἀπομνημονευμάτων ά (1, 11.) 80, 30. (2, 4.) 101, 19. (2, 10.) 43, 75. (2, 19.) 29, 95. (2, 57.) 29, 94. (3, 5.) 17, 44. (3, 11.) 64, 25. (5.) 17. 32. (6, 5.) 17, 33. (6, 13.) 1, 100.

